

2263

NOTICES
OF
SANSKRIT MSS.

2

BY

RĀJENDRALĀLA MITRA, LL. D.

*Honorary Member of the Royal Asiatic Society of Great Britain and
Ireland, and of the Physical Class of the Imperial Academy of Sciences,
Vienna; Corresponding Member of the German and of the American
Oriental Societies, and of the Royal Academy of Science,
Hungary; Fellow of the Royal Society of Northern
Antiquaries, Copenhagen, &c., &c.*

Page
41
41
112

108
28
127
127
188
334
305
305
199,
[348
197

PUBLISHED

UNDER ORDERS OF THE GOVERNMENT OF
BENGAL.

VOLUME III.

(Vol. 4 inside)

23550

198
42
84
261
298
131
302
311
318
39
332
110
333
332

091.4912
Mit.

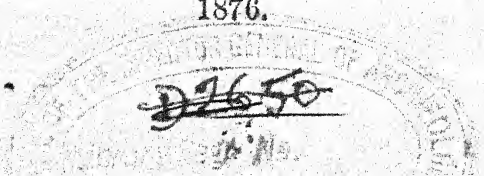
52263

3 1/2 - 1/2 - 1/2

CALCUTTA:

PRINTED BY C. B. LEWIS, AT THE BAPTIST MISSION PRESS.

1876.

CENTRAL ARCHAEOLOGICAL
LIBRARY, NEW DELHI.
No. 23550.
20.4.56
Sl No. 091. 491/ M4

INDEX TO VOL. III.

	Page
Abhidhá,	175
Abhidhá-rahasya,	175
Abhidhá-vichára,	175
Abhijñana S'akuntálá,	299
Adars 'a,	69
Adhána-bandháyana,	341
Adhána-prayoga,	318
Adhikári-nirñaya,	60
Adhyátma-sára,	9
Adikāṇḍa-manohará,	259
Adisúra,	334
Adityasurya Kavi,	149
Advaita-chandriká,	95
Advaitánanda,	89
Advaita-nirñaya-saṅgraha,	19
Advaita-rahasya,	163
Ahnika-prayoga,	325
Ahobala,	19
Aloka,	164
Aloka-rahasya,	165
Amara-kosha,	177
Amara Siñha,	177
Amoghánandini S'ikshá, ..	203
Amṛita-ságari,	243
Anandagiri,	314
Anandajñána,	331
Ananda-kusuma,	24
Ananda Tírtha, 187, 324, 345, 346	
Aniruddha,	184, 192
Aṅkasaññá,	62

	Page
Aṅkurárpaṇa,	41
Aṅkurárpaṇa-viddhi,	41
Anumāna-chintámani, 111, 112	
Anumāna-chintámani-ṭip-paní,	108
Anumāna-dídhiti,	28
Anumāna-dídhiti-rahasya,	127
Anumāna-khaṇḍa, .. 108,	127
Anuvákánukramaniká,	188
Antyeshṭi-paddhiti,	334
Aparokshánubhúti,	305
Aparokshánubhúti-dípiká, .	305
Āpastamba, 188, 194, 198, 199,	
348	[348]
Āpastamba Sūtra, 194, 196, 197	
Āpastamba-sūtra-bhāshya,	
.. 188, 198	
Āpi Pála,	42
Āpūrvavāda-rahasya,	84
Āraṇya-kāṇḍa-manohará, .	261
Arsheya Bráhmaṇa,	298
Arthasaṅgraha,	131
Ārya-bhāshya,	302
Ashtāvakra,	311
Ās'valáyana,	318
Ātmaprabodha Upanishad,	39
Ātmatattva-viveka, 49, 110,	332
Ātmatattva-viveka-tíká, 49,	110
Ātmatattva-viveka-dídhiti, .	333
Ātmatattva-viveka-rahasya,	332

	Page
Atmopades'a,	322
Atmavidyopades'a-vidhi, ..	322
Atharvana-tápaniyopani- shad-bháshya,	309
Atharva Veda,	203
Avadhúta-s'ataka,	164
Avidhádíváda-chintámányá- loka-tippañí,	109
Ayodhyá,	78
Ayodhyá-káñḍa-manohará, ..	260
Bahuloma,	41
Bálakhilla,	340
Bálakhilla-s'astra,	340
Bála-rámáyana,	157
Bála S'ástrí,	157
Báráṇasí,	104
Bauddhádhi-kára,	332
Bauddhádhi-kára-dídhiti, ..	333
Bauddhádhi-kára-dídhiti-típ- pañí,	26
Bauddhádhi-kára-rahasya, ..	332
Bauddhádhi-kára-vivriti, ..	57
Baudháyana, 327, 337, 330, ..	341
Baudháyana-soma-prayoga, ..	337
Baudháyana-s'ulva,	327
Baudháyana-dars'apaurna- mása-práyas'chitta,	337
Bhadraváhu,	66
Bhagavadgítá,	345, 346
Bhagavadgítá bháshya, ..	345
Bhagavadgítá-tátparya- nirṇaya,	346
Bhágavata-mañjarí,	18
Bhágavata Purána, .. 313, ..	326
Bhágavata-saṅgraha,	17
Bhágavata-tattva-saṅgraha, ..	21
Bhágavatí,	273
Bhagiratha Mitra,	37
Bhakti-chandriká,	191

	Page
Bhaktidúti,	27
Bhakti Sūtra,	191
Bhanudatta,	311
Bhárata-bhávadípa, .. 335, ..	172
Bháskara Achárya,	243
Bháshya-pradípadya, ..	344
Bhaṭṭa Mádhava,	344
— Náráyana,	334, 338
— Rámes'vara,	334
— Somes'vara,	344
Bhaṭṭojí Díkshita, 312, ..	319
Bhavadeva Mis'ra,	191
Bhavananda Siddhánta- vágis'a,	73, 129
Bhávártha-dípiká-saṅgraha, ..	17
Bhávártha-chintámapi, ..	69
Bhedadhikkriti,	94
Bhúmánanda Sarasvatí, ..	89
Bodháyana,	304, 327
— Sūtra,	304
Brahmá,	212, 227
Brahma Khaṇḍa, 227, ..	236
— Purána,	149
Brahma-vaivárta Purá- ṇa,	227, 236, 240
— Brahma Khaṇḍa, ..	236
— Gaṇapati Khaṇḍa, ..	240
— Prakṛiti Khaṇḍa, ..	227
Brahma-vidyábharaṇa, ..	89
Bráhmí,	273
— Sañhitá,	273
Brihannáradiya Purána, ..	5
Cavalli Bentaka Boriah, ..	23
Chidratna,	352
Chañḍí,	210
Chandravali,	123
Chañḍí-vivarana,	23
Chaitanya,	77, 99
Chaturvarga-chintámapi, ..	349

	Page		Page
Cháturmásya,.....	325, 336	Gaṅgádharma,.....	211, 243
Cháturmásya-hotra,.....	350	Gaṅgádharma Bhaṭṭa,	189
Cháturmásya-káriká,	351	Gaṅgá-vákyávalí,.....	234
Cháturmásya-prayoga, 325,	335	Gaṅges'a, ..161, 170, 173,	179
Cháturmásya-sútra,	348	Gaṅges'vara,.....	70
Chhandoga-s'ráddha-tattva, ..	50	Gápi,.....	317
Chhándogya-mantra-bhášhya, ..	11	Gaurívara S'armá,	210
Chidasthimálá,	319	Gautamíya Tantra,	99
Chikitsására,.....	336	Geyagána,	297
Chiutámani,	173	Giris'achandra Ráya,	38
Daivata Bráhmaṇa,.....	300	Gítagovinda,	327
Dámara,	55	Gítagovinda Ṭiká,	327
Daṇḍi,	310	Gokula,.....	77
Dars'a-paurṇamása-prayo-		Govinda,	350
ga,.....	337	Gopála,	77, 245, 350
Dásabodha,	310	Gopála Achárya,.....	319
Das'akumára-charita,	310	Gopála-charitra,	77
Das'aratha,	78	Gopála Nyáyapañchánana	
Das'aratha-vrata,.....	78	Bhaṭṭáchárya, 57, 58, 59,	
Dáya-tattva,	101, 107	60,	61
Dáya-tattva-ṭippaní ..101,	107	Gopála-viveka,.....	350
Dhanapati Súri,	309	Gopínátha Kavirája Achár-	
Dharmarája Adhvaríndra, ..	98	ya,.....	156
Dharmarája Díkshita,	309	Gotama,	179
Dhátu-dípiká,	232	Govardhana,.....	243
Dhúrta Svámi, ..194, 198,	199	Govinda,	109, 110
Dhúrta-svámi-bhášhya-ṭiká,	199	Govindadása,	147
Dhyána-vallarí,	211	Govinda Bhaṭṭáchárya	
Dipiká-prakarana-krama-		Chakravartí,.....	86
saṅgraha,	19	Grahábhidhána,	80
Divákara,	243, 317, 347	Grahalághava-vivarana, ..	339
Durgadása,	232	Grahalághavodáharana, ..	339
Dvadas'a-stotra-vyákhyá,	324	Guṇa-kiranávalí,.....	46, 50
Ekádas'ítattva-ṭippaní, ..	102	Guṇa-kiranávalí-vyákhyá,	46
Ekákára-ṭiká,	313	Guṇa-prakás'a,	50, 53
Gadádharma,	29, 128, 169	Guṇaparakás'a-dídhití,	53
Ganapati-khaṇḍa,	240	Guṇavishṇu,.....	26
Gaṇes'a,74, 167, 227,	245	Haramohana,	112
Gaṇes'a-khaṇḍa,227,	240	Hamsa,.....	183

	Page
Hari,	314
Haridása Nyáyalañkára,	
Bhaṭṭāchārya,	30
Haridatta,	180
Harihara,	312
Harihara Bhaṭṭāchārya, ..	55
Harimide-stotra,	314
Harinātha,	343
Harirāma Tarkavāg'is'a	
Bhaṭṭāchārya,	121
Harshadeva,	132
Hatyā-pallava-dīpik,	55
Hayagrīva,	199
Hemachandra Bandyopā-	
dhyāya,	259
Hemādri,	117, 349
Hotra-kalpadruma,	350
Indradyumna,	273
Indra-varuṇeṣṭi,	320
Iṣṭakā-pūraṇa,	323
I's'vara Gītā,	273, 279
I's'vara-kṛiṣṇa,	301, 302
Jagadīś'a Tarkālañkára, 112,	174
Jagannātha Āś'rama,	94
Jaimini,	131
Jainapāla,	343
Janārdana,	273
Jaṭāpaṭāla,	199, 202
Jātesṭi,	320
Jayadeva,	170, 175, 327
Jayadeva Miś'ra,	111
Jayanta Svāmī,	202
Jayakṛiṣṇa,	129
Jīvanamukti-prakarāṇa, ..	311
Jīvanamukti-viveka,	311
Jīvatpitrikartavya-saṅ-	
chaya,	327
Jyotihsāra,	83
Jyotīratna,	83

	Page
Jyotih-saṅgraha-sāra,	73
Kādimata Tantra,	70
Kādi-sahasra-nāma-kalā,..	20
Kaiyaṭa,	344
Kaiyaṭa-tīkā,	344
Kālanirṇaya,	315
Kalāpa,	32, 83
Kalāpa-saṅgraha,	31
Kālidāsa,	156
Kālīprasāda Ś'armā,	27
Kālottara,	55
Kalpa Sūtra,	66
Kāmada Tantra,	41
Kāmākhyā Tantra,	38
Kamalākara,	335
Kapardi-bhāṣhya,	188
Kapardi-kārikā,	188
Kapardi Svāmī,	188, 195
Kārakādyārtha-nirṇaya, ..	73
Kārakādyārtha-nirṇayaya-	
tīkā,	129
Kāraka-kaumudī,	113
Kārirīṣṭi,	320
Kās'is'a,	178
Kās'ī-māhatmya,	273
Kās'īkārāma,	194
Kās'īrāma Vāchaspati, 101,	
102,	103
Kās'is'vara,	178
Kātantra,	113
Kātantra-vṛitti-prabodha, .	83
Kathā-sarit-sāgara,	251
Kātyāyana,	180, 204, 323
Kātyāyanī Ś'ikṣhā,	204
Kaus'ikārāma,	194, 199
Kaus'ikī Ś'ikṣhā,	203
Kautuka-mañjarī,	82
Kāvya-prakāś'a,	110
Kāvya-prakāś'a-bhāvārtha, .	110

	Page		Page
Kavikántá,	156	Lakshmíkánta Nyáya-	
Kavitávalí,	63	bhúshana Bhattachárya, ..	38
Kes'ava,.....204,	339	Lakshmana Sena,.....	104
Kes'ava Mis'ra,	72	Lakshmí-kalpa,	273
Kes'avi S'ikshá,	204	Laugákshibhaskara,.....	131
Kes'aví Tíká,	339	Lílávati, .. 47, 173, 174,	243
Khaṇḍana-khaṇḍa-khá-		Lílávati-chintāmaṇi-raha-	
dya,	70	sya,	174
Khaṇḍana-prakás'a,.....	70	Lílávati-dídhiti-rahasya,..	56
Kishkindá-kāṇḍa-mano-		Lílávati-dídhiti-tippaṇí, ..	174
hará,	261	Lílávati-prakás'a,.....	173
Kiraṇávalí,	50	Lílávati-prakás'a-rahasya, ..	173
Kiraṇávalí-prakás'a,.....	50	Lílávati-vivṛiti,	243
Komala-kosha-saṅgraha,..	32	Líṅgānus'āsana-tíká,	177
Koṇḍa Bhaṭṭa,.....	333	Líṅga Purāṇa,.....	210
Kṛishṇa, 27, 81, 99, 51,		Lokanátha Chakravartí, ..	259
54, 63, 77, 123, 171, 155,		Lomashí S'ikshá,	203
183,	190	Madana-vinoda,	180
Kṛishṇabhakti-rasodaya,..	166	Madana Ráya,	76
Kṛishṇajanma-khaṇḍa, ..	227	Mádhava,	51
Kṛishṇakánta Kavi,.....	116	Mádhava Achárya, ... 183,	315
Kṛishṇa-padámṛita,.....	81	Mádhava Bhaṭṭa,.....	325
Kṛishṇa-tattvámṛita,	155	Mádhava Dása,.....	342
Kṛitya-ratnávalí,.....	72	Mádhava Tarkasiddhānta,	45
Kṛitya-tattva,	130	Madhusúdana Sarasvatí,..	90
Kriyáyoga-sára, 113,	247	Mágha,	299
Kshaṇabhaṅgura-váda-dí-		Mahábhārata,	172
dhiti-tippaṇí,	111	Mahábháshya,	344
Kurma Purāṇa, Purva-bhá-		Mahes'a,	48
ga,.....	273	Mahes'vara Nyáyapañchá-	
— Uttarabhága,	279	nana Bhaṭṭa,.....	69
Kusumañjali, 30, 176,	341	Mahes'vara Tírtha,	283
Kusumañjali-bodhiní,	341	Mahídharma,	233, 245
Kusumañjali-káriká-vyá-		Mahimnastava Tíká,	37
khyá,	30	Makaranda-vivarāṇa,	317
Kusumañjali-prakás'a,... 30,	176	Malamása-tattva,	107
Kusumañjali-vyákhyá, ..	30	Malamásatattva-tippaṇí, 103,	107
Kuvelayánanda,	192	Máliní,	55
Laghu-s'abdaratna,.....	312	Mammata Bhaṭṭa,	110

	Page		Page
Mánasa-nayana-prasádiní- tíká,	86	Nakshatrábhidhána,	80
Mánasollása,	182	Náma-málá,	245
Mánasollása-vṛitti-prakás'a, ..	182	Náma-saṅgraha,	22
Mánava-dharma-s'ástra, ..	117	Nandakumára Vidyábhū- shana,	123
Mándúkí S'ikshá,	203	Nandikes'vara,	73
Mándúky Upanishad, ..	187	Nañ-artha-váda,	179
Mándúkyopanishad-bhásya, ..	187	Nañ-váda,	179
Mañjúshá,	340	Nañ-váda-didhiti,	179
Mantra-kaumudí,	25, 53	Nañvāda-didhiti-tippaṇí, ..	123
Mantra-mahódadhi,	245	Nārada 168, 183, 227, ..	267
Manu,	117	Nārada Purāṇa,	240, 247
Mārkaṇḍeya Purāṇa,	210	Nārada Smṛiti,	168
Maṭha-pratishṭhā tattva ..	52	Nāradyá S'ikshá,	203
Mathuránátha Tarkavá- gis'a, 56, 57, 70, 108, 109, 111, 127, 165, 167, 170, 173, 174, 175, ..	332	Narapati,	58
Mathuránátha Chakravartí, ..	60	Narapati-jaya-charyá,	58
Mathurádása,	190	Narasiṅha Ās'rama,	94
Mathures'a,	65	Narasiṅha Purāṇa,	1
Matsya Purāṇa,	267	Narasiṅha Bhaṭṭa, 94,	95
Mitravindeshṭi,	320	Nārāyaṇa Ās'rama,	94
Mṛigāresṭi,	320	Nārāyaṇa Paṇḍita,	327
Mṛigāresṭi-hotra-prayoga, ..	303	Nārāyaṇa Sūri,	327
Mṛigāresṭyādi-prayoga, ..	320	Nārāyaṇa Tīrtha, 191, 283, ..	301
Mritāhitāgnidāhādi-vidhi, ..	338	Nares'vara-parikshá,	96
Mugdhabóda,	178	Nares'vara-parikshá-pra- kás'a,	96
Mugdhabodha-paris'ishta, ..	178	Nílakantha,	259, 335
Mugdhabódha-tíká,	178	Nílakantha Sūri,	172
Muhúrta-gaṇapati,	313	Nimbáditya,	183
Mukundarája,	343	Nimbárka,	183
Mukunda Muni,	343	Nirañjana Mádhava Yogi, ..	352
Mukunda S'armá, 125, ..	177	Nirúкта,	316
Muktávali-kirāṇa,	31	Nityánanda,	26
Muktávali-dipiká,	31	Nṛsiṅha,	317, 321
Náges'a Bhaṭṭa, 340, ..	344	Nṛsiṅha Ās'rama,	94
Naishadha,	175	Nṛsiṅha Bhaṭṭa,	94
Naishadha-tíká,	175	Nṛsiṅha-kalpa,	321
		Nṛsiṅha Purāṇa,	1, 321
		Nyāya-darsana-tíká,	178

	<i>Page</i>
Nyáya-lílávati,	47, 48
Nyáya-lílávati-didhiti, ..	47
Nyáya-lílávati-prakás'a, ..	47
Nyáya-lílávati-prakás'a- didhiti,	48
Nyáya-lílávati-vyákkhá, ..	48
Nyáya-muktáváli-prakás'a, ..	31
Nyáya-sudhá,	344
Nyáya Súra,	178
Padártha-khaṇḍa,	272
Padártha-khaṇḍana, 45, 85,	86
Padártha-khaṇḍa-ṭika, ..	85
Padártha-khaṇḍana-vyá- khyá,	86
Padártha-nirúpaṇa,	85
Padártha-tattva, 10, 45, 85,	272
Padárthat attva-nirúpaṇa, .	45
Padártha-tattvávaloka, ..	272
Padártha-tattva-vivecha- na, 45,	85, 272
Padártha-tattva-vivṛití, ..	45
Padma Purána,	113, 247
Padma-purániya Kriyáyo- gasára,	113, 247
—— Pátála-khaṇḍa, ..	262
—— Śrīṣṭi-khaṇḍa, ..	247
Pāṇḍu,	299
Pāṇiní,	203
Paṇiníya Ś'ikshá,	203
Parásara,	203
Parasara Smṛiti,	1
Párasarī Ś'ikshá,	203
Párasika-prakás'a,	329
Paribhášhá,	188
Pátálakhaṇḍa,	262
Patañjali,	344
Pavitresṭi,	320
Pheṭkárí Tantra,	55
Piṇḍapitri-yajña-prayoga, .	312

	<i>Page</i>
Prabhávati,	180
Prágudhára-saṅgraha,	12
Prakás'a,	70
Prakṛiti-khaṇḍa,	227
Prákṛita-saptas'ati,	189
Prakṛiyá-kaumudí,	319
Pras'na-chúdámání,	81
Pras'na-ratnákara,	60
Pras'na-nirváchana,	59
Pras'astapáda Achárya, ..	50
Prastotri-prayoga,	324
Prañḍa-manoramá,	312
Pratna-kamra-nandiní, ..	298
Pratyaksha-chintámání, ..	29
Pratyakshachintámání-dí- dhiti,	29
Pratyaksha-khaṇḍa, . 111,	167
Pratyaksha-khaṇḍa-ṭiká, ..	167
Pratyaksháloka-rahasya, ..	111
Pratyaksha-máni-phakkiká, ..	167
Pratyaksv'arupa Bhagavána, ..	86
Pratyak-tattva-dípiká,	86
Práyaschittádhyáya,	328
Práyas'chitta-muktáváli, ..	347
Práyas'chitta-tattva,	108
Práyas'chitta-tattva-ṭippaní, ..	108
Prayoga-dípiká,	347
Prayoga-ratna,	312
Prema-bhakti-stotra,	24
Priyadarsaná,	132
Purnánanda Paramahaṇsa, ..	61
Rádhá,	63, 123, 190
Rádhákrishṇa,	110
Rádhámána-taraṅginí,	123
Rádhámohana Gosvámí, ..	155
Rádhámohana S'armá, 106,	
107, 108,	166
Raghudeva Bhaṭṭáchárya, ..	121
Raghudeva Nyáyálaṅkára	

	Page
Bhaṭṭāchārya, 50, 52, 85,	86
Raghunandana, 101, 102,	
103, 106, 107, 108,	130
Raghunātha, 95, 111, 127,	128
Raghunātha Ācharya,	322
Raghunātha Bhaṭṭa,	325
Raghunātha Bhaṭṭāchārya	
Tarkasīromanī,	333
Raghunātha Sīromanī,	
45, 46, 48, 49, 85, 174,	
179,	272
Rājabbhushanī,	176
Rājas'ekhara Kavirāja, ..	157
Rājavāha,	189
Rājavāha-kaustubha,	189
Rāja-kaustubha,	189
Rājavāhana-vijaya,	189
Rāma,	78
Rāma Chakravartī,	63
Rāmachandra,	72
Rāmachandra Āchārya, ..	320
Rāmachandra Chaṭṭopā-	
dhyāya,	183
Rāmachandra Sārvabhau-	
ma,	85
Rāmadhana S'armā,	166
Rāmakantha Bhaṭṭa,	97
Rāmagovinda Tīrtha,	301
Rāmakrishṇa, 25, 53,	110
Rāmakrishṇa Adhvarīndra,	98
Rāmakrishṇa Bhaṭṭa,	327
Rāma-liṅga-varṇana,	308
Rāmānātha Chakravartī, ..	83
Rāmānanda,	14
Rāmānanda Tīrtha, 24, 62,	
163, 176	
Rāmānuja,	183, 285
Rāmānātha,	343
Rāmaparabrahmānandanā-	
tha,	352

	Page
Rāmatāpanī Upanishad,	309
Rāmāyana, 259, 262, 283,	308
Rāmāyana-tattva-dīpikā,	
283, 284	
Rāmes'vara Bhaṭṭa,	327
Rames'vara Purī,	76
Rasa-taraṅgiṇī,	311
Ratha-paddhati,	38
Rāvala Gaṇapati,	313
Rāvala Haris'aṅkara Sūri,	313
Rig Veda,	194
Rig Veda Saṅhitā, 180, 188,	
199, 203	
Rishi, 273, 298,	301
Ritus'ānti,	315
Rudra-Bhaṭṭa,	192
Rudrachandra Deva,	192
Rudra Deva,	192
S'abda-khaṇḍa, 109, 128,	
161, 179	
S'abdakhaṇḍa-tīkā,	170
S'abdāloka,	170
S'abda-ratnāvalī, 65,	83
Sadās'iva Bhaṭṭa,	211
Sadukti-karṇāmṛita,	134
Sahasra-nāma-mālā-kalā, ..	20
S'ākala S'ākhā,	180
S'ākala Saṅhitā,	317
S'ākara,	273
S'āktābhisheka,	76
S'ākta-sarvasva,	13
S'akuna-dīpaka,	74
S'akuntalā,	299
S'alīvāhana,	189
Sāmanta,	348
Sāmānya-lakṣaṇā-vyā-	
khyā,	112
Sama Veda, 50, 203, 297,	
298, 300, 301	
Sāma Veda Saṅhitā, 273, 297	

	Page
Samaya-pradīpa,	55
S'āṇḍilya,	191
S'āṇḍilyas'ata-sūtra-bhā- shya,	191
Saṅgraha,	15
S'aṅkara Achārya, 86, 90, 110, 162, 164, 182, 226, 305, 314, 322, 331,	352
S'aṅkarānanda,	309
Saṅkshēpa-s'ārīraka,	90
Saṅkshēpa-s'ārīraka-saṅgra- ha-dīpikā,	90
Sāṅkhya-bhāshya,	302
Sāṅkhya-chandrikā,	301
Sāṅkhya-kārikā,	301, 302
Saṅkrānti-nirṇaya,	58
Sannikarsha-vichāra,	109
Saṅskāra-nirṇaya,	315
S'ānti-sandarbha,	21
Sānti-parva,	335
S'ānti-s'atāka,	22
S'ānti-s'atāka-saṅgraha, ..	22
Saptas'atī,	210
Sāra-maṅjarī,	129
S'āraṅgadhara-paddhati, ..	192
Sārasvatābhīdhāna,	79
Sarasvatī,	79
Sarvānandanātha,	44
Sarvāpukramanikā,	180
Sarvaprishṭhāptoryāma, ..	330
Sarvaprishṭhāptoryāma- prayoga,	330
Sarva-sāra,	205
Sarasvatī-stotra,	64
Sarvollāsa Tantra,	44
Sarvopanishad-sāra,	352
Satpadya-ratnākara,	147
S'atāpatha-brāhmaṇa,	233
S'atāpatha-brāhmaṇa-bhāsh- ya,	233

	Page
Sātvata Tantra,	54
S'aunaka,	188
S'āvarṇi,	227
Shatīkarma-vyākhyāna-chin- tāmaṇi,	26
Shatīkāvyā-kalpādruma, 116,	117
Shatslokī-bhāshya-tīkā, ..	352
Shoḍaśa-nityā Tantra, ..	70
Siddhānta-kaumudī,	319
Siddhānta-muktāli-vyākhyā,	31
Siddhānta-muktāvalī-prakā- śa,	31
Siddhānta-muktāvalī-vyā- khyā,	31
Siddhāntapañchānana,	272
Siddhānta-s'īromaṇi,	243
Siddha-yoges'vari,	55
S'īkshā-vivarāṇa,	203
S'īkshā-panchaka,	226
S'īromaṇi Bhaṭṭāchārya, ..	10
S'is'upāla,	299, 273
S'is'upāla-badha,	299, 273
Sītāmbā,	322
S'ivādatta,	309
S'ivakalpa,	219
Skanda Purāṇa,	220
Smara-dīpikā,	77
Smṛiti-sāra,	48
Somadeva,	251
Soma Miśra,	43
Somes'vara,	182
Spandana-charitra,	78
S'rāddha-kalpa,	34
S'rāddha-viveka-vivṛiti, ..	37
S'rāddha-viveka,	37
S'rīdāsa,	310
S'rīdatta,	34
S'rīdhara Dāsa,	134
S'rīdhara Miśra,	92
S'rīharsha,	70

	Page		Page
S'rikṛishṇa Daivajāna,	317	Tattva-sūtra,	12
S'rikṛishṇa S'armā,	37	Tattva-sutra-ratna,	12
S'rikṛishṇa Sārvabhauma, .	81	Tīrtha-chintāmaṇi,	104
S'rikṛishṇa-stotra,	162	Totā-kahānī,	180
S'rīṅgāra-tilaka,	192	Tīrtha Svāmī, 9, 12, 13, 15,	
S'rīṅgāra-sundarī,	180	16, 17, 18, 19, 20, 21, 22,	
S'rīnivāsa,	322	23, 24,	32
S'rīpati-Vishṇudāsa,	335	Tripushkara,	52
S'rīrāma S'armā,	209	Tri-pushkara-s'ānti-tattva, .	52
S'rīṣṭī-khaṇḍa,	247	Tristhalis'etu,	76
S'uddhānanda,	331	Trivikrama,	180
S'uddhi-nirṇaya,	61	Tūtī-nāmā,	180
S'uddhi-tattva,	106	Udayana Āchārya, 50, 176,	
S'uddhi-tattva-ṭippanī, ..	106	332,	341
S'ūdra-paddhati,	42	Udvāha-nirṇaya,	59
S'uka-saptatikā,	180	Udvāha-tattva-ṭippanī, ..	102
S'ūlapāṇi,	104	Uktha,	304
Sulva S'ūtra,	327, 351	Ukthaprayoga,	304
Svadharmādhvabodha,	183	Unmatta-bhairavī,	55
Svapna-charitra,	79	Upades'a-rahasya,	334
Svapnes'vara,	191	Uparāgodayā Nāṭikā, ...	192
Svarāṅkus'a,	202	Ushā,	192
Svātmānanda-prakāś'ikā, ..	182	Ushā-rāgodayā Nāṭikā, ..	192
Taittirīya Upanishad,	209	Uttara Tantra,	125
Taittirīya Brāhmaṇa, 303, 304		Vāchaspati Mīśra, 34,	35
Tājika-sāra,	348	Vaidyanātha Pāyagunḍa, ..	319
Tājika-sāra-ṭikā,	348	Vaidya-manotsava,	92
Talavakāra Upanishad, ..	187	Vaishṇava, 155, 205, 209,	
Talavakāropanishad-bhā-		211,	324
shya,	187	Vaishṇavī,	273, 26
Tantra-dīpikā,	125	Vaiyākaraṇa-bhushaṇa, ..	333
Tarka-bhāṣhā,	72	Vaiyākaraṇa-siddhānta-	
Tarka-paribhāṣhā,	72	maṅjūshā,	340
Tattva-chintāmaṇi, 61, 161,		Vajralepa,	182
167, 170, 175		Vākya-sudhā-prakarāṇa, ..	226
Tattva-chintāmaṇi Praty-		Vākya-vṛitti,	331
aksha-khaṇḍa, 111, 166		Vākya-vṛitti-vivarāṇa,	331
Tattvadīpa,	86, 326	Vallabha,	174
Tattva-kamalākara,	335	Vallabha Āchārya, 173, 174, 184	
Tattva-pradīpikā-ṭikā,	86	Vallabha Nyāyāchārya, ..	47

	Page		Page
Válmíki,.....	283, 308	Vishṇu Purāṇa,.....	192, 273
•Vāmaṇa Purāṇa,	267	Vishṇu-sahasranāma-tīkā,	16
Vaṇś'a Bráhmaṇa,	301	Viś'istha-vaish'isthya-vichára,	121
Vaṇś'ivadana Ś'armá,	175	Viś'istha-vaish'isthya-bodha-	
Vardhamána, 70, 173, 174,	176	vichára,	121
Vardhamána Upádhyáya,		Viś'vanátha,	178, 339
30, 47,	50	Viś'veś'vara Sarasvatí,	90
Varáha Muni,	83	Viṭṭhvala Bhaṭṭa,	73
Varáha Purāṇa,.....	285, 303	Viváda-chintámaṇi,.....	35
Váruṇa Upanishad,.....	209	Viváda-nirṇaya,	57
Váruṇopaniśhaddīpiká, ..	209	Viváhádi-paddhati,	122
Vásavadattá,	132	Vivekámṛita,	318
Vás'ishṭha-sára,	15	Vivekasindhu,	343
Vás'ishṭhiya-gúdhártha, ..	16	Vopadeva,.....	177, 232, 349
Vatsarája,	132	Vṛihatkáthá,	251
Vátsyáyana,	178	Vṛihatkáthá-ságara,	251
Vatúdása,	134	Vṛihadusanas,	306
Váyaviya Saṇhitá,	304	Vṛihisyámákágrayaṇeshṭi,	320
Váyu Purāṇa,	304	Vṛindávana-kávyá,	63
Vedánta-paribhášhá, .98,	309	Vṛindávana-yamaka,	63
Vedánta-paribhášhá dípiká,	309	Vṛindávana-yamaka-tīká, .	63
Vedánta-s'ikhámaṇi,.....	98	Vṛishabhánu,	190
Vedastuti-laghúpáya,	23	Vṛisha-bhánujá Náṭiká, ..	190
Veṇisaṇhára-náṭaka,	334	Vyákhyá-prakás'a,	30
Vichárarka-saṅgraha,	14	Vyañkata Áchára,.....	322
Vidyápati,	234	Vyañkata-giri-máhátmya,	303
Vidvanmanoramá,	210	Vyása, 149, 212, 220, 239,	
Vidyávágis'a Bhaṭṭáchára,	55	247, 262, 267, 273,	285
Vihára-káriká,	351	Vyása-gitá,	273, 279
Vihárikṛishṇadása,	329	Vyása-kúṭa,	64
Vijñána Bhikshu,.....	302	Vyavahára-chintámaṇi, ..	34
Vilvamaṅgala,	171	Vyavasthá-sára,	126
Vináyaka,	330	Vyavasthá-sára-saṅchaya,..	126
Vináyaka-s'ánti,	330	Yajamána-kṛitya,	338
Vindhya-máhátmya,	306	Yájñavalkya,	104, 204, 243
Víres'vara Bhaṭṭa Agnihotrí,	211	Yájñavalkya-dípa-kaliká,..	104
Vishṇu, 16, 205, 211, 245,		Yajur Veda, 203, 204, 209,	
285,	321	233,	304
Vishṇuchandra,	205	Yavágrayaṇeshṭi,	320
Vishṇugunádars'a,	322	Yoga,	273

	<i>Page</i>		<i>Page</i>
Yogavás'ishta-sára,	342	Yagyánupalabdhī-vichāra,	122
Yogavás'ishta-tīkā,	342	Yogya-vis'ēsha-guṇa- chāra,	122
Yogyatā-rahasya,	84	Yogi,	352
Yoginī Tantra,	55		

NOTICES OF SANSKRIT MSS.

No. 1020. नरसिंहपुराणम् ।

Substance, country yellow paper, 15 × 4 inches. Folia, 95. Lines, 8 on a page. Extent, 3136 s'lokas. Character, old Bengali. Date, SK, 1567. Place of deposit, Navadvīpa. Vrajanātha Vidyāratna. Appearance, old. Verse. Correct.

Narasīṅha Purāṇa alias *Nṛsiṅha Purāṇa*. One of the Upapurāṇas. In extent it is one of the smallest, comprising only 3136 s'lokas; it is also of rare occurrence; but it was well known as a standard work four hundred years ago, in the time of Mādhava Achārya, who quotes from it in his commentary on the Parāsara Smṛiti; Kamalākara Bhaṭṭa has also cited it in his Sūdra-kamalākara. The MS. under notice, is 229 years old, and bears date 1567 S'aka. The general character of the work is very like that of the other Upapurāṇas. *Contents*: Chapters 1 to 5, Origin of creation. 6, Story of Vas īshtha and Agastya. 7, Immortality of Mārkaṇḍeya and Nṛsiṅha. 8, 9, Praise of Vaishṇavas. 10, Mārkaṇḍeya's devotions at Prayāga, and meeting with Nṛsiṅha. 11, Mārkaṇḍeya's hymn to Viṣṇu. 12, Nṛsiṅha's blessings to Mārkaṇḍeya. 13, Story of Yama and Yamī. 14, Story of Sāvitrī, wife of Kāsyapa. 15, Story illustrating the duty of a widow. 16, 17, Allegory of the world as a tree. 18, Praise of Viṣṇu; mantra of eight syllables. 19, The race of Āditya. 20, Hymn to Viṣṇu, comprising his 108 names. 21, The race of Vāyu. 22, The Solar Race. 23, The Lunar Race. 24, Descriptions of the several Manvantaras. 25, 26, History of Ikṣhvāku. 27, History of the Solar Race. 28, History of Śāntanu. 29, History of the Lunar Race. 30, Description of the terrestrial sphere. 31, History of Saḥasrāṇika. 32, Rules for performing puja. 33, Rules for

offering a hundred thousand homas. 34-41, Incarnations of Vishnu. 42-45, Abstract of the Rámáyana. 46, Praises of sacred pools. 47, Incarnations of Ráma and Krishna. 48, Incarnation of Kalki. 49, Story of S'ukra's loss of sight and restoration thereof. 50, Rules for consecrating an image of Nṛsiṃha. 51, Rules regarding what flowers should be offered in worship and what rejected. 52, 53, Duties of the several castes. 54, Duties of Brahmacháris. 55, Duties of householders. 56, Duties of Yatis. 57, Duties of persons in the fourth order of life. 58, Yoga. 59, Proper places for worship. 60, Rules of worship. 61-63, Various places in India sacred to Vishnu.

Beginning. ॐ नमो वसिंहाय । तत्रहाटककेशाग्रजलत्पावकलोचन ।

वज्राधिकनखस्पर्शदिशसिंह नमोऽस्तु ते ॥

नखमुखविलिखितदितितनयोरःपरिपतदस्रगुणीकृतगात्रः ।

द्विमकरगिरिरिव गैरिकगात्रो नरहरिरहरहरवतु स ह्यस्मान् ॥

द्विमवद्वासिनः सर्वे मुनयो वेदपारगाः ।

त्रिकालज्ञा महात्मानो नैमिषारणवासिनः ॥

येऽर्बुदारणनिरताः पुष्करारणवासिनः ।

महेन्द्राद्रिरता ये च ये च विन्ध्याद्रिवासिनः ॥

जम्बुसार्गरता ये च ये च सङ्घनिवासिनः ।

एते चान्ये च बहवः शशिष्ठा मुनयोऽमलाः ॥

माघमासे प्रयागन्तु स्नातुं तीर्थं समागताः ।

तत्र स्नात्वा यथान्यायं कृत्वा कर्म जपादिकम् ॥

नत्वा च माघवं देवं कृत्वा च पिष्टतर्पणम् ।

दृष्ट्वा तत्र भरद्वाजं पुण्यतीर्थनिवासिनम् ॥

तं पूजयित्वा विधिवत् तेन ते च सुपूजिताः ।

आसनेषु विचित्रेषु दृष्ट्वादिषु यथाक्रमम् ॥

भरद्वाजप्रदत्तेषु आसीनास्ते तपोधनाः ।

कृष्णाश्रिताः कथाः पुण्याः परस्परमथाब्रुवन् ॥

कथान्ते तु ततस्तेषां मुनीनां भावितात्मनाम् ।

आजगाम महातेजाश्च सूतो महामतिः ॥

व्यासशिष्यः पुराणज्ञो लोमहर्षणसञ्ज्ञकः ।

तं प्रणम्य यथान्यायं स तैश्चापि प्रपूजितः ॥

उप्रविष्टो यथान्यायं भरद्वाजसतेन सः ।
 व्यासशिष्यं सुखासीनं सूतं वै लोमहर्षणम् ॥
 तं पप्रच्छ भरद्वाजो मुनीनामग्रतस्तदा ॥
 भरद्वाज उवाच । श्रौतकस्य महासत्त्वे वाराहाख्या तु संहिता ।
 त्वत्तः श्रुता पुरा सूत एभिरस्माभिरेव च ॥
 साम्प्रतं नारसिंहाख्यां त्वत्तः पौराणसंहिताम् ।
 श्रोतुमिच्छाम्यहं सूत श्रोतुकामा इमे स्थिताः ॥
 अतस्त्वां परिष्टच्छामि प्रश्नमेतं महासुने ।
 ऋषीणामग्रतः सूत यता ह्येषां महात्मनाम् ॥
 कुत एतत् समुत्पन्नं केन वा परिपाष्यते ।
 कस्मिन् वा लघुसम्येति जगदेतच्चराचरम् ॥
 किं प्रमाणञ्च वै भूमेर्दृष्टिंश्चः केन तुष्यति ।
 कर्मणा तु महाभाग तन्मे ब्रूहि महासते ॥
 कथञ्च दृष्टेरादिः स्यादवसानं कथं भवेत् ।
 कथं युगस्य गणनं किं वा स्यात्तु चतुर्युगम् ॥
 को वा विशेषस्तेष्वत्र का व्यवस्था कलौ युगे ।
 कथमाराध्यते देवो नारसिंहोऽत्र मानुषैः ॥
 क्षेत्राणि कानि पुण्यानि के च पुण्याः शिलोच्चयाः ।
 नद्यश्च काः पराः पुण्या वृष्णां पापहराः शुभाः ॥
 देवादीनां कथं दृष्टिर्मेनोर्मन्वनरस्य च ।
 तथा विद्याधरादीनां दृष्टिरादौ कथं भवेत् ॥
 यज्वानः के च राजानः के च सिद्धिं परां गताः ।
 एतत् सर्वं महाभाग कथयस्व यथाक्रमम् ॥
 सूत उवाच । व्यासप्रसादाज्जानामि पुराणानि तपोधनाः ।
 तं प्रणम्य प्रवक्ष्यामि पुराणं दृष्टरेरिदम् ॥
 पाराशर्यं परमपुरुषं विश्वदेवैक्योनिम्,
 विद्याधारं विपुलसतिदं वेदवेदाङ्गवेद्यम् ।
 शश्वच्चान्तं शमितिविषयं शुद्धतेजोविशालं
 वेदव्यासं विततयशसं सर्वदा तं नमामि ॥
 नमो भगवते तस्मै व्यासायामिततेजसे ।
 यस्य प्रसादाद् वक्ष्यामि नारायणकथामिमाम् ॥

येन कालानलप्रख्यं रूपमास्थाय कोमलैः ।
 नखैर्विदारितो दैत्यसन्नमामि वृकेशरिम् ॥
 सुदुर्लभो महान् प्रशस्त्वयायं परिकीर्तितः ।
 विष्णुप्रसादान्न विना केनापि वक्तुं शक्यते ॥
 तथापि नरसिंहस्य प्रसादादेव तेऽधुना ।
 प्रवक्ष्यामि महापुण्यम् भरद्वाज शृणुष्व मे ॥
 शृण्वन्तु मुनयः सर्वे सशिष्यास्तत्र ये स्थिताः ।
 पुराणं नरसिंहस्य प्रवक्ष्यामि यथातथम् ॥
 नेत्रैर्मूर्त्तिलचण्डैस्त्रिभिरनलशिखान्यम्बहद्भिः प्रदीप्तः
 पायाद्देो नारसिंहः करखरनखरैर्भिन्नदैत्यचिरयः ।
 किं किं सिंहसतः किं नरसदृशवपुर्देवचित्रं गृहीता
 नैवं धिक्कोन्वजीवेद् द्रुतमपनयतां सोऽपि सत्यं हरीशः ॥
 चापं चापं नखाङ्गं भटिति दहदह कर्कशत्वं नखाना-
 मित्येवं दैत्यनाथं निजनखकुलिसैर्जघ्निवान् यः सरोषात् ॥

End.

Colophon.

इति श्रीनरसिंहपुराणे आद्ये धर्मार्थकाममोक्षप्रदायिनि परब्रह्मस्वरूपिण इद-
 मेकं सुनिष्पन्नं ध्येयो नारायणः सदा नरान्यदेवात्परमस्ति किञ्चित् ।
 श्रीनरसिंहपुराणं समाप्तम् ॥ ६३ ॥०॥

विषयः ।

अथ त्रिवष्टिरध्यायाः सन्ति । तत्र—१, २, ३, ४, ५, च दृष्टिकथनम् । ६,
 वशिष्ठस्य, अगस्त्यस्य च उपाख्यानम् । ७, मार्कण्डेयस्य नृसिंहस्य चिरजीवि-
 त्वम् । ८, ९, च वैष्णवमाहात्म्यम् । १०, मार्कण्डेयस्य प्रयागकृत्यादिवर्णनं
 नृसिंहसाक्षात्कारम् । ११, मार्कण्डेयकृतविष्णुस्तुतिः । १२, वरदानम् । १३,
 यमयमीसंवादः । १४, काश्यपपत्न्याः सावित्र्यः पातिव्रत्योपाख्यानम् । १५,
 कृतभार्याचारोपाख्यानम् । १६, संसारस्य वृत्तरूपवर्णनम् । १७, संसारवृत्तः-
 रोहणादिवर्णनम् । १८, अष्टाक्षरमन्त्रमाहात्म्यम् । १९, आदित्यवंशवर्णनम् ।
 २०, विश्वकर्मकृतं विष्णोरष्टोत्तरशतनामस्तोत्रम् । २१, मातृवंशवर्णनम् । २२,
 सूर्यवंशवर्णनम् । २३, सोमवंशवर्णनम् । २४, स्वारोचिषादिमन्त्रवर्णनम् ।
 २५, २६, इच्छाकुचरितम् । २७, सूर्यवंशानुचरितम् । २८, मानानुचरि-
 तम् । २९, सोमवंशानुचरितम् । ३०, भृगुलवर्णनम् । ३१, सहस्रान्तो-
 चरितम् । ३२, पूजाविधिः । ३३, लक्ष्मणोसविधिः । ३४, अवताराणां प्रादु-
 र्भावः । ३५, मत्स्यावतारः । ३६, कूर्मावतारः । ३७, वराहावतारः । ३८,
 नृसिंहावतारः । ३९, वामनावतारः । ४०, परशुरामावतारः । ४१, रामा-

वतारः । ४२-४५, रामायणकथा । ४६, तीर्थप्रशंसा । ४७, रामकथावतारः ।
 ४८, कल्कावतारः । ४९, शुक्रनयनदानम् । ५०, नरसिंहप्रतिष्ठापद्धतिः ।
 ५१, पुण्यादीनां पूजने विहितविहितत्वकथनम् । ५२, वर्षधर्मकथनम् । ५३,
 वर्णाचारकथनम् । ५४, ब्रह्मचारिधर्मः । ५५, गृहस्थधर्मः । ५६, यतिधर्मः ।
 ५७, तुरीयाश्रमधर्मः । ५८, योगाध्यायः । ५९, अर्चनस्थानादिनियमः । ६०,
 पूजनव्यवस्था । ६१-६२ विष्णुचेतकथनञ्चेति ।

No. 1021. बृहन्नारदीयपुराणम् ।

Substance, country paper, 14 × 3½ inches. Folia, 201. Lines, 6 on a page. Extent, 3467 s/lokas. Character, old Bengali. Date, Sk. 1620. Place of deposit, Navadvīpa, Ajita Nyāyaratna. Another copy with Vrajanātha Vidyāratna of the same place. Appearance, old. Verse. Correct.

Bṛihannāradiya Purāna. An Upapurāna like the last, entitled the greater (Bṛihat), to distinguish it from the Nāradiya, one of the Mahā or great Purānas. Curiously enough, none of the Bṛihannāradiya P. hitherto met with by Wilson and others (Vishṇu Purāna, I, p. 41) contains more than 3500 s/lokas like the MS. now under notice, whereas the Nāradiya is said to comprise twenty five thousand verses. *Contents* : 1, Merit of hearing the Purānas. 2, Object of the Purāna. 3, Vishṇu's attribute of pervading the universe. 4, Story of Mrikanḍu. 5, Praise of the worshippers of Vishṇu. 6, Merits of Tulasi leaf, Ganges, Benares &c. 7-9, Story of Sagara. 10, 11, Story of Bali and the Dwarf incarnation. 12, Persons to whom gifts should be made. 13, Ritual for worshipping Śiva and Vishṇu. 14, The different hells described. 15, Story of Bhagiratha's bringing down the Ganges on the earth. 16, 17, Various fasts enjoined. 18, Gift of flags, wells, tanks, &c. 19, Rules of the Purnimā fast. 20, Fast on the 11th of the month in certain months of the year. 21, Story of the Bhadrāsila who observed that fast. 22, Duties of the four castes. 23, Duties of Brahmachāris. 24, Rules regarding marriage. 25, Etiquette appropriate for householders. 26, Rules regarding S'rāddhas. 27, Rules regarding ceremonies when two lunar dates conjoin in the same day. 28, Expiations. 29, The way to the region of Yama described. 30, Transmigration. 31, Knowledge

and Yoga necessary for salvation. 32, Dispassion, how produced. 33, 34, Story of Devamālī and his death at Benares. 35, Salvation of Kalika, a hunter, and great sinner, by the recitation of the name of Hari. 36, Hymn to Vishnu by Uttanka. 37, Merit of devotion to Vishnu. 38, Characteristics of the several Yugas: the name of Hari, the only means of salvation in the Kali age: merit of hearing the Purāṇa.

Beginning. ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । वन्दे हृन्दावनासीनमिन्दिरानन्दमन्दिरम् ।

उपेन्द्रं सान्द्रकारुण्यं परानन्दं विभुं परम् ॥

ब्रह्मविष्णुमहेशाद्या यस्यांशा लोकसाधकाः ।

तमादिदेवं चिद्रूपं विशुद्धं परमं भजे ॥

सूत उवाच । शौनकाद्या महाज्वाला ऋषयो ब्रह्मवादिनः ।

नैमिषाख्ये संहारणे तपस्तेपे मुमुक्षवः ॥

जितेन्द्रिया जिताहाराः सन्तः सत्यपरायणाः ।

यजन्तः परया भक्त्या विष्णुमाद्यं जरद्गुहम् ॥

अनीषा सर्वधर्मज्ञा लोकानुग्रहतत्पराः ।

निर्ममा निरदङ्गाराः परेशरतमानसाः ॥

खलुकामादिदृजिना समाधिगुणसंयुताः ।

कृष्याजिनोत्तरीयास्ते जटिला ब्रह्मचारिणः ॥

गृणन्तः परमं ब्रह्म जगच्चक्षुःसमौजसः ।

सर्वशास्त्रार्थतत्त्वज्ञास्तस्मिन्नैमिषकानने ॥

यज्ञैर्यज्ञपतिं केचित् ज्ञानैर्ज्ञानात्मकं परे ।

केचिच्च परया भक्त्या नारायणमपूजयन् ॥

एकदा ते महात्मानः समाजं चक्रुस्तमाः ।

धर्मार्थकाममोक्षाणामुपायं ज्ञातुमिच्छवः ॥

षड्विंशतिसहस्राणां मुनीनामूर्ध्वरेतसां ।

तेषां शिष्यप्रशिष्याणां सङ्ख्या वक्तुं न शक्यते ॥

मुनयो भावितात्मानो मिलितास्ते सहौजसः ।

लोकानुग्रहकर्तारो वीतरागा विमत्सराः ॥

कानि चेवाणि पुण्यानि कानि तीर्थानि भूतले ।

कथं वा लभते मुक्तिर्दृष्ट्वा तापार्तिचेतसां ॥

कथं हरौ मनुष्याणां भक्तिरव्यभिचारिणी ।
 केन सिद्धोत च फलं कर्मणस्त्रिविधात्मनः ॥
 इत्येवं प्रष्टुमात्मानमुद्यतान् प्रेक्ष्य शैलकः ।
 कृताञ्जलिर्महावाक्यमाहेदं विनयान्वितः ॥
 शैलक उवाच । आस्ते सिद्धाश्रमे पुण्ये स्तूतः पौराणिकोत्तमः ।
 यजन्मखैर्वज्रविधैर्विश्वरूपं जनार्दनम् ॥
 स एतदखिलं वेत्ति व्यासशिष्यो यतो मुनिः ।
 पुराणसंहितावक्ता शान्तो वै लोमहर्षणः ॥
 युगे युगे अल्पधर्मान् निरीक्ष्य मधुसूदनः ।
 व्यासशिष्यस्वरूपेण वेदभागं करोति वै ॥
 वेदव्यासमुनिः साक्षाद्वारायण इति द्विजाः ।
 शुश्रुमः सर्वशास्त्रेषु स्तूतस्तु व्यासशसितः ॥
 तेन संशसितः स्तूतो वेदव्यासेन धीमता ।
 पुराणानि स वेत्तेग्रव नान्यो लोके ततः परः ॥
 यः पुराणार्थविलोके स सर्वज्ञः स बुद्धिमान् ।
 स शान्तो मोक्षधर्मज्ञः कर्मभक्तिकलापवित् ॥
 वेदवेदाङ्गशास्त्राणां सारभूतं मुनीश्वराः ।
 जगद्वितार्थं तत्सर्वं (यः) पुरा स्तूतवान् मुनिः ॥
 ज्ञानार्णवे वै स्तूतस्तु सर्वतत्त्वार्थकोविदः ।
 तस्मात् तमेव पृच्छाम इत्युक्ते शैलको मुनीन् ॥
 ततस्ते शैलकं सर्वे मुनयो वाग्विदां वरं ।
 समाक्षिप्य सुवन्तस्ते साधु साध्विति चाब्रुवन् ॥
 अथ ते मुनयो जग्मुः पुण्यं सिद्धाश्रमं वनम् ।
 ऋग्वज्रजसमाकोर्णं मुनिभिः परिशोभितम् ॥
 मनोज्ञभूदहलताफलपुष्पाभिभूषितम् ।
 आज्ञादसरसां दृन्दमतिय्यातिथ्यसङ्कुलम् ॥
 तत्र नारायणं देवमनन्तमपराजितम् ।
 यजन्तमग्निष्टोमेन ददृशुः रोमहर्षणम् ॥
 यथार्हमर्चितास्तेन स्तूतेन प्रथितौजसः ।
 दृष्ट्वन्तस्तदवष्टं तत्र तस्युर्मखालये ॥
 अध्वरावष्टयस्नातं मुनिं पौराणिकोत्तमम् ।

पप्रच्छु (स्ते) तथासीनं नैमिषारण्यवासिनः ॥
 मुनय ऊचुः । वयञ्चातिथयः प्राप्ता आतिथयोऽसि सुव्रत ।
 ज्ञातस्तवोपचारेण पूजयास्मान् यथाविधि ॥
 दिवौकसो हि जीवन्ति पीत्वा चन्द्रकलान्तम् ।
 ज्ञानान्तमुक्तुं ब्रह्मवा मुने तन्मुखनिःसृतम् ॥
 येनेदमखिलं जातं यदाधारं यदात्मकम् ।
 यस्मिन् प्रतिष्ठितं तात यस्मिन् वा लयमेव्यति ॥
 केन विष्णुः प्रसन्नः स्यात् स कथं पूज्यते नरैः ।
 कथं वर्णाश्रमाचारस्यातिथेः पूजनं कथम् ॥
 सफलं स्याद् यथा कर्म मोक्षोपायः कथं स्तृणां ।
 भक्त्या किं प्राप्यते पुंभिरुया भक्तिय कोटशी ॥
 वद स्तुतमुनिश्रेष्ठ सर्वमेतदशेषतः ।
 कथतो जायते तुष्टिः श्रोतुं लब्धदनास्तम् ॥
 स्तुत उवाच । शृणुष्वष्टषयः सर्वे यदिदं वो ददाम्यहम् ।
 गीतं सनत्कुमाराय नारदेन सहात्मना ॥
 पुराणं नारदीयाख्यं बृहद् वेदार्थवन्मितम् ।
 सर्वपापप्रशमनं दुष्टप्रहनिवारणम् ॥
 सङ्गाह्य यदि वा मोहाद् ये शृण्वन्तीदमुक्तम् ।
 ते सर्वे पापनिर्मुक्ता यास्यन्ति परमां गतिम् ॥

End.

Colophon.

विषयः ।

इति श्रीबृहन्नारदीये पुराणेऽष्टविंशोऽध्यायः ॥०॥ समाप्तश्चेतदिति ॥०॥
 इह अष्टविंशोऽध्यायः सन्ति । तत्र—१मे, पुराणश्रवणादावभिरोचना । २ये,
 एतत्पुराणकथने प्रवृत्तिहेतुः स्थाननिर्देशश्च । ३ये, विष्णोः सर्वसयत्नकथनम् ।
 ४थे, ऋकण्डुचरितवर्णनम् । ५मे, भगवद्भक्तानां साहाय्यवर्णनम् । ६ठे, गङ्गा-
 दीनां तुलस्यादीनां वाराणस्यादीनां च साहाय्यकथनम् । ७मे, ८मे, ९मे, स-
 गरोपाख्यानम् । १०मे, बलिकर्तृकेन्द्रपराजयः, अदितेर्तपः, बलिरक्षितमेना-
 दीनां दाहश्च । ११शे, वामनावतारादिकथनम् । १२शे, दानपात्रनिर्णयः ।
 १३शे, शिवविष्ण्वादीनां पूजनप्रकारादिः । १४शे, यमभगीरथसंवादे
 यथायथं नरकादिवर्णनम् । १५शे, भगीरथकर्तृकगङ्गानयनम् । १६शे,
 १७शे, विविधव्रतकर्मणामुपदेशः । १८शे, ध्वज-वापि-तडागदानादीनामुप-
 देशः । १९शे, पूर्णिमाव्रतादेः प्रयोगविधानम् । २०शे, शयनैकादश्यादीनां
 प्रयोगः फलादिकथनञ्च । २१शे, एकादशीव्रतशील-भद्रशीलोपाख्यानम् ।

२२शे. सामान्यतयातुर्वर्णधर्मकथनम् । २३शे, ब्रह्मचर्यधर्मकथनम् । २४शे, उदाह्यवस्थादिः । २५शे, गृहिणां सदाचारकथनम् । २६शे, श्राद्धविधानम् । २७शे, उभयदिनप्राप्ततिथीनां कार्यविशेषे तिथिनिर्णयः । २८शे, प्रायश्चित्त-कथनम् । २९शे, यस्मार्गपरिचयकथनम् । ३०शे, पुनर्जन्मदृष्टान्तम् । ३१शे, मोक्षसाधनं ज्ञानं तदुपायस्य योगसाधनमिति निर्णीतम् । ३२शे, वैराग्यो-दयप्रकारः । ३३शे, देवसालिन उपाख्यानं वाराणस्यां तस्य शरीरपतनान्मोक्ष-वर्णनञ्च । ३४शे, आचारधृष्टदेवसालिनो हरिनामतः सद्गतिः । ३५शे, दुरात्मनः कलिकनामकथाधस्य हरिनामप्रसादादुद्धारः । ३६शे, उत्कृष्टत-विष्णुस्तवः । ३७शे, विष्णुभक्तिफलवर्णनम्, विष्णुभक्तिप्रसादादेव इन्द्रादीना-मिन्द्रत्वलाभादिवर्णनञ्च । ३८शे, युगधर्मः, कलिधर्मः, हरिनामैवैकः कला-बुद्धारोपायः, बृहन्नारदेतिनामकारणम्, एतस्य पुराणस्य पाठश्रवणयोः फलकथनञ्चेति ॥

No. 1022. अध्यात्मसारः ।

Substance, country-made yellow paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 10. Lines, 15 on a page. Extent, 487 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvipa, Purushottama Nyáyaratna. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Adhyátmasāra. A treatise on Vedāntic theosophy, and salvation through the medium of knowledge or Jñāna, including various rules for the observance of those who have acquired divine knowledge. By Tīrtha Svāmī. The work comprises twenty-one sections.

Beginning. नमामि गुरुमात्मानं त्वमहंशब्दगोचरम् ।

त्वमहंशब्दनिर्मुक्तं यत्तत्पदविवर्जितम् ॥ अस्यार्थः—

End. याज्ञवल्क्यः । चेवज्ञस्येश्वरज्ञानाद्विशुद्धिः परमा स्मृता ।

यतिस्मृता । अज्ञादा स्वर्णहर्ता च सुरापो गुरुतत्पगः ।

उपपातकिनश्चैव मुच्यन्ते ज्ञानभिक्षुकाः ॥

Colophon. इति तीर्थस्वामिकृतसङ्क्षेपाध्यात्मसारः । ऐक्यमतसङ्ख्या तु—सोम दिगम्बर-जैन-कापिलक बौद्ध-चार्वाक-मीमांसा-सात्वग-साङ्ख्य-पातञ्जल-भाट्ट-न्यायाः ॥१२॥ गौणमतानि तु—योगाचार-षट्तीर्थिक-साध्यमिक-शिखा-कल्प-निवृत्त-रासा-

मुञ्ज-साध्व-सनक-वाजसनेयि-साध्यन्दिना-ऽऽरुणि-वैशेषिक-तन्त्र-पुराणा-ऽऽथर्व-
शास्त्र-गान्धर्व-दशप्राकृत-गौणषड्बौद्ध-खेच्छात्मकानि ॥ २४ ॥ ४६ ॥

विषयः । इहैकविंशतिपरिच्छेदाः सन्ति । तथा हि—१, ज्ञानिव्यवहारः । २, बद्धा-
भावः । ३, समाधिलक्षणम् । ४, समाध्यभावः, । ५, सायाभावः । ६, माना-
भावः । ७, प्राप्तात्मत्वम् । ८, विधिनिषेधाभावः । ९, आचाराभावः । १०,
वाह्यमीर्थनिन्दा । ११, वाह्यवेदनिन्दा । १२, पूजासन्ध्याधानानि । १३,
गुरुतत्त्वकथनम् । १४, योगादितत्त्वम् । १५, कर्म्मनिन्दा । १६, १७, ज्ञानकर्म्म-
णोरसामञ्जसम् । १८, तर्कदोषः । १९, तत्राकाशादेर्जन्यत्वम् । २०, २१, शा-
न्तिवैराग्ये, ज्ञानमहिमा चेति ।

No. 1023. पदार्थतत्त्वम् ।

Substance, country-made yellow paper, 16 × 3 inches. Folia, 6. Lines, 5 on a page. Extent, 131 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1745. Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyáyaratna. Appearance, new. Prose. Correct.

Padārtha-tattva. A Nyáya dissertation on time, space, mind, matter, and other categories. By Siromani Bhattachārya.

Beginning. अथ पदार्थतत्त्वं निरूप्यते । तत्र—दिक्कालौ नेश्वरादतिरिच्येते । माना-
भावात् ।

End. तस्मात् कार्यत्वं कारणत्वञ्च उभयमेवातिरिक्तमिति कृतं पञ्चवितेन ।

अर्थानां युक्तिसिद्धानां महत्त्वानां प्रयत्नतः ।

सर्वदर्शनसिद्धान्तविरोधो नैव दूषणम् ॥

अर्था + + क्ता सिद्धान्तविरोधेनापि पण्डिताः ।

विना विचारं न त्याज्या विचारयत यत्नतः ॥

सर्वशास्त्रार्थतत्त्वज्ञानं नला नला भवादृशान् ।

इदं याचे मनुक्तानि विचारयत सादरम् ॥

रीतिरेषा न दोषाय सेविता पूर्वस्वरिभिः ।

यन्नियुक्तिर्विचाराय याचन्ते विदुषोऽपरान् ॥

Colophon. इति महामहोपाध्यायशिरोमणिमहाचार्यविरचितं पदार्थतत्त्व समाप्तम् ॥

विषयः । नैयायिकसिद्धान्तानां दिक्कालादीनां खण्डनम्, अन्यन्यदर्शनसिद्धानां खला-
दीनां कतिपयानां स्वीकरणञ्च । तथा हि—दिक्कालो न शेषः न । मनो
न । परमाणुर्न । द्युणको न । रूपादीनां इन्द्रियग्रहणायोग्यत्वं न । प्रयत्नं न
गुणान्तरम् । परत्वापरत्वे गुणान्तरे न । विशेषे पदार्थान्तरं न । चित्रं ना-
तिरिक्तं रूपम् । स्पर्शोऽपि चाव्याप्यवृत्तिः । कर्मापि चाव्याप्यवृत्तिः । अभाव-
श्चानुगतप्रतीतिसिद्धोऽखण्डोपाधिः । गुणत्वं न जातिः ।—स्वत्वं पदार्थान्तर-
मेव । शक्तिरप्यतिरिच्यते । सङ्ख्या च पदार्थान्तरं न तु गुणः । कार्यत्वं पदार्था-
न्तरम् । कारणत्वञ्च पदार्थान्तरम् । इति । (अस्यैव हि टीका १६५ स-
ङ्ख्यान्यता ।)

No. 1024. कान्दोग्यमन्त्रभाष्यम् ।

Substance, country-made yellow paper, $18\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 24.
Lines, 15 on a page. Extent, 2340 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk.
1694. Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyāyaratna. Another
copy with Vrajanātha Vidyāratna. Appearance, old. Prose. Correct.

Ohhándogyā-mantra Bhāshya. This is a better and complete
codex of the work noticed under No. 491, (ante vol. I, p. 7.) The
author of the commentary is Gunavishnu.

Beginning. ऋद्धराय नमस्तस्मै भक्तानां यत्प्रसादतः ।

स्वच्छान्तिर्हितदूरस्था भावा भान्ति यथाश्रुताः ॥

स्याणुरिव भारद्वाजः किलाभूदधीत्य वेदं न विजानाति योऽर्थम्—

ॐ क्रत्यादमग्निम्—यजुरिदम्—

End. ॐ अङ्गुष्ठमात्रः पुरुषः अङ्गुष्ठञ्च समाश्रितः ।

ईशः सर्वस्य जगतः प्रभुः प्रीणातु विश्वभुक् ॥

—प्रीणातु इत्याशंसावाक्यार्थः ॥

Colophon. इति कान्दोग्यमन्त्रभाष्येऽष्टमः खण्डः ॥ (अथञ्चाष्टमः खण्डः द्वितीयप्रपाठकीयो
बोध्यः ।)

तत्तद्वर्मप्रयोगार्थं पाठस्वरत्ननभोरणा ।

गुणविष्णुना कान्दोग्यमन्त्रभाष्यं अधीयत ॥

विषयः । कान्दोग्यानां अथवा सामवेदिनां विवादादिसंस्कारेषूपपन्नानां मन्त्राणां
व्याख्यानम् ॥

No. 1025. प्रागुद्धारसङ्ग्रहः ।

Substance, country-made yellow paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 13. Lines, 15 on a page. Extent 509 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyāyaratna. Appearance, old. Prose and verse. Correct. Notes on the margin.

Prāguddhāra-saṅgraha. A dissertation on the non-dual theory as developed severally in the Vedānta, the Tantras, the Smritis and other works, and on salvation, and the best means of attaining it. By Tīrtha Svāmī. The work is divided into 37 chapters.

Beginning. सर्वशब्दः सर्ववस्त्ररूपं तद्धीनमेव यत् ।

तदहं नाहमेवापि न जाने जान एव च ॥

End.

मनुस्वर्गखण्डयोर्मते शरीरधारणमात्मनः श्रीङ्गा तेन जन्म सम्भवति ॥

Colophon.

इति तीर्थस्वामिकृतप्रागुद्धारसङ्ग्रहः समाप्तः ।

विषयः ।

इह सप्रतिशतपरिच्छेदाः । तथा हि—१, तान्त्रिकाद्वैतम् । २, यौता-
द्वैतम् । ३, स्मार्तिकाद्वैतम् । ४, पौराणिकाद्वैतम् । ५, आगस्त्यायद्वैतम् । ६,
साङ्गलितद्वैतम् । ७, ब्रह्मणि नानामतम् । ८, प्रशंसानिन्दे । ९, योगगणना ।
१०, तत्र ज्ञानयोगमतानि । ११, जीवन्मुक्तिवैविध्यम् । १२, उपासनालक्ष-
णम् । १३, गुर्वादिवित्तत्वम् । १४, तत्र गुरुपदशक्तिः । १५, योगध्यानसमा-
धयः । १६, अज्ञानान्यत्वम् । १७, वेदस्य हेतुत्वम् । १८, देहत्वत्वम् । १९,
इन्द्रियत्वत्वम् । २०, ऐश्वर्यत्वत्वम् । २१, आत्मविकारस्यात्मत्वम् । २२, द्वैत-
स्थापनम् । २३, सारयोगादिः । २४, सार्वार्थ्यम् । २५, आत्मकोषः । २६,
चिन्नाविकल्पः । २७, निरवयवधर्मगणना । २८, आत्मलक्षणम् । २९, चि-
न्मात्रागः । ३०, अद्वैततुल्यत्वम् । ३१, मुक्तिकारणविकल्पः । ३२, रागा-
दोषः । ३३, संसारत आत्मलाभः । ३४, तत्र महाभूतत्वत्वम् । ३५, प्रणव-
त्वम् । ३६, शास्त्रगणना । ३७, गीतागूढार्थहेति ।

No. 1026. तत्त्वसूत्रम्—तत्त्वसूत्ररत्नञ्च ।

Substance, country-made yellow paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folium, 1. Lines, 30. Extent, 54 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nayāyaratna. Appearance, old. Prose. Correct. Notes on the margin.

Tattva-sūtra with a commentary entitled *Tattva-sūtra-ratna*. A series of twenty-six aphorisms on the leading subjects of the Vedānta, viz. Intellect, Soul, Guru, mukti, Prakriti, the elements, &c., with a commentary. By Tīrtha Svāmī.

Beginning. मूलस्य—अथ चैतन्यम् ॥ १ ॥

टीकायाः—भाववाचिप्रत्ययान्तस्य बोधार्थकधातेरित्यादिः ।

End. मूलस्य—एतैः सर्वे उक्ताः सर्वे उक्ताः ॥ २६ ॥

Colophon. इति श्रीतीर्थस्वामिकृतं तत्त्वसूत्रं समाप्तम् ।

टीकायाः—इत्याद्यगस्तीयशक्तिसङ्गततत्त्ववाग्निष्ठेष्टातं चिन्त्यम् ।

इति श्रीतीर्थस्वामिकृतं तत्त्वसूत्ररत्नं समाप्तम् ॥

विषयः । इह षड्विंशतिस्तथाणि सन्ति । तत्राद्यैः षड्विंशतिस्तत्रैः—

चैतन्य—आत्मा—ब्रह्म—गुरु—मुक्ति—प्रकृति—देवदेवी—आकाश—वायु—ज्योतिः—भाव—वेद—जीव—जल—अचला—मन्त्र—शास्त्र—अक्षर—प्राण—मनः—बुद्धि—अहं—लं—अभाव—माया—जगत्—अविद्या—इन्द्रिय—देहेत्यूनविंशत्-पदार्थानां सङ्क्षेपतो लक्षणनिर्वचनम्; अन्येन तु सूत्रेणानुचमानानां लक्षणसङ्ग्रहश्चेति ॥

No. 1027. शाक्तसर्वस्वम् ।

Substance, country-made yellow paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 6. Lines, 13—14 on a page. Extent, 342 s/lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyāyaratna. Appearance, old. Prose and verse. Correct. Notes on the margin.

S'ākta-sarvasva. An attempt to reconcile the principles of the S'ākta cult with the Vedānta doctrine, or the metaphysics of the Tantra reduced to a philosophical system. By Tīrtha Svāmī. The work comprises eleven chapters.

Beginning. ॐ ॥ भक्तिः सिद्धिर्गरीयसीत्यत्र सिद्धेः सम्बन्धे भक्तिरेव गरीयसी न तु कर्मादि गरीयः ।

End. विचारदशायां किञ्चित् किञ्चिदन्यन्नान्यमानाः ॥

Colophon. इति श्रीतीर्थस्वामिकृतं शक्तिसर्वस्वं समाप्तम् ॥

विषयः । इह एकादशपरिच्छेदाः । तथा हि—१, साल्मतीयशब्दार्थः । २, पूजका-
दीनां ज्ञेयवस्तु । ३, अंशंशिनोरभेदः । ४, अन्नकालीनस्यार्थम् । ५, कात्या-
यनीनिरूपणम् । ६, भक्तितत्त्वम् । ७, सायातत्त्वम् । ८, साक्षात्करणोपायः ।
९, आगमसाम्यम् । १०, आत्मतत्त्वम् । ११, तैर्यविकतत्त्ववृत्तिः ।

No. 1028. विचारार्कसङ्ग्रहः ।

Substance, country-made yellow paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 7.
Lines, 14 on a page. Extent, 324 s/lokas. Character, Bengali. Date, ?
Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyāyaratna. Appearance, old.
Prose and verse. Correct. Notes on the margin.

Vichārārka-saṅgraha. Dissertations on various topics of theology
and metaphysics, such as the purport of Vījāmantras, the object of the
Gitā, Tantras treating of the Vedāntic doctrine, expiations, nature of
salvation, the true meaning of nonduality, characteristics of tran-
scendental meditation, the highest object of humanity, defects of the
Sāṅkhya system, &c. By Rāmānanda. The work is arranged under
27 sections.

Beginning. आत्मा गुरुपदद्वन्द्वमालोक्यानेकपुस्तकम् ।

रामानन्देऽद्वन्द्वनाम्नी विचारार्कं करोम्यहम् ॥

End. रस इत्यास्तिकाः केचित् काम इत्यपरे जनाः ।

Colophon. इति विचारार्कसङ्ग्रहः समाप्तः ॥

विषयः । इह सप्तविंशतिपरिच्छेदाः । तथा हि—१, महावाक्यार्थः । २, गीतार्थः ।
३, वेदान्तोक्त्यन्तराणि । ४, प्रायश्चित्तानि । ५, आत्ममुक्त्योरैक्यम् । ६, गान-
प्रशंसा । ७, कारणस्वरूपता । ८, अद्वैतयुक्त्यतिः । ९, समाधिलक्षणम् । १०,
परमतत्त्वम् । ११, विरोधाभासः । १२, साङ्ख्यदोषः । १३, साल्मतमीमांसा ।
१४, चिदेवैक्यम् । १५, शिवादिलिङ्गतत्त्वम् । १६, नखञ्चोतिस्तत्त्वम् । १७,
अंशलमीमांसादि च । १८, कल्पितशाले दोषः । १९, कलिधर्मः । २०, जीव-
शुक्तिविभागः । २१, महाभूतगुणाः । २२, दृष्टितत्त्वम् । २३, ध्यानतत्त्वम् । २४,
अक्षरतत्त्वम् । २५, योगयुक्त्यतिः । २६, आत्मतत्त्वम् । २७, रसविवरणवृत्तिः ।

No. 1029. सङ्ग्रहः ।

Substance, country-made yellow paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 4. Lines, 14 on a page. Extent, 185 s/lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyāyaratna. Appearance, old. Prose and verse. Correct. Notes on the margin.

Saṅgraha. A collection of the leading passages on Metaphysics to be found in the Mahābhārata and other standard works. Anonymous.

Beginning. ओं । महाभारते युधिष्ठिरं प्रति भीमादयः ।

यदि सत्यासतः सिद्धिं राजन् कश्चिदवाप्नुयात् ।

पर्वताश्च दुमाश्चैव क्षिप्रं सिद्धिमवाप्नुयुः ॥

End. एतत्सर्वं तिसृषुभिर्भाष्यम् ॥०॥

विषयः । महाभारतादिभ्यस्तत्त्वविषयकवचनानां सङ्ग्रहः ।

No. 1030. वाशिष्ठसारः ।

Substance, country-made yellow paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 4. Lines, 14 on a page. Extent, 156 s/lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyāyaratna. Appearance, old. Prose and verse. Correct. Notes on the margin.

Vāsishṭha-sāra. An abstract of the philosophical portion of the Yogavāsishṭha Rāmāyana. By Tīrtha Svāmī.

Beginning. ओं । भरद्वाजं प्रति वाल्मीकिवाक्यम् ।

धमस्य जागतस्यास्य जातस्याकाशवर्णवत् ।

अपुनः स्मरणं साधो मन्ये विस्मरणं वरम् ॥

End. दशप्रकरणैस्त्रिंशत्यां सार उद्धृतः ॥

Colophon. इति तीर्थस्वामिकृतवाशिष्ठसारे चतुर्थः पादः समाप्तः ॥

विषयः । सङ्कष्टोत्तरेण ग्रन्थः । अत्र योगवाशिष्ठात् सारवचनान्युद्धृत्य स्थापितानि, तेषु च चत्वारः पादा व्यवस्थिताः ।

No. 1031. वाशिष्ठीयगूढार्थः ।

Substance, country-made yellow paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 3. Lines, 14 on a page. Extent, 117 s/lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyáyaratna. Appearance, old. Prose. Correct. Notes on the margin.

Vás'ishṭhīya-gūḍhārtha. A commentary on the last named work, by its author Tírtha Svámí.

Beginning. हरिगुणशिवशक्ती मन्त्ररूपोऽहमात्म

मन इव तनुवच्च सोत्रमोक्षातिबोधः ।

सकलजगद्भेषाकाररूपोऽहमेवा-

चिदपि तदपि भावाभावशिष्यप्रशिष्यः ॥

अथ वाशिष्ठीयगूढार्थः । सर्वत्र सञ्ज्ञाशब्दा आख्यायिका दृष्टान्नाथ प्रतीत्यभि-
प्रायिका इति चौरस्वामिनः ॥

End.

उक्तव्याख्यानानां प्रमाणानि विष्णुसहस्रनाम-सातत्यचतुष्क-ब्रह्मविवर्त-रुद्राध्या-
यानां टीकासु लिखितानि । शब्दशास्त्रतत्त्वज्ञादितले लिखितम् ॥

Colophon. इति त्रीतीर्थस्वामिद्वयसङ्क्षेपवाशिष्ठसारगूढार्थः समाप्तः ॥

विषयः । ससङ्गृहीतवाशिष्ठसारस्य व्याख्यानम् ।

No. 1032. विष्णुसहस्रनामटीका ।

Substance, country-made yellow paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 5. Lines, 11 on a page. Extent, 154 s/lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyáyaratna. Appearance, old. Prose. Correct. Notes on the margin.

Vishṇu-sahasranāma Tíkā. A gloss on S'aṅkara's commentary on the hymn to Vishṇu comprising his thousand names as given in the Bhágavata Purāṇa. By Tírtha Svámí.

Beginning. नत्वा श्रीशङ्कराचार्यं सहस्रनामदीपकं ।

तटीकामवलम्बितां नामव्याख्यां करोमि च ॥

इषोदरादिसिद्धानि पदान्यत्र बह्वनि च ।

उपेक्षणीयानि तानि साधनान्यल्पसङ्गहे ॥

- End. नाम समाप्तत्वादन्त्यनान्ते द्विरावृत्तिः । न क्रोधः अक्रोधादयो भवन्ति मा-
त्यर्थं न भवति । अनेन वर्त्मना श्रीरामश्रीशिवनान्नाच्च व्याख्या समर्था ॥
- Colophon. इति श्रीतीर्थस्वामिकृतश्रीविष्णुसहस्रनामव्याख्या समाप्ता ॥
- विषयः । विष्णुसहस्रनामव्याख्यानम् ।

No. 1033. भागवतसङ्ग्रहः ।

Substance, country-made yellow paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 23.
Lines, 13 on a page. Extent, 934 s/lokas. Character, Bengali. Date,
? Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyáyaratna. Appearance,
old. Prose and verse. Correct. Notes on the margin.

Bhāgavata-saṅgraha. An abstract of the philosophy of the Bhāga-
vata Purāṇa. By Tīrtha Svāmī.

- Beginning. श्रीमद्भागवते ग्रन्थे साक्षाद् ब्रह्ममतिर्भवेत् ।
पुनश्च सङ्ग्रहं कुर्वे द्वितीयसङ्ग्रहात् परम् ॥
यं ब्रह्मेत्यादि वा । जन्मादोत्यादि । धर्म इत्यादि । निगमकल्पतरोरित्यादि ।
यं प्रव्रजन्ममित्यादि । यः खानुभावमित्यादयः । प्रसिद्धाः । मुनय ऊचुः ।
देवक्यां वसुदेवस्य जातो यस्य चिकीर्षया ।
भार्यायामिति । पद्म्यां पठौ वा । यथार्थस्य, तत्कथय ।

- End. चुम्बुकेनापठ्येन (?) न श्रोतव्यं कदाचन ।
- Colophon. इति तीर्थस्वामिकृतभागवतवृत्तसङ्ग्रहः समाप्तः ।
- विषयः । भागवतीयसारवाक्यानां स्मरणाय सङ्ग्रहः ।

No. 1034. भावार्थदीपिकासङ्ग्रहः ।

Substance, country-made yellow paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 6.
Lines, 15 on a page. Extent, 337 s/lokas. Character, Bengali. Date, ?
Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyáyaratna. Appearance, old.
Prose and verse. Correct. Notes on the margin.

Bhāvārtha-dīpikā-saṅgraha. Explanations of some of the leading
passages of the *Bhāvārtha-dīpikā*, a work on the purport of the Bhāgá-
vata Purāṇa. Anonymous : probably a work of Tīrtha Svāmī.

Beginning. भावार्थदीपिकासध्येऽन्येषां व्याख्या कश्चित् कश्चित् ।

तन्मतस्य विश्वासाः किञ्चित् किञ्चिदुपेक्षितम् ॥

सर्वत्र लिखनं दृष्ट्वा बोद्धव्यं बुद्धिमत्तमैः ।

मया सङ्गृह्यते किञ्चिद् यद् यत् तस्य मतं दृढम् ॥

आभासेन श्लोक ऊह्योऽनन्विते शेष उत्तमैः ।

ब्रह्मविद्यारूपमेतत् पुराणमिति दर्शितम् ॥

अत एवापरं भागवतं नाशङ्कनीयम् । कश्चित् पुराणान्तरमिति नाशङ्कनीयं ।

अद्वैतुकं तर्काद्यगोचरमौपनिषदमित्यर्थः । तत्तु भक्तिदारेण ॥ १।२।८ ॥

श्रुतेन वेदान्तादिश्रवणेन ॥ १।२।१३ ॥

End. भगवानैश्वर्यादिषड्गुणः ।

Colophon. इति भावार्थदीपिकासङ्ग्रहः ।

विषयः । भागवतीयमतानां सव्याख्यानानां सङ्ग्रहः ॥

No. 1035. भागवतमञ्जरी ।

Substance, country-made yellow paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 4. Lines, 14 on a page. Extent, 210 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyāyaratna. Appearance, old. Prose and verse. Correct. Notes on the margin.

Bhāgavata-mañjarī. A dissertation on the nature and contents of the Bhāgavata Purāṇa. By Tīrtha Svāmī.

Beginning. श्रीभागवतस्य गायत्र्या समारम्भत्वाद् यं ब्रह्मेत्यादिश्लोकस्यामूलकत्वमायाति त-
थापि ग्रन्थवद्भिर्भूतत्वात् पाठे न दोषः, (P) ग्रहणपुरश्चरणे स्नानसङ्कल्पादिवत् ।

End. यद्यपि नारदीयपूर्तार्थं सप्तसहस्रमधिकं तथापि स्वामिनाद्यादशसहस्राणि
गणितानि वाचनिकसङ्ख्यारच्चार्यम् ।

Colophon. इति श्रीतीर्थस्वामिकृता भागवतमञ्जरी समाप्ता ॥

विषयः । भागवतीयविचारसङ्क्षेपः ।

No. 1036. अद्वैतनिर्णयसङ्ग्रहः ।

Substance, country-made yellow paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 2. Lines, 10—14 on a page. Extent, 96 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyāyaratna. Appearance, old. Prose and verse. Correct. Notes on the margin.

Advaita-nirnaya-saṅgraha. An attempt to identify Viṣṇu, Ś'iva, &c. with the Supreme Brahma. By Tīrtha Svāmī.

Beginning. पाञ्चीयविष्णुसहस्रनामटीकायां—देवदेवं जगद्गुहमित्यत्र परशुरामाद्यवतारैरेण विष्णुना सदादेवाराधनम् ।

End. भक्तिसाधनस्य वङ्गप्रमाणानि नात्र धृतानि ॥

Colophon. इति श्रीतीर्थस्वामिकृतौ सङ्ग्रहौ समाप्तौ ।

विषयः । शिवविष्णवादीनां ब्रह्मैक्यप्रमाणानि ।

No. 1037. दीपिकाप्रकरणक्रमसङ्ग्रहः ।

Substance, country-made yellow paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 3. Lines, 15 on a page. Extent, 18 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyāyaratna. Appearance, old. Prose and verse. Correct. Notes on the margin.

Dīpikā-prakaraṇa-krama-saṅgraha. An analytical index to the author's Bhābārtha-dīpikā-saṅgraha on the principles of the Vedānta. By Tīrtha Svāmī.

Beginning. अथ भावार्थदीपिकासङ्ग्रहस्य प्रकरणविभागः । स्थूलनिर्णयसङ्केतः क्रमसङ्ग्रहे । तत्र वेदान्तस्य तात्त्विकत्वम् ।

End. शिवत्वेन नामकथने गुरुपदम् ॥

Colophon. इति श्रीतीर्थस्वामिकृततदीपिकादिसङ्ग्रहस्य प्रकरणं समाप्तम् ॥

विषयः । स्वकृतभावार्थदीपिकायाः सविचारसूचीविशेषः ।

No. 1038. सहस्रनाममालाकला ।

Substance, country-made yellow paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 6. Lines, 14 on a page. Extent, 262 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyāyaratna. Appearance, old. Prose. Correct. Notes on the margin.

Sahasra-nāma-mālā-kalā. Explanations of the more important words in forty-three hymns, by the author, in praise of the thousand names of Bhuvanes'varī, Annapurnā, Mahā-lakshmī, Durgā, Kālī, Tārā, Tripurā, Bhairavī, Chhinnamastā, Mātangī, Sumukhī, Sītā, Sīva, Rāma, Krishṇa, and Viṣṇu. By Tīrtha Svamī.

Beginning. तत्र प्रायशस्तस्यानि नामानि कानि तु स्वरूपाभासानि ।

End. हयशीर्षः । हयरूपो हयग्रीवः पत्न्या च उच्चैःश्रवाश्च । इति कथ्यः ।

Colophon. इति श्रीतीर्थस्वामिकृतनाममालायास्तत्कृतनामकला समाप्ता ॥

विषयः । सचङ्कलितनिचलारिंशत्पञ्चाकेषु सहस्रनामस्तोत्रेषु यानि नामानि गूढार्थानि तान्येवेह व्याख्यातानि । तानि च सहस्रनामस्तोत्रान्दर्शितानि, यथा— भुवने-
श्वर्याः १ । अन्नपूर्णायाः २ । महालक्ष्म्याः १ । दुर्गायाः ३ । कात्याः ४ ।
तारायाः ५ । त्रिपुरायाः २ । भैरव्याः २ । चिन्नमस्तायाः १ । मातङ्ग्याः १ ।
सुमुख्याः १ । सीतायाः २ । शिवस्य ३ । रामस्य २ । कथ्यस्य २ । विष्णोः २ ।
इति ४३ ॥

No. 1039. कादिसहस्रनामकला ।

Substance, country-made yellow paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 2. Lines, 42 on a page. Extent, 57 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyāyaratna. Appearance, old. Prose. Correct. Notes on the margin.

Kādi-sahasra-nāma-kalā. A gloss on a hymn comprising one thousand names of Kālī. The hymn is an extract from the Mahā-kāla-saṅhitā. By Tīrtha Svamī.

Beginning. शक्तिपातः, अष्टादशशक्तीनामशीतिशक्तीनां वा पतनं साधकवशता ।

End. सर्वेषां वीरादीनां सिद्धिः सर्ववीरादिसिद्धिः ॥

Colophon. इति कादिसद्वचनामकला समाप्ता ॥

विषयः । महाकालसंहितोक्ते ककारादिवर्णक्रमगते कात्याः सद्वचनामस्रोत्रे यानि गूढार्थानि पदानि तेषां व्याख्यानम् ।

No. 1040. भागवततत्त्वसङ्ग्रहः ।

Substance, country-made yellow paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 5. Lines, 12 on a page. Extent, 232 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyāyaratna. Appearance, old. Prose. Correct. Notes on the margin.

Bhāgarata-tattva-saṅgraha. A dissertation, in seven chapters, on the philosophy of the Bhāgavata Purāṇa. By Tīrtha Svāmī.

Beginning. अथ श्रीभागवतोक्तमायातत्त्वम् । मायया ब्रह्मणो लीलया ।

End. विधिशिवसाक्षात्प्राप्तो हरेरधिकमाद्यात्मकयनञ्च ॥

Colophon. इति श्रीतीर्थस्वामिकृतभागवततत्त्वसङ्ग्रहः समाप्तः ॥

विषयः । श्रीभागवतात् तत्त्ववचनादीनि सङ्गृह्य गूढार्थव्याख्यानसहितानि च कृतानि । अत्र हि सप्तपरिच्छेदाः । यथा—१, मायातत्त्वम् । २, दुर्गातत्त्वम् । ३, शिवतत्त्वम् । ४, निर्घण्टसङ्ग्रहः । ५, आत्मादितत्त्वम् । ६, नानावक्तादेहेतुः । ७, भागवतनामार्थहेति ।

No. 1041. शान्तिसन्दर्भः ।

Substance, country-made yellow paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folium, 1. Lines, 26. Extent, 48 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyāyaratna. Appearance, old. Prose. Correct. Notes on the margin.

S'ānti-sandarbhā. An explanation of the purport of the poem called S'ānti-s'ataka. By Tīrtha Svāmī.

Beginning. शान्तिशतकस्याख्या प्राकृता पुनः किञ्चिद्विख्यते । मित्रो विरक्तलपसीज्ञान-
सञ्चासी तत्कृतस्य मान्यत्वमेव ।

End. आर्थाच्छन्दः सुच्छन्दो न कृतं विरक्तत्वात् ॥

Colophon. इति श्रीतीर्थस्वामिकृतशान्तिसन्दर्भः समाप्तः ॥
(अत्र शेषपङ्क्तिचतुष्टये भागवततात्पर्यं लिखितमस्ति)

विषयः । शान्तिशतकस्य गूढार्थव्याख्यानम् ।

No. 1042. शान्तिशतकसङ्ग्रहः ।

Substance, country-made yellow paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folium, 1.
Lines, 27. Extent, 54 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of
deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyáyaratna. Appearance, old. Prose
and verse. Correct.

S'anti-s'ataka-saṅgraha. An exposition of the main object of the
S'anti-s'ataka. By Tírtha Svámí.

Beginning. फलं कामायत्तं किममरगणैः किञ्च विधिना ।

विधेयं यत्तत्त्वं स्फुरति मम नाद्यापि हृदये ।

विधेयं स्वं स्वं रूपमपि न स्फुरति—

End. पूर्वं तावदित्यादिना यौवने धनसाधनं वार्द्धके प्रत्याहार इति ज्ञापितम् ।

विषयः । शान्तिशतकस्य तात्पर्यवर्णनम् ।

No. 1043. नामसङ्ग्रहः ।

Substance, country-made yellow paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 3.
Lines, 13—14 on a page. Extent, 162 s'lokas. Character, Bengali. Date,
? Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyáyaratna. Appearance,
old. Prose and verse. Correct.

Nāma-saṅgraha. Hymns comprising the leading names of Vishṇu,
Śakti, &c. By Tírtha Svámí.

Beginning. भुवनेश्वरी । हृदयलववासिनी । इन्द्राणी । इन्द्रकन्या च ।

End. तस्माद् वेश्या परा मता ।
 Colophon. इति श्रीतीर्थस्वामिकृतनाममालासङ्ग्रहः ।
 विषयः । शक्तिविष्ण्वादीनां नामसङ्ग्रहः ।

No. 1044. वेदस्तुतिलघूपायः ।

Substance, country-made yellow paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folium, 1. Lines, 25. Extent, 40 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyāyaratna. Appearance, old. Prose and verse. Correct. Notes on the margin.

Vedastuti-laghūpāya. A summary of the contents of the Veda-stuti section of the Bhāgavata Purāṇa. By Tīrtha Svāmī.

Beginning. श्रुतिस्तुतिटीका प्राक् कृता पुनः किञ्चित्लिख्यते । ब्रह्मन्नित्यादि ।

End. व्याख्यातं दृष्टवत्सङ्ग्रहे च बद्धस्थलेषु सीमांसा ॥

Colophon. इति तीर्थस्वामिकृतवेदस्तुतिलघूपायः ॥

विषयः । वेदस्तुतिव्याख्यापरिशिष्टम् ।

No. 1045. चण्डीविवरणम् ।

Substance, country-made yellow paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 3. Lines, 13 on a page. Extent, 141 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyāyaratna. Appearance, old. Prose. Correct. Notes on the margin.

Chandī-vivaraṇa. A summary of the contents of the chapters of the Mārkaṇḍeya Purāṇa which describe the wars of the goddess Chandī with certain demons. By Tīrtha Svāmī. An English translation of the Chandī was published in Calcutta some fifty years ago by Cavelli Bentaka Boriah, an assistant of the late Colonel Mackenzie for some time Surveyor General of India, who made a large collection of MSS., and illustrations of oriental antiquarian objects. The Chandī is held in right veneration by the followers of the S'ākta creed, and is religiously read on ceremonial occasions.

Beginning. अर्गलया वक्तुनामर्थ्यदी न सर्वत्र लभ्यै भूमिकाषट्श्लोकाः कचित् कचिद् दृश्यन्ते ते खतन्त्राः ।

End. वैश्ववर्च । श्रेष्ठदानादानवाक्चं दाढयाचकयोर्वचः ॥ देवीमाहात्म्यं समाप्तम् ॥
 Colophon. इति चण्डीविवरणं समाप्तम् ॥
 विषयः । अर्गलादिदेवीमाहात्म्यात्मकमार्कण्डेयपुराणान्तर्गतसप्तशत श्लोकेषु गूढार्थानां
 व्याख्यानम् ।

No. 1046. आनन्दकुसुमम् ।

Substance, country-made yellow paper, $11\frac{1}{2} \times 9\frac{1}{2}$ inches. Folia, 7. Lines, 13 on a page. Extent, 284 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyāyaratna. Appearance, old. Prose and verse. Correct. Notes on the margin.

Ananda-kusuma. A Dissertation, in ten chapters, on some of the leading topics of the Vedānta Philosophy. By Tīrtha Svāmī.

Beginning. अथाद्यन्तमयध्वंसेपायं वक्ष्यामि सङ्गृह्यात् ।

निर्णीय निखिलाध्यात्मशास्त्राणि हि पुनः पुनः ॥

End. यदेवेह तदमुवेत्यादिस्वरूपभागसुरीयशास्त्रं तत्राहमाकारत्रयकारधारभावः ॥

Colophon. इति श्रीतीर्थस्वामिद्वयानन्दकुसुमं समाप्तम् ॥

विषयः । इह दशपरिच्छेदाः सन्ति । तथा च — मायाभावोपायः १ । सुखोपायः २ ।
 गुप्तकौलः ३ । स्मृतिमिथ्या ४ । तन्त्रसङ्ग्रहः ५ । व्यासमतम् ६ । पापाभावः ७ ।
 शक्तिगणना ८ । ज्ञानसाधनम् ९ । शास्त्रभागश्चेति दश ॥

No. 1047. प्रेमभक्तिस्रोत्रम् । प्रेमभक्तिस्रोत्रव्याख्या च ।

Substance, country-made yellow paper, $11\frac{1}{2} \times 9\frac{1}{2}$ inches. Folium, 1. Lines, 44. Extent, 94 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyāyaratna. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Prema-bhakti-stotra, with a commentary entitled *Prema-bhakti-stotra-vyākhyā*. A hymn in praise of Chaitanya, the saint of Nadiyā, who is accepted by his followers as an incarnation of the Deity. By Rāmananda Tīrtha. The commentary is by the author himself, and in it he adduces proofs from the S'āstra in support of the identification of Chaitanya with the Supreme Spirit. The author is the same who is generally known by the name of Tīrtha Svāmī.

Beginning. मू०—नित्यानन्दाभिधानः सकलसुखकरः केवलानन्दरूपो

विष्णुश्चाद्वैतनामा निरवधि भजति प्रेमभावैकसारौ ।

हृष्टा गङ्गाचमाङ्गा लिपति शतदलं यस्य पादारविन्दं

तं चैतन्याख्यरूपं तरुणरविरुचिं प्रेमबीजं भजेऽहम् ॥ १ ॥

टी०—नित्यानन्दः शक्तियुक्तेश्वरः ।

End.

मू०—य इदं पठति सोऽत्र प्रेमभक्त्येककारणम् ।

प्रेमभक्तिर्भवेत् तस्य सत्यं सत्यं न संशयः ॥

Colophon. इति श्रीरामानन्दतीर्थस्वामिकृतप्रेमभक्तिलोचनं समाप्तम् ।

टी०—वासुदेवस्य द्वे मूर्त्तौ चरद्वाचरमेव च ।

चरं सञ्चासिनां प्रोक्तमित्यादि च चिन्त्यम् ।

इति श्रीरामानन्दतीर्थस्वामिकृतप्रेमभक्तिलोचनव्याख्या समाप्ता ॥०॥

विषयः । नवद्वीपजन्मनो गौरविग्रहस्य चैतन्यदेवस्य साहाय्यकथनं, पञ्चान्तरे अथा-
त्मविषयकथनम् ।

No. 1048. मन्त्रकौमुदी ।

Substance, country-made yellow paper, 18½ × 5½ inches. Folia, 8. Lines, 15 on a page. Extent, 472 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1694. Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyāyaratna. Appearance, old. Prose. Correct.

Mantra-kaumudī. A collection of the Vedic mantras including the Gáyatrī required in the performance of modern religious rites, with their meanings, purport, and uses explained at length. By Rámakrishṇa.

Beginning. नमस्कृत्याखिलैर्मन्त्रैर्वाङ्मयी श्रीपरमेश्वरम् ।

तन्यते रामकृष्णेन रम्येयं मन्त्रकौमुदी ॥

ग्रहीतुं दुःशको भावो लोकाङ्गैरपि यद्यपि ।

यद्योपस्थितिमन्त्राणां तथाप्यर्थः प्रकाशते ॥ यथाह भट्टः—

End.

एवं परचेति वदन्ति ॥ ० ॥

Colophon. इति चतुर्दशान्तिमन्त्रव्याख्या । समाप्तसायं ग्रन्थः ।

विषयः । वैदिककर्मणि प्रयुक्तानां वैदिकमन्त्राणां ऋग्वेदभाष्येऽनधिकृतानां व्याख्यानम् । तत्र प्रथमं तावत् विधिवादः । ततो घटस्थापनादिमन्त्रव्याख्या, गणेशादि-पञ्चदेवमन्त्राणां व्याख्या, अधिवासमन्त्राणां व्याख्या, गायत्रीव्याख्यानपूर्वकं चतुर्दशान्तिमन्त्रव्याख्यानञ्चेति ।

No. 1049. गुणविष्णुः ।

Substance, country-made yellow paper, 14 × 3½ inches. Folia, 79. Lines, 8 on a page. Extent, 1284 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1694. Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyāyaratna. Appearance, old. Prose. Correct. Notes on the margin.

Gunavishnu. A manual of Brāhmaṇic rites in two parts (Kāṇḍas), the first comprising all the Vedic mantras used in the performance of the ten principal sacraments; and the second, the mantras used in daily worship. The mantras, in both parts, taken mostly from the Chhândogya Brāhmaṇa, are explained in detail. By Gunavishnu. This work is a standard authority among the Brāhmanas of Bengal, and the sacraments are performed according to the rules given in it.

Beginning. प्रथमपर्वं नास्ति । द्वितीयपत्रारम्भे “ति अस्तुगागमः । शृणुतेति शृणुत इत्यर्थः ।

End. श्रेष्ठशृष्टमपायम् । तत्पूर्वशृष्टश्रेष्ठे—पिटकतत्त्वेनमेव अवयवजनसमि । पिटककर्मणि असाङ्ग (इतः परमेवान्तिमं शृष्टम्) ।

विषयः । अत्र काण्डद्वयम् । प्रथमे काण्डे, विवाहादिदशकर्मणि नियुक्तानां मन्त्राणां व्याख्यानम् । द्वितीये, प्रातःकृत्याद्याक्रिमन्त्रपाठनिर्णयपुरःसरं तेषामेव व्याख्यानम् । सर्वमेतत् सामवेदीयम् ॥

No. 1050. षट्कर्मव्याख्यानचिन्तामणिः ।

Substance, country-made yellow paper, 13 × 4 inches. Folia, 14. Lines, 7 on a page. Extent, 367 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Vrajanātha Vidyaratna. Appearance, fresh. Prose and verse. Incorrect. Notes on the margin.

Shaṅkarma-vyākhyāna-chintāmaṇi. A guide to the performance of the six principal sacraments, according to the Yajur Veda. By Nityānanda. This work is a sort of abridgment of the last preceding.

Beginning. हरितकरदयतु यस्य प्रणवो मूलं प्रकाण्डदण्डः ।

धनिरतिवितताः शाखा वेदाङ्गान्सि पत्राणि ॥

स जयति परममतिसहस्रं विधुरभिभविता सुतेजसा सहसा ।

अविकलसकलपदार्थः प्रसरति पुरतः प्रसादतो यस्य ॥

निर्घण्टं प्रसमीक्ष्य सारमुवाख्यान्वाय (?) ब्राह्मणं

वाख्यान्विं गुणविष्णुसर्षेनिपुणान् शिष्यैकदीक्षागुरुन् ।

वृद्धान् वा समुपास्य सङ्गृहसिंघटकर्मणां ।

प्रीतये नित्यानन्द उदाजहार यजुषां व्याख्यानचिन्तामणिम् ॥

स्याणुरिव तु भारह्वारः किलाभूदधीत्य वेदं न विजानाति योऽर्थम्—

End.

अथ जपयज्ञविधिः— न जीर्णेन न नीलेन परितृप्तेन वा जपेत् ।

यदि वाग्यसलोपः स्यात् जपादिषु (इतः खण्डितम्)

विषयः ।

यजुर्वेदिनां विवाहादिपट्कर्मसु गृह्येषु नियुक्ता ये मन्त्रालोपां व्यवस्थासहितं व्याख्यानम् ।

No. 1051. भक्तिदूती ।

Substance, English paper, 13½ × 4 inches. Folia, 4. Lines, 6 on a page. Extent, 69 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Vrajanātha Vidyāratna. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Bhaktidūtī. A poem in praise of devotion to Kṛishṇa, and the means of attaining it. By Kāliprasāda S'armā.

Beginning. नला श्रीनाथपादाम्बुजमतिरुचिरं भोगमोक्षैकहेतुं

नित्यानन्दप्रबोधं सकलसुरनरैः सेवितं तत्त्वसारम् ।

श्रीमान् कालीप्रसादो द्विजकुलवरजो मुक्तिकान्ताभिलाषी

भक्तिं दूतीं हितज्ञां रचयति चतुरां चारुशीलां मनोज्ञाम् ॥ १ ॥

End.

रमणिरपि परा भक्तिदूत्या समाप्ता ॥ २२ ॥

विषयः ।

भक्तिरसाश्रितं त्रयोविंशतिपद्यात्मकं काव्यं ।

No. 1052. अनुमानदीधितिः ।

Substance, country-made yellow paper, 18 × 3 inches. Folia, 134. Lines, 5—6 on a page. Extent, 3216 ślokaś. Character, Bengali. Date, SK. 1658. Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyāyaratna. Appearance, old. Prose. Correct.

Anumāna-dīdhiti. An old complete and very correct text of Śrīromaṇi's gloss on the *Anumāna-chintāmaṇi* of Gaṅgeś'a. Vide ante No. 495, Vol. I. p. 285.

Beginning. ॐ नमः सर्वभूतानि विष्टभ्य परितिष्ठते ।

अखण्डानन्दबोधाद्य पूर्णाय परमात्मने ॥

अध्ययनभावनाभ्यां सारं निर्णीय निखिलतन्त्राणाम् ।

दीधितिसधित्चिन्तामणि तनुते तार्किकशिरोमणिः श्रीमान् ॥

परजुष्टनयान्निवर्तमाना मनसास्त्राय रसा विशुद्धबोधैः ।

रघुनाथकवेरपेतदोषा कृतिरेषा विदुषां तनोतु मोदम् ॥

न्यायमधीते सर्वज्ञनुते कुतुकाग्निबन्धमप्यत्र ।

अस्य तु किमपि रक्ष्यं केचन विज्ञातुमीशते सुधियः ॥

मान्यान् प्रणम्य विहिताञ्जलिरेष भूयो भूयो विधाय विनयं विनिवेदयामि ।

दूष्यं वच्चे मम परं निपुणं विभाव्य भावावबोधविहितो न दुनोति दोषः ॥

पूर्वापरग्रन्थैकवाक्यताप्रतिपत्तये शिष्टाणामवधानाय च सङ्कतिं प्रदर्शयन्नुमान-
निरूपणं प्रतिजानीते प्रत्यक्षेत्यादि ।

End. तथापि जन्मलशरीरजन्यत्वावच्छिन्नप्रतियोगिताकावतिरिक्तावेवाभावविति न
च भावसम्भव इत्यत्र तात्पर्यम् ॥

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीमद्भट्टाचार्यात्मजशिरोमणिकृता अनुमानदीधितिः
समाप्ता ।

विषयः । महामहोपाध्यायगङ्गेशोपाध्यायकृतचिन्तामणिग्रन्थीयानुमानखण्डस्य व्याख्यानम् ।
७८१ सं० द्रष्टव्यम् ।

No. 1053. प्रत्यक्षचिन्तामणिदीधितिटिप्पनी ।

Substance, country-made yellow paper, $18\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 16. Lines, 7 on a page. Extent, 630 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvipa, Purushottama Nyáyaratna. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Pratyakshachintāmaṇi-dīdhiti. Śiromaṇi's gloss on the Prataksa-chintāmaṇi of Gaṅgeśa. Vide ante, No. 495, Vol. I. p. 285.

Beginning. नत्वा नन्दतनूजसुन्दरपदं स्मृत्वा गुरोरादरा-

दुर्वीमण्डलमण्डलायितयशोराशेरशेषा गिरः ।

सङ्क्षिप्तोक्त्यतिदक्षदीधितिद्वतः प्रत्यक्षचिन्तामणेः

बाष्पां सङ्कुर्वते गन्दाधरसुधीर्मादाय विद्यावताम् ॥

गुरुकीर्तनरूपमङ्गलं कुर्वाण एव स्वीयग्रन्थे प्रेक्षावतात् प्रवृत्त्यर्थं दर्शयति गिरमिति ।

End. धमे विशेष्यानुयोगिकविशेषणप्रतियोगिकालौकिकवैशिष्ट्यमानसवलम्बेदम् अन्यथा धमप्र (इतः खण्डितम्) ।

विषयः । प्रत्यक्षदीधितिब्याख्यानम् ।

No. 1054. बौद्धाधिकारदीधितिटिप्पनी ।

Substance, country-made yellow paper, $18\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 12. Lines, 7—8 on a page. Extent, 540 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvipa, Purushottama Nyáyaratna. Appearance, old. Prose. Correct. Notes on the margin.

Bauddhādhikāra-dīdhiti-ṭippanī. A gloss on the commentary of Raghunātha Śiromaṇi on Udayana's refutation of the atheism of Buddhist philosophy, and defence of Deism against infidelity generally. By Gadādhara. Vide Hall's Contributions, pp. 81-82.

Beginning. श्रीकृष्णचरणद्वन्द्वसाराध्य श्रीगन्दाधरः ।

बौद्धाधिकारविवर्तिनं व्याकरोति शिरोमणेः ॥

End. शब्दत्वादिधर्मसमूहरूपस्याननुगमात् तथा च तैः (इतः खण्डितम्)

विषयः । बौद्धाधिकारदीधितिब्याख्यानम् ।

No. 1055. कुसुमाञ्जलियाख्या ।

Substance, country-made yellow paper, $18\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 27. Lines, 7—8 on a page. Extent, 1215 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyāyaratna. Appearance, old. Prose. Correct. Notes on the margin.

Kusumāñjali-kārikā-ryākhya alias *Kusumāñjali-ryākhya*. A commentary on the *Kusumāñjali* of Udayana Āchārya. By Haridāsa Nyāyālaṅkāra Bhaṭṭāchārya. Two editions of this work have appeared in Calcutta, one bearing date 1769, and the other edited by Professor Cowell in his edition of the *Kusumāñjali*. Hall's Contributions, p. 83.

Beginning. ईषदीपदनधीतविद्यया तातमाहमुदमाविवर्द्धयन् ।

क्षेपणाय भवकर्मजन्मनां कोऽपि गोपतनयो नमस्यते ॥

इष्टदेवतासङ्कीर्तनं ब्रह्मप्रतिपादकसम्बद्धप्रयोगात्मकञ्च सङ्कलं कुर्वन् ग्रन्थ-
नामाह । सत्पक्षप्रसरः—

End. नावास्येत्ततः किमस्माकम् ॥०॥

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीहरिदासन्यायालङ्कारभट्टाचार्यविरचिता कुसुमाञ्ज-
लियाख्या समाप्ता ॥

विषयः । कुसुमाञ्जलेर्याख्या ।

No. 1056. व्याख्याप्रकाशः ।

Substance, country-made yellow paper, $18\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 9. Lines, 9 on a page. Extent, 546 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyāyaratna. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Vyākhyā-prakāś'a. A gloss on the last named work. Anonymous. This is reported by the paṇḍit who examined it to be distinct from the *Kusumāñjali-prakāś'a* of Vardhamāna Upādhyāya. Hall's Contributions, p. 83.

Beginning. प्रारम्भपत्रं नास्ति । द्वितीयपचारम्भे “यत्र विषयतायां गृह्यतित्वप्रकारतानि-
रूपितदेवदत्तादिविषयताकप्रमालविरुद्धत्वे सति—

End. यस्मादित्यस्य प्रथयेन्वयः । शङ्का तु एष वेदप्रासादसंशयोद्भेदेन कलङ्को येषां
तैरपरैर्बौद्धादिभिः किं किमनिष्टमिति ॥

Colophon. इति चतुर्थलवकव्याख्याप्रकाशः ॥

विषयः । कुसुमाञ्जलेर्व्याख्यानान्नीटीकाया व्याख्यानं ।

No. 1057. सिद्धान्तमुक्तावलीव्याख्या ।

Substance, country-made yellow paper, $18\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 50. Lines, 8 on a page. Extent, 2,700 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyāyaratna. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Siddhānta-muktāvalī-ryākhyā alias *Siddhānta-muktāvalī-prakāś'a*, *Nyāya-muktāvalī-prakāś'a*, *Muktāvalī-dīpikā*, *Muktāvalī-kīraṇa*. A gloss on the *Siddhānta-muktāvalī*, which itself is a commentary on the *Bhāṣhā-parichchheda* of Haridāsa. By Mahādeva, son of Vālakṛishṇa. It is said that the father commenced this work under the last name, and the son completed it and gave it the 2nd name "which himself or others have expanded or exchanged as above." Hall's Contributions, p. 74. The work is common enough.

Beginning. लक्ष्मीपादयुगं प्रणम्य पितरं श्रीबालकव्याभिधं
भारद्वाजकुलाम्बुधौ विधुमिव श्रीगौरवक्ताम्बुजात् ।
ज्ञाताशेषमतं मितेन वचसा सिद्धान्तमुक्तावलीं
गूढार्थां तनुते यथासति महादेवः परेषां कृते ॥

End. चेत्ताभासानिति । ——— ह्रदे वज्रिमान् धूमादित्यादौ वक्त्रभावविशिष्ट-
ह्रदादावव्याघ्रापत्तेः । (इतोऽलिखितमित्यसम्पूर्णम्) ।

विषयः । भाषापरिच्छेदस्य टीकायाः सिद्धान्तमुक्तावलीनाम्ना व्याख्यानम् ।

No. 1058. कलापसङ्ग्रहः ।

Substance, country-made yellow paper, 12×5 inches. Folia, 33. Lines, 10 on a page. Extent, 742 ślokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1652. Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyāyaratna. Appearance, old. Prose. Correct. Notes on the margin.

Kaṭīpa-saṅgraha. An abridgment of the Sanskrit Grammar called *Kaṭīpa*. Anonymous.

Beginning. प्रथम्य परमात्मनं शब्दब्रह्मरूपिणम् ।

कलापसङ्ग्रहं कुर्वे बालानां हितकाम्यया ॥ आदिचान्नवर्णाः ।

End. छतसुच्चत्वं छत्ततैव कात्यायनेनोक्तम् “टच्चादिवदमी रुढाः छतिनाम छता-
छतम् ॥ इत्युत्तरः पादः ॥

Colophon. इति कलापसङ्ग्रहः समाप्तः ॥ अथैव च शेषपङ्क्तिचतुष्टये व्याकरणशास्त्रीय-
सञ्ज्ञादिपारिभाषिकशब्दानां नवानां नवसूत्राणि सन्ति । यथा—
१, सञ्ज्ञायते यथा सा सञ्ज्ञा । २, सञ्ज्ञायते येन स सञ्ज्ञा । ३, पदयोः
पदानां वा मेलनं सन्धिः । ४, वस्तुवाचकाः शब्दाः । ५, कर्त्तादि करोतीति
कारकः । ६, समासः सन्धिवत् । ७, क्रियत्प्रत्ययान्तस्य शब्देषु तेषां शब्दा-
नां वा हितसङ्घितः । ८, सम्यक् कथयतीत्याख्यातः । ९, धातुं शब्दं करो-
तीति छत् ।

विषयः । कलापव्याकरणस्य विशेषप्रयोजनीयसूत्राणि सोदाहरणानि इह सङ्गृहीतानि ।

No. 1059. कोमलकोषसङ्ग्रहः ।

Substance, country-made yellow paper, 12 × 5 inches. Folia, 17. Lines, 10 on a page. Extent, 382 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1652. Place of deposit, Navadvīpa, Purushottama Nyāyaratna. Appearance, old. Verse. Correct.

Komala-kosha-saṅgraha. A Sanskrit vocabulary compiled from the works of Vopālita, Rantideva, author of the *Ratna-kosha*, Bhāguri, Pola, Vararuchi, Rudra, Amara Datta, author of the *Dvirūpakosha*, Govardhana, authors of the *Ratnamālā* and of the *Visvakosha*, Halāyudha, authors of the *S'abdārṇava*, *S'abdamālā*, *Anekārtha-dhvani-maṅjarī*. Nānārtha, and *S'abdakosha*, Hadda-chandra, Sas'vata, Subhāṅga, Rabhasa Sīṅha, Gangādhara, Ajaya, Vyādhi, Dharani, and the author of *Harakāvalī*. By Tīrtha Svāmī.

Beginning. नामानुशासनं वक्ष्येत्यल्पान्मूर्खत्वशान्तये ।

लिङ्गभेदः क्वचित् ख्यातः समानार्था उपेक्ष्यन्ते ॥

पुराणागमवेद्यस्य योगार्थवशजोऽपि च ।
 प्रचरद्रूपशालेषु ये शब्दा अनुदाहृताः ॥
 लिङ्गभेदो न घटतेऽप्येकद्विवचनादिकम् ।
 तन्नाथादि न पूर्वेण लिङ्गमित्रे त्रिषु द्वयोः ॥
 क्वचित् कारणनामानि कार्ये कार्याणि कारणे ।
 क्वचिदेकार्थके भेदो भेदे चाभेद इष्यते ॥
 वक्तृर्थलाभाय वक्तवचनं वक्तृसङ्गते ।

End.

ब्रह्मब्रह्मः स्त्रः पुरुष आत्मा धर्मी च पूरुषः ॥
 स्य स्याद् ई ई उ ऊ ऋ ए औ औं खराव्ययम् ।
 पश्यत् कं नकि पश्याहे हो हो हो किमु किमु च ॥
 एवमन्यवान्यवाधिकवर्णाः क्वचित् क्वचित् ।
 सर्वे शब्दाः सर्ववस्तुष्वन्ततो लिङ्गभेदतः ॥
 पदान्यसाध्याभासानि साधुत्रिलिङ्गकानि च ।
 धृतसानान्यादितत्त्वे शब्दपाशो न विद्यते ॥
 सप्तालोऽक्यानेककोषानिदमेव विनश्चितम् ।
 कोषा दापाय विदुषां गुणाय गौणशक्तिणाम् ॥
 वेपास्तितो रन्तिदेवो रत्नकोषस्य भागुरिः ।
 प्रेालो वररुची रुद्रोऽमरदत्तो द्विरूपकृत् ॥
 गोवर्द्धनो रत्नमाला विश्वकाशो हस्तायुधः ।
 शब्दार्णवः शब्दमालाऽनेकार्थध्वनिसञ्चरी ॥
 नानार्थशब्दकोषस्य हङ्गुचन्द्रस्य शाश्वतः ।
 शुभाङ्गो रभसः सिंहे नानार्थध्वनिसञ्चरी ॥
 मङ्गाधरोऽजयो व्याघ्री धरणी चारकावली
 ततः कोमलकोषलु जातो यतिविवेचितः ॥

Colophon.

विषयः ।

इति तीर्थस्वामिमतकोमलकोषमङ्गलः समाप्तः ॥
 विविधकोषेभ्यः प्रसिद्धशब्दा इह सङ्गृहीताः । (अथ परिकेदादयः प्रायोऽमर-
 कोषवत् ।)

No. 1060. **श्राद्धकल्पः ।**

Substance, country-made yellow paper, $19 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 27. Lines 6 on a page. Extent, 1012 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Vrajanātha Vidyāratna. Appearance, old, Prose and verse. Correct.

S'rāddha-kalpa. Manual for the performance of S'rāddhas, according to the rules of the Sāma Veda. By S'ridatta.

Beginning. स्मृतिरश्चपुराणादिभूपगोलकसम्मतम् ।

सतां वाक्यानि चास्तोक्य इन्दोगश्राद्धमुच्यते ॥

End. पितृमातृसपिण्डाद्यभावेऽप्यपतितायास्तस्या अयधिकार इति सर्वं समञ्जसम् ॥

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीश्रीदत्तविरचितः श्राद्धकल्पः समाप्तः ॥

विषयः । सामवेदिनां पार्वणिकोद्दिष्टादिश्राद्धकर्मणो व्यवस्था ।

No. 1061. **व्यवहारचिन्तामणिः ।**

Substance, country-made yellow paper, $20 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 54. Lines, 6 on a page. Extent, 1560 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Vrajanātha Vidyāratna. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Vyavahāra-chintāmaṇi. A treatise on jurisprudence and judicature, in four chapters. By Vāchaspati Miśra.

Beginning. आराध्य नन्दनन्दनमनुसन्धाय प्रयत्नतो ग्रन्थान् ।

श्रीवाचस्पतिविबुधो व्यवहृतिचिन्तामणिं तनुते ॥

End. पुत्रस्थानुमतौ पितृस्वदनादौ प्रभुलमननुमतौ लप्रभुलमिति समुदायः ॥

इति निर्णयः पादः ॥

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीवाचस्पतिमिश्रविरचितो व्यवहारचिन्तामणिः समाप्तः ॥

विषयः । अधिप्रत्यर्थिभ्यां खविवादभञ्जनाय कथं यतितव्यम्, प्राङ्विपाकैर्वा तत्र कथं कर्तव्यमित्यस्त्रैवात्रोपदेशः । तदत्र चलारः पादाः । प्रथमो भाषपादः पूर्वपक्ष-पादो वा, अत्रार्थिनो यत्प्रकार आवेदनपत्रलिखनादिक्रमः, द्वितीय उत्तर-पादः, अत्र प्रत्यर्थिन उत्तरदानप्रकारादिकम्, तृतीयः क्रियापादः, अत्र

प्राङ्गविपाकैः साक्षिप्रहणादिविचारप्रकारादिकम्; चतुर्थी निर्णयवादः, अत्र
अथपराजययोरारदेशविधानप्रकारादिकहेति ।

No. 1062. विवादचिन्तामणिः ।

Substance, country-made yellow paper, 20 × 3½ inches. Folia, 18. Lines, 6 on a page. Extent, 519 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Vrajanātha Vidyāratna. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Vivāda-chintāmaṇi. The code of procedure in civil cases. By Vāchaspati Miśra. The work comprises 18 chapters as follows : 1st, Debts ; 2, Trusts ; 3, Sales of property by other than rightful owners ; 4, Coparcenary ; 5, Repudiation of gifts ; 6, Wages ; 7, Contracts ; 8, Sales and Purchases ; 9, Disputes between landlords and tenants ; 10, Boundary disputes ; 11, Forgery ; 12, Stolen property ; 13, Trespass ; 14, Disputes regarding religious ceremonies ; 15, Disputes regarding sons begot on one's wife by another ; 16, Ditto inheritance ; 17, Ditto gambling ; 18, Ditto giving evidence. The work was printed in Calcutta some fifty years ago. The author was the son of Kes'ava, and lived about three hundred and fifty years ago (S'aka 1423). Unlike the generality of paṇḍits of his country he devoted his attention both to law and philosophy at the same time, and acquired great distinction in both. He wrote several commentaries on standard works on the Nyāya, the Yoga, and the S'ankhya systems of philosophy, and a whole series of manuals on law under the title of Chintāmaṇi, besides several independent treatises. "All his works," says Colebrooke, "are held in high and deserved estimation." His son, Lakshmidāsa, was also an author of some repute.

Beginning. श्रीरात्रेरज्जिहानां चिदम्परिषदि प्रोक्तमदभूविभङ्गी-

मङ्गीकुर्वन् कटाक्षैस्त्रिभुवनजननीं ब्रीडया नम्रमौलिः ।

देवः पायादपायात् कुसुमशरपरीरम्भसञ्ज्ञतभावः

सद्यः स्त्रियक्षुरेण स्त्रितकमलमुखीमाददानः करेण ॥ १ ॥

श्रीकृत्यकल्पद्रुमपारिजातरत्नाकरादीनवलोक्य यत्नात् ।

वाचस्पतिः श्रीपतिनम्रमौलिर्विवादचिन्तामणिमातनोति ॥ १ ॥

End. अथ ऋत्विजि हते पश्चादन्यं दृणुयात् पूर्वहतस्यैव दक्षिणां पश्चाद्दृतः किञ्चि-
ज्जमेत्—ऋत्विजोऽऽतितस्य (इतः परं न लिखितं ततोऽसमाप्तम्) ॥

विषयः । उत्तमर्णाधमर्णादीनां विवादादिनिरूपणम् । अत्राष्टादश परिच्छेदाः । तथा
हि—१मे, ऋणादानम्, ऋणग्रहणविषयको वादः । २ये, निक्षेपः
स्थापितधनविषयको वादः । ३ये, अस्त्राभिविक्रयः, अन्यस्य द्रव्यम् अन्येन
विक्रीतम् तद्वृत्तितो वादः । ४थे, सम्भूयसमुत्थानम्, कतिपयधनिभिर्मिलित्वा-
रब्धे बाणिज्ये यो वादः । ५मे, दत्तस्थानपकर्म, दानं कृत्वा ततोऽनङ्गीकारः ।
६ष्ठे, वेतनादानम्, भूतिं कारयित्वा तन्मूल्यादीनामप्रदाननिबन्धनो वादः ।
७मे, सन्निदूष्यतिक्रमः, प्रतिज्ञाभङ्गे वादः । ८मे, क्रयविक्रयनिबन्धनो वादः ।
९मे, राज्ञा भूस्वामिना वा सह प्रजानां वादः । १०मे, ग्राम-क्षेत्र-
भवनदीनां सीमावादः । ११शे, पारुष्यनिमित्तको वादः । १२शे, स्त्रेय-
जातवादः । १३शे, साक्षसम्, बलपूर्वकं परद्रव्यहरणं तत्रोत्थितो वादः
१४शे, पर्वघटितो वादः । १५शे, क्षेत्रजपुत्रादिविषयको वादः । १६शे, दायानां
विभागे वादः । १७शे, द्यूतक्रोडाजनितवादः । १८शे, आकृतयः, साक्षिदाना-
दिकार्यं आकृत्यनीयानाकृत्यविषयको वाद इति ॥

No. 1033. आत्मप्रबोधोपनिषत् ।

Substance, country-made yellow paper, 18½ × 3½ inches. Folium, 1.
Lines, 14. Extent, 27 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of
deposit, Navadvipa, Rāmapilāsa Sarmā. Appearance, old. Prose. Gener-
ally correct.

Ātmāprabodha Upanishad. An apocryphal Upanishad on the
divinity of Krishna, and on the best mode of worshipping him : attri-
buted to the Atharva Veda.

Beginning. प्रत्यगानन्दं ब्रह्म पुरुषं प्रणवस्वरूपं, अकार उकार मकार इति त्रैचरं प्रणवं
तदेतदोमिति यमिष्ट्वा मृच्यते योगी जन्मसंसारवन्धनात् ।

End. आत्मप्रबोधोपनिषदं मुहूर्तमुपासित्वा न स पुनरावर्तते न स पुनरावर्तते ।

Colophon. आत्मप्रबोधोपनिषत् समाप्ता ॥

विषयः । नारायणसोपासना ब्रह्मधिया, अत्रोपासनायां लक्षितस्य नारायणस्य देवकी-
पुत्रत्वेनापि भावना वर्तते ।

No. 1064. **आद्धविवेकविट्तिः ।**

Substance, country-made yellow paper, $18\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 52. Lines, 7 on a page. Extent, 2070 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa Rāma Vilāsa S'armā. Appearance, old. Prose. Generally correct.

S'rāddha-viveka-vivṛiti. A commentary on Sullpāni's treatise on S'rāddhas, the *S'rāddha-viveka*. By S'rikrishṇa S'armā.

Beginning. पादान्बुजे दे भुवनावल्लखे प्रणम्य भूयो जगदम्बिकायाः ।

श्रीकृष्णविप्रो विट्तिं वितेने बुधादते आद्धविवेकसङ्ग्रहे ॥

ग्रन्थारम्भे विघ्नविघाताय देवतानामर्कोत्तररूपं सङ्गलमाचरन शिष्यप्रवृत्तार्थं
ग्रन्थस्याभिधेयप्रयोजनसम्बन्धांश्च प्रदर्शयन् शिष्यावधानाय प्रतिजानोते वि-
लोक्येति ॥

End. तेनेति, न च कृष्णपक्षे दशम्यादौ वर्ज्यधिला चतुर्दशीमित्यादिवचनात्
चतुर्दशीवर्जनेन कथं पञ्चदशश्राद्धानामिति । सामान्यकृष्णपक्षश्राद्धाच्चतुर्दशी-
वर्जनस्योक्तत्वात् । (इतः खण्डितम्)

विषयः । श्रुलपाणिनकृतआद्धविवेकसङ्ग्रहस्य व्याख्यानम् ॥

No. 1065. **महिम्नस्तवटीका समुल्ला ।**

Substance, country-made yellow paper, $10 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 21. Lines, 8—9—10 on a page. Extent, 500 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Rāma Vilāsa S'armā. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Mahimnastava Tīkā. A commentary on the popular hymn to S'iva called Mahimnastava. By Bhagiratha Mitra.

Beginning. (द्वादशपत्राणि खण्डितानि ततष्टोकायाः प्रारम्भवाक्यं न लिखितं मूलस्यापि
द्वादशष्टोकाः न सन्ति अतस्तस्यादिप्रारम्भवाक्योल्लेखो निष्प्रयोजनीय इति
मन्तव्यम् ।)

End. विपाकः परिपूर्णता यस्याल्पबुद्धित्वात् ॥ २१ ॥

(एकचिंशद्व्यंशकपर्यन्तस्यैव टीका दृश्यते; ततोऽन्तिमयोः परिचायकफलश्रुत्यात्म-
कयोर्नास्ति ।)

Colophon. इति श्रीमगीरथमित्रविरचितमहिम्नलवटीका समाप्ता ॥
विषयः । पुष्पदन्तप्रणीतमहादेवकृतियाह्यानं ।

No. 1066. रथपद्धतिः ।

Substance, country-made yellow paper, $13\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 3. Lines, 8 on a page. Extent, 78 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Navadvīpa, Rāmavilāsa S'armā. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Ratha-paddhati. Rules for the observance of the Car Festival. By Lakshmīkānta Nyāyabhūṣaṇa Bhaṭṭācārya. The work was compiled about fifty years ago under the auspices of Mahārājā Girīśāchandra Rāya of Krishnanagar, in Nuddea. It opens with an account of a car festival for the goddess Durgā, and then gives the usual rules for the festival in connexion with Jagannātha.

Beginning. श्रीगोपालगिरिशवन्द्यशुभदशोमाङ्गिकपद्धते,

नत्वा श्रीगिरिशचन्द्रदत्तपतेः क्षौणीशचूडामणेः ।

आदेशाद्रथपद्धतिं बुधमनोधान्तान्तिकां चन्द्रिकां,

लक्ष्मीकान्तसुधीक्ष्णोति कलयन् स्मृत्यादिशास्त्रं मुञ्जः ॥

End.

यात्रायाः नवदिनसाध्यत्वात् दशम्यां दक्षिणादिकं कुर्यात् ।

Colophon.

इति श्रीमहामहोपाध्यायश्रीयुतलक्ष्मीकान्तन्यायभूषणभट्टाचार्यविरचिता पण्डितवर्गः परिशोधिता रथपद्धतिः समाप्ता ॥

विषयः ।

महादेवीमहोत्सवविधिः, ततो रथप्रतिष्ठायां विधिं दत्त्वा तस्या प्रयोगः । ततोऽङ्कुरार्पणे विधिः । अधिवासविधितत्प्रयोगो । ततो द्वितीयावधिदशमीं यावत् नारायणपूजनादिकप्रयोगः ।

No. 1067. कामाख्यातन्त्रम् ।

Substance, country-made yellow paper, 15×3 inches. Folia, 21. Lines, 6 on a page. Extent, 401 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Rāmavilāsa S'armā. Appearance fresh. Verse. Incorrect.

Kāmākhyā Tantra. An original Tantra of the Kaula class, devoted to the worship of the female emblem with the usual adjuncts of wine, flesh-meat, women, &c. The work comprises nine chapters, the last of which treats of the different kinds of emancipation from the bondage of transmigration recognised by the Tantras.

Beginning. ॐ नमः परदेवतायै । श्रीदेव्युवाच ।

भगवन् सर्वधर्मज्ञ सर्वविद्याप्रियप्रभो ।
सर्वदानन्दहृदय सर्वागमप्रकाशक ॥
श्रुतानि सर्वतन्त्राणि साधनानि च भूरिशः ।
विद्यास्ताः सकला देवाः फलन्ति त्वत्प्रसादतः ॥
सारात्सारतरं तन्त्रं जानासि तद् वद प्रभो ।
अतीवेदं रहस्यान् तेनाहं श्रवणोद्यता ॥
श्रीशिव उवाच । शृणु देवि महाभद्रे मदीयप्राणवल्लभे ।
द्योनिरूपा महाविद्या कामाख्या वरदायिनी ॥
वरदानन्ददा नित्या महाविभववर्द्धिनी ।
सर्वेषां जननी सापि सर्वेषां तारिणी मता ॥
रमणी चैव सर्वेषां स्थूला सूक्ष्मा सदा शुभा ।
तस्यास्तन्त्रं प्रवक्ष्यामि सावधानावधारय ॥

End.

एतत्ते कथितं स्नेहाद्ग्न प्रकाशं कदाचन ।
गोपनीयं गोपनीयं गोपनीयं सदा प्रिये ॥
पञ्चोदये विशेषेण गोपनीयं विशेषतः ।
भट्टानां साधकानाञ्च सान्निध्ये न वदेदपि ॥
दाक्षिकाय न दातव्यं कर्मक्ताय विशेषतः ।
सूक्ष्माय भावक्षीनाय दरिद्राय समाजया ॥
दद्याच्छान्ताय शुद्धाय कौलिकाय महेश्वरि ।
कालीभक्ताय शैवाय वैष्णवाय शिवाज्ञया ॥
कद्वैतभावयुक्ताय महाकालप्रजापिने ।
सुरास्त्रोबन्धकायापि शिवावल्लिप्रदाय च ॥

Colophon. इति कामाख्यातन्त्रे पार्वतीश्वरधंवादे नवमः पटलः ॥ (नवमपटलान्तमेवेदं)

विषयः । अस्य पटला नव सन्ति, तत्रादौ कामाख्यायाः महादेव्याः तन्मूलकस्यास्य
तन्त्रस्य चोक्त्युक्तप्रकीर्णनम् । द्वितीये ।—कामाख्यामन्त्रोद्धारः, कामाख्या-

पूजाप्रकारः, योनिपूजा । अथ तत्र देव्या अवस्थानात् तत्पूजया विना महा-
 देव्याः सिद्धिमभव इत्युपक्रम्य तस्याः पूजावश्यकताप्रकथनं किञ्च सामान्य-
 योनीनां परस्त्रीयोनयः प्रशस्तास्तत्रापि वेश्यायोनैः पूजायां फलप्राप्त्यकथ-
 नम् । तृतीये ।—वरमन्त्रोद्धारः तस्य ध्यानं अष्टोत्तरशतयोनिसमुत्पन्नपूर्वकं
 लिङ्गसंश्लिष्टयोनौ जपप्रकारादिषु । चतुर्थे ।—सद्गुणलक्षणम्, ज्ञानं यत्र
 समाभाति स एव सद्गुरुरित्युपक्रम्य ज्ञानस्य विशेषतः प्रशंसनं, पशुगुरु (अधम-
 गुरु) लक्षणं, तस्मान्मन्त्रादिग्रहणे निन्दा, मनुष्याणां दिव्यवीरपशुभेदेन त्रैविध्य-
 कथनं तत्तल्लक्षणञ्च कृत्वा अन्तिमस्य (पशोर्नरस्य) निन्दापरस्परं वीरक्येय-
 त्वाद्यलविधिः, कलिरुगे सर्वे एव वीरा न तु पशुसम्भावनसम्भावा इति निरु-
 पणम् । पञ्चमे ।—मद्यमांसमत्स्यमुद्रामैथुनात्मकैः पञ्चतत्त्वैः पूजनावश्यकत्वे
 युक्तिकथनं, तैर्विना पूजाया असिद्धिस्तथा कलौ सर्वज्ञानानां मध्ये विशेषतः
 पञ्चतत्त्वविहीनानां ब्राह्मणानां निन्दाकथनम् । षष्ठे ।—सारणम्, उच्चाटनं,
 शुक्रशोणितसूचाणां शुद्धले शिववाक्यम्, ब्रह्मज्ञानब्रह्मज्ञानिनोः प्रशंसा,
 सवर, सदीक्ष, शुद्ध, वेदपारगब्राह्मणप्रशंसा । सप्तमे ।—पूर्णाभिषेकः, पूर्णाभि-
 षेचनकर्म कारयितुं गुरुविशेषस्याधिकारितानिरुपणम्, कौलिकब्राह्मणप्रशंसा,
 यत्र ते निवसन्ति तद्देशेऽपि श्रेयानित्युपक्रमे वाराणसीप्रशंसा, योनिगोपनोप-
 मयाऽभिषेचनगोपनविधिश्च । अष्टमे ।—मुक्तिनिरूपणनवादौ—षड्दर्शनप्रति-
 पाद्यमुक्तिस्वरूपस्य निन्दा, ततः सालोक्यसारूप्यसायुज्यनिर्वाणात्ममुक्तिचतुष्कं
 प्रदर्श्य अन्तिममुक्तेः प्रश्ने, शिवस्य सालोक्यादिचतुष्टयमपि मुक्तीनां स्वरूपोक्तिः,
 निर्वाणमुक्तेर्मूर्तिविशेषपरिकल्पनेन देवीविशेषसंस्थापनम्, पञ्चतत्त्वैः तस्याश्च
 सविशेषप्रशंसादिः, कुलद्रव्येषु भक्तेर्मोक्षसाधनताकथनं, कुलज्ञानविधिः,
 एतन्मन्त्रलाभे प्रशंसा, सर्वश्रेष्ठे आत्मयोनोन्द्रियमुपमोक्त्य गोपुत्राज्ञा चेति ।
 नवमे ।—पार्वत्या कामाख्यामहादेव्याः स्वरूप-प्रश्ने कृते शिवेन काली-
 परत्वेन ब्रह्मपरत्वेन च तदाख्यानं कृतं, ततोऽस्य तन्त्रस्य पठनपाठनश्रवण-
 श्रावणादौ कामावाप्तिकथनं, एतदीयमन्त्रस्य सदृष्टान्तप्रशंसा, एतत्तन्त्राधिकृत-
 देशस्य रोगादिनाशनेन दस्युप्रभृतिवाह्यभीतिनाशनेन सप्तपुरुषं यावत्सम्पत्ति-
 प्रभृतिप्राप्तिकीर्तनेन बह्वतरप्रशंसा, सर्वान्ते एतद्रहस्यस्य भूरिशः गोपनविधिर-
 धिकारिनिरूपणच्छलेन उपदेशानुपदेशविधियेति ॥

No. 1068. अङ्कुरार्पणविधिः ।

Substance, country-made yellow paper, $13\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 3. Lines, 8 on a page. Extent, 78 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Rāmapilāsa S'armā. Appearance, new. Prose and verse. Incorrect.

Āṅkurārpaṇa-vidhi. Ritual for the ceremony of *Āṅkurārpaṇa*, or the placing of certain grains in a vessel for the purpose of germination : founded on the *S'ūradātīlaka*. Anonymous.

Beginning. अङ्कुरार्पणप्रयोगः । यत्र तत्रोत्पन्नस्योत्तरे पूर्वापरायतां गूढां शालां निर्माय तन्मध्ये शुभमण्डलं कुर्यात् ।

End. उत्पन्नेषु च सम्पत्तौ विदध्यादङ्कुरार्पणं ।

Colophon. इति शारदातिलोकोक्ताङ्कुरार्पणविधिः समाप्तः ।

विषयः । आदौ मण्डलविधिसूत्रप्रयोगश्च, ततः सूत्रेणावेष्टनपूर्वकं पालिकाचतुष्टयस्य पञ्चमुखीपात्रचतुष्टयस्य शरावचतुष्टयस्य च स्थापनम्, पालिकासु हरेः पञ्च-मुखीवटिकासु ब्रह्मणः शरावेषु शिवस्य पूजनं, करीषवालुकान्दत्तिकाभि-र्यथाक्रमं पूरितेषु तत्तिविधपात्रेषु शालिश्यामाकाञ्चवीजानां वपनविधिः, ततोऽभ्युक्षणाच्छादनौ ततो रात्रौ लाजातिलादिबलिः, अङ्कुरार्पणे शारदा-तिलोकोक्तप्रमाणम् ।

No. 1069. कामदन्तम् ।

Substance, country-made yellow paper, $13\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 6. Lines, 8 on a page. Extent, 216 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Navadvīpa, Rāmapilāsa S'armā. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Kāmada Tantra. This MS. is a mere fragment, containing only four chapters from the sixth to the ninth, and wanting the first five, and some unknown number of chapters after the ninth. The sixth treats of the mode in which Kālī should be worshipped ; the seventh points out the importance of that worship for salvation in the present age ; the eighth illustrates the position assumed by the work by an anecdote in which a

Bráhmaṇa of Kāñchipur, Bahuloma by name, obtained salvation by hearing the name of Kālī; and the ninth establishes the necessity of worshipping Kālī on the night of the new moon in the month of Kártika.

Beginning. (प्रथमावधि पञ्च पटला न सन्ति । षष्ठस्य त्वादिकां तावदित्यम्,)

पार्वत्युवाच । इदानीं श्रोतुमिच्छामि येन काली प्रसीदति ।

कलौ केनैव पुण्येन केन वा बलिना शिव ॥ श्रीशिव उवाच ।

End. यो नार्चयति मोहेन रथा तस्य महेश्वरी ॥

Colophon. इति कामदन्ते नवमः पटलः ॥

विषयः । अत्र षष्ठादधिनवमपर्यन्ताः चत्वारः पटलाः सन्ति, तत्रादौ षष्ठे—कलौ काल्या एव सिद्धिदालं । तस्याः पूजार्थं शिखाहीनजवापुष्यादेर्विधानम् । ततः षष्ठ्यसितापराजितापुष्यादेस्तदनु कल्पद्रोणपुष्यादेश्च विधिः । तथा तस्या अर्चने पद्मविल्वपत्रादेः प्राशस्यानुकीर्तनम् । विल्वदलं विना शिवशेखरार्चनायां फलाभावकथनम् । एवं करवीर-धूसूर-कुन्द-मञ्जिका-केतकी-धातकीप्रभृतीनां वङ्गनां पुष्याणां पूजने प्रत्येकस्य फलोद्भावनं । सप्तमे—कलौ कार्य्यकरणाशक्तानां क्लृप्तचेतसामलसानां जनानां तन्त्रपूजादिकं विना काऽन्या उद्दारे गतिरिति प्रश्ने कालीनाम्नः स्मृतिरेव तेषामद्वितीया गतिरिति प्रतिपादितं वाञ्छन्त्यात् । अष्टमे—अत्यन्तपापासक्तकाञ्चीपुरनिवासि वङ्गलोमाख्यविप्रस्य सरणसमये केवलं कालीत्युच्यते इत्यर्थं अवगम्य जातं तत्फलवर्णनम् । नवमे—कार्तिके कालीपूजाया अत्यावश्यकताप्रतिपादनम् ॥

No. 1070. शूद्रपद्धतिः ।

Substance, palm leaves, 14 × 2½ inches. Folia, 110. Lines, 6 on a page. Extent, 3093 ślokaś. Character, Bengali. Date, Sk., 1440. Place of deposit, Navadvīpa, Rāmavilāsa Bhāṭṭācārya. Appearance, decayed. Prose and verse. Generally correct.

S'ūdra-paddhati. A digest of the laws relating to the Sūdras. Compiled by Api Pāla. Contents, Duties of Sūdras; special mantras for Sūdras; duties to be attended to in the morning; ablutions; washing of the face; brushing of the teeth; early morning bath; midday bath; offering of water to the manes; worshipping of the gods;

washing of the images of the Devī; ordinary mode of worshipping the same; adoration of the sun; adoration of Vishṇu; adoration of Devī; repetition of the mystic mantra a stated number of times; adoration of the Vis'vedevās; daily s'rāddhas; characteristics of guests; rules for taking the midday meal; duties after the midday meal; articles to be selected or rejected as food; spirituous drinks defined; rules for sleeping; society of women; periodical s'rāddhas; impurity of the person caused by birth or death in one's family; satī; funerals; persons fit to offer oblations to the manes; perpetual impurity of the body. The work is founded on the plan of Kamalākara's digest of the laws relating to the Sūdras, entitled the *Sūdra-kamalākara*, and traverses very nearly the same ground, but it professes to have been compiled from a work on the subject by Soma Miśra. The MS. bears date S'āka 1440, and is 356 years old.

Beginning. ————— बालशीतांशुधारी,

गौरीवत्से जखेलवृत्तगमयजनिता रस्यलीभूतवेद्यः ।

विभ्रान्ता यस्य (विद्युद्) द्युतिकपिलजटा मण्डले —————

रचयत्यपिपालोऽसौ धर्मशीलो महामतिः ।

श्रीसोममित्रमादाय प्रथत्वाच्छूद्रपद्धतिम् ॥

End. अशौचं सर्वकार्येषु यत्ने भवति सर्वदा ।

दानं प्रतिग्रहः स्नानं सर्वन्तस्य वृथा भवेत् ॥

Colophon. इत्यपिपालकारिता शूद्रपद्धतिः समाप्ता ॥

विषयः । तत्रादौ शूद्रधर्मकथनम्, सन्नादिविधिनिषेधौ, ततो नित्याचारेषु शूद्राणां सूत्रपुरीषोत्सर्गविधिः, शौचविधिः, आचमनविधिः, दन्तधावनम्, प्रातःस्नानम्-स्नानविधिः, तर्पणविधिः, तर्पणोत्तरकर्म-सामान्यदेवतापूजा, देवीस्नानविधिः, सामान्यपूजा, सूर्यपूजा, विष्णुपूजा, शिवपूजा, देवीपूजा, जपविधिः, वैश्वदेवविधिः । नित्यश्राद्धम् । अतिथिसंस्कारम्, भोजनविधिः, तदुत्तरकर्म, भोज्याभोज्यनिर्णयः, मद्यस्वरूपम्, शयनविधिः, सैयुनविधिरित्येते प्रोक्ताः । ततस्तेषामेव कर्तव्यश्राद्धे तत्कालनिर्णयः, श्रावणश्राद्धविशेषश्राद्धस्य प्रयोगः । ततस्तेषामेवाशौचनिर्णयस्तत्र च जननाशौचादिविशेषेषु व्यवस्थाविशेषः, ततो निर्हरेणाद्यनुमरणव्यवस्था, प्रवेशनादिः, प्रतक्रियाधिकारिणः, उदकानर्हाः, यावज्जीवशौचिनः ।

No. 1071. सर्वोक्तासतन्त्रम् ।

Substance, country-made yellow paper, $12\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 123. Lines, 8 on a page. Extent, 2214 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Haridās S'armā. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Sarvollāsa Tantra. A Tantra digest of the S'ākta class; it treats of the usual S'ākta tenets and forms of worship, beginning with some definitions of S'ākta terms, and various systems of cosmogony. By Sarvānandanātha.

Beginning. नमः परदेवतायै ॥ प्रणम्य प्रकृतिं नित्यां जगदात्मस्वरूपिणीं ।

सर्वोक्तासं सद्योक्तासं सद्योक्तासे वदाम्यहम् ॥

निगमादागमाच्छास्त्राद् भावाचारं समुद्धृतं ।

श्रीसर्वानन्दनाथोक्तं श्रीदेव्याश्चरणाम्बुजे ॥

End. देहान्ते ब्रह्मभाग भवेत् ॥

Colophon. इति श्रीसर्वानन्दनाथविरचिते सर्वोक्तासे विषयुक्तासः । समाप्ताऽयं ग्रन्थः ॥

विषयः । प्रथमोक्तासे—प्रकृतिलक्षणं । निगमलक्षणं । आगमलक्षणं । आगमनिगमयोः प्रकाशकथनम् । यामस्योत्पत्तिः । शास्त्रोत्पत्तिः । युगभेदे देशाचारः । देवतामूर्तिनिरूपणं । वेदोत्पत्तिकथनं । द्वितीये—तन्त्राख्याकथनं । तृतीये—ह्युत्पत्तिकथनं । चतुर्थे—प्रकारान्तरेण ह्युत्पत्तिकथनं । पञ्चमे—पुनरन्यप्रकारेण तदेव । षष्ठे—कृत्यप्रकरणम् । सप्तमे—भावप्रशंसा । अष्टमे—त्रिविधभावाचारलक्षणं । नवमे—तन्त्रान्तरीयभावाचारलक्षणं । दशमे—गुरुतन्त्रीयगुरुलक्षणम् । एकादशे—सद्गुरुलक्षणम् । द्वादशे—वैष्णवाचारः । त्रयोदशे—इष्टभक्तिः । चतुर्दशे—कलिदानं । पञ्चदशे—शैवाचारः । षोडशे—विभावपशुलक्षणं । सप्तदशे—यत्प्रमाणं । अष्टादशे—शाक्ताचारः । जनविशेष्ठासे—साधकलक्षणम् । विंशत्युक्तासे—श्रीचक्रस्य स्थाननिर्देशनं एवं एकविंशत्याद्युक्तासे—श्रीचक्रजातिभेदक्रमेण निरूपणं ज्ञेयम् ।

No. 1072. पदार्थतत्त्वविवृतिः ।

Substance, country-made yellow paper, 17 × 3½ inches. Folia, 27. Lines, 2—9 on a page. Extent, 956 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Haridās S'armā. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Padārtha-tattva-vivṛiti. A commentary on the *Padārtha-tattva*, which comprises criticisms by Raghunātha Śiromaṇi on the Vaiśeṣika categories. By Mādhava Tarkasiddhānta.

Beginning. यो विष्णवे विजगतः प्रणिधाय भारं

स्वामीयया गिरिजया कुतुकी सदैव ।

देवं तमेव प्रणिपत्य पदार्थतत्त्वे

श्रीमाधवो वितनुते विवृतिं सुबोधाम् ॥

End. कार्यत्वञ्च कारणत्वञ्च प्रतियोगित्वादिनो भिन्नमित्यर्थः ॥

Colophon. इति श्रीमाधवतर्कसिद्धान्तकृतपदार्थतत्त्वटीका समाप्ता ॥

विषयः । शिरोमणिकृतपदार्थतत्त्वस्य व्याख्यानम् ।

No. 1073. पदार्थतत्त्वनिरूपणम् ।

Substance, country-made yellow paper, 13 × 3½ inches. Folia, 5. Lines, 7—9 on a page. Extent, 135 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Haridās S'armā. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Padārtha-tattva, alias *Padārtha-tattva-nirūpaṇa*, or *Padārtha-tattva-rīcchana*, or *Padārtha-khaṇḍana*. Criticisms on the Vaiśeṣika categories, pointing out, from a Nyāya stand-point, which of them are tenable, and which are not. By Raghunātha Śiromaṇi. Hall's Contributions p. 80.

Beginning. अथ पदार्थतत्त्वं निरूप्यते । तत्र दिक्कालौ नेश्वरादतिरिच्येते ।

End. अर्थानां युक्तिसिद्धानां मनुक्तानां विशेषतः ।

सर्वदर्शनसिद्धान्तविरोधेनैव दूषणम् ॥

Colophon. इति पदार्थतत्त्वं समाप्तम् ॥

अर्था निरुक्ताः सिद्धान्तविरोधिना विपश्चिता ।
विना विचारं न त्याज्या विचारयत सादरम् ॥
सर्वशास्त्रार्थतत्त्वज्ञानं नला नला भवादृशान् ।
इदं याचे मनुक्तानि विचारयत सादरम् ॥
रीतिरेषा न दोषाय सेविता पूर्वस्वरिभिः ।
यन्निजोक्तिविचाराय याचन्ते विदुषोऽपरान् ॥

विषयः । आन्विकीकीशास्त्रमतप्रविष्टस्य कस्यचित् २ खण्डनं कस्यचित् २ मण्डनं
समुक्तिकम् ।

No. 1074. गुणकिरणावलीव्याख्या ।

Substance, country-made yellow paper, 18 × 3½ inches. Folia, 30.
Lines, 7—9 on a page. Extent, 1680 s'lokas. Character, Bengali.
Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Haridās Bhaṭṭāchārya, grandson
of Mādhava Tarkasiddhānta. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Guṇakiraṇāvalī-vyākhyā. A paraphrase of Vallabha Nyāyāchārya's
Guṇakiraṇāvalī, a treatise on the leading topics of the Nyāya system.
By Raghunātha Śīromani.

Beginning. कुक्षिताधरपुटेन पूरयन् वंशिकां प्रचलदङ्गुलिपङ्क्तिः ।

मोक्षयन्नखिलवासलोचनाः पातु कोऽपि नवनीरदच्छविः ॥

श्रीमता मथुरानाथतर्कवागीशधीमता ।

विषदीकृत्य दर्शन्ते गुणग्रन्थस्य फक्त्रिकाः ॥

आन्विकीकीपण्डितमण्डलीषु सत्ताण्डवैरध्ययनं विनापि ।

मनुक्तमेतत्परिचिन्त्य धीराः निःशङ्कमध्यापनमातनुध्वम् ॥

End. पूर्वसम्बन्धेति, अपेक्षाबुद्ध्यादकद्रव्यचक्षुःसंदोहस्यैव द्विललसामान्यज्ञानानि ।

(इतः खण्डितं)

विषयः । गुणकिरणावली व्याख्यानम् ।

No. 1075. न्यायलीलावती ।

Substance, country-made yellow paper, 19 × 3½ inches. Folia, 9 Lines, 6 on a page. Extent, 286 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Haridāsa Bhaṭṭācārya, grandson of Mādhava Tarkasidhānta. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Nyāya-līlāvatī alias *Līlāvatī*. The elements of the Vaiśeṣhika system. By Vallabha Nyāyācārya. The MS. is incomplete. Hall's Contributions, p. 71.

Beginning. नाथः सृजत्यवति यो जगदेकपुत्रप्रीत्या ततः परमनिर्द्वैतमादधाति ।

तस्मै नमः सृजजदीर्घकृपानुबद्ध-लब्धचित्ततनवे पुरुषोत्तमाय ॥

द्रव्यं नाकुलमुज्ज्वलो गुणगणः कस्माधिकं स्थाव्यते

जातिर्विद्युत्तिमागता न च पुनः स्थाव्या विशेषा स्थितिः ।

सम्बद्धः सृजजो गुणादिभिरयं यत्रास्तु सत्प्रीतये

सान्नीध्याल्लयवैश्वकर्म्मकुशला श्रीन्यायलीलावती ॥

End. सामर्थ्यं तु घूमस्यापि जटरसाधारणकृशानुमानेन व्याप्तिः स्यात् ।

(परिसमाप्तिस्त्वचकं वाक्यं नास्ति ।)

विषयः । द्रव्यादिषट्कपदार्थानां निरूपणम्, विशेषत ईश्वरादिनिरूपणम् ।

No. 1076. न्यायलीलावतीदीधितिः ।

Substance, country-made yellow paper, 18½ × 3½ inches. Folia. 6 Lines, 9 on a page. Extent, 374 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Haridās S'armā. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Nyāya-līlāvatī-prakāśa alias *Nyāya līlāvatī-dīdhiti*. A commentary on the last. By Vardhamāna Upādhyāya. The MS. is incomplete, and contains but a fraction of the entire work which extends to over four thousand s'lokas. Hall's Contributions, p. 72.

Beginning. ॐ नमः सर्वभूतानि विष्टभ्य परितिष्ठते ।

स्रखण्डानन्दबोधाय पूर्णाय परमात्मने ॥

षड्वैव पदार्था इत्यवधारणस्य भाष्यादावभावादाक्षेपासङ्गतेराह, इहेति ।

End. अवयविमहत्त्वजननात् उत्कर्षा अनुविधानात् । इति० ।
विषयः । न्यायलीलावत्या व्याख्यानम् ।

No. 1077. न्यायलीलावतीव्याख्या ।

Substance, country-made yellow paper, 19 × 3½ inches. Folia, 23. Lines, 7—9 on a page. Extent, 1288 s'lokas. Character, Bengali. Date. ? Place of deposit, Navadvīpa, Haridās S'armā. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Nyāya-līlāvatī-vyākhyā alias *Nyāya-līlāvatī-prakāśa-dīdhiti*. A gloss on Vardhamāna's commentary (No. 1076) on the *Nyāya-līlāvatī* of Vallabha. By Raghunātha Śiromaṇi.

Beginning. न्यायानुधिक्कृतसेतुं हेतुं श्रीराममखिलसम्पत्तौ ।

तातं त्रिभुवनगीतं तर्कालङ्कारमादरान् नत्वा ।

श्रीमता मथुरानाथतर्कवागीशधीमता ॥

विविच्यते फक्किकार्यौ लीलावत्या विशेषतः ।

आन्विच्छिकीपण्डितमण्डलीषु सत्ताण्डवैरध्ययनं विनापि ।

मदुक्तमेतत् परिचिन्त्य धीराः निःशङ्कसम्प्रापनमातनुध्वम् ॥

End. न चात्र वैजात्यभेदाऽनुभवसिद्ध इति ध्येयम् । (इतः परं नास्ति)

विषयः । न्यायलीलावत्या व्याख्यानम् ।

No. 1078. स्मृतिसारः ।

Substance, palm leaves, 14 × 2 inches. Folia, 21. Lines, 4 on a page. Extent, 372 s'lokas. Character, Bengali. Date. ? Place of deposit, Navadvīpa, Haridās S'armā. Appearance, old. Verse. Correct.

Smṛiti-sāra. A digest of the rules regarding the impurity of the person resulting from a birth or death in one's family. By Mahes'a.

Beginning. मुकुन्दचरणं नत्वा स्मृतिसारः प्रयत्नतः ।

क्रियते श्रीमद्देशेन बालकानां द्धितैषिणा ॥ १ ॥

विलोक्य स्मृतिशास्त्राणि व्यवहारोचितञ्च यत् ।

अवश्यं तत् प्रकर्तव्यं विद्यतेऽन्यत्र विस्तरः ॥ १ ॥

तत्र शुचि तत्कालजीविना कर्म कर्तव्यमिति श्रुतेरशौचस्य यावद्दैनिककर्मप्रति-
बन्धकत्वात् तज्ज्ञानमेव प्रथमं कर्तुमिति तदेवाभिधीयते ।

End.

अशौचे संसृष्टे स्वेच्छात् तदाशुच्येन शुध्यति, “तदाशुच्येन” तदीयाशौचेन ।

मनुः । असपिण्डं द्विजं प्रेतं विप्रा निर्हृत्य बन्धवत् ।

विशुध्यति चिरात्रेण मातुराप्तांश्च बान्धवान् ॥

Colophon. इति समाप्तम् ॥

विषयः । ग्रन्थभूमिका,—सपिण्डाद्यशौचव्यवस्था; ततो विदेशस्याशौचस्य, ऋत्युविशे-
षाशौचस्य, सद्यः शौचस्य, गर्भवायाशौचस्य, बालाद्यशौचस्य, स्त्र्याशौचस्य,
सहानुमरणस्य च व्यवस्था, सर्वान्ते अशौचसङ्कर-व्यवस्था ।

No. 1079. आत्मतत्त्वविवेकटीका ।

Substance, palm leaves, 12 × 2 inches. Folia, 53. Lines, 5 on a page. Extent, 1325 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvipa, Prasannachandra Tarkaratna. Appearance, old. Prose. Correct. Notes on the margin in some places.

Ātmatattva-viveka-ṭīkā. A paraphrase of the *Ātmatattva-viveka*, a treatise on psychology. By Raghunātha S'īromaṇi, titularly called Tārkaika S'īromaṇi or simply S'īromaṇi.

Beginning. ओं नमः सर्वभूतानि विष्टभ्य परितिष्ठते ।

अखण्डानन्दबोधाय पूर्णाय परमात्मने ॥ १ ॥

निर्णीय सारं शास्त्राणां तार्किकानां शिरोमणिः ।

आत्मतत्त्वविवेकस्य भावमुद्भावयत्यमुं ॥

End.

तस्या निर्वाणं विनाशः स्वयं कालविशेषसदृशतात्तन एवेत्यर्थ इत्यन्ये ।

Colophon. इति श्रीमहामहोपाध्यायश्रीतार्किकशिरोमणिभट्टाचार्यकृततात्मतत्त्वविवेकटीका
समाप्ता ।

विषयः । आत्मतत्त्वविवेकस्य यो विषयः स एवास्या अपि, केवलं नानाश्रुतिप्रमाणोद्भावनेन
नानासतखण्डनाण्डनादिकमेव विशेषः ।

No. 1080. गुणप्रकाशः ।

Substance, country-made yellow paper, 16 × 2 inches. Folia, 6. Lines, 5 on a page. Extent, 186 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Harīdāsa Bhaṭṭācārya, grandson of Mādhava Tarkasiddhānta. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Guṇapraśāsa alias *Kiraṇāvalī-prakāśa* or *Guṇa-kiraṇāvalī*. A gloss on the *Kiraṇāvalī*, which is a commentary, by Udayana Ācārya, on Pras'astapāda Ācārya's commentary on the Vais'eshika aphorisms. By Vardhamāna Upādhyāya. Hall's Contributions, p. 65.

Beginning. एकच सन्निपतितासितकण्ठविम्बमन्यच चन्द्रकिरणहितप्रभभारं ।

सन्ध्या जलाञ्जलिमनङ्गरिपोर्नसामि हस्तप्रविष्टमिव पुण्यतमं प्रयागम् ॥

नतिवद्भूतेरपि प्रारीप्सितविघ्नविघातकलात्तमादौ कृतां निवध्नाति तुष्टेरिति ।

End. यच्च गुणे गुणो नाङ्गीकार्यस्तच्च केवलं गुणत्वं वर्तते । (इतः परं नास्ति)

विशयः । गुणकिरणवल्लीव्याख्यानम् ।

No. 1081. छन्दोगश्राद्धतत्त्वम् ।

Substance, country-made yellow paper, 15 × 2½ inches. Folia, 69. Lines, 6—5 on a page. Extent, 2044 s'lokas. Character, Bengali. Date. Sk. 1497. Place of deposit, Navadvīpa, Viṣṇuchandra Nyāyaratna. Appearance, decayed. Prose. Correct. Notes on the margin.

Chhandoga-s'rāddha-tattva. A digest of the rules regarding s'rāddhas according to the Sāma Veda. By Raghunandana. The author was born at Nadiyā early in the fifteenth century, and wrote his Jyotish Tattva some time after the Sāka year 1421, as he takes that year for a starting point for certain calculations of intercalary days; he was the son of Harihara, and a contemporary of the immediate successors of the great Vaishnava reformer Chaitanya. In the Introduction to his Malamāsa Tattva he recorded his resolution to write, under the collective name of *Smṛiti Tattvas*, twenty-eight separate digests on different topics regarding the civil and canonical laws of the Hindus. They were to include, 1, *Malimhucha* or intercalary months, commonly called *Malamāsa* the month "stolen" or omitted as "dross" from calculation every 3 years to adjust the lunar with the solar calendar; 2, *Dāyabhāga* or inheritance; 3, *Saṅskāra*,

sacramentary rights; 4, *Suddhi*, mourning; 5, *Práyas'chitta*, expiatory rites; 6, *Udváha*, marriage; 7, *Tithi*, lunar days for the observance of feasts and fasts; 8, *Janmáshṭamí*, the rites to be observed on the anniversary of the birthday of Krishna; 9, *Durgápujā*, the ceremony of the worship of Durgá in the month of Ās'vina (September—October); 10, *Vyávacāra*, judicature; 11, *Ekádasī*, the fast on the eleventh day of the moon; 12, *Jalásayotsarga*, consecration of reservoirs of water; 13, *Rigvedi-vrishotsarga*, the consecration of bulls according to the Rigveda; 14, *Yajurvedivrishotsarga*, ditto according to the Yajur Veda; 15, *Chhandoga-vrishotsarga*, ditto according to the Sāma Veda; 16, *Vrata*, fasts and penances; 17, *Devapratishṭhā*, formation and consecration of images of gods; 18, *Parikṣhā*, nature of things; 19, *Jyotis*, civil astronomy; 20, *Vástuyāga*, rites necessary to be observed when entering a new house; 21, *Dikshā*, investiture of the Brahmanical thread; 22, *Ahnikā*, daily prayers; 23, *Kṛitya*, periodical rites; 24, *Maṭhapratishṭhādi*, consecration of conventual establishments and temples; 25, *S'rīpurushottama*, duties and rites to be observed when visiting the Temple of Jagannātha at Puri; 26, *Sāma-vedi-s'rāddha*, S'rāddha according to the Sāma Veda; 27, *Yajurvedi-s'rāddha*, ditto according to the Yajur Veda; 28, *Sūdra-kṛitya*, duties of S'ūdras. The order in which the books are named was not what the author followed when he compiled the different treatises, for it appears that he died before he completed the 13th in the list, and altogether there are only twenty-seven treatises extant. MSS. of these are common enough in Bengal; there is scarcely a Smṛiti Pandit in the country who has not at least some of them in his possession. Two editions of the works have also been published, one at Serampore in two volumes 8vo. (1835), the other at Calcutta in the puthi form on yellow arsenicised paper. The MS. under notice is, however, worthy of special note, as it is the oldest that has yet come under examination, dating from the S'aka year 1497 = A. D. 1575, or nearly three hundred years ago. The works are of standard authority in Bengal, and for liturgical purposes have almost superseded all others.

Beginning. प्रारम्भे सप्तपत्राणि न सन्ति इति प्रारम्भवाक्यं नास्ति ।

End. अन्येष्टिप्रमाणं दानप्रमाणञ्च शुद्धितले सम्यग्भिहितमिति तत्रैवानुसन्धेयम् ॥

Colophon. बन्धुघटीयश्रीहरिहरभट्टाचार्यात्मजश्रीरघुनन्दनभट्टाचार्यविरचितं ब्रह्म-
श्रुततल्लं समाप्तम् ॥

विषयः । आढस्वरूपप्रयोगादिनिरूपणम् ।

No. 1082. त्रिपुष्करशान्तिस्तवम् ।

Substance, country-made yellow paper, $15\frac{1}{2} \times 2\frac{1}{2}$ inches. Folia, 7. Lines, 5 on a page. Extent, 113 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Rāmavilāsa S'armā. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Tri-pushkara-s'ānti-tattva. Rules for the performance of certain funeral rites at a sacred pool called *Tripushkara*. By Raghunandana. This is probably not a separate treatise, but a part of the *Suddhi Tattva*; the exordium however would suggest the idea of its being a distinct work.

Beginning. नत्वा श्रीरामचरणं तापत्रयनिस्तृदनम् ।

त्रिपुष्करे शान्तिस्तवं वक्ति श्रीरघुनन्दनः ॥ अथ त्रिपुष्करप्रयोगः ॥

End. कर्मान्ते भोजयेद् द्विजानिति आदित्यपुराणाद् ब्राह्मणभोजनमप्यवश्यकमिति ।

Colophon. इति श्रीरघुनन्दनभट्टाचार्यविरचितं त्रिपुष्करशान्ति प्रमाणस्तवं समाप्तम् ॥

विषयः । अचादौ त्रिपुष्करस्य लक्षणम् । तत्तत्प्रमाणद्वयस्य तत्फलत्वेन पुत्रादि-
मरणानुकीर्तनम् । रिष्टिप्रवेशकालानुकीर्तनम् । तच्छान्त्यर्थं स्तुतिविषयवधि-
होमप्रतिमादाद्यादिव्यवस्था ।

No. 1083. मठप्रतिष्ठास्तवम् ।

Substance, country-made yellow paper, $15 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 16. Lines, 6 on a page. Extent, 371 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1498. Place of deposit, Navadvīpa, Rāmavilāsa Bhaṭṭācārya. Appearance, decayed. Prose and verse. Generally correct.

Maṭha-pratishthā-tattva. Rules for the consecrations of Maṭhas and the merits of dedicating them for the use of recluses. By Raghunandana. This MS. is nearly as old as No. 1081.

Beginning. चतुर्वर्गप्रदं विष्णुं नत्वा तत्प्रीतयेऽधुना ।

तत्त्वं मठप्रतिष्ठादेर्वक्ति श्रीरघुनन्दनः ॥

End. भोजयेच्च यथाशक्ति पञ्चाशद्वाथ विंशतिम् ।

Colophon. इति श्रीहरिहरात्मजवन्द्यघटीयेत्यादिः ।

विषयः । मठप्रतिष्ठाफलं तत्प्रयोगश्च ।

No. 1084. गुणप्रकाशदीधितिः ।

Substance, country-made yellow paper, $18\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 2. Lines, 9 on a page. Extent, 108 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Haridāsa Bhaṭṭāchārya, grandson of Mādhava Tarkaratna. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Gunaprakāśa-dīdhiti. A commentary on Vallabha's *Gunaprakāśa*, a treatise on the principles of the Vais'eṣhika doctrine. The MS. is a mere fragment. Hall's Contributions, p.

Beginning. ॐ नमः सर्वभूतानीत्यादिः ।

End. न संयोगविभागपदयोर्विशेषपरत्वं । (इतः खण्डितम्)

विषयः । गुणप्रकाशव्याख्यानम् ।

No. 1085. मन्त्रकौमुदी ।

Substance, country-made yellow paper, $14\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 112. Lines 7 on a page. Extent, 3479 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Haridāsa Tarkaratna. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Mantra-kaumudī. A manual of mantras for the performance of the different rites, sacrifices, and sacraments necessary to be observed by good Hindus. By Rāmakṛishṇa. Most of the mantras are explained, and there is an introduction on the nature of the Hindu S'āstra. This is a better MS. of the work described under No. 1048.

Beginning. नमस्तुत्याखिलैर्मन्त्रैर्बोधं श्रीपरमेश्वरम् ।

तन्यते रामकृत्येन रम्या श्रीमन्त्रकौमुदी ॥ १ ॥

End. स्वर्यशब्देन स्वर्याधिष्ठेयं नेवयुक्तं खर्षाकारः स्वर्याऽयं अस्य स भवान् खाहा स्वीयं न हिंसि ॥

Colophon. इति मायामूरित्यादिखर्षस्वर्यः खाहा इत्यन्ता मन्त्रव्याख्या समाप्ता ॥

विषयः । ग्रन्थावतरणिका, वेदस्य चातुर्विध्यम्, विधेयं चातुर्विध्यम्, पञ्चदेवतानियमः,

आरम्भनियमः, मानसपूजनियमः, घटस्थापने द्रव्यनियमः, घटस्थापनसन्त-
व्याख्या, वेदीनियमः, पञ्चदेवतासन्तव्याख्या, अधिवाससन्तव्याख्या, तन्त्रियमस्य,
चतुर्दशान्तिलवादैः गायत्रीसन्तव्याख्या, ब्रान्देग्यष्टोत्सर्गसन्तव्याख्या, यजुषां
ष्टोत्सर्गसन्तव्याख्या, तत्रादौ कुशण्डिका, श्राद्धप्राशनसन्तव्याख्या, नवग्रहहोम-
सन्तव्याख्या, विवाहसन्तव्याख्या, चतुर्थीहोमसन्तव्याख्या, गर्भाधानसन्ताः,
पुंसवनम्, सीमन्तोन्नयनम्, जातकर्म, निष्क्रामणम्, नामकरणम्, अन्नप्राश-
नम्, चूडाकरणम्, उपनयनम्, गायत्रीव्याख्या, समावर्तनम्, दन्धावनम्,
सन्ध्यासन्ताः, पञ्चयज्ञसन्तजपः, पुरुषसूक्तव्याख्यानम्, आद्यादिसन्तव्याख्या,
रुद्राध्यायसन्तव्याख्या, सहस्रशीर्षित्यादिसन्तव्याख्या ।

No. 1086. सात्वततन्त्रम् ।

Substance, bark, 13 x 3 inches. Folia, 50. Lines, 5 on a page. Ex-
tent, 781 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit,
Navadvīpa, Haridāsa Tarkaratna. Appearance, old. Prose and verse.
Generally correct.

Sātvata Tantra. A Vaishṇava Tantra on the divinity of Krishna.

Beginning. च एको भगवान् कृष्णः दृष्टादौ ब्रह्मयेत ।

तमहं शरणं यामि परमानन्दविग्रहम् ॥

कैलासशिखरासीनं शिवं शिवकरं परम् ।

नारदः परिपश्यच्च सर्वभूतहिते रतः ॥

नारद उवाच । भगवन् श्रोतुमिच्छामि हरेरद्भुतकर्मणः ।

श्रीकृष्णस्याप्रमेयस्य नानाह्रीलातनोर्विभोः ॥

End. महानुभावाय निरञ्जनाय नित्यात्मलाभाय नमो नमस्ते ॥

Colophon. इति श्रीसात्वततन्त्रे शिवनारदसंवादे शिवप्रोक्ते गणेशलिखिते सात्वतजनप्रियो
नवमः पटलः समाप्तः ॥

विषयः । भगवतः श्रीकृष्णस्य विराड्भूषणवर्णनम्, कोलाद्यवताराणाञ्च वर्णनम् । भक्तानां
भक्तिभेदः, प्रथमिधं लक्षणञ्च, भगवतः सेवया युगानुरूपं मोक्षसाधनम्, भगवतो
नामसङ्ख्यं, नामसाक्षाद्भूषणवर्णनम्, भगवद्विष्णोर्नामग्रहणेन वैष्णवानां अपरा-
धाग्निष्कृतिः, तथा सर्वसाररहस्यं, तन्त्रोत्पत्तेः कारणञ्च, प्रश्नानुसारेण हिंसा-
विधिनिषेधस्य च निरूपणम् ।

No. 1037. **हत्यापञ्चवदीपिका ।**

Substance, country-made yellow paper, $14\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{4}$ inches. Folia, 32. Lines, 8 on a page. Extent, 992 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Barddhamána, Dhátrigráma, Brahmavrata Sámádhyáyí. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Hatyá-pañcava-dīpikā. A compendium of sorcery and witchcraft, or the rules and rites described in the Tantras for destroying, subjugating, paralysing, and deluding people and securing peace and robust health. By (?) Vidyávágís'a Bhaṭṭāchārya. The works principally quoted are Unmatta-bhairaví, Phetkárí, Pámara, Málíní, Kálottara, Siddha-yoges-varí, and Yogíní Tantras.

Beginning. हत्यां देवीं नमस्कृत्य तथा विपुरचुन्दरीम् ।

भद्रकालीञ्च देवेशीं तथा षट्कर्मदेवताम् ॥

श्रीकृष्णविद्यावागीशभट्टाचार्येण धीमता ।

क्रियते विदुषां प्रीत्यै हत्यापञ्चवदीपिका ॥

End: सर्वशान्तिसवाप्नोति सर्वरक्षाक्षती भवेत् ॥ ० ॥

Colophon. इति श्रीकृष्णविद्यावागीशभट्टाचार्यविरचिता हत्यापञ्चवदीपिका समाप्ता ॥

(एतदनन्तरमिहैव पत्रे कामधेनुतन्त्रोद्धृतं दृष्टिकरणं विद्यते)

विषयः । उन्नतमैरवी—फेल्कारिणी—डामर—सालिनी—कालोत्तर—सिद्धयोगेश्वरी—
योगिनीप्रभृतितन्त्रेभ्यः शान्ति-पौष्टिक-सारण-वशीकरण-सम्पन्नोच्चाटनेतिषट्-
कर्मप्रकरणानि समुद्धृत्यैव स्युतयाभिहितानि । इहैव पुस्तकमध्ये विस्तीर्णं
यन्त्रसूक्तो विद्यते ।

No. 1088. **समयप्रदीपः ।**

Substance, country-made yellow paper, $14\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{4}$ inches. Folia, 31. Lines, 8 on a page. Extent, 961 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Barddhamána, Dhátrigráma, Brahmavrata Sámádhyáyí. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Samaya-pradīpa. Appropriate astral conjunctions and times for the performance of rites and ceremonies. By Harihara Bhaṭṭāchārya. the father of Raghunandana.

Beginning. अनायासेन कर्मणां समयं यो विविक्षति ।

तदर्थं ज्योतिषः श्लोकान् सन्निनोमि यथामति ॥

ज्योतिर्ग्रन्थकलापानां वचनान्याकृष्य बोधाय ।

समयप्रदीपमेव कुरुते श्रीहरिहराचार्यः ॥

नाधीत्य ये ज्योतिषः पुस्तकानि, विविक्तवः कर्मकलापकानाम् ।

गृह्यन्तु ते मे समयप्रदीपं, भवेद् यतोऽज्ञानतमो निरासः ॥

तत्रादौ चन्द्रशुद्धिः ।

End. तथाच । सङ्क्रान्त्याच्च त्रयोदशं पञ्चानो नवमीतिथौ ।

सप्तम्यां रविवारे च खानसामस्तकैस्त्यजेत् ॥

————— ॥ शाक्ते महीमङ्गलवेदचन्द्रसङ्ग्रहागते शिथ्यगणानुरोधात् ।

प्रज्वालितो ज्योतिषपुस्तकानामाकृष्य सारं समयप्रदीपः ॥

Colophon. इति श्रीहरिहरभट्टाचार्यसङ्गृहीतः समयप्रदीपः समाप्तः ॥

विषयः । ज्योतिःशास्त्रीयसङ्ग्रहविशेषः । अत्र आर्यगणव्यवहारीयमाणानां प्रायः समस्त-
कार्याणां समयासमयौ बोधितौ ।

No. 1089. लीलावतीदीधितिरेहस्यं ।

Substance, country-made yellow paper, $18\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 17. Lines, 8 on a page. Extent, 782 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1597. Place of deposit, Navadvīpa, Haridāsa Bhaṭṭācārya, grandson of Mādhava Tarkasidhānta: another copy at Śāntipura, with Kālidāsa Vidyāvāgis'a. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Līlāvatī-dīdhiti-rahasya. A gloss on the commentary described under No. 495, Vo. I. By Mathurānātha Tarkavāgis'a.

Beginning. कुक्षिताधरपुटेन पूरयन् वंशिकां प्रचलदङ्गुलिपङ्क्तिः ।

मोक्षयन्नखिलवामलोचनाः पातु कोऽपि नवनीरदङ्गुलिः ॥

श्रीमता मथुरानाथतर्कवागीशधीमता ।

भावः प्रकाशते चात्र लीलावत्याः शिरोमणोः ॥

End. आदिपदान्मैत्रकार्त्तकभोजनकर्मादिपरिग्रहः । (इतः परं खण्डितमिति समाप्ति-
सूचकं वाक्यं नास्ति)

विषयः । शिरोमणिकृतलीलावतीव्याख्यानम् ।

No. 1090. बौद्धाधिकारविवृतिः ।

Substance, country-made yellow paper, $19\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 5. Lines, 8 on a page. Extent, 240 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Haridāsa Bhattachārya. Appearance, old. Prose. Generally correct. Notes on the margin.

Bauddhādhikāra-vivṛiti. A commentary on the work noticed under No. 459, Vo. I. By Mathurānātha Tarkavāgīś'a.

Beginning. कुञ्चिताधरतुटेन पूरयन् वंशिकां प्रचलदङ्गुलिपङ्क्तिः ।
 मोहयन्नखिलवामलोचनाः पातु कोऽपि नवनीरदच्छविः ॥
 श्रीमता सयुरानाथ-तर्कवागीशधीमता ।
 बौद्धाधिकारविवृतिर्विषदीकृत्य रच्यते ॥

End. अन्वयसहचारनिश्चयाभावेन व्याप्तिनिश्चयादित्यर्थः ।

Colophon. इति बौद्धाधिकारसूत्रमायुरीटिप्पणी समाप्ता ॥

विषयः । उदयनाचार्यविरचितात्मतत्त्वविवेके ये बौद्धाधिकारसूत्रस्य व्याख्यानम् ।

No. 1091. विवादनिर्णयः ।

Substance, country-made yellow paper, $16 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 51. Lines, 9 on a page. Extent, 2295 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1617. Place of deposit, Bardhamāna, Dhātrīgrāma, Brahmavrata Sāmādhyaī. Appearance old. Prose. Generally correct.

Vivāda-nirṇaya. Procedure in civil cases regarding contracts. By Gopāla Nyāyapañchānana Bhattachārya.

Beginning. अथ विवादपदानि । तत्र सन्तः—तेषामाद्यवस्थादानं निःक्षेपः स्वामिचक्रयः ।

End. वाचिकी न तु सिद्धेत लेख्यस्योपरि या क्रिया । (इतः परं किञ्चित् खण्डितम्)

विषयः । ऋणादानादिव्यवहाराणामष्टादशानां विवादेषु प्राङ्गुविवाकानां कर्त्तव्यनिर्णयः ।

No. 1092. सङ्क्रान्तिनिर्णयः ।

Substance, country paper, 17 × 3 inches. Folia, 7. Lines, 5 on a page. Extent, 147 s'lokas. Character, old Bengali. Date, Sk. 1641. Place of deposit, Barddhamána, Dhátrigráma, Brahmavrata Sámádhyái. Appearance, old and decayed. Verse. Correct. Notes on the margin.

Saṅkrānti-nirṇaya. Rules for calculating conjunctions of the signs of the zodiac. By Gopála Nyáya-panchánana Bhaṭṭāchārya.

Beginning. श्रीकृष्णचरणाम्बोजमकरन्दमधुव्रतः ।

न्यायपञ्चाननो धीरः कुरुते सङ्क्रान्तिनिर्णयम् ॥

End. अन्यथा कालद्वयकल्पनापत्तिः स्यादिति ॥ ० ॥

Colophon. इति न्यायपञ्चाननभट्टाचार्यविरचितः सङ्क्रान्तिनिर्णयः सम्पूर्णः ॥

विषयः । अत्र प्रकरणत्रयम् । आद्ये, सङ्क्रान्तीनां निर्णयः । द्वितीये, राशिस्थ-
निर्णयः । अन्ते, सङ्क्रान्तिद्वयानां व्यवस्थानिर्णयश्चेति ।

No. 1093. नरपतिजयचर्या ।

Substance, country-made yellow paper, 14 × 3 inches. Folia, 57. Lines, 8 on a page. Extent, 1995 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Barddhamána, Dhátrigráma, Brahmavrata Sámádhyái. Appearance, fresh. Verse. Generally correct. Notes on the margin.

Narapati-jaya-charyá. Means, both supernatural and physical, for securing success in warfare. By Narapati. The MS. is incomplete.

Beginning. अद्यत्तमयं शान्तं नितान्तं योगिनां प्रियम् ।

सर्वानन्दस्वरूपं यत् तद्वन्दे ब्रह्म सर्वगम् ॥ १ ॥

मोक्षाम्बुकारमग्नानां जनानां ज्ञानरश्मिभिः ।

छतमुद्धरणं येन तस्मैमि शिवभास्करम् ॥ २ ॥

विविधविबुधवन्द्यां भारतीं वन्द्यमानः

प्रचुरचतुरभावादात्तंकासो जनेभ्यः ।

नरपतिरिति लोके ख्यातनामाभिधास्ये

नरपतिजयचर्या-नामकं शास्त्रमेतत् ॥ ३ ॥

End. इति चैवचक्रम् । बधवन्धनविषाग्ग्लच्छेदनोच्चाटनादिकम् ।
 — काकहंसमयूराश्च एते वाहनमुच्यते (P) ॥ (इतः खण्डितम्) ॥
 (ततश्चात्रैव पचष्टे भूकम्पफलगणना लिखिता)

विषयः । युद्धजयार्णवादिभ्यः शास्त्रेभ्यो विग्रहप्रकारादिकं समुद्भूतं, तस्य तन्त्रसिद्ध-
 मन्त्रादिकञ्च सङ्गृह्य, ज्योतिःशास्त्रानुसारेण कालादिकञ्च विज्ञायेह स्फुटं
 समासेन च प्रकाशितम् । अत्र पुस्तकमध्ये बह्वतरचक्रादीनि चित्रितानि,
 तान्यनेकानि चातिरिक्तपत्रेष्वपि षट्सु विद्यन्ते ॥

No. 1094. प्रश्ननिर्वाचनम् ।

Substance, country-made yellow paper, 14 × 3 inches. Folium, 1.
 Lines, 16. Extent, 35 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of
 deposit, Barddhamána, Dhátrigráma, Brahmavrata Sámádhyaí. Appear-
 ance, fresh. Verse. Generally correct. Notes on the margin.

Pras'na-nirváchana. Rules for foretelling and devising replies to
 questions regarding future events. Anonymous.

Beginning. प्रश्नाक्षरनिश्चयं ज्ञात्वा दशगुणं त्रयोदशसमन्वितम् ।

तदङ्गवचनैर्हृत्वा वक्तव्यं च शुभाशुभम् ॥

End. रवौ हानिः सुखं चन्द्रे कुजे व्याधिर्बुधे शुभं ।

गुरौ भृगौ सुखोत्पत्तिर्हानिः शनैश्चरे सदा ॥ ० ॥

विषयः । प्रश्नस्य शुभाशुभफलगणना ।

No. 1095. उद्वाहनिर्णयः ।

Substance, country paper, 17 × 3 inches. Folia, 8. Lines, 5 on a
 page. Extent, 170 s'lokas. Character, old Bengali. Date, Sk. 1641.
 Place of deposit, Barddhamána, Dhátrigráma, Brahmavrata Sámádhyaí.
 Appearance, decayed. Prose. Corrected.

Udváha-nirṇaya. A compendium of rules regarding marriages.
 By Gopála Nyáya-pañchánana Bhaṭṭáchárya.

- Beginning. सख्यस्य सपिण्डत्व-समानोदकत्व-सगोत्रत्व-समानप्रवरत्व-बान्धवत्व-भेदात् पञ्च-
विधः ।
End. इत्येताः काश्यपेनोक्ता दहन्ति कुलमग्निवत् ।
छतकौतुकमङ्गला वदकङ्कणा ॥ ० ॥
Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीगोपालन्यायपञ्चाननविरचितस्यायमुद्वाहनिर्णयः स-
माप्तः ॥
विषयः । विवाहव्यवस्थाकथनम् ।

No. 1096. प्रश्नरत्नाङ्कुरः ।

Substance, country paper, 17 × 3 inches. Folia, 10. Lines, 5 on a page. Extent, 212 s'lokas. Character, old Bengali. Date, Sk. 1641. Place of deposit, Barddhamána, Dhátrigráma, Brahmavrata Sámádhyaí. Appearance, decayed. Prose. Corrected.

Pras'na-ratnāṅkura. A work similar to No. 1094. By Mathurá-nátha Chakravartí.

- Beginning. प्रणम्य सम्यग् ज्ञानतमसोमापहं मयः ।
कुरुते मथुरानाथः प्रश्नरत्नाङ्कुरं हन्ती ॥
End. प्रश्नकाले विवाहे वा मृत्युजन्मनि सङ्करे ।
शशाङ्कस्य फलं श्रेष्ठं स्थूलवत् सर्वकर्मसु ॥
समासव्यासतः प्रोक्तं सर्वमालोक्य युक्तितः ।
गृहीयाद् ग्रन्थतः सारं रत्नमक्षोनिधेरिव ॥ इति वज्रप्रश्नदलम् ॥
Colophon. इति श्रीमथुरानाथचक्रवर्त्तिवनिर्मितः ।
प्रीतये विदुषामस्तु प्रश्नरत्नाङ्कुरो नवः ॥ इति समाप्तोऽयं ग्रन्थः ॥
विषयः । प्रश्नकरणप्रकारादिः, प्रश्नफलकथनञ्च ।

No. 1097. अधिकारिनिर्णयः ।

Substance, country paper, 17 × 3 inches. Folia, 9. Lines, 9 on a page. Extent, 196 s'lokas. Character, old Bengali. Date, Sk. 1641. Place of deposit, Barddhamána, Dhátrigráma, Brahmavrata Sámádhyaí. Appearance, old, decayed. Prose. Correct.

Adhikāri-nirṇaya. Persons qualified to perform Śrāddhas. By Gopāla Nyāyapañchānana.

Beginning. अथ आधिकारिनिर्णयः । तत्र व्याघ्रः—

कृतचूडसु कुर्वीत उदकं पिण्डमेव च ।

End. चतुर्विंशतिप्रकारा अधिकारिणः । अग्निपिण्डयोस्त्वयं विशेषः, पुत्रासन्निधाने-
न्यात्तमासपि यः (?) ॥ ० ॥

Colophon. इति अधिकारिनिर्णयः परिपूर्णः ॥

विषयः । आदौ कस्य कस्याधिकारिबलमित्यस्यैव विचारपूर्वको निर्णयः ।

No. 1098. शुद्धिनिर्णयः ।

Substance, country paper, 17 × 3 inches. Folia, 9. Lines, 5 on a page. Extent, 196 s'lokas. Character, old Bengali. Date, Sk. 1641. Place of deposit, Barddhamāna, Dhātrigrāma, Brahmavrata Sāmādhyaī. Appearance, decayed. Prose. Correct, having marks of revision in many places.

S'uddhi-nirṇaya. A compendium of rules regarding the impurity of the person resulting from a birth or death in one's family. By Gopāla Nyāyapañchānana Bhaṭṭāchārya.

Beginning. प्रणम्य करुणागारं कृष्यं गोपालशर्मणा ।

अशौचनिर्णयं कृत्वा क्रियते शुद्धिनिर्णयः ॥

End. यमः—शृष्टो गौर्गजः स्तन्ये सर्वतोऽश्वः शुचिस्तथेति ॥०॥

Colophon. इति गोपालन्यायपञ्चाननभट्टाचार्यविरचितः शुद्धिनिर्णयः सम्पूर्णः ॥

विषयः । अत्र जननमरणयोरशौचः तत्र शुद्धिः, द्रव्यादीनाञ्च शुद्धिश्च निर्णीता ।

No. 1099. तत्त्वचिन्तामणिः ।

Substance, country-made yellow paper, 13 × 4 inches. Folia, 7. Lines, 6 on a page. Extent, 131 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Harinātha Tarkaratna. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Tattva-chintāmaṇi. A dissertation on the Vedānta doctrine of salvation. By Pūrṇānanda Paramahaṁsa. The MS. is incomplete, containing only the first chapter of the work.

Beginning. दशशतदलपद्मप्राज्ञसत् पूर्णचन्द्रः प्रमुदितकुलपद्मद्योतकः कुन्दकान्तिः ।
 अमयवरकराजो(?)योगपूर्णद्विनेत्रः कुलजनजननाथः पातु मां देवदेवः ॥१॥
 हृदयकमलमध्यप्रोज्ज्वलतर्कणिकान्तः प्रमुदितशिवशक्त्या संस्थिता कापि मूर्तिः ।
 मुरहरहरमौलिक्षैरमुक्ताप्रवालप्रविलसितपदाब्जा पातु मां मोक्षकृपात् ॥२॥
 इह खलु दुरन्तदुःसन्तरघोरतरसंसारसागरान्तखदामशोकसन्तानप्रबलबाल-
 ज्वालाजालकवलनविकलसकलजनवादार्थविज्ञानदत्तमनाः परमकारुणिको
 भगवान् परमशिवः परदेवताराधनरक्षप्रतिपादनपरानेकशतकोटिविस्तर-
 तन्त्रसारमुपन्यसवान् तत्र च निरन्तरभावनावाङ्मयदुरवगाह्यविधितन्त्रस्वतन्त्र-
 सिद्धान्तशुद्धिबोधमहाननसद्ग्राजोद्वेगसमुद्भिन्नमनाः श्रीमत्परमहंसपरिव्राजक-
 गुरुब्रह्मानन्दमुखारविन्दनिःस्यन्दमानपरमरक्ष्यनिगममकरन्दसन्दोहतुन्दिला-
 नन्दश्रीपूर्णानन्दपरमहंसः श्रीतत्त्वचिन्तामणिं चतुर्दशशताधिकनवनवतिश-
 काब्दे वितनेति । ननु किन्नावदात्मवस्तु ।

End. घटप्रत्यक्षसमये प्रकाशोऽभ्यञ्जको यथा ।
 तन्मात्रां प्रकृतिं वक्ष्ये दीक्षाविधिपुरःसरां ॥

Colophon. इति श्रीपूर्णानन्दपरमहंसविरचिते श्रीतत्त्वचिन्तामणौ तत्त्वज्ञानविवेचनप्रबोधो-
 नाम प्रथमः प्रकाशः ॥ (इतः परं खण्डितम्)

विषयः । आत्मतत्त्ववस्तुनो निर्णयः ।

No. 1100. अङ्कसञ्ज्ञा ।

Substance, country-made yellow paper, 16 × 2½ inches. Folium, 1. Lines, 10. Extent, 17 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Harinātha Tarkaratna. Appearance, Fresh. Verse. Correct.

Āṅkasāñjñā. Memorial verses containing the numerical values of different words used in writing monograms. By Rāmānanda Tīrtha.

Beginning. एके चन्द्राश्विनीभूमिर्द्वये पक्षाक्षिसत्यवः ।

त्रये रासवक्त्रिगुणः सिन्धुवेदौ युगं ततः ॥ १ ॥

End. कालशब्दद्वयौ रन्ध्र शब्दश्च शुद्धवाचकः ॥
 Colophon. इति श्रीरामानन्दतीर्थकृता अक्षसङ्घा समाप्ता ॥
 विषयः । एकादिसङ्ख्यानां सङ्केतेन बोधनम् ।

No. 1101. कवितावलिः ।

Substance, country-made yellow paper, 16 × 2½ inches. Folia, 14. Lines, 6—10 on a page. Extent, 378 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Harinātha Tarkaratna. Appearance, Fresh. Verse. Correct.

Kavitāvali. A collection of short miscellaneous poetry, by different authors, generally quoted in the same way as proverbs.

Beginning. यः पूतनामारण्यलब्धकीर्तिः काकोदरो येन हतो विदर्पः ।

यशोदयालङ्घितसूक्तिरव्यान्नाथो यदूनामथवा रघूनाम् ॥ १ ॥

End. कर्मणा जायते जन्तुः कर्मणैव विलीयते ।

सुखं दुःखं भयं क्षेमं कर्मणैवोपपद्यते ॥ ० ॥

विषयः । विविधरसाश्रितोद्भूतकवितानां सङ्ग्रहः ।

No. 1102. वृन्दावनयमकटीका ।

Substance, country-made yellow paper, 16 × 2½ inches. Folia, 13 inches. Lines, 8 on a page. Extent, 377 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Harinātha Tarkaratna. Appearance, new. Prose. Correct.

Vrindāvana-yamaka-ṭīkā. A commentary on a poem called *Vrindāvana-kārya* alias *Vrindāvana-yamaka*, which is remarkable for a series of alliterations, every two feet being alike in sound though different in meaning. The subject of the work is the love of Krishna and Rādhā. By Rāma Chakravartī.

Beginning. ईश्वरं ज्ञानदं सर्वं प्रणम्य शशिसेखरम् ।

वृन्दावन्दाख्यकाव्यस्य क्लियते टिप्पणी मया ॥ १ ॥

End. आयतनेत्रः । आयते दीर्घे नेत्रे यस्य स तथोक्तः ॥ ० ॥
 Colophon. इति श्रीरामचन्द्रवर्त्तिविरचिता हन्दावनयमकस्य टीका समाप्ता ॥
 विषयः । हन्दावनयमककाव्यस्य व्याख्यानम् ।

No. 1103. सरस्वतीस्तोत्रम् ।

Substance, country-made yellow paper, 17 × 3 inches. Folium, 1. Lines, 12. Extent, 22 s/lokas. Character, Bengali. Date, . Place of deposit, Navadvīpa, Harinātha Tarkaratna. Appearance, new. Verse. Correct.

Sarasvatī-stotra. A hymn to Sarasvatī: it is different from the works noticed under Nos. 891 and 892. Anonymous.

Beginning. ह्रीं ह्रीं हृदयैकबीजे शशिसचिकमले कल्पविस्पष्टशोभे (इत्यादिः) ।

End. प्रयत्नेन पठेन्नित्यं सोऽन्यतत्त्वञ्च गच्छति ॥०॥

Colophon. इति सरस्वत्याः स्तोत्रं समाप्तम् ॥०॥

विषयः । सरस्वतीदेव्याः स्तोत्रम् ।

No. 1104. व्यासकूटः ।

Substance, country-made yellow paper, 16 × 2½ inches. Folia, 5. Lines, 6 on a page. Extent, 60 s/lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Harinātha Tarkaratna. Appearance, new. Verse. Correct. Notes on the margin.

Vyāsakūṭa. A collection of stanzas on miscellaneous subjects; every stanza is remarkable for being a double entendre. Anonymous.

Beginning. मदमत्तमयूरस्य गिरेर्मौल्यवतस्तटे ।

सीताविरहिणं रामं मुकुर्मुकुटमोहयत् ॥

End. को भाति भाले वरवर्णिनीनां का रौति दीना मधुयामिनीषु ।

कस्मिन् विषये शशिनं महेष्टः सिन्दूरविन्दुर्विधवास्तलाटे ॥०॥

Colophon. इति व्यासकूटः समाप्तः ॥

विषयः । कतिपयकूटार्थकस्तोकाः ।

No. 1105. शब्दरत्नावलिः ।

Substance, country-made yellow paper, 16 × 4 inches. Folia, 106. Lines, 10 on a page. Extent, 5631 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Harinātha Tarkasiddhānta. Appearance, old and decayed. Verse. Generally correct.

S'abdaratnāvali. A Dictionary of the Sanskrit Language. By Mathures'a. The work was compiled under the auspices of Murchhā Khān. It follows the plan of the Amarakosha. The following is Professor Wilson's account of this work : " The *Sabda Ratnāvali* is the compilation of Mathures'a, one of the commentators on the Amara Kosha, and follows that work in arrangement, and contents. It is chiefly useful for its introduction of various readings amongst the synonymes, but has made very little addition of any other kind. This work was composed, according to a date in the text, in Ś'aka 1588, or A. D. 1666, and under the patronage of a Musselman chief whose name, as written in the manuscripts, appears to be Murchhā Khān. It should be more probably Músā Khān, a name common amongst the Musselman chiefs of the seventeenth century." Essays III, p. 107.

Beginning. वन्दे सदानन्दसयं समन्ताज् ज्योतिः परं ब्रह्म भवादिसेव्यम् ।

ध्यानैकशयं जगदेकरमं यदिच्छया कारणकार्यभावः ॥

चासीत् स्यात्तलमण्डले नृपकुलैः संसेवितः श्रीयुतै-

र्भूपालः श्रितसानखान इति यः कीर्त्तिप्रतापोऽज्वलः ।

यदीदृशप्रतापचन्दनैः कल्पान्तरैर्गन्धैः

प्रत्यर्घ्यक्षितिपालका रणभुवि चोभाकुलाः शेरते ॥

तस्यैव जगदेकवीरतनजः स्यातो जगन्मण्डले

सूर्च्छाखानमहीपतिः स्थिरमतिर्वैक्लव्यैः श्रोतव्यः ।

दीपैर्द्वादशभूमिपैश्चिरतरं तीक्ष्णं शुचण्डप्रभैः

श्रीधाटप्रतिदेशपालनविधौ संसेव्यमानोऽभवत् ॥

एतस्मादजनि प्रतापमिहिरः सत्कीर्त्तिशीतयुतिः

दीने + + + भूपतिः सुसहिमः श्रीरासदेवः स्वयं ।

सूर्च्छाखानमरानन्दच(?)नृपतिः श्रीमान् महीमण्डलम्

शालि द्वादशभूमिपैः पुनरिदं भूभङ्गसाधैः क्षितौ ॥

तस्याज्ञावशतः सुधारसमर्थी सत्कायसन्तोषिणी
 नानातन्त्रविचार + + वणिजं ज्ञानप्रदानोऽज्यला ।
 धीरः श्रीमद्युरेश एष तनुते श्रीशब्दरत्नावलीं
 सन्तः सन्तु विनोदिनो ह्यपसं सन्तोषयन्तोऽनया ॥
 विलोक्य वृत्ततन्त्राणि शब्दरत्नावलीमिनां ।
 वर्गेरेव निवृत्ताति प्रायः पर्यायविलुप्तैः ॥
 कापि च प्रतिस्कारेऽनुक्ते शिष्टप्रयोगतः ।
 परपूर्वाभयाद्युक्तिः सहशब्दानुशासनात् ॥
 स्त्रीपुंनपुंसकं ज्ञेयं रूपभेदेन कुत्रचित् ।
 तद्विशेषविधेः कापि साहचर्यात् कचिद् भवेत् ॥
 अनुक्तेष्वेकलिङ्गेषु द्वन्द्वः किल भवेद्विह ।
 उक्तेषु भिन्नलिङ्गेषु तत्राप्येष न दोषभाक् ॥
 लिङ्गत्रये निश्चितिः स्यात् स्त्रीपुंसयोर्द्वयोरिति ।
 निषिद्धे शेषलिङ्गानु वाच्यलिङ्गानु कुत्रचित् ॥
 युष्मदस्मात्कतिष्णान्तसङ्ख्याव्ययसलिङ्गकम् ।
 प्रायेण क्लीवमेव स्यात् क्रियाव्ययविशेषणम् ॥
 पाशानां गण्या स्यात् गणष्टन्दकम् । सहस्राणाम् साहस्रं वर्मणां वार्मणं भवेत् ।
 (इतः [सङ्कीर्णवर्गत एव] खण्डितम् ।)
 विषयः । शब्दानां लिङ्गानुशासनं ।

No. 1106. कल्पसूत्रं सटीकं ।

Substance, country paper, 10 × 4 inches. Folia, 292. Lines, 4 on a page. Extent, 2336 ślokaś. Character Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Sanskrita College. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Kalpa Sūtra. A legendary life of the last Tīrthaṅkara Mahāvira. By Bhadravāhu, a native of Guzerat, who flourished during the reign of Dhruva Sena. "According to a date embodied in the work itself, it was composed 980 years after the demise of Mahāvira, that is to say, A. D. 411." (Stevenson.) The extent of the work, according to native calculation, is 1209 ślokaś, but the different commentaries on them extend to upwards of seventy-six thousand verses. A translation of this work has been published by Dr. Stevenson of Bombay in the Orien-

tal Translation Fund Series, and two lithographed editions are also available. It forms a part of the sacred scriptures of the Jains, and to point out its exact position in the body of those records it is necessary to give an outline of the classification usually adopted by the Jains in describing them.

According to the *Siddhānta-dharma-sūtra* the Jain scriptures are comprised in fifty different works, collectively called the *Sūtras*, and sometimes the *Siddhāntas*, and classed, first, under the two heads of *Kalpa Sūtra* and *Āgama*, five works coming under the former, and forty-five under the latter head; and secondly, under eight different heads *viz.* I, 11 Āngas; II, 12 Upāṅgas; III, 4 Mūla Sūtras; IV, 5 Kalpa Sūtras; V, 6 Chheddas; VI, 10 Payannas; VII, Nandi Sūtra; and VIII Anuyogadvāra Sūtra. Some of them have a four-fold commentary under the names of *Tīkā*, *Niryukti*, *Chūrnī* and *Bhāṣya*, and with the original constitutes the five-fold (*pañchāṅga*) Sūtra. The names of these fifty works are :—

I. AṅGAS.

1. Āchārāṅga Sūtra.	7. Upās'akadasā Sūtra.
2. Sugadāṅga Sūtra.	8. Antagaḍadasā Sūtra.
3. Bhānāṅga Sūtra.	9. Anuttarovavāi Sūtra.
4. Samavāyāṅga Sūtra.	10. Vipāka Sūtra.
5. Bhagavati Sūtra.	11. Prasnavyākaraṇa Sūtra.
6. Jātādharmakāthā Sūtra.	

II. UPĀṆGAS.

1. Upavāyi Sūtra.	7. Sūrapannatti Sūtra.
2. Rāyapaseṇī Sūtra.	8. Niriyāvali Sūtra.
3. Jīvābhigama Sūtra.	9. Kappiyā Sūtra.
4. Paunavaṇā Sūtra.	10. Kappavaḍḍisayā Sūtra.
5. Jambudvīpāpannatti Sūtra.	11. Puppīyā Sūtra.
6. Chandāpannatti Sūtra.	12. Puppachuliyā Sūtra.

III. MŪLA SŪTRAS.

1. Avasyaka Sūtra.	3. Dasāvaikālika Sūtra.
2. Viś'eshāvasyaka Sūtra.	4. Pākshika Sūtra.

IV. KALPA SŪTRAS.

1. Uttarādhyayna Sūtra.	4. Vyavahāra Sūtra.
2. Nisītha Sūtra.	5. Jītakalpa Sūtra.
3. Kalpa Sūtra.	

V. CHHEDAS.

1. Mahānisītha-vrihadvāchanā.	4. Pīṇḍa-niryukti.
2. Mahānisītha-laghuvāchanā.	5. Augha-niryukti.
3. Madhyama-vāchanā.	6. Paryushanā-kalpa.

VI. PAYANNAS.

1. Chatuh-sarana S.	6. Chandā-vijaya S.
2. Pachchakhāna S.	7. Gaṇi-vijvā S.
3. Bhakti-parijñāna S.	8. Marana-samādhī S.
4. Mahā-pratyākhyāna S.	9. Devendra-stavana S.
5. Taṇḍula-vaitālika S.	10. Saṁsthara S.

VII. NANDI SŪTRA.

VIII. ANUYOGADVĀRA SŪTRA.

The total extent of these fifty works together with their commentaries, according to Jāin belief, is six hundred thousand ślokas. Although all the fifty are parts of the holy scriptures, they are not all held in the same high estimation. Some are much more prized than others, and the Kalpa Sūtra enjoys the highest rank, and on all ceremonial occasions is publicly read and expounded for the benefit of the large multitudes who then assemble in the larger temples. During the Paryyushana fast, in the middle of the rainy season, eight days are devoted to public reading of the scriptures, and five days out of it are allotted to the Kalpa Sūtra. MSS. of this work are frequently written in gold, and richly illuminated with gold, colours and illustrations. A specimen of the style of illustration usually adopted is shown in the annexed facsimile (Plate I), copied from a codex about three hundred years old ; it is so injured by damp and the chemical effect of the dye stuffs used (mostly mineral) that the paper crumbles down into powder, even under careful handling. The MS. is now in the possession of Dr. Buhler of Bombay. The Doctor has also a MS. of the Āvasyaka Sūtra, which bears date Samvat 1189 = A. D. 1132. Plate II. It is the oldest Sanskrit MS. that has come to notice.

Beginning. (मू०) नमो अरिहन्ताय नमो सिद्धाय नमो आचरियाय नमो उ वज्रभाषाय ।

वीरे पञ्चहस्तोत्तरे होत्वा तज्जहा हस्तोत्तरादिं चूड चतुर्भागं वक्त्रं ते ॥

(टी०) श्रीकल्पसूत्रेनैधुरि मङ्गलीकम् इन्द्रे सेविततिष्ठेच्च नमस्कार ऊवौ च नमस्कार ऊवौ उपाणी पञ्च ५ ।

End. (मू०) समणे भगवं महावीरे रायगिहे एयरे गुणशीले चेद्देव वज्रं समणां वज्रं समणीं वज्रं सावयाणं वज्रं सावथीणं वज्रं देवाणं वज्रं देवीणं मज्झिम

चेव एव सादृक्कदभासदं पद्वेद पद्वेद पद्योसवणा कपो नासं अववभयणं
सञ्चवं सहेडं सकारणं ससुतं सञ्चच्छं सउभयं सञ्चागरणभुजो भुजोउचदच
दसेति वेमिपथो सवणा कपो दसासु अखं धस्स अवसवभयणं सम्भतंव एत
लैकरीश्रीकल्पसिद्धान्तं वारै से नैसो मूलश्लोक सूत्रैश्चर्थे कां नैकभमात उवो
अधिको कश्चो ऊवै तेहनौ श्रीसंघ ससुल्लै मिच्छामि दुक्कभां ।

Colophon. श्रीकल्पसूत्रं सम्पूर्णं ।

(टी०) आज्ञालीया गलीया अलीया कीजै मेच्छामि दुक्कभा दीजै ।

विषयः । शेषतीर्थङ्करस्य महावीरस्य जीवनचरितवर्णनं ।

No. 1107. आदर्शः, वा भावार्थचिन्तामणी ।

Substance, country paper, 17 × 3 inches. Folia, 182. Lines, 7 on a page. Extent, 6370 slokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1618? Place of deposit, Navadvīpa. Harinātha Tarkasiddhānta. Appearance, old. Decayed. Prose. Correct. Notes on the margin.

Ādars'a alias *Bhāvārtha-chintāmaṇi*. A commentary on the *Kārya-prakāś'a* of Mammata Bhaṭṭa. By Mahes'vara Nyāyapañchānana Bhaṭṭa.

Beginning. सुखैश्चतुर्भिस्तुवते विधात्रे लोत्रे तथा वेदचतुष्टयाय ।

भुजैश्चतुर्भिस्तुरो हि वर्गोन्नमो ददानाय चतुर्भुजाय ॥ १ ॥

दुर्याख्यानितप्रमोदशमनी वैषम्यविध्वंसिनी

वैश्यादतिरोचनी रसखनी काव्यार्गलोद्वादिनी ।

• टीका विज्ञजनप्रमोदजननी भावार्थचिन्तामणी

भट्टाचार्यमहेश्वरेण रचिता काव्यप्रकाशोपरि ॥ २ ॥

काव्यप्रकाशाख्यविशुद्धकाञ्चने वैषम्यदोषार्पितकालिकाञ्जने ।

अस्मादमानापि ममासु टीका माधुर्यधुर्यैकसुधाघटीका ॥ ३ ॥

दोषो विचारसुलभो यदि दूष्यतां तद्

दूये न तत्र + + + शृणुतैकधीराः ।

ग्रन्थान् यथार्थमनिसंस्कृतमानसत्वाद्

व्याख्या मम प्रथममेव न दूषणीया ॥ ४ ॥

End.

तदेतदिति । सम्पूर्णमिदं काव्यलक्षणमिति तद्दोषौ च शब्दार्थाविति यत्

काव्यलक्षणं तद्विशेषाणां दोषगुणलङ्काराणां कथनात् सम्पूर्णमित्यर्थः ॥

Colophon. इति सहेश्वरन्यायपञ्चाननविरचिते श्रीनम्रभट्टकृतस्य काव्यप्रकाशव्याख्यानस्य
टीकारूपे आदर्शग्रन्थसमापकोऽर्थालङ्कारस्य दशमः प्रतिविम्बः ॥
वसुवसुघासतर्कतन्त्रे शाके सद्धसमलेखि सुन्दरी ।
प्राप्ता काव्यप्रकाशटीका नत्वा शिवं शिवेश्वरेण ॥ १ ॥
विषयः । नम्रभट्टविरचितस्य काव्यप्रकाशस्य व्याख्यानम् ।

No. 1108. खण्डनप्रकाशः ।

Substance, country paper, 9 × 1½ inches. Folia, 90. Lines, 6 on a page. Extent, 2497 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa. Harinātha Tarkasiddhānta. Appearance, old. Decayed. Prose. Correct. Notes on the margin.

Khaṇḍana-prakāśa alias *Prakāśa*. A commentary on the *Khaṇḍana-khaṇḍa-khādyā* of Śrīharsha. By Vardhamāna, son of Gaṅgeśvara. The MS. is incomplete, but it is the only commentary on the *Khaṇḍana* I have met with. Mr. Hall has named three, the *S'aikharī*, the *Vidyābharanī*, and the *S'īromanī*, but he adds that he had seen none of them. Hall's *Contributions*, p. 206.

Beginning. यः प्रत्यक्षानुमानाभ्यां युक्तयुञ्जानगोचरः ।

तस्मै वेदान्तवेद्याय नमोऽस्तु परमात्मने ॥ १ ॥

मीमांसान्यायतत्त्वज्ञगङ्गेश्वरतनूद्भवः ।

वर्द्धमानः खण्डनस्य प्रकाशं कुरुते शमी ॥ २ ॥

End.

प्रागिति अभावप्रमेयत्तिकालेऽभावावच्छेदोऽपि प्राङ्नाशादिदम्भित्यभावप्रतीतिर्न
तान्त्रिकीकमभावसत्त्वं तत्रोपयुक्तमित्यर्थः—अथात्रयाभावोपलक्षितत्वमेव वि-
शेषणं विशेषः (इतः खण्डितम्) ।

विषयः । श्रीहर्षविरचितस्य खण्डनखण्डखाद्यस्य व्याख्यानम् ।

No. 1109. षोडशनित्यातन्त्रम् अथवा कादिसततन्त्रम् ।

Substance, bark, 18½ × 4 inches. Folia, 96. Lines, 9 on a page. Ex-
tent, 3212 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit,
Navadvīpa, Harinātha Tarkasiddhānta. Appearance, old. Verse. Correct.

Kādimata Tantra alias *Shoḍaśa-nityā Tantra*. An original Tantra in thirty-six Paṭalas on various isoteric forms of worship of Śākta divinities. The MS. ends with the first verse of the thirty-sixth chapter. Contents: I, Manifestations of Tantras; II, a diagram called *Nātha-maṇḍala*; III, daily salvation; IV, V, worship of Lalitā; VI, occasional forms of worship; VII, description of Kāmes'vari; VIII, do. of Bhagamālinī; IX, do. of Nityachchinnā; and X, do. of Bheruṇḍā; XI, do. of Vahnivāsini; XII, do. of Rājes'vari; XIII, do. of Bhavadbhutī; XIV, do. of Duritā; XV, do. of Sundarī; XVI, do. of Nityā; XVII, do. of Nilapatākā; XVIII, do. of Vijayā; XIX, do. of Sarvamaṅgalā; XX, do. of Jvālmālinī; XXI, do. of Chhinnā; XXII, do. of Kurukuntā; XXIII, do. of Vārāhī; XXIV, set formulas in which these goddesses are to be meditated upon; XXV, the Mātrikās or primary mothers; XXVI, mystic mantras of do.; XXVII, regulation of the breath during worship; XXVIII, description of Lokatā; XXIX, altars; XXX, offering of clarified butter on fire, with reference to Śākta divinities; XXXI, XXXII, advantages of performing homas; XXXIII, various diagrams appropriate for Śākta divinities; XXXIV, Śākta sports and amusements; XXXV, various desires appropriate to Śāktas; XXXVI, knowledge of self.

Beginning. अनाद्यन्तोऽपराधीनः स्वाधीनभुवनत्रयः ।

जयत्यविरतो व्याप्तखदिकालो विनायकः ॥

भगवन् सर्वतन्त्राणि भवतोक्तानि मे पुरा ।

नित्यानां षोडशानाञ्च न + + नि कृत्तव्यः ॥

तेषामन्यान्यसापेक्षाज् जायते सतिविभ्रमः ।

तस्मात्तु निरपेक्षं मे तन्त्रं तासां वद प्रभो ॥

शृणु कादिमतं तन्त्रं पूर्णमस्यानपेक्षया ।

गोप्यं सर्वप्रयत्नेन गोपनं तत्र चेदितम् ॥

कथं कादिमतं नाम्ना तन्मे ब्रूहि सहेस्वर ।

कादि कालीति शक्तीक्षाः पुरा तत्तन्मते मया ॥

Colophon. इति षोडशनित्यातन्त्रे श्रीकादिमते पञ्चविंशत् पटलम् ॥०॥

पापानां वर्जनं पुण्यकरणे कौतुकं सदा ।

परस्त्रवननिन्दासु विरतिः (इतः खण्डितम्)

विषयः ।

इह पट्विंशतपटलाः सन्ति । तत्र १प्रथमे, तन्त्रावतारादिवर्णनम् । १२ये,

नाथमण्डलवर्णनम् । ३०, नित्योद्धारकथनम् । ४थे—५मे, च ललितार्चनम् ।
 ६ठे, नैमित्तिकाद्यर्चनविधिः । ७मे, कामेश्वरीवर्णनम् । ८मे, भगवत्कृष्णवर्ण-
 नम् । ९मे, नित्यच्छिन्नावर्णनम् । १०मे, भेषजवर्णनम् । ११शे, वज्रिवासिनी-
 वर्णनम् । १२शे, राजेश्वरीवर्णनम् । १३शे, भवद्गुणवर्णनम् । १४शे, दुरिता-
 वर्णनम् । १५शे, सुन्दरीवर्णनम् । १६शे, नित्यावर्णनम् । १७शे, नीलपताका-
 वर्णनम् । १८शे, विजयावर्णनम् । १९शे, सर्वमङ्गलावर्णनम् । २०शे, ज्वाला-
 मालिनीवर्णनम् । २१शे, च्छिन्नावर्णनम् । २२शे, कुरुकुम्भावर्णनम् । २३शे,
 वाराहीवर्णनम् । २४शे, ध्यानानि । २५शे, साढकोक्ता । २६शे, मन्त्रवैभवाः ।
 २७शे, आसङ्गता । २८, लोकतावर्णनम् । २९शे, कुण्डलुङ्गिः । ३०शे, होम-
 कर्म । ३१शे—३२शे, च होमात् कामफलोदयवर्णनम् । ३३शे, विविध-
 यन्त्राणि । ३४शे, विविधनर्मवर्णनम् । ३५शे, विविधकामनावर्णनम् । ३६शे,
 आत्मज्ञानमिति ॥

No. 1110. तर्कभाषा ।

Substance, country paper, 17 × 3 inches. Folia, 39. Lines, 7 on a page. Extent, 1535 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Harinātha Tarkāsiddhānta. Appearance, old and decayed. Prose and verse. Correct.

Tarkabhāṣā alias *Tarkaparibhāṣā*. Terminology of the Nyāya explained and illustrated with examples. By Keśava Miśra. Hall's *Contributions*, p. 22.

Beginning. बालोऽपि यो न्यायनये प्रवेशमरूपेन वाक्यलसः श्रुतेन ।

सङ्क्षिप्तमुक्तयन्त्रितर्कभाषा प्रकाशयते तस्य कृते सधैषा ॥

End. परपक्षे दूषिते स्वपक्षसाधनसंयोगावसानं जल्पः (इतः खण्डितम्) ।

विषयः । गीतगोपनीयशास्त्रीयप्रमेयादिपदार्थानां सौदाहरणं बोधनम् ।

No. 1111. हत्यरत्नावली ।

Substance, country-made yellow paper, 13 × 3½ inches. Folia, 104. Lines, 6—7—8 on a page. Extent, 2730 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa. Vrajanātha Vidyāratna. Appearance, old. Decayed. Prose and verse. Incorrect.

Kṛitya-ratnāvalī. A calendar of feasts and fasts on particular days of the moon. By Rāmachandra, son of Viṭṭhvala Bhaṭṭa.

Beginning. नमस्कृत्य रमानाथं भट्टविठ्ठलसूनुना ।

कृत्यरत्नावली रम्या रामचन्द्रेण रच्यते ॥

तत्र तिथिकृत्ये तु कृष्णादि व्रते शुक्लादि चैव चेति वचनात् चैवकृष्णप्रतिपद-
मारभ्य तिथिकृत्यानुच्यन्ते ।

End. ततो मूर्त्तयोऽष्टौ शिवसूताः पूर्वादिक्रमतो गताः ।

आग्नेय्यान्त्याः प्रपूज्यास्तु ————— ॥

प्राचैश्वान्यादिक्रमणामेयीपर्यन्तं वामावर्त्तेन कुर्यात् (इतः परं खण्डितम्) ।

विषयः । चैवकृष्णप्रतिपदमारभ्य तिथिकृत्यनिर्णयः ।

No. 1112. कारकाद्यर्थनिर्णयः ।

Substance, country-made yellow paper, $13\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 17. Lines, 7—8 on a page. Extent, 413 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Vrajanātha Vidyaratna. Appearance, old. Prose. Correct. Notes on the margin.

Kārakādyartha-nirṇaya. The logical purport of the six grammatical cases explained from a Nyāya standpoint. By Bhavānanda Siddhāntavāgīś'a.

Beginning. नत्वा श्रीकृष्णचरणं कारकाद्यर्थनिर्णयः ।

श्रीभवानन्दसिद्धान्तवागीशेन वितन्यते ॥

End. यस्य क्रियया क्रियान्तरं लक्ष्यते इति व्याख्यानन्तु शाब्दिकानां प्राथिकाभि-
प्राथिकमिति दिक् ॥

Colophon. इति श्रीमहामहोपाध्यायश्रीभवानन्दसिद्धान्तवागीशविरचितायां शाब्दबोध-
मञ्जर्यां षट्कारकविवरणं समाप्तम् ॥

विषयः । षट्कारकनिर्णयः ।

No. 1113. ज्योतिःसङ्ग्रहसारः ।

Substance, country-made yellow paper, 13×3 inches. Folia, 6. Lines, 6 on a page. Extent, 135 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Vrajanātha Vidyaratna. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Jyotiḥ-saṅgraha-sāra. Calculation of the prospects of one's life from the presiding zodiacal signs at his birth. By Nandikes'vara.

Beginning. दिननाथं प्रणम्यादौ नन्दिकेश्वरधीमता ।

ज्योतिःसङ्ग्रहसारोऽयं भाषया लिख्यते मया ॥

End.

निदानं व्यापद्यायणस्य षष्ठदिने गते मङ्गलवासरे अर्द्धरात्रौ गतायां कर्कटलग्ने
कृत्त्यपक्षे नवम्यां कृत्तिकानक्षत्रे शिरःशूलरोगेण मृत्युः ॥

Colophon. इति श्रीनन्दिकेश्वरविरचितो ज्योतिःसङ्ग्रहसारः समाप्तः ॥

विषयः । सङ्क्षेपेण मेषादिराशिमतां मनुजानां सामान्यतः यावदायुः फलाफलनिर्णयः ।

No. 1114. शकुनदीपकः ।

Substance, country-made yellow paper, 13 × 2½ inches. Folia, 95. Lines, 4 on a page. Extent, 926 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Vrajanātha Vidyaratna. Appearance, old. Verse. Generally correct.

S'akuna-dīpaka. On divination of various kinds and the means of averting impending evils. By Gaṇeś'a. The work is divided into eight chapters, thus : I, Anthropomancy in its widest sense, applying to appearances of persons of different ages, sexes, and conditions, and not, as among the Greeks and the Romans, to the appearance of the entrails of human sacrifice. II, Nomancy, Gelosecopy, Gyroscopy, &c. referring to the voluntary actions of human beings. III, Divination from the involuntary actions of men and animals, such as, dreams (oneiromancy), sneezing, twitchings of muscles, &c. IV, Do. by jackals. V, Do. by quadrupeds (other than jackals,) and reptiles, including hares, horses, elephants, cats, dogs, camels, buffaloes, mice (myomancy) tigers, goats, sheep, rhinoceroses, musk-rats, civets, bulls, lizards, and serpents. VI, Ornithomancy. VII, Miscellaneous divination. VIII, accustomancy.

Beginning. बाष्पकल्पतरुं दृष्ट्वा संसाराभोधिपारदं ।

लम्बोदरपदाभोजद्वन्द्वं वन्दामहे वयम् ॥ १ ॥

अज्ञानतिमिरध्वंसकारकोऽष्टदृशकः ।

तन्यते श्रीगणेशेन मुदा शकुनदीपकः ॥ २ ॥

ज्योतिर्ग्रन्थमहासिन्धुर्गणितावर्तदुस्तरः ।

तत्पारगमने शक्तः को भवेत् शङ्करं विना ॥ २ ॥

अतो गणितहीनेषु सुगमेन हि वर्धना ।

अष्टज्ज्ञाकुनं शास्त्रं सर्वज्ञः सद्यः प्रभुः ॥ ४ ॥

तस्मादाकलनं कृत्वा शाकुनं कथ्यते मया ।

वृणां शुभाशुभज्ञानं तत्तत्तत्तद् येन जायते ॥ ५ ॥

शुभाशुभफलानाञ्च सूचनं येन जायते ।

तदेव शाकुनं प्रोक्तं विमुना शूलपाणिना ॥ ६ ॥

End.

आसावमेव उक्तो जात्या चटिका च शूलरिका ।

एवं देशे देशे विद्वद्भिः समुपलभ्य नामानि ॥

Colophon. इति श्रीगणेशमहद्विरचिते शकुनदीपके विरतशकुनाख्योऽष्टमोऽध्यायः ॥

विषयः । मनुष्यशकुनालोकनाभिधाने प्रथमाध्याये—शकुनशास्त्रप्रश्नं, मनुष्यशकुनम्, शान्तिदिङ्गिरूपणम्, मनुष्यशकुनशान्तिः, नक्षत्रवारविशेषशकुनफलम् । उपश्रुतिशकुनाख्ये द्वितीयाध्याये—उपश्रुतिशकुनम्, रोदनशुभाशुभम्, निद्राशुक्तपतनफलम्, क्षुतशकुनम्, क्षुतशकुनशान्तिः । स्यन्दनस्रमादिशकुनाभिधाने तृतीये—पशुक्षुतशकुनम्, पशुक्षुतशकुनशान्तिः, अङ्गस्यन्दनशकुनम्, मनुष्यशकुनपाकः, स्यन्दनशकुनशान्तिः, खभ्रशकुनम्, दुःखभ्रशकुनशान्तिः । शिवाशकुनाभिधाने चतुर्थे—शृगालशकुनम्, शृगालतोरणनिरूपणम्, शृगालरवशकुनम्, शृगालशकुनशान्तिः, शिवासाधनम् । शशादिशकुनाख्ये पञ्चमे—शशादिशकुनम्, अश्वशकुनम्, हस्तिशकुनम्, विडालशकुनम्, विडालशकुनशान्तिः, कुकुरशकुनम्, क्रमेणशकुनम्, मन्त्रिशकुनम्, मूषिकशकुनम्, शार्दूलशकुनम्, ऋगशकुनम्, मेघशकुनम्, खड्गशकुनम्, चुटुशकुनम्, नकुलशकुनम्, वृषशकुनम्, वक्षीशकुनम्, सर्पशकुनम् । पतचिशकुनाख्ये षष्ठे—खञ्जनशकुनम्, कोकिलशकुनम्, मधुमक्षिकाचक्रशकुनम्, कपोतशकुनम्, उलूकशकुनम्, वायसशकुनम् । मित्रशकुनाख्ये सप्तमे—मित्रशकुनम् । विरतशकुनाख्ये अष्टमे—विरतशकुनम् ।

No. 1115. विखलीसेतुः ।

Substance, country-made yellow paper. Folia, 42. Lines, 4—8 on a page. Extent, 1431 s/lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Vaṭeś'vara Vikrampura, Dháká, Gaṅgácharana Tarkaratna. Appearance old. Verse. Incorrect.

Tristhaḥsetu. This is the second part of the work noticed under No. 797 ; (II p. 202.) It treats at length of the merits of performing a pilgrimage to, and religious gifts, fasts, and feasts at, Prayága, or the confluence of the Ganges and the Yamuná, near Allahabad. By Madana Ráya, son of Rames'vara Puri.

Beginning. सुरमुनिदितिजेन्द्रैः सेव्यते येन तन्त्रै-

गुह्यतरदुरितानां का कथा मानवानां ।

स च भुवि सुखकर्तुं वाञ्छितायस्ति हेतु-

र्जयति विजितयागस्तीर्थराजः प्रयागः ॥

End.

इमाः कथा यः शृणुयात् नरोत्तमो यः श्रावयेद् वापि विशुद्धचेताः ।

स तीर्थराजं वदरीवनञ्च गङ्गाफलं तत् समवाप्नुयाच्च ॥०॥

Colophon. इति श्रीमद्दरामेश्वरपुरिस्त्रिभुवन मदनरायणेन विरचिते विखलीसेतौ प्रयाग-
प्रकरणे प्रयागकृत्यं समाप्तम् ॥०॥

विषयः ।

१, प्रयागमहिमा । २, प्रयागस्मरणमहिमा । ३, प्रयागवासफलम् । ४, वपनमहिमा । ५, वपनविचारः । ६, प्रयागे सामान्यस्नानं । ७, प्रयाग-
शब्दः । ८, प्रयागे साधस्नानं । ९, एकादस्नानं । १०, दिनविशेषफलम् ।
११, साधस्नानारम्भः । १२, साधस्नानविधिः । ब्राह्मणभोजनादिप्रभृतयः ।

No. 1116. शाक्ताभिषेकः ।

Substance, English paper. Folia, 6. Lines, 3—6 on a page. Extent, 81 s/lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Mándára-khaṇḍa, Vikrampura, Dháká, Vaikanthanátha Chakravartí. Appearance, new. Verse. Incorrect.

S'áktábhisheka. A manual of the rites and ceremonies to be performed when initiating a person into the S'ákta cult. Anonymous.

Beginning. खस्त्रिवाचनपूर्वकं सङ्कल्पं कुर्यात् । ॐ तत्सदद्येत्यादि ।

End. गुरवे दक्षिणां ददेत् ॥

Colophon. इति शाक्ताभिषेकः समाप्तः ॥०॥

विषयः । तन्त्रसङ्ग्रहः ।

No. 1117. स्मरदीपिका ।

Substance, country-made yellow paper. Folia, 5. Lines, 5—6 on a page. Extent, 120 ślokaś. Character, Bengali. Date, S'k. 1764. Place of deposit, Vāṭesvara, Vikrampura Dhākā. Gaṅgācharaṇa Tarkaratṇa. Appearance, old. Verse. Not very correct.

Smaraḍīpikā. A treatise on erotics. Anonymous.

Beginning. हरकोपानलेनैव भस्मीभूतः कृतः स्मरः ।

अर्द्धं गौरीशरीरेण येन तस्मै नमो नमः ॥

सम्यगाराधितः कामः सुगन्धिकुशुमादिभिः ।

विदधातु वरस्त्रीणां मानयन्विमोचनं ॥

अनेककामशास्त्राणां सारमाद्यथ यत्नतः ।

कामयुत्पत्तये स्त्रीणां चित्तसन्तोषणाय च ॥

End. न चाभिरमते कामी कामिनीं कामिनीप्रियः ।

स भवत्येव कामिन्याः कामसागरपारगः ॥०॥

Colophon. इति कामशास्त्रे स्मरदीपिका समाप्ता ॥

विषयः । स्त्रीपुरुषयोर्लक्षणादिः ।

No. 1118. गोपालचरित्रं ।

Substance, country-made yellow paper. Folia, 47. Lines, 2 on a page. Extent, 188 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Māndārakhanda, Vikrampura, Dhākā, Kālikumāra Bhaṭṭāchārya. Appearance, old. Prose and verse. Very incorrect.

Gopāla-charitra. Hymns in praise of certain incidents in the early life of Kṛishṇa, during his sojourn with the cowherds of Gokula, when he bore the name Gopāla, or "the cowherd-protected." By Chaitanya the great Vaiṣṇavite reformer. This is the only work the author is known to have written.

Beginning. यं ब्रह्मा वरुणेन्द्रवदमरुतः सुलन्ति दिव्यैस्तु-
र्वदैः साङ्गपदक्रमोपनिषदैर्गायन्ति यं सामगाः ।

ध्यानावस्थिततद्गतेन मनसा पश्यन्ति यं योगिनः

यस्यान्तं न विदुः सुरासुरगणा देवाय तस्मै नमः ॥

End. राधाजीवनमहौषधिर्भवानिति किमाजीवं विस्मरणीयमित्युक्ता सा जगाम ॥०॥

Colophon. इति श्रीचैतन्यदेवविरचितं गोपालचरित्रं पारखण्डं समाप्तम् ॥०॥

विषयः । गोपालचरित्रकथनं ।

No. 1119. दशरथव्रतम् ।

Substance, country-made yellow paper. Folia, 4. Lines, 3 on a page. Extent, 25 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit. Mándarakhanda, Vikrampura, Dháká, Kálíkumara Bhattachárya. Old, corrupt and illegible. Verse. Incorrect.

Das'aratha-vrata. Rules for observing a fast in honour of Das'aratha, king of Ayodhyá and father of Ráma. Anonymous.

Beginning. ततः कथा । युधिष्ठिर उवाच । प्राप्तं मुनिवरं नाम लोमसं मुनिपुङ्गवं ।

विधिवत् पूजनं कृत्वा पप्रच्छ पार्थिवो मुनिं ॥

End. शेषेऽस्यष्टम् ।

विषयः । दशरथव्रतव्रतविशेषकथनं ।

No. 1120. स्पन्दनचरित्रं ।

Substance, country-made yellow paper. Folia, 2. Lines, 1—6 on a page. Extent, 48 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit. Mahárájanagara, Vikrampura, Dháká, Kálíkrishna Gaṅgopádhya. Appearance, old. Prose. Correct.

Spandana-charitra. Divination from the involuntary twitchings of the muscles of one's body, and the means of averting evils when so indicated. Anonymous.

Beginning. अथ स्पन्दनचरित्रं । शिरःस्पन्दनं योग्यमलङ्कारं कथयति । ललाटस्पन्दन-
मैश्वर्यम् ।

End. उभयचरणस्यन्दनमरिष्टं कथयति ॥
 Colophon. इति स्यन्दनचरित्रं समाप्तम् ॥०॥
 विषयः । चक्रस्यन्दनफलाफलं ।

No. 1121. खन्नचरित्रम् ।

Substance, country-made yellow paper. Folia, 3. Lines, 6 on a page. Extent, 72 s/lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Mahārājnagara, Vikrampura, Dháká. Kálíkrishna Gaṅgopádhya. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Scapnacharitra. Oneiromancy or divination by dreams. Anonymous.

Beginning. दृष्टस्यतिस्वाच । खन्नाध्यायं प्रवक्ष्यामि नानाशास्त्रसमुद्भवं ।

येन विज्ञानमात्रेण बुध्यते सम्यदापदं ॥

End. स्मरेच्च दुःखं प्रविनाशकाय ॥

Colophon. इति खन्नचरित्रं समाप्तम् ॥०॥

विषयः । खन्नशुभाशुभफलं ।

No. 1122. सारस्वताभिधानं ।

Substance, country-made yellow paper. Folia, 2. Lines, 7 on a page. Extent, 47 s/lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Mándarákhanda, Vikrampura, Dháká, Kálíkumar Bhaṭṭácharya. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Sárasvatābhidhāna. An abridgment of a Sanskrit lexicon attributed to Savasvatī, the goddess of learning. Anonymous. Professor Wilson does not notice this work in the preface to the first edition of his Sanskrit Dictionary. The MS. is a mere fragment, and contains nothing worthy of note.

Beginning. सारस्वताभिधानं प्रवक्ष्यामि समाप्तः ।

गोपालाय(?) करीवाणामायुषेऽपि कलत्रतः ॥

रणे मत्तः षष्टिमत्तः सद्दृष्ट्यो महादृष्टः ।

स्यूलपादो मत्तकीशः कुञ्जरो वारणः करी ॥

- End. कवयो ये न जानन्ति तेषां मोहः सदा भवेत् ।
जायते यद्यद्यं मिथ्या सत्यं सत्यं पुनः पुनः ॥
- Colophon. इति सरस्वतीकृतं सारस्वताभिधानं समाप्तम् ॥ ० ॥
- विषयः । नामलिङ्गानुशासनं ।

No. 1123. नक्षत्राभिधानम् ।

Substance, country-made yellow paper. Folia, 2. Lines, 6 on a page. Extent, 37 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Vates'vara, Vikrampura, Dháká, Gaṅgácharaṇa Tarkaratna. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Nakshatrābhidāna. A vocabulary of the synonyms of the different names of the twenty-seven Nakshatras or lunar mansions. Anonymous.

- Beginning. अश्विनी तुरगो वाजी तुरङ्गश्च तुरङ्गमः ।
घोटकोऽश्वो हयो वाहो मयुः सप्तिर्निगद्यते ॥ १ ॥
- End. अन्त्यभं रेवती पौष्णा पूषा चेति भनामतः ॥
- Colophon. इति नक्षत्राभिधानं समाप्तम् ॥ ० ॥
- विषयः । अश्विन्यादिनक्षत्राणां नामान्तराणि ।

No. 1124. ग्रहाभिधानं ।

Substance, country-made yellow paper. Folia, 2. Lines, 6 on a page. Extent, 37 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Vates'vara, Vikrampura, Dháká, Gaṅgácharaṇa Tarkaratna. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Grahābhidāna. A vocabulary of the synonyms of the names of the nine planets. Anonymous.

- Beginning. आदित्यः सविता सूर्यो मास्करोऽर्कौ दिवाकरः ।
नीक्ष्णांशस्वपनो भानुः सद्यःशः प्रभाकरः ॥
- End. केतुर्ब्रह्मसुतो ज्ञेयः धूमवर्षः शिखी तथा ॥
- Colophon. इति ग्रहाभिधानं समाप्तम् ॥
- विषयः । सूर्यादिग्रहाणां नामान्तराणि ।

No. 1125. कृष्णपदामृतं ।

Substance, country-made yellow paper. Folia, 29. Lines, 5—6 on a page. Extent, 2192 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Mahārājanagara, Vikrampura, Dhākā, Kālikrīṣṇa Gaṅgopādhyāya. Appearance, old. Verse. Correct.

Krīṣṇa-padāmṛta. A few Hymns in praise of Kṛīṣṇa. By Śrīkrīṣṇa Śārvabhauma. The work was composed, according to a chronogram at the end, in the Śaka year 1633.

Beginning. माङ्गल्यानां प्रधानं समभयतमसां शरदं शर्वरीशं
पीडूषाणां निधानं मुनिगणमनसासेकविश्रामधाम ।
संसाराब्धिं तितीषीस्तरणिमतिधनं नारदादेर्महर्षे-
र्लक्ष्मीवत्तोऽरविन्दं स्मर हरिचरणद्वन्द्वमानन्दकन्दम् ॥

End. शके वज्रिज्जताशपद्भिधमि ते श्रीकृष्णसर्वापरि-
त्नानन्दप्रदनन्दनन्दनपदद्वन्द्वारविन्दं हृदि ।
चक्रे कृष्णपदामृतं विभुवनचाणाय दानादिभिः
ख्यातश्रीयुतरामजीवनसहाराजाधिराजादुत ॥ १५३ ॥

Colophon. इति महासहोपाध्यायश्रीलक्ष्मीकृष्णसर्वाभैसमभट्टाचार्यविरचितं श्रीकृष्णपदामृतं समाप्तम् ॥०॥

विषयः । कतिपयश्रीकृष्णलीलावर्णनं ।

No. 1126. प्रश्नचूडामणिः ।

Substance, country-made yellow paper. Folia, 4. Lines, 7—8 on a page. Extent, 84 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Mandārkhaṇḍa, Vikrampura, Dhākā, Kālikumāra Bhaṭṭāchārya. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Prasṇa-chūḍāmaṇi. Divination by dropping grains on a spot of ground having fifty squares drawn on it. Anonymous.

Beginning. पञ्चाशत् कोष्ठानां मध्ये यस्मिन् दुर्व्या पतति तत् कोष्ठविहितश्लोकैः प्रश्नफला
फलं ज्ञेयं । यथा
अकारे विलयं विद्याद् देवार्चनं तथैव च ।
सिद्धिर्भवति कार्य्याणां पुत्रवांस तथैव च ॥

End. चकारे सफलं कार्यं सर्वसिद्धिः सदा भवेत् ।
 सर्वत्र लभते सिद्धिं दिव्यवाक्यं न संशयः ॥
 Colophon. इति प्रश्नचूडामणिः समाप्तः ॥०॥
 विषयः । कौटुककाव्यन्यतमवर्णसंश्लेषेण शुभाशुभफलोक्तिः ।

No. 1127. कौतुकमञ्जरी ।

Substance, country-made yellow paper. Folia, 7. Lines, 4—5 on a page. Extent, 109 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Vātes/vara, Vikramapura, Dhākā, Gaṅgācharaṇa Tarkaratna. Appearance, old. Prose and verse. Very Incorrect.

Kautuka-mañjarī. A work on erotics. Anonymous.

Beginning. प्रणम्य वाण्याश्चरणारविन्दं सुरासुराणामपि वन्दनीयं ।

यूनां मुदे कामयतां मनोज्ञा प्रकाशयते कौतुकमञ्जरीयं ॥
 तावदुद्वाहानन्तरं कान्तालिङ्गमसहमाना परेदुर्मातर्याह "मातः केलिरटं
 न यामि शयितुं कस्माच्च चन्द्राचने, जामाता तव निर्दयो निजभुजापाशेन
 मां पीडति ।

किन्नायौ च कुचौ करोति करजैर्दैनैः प्रपीड्यन्मुखं,
 नीवीक्ष्वविमोक्षणञ्च कुरुते निद्रापि नायाति मे ॥ १ ॥

End.

ततो दूतीमुखात् वृत्तान्तं श्रुत्वा भटिति खगटसयातुः समूर्द्धापि त्वा(?) तामा-
 लिङ्गितवान् । ततः परेद्युर्द्वत्यागत्येदानीं भवति चन्द्रादिकं किम्भूतमनु-
 भवति(?) ततः प्राह,

चन्द्रः पूर्वं दयितविरहे चण्डभानुर्ममासी-
 नान्देऽप्यासीन्मलयजराजा मर्मभेदी च वज्रः ।

कल्पप्राया रजनिरभवन् कान्तयोगादिदानीं
 चन्द्रश्चन्द्रो मरुदिव मरुद् यामिनी यामिनीव ॥ २३ ॥
 इति समाप्ता ॥०॥

विषयः । नवीनाचरित्रकथनं ।

No. 1128. ज्योतीरत्नम् ।

Substance, Palm leaf. Folia, 7. Lines, 3 on a page. Extent, 97 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Mandarkhanda Vikrampura, Dháká, Vaikunthanátha Chakravartí. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Jyotirratna. Auspicious stellar conjunctions for marriages, &c. By Varáha Muni. The work professes to be an abridgment of the Jyotih-sára. The author, in his introduction, calls himself Varáha S'armá, which would indicate that he was not the same with Varáha Mihira, nor a very old author. The word *Muni* in the colophon is evidently erroneous.

Beginning. दुर्वैधानां हितार्थाय कृतं वराहशर्मणा ।

ज्योतिःसारस्य सङ्क्षेपाज् ज्योतीरत्नमिहोदितम् ॥

विवाहादिकमारभ्य यावदौषधभक्षणं ।

नानामुनिविनिर्दिष्टैः ज्ञायतां लग्ननिर्णयः ॥

End. याचा+गृहारम्भयोः प्राशने मुनिवाक्यतः ।

रेवती ऋगो हस्ता च शुभान्येतानि कर्मणि ॥०॥

Colophon. इति वराहमुनिविरचितं ज्योतीरत्नं समाप्तम् ॥०॥

विषयः । विवाहादिकर्मसु शुभाशुभग्रहनक्षत्रादिविचारः ।

No. 1129. कातन्त्रवृत्तिप्रबोधः ।

Substance, Palm leaf. Folia, 74. Lines, 3—4 on a page. Extent, 1073 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1726. Place of deposit, Vates'vara Vikrampura Dháká, Gaṅgácharaṇa Tarkaratna. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Kātantra-vṛtti-prabodha. A gloss on Rāma's commentary on the Kalāpa grammar. By Rāmanátha Chakravartí. The MS. comprises only the chapter on declensions, which has the special title of S'abda-ratnāvalí.

Beginning. अथ शब्दाः । तत्राकारान्ताः । रामः रामौ रामाः । रामं रामौ रामान् ।

End. — कल्पनादित्यत्रावर्णादेवेति टीकाकृतोक्तस्य षष्ठस्य विषयकमिति बो-
ध्यम् ।

Colophon. इति रामनाथचक्रवर्त्तिविरचिते कातन्त्रवृत्तिप्रवाधे शब्दरत्नावली समाप्ता ॥०॥
विषयः । शब्दानां रूपाणि ।

No. 1130. योग्यतारहस्यम् ।

Substance, country-made yellow paper, 17½ × 4 inches. Folia, 15.
Lines, 9—10 on a page. Extent, 522 s'lokas. Character Bengali. Date, ?
Place of deposit, Navadvīpa, Krishnakānta Sīroratna. Appearance, old.
Prose. Correct.

Yogyatā-rahasya. A part of Raghunātha's commentary on the
Anumāna-chintāmaṇi of Gaṅgeśa; it treats of consistency in argument.
Ante I, p. 295.

Beginning. आकाङ्क्षान्निरूप्य योग्यतान्निरूपयितुं शक्नोति—ननु केति ।

End. घटाभाववति भूतले योग्यानुपलब्ध्या यथा इह घटो नास्तीति निश्चयस्तथा
इत्यर्थः ।

Colophon. इति योग्यताग्रन्थरहस्यम् ॥

विषयः । गङ्गेशोपाध्यायविरचितशब्दरत्नावलीययोग्यताग्रन्थस्य टिप्पणी ।

No. 1131. अपूर्ववादरहस्यम् ।

Substance, country-made yellow paper, 17½ × 4 inches. Folia, 15.
Lines, 7—10 on a page. Extent, 669 s'lokas. Character, Bengali. Date ?
Place of deposit, Navadvīpa, Krishnakānta Sīroratna. Appearance, old.
Prose. Correct.

Apūrvavāda-rahasya. Another part of Ragunātha's commentary on
the Anumāna-chintāmaṇi of Gaṅgeśa; it treats of fate or fruit of works
in argument.

Beginning. लिङ्गार्थः कार्यत्वं पाकादिरूपलौकिकक्रियायामेव प्रथमतोऽन्वेति न तु स्वर्गकामो
यजेतेत्यादितः यागादितस्तदन्वयः किन्तु कार्यत्वेनैव वैदिकलिङ्गार्थेऽपूर्वं
प्रथमतो विषयतया खयागाद्यन्वयः ॥

End. अपरा च प्रमाविशेष्यत्वावच्छिन्नाप्रतियोगिता (इतः खण्डितं)

विषयः । गङ्गेशोपाध्यायविरचितशब्दखण्डीयलिङ्गार्थपूर्वविचारस्य टिप्पणी ।

No. 1132. पदार्थखण्डनटीका ।

Substance, country-made yellow paper, 15½ × 3 inches. Folia, 18. Lines, 8 on a page. Extent, 972 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Bhuvanamahana Vidyaratna. Appearance, old. Prose. Incorrect. Another copy at the Saṅskṛita College, Calcutta.

Padārtha-khaṇḍana Tīkā. A commentary on Raghunātha Sīromani's criticisms on the Vaiśeṣika categories. By Rāmabhadra Śārvabhauma. Raghunātha's work is known under four different names, viz. *Padārtha-khaṇḍana*, *Padārtha-tattva*, *Padārtha-tattva-vivechana*, and *Padārtha-nirūpaṇa*, and the commentary is indicated by adding the term *tīkā* to any of these names at option; the first, however, appears to be the name originally assigned to it by the author, as Raghudeva Nyāyālaṅkāra Bhaṭṭācārya styles his commentary on the work, *Padārtha-khaṇḍana-ryākyā*, and it has no aliases. Rāmabhadra Śārvabhauma was the son of Raghunātha, the author of the text. Hall's *Contributions*, p. 80.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

तातस्य तर्कसरसीरुहकाननेषु चूडामणेर्दिनमणेश्वरणे प्रणम्य ।
श्रीरामभद्रकृष्णती कृतिनां हिताय लीलावशात् किमपि कौतुकमातनोति ॥
तत्र तेषु पदार्थेषु दिक्कालाविति ।

End. प्रायशः कारणतामधिगते इति प्राञ्चः ।

कथञ्चिदपि संवरणे समर्थानर्थानधीत यदि दीधितिकद्विवेकः ।
श्रीसार्वभौमविरचितार्थविशुद्धतत्त्वे सिद्धे च तर्हि सुप्रियः परिशीलयन्तु ॥

Colophon. इति श्रीमहामहोपाध्याय श्रीयुक्तरामभद्रसार्वभौमभट्टाचार्यविरचिता पदार्थ-
खण्डनटीका समाप्ता ।

विषयः । रघुनाथशिरोमणिकृतपदार्थखण्डनस्य व्याख्यानं ।

No. 1133. पदार्थखण्डनव्याख्या ।

Substance, country-made yellow paper, 16 × 3½ inches. Folia, 36. Lines, 8 on a page. Extent, 1260 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1632. Place of deposit, Navadvīpa, Bhuvanamahana Vidyaratna. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Padārthakhaṇḍana-vyākhyā. A commentary on Raghunātha's *Padārthakhaṇḍana*. By Govinda Bhaṭṭācārya Chakravartī. The name of this work is the same as that of Raghudeva Nyāyālaṅkāra Bhaṭṭācārya noticed by Mr. Hall in his *Contributions*, p. 80.

Beginning. ॐ नमो दुर्गायै । प्रणम्य जगतामीशं स्थितिप्रलयकारिणं ।

पदार्थखण्डनव्याख्यां गोविन्दः कुरुते सुधीः ॥

प्रणम्य च गुरुन् सर्वान् विचार्य च गुरोर्वचः ।

यदुच्यते मया सम्यक् याज्ञं तदपि पण्डितैः ॥

पदार्थतत्त्वमिति ।

End. व्युत्पत्त्यन्तरकल्पनाया आवश्यकत्वात् व्युत्पत्तिसिद्ध इति भावः ।

Colophon. इति श्रीमहामहोपाध्याय श्रीशुक्तीशगोविन्दभट्टाचार्यचक्रवर्तिविरचिता पदार्थ-
खण्डनव्याख्या समाप्ता ॥

विषयः । प्रागुक्त एव ।

No. 1134. तत्त्वप्रदीपिका मानसनयनप्रसादिन्याख्यटीकासहिता ।

Substance, country-made yellow paper, 13½ × 5½ inches. Folia, 459. Lines 12—16, on a page. Extent, 12565 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Benares, Nadiyārāhhatra, Śivakrishṇa Vedānta-sarasvatī Bhaṭṭācārya. Appearance, new. Text, Prose. Commentary, Verse. Generally, correct. Notes on the margin.

Mānasa-nayana-prasādinī-tīkā alias *Tattva-pradīpikā Tīkā*. A gloss on Chitsukha Muni's confutation of the Nyāya system on the basis of the Vedānta Aphorisms of Vyāsa. By Pratyakṣavarupa Bhagavān. Chitsukha's work is named by its author *Pratyak-tattva-dīpikā*, but it is generally known under the names of *Tattva-pradīpikā* and *Chitsukhā*. The author's original name was Mānottama, and he was a disciple of Gauḍeśvara A'chārya. The title of Chitsukha was adopted

by him on his becoming a hermit, to indicate his entire devotion to the contemplation of the Divine soul. The MS. includes both the text and the commentary, and both are held in very high estimation by Vedāntists. The author of the text, in the course of his confutation, has explained the whole of the Vedānta aphorisms, so that his work serves as a commentary on the text of Vyāsa. Hall's *Contributions*, p. 154.

Beginning. ॐ गोपालाय नमः ।

मूलस्य—सन्नाभ्यन्तरगर्भभावनिगदव्याख्याततद्वैभवे

यः पञ्चाननपाञ्चजन्यवपुषा व्यादित्य विश्वात्मतः ।

प्रक्लादाभिहितार्थतत्त्वणमिलदृष्टप्रमाणं हरिः

सोऽव्याद्वः भरदिन्दुसुन्दरतनुः सिंहाद्रिचूडामणिः ॥ १ ॥

ज्योतिर्देहिनिष्ठा मूर्तिर्यासप्रङ्करशब्दितम् ।

ज्ञानोत्तमाख्यं तद्वन्दे सत्यानन्दपदोदितम् ॥ २ ॥

विप्रतिपत्तित्रातध्वान्तध्वंसप्रगल्भवाचाला ।

क्रियते चित्पुष्पमुनिना प्रत्यक् तत्त्वदीपिका विदुषा ॥ २ ॥

टीकायाः—यन्नित्यं निरवग्रहस्वसहिमासेयस्वभावं सहा-

सायावेशवशाद्विवर्तितविद्यद्वाप्यग्रावुर्वीमुखे ।

र्भावैस्तत्तदनन्तविधममयैर्विध्वस्तमेदोद्भवं

निर्धूतावधिवोधमोदजलधिं वन्दे महीयो महः ॥ १ ॥

उन्निद्रशुभ्रसरसीरुहसन्निषणं

निर्गच्छदच्छरणिर्जितचन्द्रकान्तिम् ।

हारोज्ज्वलां लिपितं स्फटिकाक्षकुम्भ-

मुद्राक्षपुस्तककरां प्रणमामि वाणीम् ॥ २ ॥

अविरलविगलितमदजलविलुलितमत्तलिमाख्यमनुलम्बः ।

विपुलकपोलोत्पुलको दलघतु लम्बोदरो दुरितम् ॥ २ ॥

यद्विद्याधवलैर्विभर्ति विबुधैः सर्वा दिवापीन्दुमुन्-

मीलत्कैरवकोरकाकुलरुचिं विश्वभरयं भृता ।

घोराज्ञानदुरन्तपङ्कनिकरप्रोत्सारिविद्यानदी

मूलं नैमि मुनीन्द्रमन्त्रमहं विद्यागिरिं तं गुरुम् ॥ ४ ॥

यत्पादपावनसरोजरजःपरागैरेते विनेयनिवद्धा विरजस्वमापुः ।

सत्यप्रकाशपरिशुद्धनिजानुभावं प्रत्यक्प्रकाशमभिनैमि गुरुं यतीन्द्र ॥ ५ ॥

अथद्विद्यासुरसरिद्विधं निःसृता यत्प्रकाशात्

यत्पादां सकलविवेकान्तमलीलां विभक्तिं ।
हंसानां यद्विमलवज्रवागजीवनं जीवनं तं
वन्दे विद्यागुरुमविरतं मानसं तीर्थसार्यम् ॥ ६ ॥

दोषलमुज्ज्वलगुणा अपि यान्ति येषु
तैरुन्नतैः किमथवेह तिरस्कृतैः किं ।
दोषोऽपि येषु गुणतामुपयाति भूया-
स्तेभ्यो नमोऽस्तु सततं भुवि सज्जनैः ॥ ७ ॥

अविनश्वररचितत्वदीपिकासो कनार्थिनां क्रियते ।
अज्ञानतिमिरभेदी मानसनयनप्रसादिनी टीका ॥ ८ ॥

End. मूलस्य — तदेवं अतिस्मृतिपुराणादि दृष्ट्वा जीवन्मुक्तिप्रद्वेषमात्रेण नापस्तपितुं शक्यते
इति सिद्धं ।

Colophon. इति गौडेश्वराचार्यपरमहंसपरिव्राजकाचार्यज्ञानोत्तमपूज्यपादशिष्यश्रीमत्परम-
हंसपरिव्राजकाचार्यश्रीचित्पुखसुनिविरचितायां तत्त्वप्रदीपिकायां चतुर्थः परि-
च्छेदः । इति तत्त्वदीपिका समाप्ता ॥

टीकायाः — फलितमाह, — तदेवमिति ।

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यप्रत्यक्षप्रकाशपूज्यपादशिष्यस्य प्रत्यक्षस्वरूप-
भगवतः कृतौ तत्त्वप्रदीपिकाटीकायां मानसनयनप्रसादिभ्यां चतुर्थः परिच्छेदः
समाप्तः ॥

विषयः । वेदान्तप्रस्थानस्य प्रकरणग्रन्थोऽयं, अथ तावत् चत्वारः परिच्छेदाः । तत्राद्ये —
स्वप्रकाशशब्दार्थविचारपूर्वकं तस्य विज्ञानात्मसाधनम् । पुरुषस्य विज्ञानवपुष्ट-
साधनम् । तमः पदार्थस्य भावरूपत्वसाधनम् । जगतो मिथ्यात्वस्थापनम् ।
तथा तस्याऽज्ञानाशयत्वस्थापनम् । अज्ञानस्थानादिभावत्वस्थापनम् । अथास्य
निर्णयः । शब्दस्य ग्रामाण्यसिद्धिः । शब्दस्य अखण्डार्थबोधकत्वम् । ज्ञानस्य
प्रमात्वसंस्थापनम् । शक्तिपदार्थस्य संस्थापनम् । शब्दस्य कार्यान्विते शक्तिः ।
वेदस्यापौरुषेयत्वसंस्थापनम् ।

द्वितीये — भेदस्य खण्डनम् । द्रव्यादिषट्पदार्थस्य खण्डनम् । क्षणिकवादखण्ड-
नम् । षष्ठां प्रमाणानां खण्डनम् । अभावानां खण्डनम् । भावानां खण्डनम् ।
परमाणुखण्डनम् । अवयववियुतसिद्धायुतसिद्धानां खण्डनम् । द्वित्वादिसङ्ख्यानां
खण्डनम् । ह्यणुकपरिमाणपितृपाकपिठरपाककालभेदाभेदखण्डनम् ।

तृतीये — शब्दस्य साक्षात्कारकत्वस्थापनम् । ब्रह्मज्ञानस्य मुक्तिसाधनत्वम् ।
कर्मरहितब्रह्मज्ञानस्य मुक्तिसाधनत्वं ।

चतुर्थे — एकजीववादः । षड्विधतात्पर्यसिद्धैर्वस्तुनिर्णयः । मुक्तिविचारश्च ॥

No. 1135. ब्रह्मविद्याभरणं ।

Substance, country-made yellow paper, 13 × 4½ inches. Folia, 260. Lines 15—21, on a page. Extent, 10,595 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Nadiyārchhatra, Benares, Śīvakṛishṇa Vedānta-sarasvatī Bhaṭṭāchārya. Appearance, old. Prose. Generally correct. Notes on the margin.

Brahmavidyābharana. A commentary on S'aṅkara Achārya's exegesis of the Vedānta Aphorisms. By Advaitānanda, pupil of Bhumānanda Sarasvatī. The MS. is incomplete, wanting the fourth or last book. The extent of the three books is limited to ten thousand five hundred verses, whereas the complete copy noticed by Mr. Hall (*Contributions*, p. 89,) comprised 24,000 s'lokas. From one of the verses quoted below, it will be seen that the author admits his work to be an abridgement of a more elaborate scholium by his tutor Rāmānanda Tīrtha.

Beginning. ॐ शङ्कराक्षेपविलसदानन्दान्तनिर्भराम् ।

विश्वोत्तंभितपादाब्जां ब्रह्मविद्यां विभावयेत् ॥ १ ॥

वेदान्तनिकुरम्बेन तात्पर्येण प्रकाशितः ।

स्वात्मानन्दैकरम्येन कल्याणाय शिवोऽस्तु नः ॥ २ ॥

स्वानन्दान्मुधिसमचित्तमनिशद्भिर्धूतमायामलं,
कारुण्यज्जवशान्निमौरभममुं देव्या गिरा सेवितम् ।

रामानन्दमुनिं मुनीन्द्रनिकरैरासेवितं सर्वदा,

वित्तेशं कलयामि वेदशिरसस्तत्त्वावबोधप्रये ॥ ३ ॥

मुग्धं सामनुगृह्य यः करुणया तुर्यैर्हृतिप्रसुरद्

भासां वेदवतीं विकल्पगलितां विद्यां ददौ चिन्मयीम् ।

भूमानन्दपदस्थितो गुरुरसौ पूज्याधिपूज्यः सदा,

चेतो मे कुरुतादलङ्कृतमतिस्वच्छैः खपादाब्जजैः ॥ ४ ॥

End.

Colophon.

तस्मिन् पक्षे ब्रह्मणा रक्षणीयत्वे वचनमुपपद्यते इति ।

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमद्भूमानन्दसरस्वतीचरणानुग्रहलब्धसा-
रस्वतपदस्य निरतिशयैदामिन्यादिगुणरत्नखचितयतिकुलोत्तंशश्रीमद्रामानन्द-
तीर्थमुखारविन्दनिर्गतशारीरकसूत्रार्थखर्धुनीप्रवाचनिसज्जनसुचितस्याद्वैतान-
न्दस्य द्वितीयां शारीरकभाष्यव्याख्यायां ब्रह्मविद्याभरणाभिधायं तृतीयस्याध्यायस्य
तृतीयः पादः ॥ १ ॥ (चतुर्थ्याध्यायस्य व्याख्या न मिलतीत्युद्घोषः)

विषयः । शाङ्करशारीरकभाष्यस्य व्याख्यानं ।

No. 1136. सङ्क्षेपशारीरकं । सङ्क्षेपशारीरकसारसङ्ग्रहदीपिका-
भिधटीकासहितम् ।

Substance, country-made yellow paper, 14 × 5 inches. Folia, 435. Lines, 11—18, on a page. Extent, 20,307 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Nadiyārchhatra, Benares, S'ivakṛishṇa Vedāntasarasvatī Bhaṭṭāchārya. Appearance, new. Text, in verse ; Commentary in prose. Generally correct. Notes on the margin.

Saṅkshēpa-s'ārīraka with its commentary entitled *Saṅkshēpa-sārīraka-saṅgraha-dīpikā*. A commentary on Sarvajñātma Mahāmuni's metrical abridgement of S'aṅkara's exegesis of the Vedānta Aphorisms. By Madhusūdana Sarasvatī, pupil of Vīśvās'vara Sarasvatī. The commentary was written during the reign of a prince named Manukula Aditya, in the Samvat year 1569. Besides the work of Madhusūdana, there are five commentaries on the text respectively by Nṛsiṅha A'srama, Rāghavānanda Sarasvatī, Rāma Tīrtha, and Purushottama Dikshita. Hall's *Contributions*, pp. 91-3203. Madhusūdana was a commentator and Vedāntist of great repute, and several works of his are well-known, the most renowned being his commentaries on the Bhāgavata and the Bhagavad Gītā.

Beginning. (मूलस्य)—अद्वयं जडविरोधिरूपमन्तत्रयमलबन्धनदुःखिताविरुद्धं ।

मुरारेः परमं पदं प्रणयादभिष्टवीमि ॥ १ ॥

स्वाज्ञानकल्पितजगत्परमेश्वरलजीवलभेदकलुषीकृतभूमभावा ।

स्वाभाविकस्वमहिम्नः स्थितिरस्तमोहा प्रत्यक्चितिविजयते भुवनैकधोनिः ॥ २ ॥

प्रत्यक्प्रमाणकमसत्यपराक्प्रभेदं प्रक्षीणकारणविकारविभागमेकम् ।

चैतन्यमात्रपरमार्थनिजस्वभावं प्रत्यक्षमस्त्युतमहं प्रणतोस्मि नित्यम् ॥ ३ ॥

औत्पत्तिकी शक्तिरशेषवस्तुप्रकाशने कार्यवशेन यस्याः ।

विज्ञायते विश्वविवर्तहेतोर्नामसि तां वाचमचिन्त्यशक्तिम् ॥ ४ ॥

प्रारम्भाः फलिनः प्रसन्नहृदयो यथेतिरश्चामपि,

नो चेद्विश्वजोऽप्यसं विफलतामायान्युपायोयमाः ।

विश्वैश्वर्यमतो निरङ्कुशमभूद्यस्यैव विश्वप्रभोः,
 सोऽयं विश्वहिते रतो विजयते विश्वेश्वरो विश्वकृत ॥ ५ ॥
 वाग्विहारा यस्य दृढतरङ्गा, वेलातटं वलुनि तत्त्वबोधः ।
 रत्नानि तर्कप्रसवप्रकाराः, पुनालसौ व्यासपयोनिधिर्नः ॥ ६ ॥
 वक्तारमासाद्य यमेव नित्या, सरस्वती स्वार्थसमन्वितासीत् ।
 निरस्तदुल्लेखकलङ्कपङ्का नमामि तं शङ्करमर्चिताङ्गिम् ॥ ७ ॥
 यदीयसम्पर्कमवाप्य केवलं वयं कृतार्था निरवद्यकीर्तयः ।
 जगत्सु ते तारितशिष्यपङ्क्तयो जयन्ति देवेश्वरपादरेणवः ॥ ८ ॥
 गुरुचरणसरोजसन्निधानादपि वयमस्य गुणैकलेशभाजः ।
 अपि महति जलार्णवे निमग्नाः सलिलमुपाददते मितं हि मीनाः ॥ ९ ॥
 शक्तो गुरोश्चरणयोर्निकटे निवासान्नायणस्मरणतश्च निरन्तरायः ।
 शरीरकार्यविषयावगतिप्रधानं सङ्क्षेपतः प्रकरणं करवाणि हृष्यन् ॥ १० ॥

(टीकायाः)—सत्यं ज्ञानमनन्तमद्वयसुखं यद् ब्रह्म गत्वा गुरुं
 मला लब्धसमाधिभिर्मुनिवरैर्मोक्षाय साक्षात्कृतं ।
 जातं नन्दतपोवलात्तदखिलानन्दाय वृन्दावने
 वेषु वादयदिन्दुसुन्दरमुखं वन्देऽरविन्देक्षणम् ॥ १ ॥
 श्रीरामविश्वेश्वरमाधवानां प्रणम्य पादान्जुपुष्पपांछन् ।
 तेषां प्रभावादहमस्मि योग्यः शिलापि चैतन्यमलम्बमेभ्यः ॥ २ ॥
 पूर्वोच्चार्यवचो विचार्य निखिलं तत्सम्प्रदायाध्वना
 हिलोच्छृल्लसार्गमागमगिरां तात्पर्यपर्याप्तितः ।
 विच्छिद्यार्थविभागतः प्रकरणान्युद्भिद्य तत्त्वं रहः
 कुर्वे सम्प्रति सारसङ्ग्रहमिमं सङ्क्षेपशरीरके ॥ ३ ॥
 हिला ह्येयमुपादेयमुपादाय विचारतः ।
 प्रायेण पूर्वटीकानामिहार्थः प्रकटीकृतः ॥ ४ ॥
 विशेषाद्विश्वदेवस्य प्रत्यग्विद्योश्च दृढयोः ।
 व्याख्यानं श्रद्धयालेखि गुरुणां तौ हि नो गुरु ॥ ५ ॥

End. (मूलस्य)—सङ्क्षेपशरीरकमेवमेतत्, कृतं परिव्राजकमुक्तिहेतुः ।

गुरुप्रसादात्परिलभ्य तत्त्वं, त्रयीशिरस्तत्त्वनिवेदनाय ।
 अविरलपदपङ्क्तिः पद्मनाभस्य पुण्या चरणकमलधूलिग्राहणी भारतीयम् ।
 घनतरमुपघातं श्रेयसः श्रोतृसङ्घात् सुरसरिदिव सद्यो मार्तुं भाङ्गस्तत्तेतुः ॥
 श्रीदेवेश्वरपादपङ्कजजङ्गः सम्पर्कपूताशयः,

सवज्ञात्मगिराङ्कितो मुनिवरः सङ्क्षेपशारीरकम् ।

चक्रे सज्जनबुद्धिवर्द्धनमिदं राजन्यग्रंथे नृपे

श्रीमत्यक्षतशासने मनुकुलादित्ये भवं शासति ॥

भुजङ्गमाङ्गशायिने विहङ्गमाङ्गगामिने ।

तुरङ्गमाङ्गभेदिने नमो रथाङ्गधारिणे ॥

Colophon. इति श्रीसर्वज्ञात्मसहामुनिविरचिते सङ्क्षेपशारीरके फलसङ्गणं चतुर्थोऽध्यायः ॥

(टीकायाः)—अन्तेऽपि भगवन्नसंस्काररूपमाङ्गमाचरति,—भुजङ्गमाङ्गेति ॥

इह योऽस्ति विमोहयन्मनः परमानन्दधनः सनातनः ।

गुणदोषभेदेष एव नस्तुणतुल्यो यदयं परो जनः ॥

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीविश्वेश्वरसरस्वतीश्रीपादशिष्यमधुसूदन-
सरस्वतीकृतायां सङ्क्षेपशारीरकटीकायां चतुर्थोऽध्यायः ॥

विषयः । शाङ्करशारीरकप्रस्थानवदिदमपि अद्वैतवादात्मकं विशेषस्वेतावत्—

तत्र सगुणब्रह्मनिर्गुणब्रह्मणोरुभयोर्निरूपणमत्र तु केवलं निर्गुणब्रह्मणो निरूप-
णम् । अत एवैतत्प्रकरणस्य सङ्क्षेपेण कथनात् सङ्क्षेपशारीरकमिति नामेत्यपि
ज्ञेयम् । अध्यायाख्यारः । समन्वयाविरोधसाधनफलभेदात् आदौ समन्वयात्मके
सर्वासां श्रुतीनां ब्रह्मपरत्वेन व्याख्यानं ।

द्वितीये अविरोधाभिधे—वेदान्तातिरिक्तानां सकलशास्त्राणां अप्रामाण्यो-
द्भावनेन तैरविरोधाद्भावनम् ।

तृतीये साधनाभिधे—निर्गुणब्रह्मणो उपासना जीवस्य च गत्यागतीत्यादिकम् ।

तुरीये फलात्मके—यावदीयदर्शनप्रतिपाद्यानां मुक्तीनां खण्डनपुरःसरं अद्वैत-
वादप्रतिपाद्यमुक्तेः संस्थापनम् ।

No. 1137. वैद्यमनोत्सवः ।

Substance, country-made yellow paper, 12½ × 4 inches. Folia, 21.
Lines, 8—11, on a page. Extent, 564 s/lokas. Character, Nāgara. Date,
? Place of deposit, Benares, Nadiyārchhatra, Śivakṛishṇa Vedānta-
sarasvatī Bhaṭṭāchārya. Appearance, new. Prose. Incorrect. Notes on the
margin.

Vaidyamanotsava. A treatise on the practice of medicine. By
Śrīdhara Miśra.

Beginning. ओं नमः शिवाय ॥

प्रणम्य नित्यं शिवस्त्रुनन्ददिदं सिद्धिं ददातीति तथा निधिं यः ।

कुबुद्धिनाशं दुर्मतिं करोति मुदं तथा मङ्गलमेव कुर्यात् ॥ १ ॥

न कोऽपि सञ्ज्ञानमजस्य पारमलक्ष्यमूर्त्तं करोति यस्य ।

साराणि यो मे विदधाति देवो नतः पुनस्तं करसम्पुटेन ॥ २ ॥

आयुर्वेदस्य शास्त्राणि निरीक्ष्य च पुनः पुनः ।

सर्वेभ्यः सारमादाय कुर्वे वैद्यमनोत्सवम् ॥ ३ ॥

आदौ रोगपरीक्षार्थं वक्ष्ये नाडीपरीक्षणं ।

येन विज्ञायते सर्वरोगाणां सर्वकारणम् ॥ ४ ॥

End. कच्छूविचर्चिकादङ्गुलिभिर्मुच्यते शिशुः ।

Colophon. इति श्रीमन्मिश्रीधरविरचिते वैद्यमनोत्सवे प्रहरपुष्पोद्गमः स्यात्तर्भपातनिवा-
रणप्रसूतिका + भगसङ्कोचकुचद्वन्द्वकरणलिङ्गधातुपुष्टिकरणदुर्गन्विनाशनबाल-
रोगचिकित्सा नाम सप्तमः परिच्छेदः ॥ ७ ॥

विषयः । अस्य परिच्छेदाः सप्त सन्ति, ग्रन्थान्ते “सप्तमपरिच्छेदः” इति दर्शनात् परमादौ
प्रथमपरिच्छेदसमाप्तिस्त्वचकवाक्यं दृश्यते, तत एकदैव पञ्चमपरिच्छेदसमाप्ति-
स्त्वचकवाक्यस्य, ततः पुनरेकदैव सप्तमपरिच्छेदसमाप्तिस्त्वचकवाक्यस्य च दर्श-
नात् द्वितीयतृतीयतुरीयाणां षष्ठस्य च समाप्तिस्त्वचकवाक्यानि लेखकः समादात्
पतितानीति मन्यते सुतरां परिच्छेदानां सप्तलेऽपि त्रिलम्बयमानेन तावद्वि-
षयाः प्रदर्शन्ते ।

तथा चादौ—नाडीपरीक्षा । दूतलक्षणं । वैद्यदूतशकुनविचारः । वैद्यशकु-
नविचारः । मुखपरीक्षा । पित्तकफवायुनिदानानि । तेषां शमतोपचारः ॥

द्वितीये = अर्थाद् द्वितीयतृतीयतुरीयपञ्चमेषु—ज्वरदशायामुपद्रवकथनं ।
पित्तज्वरलक्षणानि । कफज्वरलक्षणानि । वायुज्वरलक्षणानि । मलज्वरलक्ष-
णानि । अजीर्णज्वरलक्षणानि । खेदज्वरलक्षणानि । दृष्टिज्वरलक्षणानि ।
सन्निपातज्वरलक्षणं । ज्वरपाकमर्यादा । ज्वरमुक्तलक्षणम् । प्रथमज्वरचि-
कित्सा । मज्जाज्वराङ्कुशः । सिद्धज्वराङ्कुशः । ज्वरघ्नी गुटिका । पित्तज्वरघ्नचूर्णं ।
कफज्वरघ्नचूर्णं । कफज्वरनशं । वातज्वरघ्नचूर्णं । वातज्वरे क्वाथः । मलज्वरे
आरग्वधादिकाथः । अजीर्णज्वरे चूर्णं । खेदज्वरचिकित्सा । दृष्टिज्वरचि-
कित्सा । दोषत्रयचिकित्सा । शीतज्वरचिकित्सा । विषमज्वरचिकित्सा । सा-
न्निपातिकचिकित्सा । अतिसारचिकित्सा । ग्रहणोचिकित्सा । मवेसीचिकित्सा ।
खूनीमवेसीचिकित्सा । भगन्दरचिकित्सा । गुल्मरोगचिकित्सा । लीहावि-

कित्सा । आमवातचिकित्सा । छमिरोगचिकित्सा । प्रूलरोगचिकित्सा ।
पाण्डु-कामलचिकित्सा । चयरोगचिकित्सा । हिकारोगचिकित्सा । हर्दिरोग-
चिकित्सा । श्वासरोगचिकित्सा । कासचिकित्सा । मन्दाग्निचिकित्सा ।
अथ विस्त्रुचिकारोगचिकित्सा । अण्डहृदिचिकित्सा । प्रमेहचिकित्सा । मूत्र-
छच्छचिकित्सा । अश्लीरुचिकित्सा । मूत्ररोगचिकित्सा । मृगिरोगचिकित्सा ।
मृग्यन्मादचिकित्सा । कुष्ठरोगचिकित्सा । विचर्चिकादिचिकित्सा । भस्त्रवात-
चिकित्सा ॥

दतीये = अर्थात् षष्ठे सप्तमे च — वातरोगचिकित्सा । पित्तकोपचिकित्सा ।
कफकोपचिकित्सा । गण्डसालाचिकित्सा । मुखरोगचिकित्सा । नासारोग-
चिकित्सा । पीनसरोगचिकित्सा । नेत्ररोगचिकित्सा । कर्णरोगचिकित्सा ।
शिरोरोगचिकित्सा । स्त्रीरोगप्रकारः । गर्भात्यन्तिप्रकारः । गर्भपातनिवारणं ।
गर्भसङ्कोचकरणं । योनिदुर्गन्धनाशनः कायः । कुचकाठिन्यकरणं । स्त्रीरोग-
चिकित्सा । लिङ्गचिकित्सा । दुर्गन्धिहरणचिकित्सा । बालकरोगचि-
कित्सा ॥

No. 1138. भेदधिकृतिः ।

Substance, country-made yellow paper, 12 × 5 inches. Folia, 12. Lines, 13—15, on a page. Extent, 441 s/lokas. Character, Bengali, Date ? Place of deposit, Benares, Nadiyārehhatra, Sīvakṛishṇa Vedānta-sarasvatī Bhaṭṭāchārya. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Bhedadhikkṛiti. A refutation of the Nyāya doctrine of the essential difference between the Supreme and the human souls, and the establishment of the modern Vedānta theory of adualism. By Nṛsiṅha A's'rama, pupil of Jagannātha A's'rama. Mr. Hall notices two commentaries, respectively by Nārāyaṇa A's'rama and Narasiṅha Bhaṭṭa, on this work. The work of the latter is noted below. *Contributions*, p. 158.

Beginning. श्री—वेदान्तवनसञ्चारि लीलाचलगुहाशयम् ।

ज्योतिर्विराजते ध्वस्तमायावरणवारणम् ॥ १ ॥

किं न त्वं नरसिंह एव यदि वा नाहं न नो चेत्कथम्,

बन्धो मय्यखिलेश्वरे लयि विभो किं नासि मत्तः परः ।

भूयादर्थवदात्मबन्धर इत्याद्यं वचोऽपौरुषम्,
न त्वं ना तदहं लमेव बहरे भूयासमात्मस्त्वयि ॥ २ ॥

हृदयालयसालम्ब्य कर्णारसमुन्दरम् ।

गुरूणां चरणाम्भोजं कुर्वे भेदस्य धिक्कृतिम् ॥ ३ ॥

End.

गुरुचरणसकाशाद् + तं निर्गतं तद्

+ विगुणमगुणं वा वीक्षतां तत्त्वमात्मा ।

अपि + हृजति कश्चित् काचमालावमत्या ।

शतमखमणिमालां शारदाकाशकल्पाम् ॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमज्जगन्नाथाश्रमपूज्यपादश्रेष्ठश्रीमद्वेदान्त-
सिद्धान्तमाराभिज्ञश्रीवृत्तसिंहाश्रमविरचितो भेदधिकारः सम्पूर्णः ॥

विषयः ।

अत्रादौ जीवानां परस्परमभेदसाधकमनुमानादिकम् । जीवानां जीवेश्वर-
योश्च भेदे प्रमाणतया उपात्तस्य मनसोऽप्रामाण्यानुमानमनेकविधं मानसस्य
भेदासङ्गलनिर्णयः । ईश्वरत्वपदार्थविचारः । अहम्पदार्थस्य अनात्मत्वानुमा-
नम् । भेदज्ञानस्यानर्थहेतुत्वसाधनम् । अद्वैतश्रुतेर्बलवतीत्वसाधनम् । भेदे
अर्थोपत्तिप्रमाणाप्रामाण्यनिश्चयः जीवेश्वरयोरभेदसिद्धिः । पुनर्जीवानामपि
परस्परमभेदसाधनमनुमानादिकम् । भेदपदार्थविचारः । उपसंहारे परपक्षे
भेदप्रतीतेर्निर्विषयत्वसंस्थापनपूर्वकं स्वमते कथञ्चित्सर्वविषयत्वोपपत्त्याः । चैत-
न्यात्मकसद्भातिरिक्तसत्तायाः खण्डनम् । स्वमते भेदप्रतीतिप्रकारः । तथा भेदस्य
साक्षिमास्यत्वं प्रतियोगिज्ञानानपेक्षत्वनिश्चयः । सर्वोपसंहारे परमतप्रसिद्धभेद-
प्रमाणस्यैवाद्वैतसाधकतयोपपत्त्या इति ॥

No. 1139. अद्वैतचन्द्रिका, भेदधिक्कृतिटीका ।

Substance, country-made yellow paper, 12 × 5 inches. Folia, 23.
Lines, 25 on a page. Extent, 1795 s/lokas. Character, Bengali, Date, ?
Place of deposit, Benares, Nadiyárchhatra, Sivakrishna Vedántasarasvatí
Bhaṭṭácharya. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Advaita-chandriká. A commentary on the work noticed under the
last preceding number, by Narasiṁha Bhaṭṭa, son of Raghunátha and
Siṅgámbá, of the family of Náges'vara and the sept of Chinajharí, or
Nierilla according to Mr. Hall. The work was written under the

auspices of a prince named Jagannátha of the Kimmuro family. The MS. is incomplete.

Beginning. ओं—यस्याज्ञावशवर्तिनोऽनुदिवसं शक्रादिदिक्पालकाः

येन व्याघ्रमिदं विभाति हितसद् भातं सुखाद्यात्मना ।
 उद्भूतविद्यदादयो विहृतयो यस्मिन् विवर्त्तात्मना
 कस्मैचित् सुखसत्यबोधवपुषे तस्मै सवित्रे नमः ॥ १ ॥
 श्रीविद्यानिलयं देवं दक्षिणामूर्त्तिमब्ययम् ।
 नमामि वासमुख्यांश्च ज्ञानशास्त्रवर्त्तकान् ॥ २ ॥
 श्रीरामचन्द्रार्पितभक्तिसान्द्रम् श्रीरामभद्राश्रमदेशिकेन्द्रम् ।
 वेदान्तविज्ञाननिरस्ततन्द्रम् सुदान्तरङ्गं कलये मयीन्द्रम् ॥ ३ ॥
 चिणभरिकुलोद्भूतनागेश्वरबुधोत्तमम् ।
 तथा शेषा हि नामानं नमामि गुरुसत्तमौ ॥ ४ ॥
 शिङ्गान्वारधुनाथाख्यौ पितरौ शिवसन्निधौ ।
 वन्देऽहं यन्नमस्कृत्य मूको वाचस्पतिर्भवेत् ॥ ५ ॥
 नरेन्द्रस्य कुलोत्पन्नः नरसिंहाख्यस्त्रिणा ।
 अद्वैतचन्द्रिका टीका क्रियते भेदधिकृतेः ॥ ६ ॥
 किं + रिकुलसम्भूत-जगन्नाथवृषाञ्जया ।
 दक्षिणामूर्त्तितोषाय कृतिरेषा प्रतन्यते ॥ ७ ॥
 क्वाहं मन्दमनिः क्वेदं व्याख्यानं भेदधिकृतेः ।
 तथापि गुरुविश्वासे किमसाध्यं भवेन्मम ॥ ८ ॥

End. वैपरीत्यं निरस्यति अनधिगतेति । भेदाभावस्य सानान्नराज्ञातत्वा
 (इतः खण्डितं) ।

विषयः । श्रीवृत्तिंश्चायमविरचितभेदधिकृतेः “नान्यतोऽस्ति द्रष्टा नान्यतोऽस्ति ज्ञाता”
 इत्यादिश्रुतिमुल्लिख्य भेदवारणनिरूपणप्रसङ्गपर्यन्तस्य व्याख्यानम् ।

No. 1140. नरेश्वरपरीक्षा, नरेश्वरपरीक्षाप्रकाशसहिता ।

Substance, country-made yellow paper, 14 × 5 inches. Folia, 57.
 Lines, 12 on a page. Extent, 2650 s'lokas. Character, Bengali, Date, ?
 Place of deposit, Nadiyárchhatra, Benares, Sivakrishna Vedántasarasvatí
 Bhattachárya. Appearance, new. Text in verse; Commentary in prose.
 Incorrect.

Nares'vara-parikshā with a commentary entitled *Nares'vara-parikshā-prakāśa*. The work comprises three books, the first of which, after pointing out the defects of the perfect man as portrayed in the Sāṅkhya and other systems of philosophy, describes the particular attributes, the possession of which constitutes perfection ; the second treats of the attributes of the Divinity ; and the third criticises the opinions of the different current systems of philosophy regarding the attributes of the Deity. By Rāmakanṭha Bhaṭṭa, son of Nārāyanakanṭha.

Beginning. (मूलस्य)—अथ मेयाश्चिरत्वस्य शङ्करस्यामितयुतेः ।

परीक्षां लेशतो वच्मि पुम्यरीक्षापुरःसरम् ॥ १ ॥

(टीकायाः) तं शक्ति शक्तिमद्रूपं नत्वा नारीश्वरं परम् ।

नरेश्वरपरीक्षायासत्त्वार्थः प्रकाश्यते ॥ १ ॥

End. (मूलस्य)—इत्थं शर्वपरीक्षानु पुम्यरीक्षापुरःसरं ।

चकार ऋदुबुद्धीनां हितायतिस्फुटामिसाम् ॥

सद्यो ज्योतिषमालेखं शिवेन गुरुसत्तमः ।

कपयैवानुजयाह ह्यप्रज्योतिर्गुणाकरः ॥

(टीकायाः) एवञ्च पूर्वनयेनैश्वरपरीक्षाक्षिप्तैव नरपरीक्षेति तत्प्रयोजनेनैव सप्रयोजनेति सिद्धम् ॥ नरेश्वरपरीक्षणेति गहनत्वतो नैव यद्गतिर्जगति गम्यते विततबुद्धि-वेगेष्वपि । इदं परहितेच्छया सुतनुरामकण्डलतः कुतर्कतमसां नुदं विहित-वान् प्रकाशात् स्फुटम् ॥

Colophon. इति श्रीनारायणकण्डसूनुभट्टरामकण्डकृतौ नरेश्वरपरीक्षाप्रकाशे परदर्शन-प्रसिद्धेश्वरप्रतिषेपाख्यं तृतीयं काण्डम् । सम्पूर्णस्यायं नरेश्वरपरीक्षाप्रकाशः । शुभाय भवतु ॥०॥

विषयः । इदञ्च दर्शनं साङ्ख्यवेदान्तादिदर्शनादिवत् पृथगेवेति प्रतीमः ; अत्र खलु जीणि काण्डानि सन्ति ।

आद्ये—तावत्साङ्ख्यादिदर्शनलक्षणलक्षितपुरुषस्य खण्डनपुरःसरं तत्तद्विलक्षण-लक्षणेन लक्षितं पुरुषं । तच्च नरपरीक्षाभिधम् ।

द्वितीये—स्वमतनेश्वरलक्षणं श्रुत्यादिप्रमाणतः कृतं तच्चेश्वरपरीक्षानामकं का-ण्डम् ।

तृतीये तु—ईश्वरवादिन्यायवैशेषिकादितत्तदर्शनप्रसिद्धेश्वरस्वरूपप्रतिषेपः तच्च परदर्शनप्रसिद्धेश्वरप्रतिषेपाख्यं काण्डम् ॥

No. 1141. वेदान्तशिखामणिः ।

Substance, country-made yellow paper, 12½ × 5 inches. Folia 69. Lines, 18—19, on a page. Extent, 5860 s'lokas. Character, Bengali, Date, ? Place of deposit, Benares, Nadiyárehhatra, Sivakrishna Vedánta-sarasvatí Bhaṭṭāchārya. Appearance new. Prose. Generally correct. Notes in some places.

Vedānta-s'ikhāmani. A commentary on the well-known epitome of the Vedānta system, the *Vedānta pari-bhāshā*. By Rāmakrishna Adhvarindra, son of Dharmarāja Adhvarindra, who is the author of the epitome in question : both the father and the son also bore the title of Dikshita.

Beginning. नैदाघमानुकिरणेष्विव वारिपूरः

सर्वो विभाति यद्बोधवशान् प्रपद्यः ।

मालाफणीव च निमीलति यत् प्रबोधान्

तद् ब्रह्म नैमि सुखमद्वयमात्मरूपम् ॥ १ ॥

आसेतोराहिमाद्रेरपि भुवि विदितान् धर्मराजाध्वरीन्द्रान्
वन्देऽहं तर्कचूडामणिमणिजननक्षीरधीक्षातपादान् ।

यत्कारुण्यान्मयाभूदधिगतमधिकं दुर्ग्रहं सूक्ष्मधीकै-

रण्यान् शास्त्रजानं जगति मखकृता रामकृष्णकृत्येन ॥ २ ॥

वेदान्तपरिभाषायां सोऽहं तातविनिर्मिताम् ।

आकरोमि कृतिं सर्वद्रव्यन्तार्थप्रकाशिकाम् ॥ ३ ॥

End. परिच्छेदप्रतिपाद्यमर्थं निगमयति तदेवमिति ॥

प्रसादलिखितं त्यक्तं प्रसादालस्यदोषतः ।

तत्त्वन्तर्धं बुधैः सङ्गिः क्षमा हि विदुषां धनम् ॥ १ ॥

सुवर्णखचिताकारा कृतिरेषा मया कृता ।

विदुषामस्तु वेदान्तशिखामणिरलङ्घ्यता ॥ २ ॥

अनेन मतप्रबन्धेन वेदान्तार्थावलम्बिना ।

गुरुकारुण्यलब्धेन तारकं ब्रह्म तुष्यतु ॥ ३ ॥

वन्देऽहं वन्दनीयानां वन्द्यां वाचस्पतीश्वरीम् ।

कामिनाशेषकल्याणकलनाकल्पवल्लीम् ॥ ४ ॥

Colophon. इति श्रीधर्मराजाध्वरीन्द्राक्षजरासकृष्णाध्वरीन्द्रविरचिते वेदान्तशिखामणौ
प्रयाजनाख्योऽष्टमः परिच्छेदः समाप्तः ॥०॥ समाप्तश्चायं ग्रन्थः ॥०॥

विषयः । श्रीधर्मराजाध्वरीन्द्रविरचितवेदान्तपरिभाषायाः व्याख्यानम् ॥

No. 1142. गोतमीयतन्त्रम् ।

Substance, country-made yellow paper, $18\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia 76. Lines, 7 on a page. Extent, 2,028 s'lokas. Character Bengali. Date Sk. 1736. Place of deposit, Benares, Nadiyárchhatra, Sivakrishna Vedánta-sarasvatí Bhaṭṭáchárya. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Gau'tamiya Tantra. A Vaishṇavite Tantra, comprising, in thirty-one chapters, a complete system of rituals for the guidance of Vaishṇavas, and the adoration of Kṛishṇa in a variety of forms. The work is designed with a view to apply the rituals of Śákta worship with all its forms, mysteries and mummeries to the cult of Kṛishṇa, and is alway appealed to as a leading authority in all questions regarding rituals. It is held in high estimation by Vaishṇava householders, but ascetics and more devout and ardent followers of Chaitanya do not implicitly carry out its ordinances. *Contents* ; 1, Ten-syllable mantra of Kṛishṇa ; 2, Derivation of that mantra ; identification of the mantra with the Deity ; the mystic syllable of the mantra the source of the universe ; the application of the eighteen-syllable mantra of Kṛishṇa ; the object of the mystic particles in the mantras ; regulation of the breath ; 3, Mental assignment of the various parts of the body to different tutelary divinities ; 4, Description of Vṛindávana ; the mode of meditating on Kṛishṇa ; 5, Characteristics of spiritual guides and neophytes, time meet for initiation ; 6, Altars ; 7, Initiation ; daily prayers and adorations ; 8, Twelve forms of purifications ; 9, Purification and forms of worship, observances and rituals during worship ; 10, Adoration of Kṛishṇa through the medium of ammonite stones ; 11, Homa or worship through fire ; 12, Offerings ; 13, Imparting of mantras to disciples ; 14, Attainment of mastery over mantras ; 15, Occasional forms of worship, and rosaries ; 16, Daily threefold worship ; 17, Worship of Kṛishṇa in his infantile form ; 18, Derivation and uses of various Vaishṇava mantras ; 19, Means of causing dementation ; mantras for female divinities ; 20,

Differences in the forms of adoration, and advantages of adoring Kṛishṇa under different forms; 21, Various mantras of Kṛishṇa; 22, Attainment of superhuman powers, and various mantras; 23, Attainment of eloquence; mantra &c. of Rāma; 24—28, Various mantras &c.; 29, Characteristics of mastery over mantras; 30, Duties of persons accepting particular mantras; 31, Attainment of true knowledge; praise of the Tantra.

Beginning. ॐ बालगोपालाय नमः ।

सिद्धाश्रमे वसन् श्रीमान् कदाचिज्ज्ञातसो मुनिः ।

तपःस्वाध्यायनिरतो भक्तिमान् पुरुषोत्तमः ॥ १ ॥

End.

इत्येवं कथितं प्रश्नं मया ते मुनिसत्तम ।

अस्यलोकनतश्चिन्ने कृष्णात्मा सम्प्रसीदति ॥

Colophon.

इति श्रीगीतमीये सद्धान्ते सर्वतन्त्रोत्तमे एकविंशोऽध्यायः ॥

समाप्तश्चायं गीतमीयतन्त्राख्यो ग्रन्थः ॥०॥

विषयः ।

अत्रैकविंशत्यष्टलाः सन्ति । १—कृष्णस्य दशाक्षरमन्त्रफलं । २—दशाक्षर-
मन्त्रोद्धारः । बीजानामीश्वरादिभावेनोपासना । क्लींकाराज्यगदुत्पत्तिक्रमः ।
मन्त्रस्य विनियोगादिकथनम् । अष्टादशाक्षरमन्त्रोद्धारः । बीजतत्त्वानां वि-
न्यासः । प्राणायामाः । ३—काम्यन्यासाः । ४—हन्दावनवर्णनम् । कृष्णध्यानम् ।
५—गुरुलक्षणम् । शिष्यलक्षणम् । दीक्षाकालनिर्णयः । भूमिपरीक्षादयः ।
६—यागमण्डपरचना । गेहकुण्डादिरचनाप्रकारः । ७—दीक्षाकथनम् ।
सन्धाचयकथनम् । पञ्चप्रकारार्चाकथनम् । स्नानद्वैविध्यम् । गङ्गावाचनादिकम् ।
विप्रपादोदकपानव्यवस्था । देवादितर्पणम् । कृष्णतर्पणप्रकारः । सूर्यपूजा-
प्रकारः । द्वादशविष्णुकथनम् । ८—वैष्णवानां द्वादशशुद्धिकथनम् । हन्दा-
वनध्यानम् । भूतशुद्धिप्रकारः । ९—पञ्चगव्येन देहादेः शोधनप्रकारः । पञ्च-
गव्यस्य साधनिर्वचनम् । अथ भूतशुद्धिः । सात्विकान्यासादेर्विधानम् । अर्घ्यस्था-
पनप्रकारः । पीठपूजा । मन्त्रात्मदेवताध्यानम् । विविधयजनक्रमः । विष्णो-
र्गन्धार्कम् । कलापूजनम् । कलाजपः । नवरत्नस्थापनम् । १०—कृष्णस्य पञ्च-
सुद्राभिरावाहनम् । प्राणप्रतिष्ठा । शालग्रामादिजङ्गपदार्थविशेषेषु कृष्णार्चायाः
नित्यकर्तव्यत्वम् । शालग्रामलक्षणम् । यन्त्रसामान्यलक्षणम् । यन्त्रविशेषलक्षणम् ।
कृष्णप्रतिमागठनप्रकारः । प्रतिमाद्वैविध्यम् । आवहनादिमन्त्राः । आवहनादि-
क्रमेण कृष्णपूजाप्रकारः । सुद्रालक्षणम् । ११—कृष्णमन्त्रानुसारेणाम्बुजालना-
दिकम् । नित्यहोमः । शिष्याय चरुसमर्पणम् । कम्बलादिशुद्धासने शिष्यस्य

भयनविधिः । १२—मन्त्रसिद्धिचिह्नानि । बलिविधिः । ब्रह्मार्पणम् ।
 १३—आत्मनि कृष्णसंस्कारः । शिष्याय मन्त्रदानम् । गुह्यदक्षिणानियमः ।
 १४—पुरस्चर्यासमयनियमः । भूमिपरिग्रहः । भक्ष्याभक्ष्यनियमः । पुरस्चरण-
 कृतः प्रात्यहिककर्तव्यक्रियोपदेशः । पुरस्चरणस्य स्थानविशेषे फलवैजात्यम् ।
 चक्रविचारविधिः । नानाविधमालानिर्माणं तथा तत् शोधनादिकम् ।
 जपादिनियमलक्षणम् । जपदर्शांशहोमस्तथा तद्दर्शांशतर्पणादिकम् । १५—
 नैमित्तिकानुष्ठानव्यवस्था । १६—कृष्णस्य त्रैकालिकार्चनविधिः । १७—
 बालकृष्णस्य मन्त्रपूजादिकम् । १८—कृष्णमन्त्रयोः प्रयोगः । कूर्चबीजाद्वारस्य ।
 ऋसिंहबीजाद्वारः । वशीकरणप्रकारश्चेति । १९—उच्चाटनप्रकारः । स्त्री-
 बीजम् । मन्त्रयगाद्यध्यादिकम् । २०—कृष्णस्य मासविशेषे फलविशेषाय
 पूजाविशेषः । २१—कृष्णस्य नानाविधमन्त्राणामुद्धारस्तथा तत्तद्बीजादयश्च ।
 २२—गङ्गावाहनमन्त्रः । तस्य बीजादयश्च । त्रुतिधरभवनप्रकारः । वाक्-
 सिद्धिभवनप्रकारः । कृष्णमहामन्त्रोद्धारः । यन्त्रधारणप्रकारः । २३—वाग्मि-
 भवनप्रकारः । कामगायत्र्यादिकम् । २४—वक्त्रिणीवल्लभमन्त्रोद्धारादिकम् ।
 कामनाविशेषे फलदाः मन्त्राः । भट्टराज्यागममन्त्राः । तथा नानाफलदले-
 नासिद्धिता मन्त्राः । २५—अत्रापि फलविशेषप्रापकाः मन्त्रा एव । २७—
 अत्रापि तथैव । २८—अत्रापि तथैव । २९—मन्त्रसिद्धिलक्षणानि । ३०—
 मन्त्राचारनिर्दर्शनम् । ३१—कार्ययोगकथनम् । मन्त्रयोगकथनम् । समा-
 धिकथनम् । ज्ञानसाहाय्यम् । तन्त्रसाहाय्यम् ।

No. 1143. दायतत्त्वटिप्पनी ।

Substance, country-made yellow paper, 18 × 3 inches. Folia, 14. Lines, 7 on a page. Extent, 477 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Prasannakumāra Vidyaratna. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Dāyatattva-ṭippaṇī. Notes on the *Dāyatattva* of Raghunandana, a treatise on inheritance. By Kās'irāma Vāchaspati.

Beginning. ओं नमो गणेशाय । तत्त्वं—स्वाश्रयप्रतिपादकत्वसम्बन्धेन तादृशसूत्रित्यादृष्टा-
 साधारणपरं दायभागलभिति यावत् ॥

End. तत्र पिढतो भागकल्पनेत्याह ।

Colophon. इति श्रीकाशीरामवाचस्पतिभट्टाचार्यविरचिता दायतत्त्वटिप्पणी समाप्ता ।
विषयः । श्रीमद्भुवनन्दनभट्टाचार्यकृतदायतत्त्वस्य व्याख्यानम् ।

No. 1144. उदाहृतत्त्वटिप्पणी ।

Substance, country-made yellow paper, 18 × 3 inches. Folia, 15. Lines, 7 on a page. Extent, 518 s'okas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Prasannakumāra Vidyāratna. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Udvāha-tattva-tippaṇī. Notes on Raghunandana's summary of the laws regarding marriage. By Kās'īrāma Vāchaspati.

Beginning. ओं नमो गणेशाय । नत्वा गुरोस्वरूपद्वयार्जसि मूर्द्धा

श्रीकान्तकान्तचरणं प्रणिधाय चित्ते ।

श्रीकाशिरामसुहृन्नी कृतिनां हिताय

सम्बन्धतत्त्वविवृतिं वितनोति यत्नात् ॥

स्मृतिशास्त्राम्बुधौ लीलाकृतसेतुं जगद्गुरुं ।

विदितं त्रिषु लोकेषु नमामि रघुनन्दनम् ॥

End. ननु भ्रुवणीत्यादिवचनस्य हन्त्येगपरिशिष्टेयत्वेन हन्त्येगमात्रपरत्वमिति पाठः
क्वाचित्कः (इतः खण्डितम्)

विषयः । रघुनन्दनकृतोदाहृतत्त्वव्याख्या ।

No. 1145. एकादशीतत्त्वटिप्पणी ।

Substance, country-made yellow paper, 18½ × 3 inches. Folia, 47. Lines, 7—6 on a page. Extent, 1,299 s'okas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Navadvīpa, Prasannakumāra Vidyāratna. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Ekādasī-tattva-tippaṇī. Notes on Raghunandana's summary of the laws regarding the fast on the eleventh day of the moon. By Kās'īrāma Vāchaspati.

Beginning. ओं नमो गणेशाय ॥ अथैकादशीतत्त्वस्य टिप्पणी लिख्यते । तत्र वक्ष्यामीति ।

End. एकादश्यान्तु शुक्लायां कार्तिके मासि केशवमित्यर्थः ॥ (समाप्तिवाक्यं नास्ति)
विषयः । श्रीरघुनन्दनभट्टाचार्यविरचितैकादशीतत्त्वस्य व्याख्यानम् ।

No. 1146. मलमासतत्त्वटिप्पणी ।

Substance, country-made yellow paper, 18 × 3 inches. Folia, 249. Lines, 7—6 on a page. Extent, 249 s'lokas. Character, Bengali, Date, ? Place of deposit, Navadvīpa. Prasannakumāra Vidyāratna. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Malamāsātattva-tippaṇī. Notes on Raghunandana's summary of the laws regarding intercalary months. By Kās'īrāma Vāchaspati.

Beginning. नत्वा गुरोश्चरणपद्मरजांश्च मूर्द्धा
श्रीकान्तकान्तचरणञ्च निधाय चित्ते ।
श्रीकाशिरामसुकृती छतिनां हिताय
सम्यक् तनोति विवृतिं मलमासकस्य ॥
स्मृतिशास्त्राम्बुधौ लीलाकृतसेतुं जगद्गुरुम् ।
विदितं त्रिषु लोकेषु नमामि रघुनन्दनम् ॥
मीमांसादिनानाशास्त्रपारदश्च श्रीरघुनन्दनभट्टाचार्यः प्राचीनविचक्षणगण-
नानाविधव्याख्याजनितसन्देहस्य स्मृतिशास्त्रस्य मुख्यतरवचनयुक्तिभ्यां तत्त्वं
निर्णीयेदानीन्तनानां सुखबोधाय निबन्धांश्चकार । अत्र च स्मृतिशास्त्रस्य स-
भावतो दुर्गमतया कानिचित्कठिनानि सन्ति अतस्तानि मया व्याख्यायन्ते ॥

End. यद्वा सद्यपि नाम असदेव तत्तन्मासविहितकर्मण्यनर्हत्वादित्याहुः ।
यं प्राकृत समस्तशास्त्रनिपुणः श्रीरामकृष्णात्मजः
श्रीराघोन्नरवक्त्रभाष्यसुकृती सङ्गीतचूडामणिः ।
तेन श्री + काशिरामसुकृतिना यत्नेन निष्पादिता
टीका नातिसुष्टुल्लापि छतिभिः सानुग्रहेद्दृश्यताम् ॥

Colophon. इति श्रीकाशिरामवाचस्पतिभट्टाचार्यविरचिता मलमासतत्त्वटिप्पणी समाप्ता ॥
विषयः । रघुनन्दनभट्टाचार्यकृतमलमासतत्त्वस्य व्याख्यानम् ।

No. 1147. याज्ञवल्क्यदीपकलिका ।

Substance, Europe paper, 18 × 3½ inches. Folia, 77. Lines 8 on a page. Extent, 3,071 s/lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1793. Place of deposit, Navadvīpa, Śrīnātha Śīromani. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Yājñavalkya-dīpakalikā. A commentary on the Institutes of Yājñavalkya. By Śūlapāṇi. The author lived during the reign of Lakshmaṇa Sena of Bengal, in the beginning of the twelfth century.

Beginning. ओं नमो गणपतये ॥ अशेषकलुषध्वंसि नवा विष्णोः पदाम्बुजम् ।

याज्ञवल्क्यास्मृत्येष्टीकां शूलपाणिः समातनोत् ॥

अज्ञानतिमिरग्रस्तशस्त्रार्थप्रतिपत्तये ।

वृत्तेयं दीपकलिका कलिकालमलापहा ॥ योगीश्वरमिति ॥

End.

त्रयाणां देवानां समाचारस्तथी तस्यावर्तप्रकाशकमिति ॥

Colophon. इति साङ्गडि(यानमहासहो)पाध्यायश्रीशूलपाणिभट्टाचार्यविरचितायां याज्ञ-
वल्क्यटीकायां दीपकलिकायां तृतीयाध्यायः समाप्तः ॥

विषयः । याज्ञवल्क्यामहर्षिदत्तस्मृत्यैव्याख्यानम् ।

No. 1148. तीर्थचिन्तामणिः ।

Substance, palm leaf, 15 × 2 inches. Folia, 184. Lines, 5 on a page. Extent, 4,140 s/lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Śrīnātha Śīromani Bhattachārya. Appearance, decayed. Verse. Generally correct.

Tīrtha-chintāmaṇi. A summary of the duties to be observed at sacred places. The MS. is defective both at the beginning and at the end, and five chapters only are available. These treat successively of Prayāga, Purushottama, Gaṅgā, Gayā and Bārānasī. Owing to the absence of the end, the author's name cannot be ascertained.

Beginning. (प्रारम्भे पञ्चतुष्टयं खण्डितं) लं वृत्तमुख्यद्रव्यकं, गच्छन् देशान्तरं यत्तु श्राद्धं
कुर्यात्तु सर्षिषा । यात्रायमिति तत्प्राक्तं प्रवेशे च न संशय इति भविष्य-
पुराणवचनात् इदमाभ्युदयिकमिति तु केचित् ।

End.

स्नानं कृत्वा तु गन्तव्यं गोप्रक्षेपे तु यश्चस्त्रिभिः ।

अह्नि चैलिका देवि अर्चितव्या प्रयत्नः॥ (इतः परं खण्डितम्)

विषयः ।

यद्यपि खण्डितत्वाद्वा कति विभागाः सन्तीति निर्णेतुमशक्यन्तथापि यावन्तः
सम्प्लव्यन्ते तावतां खलु प्रयागप्रकाश—पुरुषोत्तमप्रकाश—गङ्गाप्रकाश—गया-
प्रकाश—वाराणसीप्रकाशानामेषां यथानिर्दिष्टं तत्तद्विषयाः प्रदर्शयन्ते,
तत्राद्ये प्रयागप्रकाशे—सामान्यतीर्थयात्राविधिक्रमः । प्रयागतीर्थयात्राविधिः ।
अथ तत्प्रयोगः ।

द्वितीये पुरुषोत्तमप्रकाशे—भारतवर्षप्रशंसा तत्परिचयश्च । तथा तदन्तर्गतोत्कल-
प्रदेशप्रशंसा तत्परिचयश्च । सत्ययुगे प्रादुर्भूतैन्द्रयुक्तामघेयस्य राज्ञ इतिहासः,
पुरुषोत्तमयाचाष्टतिप्ररोचकः । द्वादशाक्षरमन्त्रेण कृष्णपूजनविधिः । कृष्ण-
दर्शनमाहात्म्यम् । सुभद्रापूजाविधिः । नरसिंहपूजाविधिः । प्रसङ्गान्तमन्त्रोपा-
सनफलकीर्तनञ्च । मत्स्यमाधवाचनम् । पञ्चतीर्थीविधिः । पुरुषोत्तमक्षेत्रे सा-
गरस्नानपूर्वकपुरुषोत्तमाचनविधिः । इन्द्रयुक्तामघेयस्य स्नानपूर्वकपुरुषोत्तमाचनप्र-
कारः । महाच्यैष्टां पुरुषोत्तमयात्राविधिः । ततस्तत्प्रयोगः । सुभद्रारामसहित-
मञ्चस्यपुरुषोत्तमदर्शनमाहात्म्यम् । कृष्णभिक्षित्तजलेनात्माभिषेकफलम् । सुभद्रा-
वल्लारामसहितमञ्चस्यपुरुषोत्तमदर्शनप्रयोगः । प्रतिष्ठायाफलम् । दक्षिणोदधे-
स्तटे वटराजसमीपे भगवत्कृष्णदर्शनविधिः, अथ तत्प्रयोगश्च । तत उत्कल-
देशावस्थितकृत्तिवासःक्षेत्रपद्धतिः । तत्रादौ—क्षेत्रपरिचयः । कृत्तिगतोत्तमाहा-
देवस्य पूजनविधिः । ततस्तत्पूजनदर्शनादिमाहात्म्यम् । कृत्तिवासोचनप्रयोगः ।
अथ कोणार्कविधिरक्षेत्रे रामेश्वरविधिरपि । ततो विरजाक्षेत्रप्रयोगः ।

अथ तृतीये गङ्गाप्रकाशरक्षेत्रे—गङ्गामाहात्म्यम् । गङ्गाजलमाहात्म्यम् । गङ्गा-
सेवनफलम् । गङ्गाभक्तिफलम् । गङ्गातोयपानफलम् । गङ्गातोयपानप्रयोगः ।
गङ्गादर्शनफलम् । गङ्गादर्शनप्रयोगः । गङ्गास्मरणफलम् । गङ्गास्मरणप्रयोगः ।
गङ्गानामकीर्तनफलम् । गङ्गानामकीर्तनप्रयोगः । गङ्गास्पर्शनफलम् । गङ्गा-
स्पर्शनप्रयोगः । गङ्गाभिलासफलम् । गङ्गाभिलासप्रयोगः । गङ्गास्नानफलम् ।
गङ्गास्नानप्रयोगः । कालविशेषे गङ्गास्नानफलम् । अथ तत्प्रयोगः । एवं देश-
विशेषे गङ्गास्नानफलम् । अथ तत्प्रयोगः । गङ्गायामवगाहनफलम् । तथा
तत्प्रयोगः । गङ्गाजलेन तर्पणफलम् । अथ तत्प्रयोगः । गङ्गातीरे शिवाचन-
फलम् । अथ तत्प्रयोगः । गङ्गापूजाविधिः, अथ तत्प्रयोगः । गङ्गातीरे घृत-
धेन्वादिदानविधिः, अथ तत्प्रयोगः । गङ्गायां व्रतफलमथ तत्प्रयोगः । गङ्गायां
आक्षेपफलमथ तत्प्रयोगः । गङ्गान्तर्जलमरणफलम् । अथ तत्प्रयोगः । गङ्गा-

यामस्थिस्थितिफलम् । अथ तत्प्रत्येकप्रकारः । गङ्गायासीरक्षेवादिनिर्णयः ।
गङ्गातीररक्षिकाफलमिति ।

अथ तुरीये गद्याप्रकाशखण्डे—गद्यामाहात्म्यम् । तत्तत्परिचयादिकम् । प्रेत-
शिलाकृत्यविधिः । अथ गद्याकृत्ये फल्गुतीर्थस्नानतर्पणषोडशीप्रभृतिकृत्यादिकं
प्रथमदिवसीयम् । ततो द्वितीयदिवसीयकृत्यं प्रेतशिलायां पिण्डदानादिकम् ।
अथ पञ्चतीर्थीकृत्यम् । पञ्चतीर्थीकर्मोपेक्षया यद् द्वितीयदिनकृत्यं तत्कृत्यम् ।
पञ्चतीर्थीदिनोत्तरतृतीयदिनकृत्यम् । पञ्चतीर्थीदिनोत्तरचतुर्थदिनकृत्यम् ।
पञ्चतीर्थीदिनोत्तरपञ्चमदिनकृत्यम् ।

पञ्चमे वाराणसीप्रकाशाभिधे—वाराणसीमाहात्म्यम् । वाराणसीक्षेत्रपरिचया-
दिकम् । वाराणसीक्षेत्रप्रवेशफलम् । वाराणसीवासफलम् । वाराणसीमरण-
फलम् । तत्रत्यदशाश्वमेधादितीर्थे स्नानदानादिकफलम् । तत्रैव च देशविशेषा-
वच्छेदेन च दानादिकार्यविशेषे फलविशेषकीर्तनम् । ततो वाराणसीयात्राका-
लनिर्णयः । यात्रायां विधिविहिततत्कृत्यानि च । (एतत्प्रकाशस्य खण्डि-
तत्वादितः परं किं किमस्ति कृत्यं तन्नोपलब्धम्) ।

No. 1149. शुद्धितत्त्वटिप्पनी ।

Substance, country-made yellow paper, $18\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 109.
Lines, 7 on a page. Extent, 3,815 s'lokas. Character, Bengali. Date, ?
Place of deposit, Navadvīpa. Prasannakumāra Vidyāratna. Appearance,
fresh. Prose. Generally correct.

S'uddhitattva-tippanī. A gloss on the S'uddhitattva of Raghunan-
dana—a treatise on purification. By Rādhāmohana S'armā.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ॥ प्रणम्य परमानन्दं गोविन्दं मोहनद्विजः ।

करोति शुद्धितत्त्वार्थतात्पर्यस्यावधारणं ॥

End. तथा शुद्धायाः स्वप्नवाशैचं सपिण्डमरणशै (इतः खण्डितं)

विषयः । रघुनन्दनभट्टाचार्यकृतशुद्धितत्त्वस्य व्याख्यानम् ।

No. 1150. मलमासतत्त्वटिप्पनी ।

Substance, country-made yellow paper, $18\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 107. Lines, 7 on a page. Extent, 3,745 s'lokas Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa. Prasannakumāra Vidyāratna. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Malamāsa-tattva-ṭippanī. A gloss on the Malamāsa-tattva of Raghunandana—a treatise on intercallary months. By Rādhāmohana S'armā.

Beginning. श्रीगुरवे नमः । प्रणम्य राधानलिनीसुष्ठुमङ्गं घनश्यामलमच्युतस्य ।

परं चिदानन्दमयं तनोति श्रीमोहनोऽर्थं मलमासतत्त्वे ॥

End. अन्यथा मलमासस्यले द्विष्येवादिपदप्रयोगानुपपत्तेरिति ॥

Colophon. श्रीमद्द्वैतवंशेशोद्भवश्रीराधामोहनभट्टाचार्यविरचिता मलमासतत्त्वटिप्पनी समाप्ता ।

विषयः । रघुनन्दनभट्टाचार्यकृतमलमासतत्त्वव्याख्या ।

No. 1151. दायतत्त्वटिप्पनी ।

Substance, country-made yellow paper, $18\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 42. Lines, 7 on a page. Extent, 1,470 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa. Prasannakumāra Vidyāratna. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Dāya-tattva-ṭippanī. A gloss on the Dāya-tattva of Raghunandana—a treatise on the law of inheritance. By Rādhāmohana S'armā.

Beginning. प्रणम्य राधिकाकान्तं लक्ष्यं संसारलोचनं ।

श्रीराधामोहनो दायतत्त्वव्याख्यां करोत्यसौ ॥

End. क्रमेण धनाधिकारे वानप्रस्थस्यापि सतीर्याद्यभावे घनसम्बन्धी विवेच्य इति सुद्धेयः ।

Colophon. इति कलियुगपावनावतारश्रीमद्द्वैतमहाप्रभुवंशसम्भवश्रीराधामोहनभट्टाचार्यविरचिता दायतत्त्वटिप्पनी समाप्ता ।

विषयः । श्रीरघुनन्दनभट्टाचार्यविरचितदायतत्त्वस्य व्याख्यानम् ।

No. 1152. प्रायश्चित्ततत्त्वटिप्पनी ।

Substance, country-made yellow paper, $18\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 86. Lines, 6 on a page. Extent, 2,666 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa. Prasannakumāra Vidyāratna. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Prāyaś'chitta-tattva-ṭippanī. A gloss on the *Prāyaś'chitta-tattva* of Raghunandana—a treatise on expiations, By Rādhāmohana Sarmā.

Beginning. ॐ नमः परदेवतायै ।

तद्धिद्दीतोलीनाम्बुदरुचिररूपसूतले
लसद्गंभीरादासूतनिकरवर्षी प्रियसखि ।
नवीनोऽयं किं मे रचयति हृदीतीकृतकथा
सुदुस्यन्दा राधा जयति वकशत्रोर्हृदि गता ॥
स्फुटं प्रायश्चित्ततत्त्वव्याख्या मोहनशर्मा ।
क्रियतेऽद्वैतवंशेन गोविन्दरतिकाग्र्या ॥

End. सारापानस्य जातिमात्रनिषेधात्तदित (इतः खण्डितं)

विषयः । श्रीरघुनन्दनकृतप्रायश्चित्ततत्त्वस्य व्याख्यानम् ।

No. 1153. अनुमानचिन्तामणिटिप्पनी ।

Substance, country-made yellow paper, $18 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 230. Lines, 8 on a page. Extent, 8,510 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa. Haramohana Chūdāmaṇi. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Anumānachintāmaṇi-ṭippanī. A commentary on the *Anumāna Khaṇḍa* of Gaṅgeś'a. By Mathurānātha Tarkayāgis'a. (See vol. I., p. 295.)

Beginning. ओं नमो गणेशाय ।

नवीननीरदश्यामसङ्गमङ्गुललोचनं ।
वक्त्रवीवक्त्रभेदं वन्दे वृन्दावनविहारिणं ॥
श्रीमता मथुरानाथतर्कवागीशधीमता ।
विशदीकृत्य दृश्यन्ते द्वितीयमणिफक्किका ॥

प्रत्यक्षं निरूपितमिदानीमनुमानं निरूपणीयं, अतः शिष्यावधानाय प्रतिजानीते प्रत्यक्षानन्तरमित्यादिना ।

End. तथाप्युद्भावने कथकसम्प्रदायसिद्धप्रकारभेदोऽनेन दर्शित इति न काप्यनुपपत्तिरिति सङ्क्षेपः ॥

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीमथुरानाथतर्कवागीशभट्टाचार्यविरचिता अनुमान-टिप्पणी समाप्ता ॥

विषयः । गङ्गेशोपाध्यायविरचितः अनुमानखण्डस्य बाधान्तस्य व्याख्यानं ।

No. 1154. अभिधादिवादचिन्तामण्यलोकटिप्पणी ।

Substance, country-made yellow paper, $17\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 6. Lines, 8 on a page. Extent, 260 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa. Haramohana Chūdāmaṇi. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Avidhādivāda Chintāmanyāloka-ṭippaṇī. A commentary on a portion of the S'abdakhaṇḍa of Gaṅgeś'a. By Mathurānātha Tarkavāgis'a. See vol. I., p. 295.

Beginning. अपि च सङ्कल्पादीनां समुच्चितानां प्रवर्तकत्वमेकस्यैव मतमिति धमनिवारणाय मतभेदं स्पष्टयति—अभिधेत्यादिना ।

End. विधित्वानुपपत्त्या च नोचितमिति सर्वत्र न हेतुद्वयान्वय इति यदुक्तं तद्दीर्घं स्वयमेवाह हेतुद्वयमित्यादिना ।

Colophon. इत्यभिधावादादिमिश्रव्याख्या सम्पूर्णा ॥

विषयः । अभिधावादिचिन्तामण्यलोकव्याख्यानं ।

No. 1155. सन्निकर्षविचारः ।

Substance, country-made yellow paper, $15\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 13. Lines, 8 on a page. Extent, 565 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa. Bhuvanamohana Vidyaratna Bhaṭṭāchārya. Appearance, decayed. Prose. Incorrect.

Sannikarsha-vichāra. A Nyāya dissertation on perceptible evidence. By Govinda.

Beginning. ओं नमो गणेशाय । प्रत्यक्षानुमित्युपमितिशाब्दभेदेन प्रसा चतुर्विधा, तत्रेन्द्रियसन्निकर्षजन्यं ज्ञानं प्रत्यक्षं ।

End. द्रव्यविषयतायां लौकिककलनिवेशादिति समासः ।

Colophon. इति सन्निकर्षविचारः ॥

विषयः । षड्विधप्रत्यक्षाणां कारणनिर्वचनम् ।

No. 1156. आत्मतत्त्वविवेकटीका ।

Substance, country-made yellow paper, $16\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 18. Lines, 8 on a page. Extent, 819 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa. Bhuvanamohana Vidyaratna Bhattachārya. Appearance, decayed. Prose. Incorrect.

A'tmatattva-viveka-tīkā. A commentary on the *A'tmatattva-viveka* of Ś'ankara A'chārya. By Govinda.

Beginning. ओं नमः परदेवतायै ।

नला कृष्णपद्मद्वन्द्वं श्रीगोविन्देन धीमता ।

आत्मतत्त्वं प्रवक्तव्यं केवलं मोक्षहेतवे ॥

End. विशिष्टस्रप्रतियोगिसमानाधिकरणसम्बन्धेन तथाविधसंयोगनाशस्य तत्र खल्ल-
(इतः खण्डितं)

विषयः । आत्मतत्त्वविवेकस्य कियद्दशस्य व्याख्यानं ।

No. 1157. काव्यप्रकाशभावार्थः ।

Substance, country-made yellow paper, $17 \times 2\frac{1}{2}$ inches. Folia, 29. Lines, 7 on a page. Extent, 1,027 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Bhuvanamohana Vidyaratna Bhattachārya. Appearance, decayed. Prose. Incorrect.

Kāvya-prakāśa-bhāvārtha. A commentary on the *Kāvya-prakāśa* of Mammāṭha Bhaṭṭa—a treatise on Rhetoric. By Rāmakṛishṇa.

Beginning. ओं नमः कृष्णाय ॥

सर्वैः काव्यैरुच्यमानं प्रणम्य सरसेश्वरं ।

काव्यप्रकाशभावाया रामकृष्णेन गीयते ॥

End. भावप्रत्ययरूपतद्धितार्थस्यैव विधेयतया भानेऽलक्ष्य (इतः खण्डितं)
विषयः । काव्यप्रकाशस्य व्याख्यानम् ।

No. 1158. क्षणभङ्गुरवाददीधितिटिप्पनी ।

Substance, country-made yellow paper, $15\frac{1}{2} \times 3$ inches. Folia, 7. Lines, 8 on a page. Extent, 346 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa. Bhuvanamohana Vidyaratna Bhattachārya. Appearance, decayed. Prose. Incorrect.

Kṣaṇabhāṅgura-vāda-dīdhiti-ṭippanī. A gloss on the commentary of Raghunātha on the section on mutability of matter in the *Anumāna-chintāmaṇi* of Gaṅgeś'a.

Beginning. (प्रारम्भे चतुर्विंशत्यधिकशतपचाणि न सन्ति) यत्, विभिन्नकालावच्छिन्नमेक-
धर्मिणि कार्यकारिणाकारित्वत्वं ।

End. सङ्गाद्यसङ्गादकभाव इति भावं स्पष्टयति तथा चेति, ननु व्याप्य (इतः खण्डितं)
विषयः । क्षणभङ्गुरवाददीधितिव्याख्यानम् ।

No. 1159. प्रत्यक्षालोकरहस्यं ।

Substance, country-made yellow paper, 17×3 inches. Folia, 49. Lines, 7 on a page. Extent, 3,738 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa. Haramohana Chuḍāmaṇi. Appearance, decayed. Prose. Incorrect.

Pratyakṣhā loka-rahasya. A gloss on Jayadeva Miśra's commentary on the Pratyakṣha Khaṇḍa of Gaṅgeś'a's Chintāmaṇi. By Mathurānātha Tarkavāgīś'a.

Beginning. नमो गणेशाय ।

श्रीमता मथुरानाथतर्कवागीशधीमता ।

विशदीकृत्य दर्शन्ते प्रत्यक्षालोकफक्त्रिकाः ॥

निर्विघ्नं प्रारीप्सितग्रन्थसमाप्तिकामनया कृतं सुतिपूर्वकं भगवत्प्रार्थनरूपं मङ्गल
शिष्यशिष्याय आदौ निबध्नाति—वक्तापीति ॥

End. अग्रप्रास्यप्राद्वेति ॥ प्रकृतप्रासाण्यायये ज्ञाने प्रकृतप्रासाण्यविरोधिप्राद्वेक्यर्थः
अ (इतः खण्डितं)

विषयः । प्रत्यक्षालोकव्याख्यानं ।

No. 1160. सामान्यलक्षणाव्याख्या ।

Substance, country-made yellow paper, $8\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 26. Lines, 11—13 on a page. Extent, 482 ślokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1785. Place of deposit, Navadvīpa. Haramohana Chuḍāmaṇi. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Sāmānya-lakṣṇā-vyākhyā. A gloss on Jagadīs'a's commentary on the commentary of Raghunātha on the section on the major term in the Anumāna Chintāmaṇi of Gaṅgeś'a. By Haramohana.

Beginning. श्रीरामो जयतु ॥

श्रीराममिव मत्तातं श्रीरामं पुरुषोत्तमं ।
शिरोसणितयाख्यातं वन्देहमतिथलतः ॥
सामान्यलक्षणा व्याख्या जगदीशेन या कृता ।
तां टिप्पणीं श्रिया युक्तस्तनुते हरमोहनः ॥
नानाशास्त्रविचारणारणरटच्छङ्काहिसम्भिर्दिन-
लच्छीरामशिरोमणेः पितुरिदं पादाम्बुजं प्रार्थये ।
टीका श्रीहरमोहनेन बह्वशा यत्नात्कृता साम्प्रत-
मन्नेवासिगणस्य तोषजननी भूयाद्विपश्चिन्नुदे ॥
न्यायादिशास्त्रनिपुणानतिधीरगणान्
विज्ञान् प्रणत्य विततं परिवदयामि ।
दूष्यं वचो यदि पुनः परिशोधनीयं
तस्मात्परोपकृतये च सतां हि यतः ॥

End. सैव प्रागभावव्यञ्जका इत्यपि वदन्ति ।

नत्वा रामपदारबन्धयुगलं प्रोत्फुल्लपङ्केषहं,
रम्यं श्रीहरमोहनद्विज इहच्छावच्छेयैवेत्यहं ।
शाके वाणवस्त्रदधीन्दुविमितेऽदः पुस्तकं निर्ममे ॥

विषयः । सामान्यलक्षणाजगदीशीटिप्पणीव्याख्यानं ।

No. 1161. कारककौमुदी ।

Substance, country-made yellow paper, 18 × 3 inches. Folia 12 Lines, 7 on a page. Extent, 467 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa. Kṛishṇakānta S'iroratna. Appearance, old. Prose. Correct.

Kāraka-kaumudī. A commentary on the section on cases, in the Sanskrit grammar called Kātantra.

Beginning. अथापादानम् । तत्र यतोऽपैति तदपादानमिति कातन्त्रसूत्रम्,

End. एवं देवदत्तस्य स्वामीत्यत्र षष्ठ्या देवदत्तस्यः स्वामीति गम्यते ।

Colophon. इति कारककौमुदी समाप्ता ।

विषयः । कातन्त्रसूत्रमूलकः कारकार्थविचारः ।

No. 1162. क्रियायोगसारः, पद्मपुराणान्तर्गतः ।

Substance, country-made yellow paper. Folia, 226. Lines, 6—7 on a page. Extent, 3,411 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa. Kṛishṇakānta S'iroratna. Appearance, decayed. Prose. Incorrect.

Kriyāyogasāra. A part of the Padma Purāna. It is reckoned to be the most authentic portion of the Purāna in question. It has been twice printed in Calcutta, and MSS. are common.

Beginning. श्रीहरये नमः ।

नारायणं नमस्कृत्य नरक्षैव नरोत्तमं ।

देवीं सरस्वतीं चैव ततो जयमुदीरयेत् ॥

लक्ष्मीनाथपदारविन्दयुगलं ब्रह्मेश्वराद्यामर-

श्रेणीनक्षत्रशिरोमणिन्तमसलं वन्दामहे सन्ततम् ।

भक्त्या योगिमनस्सङ्गागुणसमासन्दोहद्विजुत्तमं

गङ्गाक्षोभकरन्दविन्दुनिकरं संसारदुःखापहम् ॥

मूर्तिं ब्रह्मा विधाय भगवान् रक्षत्यशेषं जगत्
 दार्चनतत्परा न हि पुनर्संजन्ति विश्वार्णवे ।
 ताण्डुदम्बुजेषु वसतिर्यस्य प्रभोः सन्ततं
 होतुमिच्छतेन्द्राय हरये देवाय तस्मै नमः ॥
 य उद्धृत्य समस्तधर्मान् योऽयं पुराणेषु जगाद देवः ।
 तत्स्वरूपेण जगद्धिताय वन्दे तमेकं कमलासमेतम् ॥

सतिशयगुह्यं निर्गतं व्यासवक्त्रात्-

उत्तरपुराणं प्रीतिदं वैष्णवानां ।

तमरवरौघैर्वाञ्छिताङ्गैर्मुनिरारो-

लभुवनकर्तुंश्चक्रिणः प्रीतयेऽस्तु ॥

श्रीपद्मपुराणे क्रियायोगसारे व्यासजैमिनिसंवादे युगधर्मनिरूपणं नाम
 विंशोऽध्यायः ॥ समाप्तश्चायं क्रियायोगसारः ॥

पञ्चविंशतिः अध्यायाः सन्ति, तत्र प्रथमे—सूतशौनकसंवादः । जैमिनि-
 यम् । व्यासवाक्यम् । भगवत्कथाश्रवणफलम् ।

—दृष्टिप्रक्रिया । सागरनामानि । भगवद्भक्तमाहात्म्यलक्षणम् । मधुकैटभ-
 ङ्गः । ब्रह्मलोकतत्त्वः । वैष्णवमाहात्म्यलक्षणम् ।

—क्रियायोगतत्त्वमाहात्म्यम् । गङ्गाया गुणः । विष्णुपूजाफलम्, दाना-
 नां फलं, एकादशीभक्तिः, धात्रीभक्तिः, तुलसीभक्तिः, अतिथिपूजनम्,
 षां गुणसंवादः फलसंवादश्च ।

—प्रयागमाहात्म्यम् । इतिहासः । गङ्गासागरसङ्गमः ।

—साधवचरित्रम् । चन्द्रकलाप्रसङ्गः ।

—गन्धिनीप्रसङ्गः । सुलोचनावाक्यम् । विश्वाधरप्रसङ्गः । प्रचेष्टप्रसङ्गः ।

—सुलोचनावाक्यम् । भीमनादवाक्यम् । धर्मबुद्धिराजप्रसङ्गः । गण्डकनिपा-
 तः ।

—वीरवरवाक्यम् । साधववाक्यम् । महाविष्णोः प्रतिमा । साधवव्रतस्तवः ।

—इति भगवद्वाक्यं । पुनर्गङ्गासाहात्म्यम् ।

—पूजाफलम् । साधे तदाधिक्यं । पुष्पफलमाहात्म्यम् । धर्मदूताः ।

—नारायणनामसाहात्म्यम् ।

—महाकृत्यानि । तत्र नारायणस्मरणं, निद्राभञ्जनं, विष्णुगृहसार्जनं,

मादिकश्चेति । विष्णुपादोदकमाहात्म्यम् । नैवेद्यमाहात्म्यम् ।

—मातुङ्गादिमासविशेषे द्रव्यविशेषदानफलानि । अश्वत्थसेचनादि-

Su
 9-10
 Sk. 17
 ance, n
 S
 ous ver
 the con
 Beginni

End.

विषयः ।

फलम् । ब्राह्मणकृतस्तुतिः । भगवतो ब्राह्मणस्य वरलाभः । अश्वत्थमाहात्म्यम् ॥

१२—जैष्ठे विष्णुपूजनं । आषाढे तथा । श्रावणमाद्रयोः । वैष्णवजनस्य
रात्रिभोजननिषेधः । एकवस्त्रपरिधानेन पूजननिषेधः । सर्वकार्येष्वेव तिल-
स्यावश्यकत्वं । बाहुद्वये शङ्खचक्रादेरङ्गनप्रशंसा । आश्विने कार्तिके च विशेष-
पूजादिकं । ब्राह्मणकृतशिवस्तुतिः । शिवकर्तृकं ब्राह्मणाख्यानवर्णनम् ।

१३—अथचायणपौषयोः पूजाविशेषोपाख्यानम् । पूजासमये पाण्डजनसम्भाषण-
निषेधः । वैनतेयाङ्कितघण्टाप्रशंसा । वीणादिवाद्यविशेषाणां वादनप्रशंसा ।
मुखवाद्यफलम् । मासे मासे हरिपूजनप्रशंसा ।

१४—नारायणमाहात्म्यम् । सर्वाखेव क्रियासु विष्णोः स्मरणं । सत्यद्युगीय-
सत्यवसुनामकस्य वैश्यस्य आख्यानम् । रामनाममाहात्म्यम् । विष्णुदूतयमदू-
तयोः कलहः । ततः परस्परयुद्धे यमदूतस्य पराभवः, पराजितस्य तस्य
यमनिकटे अभियोगः, यमस्य मीमांसा । षड्चरराममन्त्रस्य प्रशंसा ।

१५—महाविष्णुमाहात्म्यम् । चक्रिकोपाख्यानम् । तत्कृतलोचम् ।

१६—पुनर्विष्णुमाहात्म्यम् । भद्रतनूपाख्यानम् । सुमधवाक्यम् । मार्कण्डेय-
वाक्यं । दानभद्रयोः परस्परालापः । अष्टोत्तरशतं नामानि । भद्रतनुरचित-
जगन्नाथलोचम् ।

१७—पुरुषोत्तमतीर्थमाहात्म्यम् । अन्नममुद्रयोर्माहात्म्यम् । बलभद्रसुभद्रा-
श्रीकृष्णदर्शनं । फाल्गुनमासे गोविन्ददर्शनं । एवं चैत्रादिमासे जगन्नाथदर्शन-
फलम् । गुण्डिचामण्डपे श्रीकृष्णदर्शनफलम् । शयने उत्थाने च श्रीजगन्नाथ-
दर्शनफलम् ॥

१८—पुनः श्रीकृष्णमाहात्म्यम् । उर्वींमोपाख्यानम् । विष्णुनैवेद्यमाहात्म्यम् ।
खजनेरुपाख्यानम् । खम्बे केशवदर्शनं । खजनिस्तस्यः । ब्राह्मणवाक्यम् ।
भगवद्वाक्यम् ।

१९—दानतपोमाहात्म्यम् । हरिशर्मापाख्यानम् ।

२०—पानार्हणाविवेचनम् । ब्राह्मणप्रशंसा । विष्णुबुद्ध्या ब्राह्मणे नमस्कार-
विधिरवस्थाविशेषे च निषेधव्यवस्था । विप्रपादसेचनमाहात्म्यप्रस्तावे हरि-
शर्म्माणः पूर्वजन्मवृत्तान्ताद्युपन्यासः ।

२१—एकादशीमाहात्म्यम् । दशमीकृत्यम् । विष्णुमन्दिरे शङ्खादिचित्रलेखन-
प्रशंसा । विष्णुपूजा ।

२२—कोटिरथाख्यराजोपाख्यानम् । पुण्यात्मनां पापिनाञ्च पथिनिर्देशः । नरक-
वर्णना ।

२२—तुलसीसाहाय्यान्तया धात्रीसाहाय्याम् ।

२४—अतिथिसत्कारसाहाय्याम् ।

२५—सत्यचेतादियुगानां साहाय्याम्, पाठफलं श्रवणफलमेति ॥

No. 1163. सत्काव्यकल्पद्रुमस्य प्रथमखण्डः ।

Substance, country paper, 13½ × 5½ inches. Folia, 20. Lines, 9—10—11 on a page. Extent, 725 slokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1795. Place of deposit, Navadvīpa. Krishnakānta S'iroratna. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Satkāvya-kalpadruma. Volume first of a collection of miscellaneous verses from standard authors interspersed with verses composed by the compiler. By Krishnakānta Kavi.

Beginning. ध्यात्वा भङ्गरपादपद्मयुगलं प्राचीनपद्यावलीं

सङ्गृह्य खड्गतं तथा सुकवितादृष्टं सदानन्दम् ॥

साहित्यार्णवरत्नराजिसदृशं श्रीकृष्णकान्तः कवि-

धीराभीष्टफलप्रदम्पतन्तुने सत्काव्यकल्पद्रुमम् ॥

End.

संसारविषदृष्टस्य द्वे फले ह्यस्ततोपमे ।

काव्यान्तरसाखादः सङ्गमः सुजनैः सह ॥

विषयः ।

अत्र महाकविरचितानामुद्भूतप्रायणामपि प्रसिद्धमहाकविप्रणीतग्रन्थैः
सङ्गृहीतश्लोकानां खड्गतानाञ्च सङ्गृह्यत यत् खविरचितं पद्यं तत् खखी-
दृशं (*) चिह्नान्वितमिति । तत्रादौ आशीर्वादश्लोकाः । ततः शक्ति-
विषयकश्लोकाः । रामविषयकश्लोकाः । कृष्णविषयकश्लोकाः । काशीविषयक-
श्लोकाः । चैतन्यदेवविषयकश्लोकाः । श्रीकालवर्णना । वर्षाकालवर्णना ।
शीतकालवर्णना । वसन्तवर्णना । अश्वत्थसौगन्ध्याः न्यत्रिविधगुणयुक्तवायु-
वर्णना । प्रभातकालवर्णना । अथ व्यवहारोपयिकनानातार्थ्यप्रकाशक-
नानाविधश्लोकास्तत्र सहायप्रशंसा । नारिकेलतरुविषयकश्लोकाः । यशो-
वर्णना । गुणप्रशंसा । कूटकविताः । संस्कृतवङ्गहिन्दीपारस्यभाषासङ्कलित-
श्लोकसंस्था संस्कृतवङ्गहिन्दीलण्डभाषामिश्रितश्लोकः । समस्यापूरणम् । ततः
कतिचित्साधारणश्लोकाः ।

No. 1164. सत्काव्यकल्पद्रुमस्य द्वितीयखण्डः ।

Substance, S'rīrāmapura paper, $12\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 9. Lines 9. on a page. Extent, 303 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1795. Place of deposit, Navadvīpa. Krishṇakānta S'īroratna. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Satkāvya-kalpadruma. Volume second of the collection described in the last preceding Number.

Beginning. अथादिरसश्लोकाः ।

स्निग्धमालपसि रञ्जमेव वा लत्कयेव सखि मे रसायनम् ।

शीतलं सलिलमुष्णमेव वा पावकं हि भ्रमयेन्न संशयः ॥

End.

इयं सुरतरङ्गिणी न पुनरत्र नौ सङ्गमोऽ-

भवत्तरणिमज्जनं पथिक नैव भीतिं भज ।

कुरुष्व गुरुसाहसं विपुलचारुकुम्भद्वयम्

दधद्वनघनागमे घनरसस्य पारं व्रज ॥

समाप्तोऽयं सत्काव्यकल्पद्रुमः ॥

सत्काव्यकल्पद्रुम एष धीराः सम्पन्न आसीत् भवतां सुदृष्टौ ।

सर्वं गृहीत्वा फलमेतदीयं कुर्वन्तु दीनग्रहसार्यकलम् ॥

Colophon.

श्रीकृष्णकान्तशर्माणा खसङ्गृहीतैः खद्युतैश्च श्लोकैः सङ्कलितमिदं पुस्तकम् ॥

विषयः ।

प्रसिद्धकविविरचितग्रन्थेभ्यः सङ्गृहीतानां उद्धृतानां श्लोकानां खरचितानां

पद्यरत्नराजानामादिरसप्रोद्दीपकानां नानाविधानां समुच्चयः ।

No. 1165. मानवधर्मशास्त्रं ।

Substance, Palm leaf. $13\frac{1}{2} \times 2$ inches. Folia, 174. Lines, 4 on a page. Extent, 2,684 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1453. Place of deposit, Government of India. Appearance, very old and decayed. Verse. Scrupulously correct.

Mānava-dharma-s'āstra. This codex of the Institutes of Manu bears date S'aka 1453, and is 343 years old. It is written in a clear,

firm, practised hand, and is throughout most scrupulously correct ; but the letters are cramped, and most of them have an antique look (vide plate III). It differs in several places from the published texts, using in some places synonymous words, but in others new words which alter the sense of the passages in which they occur. The following is a list of the variations from the text of the Calcutta editions of 1832, and 1865, and of Sir Graves Chamney Haughton's London edition of 1825.

श्रीभवानीचरणवन्द्योपाध्यायकलकसुद्रितमानवधर्मशास्त्रपाठात् प्राचीनमानवधर्मशास्त्रस्य
पाठान्तरं ।

- १—अ ४२—श्लोके मनुष्याश्च स्थाने मानुषाश्च ।
१—अ ४६—श्लोके स्थावराः स्थाने तरवः ।
२—अ ११—श्लोके ते मूले स्थाने ते तू मे ।
२—अ ७९—श्लोके त्वचेवाहिः स्थाने त्वचो वाहिः (१) ।
२—अ ९१—श्लोके पञ्चैषां स्थाने पञ्चैव ।
२—अ ९७—श्लोके त्यागश्च स्थाने त्यागाश्च ।
२—अ ९९—श्लोके पाचादिवोदकं स्थाने पादादिवोदकं । *
२—अ १२१—श्लोके आयुर्विद्या स्थाने आयुः प्रज्ञा ।
२—अ १५६—श्लोके वृद्धः स्थाने स्थविरः ।
२—अ १६०—श्लोके वेदान्तोपगतं स्थाने वेदान्ताधिगतं ।
२—अ १९०—श्लोके विधीयते स्थाने प्रचक्ष्यते ।
२—अ २४५—श्लोके गुर्व्यर्थमाचरेत् स्थाने गुर्व्यर्थमाचरेत् ।
२—अ २४६—श्लोके कृत्रोपानहमासनं स्थाने कृत्रोपानहमन्तः ।
२—अ २९—श्लोके क्रमशो वराः स्थाने क्रमशोऽवराः । †
२—अ २०—श्लोके प्रेत्यचेह स्थाने प्रेत्येह च ।
२—अ २२—श्लोके विद्यादर्शान्नराक्षसान् स्थाने विद्यादर्शान्नराक्षसान् ।
२—अ २४—श्लोके पैशाचसाष्टमोधमः स्थाने पैशाचः प्रथितोऽष्टमः ।
२—अ ४७—श्लोके शेषास्तु स्थाने शेषाः स्युः ।

(१) इवार्थे वाशब्दः ।

* Haughton gives the old reading.

† Haughton gives the mark of the elided a.

- ३—अ ५९—श्लोके सदा पूज्याः स्थाने सदाभ्यर्च्याः ।
 ३—अ ८७—श्लोके सानुगेभ्यः स्थाने सान्वयेभ्यः ।
 ३—अ ८८—श्लोके क्षिपेदप्सवद्भ्याः स्थाने हरेदप्सवद्भ्याः ।
 ३—अ ९२—श्लोके तेजोमूर्ति स्थाने तेजोमूर्तिः । *
 ३—अ ९५—श्लोके गुरोः स्थाने गुरौ ।
 ३—अ १०६—श्लोके स्वर्ग्यज्ञातिथिपूजनं स्थाने स्वर्ग्यज्ञातिथिभोजनं ।
 ३—अ ११२—श्लोके सत्कृत्यान्नं स्थाने प्रकृत्यान्नं ।
 ३—अ १२२—श्लोके ग्रासान् स्थाने पिण्डान् ।
 ३—अ १६२—श्लोके भेदकोथस्य स्थाने भेदकश्चैव ।
 ३—अ १८७—श्लोके सम्यग् विप्रानयोदितान् स्थाने सम्यग् विप्रांस्तयोदितान् । †
 ३—अ २०२—श्लोके राजतान्वितैः स्थाने रजतान्वितैः ।
 ३—अ २०७—श्लोके नदीतीरेषु स्थाने जलतीरेषु ।
 ३—अ २२२—श्लोके प्रयच्छेत् स्थाने प्रयच्छेत्तु ।
 ३—अ २२९—श्लोके नास्वमापातयेत् स्थाने न चास्वं पातयेत् ।
 ३—अ २४०—श्लोके अभिवीक्ष्यते स्थाने अभिवीक्षितं ।
 ३—अ २४०—श्लोके कर्मणि स्थाने हविषि । एवं यथातथं स्थाने यथायथं ।
 ३—अ २५३—श्लोके अनुज्ञातस्ततो द्विजैः स्थाने अनुज्ञातस्तु तैर्द्विजैः ।
 ३—अ २७७—श्लोके पितृन् सर्वान् स्थाने पितृनर्चन् ।
 ३—अ २८२—श्लोके कृत्स्नमाप्नोति स्थाने सर्वमाप्नोति ।
 ३—अ २८४—श्लोके सनातनी स्थाने पुरातनी ।
 ४—अ ३५—श्लोके शुक्लाम्बरः स्थाने शुद्धाम्बरः ।
 ४—अ ४४—श्लोके तेजस्कामः स्थाने त्रेयस्कामः ।
 ४—अ ७०—श्लोके न षड्ज्ञोऽष्टं षड्ज्ञीयात् स्थाने न षड्ज्ञोऽष्टं विषड्ज्ञीयात् ।
 ४—अ १४१—श्लोके रूपद्रव्यविहीनांश्च स्थाने रूपद्रविणहीनांश्च ।
 ४—अ १४७—श्लोके वेदमेवाभ्यसेन्नित्यं स्थाने वेदमेव अपेन्नित्यं ।
 ४—अ २०७—श्लोके पदास्पृष्टश्च स्थाने पादस्पृष्टश्च ।
 ५—अ ५२—श्लोके ततोऽन्यो नास्यपुण्यकृत् स्थाने न ततोऽन्योऽस्यपुण्यकृत् ।

* Haughton has the old reading.

† Bharatachandra Śīromani has given the old reading, but Haughton has adopted the new form.

- ५—अ ५८—श्लोके अहमेकाहमेव च स्थाने अहमेकाहमेव वा ।
 ५—अ १२२—श्लोके काष्ठञ्च स्थाने काष्ठानि ।
 ५—अ १२५—श्लोके प्राणकर्णविट् स्थाने कर्णविघ्नखाः । *
 ६—अ ६६—श्लोके रतः स्थाने वसन् ।
 ७—अ ४९—श्लोके तज्जावेतावुभौ स्थाने तज्जौ ह्येतावुभौ ।
 ७—अ ५५—श्लोके किन्तु राज्यं स्थाने किम् राज्यं । †
 ७—अ २१७—श्लोके अचायैः स्थाने अभेद्यैः ।
 ८—अ १४८—श्लोके तद्द्रव्यमर्हति स्थाने तद्धनमर्हति ।
 ८—अ २६८—श्लोके नाङ्गुलिच्छेदमाप्नुयात् स्थाने नाङ्गुलिच्छेदमर्हति ।
 ९—अ २४७—श्लोके दृष्टोत्पन्नं स्थाने सिध्योत्पन्नं ।
 ९—अ २४२—श्लोके दोषेण स्थाने पापेन ।
 १०—अ २०—श्लोके ब्राह्म्यानि विनिर्दिशेत् स्थाने ब्राह्म्यानित्यभिनिर्दिशेत् ।
 १०—अ ५०—श्लोके विज्ञानाः स्थाने विज्ञाताः ।
 १०—अ १०५—श्लोके पापेन स्थाने दोषेण ।
 १०—अ ११०—श्लोके शूद्राद्यन्त्यजन्मनः स्थाने शूद्रस्याप्यन्त्यजन्मनः । ‡
 ११—अ २६—श्लोके लोभेनोपदिनसि स्थाने लोभेनापहरेत् ।
 ११—अ ५३—श्लोके निन्द्यैर्हि स्थाने निन्दितैः ।
 ११—अ ७२—श्लोके द्वादशसप्ताः स्थाने द्वादशाब्दानि ।
 ११—अ ७६—श्लोके सर्व्वखं वेदविदुषे स्थाने सर्व्वखं वा वेदविदे ।
 ११—अ ८०—श्लोके विमुच्यते स्थाने विशुद्धाति ।
 ११—अ १६७—श्लोके कणान्नता स्थाने कणान्नभुक् ।
 ११—अ १९७—श्लोके व्यपोहति स्थाने विशुद्धाति ।
 ११—अ २४२—श्लोके संवर्द्धयन्ति स्थाने सम्पादयन्ति ।
 ११—अ २४४—श्लोके पुण्यमुत्तमं स्थाने पुण्यमुद्भवं ।
 १२—अ १०—श्लोके अचुषः स्थाने दस्युषः ।
 १२—अ ९८—श्लोके प्रसूयन्ते स्थाने प्रसिध्यन्ति ।

* The old reading occurs in Haughton's edition.

† Haughton gives the old reading.

‡ Haughton gives the old reading.

No. 1166. विशिष्टवैशिष्ट्यविचारः ।

Substance, country-made yellow paper, $14\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 17. Lines, 10—12 on a page. Extent, 871 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Kṛṣṇakānta S'irratna. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Viśiṣṭa-vaiśiṣṭya-vichāra. A Nyāya dissertation on the relation of the attribute to the subject. The author's name is not given in the MS. Mr. Hall notices a treatise entitled *Viśiṣṭa-vaiśiṣṭya-bodha-vichāra* as the work of Harirāma Tarkavāgīśa Bhattachārya, but its extent is limited to 400 s'lokas. He adds that Raghudeva Bhattachārya is said to have composed a similar work with this identical title, but he does not give its extent, and I have no means of ascertaining whether the work under notice is the same or not.

Beginning. तद्धर्मनिर्विकल्पकानन्तरं तद्धर्मविशिष्टवैशिष्ट्यबोधानुदयात्तद्धर्मप्रकारकज्ञानं हेतुः ।

End. एकयुक्त्वैवाभयहेतुतासिद्धिरित्यप्यालोचनीयं ।

Colophon. इति विशिष्टवैशिष्ट्यविचारः सम्पूर्णः ॥

विषयः । विशिष्टप्रतियोगिकवैशिष्ट्यबोधस्य विशिष्टानुयोगिकवैशिष्ट्यबोधस्य च निरूपणम् । विशिष्टवैशिष्ट्यावगाहिज्ञानं प्रति विशेषणतावच्छेदकप्रकारकज्ञानस्य कारणत्वे निर्णीते सति अधिकरणधर्मावच्छिन्नप्रतियोगिताकाभावबुद्धौ तद्व्यभिचार्यादिकप्रदर्शनेन सोन्द्धोपाध्यायमतपरित्यागस्तत्र च दीधितिहृतप्रमाण-प्रदर्शनमपि । अनाद्यार्यविशेषणतावच्छेदकप्रकारकज्ञानस्यैव विशिष्टवैशिष्ट्यप्रत्ययस्य हेतुत्वे युक्तिः ।
भ्रमशृङ्गं नास्तीत्यत्र प्रतिबध्यप्रतिबन्धकभावविचारः । एवमेव बहवो विचाराः सन्ति ।

No. 1167. योग्यानुपलब्धिविचारः ।

Substance, country-made yellow paper, $17\frac{1}{2} \times 3$ inches. Folia, 7. Lines, 8 on a page. Extent, 647 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Kṛṣṇakānta S'irratna. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Yogyāmpalabdhī-vichāra. A Nyāya dissertation on probability.
Author not known.

Beginning. ॐ नमस्तस्मै ॥ विशेषणतासम्बन्धेन वृत्तिमत्तावादिनां प्रत्यक्षे विशेषणता
प्रत्यासत्तेर्हेतुत्वम् ।

End. इत्यादिवाधाभावघटितात्मनिष्ठसाध्याः फलजननप्रसङ्गादिति दिक् ॥

Colophon. इति योग्यानुपलब्धिविचारस्य सम्पूर्णम् ।

विषयः । योग्यानुपलब्धिविचारस्तत्कार्यकारणविचारश्च ।

No. 1168. योग्यविशेषगुणविचारः ।

Substance, country-made yellow paper, 18 × 3½ inches. Folia, 2. Lines, 8, on a page. Extent, 99 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Krishṇakānta Sīroratna. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Yogya-viśeṣa-guṇa-vichāra. Special characteristics of probability.
Author not known.

Beginning. योग्यविशेषगुणयोरालम्बनौ नैकदोषवृत्तिरिति प्राङ्गः ।

End. तथा च विशिष्टैव प्रतिबन्धप्रतिबन्धकभाव इत्यलम्बेतादृशप्रयासेनेति बोध्यम् ॥

विषयः । योग्यविभुविशेषगुणानामयोग्यपक्षयुक्तिनिर्वचनम् ।

No. 1169. विवाहादिपद्धतिः ।

Substance, country-made yellow paper, 18½ × 3½ inches. Folia, 80. Lines, 5 on a page. Extent, 1300 slokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1737. Place of deposit, Navadvīpa. Rāmadāsa Bhaṭṭācārya, 6th in descent from Jagadīśa Tarkālaṅkāra. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Vivāhādi-paddhati. A complete copy of the work noticed under No. 644 (vol. II. p. 74).

Beginning. सन्धिविग्रहसन्नीन्द्रदेवादित्यसमुद्भवः ।

भूमिपालशिरोरत्नरञ्जिताङ्घ्रिसरोरुहः ॥

साम्बिविग्रहिकश्रीमदीरेश्वरसहोदरः ।

महामहत्त्वकः श्रीमान् विराजति गणेश्वरः ॥

श्रीमता रामदत्तेन सन्निष्ठा तस्य स्तुतना ।

पद्धतिः क्रियते धर्म्म्या रम्या वाजसनेयिनां ॥

End.

ब्रह्मचारी ततः प्रष्टति निरामिषाश्लिषस्थानयेऽप्यनक्षिर्वैश्वदेवादिकञ्च
समाचरेत् ॥

Colophon. इति श्रीराजपण्डितरामदत्तविरचिता विवाहादिपद्धतिः समाप्ता ॥

विषयः । अत्रादौ वाजसनेयिनां वाचस्पतिमिश्रसम्प्रदायुद्धयिकपद्धतिः । ततो विवाह-
पद्धतिः । गर्भाधानम् । पुंसवनम् । सीमन्तोन्नयनम् । शेष्यन्तीकर्म ।
जातकर्म । नामकरणम् । निष्क्रमणम् । अन्नप्राशनम् । चूडाकरणम् ।
कर्णवेधः । उपनयनम् । (भिक्षाचरणम् ।) वेदारम्भः । समावर्तनम् ।
(कर्णयोरलङ्करणम् ।)

No. 1170. राधामानतरङ्गिणी ।

Substance, country-made yellow paper, 12½ × 3 inches. Folia, 7.
Lines 7—8 on a page. Extent, 144 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sr.
1766. Place of deposit, Navadvīpa, Rāmavilāsa Bhaṭṭācārya. Appearance,
new. Verse. Generally correct.

Rādhāmāna-taraṅginī. A poem on the love of Kṛishṇa for Rādhā.
Kṛishṇa is described as suddenly going away from the grove of Rādhā
to that of Chandrávalī, whereupon the former is grievously offended.
Kṛishṇa returns soon after, is reproved by his lady-love, and pacifies
her by swearing eternal submission. By Nandakumāra Vidyā-
bhushaṇa.

Beginning. जयति रसिकचन्द्रे मिश्रवंशम्विचन्द्रः

सुजनकुसुमचन्द्रः कीर्तिसम्पूर्णचन्द्रः ।

दितिजकमलचन्द्रेऽज्ञानतामिषचन्द्रे

धरणिपुत्रमिचन्द्रः श्रीनवद्वीपचन्द्रः ॥

भवजलनिधिपारसोषिताभीरदार-

स्त्रिभुवनपरिवारे वारितक्षौणिभारः ।

अवतु सकलसारः प्रोक्तसन्नेवसारः
 कनककलितहारः श्रीधरो निर्विकारः ॥
 नखरविमलचन्द्रो व्रीडिताशेषचन्द्रः
 खगणकुमुदचन्द्रः प्रोक्तसत्कीर्तिचन्द्रः ।
 रदनविजितचन्द्रश्चन्द्रवंशाब्धचन्द्रः
 कुमतिनिमिरचन्द्रः पातु नः कृष्णचन्द्रः ॥
 नवीनघनसुन्दरः कटिनिःश्लेषीताम्बरः,
 सुरञ्जितकचावलीरचितचारुचूडाधरः ।
 स्फुरन्मकरकुण्डलः कलितवेषुविन्माधरः,
 करोतु मम मङ्गलं मधुरमूर्तिवंशीधरः ॥
 भूभारावतरार्यमिन्द्रविधिना सम्प्रार्थितो लीलया
 पूर्णब्रह्मसनातनोऽपि तनुधृक् श्रीरामचन्द्रो विभुः ।
 ध्यात्वा तच्चरणारविन्दयुगलं श्रीनन्दनन्दप्रदा
 राधामानतरङ्गिणी विलसिता श्रीनन्दविप्रेण सा ॥
 गङ्गाधरपदद्वन्द्वं तच्छिष्याणां शिरोमणिं ।
 नत्वा नन्दकुमारेण श्रीमता देवदर्शना ॥
 क्रियते वज्रयत्नेन राधामानतरङ्गिणी ।
 श्रीकृष्णप्रीतये सा तु सदानन्दप्रदायिनी ॥
 तस्मिन्निक्कुञ्जभवने यमुनाप्रतीरे
 श्रीराधया रसिकया रससिन्धुकृष्णः ।
 लीलाचकार सखिभिः परहर्षयुक्त-
 च्छानन्दसागरजलान्तरगावभौ तौ ॥ ७२ ॥
 शैलचन्द्रसरसशके मानतरङ्गिणी ।
 समाप्ता माघमासे सा श्रीनन्दानन्ददायिनी ॥

End.

Colophon. श्रीनन्दकुमारदर्शना विद्याभूषणोपाधिना राधामानतरङ्गिणी पुलकी कृता ॥
 विषयः । कृष्णस्य राधिकाकुञ्जात् दृष्टात् चन्द्रावल्याः निकटे गमनम् । ततो राधिकाया
 मानं । कृष्णस्य पुनस्य राधिकाकुञ्जे आगमनं । दृष्ट्या तस्य भर्तृनादिकम्
 कृष्णेन राधिकाया मानभङ्गश्च ।

No. 1171. तन्त्रदीपिका ।

Substance, country-made yellow paper, $21\frac{1}{2} \times 3\frac{3}{4}$ inches. Folia, 78. Lines, 8 on a page. Extent, 875 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Krishṇakānta Śīroratna. Appearance, fresh. Prose, and verse. Incorrect.

Tantra-dīpikā. An epitome of the Tantras. By Mukanda Śarmā. The MS. is incomplete. The colophon of the second chapter, where the MS. breaks off, describes the work under the name of *Uttara Tantra*. Contents, the same as of Śākta Tantras generally.

Beginning. नत्वा गुह्यपदद्वन्द्वं क्रियते तन्त्रदीपिका ।

मया तु स्वीयबोधाय श्रीमुकुन्देन शर्मणा ॥

तत्रादौ गुह्यलक्षणम् ।

End. अभिषिक्तेन शाक्तेन पूर्णाः सन्तु मनोरथाः ।

Colophon. इत्युत्तरतन्त्रे उत्तरकल्पे देवीश्वरसंवादे द्वितीयः पटलः । (इत्यतो न लिखितं) विषयः । गुह्यलक्षणम् । मन्त्रत्यागनिन्दा । निन्द्यगुह्यः । शिष्यलक्षणम् । दीक्षा-लक्षणम् । शूद्रस्य निषेधः । दीक्षाप्रशंसा । सिद्धविद्या । कुत्ताकुलचक्रं । एषां कोष्ठानि । राशिचक्रम् । नक्षत्रचक्रम् । अक्षयहचक्रम् । वैरिमन्त्र-त्यागः । शकडमचक्रम् । षट्षिधनिचक्रम् । दीक्षाकालः । सालानिर्णयः । आसनभेदः । सालासंस्कारः । पुरश्चरणम् । भक्ष्यनियमः । पुरश्चरण-प्रयोगः । ग्रहपुरश्चरणसङ्कल्पः । दीक्षाप्रयोगः । सामान्यार्थम् । द्वार-पूजा । आसनशुद्धिः । भूतशुद्धिः । मातृकान्यासादिः । पीठन्यासः । विशेषार्थः । षोडशोपचाराः । मन्त्रसंस्कारः । अभिषेकमन्त्रः । शिखा-बन्धनम् । सङ्क्षेपदीक्षा । अन्यदीक्षा । स्नानादिविधिः । सन्ध्याविधिः । तर्पणम् । गायत्रीध्यानम् । गायत्री । प्राणायामः । सामान्यपूजा । पीठ-पूजा । दिङ्मनियमः । सामान्ययन्त्रः । पञ्चोपचाराः । दशोपचाराः । पुण्यादिदानम् । धूपदीपौ । नैवेद्यदानं । दाने वाक्यम् । जपसमर्पणम् । अष्टाङ्गप्राणायामः । पञ्चाङ्गप्राणायामः । प्रदक्षिणम् । अनिवेदितभक्षणे निन्दा । भुवनेश्वरीमन्त्राः । सर्वसमर्पणम् । अन्नपूर्णमन्त्राः । श्यामा-मन्त्राः । ह्वागादिवलिः । प्राणप्रतिष्ठा । दुर्गामन्त्राः । तारामन्त्राः । ताराप्राणायामः । श्रीराममन्त्राः । वैष्णवाचमनम् । केशवकीर्त्यादिन्यासः । तत्त्वन्यासः । पूर्तिपञ्चरन्यासः । व्यापकन्यासः । नैवेद्यदानम् । छण-मन्त्राः । प्राणायामः । गोपालमन्त्राः । सङ्क्षेपसर्वदेवपूजा । सङ्क्षेप-

होमः । नित्यहोमः । भुवनेश्वरीकवचम् । अन्नपूर्णाकवचम् । दुर्गाकव-
चम् । श्यामाकवचम् । ताराकवचम् । कालीशतनामानि । सेतुनिरु-
पणम् । सूतकद्वयम् । मन्त्रचैतन्यम् । भूतलिपिः । दुर्गानामसाहाय्याम् ।
श्रीरामकवचम् । अक्षयकवचम् । वंशकवचम् । वटुकस्तोत्रम् । नील-
कण्ठवादिक्म् । पशुभावलक्षणम् । अन्नपूर्णाध्यानम् । नितान्तल्लोका-
पुरश्चरणम् । अभिषेकप्रकरणम् । अन्तःनक्षत्रपत्रे भुवनेश्वर्यादियन्त्राणां
प्रतिष्ठातिरथस्ति इति ।

No. 1172. व्यवस्थासारसञ्चयः ।

Substance, country-made yellow paper, $16\frac{1}{2} \times 8\frac{1}{2}$ inches. Folia, 34.
Lines, 7 on a page. Extent, 100 śloka. Character, Bengali. Date, ?
Place of deposit, Navadvīpa, Krishnakānta Śīroratna. Appearance, old.
Verse. Incorrect.

Vyavasthā-sāra-saṅchaya. This is the same work which has been
noticed under No. 402, (vol. I., p. 226) under the name of *Vyavasthā-
sāra*. It is recited here for the detailed account of its contents, which
was then omitted.

Beginning. नत्वा कृष्णपदद्वन्द्वं श्रीनारायणशर्मणा ।

क्रियतेऽतिप्रयत्नेन व्यवस्थासारसञ्चयः ॥

अथ सामान्यतः सर्वतित्थिव्यवस्था ।

End. अपुत्राद्यै विमाने तु ग्रासच्छादनमिति (इत्यतः खण्डितम्)

विषयः । अचादौ तित्थिव्यवस्था । ततः—सुखरात्रिव्यवस्था । अर्द्धादययोगः । ग्रहण-
व्यवस्था । जन्मतित्थिव्यवस्था । युगाद्याव्यवस्था । मन्वन्तराव्यवस्था । पुण्याह-
व्यवस्था । सङ्क्रान्तिव्यवस्था । आदिसामान्यकालः । अमावस्याश्राद्धकालः । अथे-
कोद्दिष्टश्राद्धकालव्यवस्था । स्मृतितित्थिज्ञाने श्राद्धकालव्यवस्था । विघ्नपतित-
स्मृताहनिमित्तकश्राद्धकालः । प्रतिमासपार्वणाश्राद्धश्राद्धसङ्क्षेपः । अश्वयुक्कृष्ण-
पक्षश्राद्धसङ्क्षेपः । सधात्रयोदशीश्राद्धसङ्क्षेपः । अष्टकाश्राद्धसङ्क्षेपः । अथ
नवात्रश्राद्धसङ्क्षेपः । आश्वयुज्यश्राद्धसङ्क्षेपः । एकोद्दिष्टश्राद्धव्यवस्थासङ्क्षेपः ।
सापिण्डीकरणश्राद्धव्यवस्थासङ्क्षेपः । सांवत्सरिकश्राद्धव्यवस्थासङ्क्षेपः । अशौचं
प्रति कन्यायाद्यैपुरुषं सापिण्डम् । अङ्गासृश्रुताशौचसङ्क्षेपः । गर्भसावाशौच-
सङ्क्षेपः । स्थशौचसङ्क्षेपः । विदेशश्राद्धशौचसङ्क्षेपः । अथासमेनाशौच-

सङ्क्षेपः । मृत्युविशेषाशौचसङ्क्षेपः । सच्चरणासुरणाशौचसङ्क्षेपः । शवानुगमनाद्यशौचसङ्क्षेपः । रजःखलाशौचसङ्क्षेपः । क्षताशौचम् । यावज्जीवाशौचम् । अशौचसङ्करसङ्क्षेपः । अथ सम्बन्धव्यवस्थसङ्क्षेपः । साक्षाद्गोबधप्रायश्चित्तसङ्क्षेपः । एकवर्षीयादिगोबधप्रायश्चित्तसङ्क्षेपः । गर्भिण्यादिगोबधप्रायश्चित्तसङ्क्षेपः । अतिवृद्धादिगोबधप्रायश्चित्तसङ्क्षेपः । एकप्रयत्ननिष्पन्नवृद्धगोबधप्रायश्चित्तसङ्क्षेपः । वृद्धभिरज्ञानत एकगोर्जननप्रायश्चित्तसङ्क्षेपः । बाधादिनिमित्तगोबधप्रायश्चित्तसङ्क्षेपः । शृङ्गादिभङ्गप्रायश्चित्तसङ्क्षेपः । अपास्वननिमित्तगोबधप्रायश्चित्तसङ्क्षेपः । अपालननिमित्तगोबधप्रायश्चित्तानुष्ठानम् । अथ गोबधापवादः । चाण्डालाद्यन्नभक्षणप्रायश्चित्तसङ्क्षेपः । शैण्डिकाद्यन्नभक्षणप्रायश्चित्तसङ्क्षेपः । चाण्डालादिस्त्रीगमनप्रायश्चित्तसङ्क्षेपः । शैण्डिकादिस्त्रीगमनप्रायश्चित्तसङ्क्षेपः । गोमांसभक्षणप्रायश्चित्तसङ्क्षेपः । ब्रात्यप्रायश्चित्तसङ्क्षेपः । उपवीतच्छेदनप्रायश्चित्तसङ्क्षेपः । अथ मृतधनाधिकारिव्यवस्थसङ्क्षेपः । स्त्रीधनम् । स्त्रीधनाधिकारिव्यवस्थसङ्क्षेपः । विभागानधिकारिव्यवस्थसङ्क्षेपः । विभाज्याविभज्यव्यवस्थसङ्क्षेपः । अविभक्तानां कर्तव्यव्यवस्थसङ्क्षेपः । पितृकृतविभागव्यवस्थसङ्क्षेपः । पितृकृतपुत्रार्जितधनविभागव्यवस्थसङ्क्षेपः । जीवित्यलकपितासहधनविभागव्यवस्थसङ्क्षेपः । अर्जकस्य द्वांशादिव्यवस्थसङ्क्षेपः । ज्यैष्ठ्यादिव्यवस्थसङ्क्षेपः । मृतपितृकृताविभागव्यवस्थसङ्क्षेपोऽसम्पूर्णः खण्डितत्वात् ।

No. 1173. अनुमानदीधितिरहस्यं ।

Substance, country-made yellow paper, 13½ × 2 inches. Folia, 119. Lines, 6 on a page. Extent, 3837 śloka. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Krishnakānta Śīroratna. Appearance, old and decayed. Prose. Generally correct.

Anumāna-didhiti-rahasya. Gloss on Raghunātha's commentary on the *Anumāna khaṇḍa* of Gaṅgeś'a. By Mathurānātha. (Vide vol. I., p. 285.)

Beginning. कुक्षिताधरपुटेन पूरयन् वंशिकां प्रचलदङ्गुलीदलः ।

मोहयन्नखिलवामलोचनाः पातु कोऽपि नवनीरदच्छविः ॥

जगद्गुरोः श्रीरामस्य चरणौ मूर्ध्नि धारयन् ।

तत्कृतो मथुराना + + + स्फुटयत्यसुं ॥

निर्विघ्नं प्रारिप्सितग्रन्थसमाप्तिकामनया कृतं भगवन्नमस्काररूपं मङ्गलं शिष्य-
शिक्षाये आदौ निवध्नाति अस्मिति ।

End.

तादृशान्यतरत्वे प्रत्येकपरिसमाप्तस्य पर्याप्तधिकरणे साध्यतावच्छेदकं
(इतः खण्डितं)

विषयः ।

अनुमित्यादिव्यधिकरणधर्मावच्छिन्नाभावीयकूटघटितलक्षणपर्यन्ताया अनुमान-
दीधितेर्याख्यानम् ।

No. 1174. नञ्वाददीधितिटिप्पनी ।

Substance, country-made yellow paper, 18 × 3½ inches. Folia, 14.
Lines, 9 on a page. Extent, 267 slokas. Character, Bengali. Date, ?
Place of deposit, Navadvīpa, Kṛishṇakānta Śīroratna; also at Śāntipur,
with Kālidāsa Vidyāvagīśa. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Nañrāda-didhiti-ṭippanī. Gloss on Raghunātha's commentary
on the chapter on Negation in the Ś'abda-khaṇḍa of Gaṅgeśa. By
Gadādhara. (Vide vol. I., p. 285.)

Beginning. राधासुखाजमधुमत्तमधुव्रतश्री-कृष्णस्य पादयुगलं शिरसा प्रणम्य ।

नञ्वादसङ्गतशिरोमणिगूढभावं श्रीमान् गदाधरसुधीः प्रकटीकरोतु ॥

यद्यपि सादृश्यादयः षड्वेव नञर्थः—

“तत्सादृश्यमभावश्च तदन्यत्वं तदल्पता ।

अप्राशस्त्यं विरोधश्च नञर्थः षट् प्रकीर्तिताः” ॥

तथापि लक्षणयैव सादृश्याद्यर्थे शक्तिकल्पनमयुक्तं, अपि त्वभावान्यत्वरूपार्थद्वय
एव सादृश्यत्वाद्यपेक्षयाऽभावत्वभेदत्वयोर्लघुतया तयोः प्रवृत्तिनिमित्तत्वे विनि-
गमकसत्त्वादित्याशयेनाह—संसर्गाभाव इति ॥

End.

Colophon.

प्रथमाविभक्त्या सङ्ख्यायतिरिक्तार्थाबोधेन तस्या असाधुतापत्तेरिति ।

इति महामहोपाध्यायश्रीगदाधरभट्टाचार्यविरचिता नञर्थवादटिप्पनी
समाप्ता ॥

विषयः ।

रघुनाथशिरोमणिद्वतनञर्थवादस्य व्याख्या ।

No. 1175. कारकाद्यर्थनिर्णयटीका ।

Substance, country-made yellow paper, 17 × 3 inches. Folia, 26. Lines, 7 on a page. Extent, 798 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Krishnakānta Śīroratna. Appearance, fresh. Prose. Incorrect.

Karakādya-rtha-nirṇaya-ṭikā. A commentary on Bhavānanda Siddhāntarāgīśa's treatise on the logical relation of the Sanskrit cases. The MS. is incomplete, and the author's name is not apparent.

Beginning. क्रियानिमित्तमिति ।

End. निरूपकलङ्घाधेयलनिरूपकस्याधिकरणत्वेनान्योन्याश्रयादिति आधेयत्वं निरूपकत्वं भूतलनिष्ठा (इत्यतः खण्डितं)

विषयः । भवानन्दसिद्धान्तवागीशकृतकारकाद्यर्थनिर्णयस्य अधिकरणलक्षणात्तस्य व्याख्यानं ।

No. 1176. सारमञ्जरी ।

Substance, country-made yellow paper, 13½ × 3 inches. Folia, 16. Lines, 7 on a page. Extent, 385 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Krishnakānta Śīroratna. Appearance, fresh. Prose. Generally correct. Notes on the margin.

Sāra-mañjarī. A logical dissertation on the different cases, tenses, and particles of the Sanskrit Grammar. By Jayakṛiṣṇa. The MS. is incomplete.

Beginning. हेरम्बचरणद्वन्द्वं विघ्ननाशकरं परम् ।

प्रणम्य जयकृष्णेन कृतये सारमञ्जरी ॥

End. अथवा जिधातोः प्रकृत्यजये शक्तिः सा च (इत्यतः खण्डितम्)

विषयः । अत्रादौ कालत्रयलक्षणम्, ततो लकारादेः शक्तिनिरूपणम्, तत आख्यात-विशेषार्थकथनम्, शाब्दबोधप्रकारः, ततः कारकविचारः, तत्रापि विशेषतः कर्तृलक्षणम्, क्रियालक्षणम्, कर्मलक्षणम्, करणलक्षणम्, सम्प्रदानलक्षणम्, अपादानलक्षणम्, अधिकरणलक्षणम्, ततः समासवादः, एवमत्रापि विशेषतः स्तन्युत्पादेरपि लक्षणं कृतम्, तत एवकारविचारः, सर्वनामशक्तिविचारः, इवशब्दविचारः, उद्देश्यविधेर्बाधस्तत उपसर्गविचारस्य कियन्मात्रम् ।

No. 1177. कृत्यतत्त्वम् ।

Substance, country-made yellow paper, 16 × 3½ inches. Folia, 154. Lines, 6—7 on a page. Extent, 4,312 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvīpa, Krishnakānta Śīrāratna. Appearance, old. Verse. Correct.

Kṛitya-tatva. A calendar of feasts, fasts and religious duties to be observed on the different days of the lunar year. By Raghunandana. The MS. is defective both at the beginning and at the end, but apparently it is very old.

Beginning. (प्रथमपत्रं नास्ति) दिवासन्ध्ययोरुदङ्मुखो रात्रौ दक्षिणमुख आभीनो सूच-
पुरीषोत्सर्गं कुर्यात् ।

End. मध्याह्ने रात्रिसन्ध्यैतरकाले वा कुर्यात् । अथ स (इतः खण्डितं)

विषयः । अशौचविधिः । आचमनम् । प्रातःस्नानविधिः । स्नानम् । तर्पणम् । ब्रह्म-
यज्ञः । वैदिकपूजा । वैश्वदेवबलिकर्मणी । काम्यबलिः । गोप्रासः । भोजन-
विधिः । रात्रिकृत्यम् । शयनविधिः । वैशाखकृत्यम् । रविमङ्गलपुण्यकालः ।
गर्गरीदानम् । अक्षय्यतीथाकृत्यम् । सन्वन्तरा । यवश्राद्धम् । एकादशी ।
पिपीतकीद्वादशी । ज्यैष्ठकृत्यम् । आरण्यपठो । दशहरा । महाज्यैष्ठो ।
ग्रहणं । आषाढकृत्यम् । चातुर्मासव्रतम् । हरिशयनादिः । आपादी ।
भाद्रकृत्यम् । सिंहाकचतुर्थ्यां चन्द्रदर्शने प्रायश्चित्तम् । कुकुटीव्रतव्यवस्था ।
दूर्वाष्टमीव्रतव्यवस्था । आश्विनकृत्यम् । कोजागरकृत्यम् । कार्तिककृत्यम् ।
तुलसीदानविधिः । हविष्यान्नविधिः । हविष्यद्रव्याणि च । सत्यत्यागः ।
भूतचतुर्दशी । दीपान्विता । उल्कादानं । द्यूतप्रतिपत् । भ्रातृद्वितीया ।
मार्गशीर्षकृत्यम् । पौषकृत्यम् । माघकृत्यम् । श्रीपञ्चमी । माघसप्तमी । आ-
रोग्यसप्तमी । भीष्माष्टमी । स्वर्यव्रतम् । फाल्गुनकृत्यम् । गोविन्दद्वादशी ।
शिवरात्रिकृत्यम् । दोलयात्रा । चैत्रकृत्यम् । शीतलालोचनम् । वारुणादिः ।
अशोकाष्टमी । श्रीरामनवमी । मदनवयोदशी । सङ्गलचण्डिकापूजा ।
रोगशान्तिः । जन्मतिथिकृत्यम् । गृहारभकृत्यम् । गृहप्रवेशविधिः । क्षि-
कर्म । बीजवपनम् । धान्यच्छेदनम् । धान्यस्थापनम् । अद्भुतशान्तिः ।
तिथिव्यवस्था । अर्द्धादययोगः । सुगाथा । सन्वन्तरा । अक्षया । श्राद्धकालः ।
अमावास्याश्राद्धकालः । नृततिथ्याद्यज्ञाने श्राद्धकालः । विघ्नपतितश्राद्ध-
कालः । श्राद्धकालप्रमाणम् । अमावास्याश्राद्धकालप्रमाणम् । विघ्नपतितश्राद्ध-

कालप्रमाणम् । पितृदयितोक्तपार्वणश्राद्धक्रमसूचनम् । पार्वणश्राद्धप्रयोगः ।
 षोडशीपिण्डदानम् । नान्दीमुखश्राद्धप्रयोगः । अशौचान्तद्वितीयदिनकृत्यम् ।
 एकोद्विष्टविधिः । सपिण्डीकरणम् । विहृतपार्वणानुष्ठानविधिः । एकोद्विष्ट-
 विधिक्रमावत्सरिकश्राद्धप्रयोगः । अन्येष्टिपद्धतिः । दाहादिपूरकपिण्डदानम् ।
 नीरक्षीरदानम् । सहसरणाद्यनुष्ठानम् । गङ्गायामस्त्रिप्रक्षेपप्रयोगः । अस्थ्या-
 लाभे पर्जन्यदाहः । मरणदिनावध्यशौचान्तिदिनकृत्यम् । अशौचान्तद्वि-
 तीयदिनकृत्यम् । चतुर्दाशान्तिः । षोडशदानप्रयोगः । विसृजणश्रद्धादानं ।
 ततः खट्वोक्तविधिना दृष्टौत्सर्गविधिः । ततोऽश्वदानम् ।

No. 1178. अर्थसङ्ग्रहः ।

Substance, country-made yellow paper, 16 × 4 inches. Folia, 24. Lines, 6 on a page. Extent, 456 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'ántipura, Rámayádava Chúdámapi. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Arthasaṅgraha. An epitome of the *Purva-mimāṃsā* of Jaimini, or a philosophical exposition of the principles on which rites and sacrifices are performed, and their true purport. By Laugákshibhāskara. The work is generally held in high estimation, and extensively quoted, but MSS. of it are rare.

Beginning. वासुदेवं रसाकान्तं नत्वा लौगाक्षिभास्करः ।

कुरुते जैमिनिनये प्रवेशायार्थसङ्ग्रहं ॥

अथ परमकारुणिको भगवान् जैमिनिः धर्मविवेकाय द्वादशलक्षणीं प्रणिनाय ।
 तवादौ धर्मजिज्ञासां सूत्रयामास । अथातो धर्मजिज्ञासा इति । इत्यादि ।

End.

भगवद्गीतासुतेरेव प्रमाणत्वात् स्मृतिचरणे तत्प्रमाणस्य श्रुतिमूलकत्वेन व्यव-
 स्थापनादिति शिवं ।

बालानां सुखबोधाय भास्करेण सुमेधसा ।

रचितोऽयं समासेन जैमिनीयार्थसङ्ग्रहः ॥

Colophon. इति सहापाध्यायश्रीलौगाक्षिभास्करविरचितं पूर्वमीमांसार्थसङ्ग्रहनामप्रकरणं
 समाप्तं । समाप्तेऽयं ग्रन्थः ।

विषयः । धर्मस्वरूपकीर्तनं । शब्दी भावना । आर्थी भावना । वेदलक्षणं । विधि-
विचारः । उत्पत्तिनियोगाधिकारप्रयोगभेदेन विधेयानुविध्यकथनं । युति-
लिङ्ग-वाक्य-प्रकरणादीनां स्वरूपवर्णनं । सन्तलक्षणं । नियमलक्षणं । परि-
सङ्ख्याविचारः । उद्भिदादीनां यागनामधेयत्वकथनं । निषेधनीमांसा । अर्थ-
वादनिरूपणञ्च ॥

No. 1179. प्रियदर्शना ।

Substance, country paper, 14 X 4 inches. Folia, 49. Lines, 5—6 on a page. Extent, 637 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'antipura. Kālidās'a Vidyāvāgis'a. Appearance, old. Prose, and verse. Correct.

Priyadarśanā. A drama in four acts on the love of Vatsarāja for Priyadarśanā. The incidents of the play are similar to those described in the romance of Vāsavadattā, and the play was first acted in the court of Harshadeva on the occasion of the vernal festival. The author's name is not apparent.

Beginning. धूमव्याकुलदृष्टिरिन्दुकिरणैराह्लादिताक्षी पुनः

पश्यन्तीव समुत्सुका नतमुखी भूया ह्रिया द्रव्यणः ।

सेव्यापादनखेन्दुदर्पणगते गङ्गां दधाने हरे

स्पर्शादुत्पलका करग्रहविधौ गौरी चिरं पातु वः ॥

अपि च ।

कैलाशाद् द्रागुदले परिवलन्ति गगणे पूज्यसत्कौतुकेषु

क्रोडं सातुः क्रुमारे विगति विषमसुचि प्रेक्षमाणे मरोपे ।

पादावष्टभसीदद् वपुषि दशमुखे याति पातालमूर्त्तं

क्रुद्धोऽप्यास्त्रिष्टमूर्त्तिं + + + + नवा पातु हृष्टः शिवो नः ॥

अथाहं वसन्तोत्सवे सबलमानमाह्वय नानादिग्देशागतेन राज्ञः श्रीहर्षदेवस्य
पादपद्मोपजीविना राजसमूहेनोक्तः यथा अस्मत्स्वामिना अपूर्णवल्लुरचना-
लङ्घना प्रियदर्शना नाम नाटिका कथेति—इत्यादि ।

End.

तथापीदमस्तु भरतवाक्यं—

उर्वीमुदामशस्यां जनयतु विद्वजन् वासवो दृष्टिमिष्टा-
मिष्टैस्त्रैपिष्टयानां विद्वतु विधिवत् ग्रीष्मं विप्रमुखाः ।
आकल्पान्तश्च भूयात् स्त्रिरससुचिता सङ्गतिः सज्जनानां
निःश्रेष्ठं यास्तु शान्तिं पिशुनजनगिरो दुःसृष्टा वञ्छिताः ॥
इति निष्क्रान्ताः सर्वे । इति चतुर्थोऽङ्कः ।

Colophon.

विषयः ।

इति प्रियदर्शना नाम नाटिका समाप्ता ॥

वत्सराजेन सह प्रियदर्शनायाः समागमवर्णनम् ।

१ अ० । कञ्चुकिप्रवेशेन बन्धनात् परिभ्रष्टः प्रद्योततनयासपहृत्य वत्सराजः
कौशास्मीमागत इति सूचना । विदूषकसमीपे राजकर्तृकप्रद्योततनयासौन्दर्य-
वर्णनम् । विन्ध्यकेतुं पराजित्य तत्तनया समानीतेति राजानं प्रति विजयसेन-
रमन्वतोत्तराङ्गिः । वासवदत्तासमीपे तस्या अवस्थाननिर्देशः । मध्याह्नवर्णनञ्च ॥

२ अ० । विदूषकेन सह राज्ञो धाराधरोद्यानप्रवेशः । भरद्वाजवर्णनम् । इन्दी-
वरिकाया सह आरणिकायाः तत्र प्रवेशः । परस्परकथोपकथनञ्च । गुल्मान्नि-
तयो राजविदूषकयोः तद्दर्शनं श्रवणञ्च । आरणिका विन्ध्यराजदुहितेति वत्स-
राजस्यावगतिः । आरणिकाया भ्रमरवाधनम् । राजकर्तृकतद्विवारणम् ।
इन्दीवरिकाधमेण आरणिकाकर्तृकतद्वल्लभनम्, तथोरन्येन्यदर्शनञ्च । वि-
दूषकेन सह राज्ञः कदलीगृहप्रवेशः । सन्ध्यावर्णनञ्च ॥

३ अ० । आरणिकायाः पूर्वरागवर्णनम् । आरणिकायै वासवदत्तायाः
आभरणप्रदानम् । वत्सराजभूमिकापरिग्रहार्थं मनोरमां प्रति समादेशञ्च ।
साङ्ख्यत्यागन्या सह वासवदत्तायाः प्रेक्षागृहप्रवेशः । उदयनचरिताभिधान-
नाटकाभिनयार्थं काञ्चनमालया सह वासवदत्तावेशेन आरणिकायाः तत्र
प्रवेशः । मनोरमाविदूषकयोः शूनैः चित्रशालागमनम् । वत्सराजस्य रङ्ग-
भूमिप्रवेशः । राजकर्तृकारणिकारग्रहणम् । विदूषकारणिकयोः बन्धनञ्च ॥

४ अ० । वासवदत्ताया उत्कण्ठावर्णनम् । विजयसेनेन सह कञ्चुकिनो राज-
समीपगमनम् । दृढवर्त्मतनयायाः प्रियदर्शनाया विन्ध्यकेतुगृहावस्थितिकथ-
नम् । विषमूर्च्छिताया आरणिकायाः सञ्ज्ञाप्राप्तिः । आरणिकैव प्रियदर्शना
इति सर्वेषां प्रत्यभिज्ञा । वासवदत्ता मातृसखेयीं प्रियदर्शनां वत्सराजकरे
समर्पयामासेति वर्णनञ्च ॥ इति चतुर्थोऽङ्कः ।

No. 1180. सदुक्तिर्णामृतम् ।

Substance, country paper, 17 × 3 inches. Folia, 299. Lines, 7—6—5 on a page. Extent, 8185 ślokaś. Character, Bengali. Date, Sk. 1500. Place of deposit, Śāntipura, Kālidāsa Vidyāvāgīśa. Appearance, very old. Verse. Correct.

Saduktikarṇāmṛita. A collection of miscellaneous verses by different authors and on various subjects, five verses being devoted to each subject. By Śrīdhara Dāsa son of Vaṇu Dāsa. The author's father was a confidential friend of, and a general under, Lakshmaṇa Sena, king of Bengal. The author held the rank of a *mahāmāṇḍalika* or chief over several districts, and completed the work in the month of Phālguna in the Śaka year 1127.= A. D. 1205,—just one hundred and twenty-six years from the date of Lakshmaṇa's accession. The number of poets named amounts to 446. Although the poetry collected is not of much value, it is of great use in identifying the poets whose names are of the highest importance as affording a limit on one side regarding their ages. For convenience of reference, I annex the names of the poets in alphabetical order. Some of the names are in the feminine gender, and are evidently intended for females; others are of Buddhist monks.

Abandhya-kṛishṇa,
Abhimanyu,
Abhinanda,
Achala,
Achalasiṅha,
Ajayavardhana of Kāś'mīra,
Ajjoka,
Amakanṭha,
Amara Siṅha,
Amaru,
Amoghadeva,
Amṛita-datta,
Anandavardhana,
Anaṅga,
Aṅś'udhara,
Anurāgadeva,

Aparājita-rakshita,
Āpavis'veś'vara,
Aravinda,
Āryavilāsa,
Avantikajanhu,
Avantivarmā,
Bāhbhaṭa,
Balabhadra,
Baladeva,
Bhadanta-dinnāga,
Bhagavadgovinda,
Bhagirathadatta,
Bhāmaka,
Bhāmātra,
Bhaṅgura,
Bhāravi,

Bhartrihari,
 Bhartrimeḍhra,
 Bháru,
 Bhása,
 Bhashana,
 Bháskaradeva,
 Bhásoka,
 Bhaṭṭa,
 Bhaṭṭa-chunitaka,
 Bhaṭṭanárāyaṇa,
 Bhavabhúti,
 Bhávacdevi (fem.)
 Bhavánanda,
 Bhavya,
 Bheribhramaka,
 Bhikshu,
 Bhojadeva,
 Bhramaradeva,
 Bhriṅgasvámí,
 Brahmahari,
 Brahmanága,
 Chakrapáni,
 Chaṇḍálachandra,
 Chaṇḍálavidyá, (fem.)
 Chandrajyoti,
 Chandra Yogi,
 Chandrasvámí,
 Chapaladeva,
 Chirantana s'arāṇa,
 Chittapa,
 Chúdāmaṇi,
 Daksha,
 Dákshinátya,
 Daṇḍi,
 Dañka,
 Dañka of Amabáḍi,
 Dánoka,

Das'aratha, bháshyakára,
 Datta,
 Devabodha,
 Dhananjaya,
 Dhanapála,
 Dhanapati,
 Dhanurdhara,
 Dharanidhara,
 Dharmákara,
 Dharmakírti,
 Dharmapála,
 Dharmás'okadatta,
 Dharmayoges'vara,
 Dhayika,
 Dhurjatiarája,
 Dimbaka,
 Divákaradatta,
 Divákara, of Gotithi,
 Divákara, Yuvarája (heir-ap-
 parent),
 Droya of Avanti,
 Durgata,
 Durloka,
 Dvaipáyana,
 Gadádharma,
 Gadádharanátha,
 Gadádharma, Vaidya,
 Gaṇádhyaksha,
 Gaṇapati,
 Gangádharma,
 Gangádharanátha,
 Gaṇoka,
 Gangoka, of Taipátí,
 Ghotaka,
 Gopaka,
 Gopika Áchárya,
 Gopíchandra,

Gos'oka,
 Gosarāṇa,
 Govardhana,
 Góvinda,
 Govindasvámí,
 Grabes 'vara,
 Guṇákarabhadra,
 Guru,
 Haláyudha,
 Hanumán,
 Hari,
 Harichandra,
 Haridatta,
 Harivaṇs 'a,
 Hivoka,
 Hrishikes 'a,
 Indradeva,
 Indrajjyoti,
 Indras 'iva,
 Is 'varabhadra,
 Janaka,
 Janachandra,
 Janhu of Avanti,
 Jayadeva,
 Jayáditya,
 Jayakanṭha, author of Yu-
 vati-sambhoga,
 Jayamádhava,
 Jayanandí,
 Jhaṅghānīla,
 Jívadāsa, Vaidya,
 Jñāna s'iva,
 Jñānāṅkura,
 Kakkola,
 Kálidāsa,
 Kálidāsa Nandi,
 Kalpadatta,

Kámadeva,
 Kamalagupta,
 Kamaláyudha,
 Kaṅkana,
 Kapáles 'vara,
 Kápálīka,
 Karañja-dhanañjaya,
 Karañja-mahádeva,
 Káranja-yoges 'vara,
 Karkarāja,
 Karmajña S'armá, of Kásmira,
 Karṇátadeva,
 Kavichakravartí,
 Kavikusuma,
 Kavirája,
 Kavirájasoma, or Soma the poet,
 Kaviratna,
 Kás 'mira-kásyá mala, or Ká-
 syámala of Kás 'mira,
 Kásmiranárāyaṇa,
 Kendranīla-nárāyaṇa,
 Kerattapa-pipa,
 Kes 'ava,
 Kes 'avasena Deva,
 Kes 'atáchárya,
 Koka,
 Koláhala,
 Koṅka,
 Kṛishṇa,
 Kṛishṇa Mis'ra,
 Kshemes 'vara,
 Kshitís 'a,
 Kshiyaka,
 Kuladeva,
 Kulas'ekhara,
 Kumáradāsa,
 Kuñja,

Kunjarāja,
 Laḍahachandra,
 Lakshmaṇa Sena,
 Lakshmidhara,
 Lakshmidhara, of Bālikūta,
 Lalitaka,
 Mādhava,
 Mādhava Sena,
 Madhu,
 Madhukaṇṭha,
 Madhukūta,
 Madhuras'ila,
 Māgha,
 Mahānidhi,
 Mahānidhikumāra,
 Mahādeva,
 Mahākavi,
 Mahās'akti,
 Mahāvraṭa,
 Mahidhara,
 Mahimna,
 Matirāja,
 Mahodadhi,
 Makaranda,
 Malayarāja,
 Malayapa,
 Māloka,
 Mandoka,
 Maṅgala,
 Maṅgalārjuna.
 Manoka,
 Manovinoda,
 Mārjāra,
 Marva,
 Maukhika,
 Mayūra,
 Mitra,

Mrigarāja,
 Muñja,
 Murāri,
 Nagna,
 Nākoka,
 Nala,
 Nānyadeva,
 Narasiṁha,
 Narakara,
 Nārāyaṇa,
 Nārāyaṇa-datta,
 Naṭagaṅgaka,
 Nartaka, of Kes'arukoṇā,
 Nīla,
 Nīlāṅga,
 Nīlāmbara,
 Nilapaṭṭa,
 Nīloka,
 Pāduka,
 Pajoka,
 Pālita,
 Pampaka,
 Pañchākshara,
 Panditas'as'ī,
 Pāṇini,
 Pāpāka,
 Parames'vara,
 Paras'urāma,
 Parimala,
 Pas'ūpativara,
 Paṭuka,
 Pāyika,
 Pitāmbara, of Bhaṭṭasūla,
 Prabhākaradatta,
 Prachaladāsa,
 Prajña-bhūtanātha,
 Prajāpati,

Pras'ta,
 Pratinanda,
 Pravarasena,
 Prachalasiñha,
 Prachandamādhava, of Ka'smīra,
 Pradyumna,
 Priyāka,
 Piiyamvada,
 Puṇḍarika,
 Puṇḍraka, of Ratnasālī,
 Puṇḍrika,
 Purasena,
 Puroka,
 Puns'oka,
 Purushottamadeva,
 Rajakasarasvati,
 Rājas'ekhara,
 Rājoka,
 Rākshasa,
 Rāmadāsa,
 Rantideva,
 Rathāṅga,
 Ratnākāra,
 Ravigupta,
 Ratoka,
 Ravināga,
 Rudranandī,
 Rudraṭa,
 Rudra, the chief justice,—dhar-
 mākhikarāṇa,
 Rūpadeva,
 S'abdarāva Vāchaspati,
 Saḍuka,
 Sāgara,
 Sāgaradhara,
 Sāhasāksha,
 Sājoka,

Sakoka,
 Sākarakshita,
 Sālavāha,
 Sālīkanātha,
 Sāluka,
 Sāluka, of Akāsapāla,
 Samantabhadra,
 Sāmpika,
 Sañchādhara,
 Sandhas'ri,
 Sāṇḍilya,
 Saṅgadatta,
 Saṅghas'vāmika,
 Saṅghamitra,
 Sāṅghanandī,
 Saṅgrāmachandra,
 Sāṅkara,
 Saṅkaradeva,
 Saṅkaradhara,
 Saṅkhadhara,
 Sanmoka,
 Sāntyākara,
 Sāntyākara Gupta,
 Sārāṇa,
 Sārāṇadatta,
 Sarasīruha,
 Sarva,
 Sarves'vara, of Tirabhū,
 Satānanda,
 Satyabodha,
 Sathokā, (fem.)
 Savara, of Sakati,
 S'elasarvajña,
 Senduda,
 Siddhoka,
 S'ilābhataṭṭarīkā, (fem.)
 Silhana,

Sihlana, of Kás'mira,
 Sis'oka,
 Sittipa,
 Siva Svámí,
 Sobháka,
 Sodhagovinda,
 Sohláka,
 Solloka,
 Soshtasarvajña,
 S'ridharanandí,
 S'riharsha,
 S'riharsha Kavipaṇḍita,
 Sriharshadeva,
 S'rikaṇṭha,
 S'rikara,
 S'rimitra,
 S'rínaráyaṇa Kavirája,
 Sríngára,
 S'rínivas'a Bhaṭṭa,
 Sripati,
 Subandhu,
 Subhaṅkara,
 Subhāṅga,
 Subhaṭa,
 Sudhákara,
 S'úlapáni,
 Sungoka,
 Surabhi,
 Súra,
 Surati,
 Súri,
 S'uryadhara,
 Suvarṇarekha, author of Lopá-
 mudrá,
 Suvara,
 Suvibhoka,
 Suvratadatta,

Svastika,
 Svaramula, of Kás'mira,
 Taraní,
 Tarani-nandí,
 Tathágatadása,
 Tavasví,
 Tilachandra,
 Tittoka,
 Tribhuvana-sarasvati,
 Tripuráripála,
 Trivikrama, Vaidya,
 Tungoka,
 Tutátika,
 Udayáditya,
 Udbhata,
 Umápati,
 Umápatidhara,
 Utpalarája,
 Váchaspati,
 Vachchhoka,
 Vádyoka, of Bhavagrāma,
 Vágura,
 Vágvína,
 Váhlika,
 Vaidyadhana,
 Vainateya,
 Vákkṣṭa,
 Vákpatirája,
 Vallábasena,
 Vallabhadeva,
 Vallana,
 Vámadeva,
 Vamadeva Bhaṭṭa,
 Vāṇa,
 Vanamáli,
 Vapanandana,
 Vapika,

Varáha,	Vikaṭānitambá, (fem.)
Varáhamihira,	Vikramáditya,
Vararuchi,	Vimána,
Vardhamána,	Vimboka,
Vasantadeva,	Vinayadeva,
Vasudeva Jyoti,	Vira,
Vasukalpa,	Virasarasvati,
Vásukalpa,	Viriñchi,
Vasuratha,	Viryamitra,
Vasusena,	Viryamitra, author of Vártika,
Vasudhara,	Visákhadatta,
Vátoka,	Vishṇuhari,
Vidyá (fem.)	Vishṇu S'armá,
Vis'oka,	Vittapála,
Vitála,	Vittoka,
Viṭala Bhaṭṭa,	Vyása, the Kavirája,
Vibhákara,	Vyásapádá, (fem.)
Víbhákara S'armá,	Yajñaghosa,
Vibhoka,	Yasovarmá,
Vidukha,	Yoges'vara,
Vidyápati,	Yogaka,
Vijaka,	Yuvasena,
Vijayá, (fem.)	Yuvarája, probably the same with
Vijñānātmá,	Divákara.

Beginning. प्रज्ञां कामपि सम्पदञ्च कुरुते यत्पादसम्बाहिके

नित्यं शम्यति विश्वगन्धतमसं यच्चक्षुस्कीलनात् ।

यत्पादार्थपयो विधूय दुरितं निशेयसं यच्छति

स्नाने नः स वसन्तनारतमनाख्येयस्वरूपो हरिः ॥

शौर्याणीव तपांसि विभ्रति भवं यस्मिन्न यस्यावधि-

ज्ञाने दान इव द्विषामिव जयो येनेन्द्रियाणां कृतः ।

सम्राजामिव योगिनामपि गुरुर्यस्य क्षमा मण्डले

स श्रीलक्ष्मणसेन एव दृपतिर्मुक्तश्च जीवन्नभूत् ॥

तस्यासीत् प्रतिराजडम्बृतमहासामन्तचूडामणि-

नाम्ना श्रीवट्टुदास इत्यनुपमप्रेमैकपात्रं सखा ।

त पं सन्तमसं हरद्वन्द्वरहः कीर्तिं दधत् कौमुदीं
 साक्षादक्षयस्त्वतामृतमयः पूर्णः कलानां निधिः ॥
 श्रीमान् श्रीधरदास एत्यधिगुणाधारः स तस्मादभू-
 दाकौमारमपारपौरुषपराधीनस्य तस्यानिशम् ।
 लक्ष्मीर्वेदविदां गृहेषु गुणिता गोष्ठीषु विद्यावतां
 भक्तिः श्रीपतिपादपङ्कवनखञ्चेत्तासु विग्राम्यति ॥
 प्रत्येकं विषयेषु पञ्चकमितैः श्लोकैः कवीनामिदं
 तेनाकारणबान्धवेन विदधे श्रीस्तुतिकर्णामृतं ।
 प्रीतिं पङ्कवयन्तु कर्णकलसीमापूरयन्तश्चिरं
 मज्जन्तः परिशीलयन्तु रसिकाः पञ्चप्रवाहानिव ॥
 अमराः शृङ्गारचाटू अपदेशोच्चावचे क्रमशः ।
 इति पञ्चभिः प्रवाहैः सदुक्तिकर्णामृतं क्रियते ॥
 अथ धाता रविरीश-प्रणति-महादेव-शिव-हरक्रीडाः ।
 प्रश्नोत्तराट्टहासावमुष्य मूढुतामाङ्गगङ्गा च ॥ इत्यादि ॥

End.

Colophon.

श्रीधरदासविनिर्मितसदुक्तिकर्णामृतप्रवाहोऽयम् ।
 पञ्चम उच्चावचाष्टौ विविधप्रसोदं तनोतु रसिकानाम् ॥
 इति माण्डलिकश्रीश्रीधरदासकृतौ सदुक्तिकर्णामृते उच्चावचप्रवाहो नाम
 पञ्चमः प्रवाहः । अत्र वीचिः ७६ । तेन श्लोकाः २८० । अनेन ग्रन्थः ९९० ।
 श्रीधरदासविनिर्मिते सदुक्तिकर्णामृते प्रवाहानां ।
 पञ्चसिद्ध षट्सप्तत्यधिकशतचतुष्टयी वीचिः ॥
 श्लोकानाञ्च शतत्रयमशीत्युपेतं सङ्ख्ययोर्द्वितयम् ।
 ग्रन्थश्च षष्टिसहितः सप्तशताधिकसहस्रपञ्चकः ॥
 शाके सप्तविंशत्यधिकशतोपेतदशशते शरदां ।
 श्रीमन्नक्षत्रसेनक्षितिपस्य रसैकविंशे ॥
 सवितुर्गत्या फाल्गुनविंशेषु परार्थहेतावकुतुकात् ।
 श्रीधरदासेनेदं स्तुतिकर्णामृतं चक्रे ॥
 भवतु हृषो धर्मपरः परमसमृद्धा च भवतु वसुधेयं ।
 धेयात् सुखानि लोके केशवचरणाम्बुजद्वितयम् ॥
 इति महामाण्डलिकश्रीश्रीधरदासविनिर्मितस्तुतिकर्णामृताष्टौः श्लोकसमुच्चयः
 समाप्तः । अथानुप्रवाहवीचयः, ४७६ । प्रतिवीचिपञ्चश्लोकनियमेन श्लोकाः,
 २६८० । अनेन ग्रन्थः ५७६० ॥ हरिः ॥ शकाब्दाः १५०० ॥

विषयः । कोपकाव्यरूपं तत्र ।—१ मे, देवप्रवाचे,—ब्रह्मवीचिः । स्वार्थः । ईशप्रणतिः ।
 मन्त्रादेवः । शिवः । तच्छृङ्गारः । हरदुर्गाप्रश्नोत्तरं । हरहास्यं । तन्मूर्द्धि गङ्गा ।
 तन्मूर्द्धि चन्द्रः । तज्जटा । तत्कपालं । तन्नयनं । त्रिपुरदाहारम् । हरवाणः ।
 अष्टमूर्तिः । भैरवः । हरव्यासः । तद्रूपं । तत्प्रसादनम् । गौरी । विवाह-
 समये गौरी । तच्छृङ्गारः । दुर्गा । काली । अर्धनारीशः । शृङ्गारात्मकार्द-
 नारीश्वरः । गणेशः । कार्तिकेयः । भङ्गी । गणोच्चावचं । हरिहरौ । गङ्गा ।
 तत्प्रशंसा । मत्स्यावतारः । क्रूराः । वराहः । नृसिंहः । तन्नामः । शृङ्गारि-नृसिंहः ।
 वामनः । त्रिविक्रमः । परशुरामः । श्रीरामः । विरहिश्रीरामः । हनुधरः ।
 बुद्धः । कल्की । कृष्णशैशवं । तत्कौमारं । तत्सम्प्रायितं । तद्भयान्नं । तत्-
 क्रीडा । तत्प्रश्नोत्तरं । वेणुनादः । गीतं । तद्भुजः । गोवर्द्धनोद्धारः ।
 उत्कण्ठा । कृष्णगोपीसन्देशः । सामान्यहरिः । हरिभक्तिः । समुद्रमन्थनहरिः ।
 लक्ष्मीस्वयम्बरः । तच्छृङ्गारः । लक्ष्मी । तदुपारम्भः । सरस्वती । प्रशस्तिचन्द्रः ।
 चन्द्रकला । तद्भविष्यः । प्रौढचन्द्रः । सकिरणचन्द्रः । तद्रश्मिः । ज्योत्स्ना ।
 कलङ्कः । तमचन्द्रः । सतारकचन्द्रः । हरदस्यतचन्द्रः । तद्भासः । मिथकचन्द्रः ।
 बज्ररूपकचन्द्रः । अक्षमयः । उच्चावचचन्द्रः । गन्धर्वः । दक्षिणावातः । नदी-
 वातः । समुद्रवातः । प्रभातवातः । मदनः । तच्छैत्यं । उच्चावचं ॥

२ ये, शृङ्गारप्रवाचे,—वयःसन्निवीचिः । किञ्चिदुपोदयोवना । युवती । ना-
 यिकाङ्गुतं । मुग्धा । मध्या । प्रौढा । नवोढा । विश्रम्भनवोढा । गर्भिणी ।
 कुलली । असती । कुलटोपदेशः । गुप्तासती । विदग्धासती । ललितासती ।
 वेश्या । दाक्षिणात्यली । पाश्चात्यली । उदीच्यप्राचे । ग्राम्या । स्त्रीमात्रं ।
 खण्डिता । रतिचिह्नदुःखिता । ललितविरहिणी । विरहिणी । तद्वचनं ।
 रुदितं । दूतीवचनं । दयिते प्रियसन्वोधनं । परुषाभिधानं । विरहिणीचेष्टा ।
 सन्नापः । तनुता । उद्वेगः । निशावस्था । वासकसज्जा । स्वाधीनपतिका । विप्र-
 लम्बा । कलहान्तरिता । तद्वाक्यं । तत्सखीवचनं । गोचरखलितं । मानिनी ।
 उदात्तमानिनी । अनुरक्तमानिनी । मानिनीवचनं । तस्याः सखीप्रवोधः । अनु-
 नयः । मानभङ्गः । प्रवसद्भर्तृका । यन्त्रालापः । प्रेषितभर्तृका । तद्वचनं । सखीं
 प्रति तद्वचनं । तत्प्रियसंवादः । तदवस्था । प्रियवर्मावलोकनं । काकः । प्रिय-
 सन्नेदः । अभिसारारम्भः । अभिसारिका । दिवाभिसारिका । तिमिराभिसारि-
 का । ज्योत्स्नाभिसारिका । दुर्दिनाभिसारिका । कुलटाप्रलापः । स्त्रीरूपं । भूः ।
 नयनं । कर्णः । अधरः । वदनं । दचनं । बाहुः । सनः । रोमावली । मध्यं ।
 नायिकाक्रीडितं । अनुकूलनायकः । दक्षिणः । शठः । छटः । ग्राम्यः । मानी ।

प्राधितः । पथिकः । वर्षापथिकः । प्राधितप्रियास्मरणं । विलोकनं । चित्रं ।
 स्रग्भः । नायकाभिलाषः । नायिकाभिलाषः । तनुता । गुणकथनम् । उद्देशः ।
 विलापः । चन्द्रोपालम्भः । स्मरोपालम्भः । मेघोपालम्भः । उन्मादः । स्मरलेखः ।
 वनविहारः । जलक्रीडा । वेशः । दूतीसंवादः । स्त्रीविलोभनं । पुंविलोभनं ।
 दूत्युपालम्भः । नायिकागमनं । नायकागमनं । वाद्यं । नृत्यं । गीतं । द्यूतं ।
 दृष्टिः । कटाक्षः । नायिकाचाटुः । मधुगानं । शयनाधिरोहणं । आलिङ्गनं ।
 चुम्बनं । अधरदर्शनं । नखचतं । कण्टकूजनं । वस्त्राकर्षणं । नवोदासभोगः ।
 रतारम्भः । सुरतं । विपरीतरतं । तदाख्यानं । रतान्तः । उपसि प्रियादर्शनं ।
 नायिकानिष्क्रमणं । रतज्ञाघा । सखीनां मिथःकथा । शुकोत्तिव्रीडा । प्रत्यूषः ।
 सूर्योदयः । मध्याह्नः । सन्ध्या । तमः । दीपः । चन्द्रोदयः । रजनी । वसन्ता-
 रम्भः । वसन्तः । वसन्तवासरं । तत्तरवः । कोकिलः । शृङ्गः । ग्रीष्मः । तद्वेशः ।
 शृङ्गारात्मकग्रीष्मः । दावानलः । वर्षारम्भः । वर्षा । तन्मेषः । तन्नदी । तद्दि-
 वसाः । तद्दुरात्रिः । भरदारम्भः । भरत् । तन्नदी । तत्खड्गनः । हेमन्तः ।
 तद्दुरात्रिः । तद्दालिकः । तत्पथिकः । शिशिरः । तद्ग्रामः । तच्छस्यानि ।
 तत्र सुखं । उच्चावचं ॥ (प्रवाचेऽस्मिन् क्वचित् स्त्रोकाभावो दृश्यते) ॥

३ ये, चाटुप्रवाहे ।—सामान्यचाटुवीचिः । सम्मुखचाटुः । विद्या । गुणः । धर्मः ।
 रूपं । दृष्टिः । करः । चरणः । प्रियाख्यानं । अत्युक्तिः । चित्रोक्तिः । कार्ये गतिः ।
 देशाश्रयः । दानं । दरिद्रभरणं । अतिदानं । विक्रमः । शौर्यं । प्रतापः । तेजः ।
 हस्ती । अश्वः । नौका । सैन्यं । अग्निः । आश्चर्यखड्गः । रूपितखड्गः । चापः ।
 प्रमाणं । भोगवली । तूर्यध्वनिः । सैन्यधूलिः । अश्वधूलिः । युद्धधूलिः । युद्धं ।
 तत्स्थली । दिग्विजयः । रिपुः । तन्नगरी । तत्सम्भ्रमः । तद्भूः । तद्भूवाप्यः ।
 तत्पुरं । तद्दृष्टं । यशः । सर्वीर्ययशः । प्रशस्तिशशः । कीर्तिः । सर्वीर्यकीर्तिः ।
 कीर्तिगानं । उच्चावचचाटुः ॥

४ र्थे, अपदेशप्रवाहे ।—विष्णुवीचिः । शिवः । गणः । सूर्यः । चन्द्रः । चन्द्र-
 सूर्यौ । समुद्रः । तदुत्कर्षः । अगस्त्यहस्ते समुद्रः । अस्योपालम्भः । अस्य निन्दा ।
 सवाङ्मवसमुद्रः । अगस्त्यः । जलं । शङ्खः । मणिः । मरकतः । नानारत्नं । स्वर्णं ।
 नदनद्यौ । सरः । शुक्लसरः । पूर्णसरः । मीनः । सर्पः । भेकः । पद्मं । धमरः ।
 स्वर्गधमरः । पद्मधमरः । चूतमधुपः । केतकीमधुपः । गिरिः । मलयः । शरभः ।
 सिंहः । तच्छावकः । जरत्सिंहः । गजः । वन्यगजः । सत्तगजः । बडगजः । हरिणः ।
 व्याधापहतसृगः । दावानलभीतसृगः । सृगी । नानापशवः । तरुः । कल्पतरुः ।
 चन्दनतरुः । अश्वत्थः । चूडः । अशोकः । शाल्मलिः । मार्गतरुः । नानातरवः ।

मरुः । मेघः । तत्प्रशंसा । तन्निन्दा । चातकः । दैवहतचातकः । अन्यन्यगतिक-
चातकः । मनस्विचातकः । हंसः । राजहंसः । कोकिलः । शुकः । नानाविहगाः ।
उच्चावचं ॥

५ मे, उच्चावचप्रवाहे । — मनुष्यवीचिः । अश्वः । गौः । नानापशवः । पारावतः ।
वकः । नानापक्षिणः । गिरयः । अटवी । नदी । विशेपनदी । पद्माकरः । प्रशस्त-
सरसी । चक्रवाकः । चक्रवाकी । दिशः । देशः । वीरः । धनुर्भङ्गः । हनूमदादि-
शौर्यं । दारणः । तच्छिरश्छेदः । दूतः । संवादानुवादः । कविः । नानाकवयः ।
प्रत्येककविः । मनस्विकविः । कविदानं । गुणिगर्जः । वाणी । काव्यं । काव्यसात्वर्यं ।
काव्यचौरः । सज्जनः । दुर्जनः । सज्जनदुर्जनौ । धन्यः । उदात्तः । मानी ।
हृपणः । सेवकः । मानिसेवकः । दुरीश्वरसेवकः । क्षुद्रोदयदुःखितः । दारिद्र्यं ।
सचाटुदारिद्र्यं । दरिद्रगृही । तद्गृहिणी । तद्गृहं । राजा । हृदः । अनुशयः ।
निर्वेदः । विचारः । विचिकित्सा । भ्रमविघ्नः । अर्द्धभ्रमः । कारुणिकः । शान्त्या-
शंसा । कृतार्द्धशान्तिः । शान्तः । निष्क्रामः । निस्पृहः । वनगमनोत्कण्ठः । तपोवनं ।
तपस्वी । बहुविधशान्तिः । ज्ञानी । भवितव्यता । दैवं । कालः । भ्रमशानं । समस्या ।
उच्चावचं । प्रतिराजसुतिः ॥

अचोक्षितकविनामधेयानि यथा, — पालितः । भट्टश्रीनिवासः । वसन्तदेवः ।
बीजकः । वराहमिहिरः । श्रीकण्ठः । विद्या । हरिः । विभाकरः । वाणः । वल्लनः ।
भोजदेवः । वसुकल्पः । जङ्गुः । कविपण्डितश्रीहर्षः । जयदेवः । वैद्यगदाधरः ।
कालिदासः । चित्तपः । शिङ्गनः । योगेश्वरः । चक्रपाणिः । कल्लोलः । उमापति-
धरः । रुद्रटः । विशाखदत्तः । सङ्गमित्रः । वाचस्पतिः । शतानन्दः । वीर्यमित्रः ।
जनचन्द्रः । नटगङ्गाकः । राजशेखरः । वामनः । वररुचिः । रविनागः ।
दण्डी । भवभूतिः । दङ्कः । नरसिंहः । वामदेवः । अंगुधरः । श्रीहर्षः ।
मयूरः । मुरारिः । भट्टनारायणः । अमरुः । मङ्गलः । हनूमान् । सुधाकरः ।
श्रित्तिपः । धनपालः । द्वैपायनः । वाक्त्रेकः । सागरधरः । ब्रह्महरिः । सहाधरः ।
भगीरथदत्तः । भासः । श्रीहर्षदेवः । लक्ष्मीधरः । भगवद्भोविन्दः । आचार्य-
गोपीकः । भासोकः । साधः । शङ्करदेवः । गदाधरः । वासुकल्पः । पापाकः ।
बलभद्रः । हलामुधः । तुङ्गोकः । नीलाङ्गः । भवानन्दः । अभिनन्दः । महानिधिः ।
भारविः । त्रिपुरारिपालः । कोलाहलः । ग्रहेश्वरः । विरिद्धिः । सेन्दङ्गः । पादुकः ।
गोपीचन्द्रः । केरट्टपपीपः । आचान्धकणः । वपुनन्दनः । केशटाचार्यः । वसुसेनः ।
सूरिः । धरणीधरः । नम्रः । केशवः । वाक्पतिराजः । व्यासपादः । दत्तः ।
वराहः । भूर्जटिराजः । प्रजापतिः । गणाध्यक्षः । विक्रमादित्यः । सुरतिः ।

विषयः । श्रीमित्रः । वासुदेवज्योतिः । वसुरथः । शोभाकः । कोकः । पुरुषोत्तमदेवः ।
 माधवः । सङ्कृषीः । श्रीधरनन्दी । कुलदेवः । महीधरः । दिवाकरदत्तः ।
 वनमाली । शुभङ्करः । भट्टशालीयपीताम्बरः । वर्द्धमानः । केशवसेनदेवः । रूप-
 देवः । लक्ष्मणसेनः । केशवकोणीयनाथकः । उद्भटः । सोल्लोकः । शङ्करः । शरणः ।
 नीलः । पुंशोकः । समन्तभद्रः । वीरसरस्वती । भानुः । तिलचन्द्रः । कुलशेखरः ।
 विभुवनसरस्वती । सागरः । महादेवः । ज्येष्ठेश्वरः । पुण्डरीकः । गणपतिः । दालि-
 णात्यः । शालूकः । भवधामीणवाद्योक्तः । बलदेवः । आपविश्वेश्वरः । सोल्लोकः ।
 इन्द्रज्योतिः । अपराजितरक्षितः । गङ्गाधरः । शान्थाकरः । भङ्गखामी ।
 सुरभिः । कापालिकः । परमेश्वरः । चण्डालविद्या । प्रतिनन्दः । शर्माः । वैद्यजीव-
 दासः । हरिदत्तः । धर्मकीर्तिः । पाणिनिः । जनकः । गदाधरनाथः । विनयदेवः ।
 श्रीपतिः । अचलः । राक्षसः । अमरसिंहः । धर्मपालः । सरसिंहः । रत्नाकरः ।
 मुञ्जः । ललितोक्तः । नीलपट्टः । ब्रह्मनागः । गोसेकः । धर्माशोकदत्तः । भिक्षुः ।
 विष्णुकः । राजोक्तः । वाग्मीणः । रेतोक्तः । रथाङ्गः । देवबोधः । नरसिंहः । प्रवरसेनः ।
 योगोक्तः । चन्द्रखामी । गोवर्द्धनः । कालिदासनन्दी । प्रियोक्तः । भसरदेवः ।
 कर्णाटदेवः । पशुपतिवरः । चण्डालचन्द्रः । डिम्बोक्तः । मधुः । गोविन्दखामी ।
 पातुकः । भट्टः । नीलोक्तः । ऋणमित्रः । भर्तृमेढः । अल्लतदत्तः । विभोक्तः । मनो-
 विमोदः । आर्यविलासः । धर्मयोगेश्वरः । शटोक्तः । वाङ्मटः । लङ्कः । दानोक्तः ।
 शुङ्गारः । प्रचलसिंहः । धोयीक्तः । कुञ्जरजः । युवराजदिवाकरः । वाक्कूटः ।
 तैलपाटीयगङ्गेक्तः । सूर्यधरः । विम्बोक्तः । वैद्यधनः । काश्मीरनारायणः । भाव-
 देवी । मनोक्तः । भेरीधमकः । वीरः । भद्रन्धीरनागः । महादधिः । इन्द्रशिवः ।
 अभिमन्युः । तुतातिक्तः । विजया । लङ्कचन्द्रः । सिद्धोक्तः । अरविन्दः । नालः ।
 मित्रः । चूडामणिः । सुभटः । पायीक्तः । आवन्तिकजङ्गुः । चन्द्रज्योतिः । करञ्जम-
 हादेवः । यज्ञघोषः । नान्यदेवः । पीताम्बरः । गोपोक्तः । धर्माशोकदेवः । शब्दाण्वः ।
 विष्णुशर्मा । कुमारदासः । दुलोक्तः । कविङ्कुसुमः । काश्मीरकश्यामलः ।
 आभट्टडीयदङ्कः । कुञ्जः । सत्यबोधः । शुभाङ्गः । कविचक्रवर्ती । वाङ्गीक्तः ।
 तरणिनन्दी । नृगराजः । अवन्तिवर्मा । गौतिथीशदिवाकः । भर्तुः ।
 वीर्यमित्रः (वार्तिककारः) । प्रद्युम्नः । प्रभाकरदत्तः । भासोक्तः । यशोवर्मा ।
 शान्थाकरगुप्तः । गोशरणः । जयमाधवः । शुङ्गेक्तः । वल्लभदेवः । शाण्डिल्यः ।
 श्रीलामटारिका । सुविभोक्तः । तितोक्तः । प्रियम्बदः । काश्मीरकाजयवर्द्धनः ।
 शङ्करधरः । भङ्गरः । काश्मीरप्रचण्डमाधवः । विभाकरशर्मा । नारायणः । शिव-
 खामी । जयकण्ठः । (युवतीसम्भोगकारः) । केन्द्रनीलनारायणः । काश्मीरशिक्षनः ।

विषयः । सहाकविः । कोङ्कः । श्रीकरः । रुद्रनन्दी भट्टचणितकः । विकटनिनम्बा । प्रचल-
 दासः । साज्जारः । कामदेवः । विष्णुहरिः । मलयराजः । उत्पलराजः । दत्तः ।
 काश्मीरकखरमूलः । सङ्कशमिकः । शुभराजः । वापीकः । भञ्जानिलः । अनङ्कः ।
 साम्पिकः । प्राज्ञभूतनाथः । नवकरः । मधुरशीलः । कमलायुधः । मङ्गलार्जुनः ।
 वातोक्तः । ॐकण्डः । लोष्टसर्वज्ञः । रत्निदेवः । वागुरः । काश्मीरकभोगकर्मा ।
 सम्भोक्तः । सुवर्णः । सुव्रतदत्तः । भूषणः । तथागतदासः । लङ्कदत्तः । शरणदत्तः ।
 भट्टवामदेवः । विद्यापतिः । जयादित्यः । प्रशस्तः । सहिन्नः । राजोक्तः ।
 करञ्जयोगेश्वरः । करञ्जधनञ्जयः । सहनिधिकुमारः । आकाशपालीयशालूकः ।
 हरिवंशः । साञ्चाधरः । जयोक्तः । हीरोक्तः । पञ्जोक्तः । उदयादित्यः ।
 कर्कराजः । नारायणदत्तः । धनपतिः । धनञ्जयः । कल्पदत्तः । कविराजसोमः ।
 परिमलः । वेतालः । सहाशक्तिः । पञ्चाक्षरः । शाक्यरक्षितः । हरिचन्द्रः । जि-
 थाक्तः । विरन्तनशरणः । शैलसर्वज्ञः । अमोघदेवः । आनन्दवर्द्धनः । रविगुप्तः ।
 रामदासः । वल्लालसेनः । मधुकूटः । दशरथः (भाष्यकारः) । धीतोक्तः । सुवर्ण-
 रेखः (लोपासुद्राकारः) । इन्द्रदेवः । कमलगुप्तः । कपालेश्वरः । वालीकूटीय-
 लक्ष्मीधरः । शब्दार्णववाचस्पतिः । कविरत्नः । अनुरागदेवः । धर्माधिकरणक-
 रुद्रः । शकटीयश्वरः । भवः । क्षितीशः । भास्करदेवः । नाकोक्तः । जयनन्दी ।
 अञ्जोक्तः । पुण्ड्रोक्तः । खलिकः । भट्टवेतालः । मकरन्दः । वसुधरः । सङ्ग्रामचन्द्रः ।
 गुरुः । पाम्यक्तः । कङ्कणः । रत्नशालीयपुण्ड्रोक्तः । मन्दोक्तः । चपलदेवः । माधव-
 सेनः । साजोक्तः । गोविन्दः । अचलसिंहः । साञ्जनन्दी । भामहः । मलयजः ।
 ईश्वरभद्रः । शालिकनाथः । वैद्यविविक्तमः । कविराजश्रीनारायणः । पुरुसेनः ।
 वितोक्तः । सोढगोविन्दः । भर्तृहरिः । आवन्तिकद्रव्यः । सौक्तिकः । तीरभुक्तीय-
 सर्वेश्वरः । सुबन्तुः । मतिराजः । मधुकण्डः । शिशोक्तः । सुवसेनः । रजकसर-
 खती । साहसाक्षः । तपस्वी । साकोक्तः । धञ्जोक्तः । हृषीकेशः । व्याडिः ।
 जितारिः । गोभटः । विन्दुशर्मा । साङ्कडः । मेधाश्रुतः । वटेश्वरः । कविराजः ।
 शङ्खधरः । पण्डितशशी । धर्माकारः । दुर्गतः । वित्तपालः । दामोदरः । वैनतेयः ।
 तरणिः । वेशोक्तः । शूलपाणिः । पुरोक्तः । मालोक्तः । परशुरामः । छण्डः । ज्ञा-
 नाङ्कुरः । सहाव्रतः । ज्ञानशिवः । विज्ञातात्मा । शालवाहः । गणाकरभद्रः ।
 चन्द्रयोगी । शूरः । नीलाम्बरः । गङ्गाधरनाथः । कविराजज्यासः ॥ ० ॥
 इति कवयः ॥

No. 1181. सत्यद्यरत्नाकरः ।

Substance, country paper, 18 × 5 inches. Folia, 121, Lines, 8 on a page. Extent, 3,146 ślokaś. Character, Bengali. Date, Sk. 1697. Place of deposit, S'āntipura, Rāmāyādava Chūdāmaṇi. Appearance, old. Verse. Correct.

Satpadya-ratnākara. A collection of miscellaneous verses on various subjects. By Govindadāsa, styled Mahāmahopādhyāya.

Beginning. यं साङ्ग्याः प्रकृतिं जगुर्धमपरे पाताञ्जलाः पूरुषं
काणादाश्च यमीशमाच्चचरणा यं कर्म सीमांसकाः ।
यं ब्रह्माद्वयमेकसागसविदः श्रैवाः शिवं वैष्णवा
यं कृष्णं भगवन्तमत्र निगमाः तस्मै परस्मै नमः ॥
प्रणम्य गोविन्दपदारविन्दं गोविन्ददासो विदुषां नियोगात् ।
नानाकवीनामनवद्यपयैः सत्यद्यरत्नाकरमातनोति ॥

End. गद्याङ्गाकाशीप्रभृतिगुरुतीर्थानि सततं
लदङ्गे वर्तन्ते भवजलधिनिस्सारतरणिः ।
सपर्यां सर्वेषामपि दिविषदां तेन विद्धिता
मुखाये यस्यास्ते जननि ! तव नाम क्षणमपि ॥
जनन्या गर्भस्थो नियमितमनाः पादकमलं
तवाहं सेविष्ये सुकृतमिति चित्ते कृतमभूत् ।
ततोऽहं भूमिष्ठो विषयस्रग्दृष्ट्याङ्गुलतया
न जाने किम्भूता त्वमसि कुरुणा ते मयि कृशं ॥

Colophon. इति महामहोपाध्यायगोविन्ददासविरचितः सत्यद्यरत्नाकरः समाप्तः ।
समाप्नोऽयं ग्रन्थः । शकाब्दः १६९७ ।

विषयः । दशवतारवर्णनं । श्रीरामः । रामं दृष्ट्वा जनकवाक्यं । विश्वामित्रं प्रति तद्वा-
क्यं । रामं दृष्ट्वा सीता । जनकं प्रति विश्वामित्रः । रामं प्रति परशुरामः । तं
प्रति रामः । रामवनगमने दशरथः । कौशल्या च । केकयीं प्रति रामः ।
लक्ष्मणं प्रति सुमित्रा । रामं प्रति च । सीतां केकयीश्च प्रति कौशल्या । केकयी-
भरतयोश्चिन्तिप्रत्युत्तो । श्रीरामभरतयोः कथापकथनं । सीतां प्रति रामः ।
रामस्य खेदः । अगस्त्यवाक्यं । कौशल्यादीनां चिन्तनं । रावणमारीचयोः
संवादः । मायासृगचरित्रं । जटायुखेदः । सीतान्वेषणं । बालिवधः ।
श्रीरामश्रवण्योः संवादः । लक्ष्मणखेदः । रामं प्रति हनुमद्वाक्यं । लङ्कामु-
प 2

विषयः । आक्रम्य हनुमान् । रावणं प्रति निकषा । अङ्गदरावणयोरुक्तिप्रत्युक्ती । समुद्रती-
 रस्थितो रामः । चन्द्रोदये रामचेष्टा । सेतुबन्धारम्भः । रावणं प्रति शुकसारणौ ।
 सीतायाः खेदः । लक्ष्मणशक्तिभेदे रामस्य खेदः । रावणे हते मन्दोदरीचेष्टा ।
 विभीषणस्य राव्याभिषेकः । हनुमन्तं प्रति भरतः । रामं प्रति पौरजनवाक्यं ।
 कस्यचिद् भक्तस्य । शीतलः । गोवर्द्धनधारणं । वल्लहरणं । गोपीषु कृष्णस्य
 भावः । रासलीला । खेचराणामुक्तिः । यशोदावैकल्यं । कृष्णस्य मथुरागमनं ।
 मथुरामाहात्म्यं । गजेन्द्रमोक्षणे हरेचेष्टा । उद्धवं प्रति गोप्यः । तं प्रति कृष्णः ।
 भजनमाहात्म्यं । जगन्नाथदेवः । बलरामः । मदनः । सरस्वती । लक्ष्मीः । गङ्गा ।
 काशी । शिवः । अर्द्धनारीश्वरः । हरिहरौ । कार्तिकेयः । गणेशः । शङ्गी ।
 वृषः । चन्द्रः । सूर्यः । अमरः । पद्मं । पद्माकरः । मत्स्यः । हंसः । चक्रवाकः ।
 खड्गनः । शुकः । कोकिलः । काकः । मत्स्यरङ्गः । जेमङ्करी । पक्षिमारः । चम्पक-
 वृक्षः । पलाशः । रसालः । नारिकेलः । गुवाकः । हिमालः । तालः । श्रीफलः ।
 शाल्मली । मन्दारवृक्षः । दूर्वा । अर्कवृक्षः । महावृक्षः । कल्पवृक्षः । चन्दनतरुः ।
 गुरुः । पर्वतः । शरभः । सिंहः । हस्ती । अश्वः । हरिणः । कुक्कुरः । मेघचा-
 तकौ । समुद्रः । शङ्खः । मेकः । सर्पः । मणिः । खरः । गुह्या । सज्जनः । खलः ।
 रुजनदुर्जनौ । मूर्खः । पण्डितः । विद्याप्रशंसा । दरिद्रः । धनी । धनप्रशंसा ।
 कृपणः । दाता । प्रेम । गृहं । प्रदीपः । चामरं । कूपः । कलिरुगं । वृद्धः । कर्म ।
 भवितव्यं । आशा । भावाशुद्धिः । कुञ्जभटिका । खद्योतः । गर्दभः । तन्तुवायः ।
 नवरत्नादिः । प्रातःकालः । सायंकालः । हेमन्तः । शिशिरः । वसन्तः । ग्रीष्मः ।
 वर्षा । शरत् । वायुः । राजप्रयाणं । रणभूमिः । खड्गः । धनुः । प्रतापः । यशः ।
 राजसुतिः । आदिरसः । नवेढा । अभिसारिका । सानिनी । प्रवत्सल्यतिका ।
 प्रेषितभर्त्तका । सखीप्रबोधः । प्रेषितनायकं प्रति सखीवाक्यं । विरहः । स्वयं
 दूती । प्रवासादागतः पतिः । स्मरान्वा । नायिकानिष्क्रमणं । विप्रलम्बा ।
 खण्डिता । कलहान्तरिता । केशः । मुखं । नेत्रं । अधरः । दन्तः । वाङ्मः । रोसा-
 बली । त्रिवली । मध्यदेशः । सनः । वेश्या । तच्चरित्रं । सखीनीतिशिक्षा । दूतः ।
 भूषणं । सहायः । भाग्यं । जी । पुत्रः । मित्रहोकाः । विरहिणी ॥
 विषयानेतान् अवलम्ब्य कोषकाव्यरूपतया विरचितोऽयं ग्रन्थः ॥ इति समाप्तिः ॥

Postscript. Since writing the above, I have had an opportunity of examining the MS. myself. I find the verse in which the date of Lakshmana Sena is given is defective. It is in the Āryā metre, which

requires twelve instants in the first foot, eighteen in the second, twelve in the third, and fifteen in the fourth ; but as the verse stands in the MS. and also in another codex belonging to the Serampore College, the second foot is short by one instant, and the last by two instants. The words which give the date are *rasa* = 6, *eka* = 1, and *vins'a* = 20 ; if we add these figures they would give 27 years ; if we read them from the right we get 0216, which is intolerable in Sanskrit ; transferring the figures intellectually the product is 2016, or reading *eka* and *vins'a* together for twenty-one, and intellectually reading from the right, the result is 216, or reading them after writing them down we have 126. None of these figures correspond with history. Leaving out of consideration the two larger figures which are obviously inadmissible, if we accept 216, Lakshmana Sena would be too far removed from 1205, the year in which the work was written, to admit of the author's father serving in the army of that king. Even 126 is too long a period, and can be tolerated only by the supposition that the father of the author came to the command at a very early period of life at about the end of Lakshmana's reign, that he got his son late in life, and that the son wrote the work at a very advanced age. If we accept the lowest figure (27) and believe the Lakshmana of the author to be the last king of the Sena dynasty, the same whom Muhammadan writers call Lakhmaniya, the period of the reign would be too short, for the author of the *Tukāt i Nāgiri* assigns him a reign of eighty years. It is useless, however to argue on the subject until the right reading of the verse is obtained. The last foot probably contained another figure.

No. 1182. ब्रह्मपुराण ।

Substance, country-made yellow paper, 19 × 4½ inches. Folia, 248. Lines, 8 on a page. Extent, 9,424 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'antipura, Kālidāsa Vidyāvāgis'a. Appearance, old. Verse. Correct.

Brahma Purāṇa. One of the great Purāṇas attributed to Vyāsa. The work comprises one hundred and twenty-three chapters. *Contents* : 1, Cosmogony. 2, Origin and descendants of Manus. 3, Rise of the Devas and Asuras. 4, Birth of Prithvī, and derivation of the

word Medinī (name of the earth). 5, Cycles of Manus. 6, Creation of the sun, of shadow, of Saturn, and of As'visnikumāra. 7, Solar race; story of Ilā; character of Yuvanās'va and other kings; destruction of Dhundā; story of Satyavrata and the deluge. 8, Story of Tris'anka; of Harischandra; of Sagara; destruction of Haihayas; descendants of Sagara and of the Nishādhas. 9, Creation of the moon and herbs; Rājasūya sacrifice performed by Soma, the moon; creation of Budha. 10, Story of Pururavas; marriage of Jahna with Kāverī, origin of Vis'vāmītra; of the river Kausikī; descendants of the Rishis. 11, Story of Ayu and others; story of Divodāsa; praise of Vārāṇasī. 12—13, Story of Yayāti and of his descendants; ditto of Kārtaviryārjuna. 14, Descendants of Kroshtu; birth of Kṛishṇa. 15—16, Descendants of Vrishṇi; story of Samantya. 17, Continents and islands. 18, Extents of land and of water. 19, Nether regions. 20, Hell. 21, Spheres of the sun, moon, and stars. 22, Polar star. 23, Sacred places. 24, Story of certain sages and Brāhmanas. 25, Land fit for sacrifice. 26, Praise of the sacred pool of Koṇāditya. 27—31, Adoration of the sun, marriage of the sun, his hundred and eight names. 32—36, Birth and marriage of Pārvatī. 37—38, Daksha's feast. 39, Description of Ekāmra-tīrtha, or Bhuvanes'vara. 40, Description of Utkala, Vaitarini and Purus'ottama. 41, Ditto of Avantipura. 42—43, Ancient history of Purus'ottama. 44—49, Story of Indradyumna and his establishment of the Temple of Jagannātha. 50 to 54, Story of Mārkaṇḍeya, and his devotion to Jagannātha. 55, Praise of the Mārkaṇḍeya Tank. 56, Praise of Narasiṁha. 57, Ditto of Svetamādhava. 58—60, Directions for and praise of bathing in the sea near Puri. 61, Praise of Panchatīrtha. 62—63, The feast of Mahājyais'hṭhī, or the bathing festival. 64, Jagannātha's journey to Guṇḍichā. 65, The twelve annual festivals. 66, The regions of Viṣṇu. 67, Special merits of the Kshetra. 68, Praise of Ananta-Vāsudeva. 69, The merit of dying at this kshetra. 70, The story of Kaṇḍu. 71 and 72, The various forms of Viṣṇu described. 73, Birth of Kṛishṇa. 74—78, Kṛishṇa's early deeds. 79, Amours of Kṛishṇa and the Gopīs. 80, The journey of Akrura to Gokula with the news of Kṛishṇa. 81, Departure of Baladeva and Kṛishṇa to Mathurā. 82—83, Kṛishṇa's feats of valour at Mathurā and destruction of Kaṁsa. 84, Destruction of Panchajana and the

recovery of a conch-shell from him. 85, Attack of Mathurá by Jarásandha. 86, Encounter of Kṛishṇa with Muchukunda. 87, Baladeva's return to Gokula. 88, He indulges in spirituous drinks. 89, Marries Rukminí. 90, Destruction of Sambara. 91, The wives of Kṛishṇa; marriage of Aniruddha with the grand-daughter of Rukmin; Gambling of Baladeva and Rukmin; destruction of Rukmin. 92, Destruction of Táarakásura. 93, The loot of Párijata flower. 94, Kṛishṇa's assumption of sixteen thousand and one hundred forms for the gratification of his numerous wives. 95—96, Marriage of Aniruddha with Ushá. 97, Vāsudeva kills Paundra. 98, Rape of the daughter of Duryodhana by Sámha and the battle with Baladeva. 99, Destruction of Dvividá. 100, The fall of the Yádavas. 101, Funeral of Baladeva and Kṛishṇa; Arjuna's discourse with Ashtávakra and return to Hastinápura; the Pándava's retirement to a wilderness. 102, The ten incarnations of Vishṇu. 103, The regions of Yama described. 104, Sins and their appropriate punishments. 105, Vicious actions; s'ráddhas. 106, Good behaviour, treatment of vicious men in the regions of Yama. 107, Causes which lead to the transmigration of human souls into animal forms. 108, The course of creation. 109, The regions of the Pitris; s'ráddha described in detail. 110, Daily and occasional s'ráddhas and articles fit to be offered on those occasions. 111 and 112, Duties of the different orders of society. 113, Acts which reduce Bráhmaṇas to the condition of S'údras. 114 and 115, Means of translation to heaven. 116, Reflection of Hari the only means of severing the bonds of the earth. 117, The after-life of Vaishṇavas. 118, Praise of keeping up the night on the 11th of the moon; story of a Chaṇḍála; ditto of a Bráhmaṇa and a Rákshasa; ditto of Urvasí and a Bráhmaṇa. 119, The illusion of Vishṇu. 120 and 121, Duties to be observed in the present Kali age. 122, Periodical destruction of the earth. 123, Substantial destruction of the earth; Sāṅkhyayoga; praise of the Purána. Wilson's Vishṇu Purána I. p. XXVII.

Beginning. यस्मात् सर्वमिदं प्रपञ्चर(१८)हितं साया जगज्जायते

यस्मिंस्त्रिष्टुति याति चास्तसमये कल्पाच्च कल्पे पुनः ।

यं ध्यात्वा मुनयः प्रपञ्चरहितं विन्दन्ति मोक्षं ध्रुवं

तं वन्दे पुरुषोत्तमाख्यमखिलं नित्यं विभुं निश्चल ॥

यन्मिथ्यायन्ति बुधाः समाधिसमये श्रद्धं विधत् सन्निभं
 नित्यानन्दपदं प्रसन्नममलं सर्वेश्वरं सर्वेशं ।
 व्यक्ताव्यक्तपरं प्रपञ्चरहितं ध्यानैकगम्यं विभुं
 तं संसारविनाशहेतुमजरं नित्यं हरिं धीमहि ॥
 सुपुण्ये नैमिषारण्ये विचित्रे सुमनोहरे ।
 नानामुनिजनाकीर्णे नानापुण्योपशोभिते ॥

End.

व्यक्तं स एव चाव्यक्तं स एव पुरुषोऽव्ययः ।
 परमात्मा स विश्वात्मा विश्वरूपधरो हरिः ॥
 व्यक्ताव्यक्तात्मिका तस्मिन् प्रकृतिः सम्प्रलीयते ।
 पुरुषस्यापि भो विप्रा व्यापिन्यव्याहतात्मनि ॥
 द्विपराद्धात्मनः कालः कथितो यो मया द्विजाः ।
 तदहस्तस्य विप्रेन्द्रा विश्वोरीशस्य कथ्यते ॥
 व्यक्तं च प्रकृतौ लीने प्रकृत्यां पुरुषो तथा ।
 तत्र स्थिता निशा चान्या तत्प्रमाणं तपोधनः ॥
 नैवाहस्तस्य न निशा नित्यस्य परमात्मनः ।
 उपचारस्तथाप्येष तस्य शश्वत् कथ्यते ॥
 इत्येव मुनिशार्दूलः कथितः प्राक्तनो लयः ।
 इत्यादिब्रह्मपुराणं समाप्तं ॥ शुभमस्तु ॥

विषयः ।

अत्र त्रयोविंशत्यधिकशताध्यायाः, श्लोकाश्च दशसहस्रमुक्ताः ।

१ अध्याये, सङ्क्षेपेण छट्विवर्णनं । २ अ, मन्वादिवंशकथनं । ३ अ, देवा-
 सुराणामुद्भववर्णनं । ४ अ, प्रथोत्पत्तिचरित्रकीर्तनं, भूमेर्भेदिनीतिसञ्ज्ञा-
 युत्पत्तिकथनञ्च । ५ अ, मन्वन्तरानुकीर्तनं । ६ अ, आदित्योत्पत्तिः, सञ्ज्ञा-
 परिणयः, मार्तण्डनामयुत्पत्तिः, कायाजननं, शनैश्चरस्य जन्म, अश्विनीकुमारयो-
 र्युत्पत्तिवर्णनञ्च । ७ अ, सूर्य्यवंशवर्णनं, इलोपाख्यानं, युवनाश्यादीनां चरित्र-
 कीर्तनं, धुन्वुवधः, सत्यव्रतोपाख्यानकथनञ्च । ८ अ, विशङ्कूपाख्यानं, हरि-
 शन्द्रादीनामुत्पत्तिः, सगरनामयुत्पत्तिः, हैहयादीनां निधनकथनं, सगरवंश-
 वर्णनं, निषधवंशकीर्तनञ्च । ९ अ, चन्द्रौषधीनां जन्मकथनं, चन्द्रहतराज्ञ-
 स्तृणयज्ञकीर्तनं, बुधस्य जन्मविवरणञ्च । १० अ, पुरूरवश्चादीनामुपाख्यानं,
 कावेर्या सह जज्ञोर्विवाहः, तद्वंशे विश्वामित्रादीनामुत्पत्तिः, कौशिकीनदी-
 विवरणं, ऋष्यादीनां वंशकीर्तनञ्च । ११ अ, आयुरादीनामाख्यानं, दिवा-
 दासप्रसङ्गेन वाराणसीवर्णनञ्च । १२ अ, ययातिचरित्रकीर्तनं । १३ अ,

विषयः ।

ययातिवंशकीर्तनं, कार्तवीर्यार्जुनचरित्रवर्णनञ्च । १४ अ, क्रोष्टुवंशकीर्तनं, श्रीकृष्णजन्मकथनञ्च । १५ । १६ अ, दृष्टिवंशकथनं, स्वमन्त्रकोपाख्यानवर्णनञ्च । १७ अ, द्वीपानां वर्षाणाञ्च वर्णनं । १८ अ, भूमिसागरद्वीपानां परिमाणादिकीर्तनं । १९ अ, पातालविवरणं । २० अ, नरकवर्णनं । २१ अ, चन्द्र-सूर्यनक्षत्रमण्डलादीनां संस्थानकथनं । २२ अ, भ्रुवसंस्थितिकीर्तनं । २३ अ, तीर्थवर्णनं, तन्माहात्म्यकीर्तनञ्च । २४ अ, ऋषिभिः सह ब्रह्मणः संवाद-कथनं । २५ अ, कर्मभूमिप्रशंसा, भारतवर्षपरिमाणादिकीर्तनञ्च । २६ अ, कोणादित्यतीर्थतन्माहात्म्यकथनं । २७ । २८ । २९ अ, सूर्यपूजा, द्वादशा-दित्यकीर्तनं, सूर्यमाहात्म्यवर्णनं, ऋतुभेदेन सूर्यस्य वर्षभेदकथनं सुवराज-कीर्तनञ्च । ३० । ३१ अ, सूर्योत्पत्तिपरिणयादिकीर्तनं, तदष्टोत्तरशतनाम-कथनञ्च । ३२ । ३३ अ, पार्वतीजन्मतपस्या-तदुग्राहसंवादादीनां कीर्तनं । ३४ अ, पार्वतीस्वयम्बरे ब्रह्मादीनामागमनं, पार्वत्युत्पन्नवर्त्तिपञ्चमुखशि शकटैकं शक्रादीनां बाहुलम्बनं, देवानां शिवस्तुतिः, उद्वाहततत्स्थानवर्णनञ्च । ३५ । ३६ अ, देवानां शिवस्तुतिकरणं, गौरीकटकहिसालयपरित्यागवर्णनञ्च । ३७ । ३८ अ, दक्षयज्ञभङ्गविवरणं, भद्रकालीवीरभद्रयोरुत्पत्तिः, दक्षकटक-महादेवस्तुतिकीर्तनञ्च । ३९ अ, एकाग्रक्षेत्रवर्णनं, तत्र विन्दुरोनामतीर्थ-कीर्तनञ्च । ४० अ, उत्कलदेशवर्णनं, तत्र वैतरणीनदीकीर्तनं, पुरुषोत्तम-माहात्म्यकथनञ्च । ४१ अ, अवन्तीपुरवर्णनं । ४२ । ४३ अ, क्षेत्रवर्णनं, पुरुषोत्तमपूर्ववृत्तान्तकथनञ्च । ४४ । ४५ अ, क्षेत्रवर्णनं, इन्द्रद्युम्नस्य अयमेध-यज्ञः, भगवत्प्रासादनिर्माणवर्णनञ्च । ४६ अ, इन्द्रद्युम्नस्य भगवत्प्रतिमानि-र्माणिचिन्तावर्णनं । ४७ अ, तत्कृतपुरुषोत्तमकारुण्यस्तुतिकीर्तनं । ४८ अ, इन्द्रद्युम्नस्य स्वप्ने वासुदेवसन्दर्शनं, दृष्टच्छेदनकाले ब्राह्मणवेशेन हरिविश्व-कर्मणोः तत्समीपागमनं, भगवत्प्रतिमानिर्माणकथनञ्च । ४९ अ, इन्द्रद्युम्नं प्रति साक्षाद् भगवतो वरदानं, ब्रह्मकटकपुरुषोत्तमदर्शनकाल-तन्माहात्म्य-कीर्तनञ्च । ५० । ५१ अ, मार्कण्डेयस्य वटमूलाश्रयणं, प्रलयदर्शनकथनञ्च । ५२ । ५३ । ५४ अ, मार्कण्डेयस्य भगवत्कुक्षिपरिभ्रमणं, भगवतः स्तुतिः, भगव-दर्शनलाभकीर्तनञ्च । ५५ अ, मार्कण्डेयहृदमाहात्म्यवर्णनं, श्रीकृष्णमाहात्म्य-कीर्तनञ्च । ५६ अ, नरसिंहमाहात्म्यवर्णनं । ५७ अ, श्वेतमाधवमाहात्म्य-कीर्तनं । ५८ अ, समुद्रस्नानविधानं । ५९ अ, श्रीकृष्णपूजाविधिः । ६० अ, समुद्रस्नानमाहात्म्यकथनं । ६१ अ, पञ्चतीर्थमाहात्म्यकीर्तनं । ६२ अ, महा-ज्यैष्ठ्यप्रशंसा । ६३ अ, श्रीकृष्णस्य स्नानमाहात्म्यकीर्तनं । ६४ अ, गुण्डिचा-

विषयः ।

याचामाहात्म्यकथनं । ६५ अ, द्वादशयानाफलकीर्तनं । ६६ अ, विष्णुलो-
कानुकीर्तनं । ६७ अ, जेवस्य विशेषमाहात्म्यकथनं । ६८ अ, अनन्त-वासु-
देवस्य माहात्म्यकथनं । ६९ अ, जेवे देहत्यागफलकथनं । ७० अ, कण्डू-
पाख्यानं । ७१ । ७२ अ, विष्णोर्नानाविधसूक्तिवर्णनं । ७३ अ, अंशवतार-
कथनं । ७४ अ, श्रीकृष्णजन्मविवरणं । ७५ अ, पूतनावध-शकटासुरहनन-
कथनं । ७६ अ, श्रीकृष्णजन्मविवरणं । ७७ अ, कालीयनागदमनं । ७८ अ,
धेनुकासुर-प्रलम्बासुरयोर्वधः, गोवर्द्धनगिरिपूजनकीर्तनञ्च । ७९ अ, गोवर्द्धन-
धारण-कृष्णोद्भवादीनां वर्णनं । ८० अ, गोपीकृष्णयोः सङ्गीतकीर्तनं ।
८० अ, अक्रूरस्य दृष्टावनयाना, केशिवधकथनञ्च । ८१ अ, रामकृष्णयो-
र्मथुराप्रयाणं, अक्रूरस्य जलमध्ये रामकृष्णसन्दर्शनवर्णनञ्च । ८२ अ, कंस-
रजकवधः, रामकृष्णयोर्मालाकारेण सह संवादवर्णनञ्च । ८३ अ, कुन्दादर्शनं,
धनुर्भङ्गः, कुबलयापीडनन, देवक्यादीनां रामकृष्णसन्दर्शनं, मुष्टिकचाणू-
रयोर्निपातनं, कंसवधवर्णनञ्च । ८४ अ, पञ्चजनाभिधदैत्यहननं, कृष्णस्य
पाञ्चजन्यशङ्खप्राप्तिविवरणं, गुरुदक्षिणादानकीर्तनञ्च । ८५ अ, जरासन्ध-
कर्टकमथुरारोधवर्णनं । ८६ अ, सुचुक्रुन्दकर्टकश्रीकृष्णसुतिकीर्तनं । ८७ अ,
बलदेवस्य गोक्षले प्रत्यागमनवर्णनं । ८८ अ, बलदेवस्य वाहणीलाभः, तत्-
श्रीङ्गावर्णनञ्च । ८९ अ, रक्षिणीहरणवर्णनं । ९० अ, शम्बरवधपूर्वकं प्रशु-
क्लागमनवर्णनं । ९१ अ, कृष्णसहिषीणां वर्णनं, रक्षिणः पौत्रा सह अनि-
रुद्धस्य विवाहः, बलरामरक्षिणोः द्यूतश्रीङ्गा, रक्षिवधकीर्तनञ्च । ९२ अ,
नरकासुरवधवर्णनं । ९३ अ, पारिजातहरणं । ९४ अ, कृष्णस्य शताधिक-
षोडशसहस्रदेहपरिग्रहकथनं । ९५ अ, उषायाः स्वप्ने अनिरुद्धदर्शनं ।
९६ अ, उषानिरुद्धयोर्विलासवर्णनं । ९७ अ, पौण्ड्रकाभिधवासुदेववधकी-
र्तनं । ९८ अ, शम्भुकर्टकदुर्योधनकन्याहरणं, बलदेवेन सह कौरवाणां
युद्धकीर्तनञ्च । ९९ अ, द्विविदनामकवानरवधवर्णनं । १०० अ, शम्भुस्य
उदरात् सुषलोत्पत्तिः, उद्धवस्य वदरिकाश्रमगमनं, यादवानां निधनं, राम-
कृष्णयोः स्वधागमनवर्णनञ्च । १०१ अ, रामकृष्णादीनामौर्ध्वदेहिक्रिया-
सम्पादनं, दस्यूनां समीपे अर्जुनस्य पराजयः, अर्जुनस्य व्याससमीपगमनं,
अष्टावक्रेण सह अप्सरसां संवादकथनं, पाण्डवानां वनप्रवेशकथनञ्च ।
१०२ अ, ब्रह्मकर्टकहिरण्यकशिपुवरदानकथनं, विष्णोर्दशवतारवर्णनञ्च ।
१०३ अ, यमलोकवर्णनं । १०४ अ, पापकर्मणां पृथक् पृथक् यातनाकथनं ।
१०५ अ, पुण्यजनककर्मकीर्तनं, श्राद्धविधिकथनञ्च । १०६ अ, सदाचारकथनं,

विषयः । धार्मिकानां यमलोकागमनवर्णनञ्च । १०७ । १०८ अ, येन येन कर्मणा तिर्यग्-
 योनिलं भवति तद्विस्तारकथनं, संसारचक्रवर्णनञ्च । १०९ अ, पिढलोको-
 पाख्यानं, विस्तरेण आहविधिकथनञ्च । ११० अ, नित्यनैमित्तिकादिआह-
 विधानं, आह्वे विहिताविहितद्रव्यकथनञ्च । १११ । ११२ अ, विस्तरेण वर्णा-
 श्रमाचारधर्मनिरूपणं । ११३ अ, केन केन कर्मणा द्विजः शूद्रलसाम्नोतीति
 कीर्तनं । ११४ । ११५ अ, स्वर्गगमनोपायादिकीर्तनं । ११६ अ, हरिस्मरण-
 सेव संसारबन्धनमोचनमित्याख्यानं । ११७ अ, वैष्णवादीनां गतिकथनं
 ११८ अ, हरिवासरमाहात्म्यं, गीतमाहात्म्यकथनप्रसङ्गेन चण्डालोपाख्यानकीर्तनं
 ब्रह्मराक्षसस्य खोत्यतिविवरणकथनं, उर्ध्वश्रीब्राह्मणसंवादकीर्तनञ्च । ११९ अ,
 विष्णुमायाकथनं, विविधोपाख्यानवर्णनञ्च । १२० । १२१ अ, कलिदुर्गधर्म-
 कथनं । १२२ अ, नैमित्तिकप्रलयकीर्तनं । १२३ अ, प्राकृतप्रलयकथनं, साङ्ख्य-
 कथनं, ब्रह्मवादकीर्तनञ्च ॥

No. 1183. कृष्णतत्त्वामृतं ।

Substance, country-made yellow paper, 14 X 5 inches. Folia, 24.
 Lines, 8 on a page. Extent, 484 s'lokas. Character, Bengali. Date ?
 Place of deposit, S'ántipura, Kálidása Vidyáragís'a. Appearance, new.
 Prose and verse. Correct.

Kṛishṇa-tattvāmṛta. A dissertation on the divinity of Kṛishṇa ;
 the means of attaining salvation through him ; and the dualistic phi-
 losophy of the Vaiṣṇavas. By Rádhámohana Gosvámī.

Beginning. श्रीकृष्णं परमानन्दलक्षणं पीतवाससं ।

प्रणम्य तत्तत्त्वमयममृतं भावभावितं ॥

संसारानलतापार्तिहारि भूरिस्तुखोदयं ।

समुद्गावयति श्रीलमोहनो निगमार्णवात् ॥

तत्र ब्रह्मसंहितायां ।

“ईश्वरः परमः कृष्णः सच्चिदानन्दविग्रहः ।

अनादिरादिगोविन्दः सर्वकारणकारणं ॥”

अत्र कृष्णपदं कृष्णशरीरोपलक्षितपरतत्त्वपरं, यशोदासुनन्धये नवतमाशुश्याम-
 ललिपि कृष्णशब्दो रूढ इति भगवत्तन्त्रदेववाक्यात् कृष्णवर्णत्वात् पापकर्षणाच्च
 यौगिकरूढमपीत्यादि ।

- End. “तस्मात् केनाप्यपायेन मनः कृष्णे निवेशयेदिति” सप्तमीयात् “कृष्ण एव परे देवस्य ध्यायेदिति” गोपालतापनीवचनात् “असारे खलु संसारे सारं कृष्ण-पदार्चनमिति” गौतमीयात् “ईश्वरः परमः कृष्णः” इत्यादिवचनात्, अन्य-निरपेक्षो निरन्तरं श्रीकृष्णं भजेदिति शं ।
- Colophon. इति कलियुगपावनावतारश्रीमद्द्वैतवंशसम्भवश्रीराधासोहनगोस्वामिभट्टाचार्य-विरचितं श्रीकृष्णतत्त्वानन्दतं समाप्तं ॥
- विषयः । श्रीकृष्ण एव नित्यनिरतिशयज्ञानानन्दाययः परमेश्वर इति निरूपणं । आत्मनो ज्ञानाश्रयत्वकथनं । ज्ञानस्वरूपत्वकीर्तनं । प्रकृतितत्त्वनिरूपणं । साक्षात्स्वरूपकी-र्तनं । प्रसङ्गाद् धर्मकथनं । परमात्मजीवात्मनोर्भेदः । आत्मज्ञानस्यैव मोक्ष-हेतुत्वं । श्रीकृष्णस्य गुणभेदेन ब्रह्मपरमात्म-भगवद्भ्रामधेयत्वनिरूपणं । भगव-च्चरीरकथनं । गुणवताराः । प्रकृतेरुपादानकारणत्वकथनं । परमाणुवाद-खण्डनं । ब्रह्मोपादानवादिसमनिराशः । साङ्ख्यमतखण्डनं । वृन्दावनलीला-तिमधुरं श्रीकृष्णरूपमेव सर्व्वतो मनोहरमिति वर्णनं । भक्तिरेव तत्प्राप्त्युपाय इति कथनं । रूपादीनामप्राकृतत्वादिना शास्त्रे तस्यारूपादिविशेषणदान-मिति कथनं । विष्णुपुराणायुक्तकेशवतारकथादीनां सीमांसा । भगवद्भक्ति-निरूपणं, तद्विभागादिकञ्च । इति समाप्तिः ॥

No. 1184. कविकान्ता ।

Substance, country paper, 16 × 2½ inches. Folia, 95. Lines, 6 on a page. Extent, 3,548 ślokaś. Character. Bengali. Date, Sk., 1599, Place of deposit, S'ántipura, Kálidása Vidyávágis'a. Appearance, old and decayed. Prose. Generally Correct.

Kavikántá. A commentary on the Raghuvans'a of Kálidása. By Achárjya Gopinátha Kavirāja.

Beginning. अव्याज + + व निजङ्गतेपि ————— ।

अर्द्धार्द्धसन्धानकृतैकदेहौ गौरीगिरीशौ शिवमावहेतां ।
विश्वं यशोभिरवदाय तु कालिदासो वाचा वि + + + नवः पुरुषावतारः ।
पुंसां प्रसादयति यस्य गिरां प्रपद्ये वाणै + + + + क + इवास्तु सद्यः ॥
कविराजगोपीनाथ + + + रघुवंशकाव्यस्य ।
व्यञ्जितरसभाषेण कविकान्ता रच्यते टीका ॥

श्रीकालिदाससुकवेर्वचसि प्रसङ्गाद्भोधितीरजलदाम्बुवचो मदीयं ।
 आदीयतां सुकृतिभिः कुसुमस्य योगाद् रक्षागुण + + + + बहवो वहन्ति ॥
 मनुसंहाराजकुलजमहीपतीनां चरितानि विवर्णयिष्यन् सकलकविसार्थवाहः
 श्रीकालिदासः परदेवतानमस्कारणमैहिकामुल्लिख्य फलप्रदमिति आशीर्वाद-
 वस्तुनिर्देशावुद्दिश्य देवतानमस्काररूपं महाकाव्यमुखमाह । वार्थविविति ।
 रघुवृषभो रघुश्रेष्ठः सैनिकैः सह + + + + समीयिवान् सङ्गतः सन् स्वमन्दिरं
 न्यवर्त्तयत् ॥ श्रीः ॥

End.

Colophon. इति श्रीमदाचार्यगोपीनाथ + + कविराजकृतौ कविकान्ताख्यायां रघुवंशटी-
 कायां नवमः सर्गः ॥ श्रीः ॥
 पूर्वसर्गान्ते दशरथस्य पुत्रो + + + + + तत्पुत्रोदयो भण्यते इति सर्गयोः
 सुसन्धित्वं ॥

नवनवशरचन्द्रे टिप्पणीं वै रघोस्तु,
 समल्लिखदिति शाके सम्मिले सौम्यवारे ।
 शशधरपरिपूर्णे श्रावणस्य तृतीये,
 मिहिर + + + + + दृष्ट्वाशस्मा ॥ (अतः परं खण्डितं)

विषयः । रघुवंशव्याख्यानं नवमसर्गान्तं ॥

No. 1185. बालरामायणं ।

Substance, country paper, 17 X 4 inches. Folia, 178. Lines, 5—6 on a page. Extent, 3,783 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'antipura. Rámadhana Vidyávágis'a. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Bálarámáyana. A drama founded on the incidents described in the Rámáyana and the life of Ráma. By Rájasekhara Kavirája. The work is held in high estimation as a dramatic composition of great merit, and a very good edition of it has lately been published by Paṇḍit Bála S'ástrí of the Benares Sanskrit College.

Beginning. प्रसन्नैर्यः पात्रं तिलकयति संस्क्रितरचना

य आद्यः खादूनां श्रुतिचुलुकसेह्येन मधुना ।

यदात्मानो विद्याः परिणमति यथार्थवपुषा

स गुम्फो वाणीनां कविदृष्टनिषेधो विजयते ॥

नान्यन्ते सूत्रधारः । संसर्गं परिकल्प्य । पुरोक्तलोक्य च सप्रथमसङ्घर्षि
बद्धा, भे भे भुजस्तभात्तानितलसीकरेणुना रघुकुक्षैकतिस्रकेन महेंद्रपात-
देवेन अधिकृताः सभासदः सर्वानेष वो गुणनिधिर्विज्ञापयति, विदितमेवैतद्
भवतां । ++++++

End.

वशिष्ठः । रामं प्रति, किन्ते भूयः प्रियमपकरोमि ।

रामः । अतः परमपि प्रियमस्ति ।

भग्नञ्चाजगवं न चापि कुपितो भर्गः सुरग्रामणीः

सेतुश्च ग्रथितः प्रसन्नमधुरो दृष्टश्च वारांनिधिः ।

पौलस्त्य हतः स्थितश्च भगवान् प्रीतः अतीनां कविः ॥

प्राप्तं ध्यानमिदञ्च याचितवते दत्तं कुबेराय च ॥

तथापीदमस्तु । सम्यक् संसारविद्याविषदमुपनिषद् भूतमर्थाद्भूतानां

अथन्त ग्रन्थिबन्धं वचनमनुपतत् स्तुतिमुक्ताः सुयुक्ताः ।

सन्तः सन्तर्पितान्तःकरणसङ्गुणं ब्रह्मणः काव्यसूत-

स्तत्तत्त्वं सात्त्विकैश्च प्रथमपिशुनितं भावयन्तोऽर्चयन्त ॥

इति निष्क्रान्ताः सर्व्वे ।

इति राघवानन्दो नाम दशमोऽङ्कः ॥

Colophon.

इति श्रीकविराजराजशेखरविरचितं बालरामायणं नाम सद्धानाटकं समाप्तं ।

विषयः ।

आपाणिग्रहणाद् राजपदप्राप्तिपर्यन्तं रामचरित्रमवलम्ब्य दशभिरङ्कैः विर-
चितमिदं मृद्धानाटकं । तत्र शुनःश्रेफप्रवेशमुखेन प्रभातवर्णनं । तापसवृ-
द्धना प्रविष्टस्य राक्षसस्य तेन सह संलापः । ग्रहलक्षणेन सह रावणस्य जनका-
लयगमनं । तत्र सीतां पश्यतस्तस्य औत्सुक्यं, अद्यतार्थता च धनुर्भङ्गाय
कृतोद्यमस्य सत्यन्याय्यसमरोद्योगे जनकरावणयोः, साध्विन्दिनीं सन्ध्यामनुष्ठानं
निखत्नाम रावणः । इति प्रतिज्ञापौलस्त्यो नाम प्रथमोऽङ्कः ।

शिवस्य चात्मनोऽवस्थां वर्णयतो भट्टिर्हरिटेः स्वप्रकृतिसन्नुचिन्तयता नारदेन सह परशुरामरावणयोः वीर्यविषयकं कथोपकथनं । सीतामनुसन्धाय रावणस्य मदनचेष्टितं । याचितपरशूना परशुरामेण यदभिहितं, रावणसमीपे माया-मयस्य तत्कथनं । भार्गवदशमुखोत्थुर्ध्वं । इति परशुरामरावणीयो नाम द्वितीयोऽङ्कः ।

गृध्रमिश्रितसंवादप्रसङ्गेन ताडकानिधनपूर्वकं रामचन्द्रेण मारीचा निगृहीत
इति सूचना । रावणसमीपे 'सीतास्वयम्भरामाभिधान'नाटकस्य अभिनयः ।
तत्र, विश्वामित्रेण सह रामलक्ष्मणयोः स्वयम्बरसमाधिष्ठानं । रामस्य सीता

विषयः ।

सौन्दर्यपक्षपातः । तत्त्वेन सीतामनुसन्धाय रावणस्य उन्नादः । हेमप्रभया समं सीतायाः समागतराजदर्शनं । तत्र नरकासुरपाण्डुराजादीनां प्रशस्तिवर्णने-
न्मुखायां सत्यां प्रतिहार्यां तत्त्वबुद्ध्या तद्वधार्थं रावणेन गृहीते चन्द्रहासे
प्रक्षालकत्वं तन्निवारणं । पुनः, चेदिपति-सिंहलेश्वर-मथुरानाथावन्तिनाथ-
जयकौशिकाधिपति-काञ्चीपुरेश्वर-लाटेश्वरप्रभृतीनां प्रशस्तिवर्णनं । धनुर्भङ्गे
राजकुलस्य अकृतार्थता तद्गङ्गाय दशमुखस्य उत्थानेच्छा । रामेण कृतेऽपि
धनुर्भङ्गे प्रथमतो नाटकधिया तस्य अविश्वासः । जनकेन समर्पितायां जानक्यां
रामचन्द्रकरे तस्य च पुनः संरम्भः । सन्ध्यावर्णनं । इति विलक्षलङ्केश्वरो नाम
द्वितीयोऽङ्कः ।

रामचन्द्रं प्रति श्रुतभार्गवसमरसंरम्भेण शक्रेण दशरथः सत्त्वस्य सुरलोकात् तत्र
प्रहित इति उपाध्यायवटुसंवादेन सूचितं । पुरन्दरस्यन्दनस्य चतुर्दिशं मत-
वारणीयफलकेषु परशुरामचित्रं लिखितमस्तीति वाचमाकर्ण्य मातलेः, सौ-
दामिन्या सह हरकृतास्त्रोपदेश-रेणुकाशिरश्मेदनादिभार्गवचरित्रचित्रं पश्यतो
दशरथस्य विमानाद् विदेहराजमन्दिरावतरणं । सीतां प्रति जनकसता-
नन्दयोः सुनयोपदेशः । जनकदशरथयोरन्योन्यमाषायनं । भार्गवसमीपे
रामस्य विनयः । भार्गवनिग्रहाय जनकस्य धनुर्ग्रहणं । विश्वासिचस्य तन्निवा-
रणं । राममुद्दिश्य भार्गवस्य वैष्णवधनुर्परिणं । सत्क्षणकालं तत्र व्यारोपणं ।
उन्मिषलादिभिः सह लक्षणादीनां विवाहः । इति भार्गवभङ्गे नाम
चतुर्थोऽङ्कः ।

माख्यवतो मिथिलानिवासिना स्पर्शेन प्रहितस्य लेखस्य वाचनं । विरचिता
सीताप्रतिकृतिः रावणोपच्छन्दार्थं यन्त्रकारेण विशारदनामकेनेति मायामय-
वचनमाकर्ण्य, मयापि सीताधात्रेयिका कारिता सिन्दूरिका नाम, किञ्च, तत्-
प्रदर्शनेन दर्शाननः प्रलोभनीयश्च त्वयेति तत्प्रति माख्यवत आदेशः । सीता-
सन्दर्शनाभिलाषिणो रावणस्य मायामयवाक्यस्मरणत्वात् सीतानयनाय प्रक्षलं प्रति
समादेशः । सीतां पश्यतः तस्य पूर्वरागः । तत्र सिन्दूरिकायाः सीतापूर्वराग-
वर्णनञ्च । सीतां प्रति तस्य स्वागतप्रश्नः । सीताया अनुरागव्यञ्जनं । तत्कर-
स्पर्शेन सारिकाधिष्ठितं सीताप्रतिकृतियन्त्रमिति रावणस्य निश्चयः । तस्य
चित्तविनोदनाय लीलोद्यानप्रवेशः । ऋतूनां वर्णनं । तत्र तस्य वैधुर्य-
वर्णनञ्च । रावणकृतमदनोपालम्भः । मन्दरकामिनी-हिमगिरिसुन्दरीप्रभृ-
तीनां तत्त्वेवनायमागतानां 'पर्वतकलत्राङ्गसङ्गे नितरां तापायेति' तासां
विसर्जनं । रत्नामेवकादीनामप्सरसां ताम्रपर्णीसुरलाप्रभृतीनां नदीनाञ्च

विषयः ।

तदुपचारः । वारुणीलक्ष्मीसरस्वतीनां तत्कृततिरस्कृतिः । इन्दोवराकर-
चन्द्रविम्बसवलोक्च 'पुरन्दरोऽयं सीतामालिङ्गतीति' वृद्धा तस्य पुनः चन्द्र-
हासस्मरणं । अचान्तरे द्विजनासायाः शूर्पणखाया रावणसमीपे स्वावस्थाप्रदर्शनं ।
रावणकर्तृकतत्समाश्वासनञ्च । इति उन्मत्तदर्शननो नाम पञ्चमोऽङ्कः ।

शूर्पणखामायासययोर्माल्यवता सह संवादः । अथैकदा कैकेया समससुरानीक-
विजयाय दशरथे पुरुङ्गतं समुपस्थितवति तद्रूपधारिणौ रामचन्द्रं सपदि-
क्लथितुमयोध्यां शूर्पणखा अहञ्च प्राप्तुः । ततश्च सन्यारूपधारिण्या शूर्प-
णखाया 'महाराज ! अद्य कैकेयी त्वया प्रतिपन्नं वरद्वयं याचते' इत्युक्तेन मया
निर्व्यासितो राजपुत्रः प्रवृत्तश्च गन्तुं वनायेति माल्यवत्समीपे सायासयस्य कथनं ।
अचान्तरे कैकेया सह दशरथस्य अयोध्याप्रवेशः । वामदेवप्रसूयाद् रामस्य
निर्व्यासनं श्रुत्वा तयोर्मूढा । लब्धसञ्जयोस्तयोर्विलापादि च । सुमित्राया
वामदेवप्रदत्तपत्रिकावाचनं । तत्र समागतस्य सुमन्तस्य सर्वेषां समीपे नर्मदा-
परपारगमनपर्यन्तं रामवनवासवृत्तान्तकथनं । अनन्तरमागतस्य जटायुर्दूतस्य
रत्नशिखण्डस्य तेषां पुरतः, 'रामकृतमायास्वगानुसरण-सीताचरण-जटायुःपत-
नादि'वृत्तान्तकीर्तनं । इति निर्दोषदशरथो नाम षष्ठोऽङ्कः ।

वैतालिकयुगलप्रवेशमुखेन रामकृतखरदूषणबध-बालिनिग्रहादीनां हनूमत्कृत-
समुद्रोत्थानाशोकवनदलनादीनाञ्च कीर्तनं । समुद्रकूलोपविष्टस्य रामस्य
चेष्टावर्णनं । रामेण परित्यक्ते आग्नेयास्त्रे गङ्गायमुनाभ्यां सह समुद्रस्य तत्परतो
विनयः । सेतुबन्धनं । तत्र राक्षसैः सह वानराणां युद्धं । रामलक्षणादीनां
पुरतो दशमुखस्य सीताशिरश्छेदनं । रामस्य विलापः । निर्हृनादपि तन्मखात्
समुज्जासमाकर्ण्य तेषां विस्मयः । सिंहनादेन सह रामस्य युद्धं । इति असम-
पराक्रमो नाम सप्तमोऽङ्कः ।

सुमुखदुर्मुखाभिधानराक्षसयोः संवादकथनव्याजेन सिंहनादबध-लक्षणशक्ति-
शेलादीनां कथनं । रामरावणादीनां पुरतः तुलायूते ताराकुमारेण कुमारो
राक्षसपतेर्निहत इति वर्णनं । करङ्ककङ्कालाभ्यां सह रावणस्य लक्ष्मणमेघना-
दयोरन्योन्यं सम्प्रहारदर्शनं । कुम्भकर्णप्रबोधः । वानरैः सार्द्धं तस्य युद्धं । कुम्भक-
र्णादीनां निधनं दृष्ट्वा रावणस्य मूर्च्छा । इति वीरविलासो नामाष्टमोऽङ्कः ।

पुरुङ्गतसमीपे चित्रगुप्तस्य लङ्कालेख्यकवाचनं । रामरावणयोर्युद्धदर्शनाय चा-
रणमिधुनाभ्यां समं देवराजदशरथयोस्तत्र प्रवेशः । तयोर्घोरसमरवर्णनं ।
संहते रावणबधे रामलक्ष्मणयोरपरि पुष्पहृष्टिः । इति रावणबधो नाम नव-
मोऽङ्कः ।

विषयः ।

अलकषा सह सशोकाया लङ्कायाः प्रवेशमुखेन सीताया वक्षिःशुद्धिः, भरतस्य पार्श्वं हनुमान् प्रेषितश्चेति सूचना । विमानमानेन रामलक्ष्मणादीनाम् अयोध्यायात्रा । तत्र सीतामुद्दिश्य रामस्य युद्धस्थलीप्रदर्शनं । पुरन्दरप्रेरितस्य विद्याधरस्य तेषां पुरतो रामदिव्यचरितकीर्तनं । सीतामुद्दिश्य तस्य हिमालयकैलासमानससरोवरादीनां वर्णनं । तत्र सुग्रीवादीनां समुद्रवर्णना । सिं-हलस्य । समुद्रकुलस्य । मात्यवतः । मलयस्य । ताम्रपर्णीनिद्याः । अगस्त्याश्रमस्य । तत्र रामलक्ष्मणग्रन्थतीनामगस्त्येन समं साक्षात्कारः । द्रविडदेशस्य वर्णनं । सप्तगोदावरीतीरे परशुरामस्य । कावेर्याः । महाराष्ट्रदेशस्य । नर्मदायाः । लाट्देशस्य । उज्जयिनीस्थमहाकालनाथस्य । मालवदेशस्य । यमुनायाः । पञ्चालदेशस्य । महोदयनामकनगरस्य । कान्यकुब्जस्य । प्रयागस्य । वाराणस्याः । मिथिलायाश्च वर्णनं । अयोध्याप्राप्तिः । भरत-शत्रुघ्नपुरःसरेण वशिष्ठेन सह सर्वेषां सम्भाषणादिः । इति राघवावन्ता नाम दशमोऽङ्कः ।

समाप्ताऽयं ग्रन्थः ।

No. 1186. शब्दखण्डः ।

Substance, country paper, 22 × 5 inches. Folia, 154. Lines, 9—12, on a page. Extent, 7,535 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'antipura, Gosvāmi Bhattachārya. Appearance, very old. Decayed. Prose. Correct.

S'abdakhanda—Being the last part of Gaṅges'a's *Tattva-chintā-maṇi*. The work treats from a logical standpoint the value of Testimony as a proof. In the course of his dissertation, the author reviews at length the opinions of his predecessors. The MS. is a very old and remarkably correct one. Vide ante I. p. 295.

Beginning. अथ शब्दो निरूप्यते । प्रयोगहेतुभूतार्थतत्त्वज्ञानजन्यः शब्दः प्रमाणं । ननु शब्दो न प्रमाणं । तथा हि, करणविशेषः प्रमाणं, करणञ्च तद् यस्मिन् सति क्रिया भवत्येव । न च शब्दे सति प्रमाणं भवत्येवेति नायं शब्दः प्रमाणं । इत्यादि ।

End. ऐतिह्यञ्च आप्तोक्तत्वेन शब्द एव अन्तर्भवति । अर्थापत्तानुलब्ध्याऽस्तु यथायथ-मन्तर्भावः प्रागेव चिन्तितः । अतः सिद्धं चत्वारि प्रमाणाणीत्युपरम्यते ।

धीराः कुशाग्रमतेषो भवतः प्रणम्य
 मौलौ निधाय करवारिरुहे समीहे ।
 वाणीयमर्थरक्षितापि विशृङ्खलापि
 सानुग्रहेण हृदयेन विलोकनीया ॥ शिवं ।

Colophon. इति मन्त्रमहापाध्यायगङ्गेश्वरविरचिते तत्त्वचिन्तामणौ शब्दखण्डस्तुरीयः परि-
 च्छेदः समाप्तः ॥०॥

विषयः । शब्दलक्षणं । तत्प्रामाण्ये सौगतमतं । वैशेषिकमतं । खीयमतं । जरन्मीमां-
 सकमतं । प्राभाकरमतञ्च । आकाङ्क्षानिरूपणं । तत्र नयमतं । योग्यता-
 निरूपणं । आसत्तिनिरूपणं । तात्पर्याधीनं शब्दप्रामाण्यमिति कथनं । अत्र
 मीमांसकमतं । वेदस्य पौरुषेयत्वकथनं । वेदलक्षणं । पौरुषेयत्वलक्षणं । शब्दा-
 नित्यत्वकथनं । उच्छिन्नत्वेन अभिमते वेदो नित्यानुमेय इति निर्णयः ।
 वाक्यलक्षणं । स्मृत्याचारयोर्वेदमूलत्वमिति कथनं । प्रलयस्थापनं । प्रवर्तक-
 ज्ञाननिरूपणं । तत्र नयमतं । हिंसानिरूपणं । विधिविचारः । तत्र नय-
 मतं । आचार्यमतं । गुरुमतं । विषयनिश्चिन्ता । अपूर्ववादः । शक्तिवादे ।
 कार्यान्विते । अन्विते । स्वर्गलक्षणं । देवतालक्षणं । पदार्थनिरूपणं । तत्र
 प्रभाकरमतं । जातौ शक्तिरिति । जातिविशिष्टव्यक्तावेव शक्तिरिति कथनञ्च ।
 योगरूढविचारः । अत्र मीमांसकमतं । शब्दसाधुत्वविचारः । लक्षणा । तत्र
 नयमतं । समासविचारः । अत्र नयादीनां मतं । आख्यातविचारः । अत्र
 भट्टमतं । मण्डनाचार्यमतं । उपसर्गयोक्तकताविचारः ।

No. 1187. श्रीकृष्णस्तोत्रं, कचित् २ व्याख्यायुक्तं ।

Substance, country paper, 13 × 3 inches. Folia, 16. Lines, 4 on a page. Extent, 168 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Śāntipura, Kālidāsa Vidyāvāgīśa. Appearance, old. Verse. Correct.

S'rikriṣṇa-stotra. A hymn in praise of the perfection of Kṛiṣṇa's person. By Śaṅkara Āchārya. There is no reason to believe that the great Ś'ivite Sannyāsi who commented on the Vedānta Sūtras of Vyāsa wrote this hymn, and it is therefore to be inferred that either the work is a forgery, or the author is a homonymous person of a different and much later age.

- Beginning. कल्पीभर्तुर्भुजाये कृतवसति सितं यस्य रूपं विशालं
नीलाद्रेस्तुङ्गशृङ्गस्थितमिव रजनीनाथविम्बं विभाति ।
पायाद् वः पाञ्चजन्यः स सकुलदितिजनासनैः पूरयन् खै-
र्निध्वानैर्नीरदौघध्वनिपरिभवदैरम्बरं कम्बुराजः ॥ १ ॥
- End. सोदात् पादादिकेशस्तुतिमिति रचितां कीर्त्तयित्वा त्रिधात्मः
पादाब्जद्वन्द्वसेवासमयकृतमतिर्मलकेनानभेदं यः ।
उन्मुच्चैवात्मने नो निचयकवचतां पञ्चतामेत्य भानो-
र्विम्बान्तर्गोचरं स प्रविशति परमानन्दमात्मस्वरूपं ॥ ५ ॥
- Colophon. इति श्रीशङ्कराचार्यविरचितं श्रीकृष्णस्तोत्रं समाप्तं ।
विषयः । श्रीकृष्णस्तोत्रव्याजेन तद्रूपमाहात्म्यवर्णनं ।

No. 1188. अद्वैतरहस्यं ।

Substance, country paper, 12 × 3 inches. Folia, 4. Lines, 4 on a page. Extent, 44 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Kālidāsa Vidyāvāgīś'a. Appearance, Fresh. Prose and verse. Correct.

Advaita-rahasya. A dissertation in support of the non-dual theory of the Vedānta. By Rāmānanda Tīrtha. The author was one of the foremost professors of this school of philosophy.

- Beginning. इह किञ्च प्रातीतिकथसत्यागार्थमात्मज्ञानरहस्यं चातुर्याच्चेपमुद्रया नमस्कार-
व्याजेन दर्शयति ।
निराभासाय शान्ताय ज्ञानातीताय ते नमः ।
मह्यमज्ञेयरूपाय नित्यमुक्तचिदात्मने ॥ इत्यादि ।
- End. अद्वय तात ! अद्वय निशमय निशमय ।
येनैव निर्दतिः स्यात्तु तेनैव विहरानघ ॥
अथ वा यासि सङ्कोचं लोकदृष्ट्या तु मूढधीः ।
तदा नैव सुखं यासि लोकभृत्योऽसि हे सुत ॥
- Colophon. इति श्रीरामानन्दतीर्थकृताद्वैतरहस्यं समाप्तं ॥
विषयः । ब्रह्मणो लक्षणादिकथनपुरःसरमद्वैतवादसंस्थापनं ।

No. 1189. अवधूतषट्कं ।

Substance, country-made yellow paper, 11 × 4 inches. Folium, 1. Lines, 8. Extent, 19 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, S'ántipura. Kálidása Vidyávágis'a. Appearance, old. Verse. Correct.

Avadhūta-shaṭka. A hymn in six stanzas in praise of Avadhūtas, a class of houseless hermits, to which its author S'āṅkara Āchārya belonged.

Beginning. न योगी न भोगी न वा मोक्षकाङ्क्षी
न बीरो न धीरो न वा साधकोन्द्रः ।
न शैवो न शाक्तो न वा वैष्णवो वा-
वधूतसिदानन्दरूपोऽहमात्मा ॥ १ ॥

End. विभूतिं त्रिशूलं तथा रक्तवासो
दधानः कपालं गले नागहारं ।
प्रसन्नान्तरात्मा सदा हृष्टचेता
विरजेऽवधूतो द्वितीयो मद्देशः ॥ ६ ॥

Colophon. इति शङ्कराचार्यविरचितसवधूतषट्कं समाप्तम् ।
विषयः । अवधूतप्रकृतिवर्णनं ।

No. 1190. आलोकः ।

Substance, Palm-leaf, 14 × 2 inches. Folia, 92. Lines, 6 on a page. Extent, 3,956 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'ántipura, Kálidása Vidyávágis'a. Appearance, old and decayed. Prose. Correct.

A'lōka. A commentary on the Tattva-chintāmaṇi of Gaṅgeś'a. By Gadādhara. The MS. comprises the first three books only, but it is very old and correct. (Vide ante I p. 295, and Hall's Contributions, p.)

Beginning. वक्त्राणि पञ्च कुचयोः प्रतिविम्बितानि
दृष्ट्वा दशाननसमागमनध्रमेण ।

भूयोऽपि शैलपरिदृष्टिभयेन गाढ-

मालिङ्गितो गिरिजया गिरिशः पुनातु ॥

अधीत्य जयदेवेन हरिमिश्रात् पिब्यतः ।

तत्त्वचिन्तामणेरित्यमालोकोऽयं प्रकाश्यते ॥

प्रसङ्गान्मङ्गलस्य समाप्तिहेतुतां स्थापयितुं भूमिकामाचरति, इहेति । इह खलु
वाक्यालङ्कारे एकवाक्यता अविप्रतिपत्तित्वेन भ्रमसूचकता निराकृतेत्यादि ।

End.

अदण्डव्याघ्रतथीकरणतावच्छेदको दण्ड इति शब्दादकामेऽपि तद्वृत्तादण्ड-
व्याघ्रताप्रतीतेः सर्वसिद्धत्वादिन्द्रियासन्निकर्षादिना प्रत्यक्षसाधनाभावात्, तस्माद्
यथोक्तं विशेषणपदप्रदृष्टिनिमित्तं विशिष्टधीविषयसु विशेषण इत्यतः खण्डित-
त्वात् शेषवाक्यं नास्ति ।

विषयः ।

चिन्तामणः व्याख्यानं ।

No. 1191. आलोकरहस्यं ।

Substance, country paper, 17 × 4 inches. Folia, 26. Lines, 8 on a page. Extent, 1,518 s'lokas. Character, Bengali. Date, Place of deposit, S'ántipura, Kálidása Vidyávagis'a. Appearance, old. Prose. Correct.

A'loka-rahasya. A gloss on the last named work. By Mathurá-nátha Tarkavágis'a. The codex comprises only the third book.

Beginning. न्यायान्वधितसेतुं हेतुं श्रीराममखिलसम्पत्तेः ।

नातं त्रिभुवनगीतं तर्कालङ्कारमादरान्नत्वा ॥

श्रीमता मथुरानाथतर्कवागीशधीमता ।

विशदीकृत्य दर्शन्ते प्रत्यक्षालोकफक्त्रिकाः ॥

निर्विघ्नं प्रारिप्सितग्रन्थसमाप्तिकामनया कृतं सुतिपूर्वकभगवत्प्रार्थनारूपं सङ्गलं
शिष्यशिष्यायै आदौ निबध्नाति, वक्त्राणीति । गिरिशो महादेवः पुनातु
पवित्रं करोतु प्रारिप्सितग्रन्थसमाप्तिप्रतिबन्धकं पापं नाशयतु इत्यादि ।

End.

सामानाधिकरण्यरहस्यमिचारादिनिश्चयात्मकघटादित्यतिरेकज्ञानप्रतिबन्धा-
यां घटादिनिश्चयेति अतः खण्डितत्वात् परिचमाप्तिवाक्यं नास्ति ।

विषयः ।

जयदेवकृतप्रत्यक्षखण्डालोकस्य व्याख्यानं ।

No. 1192. कृष्णभक्तिरसोदयः ।

Substance, country-made yellow paper, 12 × 4 inches. Folia, 12. Lines, 5 on a page. Extent, 180 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'ántipura, Rádhikánátha Gos'vámí. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Kṛishṇa-bhaktirasodaya. A treatise on the Bhakti system of the Vaishnavas. By Rádhámohana S'armá. The MS. is incomplete.

Beginning. गोपीनयनचकोरी—खादितसुरसाम्बतामिताङ्गरुचिः ।

कोऽपि ब्रजेन्द्रतनयो नीरदनीलो विधुर्जयति ॥

श्रीमदद्वैतवंशेन राधाभोहनभर्माणा ।

क्रियते परमासोदः कृष्णभक्तिरसोदयः ॥

श्रीमद्रसाम्बताभोधिर्गीखामिभिरुदाहृतः ।

तस्मादुद्धृत्य यत्किञ्चिदन्यतश्च निवेद्यते ॥

चन्तव्यं मम चापल्यं तद्भवेरितचेतसः ।

वैष्णवैः कृष्णसम्बन्धगुणसाचपरिग्रहैः ॥ तच्च भक्तिलक्षणमित्यादि ।

End.

आनुगत्यश्च शास्त्रादिप्रसिद्धास्तु रागात्मिकाङ्गवर्णकीर्तनस्मरणपादसेवनवन्दना-
त्मनिवेदनप्रायतनपरिपाटीषु प्रष्टव्या सदृशीकरणमित्यतः खण्डितत्वात् परि-
शेषवाक्यं नास्ति ।

विषयः ।

भक्तिलक्षणं । अनुशीलनस्वरूपप्रदर्शनं । उपवासस्य भजनाङ्गलक्षणं । भक्ति-
लक्षणपरिष्क्रिया । भक्तिप्रयोजननिर्देशः । तद्विवरणकथनञ्च । रचिलक्षणं ।
केवल्युत्तोरप्रतिष्ठता । साधनसाध्यभेदेन भक्तेर्द्वैविध्यकीर्तनं । साधनभक्ति-
लक्षणं । वैधीलक्षणं । रागलक्षणं । चतुःषष्टिसङ्ख्याकानि भक्त्यङ्गानि । सन्ध्यापा-
सनादीनां कर्तव्यताकथनादिः । भक्त्यनुकूलवैराग्यलक्षणं । तत्प्रतिकूलवैराग्य-
लक्षणञ्च । रागानुगालक्षणं । अतः परं खण्डितं ।

No. 1193. तत्त्वचिन्तामणिप्रत्यक्षखण्डः ।

Substance, country paper, 17 × 4 inches. Folia, 49. Lines, 5—8 on a page. Extent, 1,650 s'lokas. Character. Bengali. Date, ? Place of deposit, S'ántipura, Gosvámí Bhaṭṭáchárya. Appearance, old. Prose. Correct.

Pratyaksha Khanda. The third book of Gaṅgeśa's *Tattva-chintamani*. This, like No. 1186, is a remarkably old and correct codex.

Beginning. गुणानीतोऽपीशस्त्रिगुणसचिवस्त्यवरमय-

स्त्रिसूक्तिर्यः सर्गस्थितिविलयकर्षाणि तनुते ।

कृपापारावारः परमगतिरेकस्त्रिजगतां

नमस्तस्मै कस्मेचिदमितसहिस्ने पुरभिदे ॥

आन्वीक्ष्यानयमाकलय्य गुरुभिर्ज्ञात्वा गुरुणां मतं

चिन्तादियविलोचनेन च तयोः सारं विलोकाखिलं ।

तन्त्रे दोषगणेन दुर्गमतरे सिद्धान्तदीक्षागुरु-

र्गज्ञेशस्तनुते मितेन वचसा श्रीतत्त्वचिन्तामणिं ॥

यतो मणोः पण्डितमण्डनक्रिया प्रचण्डपाण्डसतस्त्रिरस्त्रिया ।

विपक्षपक्षे न विचारचातुरी न च ससिद्धान्तवचो दरिद्रता ॥

इह खलु सकलश्रियैकवाक्यतया अभिसतकर्षारम्भमये तत्समाप्तिकामा

मङ्गलमाचरन्ति । इत्यादि—

End.

सविकल्पकज्ञानानां जात्यादियोजनया हीनानां इन्द्रियजानां प्रत्यक्षत्वापा-
करणादितः परं खण्डितत्वात् शेषवाक्यं नास्ति ।

विषयः ।

मङ्गलवादः । प्रामाण्यवादः । तत्र प्रामाण्यं खतो ग्राह्यमिति पूर्वपक्षः । प्रामाण्यं
परतो ग्राह्यमिति सिद्धान्तः । प्राभाकरमतनिरासः । प्रामाण्यस्वरूपविचारः ।
अन्यथा-ख्यातिकथनं । प्रत्यक्षलक्षणं । तत्र सन्निकर्षविशेषस्य कारणतासंस्थापनं ।
विषयालोकसंयोगस्य विषयोद्भूतरूपस्य महत्त्वस्य च प्रत्यक्षकारणत्वकथनं वायुर्न
प्रत्यक्षं मनोजन्य इति कथनं । सुवर्णं प्रत्यक्षं नैजसत्तेति कीर्तनं । मन
इन्द्रियमणु चेति निर्देशः । ज्ञानं मानसमिति कथनादि । सविकल्पकनिर्वि-
कल्पकभेदेन प्रत्यक्षस्य च द्वैविध्यकथनञ्च इत्यतः खण्डितं ॥

No. 1194. *प्रत्यक्षमणिफक्किका वा प्रत्यक्षखण्डटीका ।*

Substance, country paper, 18 × 3½ inches. Folia, 28. Lines, 8 on a page. Extent, 1,710 śloka. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'antipura, Gosvāmi Bhaṭṭāchārya. Appearance, old and decayed. Prose. Correct.

Pratyaksha-maṇi-phakkikā. A commentary on the last named work. By Mathurānātha Tarkavagis'a. Vide ante I, p. 295.

Beginning. न्यायाम्बुधिरुतसेतुं हेतुं श्रीराममखिलसम्पत्तेः ।

तातं त्रिभुवनगीतं तर्कालङ्कारमादरान्नला ॥

श्रीमता मथुरानाथतर्कवागीशधीमता ।

विशदीकृत्य दर्शन्ते प्रत्यक्षमणिफकििकाः ॥

निर्विघ्नं प्रारिभूततत्त्वचिन्तामणिनामग्रन्थसमाप्तिकामनया कृतं महादेवनम-
स्काररूपं मङ्गलं शिष्यशिष्यार्थमादौ निबध्नाति, गुणातीत इतीत्यादि ।

End.

मङ्गलस्य सफलत्वं व्यवस्थाप्य मोक्षसाधनीभूततत्त्वज्ञानचिकीर्षावतां स्वीयग्रन्थो-
पादानप्रवृत्तये मोक्षसाधनीभूतफलवदान्वीक्षिकीप्रतिपादितप्रतिपादकलेन हे-
तुना मोक्षसाधनीभूततत्त्वज्ञानजनकतां स्वीयग्रन्थस्य प्रतिपादयितुं तादृश-
हेतुमत्त्वं स्वीयग्रन्थस्य दर्शयति अथेत्यादिना विविच्यते इत्यन्तेन । अथ मङ्गलस्य
समाप्तिहेतुतानिरूपणानन्तरमित्यतः खण्डितत्वात् शेषवाक्यं नास्ति ।

विषयः । प्रत्यक्षचिन्तामणिव्याख्यानं ।

No. 1195. नारदस्मृतिः ।

Substance, country-made, yellow paper, 22 × 4 inches. Folia, 30.
Lines, 7 on a page. Extent, 997 s'lokas. Character, Bengali. Date, ?
Place of deposit, Calcutta, Bharatachandra S'iromani. Appearance, old.
Prose and verse. Generally correct.

Nārada Smṛiti. The Institutes of Hindu Law. By Nārada.
In the preface, the work is described to comprise four thousand stanzas,
but the codex contains only one thousand stanzas, and still professes
to be complete. Contents: Chapter 1; Courts of law defined; 2,
Jurisprudence; 3, Debts; 4, Documents; 5, Witnesses; 6 Fire
ordeal; 7, Ordeal by drinks; 8, Ordeal by poisons; 9, Money; 10,
Loans; 11, Rules of guilds and trades; 12, Gifts; 13 and 14, Wages;
15, Sales of property by persons whose right to it is questioned; 16,
Payment of value of purchases; 17, Duties of purchasers; 18,
Oaths; 19, Boundaries; 20, Connexion of the sexes; 21, Inheritance;
22 and 23, Punishments of various kinds, reprimands, &c.; 24,
Venial offences.

Beginning. इति ह स्माह भगवान् मनः प्रजापतिः सर्वभूतानुग्रहार्थमाचारस्थितिहेतु-
भूतं शास्त्रं चकार यच्चादौ लोकखट्विभूतप्रविभागस्तद्देशप्रमाणपरिपञ्चनं वेद-

वेदाङ्गयज्ञविधानमाचारो व्यवहारः कण्टकशोधनं राजवृत्तं वर्षधर्मायमप्रवि-
भागो विवाहस्यायस्त्रीपुंसविकल्पो दायानुक्रमः । आहविधावशौचकल्पो भक्ष्या-
भक्ष्यलक्षणं विक्रेयाविक्रेयसीमांसा । पातकभेदैः स्वर्गनरकानुदर्शनप्रायश्चित्ता-
न्युपपदो रक्षस्यानीत्येवं चतुर्विंशतिप्रकरणानि तदेतत् श्लोकाश्चतस्रश्चमासीत्
तेनाध्यायसहस्रेण मनुः प्रजापतिरुपनिबध्य देवर्षये नारदाय प्रायच्छत् । स च
तस्मादधीत्य सहस्रात् नायं ग्रन्थः सुकरो मनुष्याणां शक्यो धारयितुं इति द्वाद-
शभिः सहस्रैः सञ्चित्वेप । तच्च सुमतये भार्गवाय प्रायच्छत् । स च तस्मादधीत्य
तथैवादुर्ज्ञासादल्पीयसी मनुष्याणां शक्तिरिति ज्ञात्वा चतुर्भिः सहस्रैः सञ्चित्वेप ।
तदेतत् सुमतिष्ठतं मनुष्या अधीयन्ते ।

End.

हिरण्यं सर्पिरादित्य आपो राजा तथाष्टमः ।

एतानि सततं पश्येन्नमस्येदर्चयेत् स्वर्यं ।

प्रदक्षिणञ्च कुर्वीत यथास्थायुः प्रवर्द्धते ॥

Colophon.

इति नारदीये धर्मशास्त्रे प्रकीर्णकं नाम व्यवहारपदमष्टादशं समाप्तम् ॥

विषयः ।

अत्र १ अध्याये, परिषद्भक्षणं । २, व्यवहारलक्षणं । ३, कण्टकशोधनं । ४, धन-
स्वामिसंशयोच्चेदकलिखनसाक्षिभोगरूपविविधप्रमाणान्तर्गतलिखनप्रमाणकथनं ।
५, साक्षिप्रमाणकथनं । ६, पापिपरीक्षार्थमग्निप्रसंस्कारकथनं । ७, पापिपरी-
क्षार्थं पानीयविधिकथनं । ८, विषपानरूपपापिपरीक्षाकथनं । ९, परीक्षा-
विषये कोषविधिकथनं । १०, ऋणदानस्य विशेषनामकथनं । ११, वणिक्-
प्रभृतयः सम्भूय यत् कर्म कुर्वन्ति तत् सम्भूय समुत्थानं नाम तस्य विवरणं ।
१२, दत्ताप्रदानकथनं । १३, भृत्यानां वेतनदानादानविधिकथनं । १४, वेत-
नस्थानपाकसंस्कृतकथनं । १५, अस्वामिष्ठतविक्रयस्य सिद्धलासिद्धलकथनं । १६,
विक्रेयपण्यस्यासम्प्रदानकथनं । १७, क्रयकर्तुरनुवादकथनं । १८, समयस्थान-
पाकसंस्कृतकथनं । १९, सेतुकोदारसीमाकथनं । २०, स्त्रीपुंयोगकथनं । २१,
दायभागकथनं । २२, साहसकथनं । २३, वाक्पाठ्यदण्डपाठ्यकथनं । २४,
दूतसमाह्वयकथनं । प्रकीर्णककथनं ॥०॥

ग्रन्थादौ चतुर्भिः सहस्रैः सञ्चित्वेप एतस्य उक्तत्वात् एतद्ग्रन्थस्य चतुःसहस्र-
श्लोकात्मकत्वं सूचितं, अस्मिन् ग्रन्थे किञ्चिदधिकसहस्रसङ्ख्याकश्लोकानां प्राप्त-
त्वेनास्य सखण्डलमनुमितं । समाप्तमित्यनेन यत् समाप्तिसूचकं वाक्यं तद्ग्रन्थ-
पतितं ॥

No. 1196. शब्दालोकः ।

Substance, country paper, 18 × 3 inches. Folia, 18. Lines, 6—7 on a page. Extent, 3,650 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Śāntipura, Nṛsiṅhaprasāda Gosvāmī. Appearance, old. Prose. Correct.

S'abddāloka. A commentary on the last book of Gaṅgeś'a's *Tattva-chintāmaṇi*. By Jayadeva. (*Vide ante* I, p. 295.)

Beginning. न जाने श्रीजाने विरचितमिह ग्रन्थगहने
समर्थो नैवार्थानधिगमयितुं निर्मितिरपि ।
तथाप्येतावत्यामपि किल विगत्यामहमिह
प्रवृत्तो यत्तस्मिंस्तव चरणसेवैव शरणं ॥
अधीत्य जयदेवेन हरिमिश्रात् पितृव्यतः ।
शब्दचिन्तामणेरित्यमालोकोऽयं प्रकाशते ॥
अथेति । इहायंशब्दस्य आनन्तर्यवचनत्वेन उपस्थितस्य उपमाननिरूपणस्यैव
प्राप्तत्वात् तस्येत्यादि ।
End. अन्यथ्यभिचारवारणाय योग्यतादीति लक्ष्ये व्यभिचारवारणाय अनुपपत्ती-
त्यर्थः । अन्यथेति । अन्यलक्ष्येऽपि शक्तौ विशेषणद्वयं त्यक्त्वा पदान् । इत्यतः
खण्डितम् ।
विषयः । गङ्गेशकृततत्त्वचिन्तामण्युत्तरशब्दखण्डव्याख्यानं ।

No. 1197. शब्दखण्डटीका ।

Substance, country paper, 17 × 3½ inches. Folia, 9. Lines, 8 on a page. Extent, 400 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Śāntipura, Nṛsiṅhaprasāda Gosvāmī. Appearance, old. Prose. Correct.

S'abdakhaṇḍa ṭīkā. A commentary on the last book of Gaṅgeś'a's *Tattva-chintāmaṇi*. By Mathurānātha Tarkavāgīś'a.

Beginning. न्यायानुधिक्तसेतुं हेतुं श्रीराममखिलसम्पत्तेः ।
तानि त्रिभुवनगीतं तर्कालङ्कारमादराव्रत्वा ॥

श्रीमता मथुरानाथतर्कवागीशधीमता ।

विषदीकृत्य दर्शने तुरीयमणिपङ्क्तिः ॥

आत्मीक्षिकीपण्डितमण्डलीषु सत्ताण्डवैरथ्यं विनापि ।

मदुक्तमेतत् परिचिन्त्य धीरा निःशङ्कमध्यापनमातनुध्वं ॥

प्रत्यक्षादिप्रमाणत्रयं निरूपितमिदानीं चरमप्रमाणं शब्दे निरूपणीयाऽतः

श्रिष्ट्यावधानाय प्रतिजानीते, अथेत्यादिनेत्यादि ।

End.

विशेषणविशेष्यभावेति । परस्य विशेष्यविशेषणभावेन स्वार्थतावच्छेदकावा-

च्छिन्नानुभवजनितेत्यतः खण्डितत्वात् परिचमन्निवाक्यं नास्ति ।

विषयः ।

गङ्गेशकृततत्त्वचिन्तामण्यन्तर्गतशब्दखण्डव्याख्यानं ।

No. 1198. विल्वमङ्गलं ।

Substance, country paper, $11\frac{1}{2} \times 3$ inches. Folia, 15. Lines, 6 on a page. Extent, 281 ślokas. Character, Bengali. Date, Sk., 1616. Place of deposit, S'ántipura, Rádhikánátha Gosvámí. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Vilvamaṅgala. A hymn in praise of Krishna. By Vilvamaṅgala.

Beginning. यं वेदविदपि त्रियमिन्दिराया यन्नाभिनीरवहर्गभट्टो न धाता ।

गोपालबालललना वनमालिननं गोधूलिधूसरशरीरमरीरमंखाः ॥ इत्यादि ।

End.

ददातु वः शं किल व्रजेशः पीताम्बरोऽसौ वृन्दावनेशः ।

मन्दारमाली वर्चावतंसी, सतां हृदिस्थोऽमरारिध्वंसी ॥

यात्यतो वेदबध्योऽसि चरणन्विदमुत्थित ।

अनेन मूलं खड्गेन पतितं वेत्स्यसि चितौ ॥

Colophon. इति विल्वमङ्गलं समाप्तं ।

चतुर्विधुरसष्ट्यौ शाकके शुभ्रपद्मे

वृषगकमलबन्धौ पञ्चदश्यां पदाब्जं ।

नगवरधर ते श्रीरामदेवः प्रणम्य

अलिखदधविल्वमङ्गलं नाम काव्यं ॥

विषयः ।

श्रीकृष्णस्तवनं ।

No. 1199. भारतभावदीपः ।

Substance, country-made yellow paper, 12 × 4½ inches. Folia, 170. Lines, 10 on a page. Extent, 4,887 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'ántipura, Kálidása Vidyávágís'a. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Bhārata-bhāvadīpa. A perpetual gloss on the Mahābhārata. By Nīlakanṭha Sūri. The codex examined is very imperfect, containing only the commentary on the Gītā portion of the work. A complete and very correct MS. of the entire work exists in the Library of the late Rājā Pitāmbar Mitra, Surā; copies more or less perfect also exist in the Libraries of the late Rājā Sir Rādhākanta Deva, of Rājā Komalkrishṇa Bahādur, of the Asiatic Society of Calcutta, and of the Sanskrit Colleges of Calcutta and Benares.

Beginning. ॐ वसो ब्रह्मवादिभ्यो ब्रह्मविद्यासम्प्रदायकर्तृभ्यो वंशर्विभ्यो नमो गुरुभ्यः ।

प्रणम्य भगवत्पादान् श्रीधरादींश्च सङ्गृह्णन् ।
सम्प्रदायानुसारेण गीतायाख्यां समारभे ॥
भारते सर्ववेदार्था भारताथैश्च ह्यतः ।
गीतायां सन्ति तेनेयं सर्वशास्त्रसमी मता ॥
कर्मापास्तज्ञानभेदैः शास्त्रं काण्डत्रयात्मकं ।
अन्ये तूपासनाकाण्डस्तृतीये नातिरिच्यते ॥
तदेव ब्रह्म विद्धि त्वं नेदं यत्तदुपासते ।
इति श्रुत्यैव वेद्यस्य ह्युपास्यादन्यतेरिता ॥
इयमष्टादशाध्यायी क्रमात् षट्कचिकेण हि ।
कर्मापास्तज्ञानकाण्डचित्तयात्मा निगद्यते ॥
तत्र युद्धोद्यमं श्रुत्वा शैत्युक्त्वादिप्रसंगे हतान्तं बुभुत्सुः धृतराष्ट्र उवाच ।
धर्मक्षेत्रेति ।

End.

भूतिरैश्वर्यं सर्वनियन्तृत्वं, नीतिर्नयश्च, एतत् सर्वं तत्र तस्मिन् पक्षे ध्रुवमिति सम सतिः । अतः पाण्डवैः सह सन्धरेव कर्तव्य इति भावः ॥

Colophon. इति श्रीमत्पद्माक्षप्रमाणज्ञमर्थोदाधुरन्धरवंशावतंसश्रीगोविन्दस्वनोः श्रीनील-
काण्डस्तरिवर्यस्य ह्यतः भारतभावदीपे भीष्मपर्वणि गीताथैव्याख्यानेऽष्टादशो-
ऽध्यायः ॥

विषयः । भगवद्गीतायाख्यानं ॥

No. 1200. लीलावतीप्रकाशः ।

Substance, country paper, $18\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches, Folia, 7. Lines 6 on a page. Extent, 212 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'ántipura, Kálidása Vidyávagís'a. Appearance, old. Prose. Correct.

Lílavatí-prakás'a. A commentary on the *Lílavatí* of Vallabha Achárya. By Vardhamána. The *Lílavatí* is an abridgment of the principal doctrines enunciated in the *Chintámaní* of Gaṅges'a. The work is of considerable repute, but rare in Bengal. Mr. Hall does not notice it in his *Contributions*.

Beginning. एकत्र शूलसमपरत्र विषप्रखन-मन्यव कीर्तिरपत्र च पीतवासः ।

तत्पातु वर्धं शूलक्षकलाकिरीट-निस्सिष्टकैटभहृदोर्मस वाञ्छितानि ॥

न्यायाक्षोजपतङ्गाय सीमांसापारदृशने ।

गङ्गेश्वराय गुरवे पित्रेऽत्र भवते नमः ॥

विशिष्टशिष्टाचारानुमितकर्तव्यताकं विघ्नविघातकं मङ्गलं निबध्नाति,
नाथ इति ।

End. किञ्च । प्रतियोग्यधिकरणवदयोग्यवच्छेदस्य न विचारमहलमित्याह, अपि
चेति । अतः खण्डितम् ।

विषयः । न्यायलीलावतीयाख्यानं ।

No. 1201. लीलावतीप्रकाशरहस्यं ।

Substance, country paper, $17\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 12. Lines, 19 on a page. Extent, 507 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'ántipura, Kálidása Vidyávagís'a. Appearance, old. Prose. Correct.

Lílavatí-prakás'a-rahasya. A commentary on the last named work. By Mathuránátha Tarkavágís'a.

Beginning. निर्विघ्नं प्रारिप्सुतयन्यसमाप्तिकामनया कृतं हरिहरात्मकभगवत्प्रार्थनरूप
मङ्गलं शिष्यशिष्यायै आदौ निबध्नाति एकत्रेत्यादि ।

End. जातिमत्येव सतेत्यादौ अन्यस्मिन् लक्षणव्यवच्छेदस्य शक्तिबललभ्य इत्याहुरिति
सङ्क्षेपः । विस्तरस्त्वमस्मात्कृतदीधिति-रहस्येऽनुसन्धेयः ॥

Colophon. इत्यन्तं प्रचरन्ती मायुरी समाप्ता ।

विषयः । वर्द्धमानोपाध्यायकृतलीलावतीटीकाया आख्यानं ।

No. 1202. लीलावतीरहस्यं ।

Substance, country paper, $17\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 21. Lines, 8 on a page. Extent 924 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'ántipura, Kálidása Vidyávágis'a. Appearance, old. Prose. Correct.

Lálavati-chintámani-rahasya. A commentary on the *Lálavati* of Vallabha Áchárya. By Mathuránátha Tarkavágis'a. This is a commentary on the original text of Vallabha, whereas No. 1201 is a gloss on the commentary of Vardhamána.

Beginning. श्रीमता मथुरानाथतर्कवागीशधीमता ।

विविच्यते फक्किकार्यो लीलावत्या विशेषतः ॥

निर्व्विघ्नं प्रारिप्सितग्रन्थसमाप्तिकामनया कृतं श्रीकृष्णनमस्काररूपं मङ्गलं शिष्य-
शिष्यायै आदौ निबध्नाति नाथ इति ।

End.

द्रव्यलगुणलादीनां षष्ठां यद्विच्छेदषट्कं तेन निवर्जिता । अतःपरं खण्डितं ॥

विषयः ।

मूललीलावतीव्याख्यानं ।

No. 1203. लीलावतीदीधितिटिप्पनी ।

Substance, country paper, $17\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 27. Lines, 8 on a page. Extent, 1039 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'ántipura, Kálidása Vidyávágis'a. Appearance, old. Prose. Correct.

Lálavati-didhiti-tippanī. A gloss on Raghunátha S'íromani's commentary on the *Lálavati* of Vallabha. By Jagadís'a Tarkálañkára.

Beginning. कर्पूरकुन्दकुमुदकैलासोदरसोदरं ।

विघ्नविध्वंसकं धाम नमसः शैवदैवतं ॥

कणभक्षमुनेः पद्मरक्षाविन्यस्तवासनाः ।

वचांसि जगदीशस्य चिन्तयन्तु विचक्षणाः ॥ इहेत्यादि ।

End.

यज्ञदत्तीयवाख्यदेहः तज्जन्यलस्यैव, यूनं यज्ञदत्ते सञ्जातं तदुद्यवच्छेदासम्भवः ॥

इत्यतः खण्डितं ।

विषयः ।

शिरोमणिश्रुतलीलावतीटीकाया व्याख्यानं ।

No. 1204. अभिधारहस्यं ।

Substance, country paper, $17\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 11. Lines, 7 on a page. Extent, 352 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'ántipura, Kálidásá Vidyávagís'a. Appearance, old. Prose. Correct.

Abhidhá-rahasya. A gloss on Jayadeva's *Abhidhá-vichára*, or a commentary on the *Abhidhá* section of the last book of the *Tattva-chintámani*. By Mathuránátha Tarkavágís'a.

Beginning. ननु वेदः साक्षादेव प्रवर्तयतु किं दारेण भवतु वा द्वारं, अन्यदेव हि किञ्चिद्भविष्यति यदि चेच्छां विना न प्रवृत्तिः, विधिज्ञानानन्तरमिच्छा अनुभूयते । इत्यादि ।

End. यदुक्तं तद्बीजद्वयं स्वयमेवाह हेतुद्वयेत्यादिना ।

Colophon. इति अभिधारहस्यं समाप्तं ॥

विषयः । जयदेवमिश्रकृताभिधाविचारस्य टीका ।

No. 1205. नैषधटीका ।

Substance, country paper, $19\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 38. Lines, 7 on a page. Extent, 1,380 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'ántipura, Gosvámí Bhattachárya. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Naishadha-tíká. A commentary on the well-known poem, the *Naishadha*. By Vañs'ivadana S'armá. The MS. is incomplete.

Beginning. श्रीरामचरणौ नत्वा वंशीवदनशर्मणा ।

नैषधीयप्रबन्धेऽस्मिन्नतिसङ्क्षिप्य लिख्यते ॥

अत्र द्वाविंशतिः सर्गाः श्रीहर्षकविना कृताः ।

नलमैम्यमिधाप्राप्तश्चिवदुर्गागुणैः प्रियाः ॥

प्रथमे भीमजारूपश्रवणाद् विरही मिषात् ।

गला वनं सरस्तीरे धृत्वा हंसं नलोऽत्यजत् ॥ इत्यादि ।

End. सौरभातिशयमविन्दत लेभे । किन्तु,—इत्यतः खण्डितम् ।

विषयः । श्रीहर्षकृतनैषधचरितस्य व्याख्यानं ।

No. 1206. कुसुमाञ्जलिप्रकाशः ।

Substance, palm leaf, $13\frac{1}{2} \times 2\frac{1}{4}$ inches. Folia, 214. Lines, 6 on a page. Extent, 30,816 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'ántipura, Kálidása Vidyávágisá. Appearance, very old. Prose. Correct.

Kusumáñjalī-prakāśa. A commentary on the *Kusumáñjalī* of Udayamáchárya. By Vardhamána. MSS. of this work are exceedingly scarce.

Beginning. (प्रथमपत्रं नास्ति) उपकारस्तुभ्यं भगदुःखिनमुपकर्तुं व्याघ्रियमाणमित्यर्थः ।
तथापि भूयशो घूमादिविषयकस्य स्त्रीयस्य सञ्जात् किमनेन इत्यत आह
ईशस्य पदयुगेति । इत्यादि ।

End. तत्र न्यायकुसुमाञ्जलेर्धनं समर्पणं तेन भवान् प्रीतोऽस्तु ॥
यस्तर्कतन्त्रशतपञ्चसहस्ररश्मिर्गङ्गेधरः सुकविकैरवकाननेन्दुः ।
तस्यात्मजोऽतिविषमं कुसुमाञ्जलिं तं प्राकाशयत् कृतिमुदे बुधवर्द्धमानः ॥

Colophon. इति सद्दोषाध्यायश्रीवर्द्धमानविरचितो न्यायकुसुमाञ्जलिप्रकाशः सम्पूर्णः ॥
विषयः । उदयनाचार्यकृतकुसुमाञ्जल्येव्याख्यानं ॥

No. 1207. राजभूषणी ।

Substance, country-made yellow paper, $9\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia, 28. Lines, 13 on a page. Extent, 773 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'ántipura, Kálidása Vidyávágisá. Appearance, old. Verse. Correct.

Rājabhūṣaṇī. A treatise on civil polity. By Rámánanda Tírtha. Contents: the uses of kings; the importance of government; punishment; the attributes proper for ministers; do. of clerks; do. of priests; do. of Bráhmaṇas; do. of kings; do. of ambassadors; royal robes; rules of warfare, treatise &c.; military expeditions; diurnal duties of kings; rules of government; law of inheritance; witnesses; swearing in court; punishment of perjury; division of time; intercalation; punishment of priests who fail to perform their duties; fees to priests; wages; punishment for venial offences; punishment for mischief; do. for theft; do. for adultery; do. for gambling; do. for boundary disputes; inauguration of kings.

Beginning. राजलक्ष्मै च धर्माय राजदण्डाय ते नमः ।

दिक्पालाः साक्षिणः सर्वे विजयध्वं समागृहे ॥

राजा जयतु सद्धर्मैर्मन्त्रिणस्तु वसुन्धरा ।

ब्राह्मणाः सत्प्रजागारः कुर्वेऽहं राजभूषणी ॥

ग्रन्थेऽनुक्ते मनुर्जयटीका कुल्लूकसम्भवा ।

अन्ये ग्रन्थाः प्रवक्तव्या मया सन्देहभित्तिता ॥ इत्यादि ।

End. गोदावरी भीमरथी तुङ्गभद्रा प्रणी तथा ।

चन्द्रभागा शिवा गौरी अभिषिञ्चन्तु पान्तु वः ॥

Colophon. इति श्रीराजानन्दतीर्थकृता राजभूषणी समाप्ता ॥

विषयः । राजप्रशंसा । राजदण्डप्रभावः । दण्डध्यानवर्णनं । मन्त्रिलक्षणं । लेखकलक्षणं । पुरोहितलक्षणं । ब्राह्मणमहिमा । राजलक्षणं । दूतलक्षणं । राजवासप्रकार-
कथनं । युद्धक्रमः । तत्र सन्धिविग्रहादिप्रयोगकथनादिः । युद्धयात्रा । राज-
नित्यकृत्यं । राज्यपालनक्रमः । दायभागः । साक्षिलक्षणतद्भेदकथनादिः ।
शपथक्रमः । सिध्यासाक्षिदण्डक्रमः । पलादिलक्षणं । दृष्टिव्यवहारक्रमः ।
ऋत्विगादित्यागदण्डकथनं । दक्षिणा । वेतनव्यवस्था । निग्राहकादिदण्डक्रमः ।
द्रव्यहिसादण्डः । चौरदण्डप्रकारकथनं । परदारभोगदण्डः । द्यूतशासनं ।
सीसाशासनं । राजाभिषेकप्रकारकथनञ्च । इति समाप्तिः ।

No. 1208. लिङ्गानुशासनटीका ।

Substance, country paper, 14 × 3 inches. Folia, 14. Lines, 8, on a page. Extent, 679 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1617. Place of deposit, S'ántipura, Rádhikánátha Gos'vámí. Appearance, old, decayed. Prose. Correct.

Lingánuśana-ṭikā. A commentary on the Vocabulary of Amara Siṁha. By Mukunda S'armá. The author says he has followed the opinion of the learned Vopadeva, but a commentary by Vopadeva on the Amarakosha is not known. Perhaps he means that his commentary is based on the grammatical system of Vopadeva.

Beginning. नत्वा कृष्णपदद्वन्द्वं वोपदेवकवेर्मतं ।

ज्ञात्वा टीका विरचिता श्रिया मुकुन्दशर्माणा ॥

सल्लिङ्गशालैः पाणिनिवरचसिर्व्वर्मादिप्रणीतैर्व्व्यमाणलक्षणसूत्रविषयसहि-
नैरित्यादि ।

End. क्यप्रत्ययेऽपि ब्रह्महत्यादेः स्त्रीलं ।

Colophon. इति मुकुन्दविरचिता लिङ्गानुशासनवर्गटीका समाप्ता ।

लिङ्गादिसङ्गच्छस्यापि श्रीमुकुन्देन धीमता ।

विरचिता टिप्पणीयं लिखिताम्बुष्टेन यत्नतः ॥ शकाब्दाः १६१७ ॥

विषयः । अमरसिंहकृतनामलिङ्गानुशासनीय-लिङ्गानुशासनवर्गव्याख्यानं ।

No. 1209. मुग्धबोधटीका ।

Substance, country paper, 14 × 3 inches. Folia, 203. Lines, 8 on a page. Extent, 8,740 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'ántipura, Rathatalá, Gopála Bhaṭṭāchārya. Appearance, old, decayed. Prose. Correct.

Mugdhabodha-tīkā. A commentary on the *Mugdhabodha* grammar. By Kás'is'vara or Kás'is'a. Colebrooke mentions a *Mugdhabodha paris'ishṭa* (a supplement to the *Mugdhabodha*) by the same author. Essays. II. 46. First Ed.

Beginning. ब्रह्मेशाद्यैर्नूतपद्युगं सच्चिदानन्दभीशं

संसारान्धेस्तरणिमजरं रामचन्द्रं प्रणम्य ।

श्रीकाशीशः परहितमना मुग्धबोधस्य टीकां

चक्रो मोदं वदतु विदुषां श्रीप्रदायसु सेयं ॥

आदौ समस्तविघ्ननाशकत्वेन सकलशिष्टाचारप्राप्तमभीष्टदेवं नमस्तुर्व्वन्निति ।

End. पर्व्वेभिरित्यादि तु प्रातिशाख्ये प्रसिद्धमिति शं ।

Colophon. इति सद्गोपाध्यायश्रीकाशीश्वरविरचिता मुग्धबोधटिप्पणी समाप्ता ॥

विषयः । बोपदेवकृतमुग्धबोधस्य व्याख्यानं ॥

No. 1210. न्यायदर्शनटीका ।

Substance, country paper, 16½ × 3 inches. Folia, 38. Lines, 6 on a page. Extent, 997 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'ántipura, Kálidása Vidyávágis'a. Appearance, old, decayed. Prose. Correct.

Nyāya-dars'ana-tīkā. A commentary on the Nyāya Sūtras of Gotama. Author's name not ascertained. As far as I can see, it is neither the Bhāshya of Vātsyāyana nor the Vritti of Viś'vanātha.

Beginning. प्रमाणप्रमेयसंशयप्रयोजनदृष्टान्तसिद्धान्तावयवतर्कनिर्णयवादजल्पवितण्डाहेला-
भासच्छलजातिनिग्रहस्थानानां तत्त्वज्ञानान्निश्रेयसाधिगमः ।

अत्र प्रमाणानि च प्रमेयश्च संशयाश्च प्रयोजने च दृष्टान्तौ च सिद्धान्ताश्च अवय-
वाश्च तर्काश्च निर्णयश्च वादश्च जल्पश्च वितण्डाश्च हेलाभासाश्च कलानि च जात-
यश्च निग्रहस्थानानि च तेषामिति द्वन्द्वसमामार्थक्यनवाक्यं, निर्देशे यथा-
वचनं विग्रह इति वदता भाष्यकारेण न्यवेदि, इत्यादि ।

End. यत्किञ्चिद्वितण्डाव्यक्तिमादाय तद्वृत्तिकयाविभाजकोपाधिमतलं वितण्डालमि-
त्यपि वदन्ति ॥ खण्डितं ।

विषयः । गोतमसूत्रव्याख्यानं ।

No. 1211. नञ्वादः ।

Substance, country paper, 17 × 3 inches. Folia, 3. Lines, 5 on a page.
Extent, 83 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit
S'ántipura, Kálidāsa Vidyāvágis'a. Appearance, old. Prose. Correct.

Nañ-vāda, alias *Nañ-artha-vāda* or *Nañ-vāda dīdhīti*. A commen-
tary on the Chapter on Negation in the Śabda Khaṇḍa of Gaṅges'a.
By Raghunātha Śiromaṇi. Vide *ante.*, Vol. III. p. 128.

Beginning. संसर्गाभावोऽन्योन्याभावश्च नञोऽर्थः, तत्र अन्वयितावच्छेदकावच्छिन्नप्रतिशेगि-
ताकलं व्युत्पत्तिबलसम्भित्यादि ।

End. तेन न पचति न राज इत्यादौ छत्यादेरन्योन्याभावो भूतलं न घट इत्यादौ
घटादेः संसर्गाभावो न प्रतीयते—इत्याहुरिति दिक् ।

Colophon. इति तार्किकशिरोमणिविरचितो नञ्वादः सम्पूर्णः ॥

विषयः । नञर्थनिरूपणं ।

No. 1212. सर्वानुक्रमणिका ।

Substance, country paper, 8 × 4 inches. Folia, 253. Lines, 7 on a page. Extent, 7,612 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares, Bābu Haris'chandra. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Sarvānukramanikā. A complete index to the S'ākala S'ākhā of the Rig Veda Sañhitā. By Kātyāyana. See Max Müller's Ancient Sanskrit Literature, 2nd Ed. p. 215.

Beginning. अथ ऋग्वेदान्नाथे शाकलके छल्लप्रतीक ऋरं सङ्ग कृत्य इति दीर्घाभावपक्षे

गुणाभावः ।

End.

आग्नेयं छल्लं काकुभप्रसाथं च । काकुभप्रगायेन ॥ खण्डितं ॥

विषयः ।

ऋग्वेदान्नाथे शाकलकछल्लानां ऋषिदेवतच्छब्दसं निरूपणं ॥

No. 1213. शुकसप्ततिका ।

Substance, country paper, 13½ × 8½ inches. Folia, 61. Lines, 27—28 on a page. Extent, 1,440 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Suka-saptatikā. Seventy tales by a parrot. There are several works current under this name. According to the text under notice;— in the city of Chandrapura, during the reign of Vikramasena, there lived one Haridatta whose wife S'rīngāra-sundarī bore him a son Madana-vinoda, who was married to Prabhāvatī. Madana-vinoda heeded not the words of his father, and turned out a debauchee. This gave great pain to his parents. At last a friend of Haridatta, a Brāhman, Trivikrama by name, presented him with a wise parrot with its spouse a *Sarikā*. These were made over by Haridatta to his son, who hung them up in his bed-room, and profiting by the seventy moral tales which the parrot recited, gave up his evil ways, became obedient to his father and passed the rest of his life happily with Prabhāvatī. A MS. noticed by Wilson (Works, I. p. 157. II. p. 108.) is of this character. Taylor, in Vol. II. p. 453, of his Catalogue Raisonné, gives the following description of a codex he had seen: "Seventy tales

of a parrot (supposed to be a translation). *Dinācāpanica* daily tales. *Suca* a parrot told the same to a king named *Vanni Bhupati*. Some refer to the *Rāmāyanam* and other great works, for incidents. It is not known whether this, or the Persian work, is original." Another codex, which like the former, is said to consist of *slocas*, is thus described :—(p. 455.) "Dinācāpanica 1—70 daily tales. Told by a *rishi* in the form of a parrot, to *Vāni Bhupati*, a chief, to amuse him." A third codex, (Telugu translation) incomplete, containing up to a part of the fourteenth tale, is thus described :—(p. 642.) "*Vicramārca* for some cause assumed the form of a bird. It went to a town named *éca dwipa chacram*, and was kept in the house of *Retnacara*, a merchant. There lived in that town the king and his son named *Nandirāja*. The merchant had occasion to go to sea in a ship. After *Nandirāja* became King, in a public procession he saw the merchant's wife, and she saw him. Both became enamoured. She was preparing at night to go to the king ; when the bird interposed, with a tale—occupying her attention till morning—and the like for successive nights—as far as 13 here."

A Canarese imitation (the copy contains only 30 tales) is noticed at p. 817, and two other copies of the same are noticed at pp. 828-829. The Persian *Tūtī-nāmah* and its Hindi version *Totā-kahānī* are well known ; they were evidently formed on the mode of one of the latter Sanskrit originals.

Beginning. प्रणम्य शारदां देवीं दिव्यविज्ञानशालिनीं ।

वचिन् चेतो विनोदार्थमुद्धारं कीरयन्तते ।

अखि चन्द्रपुरं नाम नगरं तच्च विक्रमसेनो नाम राजा बभूव । तस्मिन्नगरे
हरिदत्तनामा बभूव ॥

End.

तस्मिन् महोत्सवे दिव्यमात्मा पतिता । तद्दर्शने शुकसारिका त्रिविक्रमानां
शायमोदोत्खर्द्यमनं (?) बभूव । मदनोपि प्रियया प्रभावत्या सह सुखानि भुङ्क्ते ॥

Colophon. इति श्रीशुकसप्ततिका समाप्ता ॥

विषयः ।

अखि चन्द्रपुरं नाम नगरं । तच्च विक्रमसेनो राजा बभूव । तच्च नगरे हरि- इति
नामा एको बभूव । तस्य भार्या शुकसारिकुन्दरी, तस्युचो मदनविनोदनाम^१ बभूव ।
तस्य पत्नी प्रभावती । मदनविनोदसु अतीवविषयासक्तः पितुः कुपुत्रः^२ उपदेशं
न शृणोति । तस्य दूतवृत्तान्तवेष्टामद्यादिषु अतीव आसक्तिः । तं^३ दुष्टा
तत्पिता हरिदत्तः सपत्नीकः अतिशयदुःखितोऽभवत् । तं दुःखितं^४ दृष्ट्वा तस्य

सखा विविक्रमनामा द्विजः निजगृहात् नीतिदत्तं सारिकापत्नीसहितं शुकं
नीत्वा तस्मै ददौ । स तं निजपुत्राय सदनविनोदाय दत्तवान् । स तं सपत्नीकं
शुकं नीत्वा शयनगृहे संस्थापितवान् । ततः क्रमेण सदनविनोदः शुकस्य
सप्रतिसङ्गुकाभिरुपदेशरूपाभिर्वाग्मिनीतिं प्राप्य पित्रनुगता भूत्वा पत्न्या प्रभा-
वत्या सह सुखेन निजगृहे प्रतिवसत्तिस्रः ॥ इति सङ्क्षेपः ॥

No. 1214. स्वात्मानन्दप्रकाशिका ।

Substance, country paper, $8\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia, 15. Lines, 9 on a page. Extent, 228 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sk. 1743. Place of deposit, Benares. Vāmana Achārya. Appearance, old. Verse. Correct.

Śvātmanānda-prakāś'ikā. A treatise on self-knowledge from the Vedāntic point of view. By Ś'aṅkarāchārya.

Beginning. श्रीगुरुचरणद्वन्द्वं वन्देऽहं सथितदुःसहद्वन्द्वं ।

आन्तिग्रहोपशान्तिं पांशुमयं यस्य भसितमातनुते ॥

End. अज्ञानान्धनिहन्ता विरचितविज्ञानपङ्कजोऽज्ञासः ।

सानसगगनतल्लं मे भासयति श्रीनिवासगुरुभानुः ॥

Colophon. इति श्रीसत्शङ्कराचार्यविरचिता स्वात्मानन्दप्रकाशिका समाप्ता ।

विषयः । अत्र अन्नप्राणमनोमयविज्ञानानन्दरूपपञ्चविधकोशविवेकादात्मतत्त्वविवेचनं ।

No. 1215. मानसोल्लासः ।

Substance, country paper, $9\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 31. Lines, 12 on a page. Extent, 914 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmana Achārya. Appearance, old. Verse. Correct.

Mānasollāsa. A treatise on Architecture and allied subjects. The latter part is taken up with a description of royal pleasures. In whole chapters. By the Chalukya King Somesvara. The subjects moral treated of in this order: The proper instant to commence the obedient-g of a dwelling. The sixteen sorts of buildings. Palaces. Prabhāvip of the presiding genius of the house. Entree into a new of this eng. Paint and picture in a house. *Vajralepa*, hard cement. gives the N(?). Enjoyment of *pān* or dressed betel-leaf. Of unguents.

Of clothes. Of garlands. Of ornaments. Of seats. Of children. Of food. Of drinks. Of collyrium. Of vehicles. Of umbrellas. Of beds. Of incense. Of women. This work is not to be confounded with that of the same name in Taylor's Catalogue Raisonné. Vol. I. p. 1, and its commentary, *Mānasollāsa-vṛttānta-prakāśa* in Weber's Berlin Catalogue, p. 179.

Beginning. अथ मन्दिरारम्भमुद्धर्तनिर्णये लिख्यते ।—

उपभोगाः प्रवक्ष्यन्ते विस्तरेण सहात्मना ।

नाम्ना ये पूर्वमुद्दिष्टा विंशतिसु यथाक्रमं ॥

End.

राज्ञः सप्ताङ्गपूर्णस्य निःशेषीकृतवैरिणः ।

विंशतिं प्राह भोगानां श्रीमत्सोमेश्वरो नृपः ॥

कन्दर्पोत्सवहेतुरद्भुतरसप्रोक्षासलीलास्पृश-

द्विद्वन्मानसरञ्जनीजनतया सत्कीर्तिता प्रत्यहं ।

साक्षर्यामुपभोगविंशतिमिमां सोमेश्वरो भूपति-

वाग्देवीकुलनन्दनः कथितवान् प्रत्यर्थिभूतान्तकः ॥

Colophon. इति श्रीमद्वाराजधिराजसत्याश्रयकुलतिलकवाल्म्यभरणश्रीमद्भूलोकमञ्जरी-
सोमेश्वरविरचिते मानसोक्तासे राजोपभोगकथनं द्वितीयोऽध्यायः ।

विषयः । अत्र प्रथमं मन्दिरारम्भमुद्धर्तकथनं, षोडशप्रकारगृहलक्षणं, राजगृहलक्षणं,
वास्तुदेवपूजाविधिः, गृहप्रवेशकथनं, गृहवर्णनं, गृहचित्रवर्णलक्षणं, वज्रलेप-
लक्षणं, लेखनीलक्षणं, ताम्बूलभोगकथनं, विलेपनोपभोगकथनं, वस्त्रोपभोग-
कथनं, माल्यभोगकथनं, भूषाभोगकथनं, आसनभोगकथनं, पुत्रादिभोगकथनं,
अन्नभोगकथनं, पानीयभोगकथनं, अभ्यङ्गभोगकथनं, यानभोगकथनं, ऋचभोग-
कथनं, शय्याभोगकथनं, धूपभोगकथनं, स्त्रीभोगकथनं ।

No. 1216. स्वधर्माध्वबोधः ।

Substance, country paper, 14 × 6 inches. Folia, 47. Lines, 18—20 on a page. Extent, 4,761 ślokaś. Character, Bengali. Date, Sk. 1717. Place of deposit, Śāntipura, Rādhikānātha Gosvami. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Svadharmādhvabōdha. An elaborate exposition of the Vaishnava doctrines. By Nimbārka or Nimbāditya, the disciple of Nārada. His

followers are called Sanakadi Sampradāyīs or Nīmāwats, and they have been noticed in Wilson's Essay on the Religions Sects of the Hindus (Asiatic Researches, XVI. 108-8). He mentions previous preceptors named *Krishna*, *Hansa* and *Aniruddha*. The four *Sampradāyas* named after *S'rī*, *Brahmā*, *Rudra* and *Sanaka* are also mentioned. The mention of the first three would make him posterior to Rāmānuja, who lived about the middle of the twelfth century, to Mādhvāchārya who lived in the beginning of the fourteenth century and to Vallābhāchārya who lived in the beginning of the sixteenth century. Dr. Hall (Contributions, pref. XXVI.) classes Nimbārka among "the more recent Indian schismatics." It might be probable that the work under notice has been manipulated towards the introduction and the prelude by devout disciples, for in the former he is described as an *avatāra*, and the latter contains a salutation to himself. This MS. was written in the month of Chaitra, Sk. 1717 by Rāmachandra Chatṭopādhyāya for his own use.

Beginning. आश्रित्य कृष्णाङ्गिसरोजमात्मनो धर्माध्वबोधं विदधे नियोजितः ।

दुर्वाद्सन्दिग्धजनभ्रमापहं सत्सम्प्रदायादिविविक्तये ध्रुवं ॥

येनानिरुद्धादिभिरादि नात्मनोऽनुक्रम्य रूपैस्तनुपञ्चपञ्चकं ।

प्रयुक्तमुखैरिव तत्त्वसंहतेः षड्विंशकं कृष्णमये प्रवर्तितं ॥

यैः कृष्णशिष्यैरनुशिक्षितेन तु सन्दिष्टमादाय हि पञ्चपञ्चकं ।

पर्येति तांस्तच्च गुरुन् सशिष्यकान् वन्दे कुमारान् खगुरश्च नारदं ॥ इत्यादि ।

End.

दैव्यादिरतिपर्यन्तामुपदिशत्यनुक्रमात् ।

अन्तर्वह्निःसु साक्षाद्भक्तिं गुरुस्वरूपतः ।

भक्त्याप्यते स्वयं कृष्ण इति राज्ञान्तः क्रमः ॥

नमः कृष्णाय हंसाय निम्बाकायानिरुद्धतः ।

आचार्याय चतुर्ध्वपरम्पराप्रवर्तिने ॥

Colophon. इति खधर्माध्वबोधे श्रीभगवन्निष्ठादित्यविनिर्मिते मूलग्रन्थनिबन्धे श्रीकृष्णाङ्गि-
प्रष्टत्तिनिर्देशो नाम पञ्चमोऽध्यायः ।

शके वाणार्कसप्तक्षितिपरिगणिते मासि चैत्रे प्रणम्य

श्रीकृष्णं रामचन्द्रो द्विजवरतनयश्चट्टवंशप्रसूतः ।

बालेखीदात्मबोधाद्य हि परभगवन्निष्ठास्वरूपप्रणीतं

ग्रन्थं धर्माध्वबोधं हरिपदयुगलप्राप्तिहेतुं सुरम्यं ॥ शक १७१७ ॥

षयः । सनकसम्प्रदायमतोपपादनं । शास्त्रारम्भप्रयोजनादिकथनं । अनिरुद्धतत्त्वं । निम्बार्कस्य सुदर्शनावतारतत्त्वं । ग्रन्थनामनिरुक्तिः । प्रष्टुतिपञ्चकोद्देशः । संस्कार-
पञ्चकं । कालपञ्चकं । व्रतपञ्चकं । रसपञ्चकं । पर्यायेण प्रष्टुतिपञ्चकादिवि-
धानं । शास्त्राधिगम-प्रणालीकथनञ्च । इति प्रष्टुतिपर्यायो नाम प्रथमोऽध्यासः ॥

कृष्णशब्दवाच्यवाचकनिर्णयः । मन्त्रलक्षणं । ऐतिह्यलक्षणं । कृष्णनामनि-
रुक्तिः । तन्मन्त्रकथनादि । राधाकृष्णयोरभेदकथनं । राधां विहाय श्रीकृष्ण-
पूजने दोषः । तारस्य पञ्चावयवकथनं । नादः । वासुदेवसङ्कर्षणप्रद्युम्नानि-
रुद्धरूपप्रणवाङ्मयचतुर्थकनिरूपणं । गोपीजनबल्लभेत्यादीनां निरुक्तिः । सगुण-
निर्गुणभेदेन भगवत्स्वरूपद्वैविध्यं । तत्स्वरूपकथनं । चतुर्व्यूहनिरूपणं ।
निर्गुणत्रिगुणभेदेन सम्प्रदायस्य चातुर्विध्यं । गुणभेदेन ब्रह्मरुद्रप्रभृतीनां भग-
वदुपासना । चतुःसनविवरणकथनप्रसङ्गेन सम्प्रदायप्रष्टुतिवर्णनं । सम्प्रदाय-
प्रवर्तकनिर्देशः । चैतन्यसम्प्रदायः । बौद्धीयसम्प्रदायः । ब्रह्मचारिसम्प्रदायः ।
ब्रह्मचर्यलक्षणं । गार्हस्थ्यसम्प्रदायः । वनस्थसम्प्रदायः । वैखानस-वालखि-
ल्लोदुम्बरफेणानां लक्षणं । कुटीचर-बक्रीद-हंस-निष्क्रियाणां लक्षणं । नैया-
सकसम्प्रदायः । आर्त्तहरसम्प्रदायः । जैज्ञासवब्रह्मसम्प्रदायः । अर्थार्थिलक्ष्मी-
सम्प्रदायः । ज्ञानचतुःसनसम्प्रदायः । वस्तुतः श्रीब्रह्मरुद्रसनकभेदेन सम्प्र-
दायस्य चतुर्विधत्वमिति कथनं । चतुर्विधसम्प्रदायस्य प्रकारभेदेन सप्तविधत्व-
कीर्तनं । शिष्यपरम्पराकथनं । कलिकालवर्णना । बहिरन्तर्भेदात् भगवतो
हितोपदेष्टृत्वं द्विधेति कथनं । मनश्चित्तबुद्धाहङ्काराणामधिष्ठातृत्वेन चन्द्रचेचन-
ब्रह्मरुद्रान् निर्दिश्य तेषु अनिरुद्धादिचतुर्व्यूहसंस्थापनं । सम्प्रदायविहीन-
मन्त्रस्य निष्फलत्वं । सच्चिदानन्दरूपायेत्यादितो मन्त्रोद्धारः । निर्विशेषनिर्गुण-
ब्रह्मणः कृष्णाभिन्नत्वं । सच्चिदानन्देत्यादिहोकार्थः । गुरुः । वासुदेवप्रद्युम्न-
सङ्कर्षणानिरुद्धानां क्रमेण सत्त्वादित्रिगुणनिर्गुणसम्प्रदायाचार्यत्वं । क्षीमिति-
मन्त्रप्रणवयोरैक्यं । निम्बार्कसम्प्रदायस्य निर्गुणत्वात् प्राधान्यकथनं । एकस्यैव
निर्गुणसम्प्रदायस्य उपाधिभेदेन चातुर्विध्यं । सात्त्वतभक्ताः । औदधिकीना-
मेव तिथीनां ग्राह्यता । चक्रादिधारणावश्यकता । सत्यादिगुणाचार्यब्यूह-
कथनं । आचार्यसाहाय्यं । प्रेमभक्तिरेवापवर्गः । कामबीजकथनं । मन्त्र-
जपप्रकारः । अत्र ध्यानं । मन्त्रराजपरिज्ञानसाहाय्यं । द्वैताद्वैतस्वरूपकथ-
नादिः । जागरणस्वप्नसुषुप्तीनां त्रिगुणात्मकत्वं । परमात्मतत्त्वं । जीवात्मतत्त्वं
बन्धमोक्षयोरनादिता । मायातत्त्वं । अत्र लौकिकमतं । वैदिकमतं । यैत्तिक
मतं । तात्त्विकमतञ्च । अनिरुद्धतत्त्वं । रुद्रदेवीष्टनानां । निम्बादित्यनाम-

निरुक्तिः । रङ्गदेवीध्यानं । द्राविडदेशीयनिम्बग्रामकथनं । चरिः श्रीनिवासा-
दिरूपेण कलौ छण्णकीर्तनरूपं भक्तियोगमुपदिशतीति कथनं । न्यासद्वयकथनं ।
गुणातीतलक्षणं । सखीभावः । भगवत्तनुः । अष्टादशदैहिकदोषकथनं । नैर्गुण-
चैर्गुणभेदेन चतुर्विधगतिकथनं । ब्रह्मणः सविशेषनिर्विशेषोभयरूपत्वकीर्तनं ।
सविशेषभण्डूपानङ्गीकारे दोषः । बद्धमुक्तभेदात् जीवद्वैविध्यं । जीवेश्वरयो-
र्भेदः । तयोरभेदकथनञ्च । केवलभेदवादिनां केवलाभेदवादिनाञ्च नि-
म्बार्कमतैकदेशित्वं । जीवः छण्णांशः । मुक्तिस्वरूपं । भगवच्छक्तिः । जीवेश्वर-
योश्चिद्रूपत्वं । जगतः सत्यासत्यत्वं । भक्तिः । प्रत्यवादिप्रमाणचतुष्टयं । द्वैता-
द्वैतयोः साध्यसाधनतया द्वैतमेव मुख्यमिति कथनं । संवेद्यासंवेद्यभेदेन
अद्वैतस्य द्विविधत्वं । पुनश्च भावाद्वैतं । क्रियाद्वैतं । द्रव्याद्वैतं । द्वैतस्य
त्रैविध्यं,—ओषद्वैतं । गुणद्वैतं । विप्रद्वैतञ्च । मुक्तिकाले अविद्यैव विद्या
भवतीति निरूपणं । सारूप्यमुक्तिः । सायुज्यमुक्तिः । ज्ञानभक्त्योस्त्वारतम्यं ।
भक्तेः श्रेष्ठत्वं । मुक्तौ भक्तानां स्पृहा नेति कथनं । द्विविधसालोक्यकथनं ।
भक्तिं विना मुक्तिर्नेति कीर्तनं । विष्णुसैवैव सोक्षः । ज्ञानभक्त्योः समफलं ।
भक्तानुग्रहार्थं ईश्वरस्याकारग्रहणं । तस्य दुस्तर्कमहिमा । अद्वैतविवक्षया
जीवस्यैकत्वव्यवस्थापनं । द्वैतविवक्षया पुनर्जीवानन्त्यं । छण्णो जीवो मायेति
तत्त्वत्रयं । श्रुतीनां परोक्षापरोक्षार्थता । परोक्षार्थप्रशंसा । वर्णाश्रमधर्मा-
दिः । ब्राह्मणः । वैष्णवः । क्षत्रियः । वैश्यः । शूद्रः । साविचप्राजापत्यादिभेदेन
चतुर्विधब्रह्मचर्य्यकथनादिः । गृह्याश्रमचातुर्विध्यं । वनाश्रमचातुर्विध्यं । न्या-
साश्रमचातुर्विध्यञ्च । भिक्षुधर्मकथनादिः । साधारण्येन वर्णाश्रमधर्माः ।
प्रतिलोमजातिलक्षणं । अनुलोमजातिः । अत्र सर्पयुधिष्ठिरसंवादकथनं ।
विष्णुभक्तस्य श्वपचक्ष्यापि द्विजाद्यपेक्षया श्रेष्ठत्वं । विष्णुभक्तिहीनानां ब्राह्मणा-
दीनां शूद्रत्वकथनं । वैष्णवे न जातिविचारः । महावैष्णवलक्षणं । दण्ड-
परित्यागोपदेशः । ब्रह्मसूत्रधारणवश्यकता । भगवद्भक्तस्य वर्णाश्रमाचाराभि-
मानपरित्यागकथनं । शरणापत्तिः । परमहंसधर्माः । तेषां कर्मत्यागे न दोषः ।
भक्त्यैव पुरुषार्थसिद्धिः । जन्मोत्तमादिषु । श्रुतेर्दुर्ज्ञेयत्वं । वैष्णवे न पापै-
र्लिप्यते इति कथनं । तस्य न पुनः कर्मबन्धनं, यमादभीतिश्च । अवैष्णवाद्
दीक्षाग्रहणनिषेधः । प्रमादादिना ततो दीक्षाग्रहणे पुनर्दीक्षावश्यकताकथनं ।
श्रीछण्णवाक्यानुसारेण सम्प्रदायमतं संस्थापितमिति कीर्तनं ! निम्बार्कसम्प्रदाय-
प्रणालीकथनञ्च । इति परम्पराप्रवृत्तिनिर्देशो नाम द्वितीयोऽध्यासः ॥

श्रीछण्णनीलावतारवादिकथनं । कलौ छण्णकीर्तनमेव श्रेयः । इति लीला-
प्रवृत्तिनिर्देशो नाम तृतीयोऽध्यासः ॥

तुलसीसम्भवकथनं । तन्मालाधारणकर्तव्यता । भक्तिरेव तुलसीरूपधारिणीति कथनं । एकैव निर्गुणा भक्तिर्जीवप्रकृतिगुणभेदेन नानैव भातीति कथनं । कृष्ण एव भक्तिदातेति कथनञ्च । इति प्रवृत्तिनिर्देशो नाम चतुर्थोऽभ्यासः ॥

श्रीकृष्णकृपाप्रवृत्तुपायकथनं । सन्तोषमिश्रितं दैन्यमेव तन्निदानमिति निर्देशः । तत्कृपाफलानि । कृष्णरतिकामेन गुरुपसदनं कर्तव्यमिति कीर्तनं सद्गुरुलक्षणं । भक्तिरेव कृष्णप्रकारणमिति कथनञ्च । इति कृष्णप्रवृत्तिनिर्देशो नाम पञ्चमोऽभ्यासः ॥

P. S.—The North West Provinces' Catalogue, Vedānta, 21, makes Nimbārka author of *Mādhva-mukha-marddana*, an adverse criticism of Mādhva's doctrines.

No. 1217. माण्डूक्योपनिषद्भाष्यम् ।

Substance, country paper, $9\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 7. Lines, 9 on a page. Extent, 241 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares, Vāmana Āchārya. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Māṇḍukyōpanishad-bhāṣya. An explanation of the Māṇḍukya Upanishad from a Vaishṇava standpoint. By Ananda Tīrtha.

Beginning. पूर्णानन्दज्ञानशक्तिस्वरूपं नित्यमव्ययं ।

चतुर्धा सर्वभोक्तारं वन्दे विष्णुं परं पदं ॥

End. एकोऽपि निर्विशेषोऽपि चतुर्धा व्यवहारभाक् ।

यस्य वन्दे चिदानन्दं विष्णुं विष्ण्वादिरूपिणम् ॥

Colophon. इति सदानन्दतीर्थभगवत्पादाचार्यविरचितं माण्डूक्योपनिषद्भाष्यं समाप्तम् ॥

विषयः । माण्डूकरूपिवरुणकृतविष्णुमहिमस्तुतिः । माण्डूक्योपनिषदाभासरूपं ।

No. 1218. तल्लवकारोपनिषद्भाष्यम् ।

Substance, country paper, $8\frac{1}{2} \times 3$ inches. Folia 4. Lines, 8—7 on a page. Extent, 56 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares, Vāmana Āchārya. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Talavakāropanishad-bhāṣya. An interpretation of the Talavakāra Upanishad from a Vaishṇava standpoint. By Ānanda Tīrtha.

Beginning. अनन्तगुणपूर्णत्वादगम्यो यः सुरैरपि ।

सर्वैष्टदात्र देवानां नमो नारायणाय ते ॥

End. सच्चिदानन्दः सच्चक्तिः सम्पूर्णो भगवान् परः ।

नमोऽस्तु विष्णवे तस्मै प्रेष्ठाय प्रेयसाञ्च मे ॥

Colophon. इति श्रीमदानन्दतीर्थभगवत्पादाचार्यविरचितं श्रीतलवकारोपनिषद्भाष्यं समाप्तम् ।

विषयः । तलवकारोपनिषदाभासरूपं ।

No. 1219. अनुवाकानुक्रमणिका ।

Substance, country paper, $7\frac{3}{4} \times 4$ inches. Folia, 5. Lines, 10 on a page. Extent, 78 s'lokas. Character, Nāgara. Date, 18—? Place of deposit, Benares, Bābu Haris'chandra. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Anuvākānukramanikā. An Index to the Anuvākas of the Rig Veda Saṁhitā. By Saunaka. Max Müller's A. S. Literature, p. 217. The MS. is dated in the eighteenth century of the Samvat era. The last two numerals cannot be decyphered.

Beginning. पितृदेवर्षिसाध्येभ्यो ब्राह्मणेभ्यश्च सर्वैः ।

आचार्येभ्यो गुरुभ्यश्च प्रणम्य प्रयतः शुचिः ॥

मधुच्छन्दः प्रथमिभिर्हविभिर्हि तपोबलान् ।

दुष्टानामनुवाकानाम्बुजं वक्ष्याम्यतन्वितः ॥ इत्यादि ।

End. चलारि शतसहस्राणि द्वात्रिंशच्चारसहस्राणि द्वात्रिंशच्चारसहस्राणि ॥ ४० ॥

Colophon. इत्यनुवाकानुक्रमणिका समाप्ता ॥ संवत् १७++ वर्षे ।

विषयः । ऋग्वेदशाकलशाखीयशैवीयसंहितोक्तस्तत्त्वानां सङ्ख्यादिनिरूपणम् ।

No. 1220. आपस्तम्बसूत्रभाष्यम् ।

Substance, country paper, $9\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 69. Lines 6—9 on a page. Extent, 740 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sk. 1634. Place of deposit, Benares, Bābu Haris'chandra. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Apastamba-sutra-bhāshya alias *Kapardi-bhāshya*. A commentary on the Sūtras of Apastamba. By Kapardi-svāmī. The MS. is incomplete, and comprises only the Paribhāshā chapter. Bühler's Gujerat Catalogue, I. D. 92. A Kapardi-Kārikā and a Kapardi-bhāshya appear in Dr. Kielhorn's Catalogue under the class Dharma.

Beginning. आदिपत्रं खण्डितं ।

End. यथा दक्षिणामूर्धेर्दूर्ध्वमासार्थं होमे शाश्वते ॥

Colophon. इति कपर्दिखामिनो भाष्ये परिभाषापटलं समाप्तम् । शकाब्दः १६३४ ।

विषयः । आपस्तम्बसूत्रव्याख्यानं ।

No. 1221. प्राकृतसप्तशती, सटीका ।

Substance, country paper, 11 × 3½ inches. Folia, 18. Lines, 15 on a page. Extent, 798 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares, Bābu Haris'chandra. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Prākṛita-Saptas'atī, satīkā. Seven hundred s'lokas in the Prākṛita language on amatory subjects. By S'ālivāhana (?). With a Sanskrit commentary styled *Saptas'atakabhāvaś'a-prakāś'ikā* by Gaṅgādhara Bhaṭṭa.

Beginning. मू० । पञ्चवदणो रोसारण-पहिमा-संकत-गोरि-मुहचंद्रं ।

गहि अगपंकचं विच्य संजभासलिलं जलं एमद ॥

टीका । नत्वा दुण्डिपदाजं गङ्गाधरभट्टनिर्मिता टीका ।

सप्तशतकभावलेखा प्रकाशिका शोधितां विज्ञैः ॥

End. शेषे खण्डिता ।

विषयः । प्राकृतभाषया प्रह्लादरसवर्णनम् ।

No. 1222. राजवाहकौस्तुभः ।

Substance, country paper, 11½ × 5 inches. Folia, 8. Lines, 12 on a page. Extent, 282 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares, Bābu Haris'chandra. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Rājavāha-kaustubha. A treatise on civil polity, compiled under the patronage and orders of King Rājavāha. The author's name is

wanting, the copy being incomplete and imperfect. A *Rāja-kaustu-bha* is noticed in Bühler, III. E. 281, where too the author's name is not given. A Telugu *Rājavāhana-Vijayam* by Adityasurya Kavi is described in Taylor's Catalogue, II. p. 703.

Beginning. दध्ना पूरितमात्मसूक्तिं कलशं धत्वा व्रजन्तीं व्रजे,

काञ्चिद् गोपकुमारिकां वा नु गतिर्मुक्तेति + + + + ।

दृष्ट्वा श्रीसुरलीधरः स्मितमुत भूयुष्मभङ्गा यथा,

तस्यै सूचितवान् + + + समुचितां पाथात् तथा मे मतिं ॥ ———

राजवाहद्वपतेरनुज्ञया + + + ——— ।

श्रीराजवाहस्य तु कौस्तुभेऽस्मिन् — इत्यादिः ॥

End.

शेषे खण्डिता ।

विषयः ।

राज्याभिषेकविधानम् । तत्र राज्याधिकारिनिर्णयः । राज्याभिषेककालनिरूपणम् । अभिषेकात् पूर्व कर्तव्यम् । अद्भुतशान्तिः । राजलक्षणं । पद्मसहिषीलक्षणम् । मन्त्रिलक्षणम् । पुरोहितलक्षणम् । ज्योतिर्विज्ञलक्षणम् ।

No. 1223. वृषभानुजा नाटिका ।

Substance, country-made yellow paper, 12 × 5½ inches. Folia, 26 Lines, 9 on a page. Extent, 658 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1910. Place of deposit, Benares, Bábu Haris'chandra. Appearance, new. Prose and verse. Very incorrect.

Vṛishabhānujā-nāṭikā. A play in four Acts, on the loves of Rádhá and Kṛishṇa. By Mathurádása, a Káyastha by caste, and an inhabitant of the city of Suvarṇas'ekhara in the Madhyades'a. Rádhá is called Vṛishabhānujā from the name of her father Vṛishabhānu. (Padma and Brahma Vaivartta Purānas, in Wilson's Works. I. 70. 109) This work is new to Wilson's list of Hindu Plays.

Beginning. कपोले पत्राली पुलकिनि विधातुं व्यवसितः

स्वयं श्रीराधायाः करकलितवर्तिर्मेधुरिपुः ।

अभूद् वक्त्रेन्दौ यन्निहतमयनः कम्पितभुज-

स्रदेतन् सामर्थ्यं तदभिनवरूपस्य जयति ॥

सूत्रधारोक्तिः । — अस्मत्प्रियसुहृदा अतिप्रबलया भगवद्भक्त्या कायस्थ-कुलावतंसेन जङ्गुकन्या-कालिन्दीतीरावलग्नमध्यदेशशिरःशेखरीभूते सुवर्ण-

शेखरनाम्नि नगरे समवाप्तपराङ्मज्जना श्रीमथुरादासेन विरचिता विदग्ध-
जनहृदयकुसुदानन्दैककौमुदी दृषभानुजा नाम अपूर्वनाटिका—

End.

चम्पकलता । कृष्णं प्रति संस्कृतेन । नागर ! यदि प्रसन्नो भवान्, तर्हि
किमतः परमस्ति । तथाप्येतदस्तु—

सदा गच्छत्वेवं रतिरिव मनोजेन सुसुखी

सखी नः संयोगप्रकृतिरमणीयेन भवता ।

भवत्स्माकञ्चाव्यवहिततया लोचनसुखं

विलोकाव्यान्यस्य व्यतिकरमतिस्त्राव्यमनघं ॥ इति निष्क्रान्ताः सर्वे ।

Colophon.

इति श्रीमथुरादासेन विरचितायां श्रीदृषभानुजा-नाम-नाटिकायां चतुर्थोऽङ्कः ।

इति दृषभानुजा नाम नाटिका समाप्ता । संवत् १९१० ॥

विषयः ।

तत्र १ अङ्के ।—वनरविकासमीपे दृन्दायाः राधाकृष्णयोः परस्परसंयोगोपाय-
कथनम् । प्रियालापेन सह श्रीकृष्णस्य वनप्रवेशः । तत्रैव राधासमीपे चम्पक-
लतायाः स्त्रीयस्वप्नवृत्तान्तकथनम् । श्रीकृष्णस्य राधासन्दर्शनञ्च ।

२ अ० ।—सदनार्चनसमये राधासमीपे श्रीकृष्णस्य चटादुपस्थितिः । परस्परं
प्रणयानुकूलं सन्दर्शनञ्च । ३ अ० ।—राधाकृष्णयोः पूर्वरागवर्णनं ।

४ अ० ।—मिलितयो राधाकृष्णयोर्विलासवर्णनम् ।

No. 1224. शाण्डिल्यशतसूत्रं, भाष्यसहितं ।

Substance, country paper, 12 $\frac{1}{4}$ × 5 inches. Folia, 38. Lines, 9 on a page. Extent, 812 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Benares, Bábu Haris'chandra. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

S'andilyas'ata-sútra, Bháshya sahita. The Bhakti S'útras of S'ándi-
lya, with a commentary by Svapnes'vara. The work has been edited in
the Bibliotheca Indica. Kielhorn's catalogue, XXI. 4-19, notices two
other commentaries entitled *Bhakti-chandriká* by Naráyanatírttha, and
S'andilya-sutrábhinava-bháshyam by Bhavadeva Mis'ra. There is
nothing to shew that No. 8 of the same Catalogue is a separate treatise.

Beginning. मूलप्रा० । अथातो भक्तिजिज्ञासा ।

भाष्यप्रा० । प्रपद्य परमं देवं श्रीखम्रेश्वरस्वरिणा ।

शाण्डिल्यशतसूत्रीयं भाष्यमाभाष्यतेऽधुना ॥

End. मूलश्लो० । ?

भाष्यश्लो० । अभ्यासेऽध्यायसमाप्तिद्योतकः । इति शब्दः शास्त्रसमाप्तिः ।

Colophon. इति श्रीखड्गेश्वराचार्यविरचिते शाण्डिल्यशतसूत्रीयभाष्ये तृतीयस्य द्वितीय-
नाक्तिके । समाप्तश्चायमध्यायः । समाप्ता चेयं विलक्षणा भक्तिमीमांसा ।

विषयः । शाण्डिल्यसूत्राणां व्याख्यानं शाण्डिल्यसूत्रेषु तु भक्तिपदार्थनिरूपणम् ।

No. 1225. उपारागोदया नाटिका ।

Substance, country-made yellow paper, 6 $\frac{1}{2}$ × 4 $\frac{3}{4}$ inches. Folia, 19. Lines, 9 on a page. Extent, 726 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sx. 1914. Place of deposit, Dhākā, Pandit Ramesvara Chakravartī. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Ushā-rāgodayā-Nāṭikā. A play in four Acts, on the loves of Ushā and Aniruddha. By Rudra-chandra Deva. The story is to be found in the Vishṇu Purāṇa, Book V. Chapters 32, 33. This work is not included in the list of Hindu Plays which Wilson has appended to the Introduction to his Hindu Theatre (Vol. I. p. lxx.). Of Rudra Deva the author of the Yajāti-Charitra, Wilson makes the following remarks—"He is not likely to be the same as Rudra Bhaṭṭa, the author of the *S'rīṅgāra Tilaka*, who is amongst the writers mentioned in the *S'arīṅgadharma Paddhati*. A prince, named Rudra Deva, is highly praised for his liberality in some of the examples quoted by Āpṇāya Dīkshita, in his *Kuvalāyānanda*. Āpṇāya flourished in the reign of Krishna Deva of Vijayanagar, about A. D. 1526, and the prince alluded to may possibly be Pratāpa Rudra Deva, sovereign of Telin-gānā in the beginning of the fourteenth century. We have also a Rudra, the author, real or supposed, of a vocabulary, whose date appears to be about the same, the thirteenth or fourteenth century." (Hindu Theatre, II. 388.). The occurrence of the word *Pratāpa* in the adjective-phrase prefixed to the name of the author in this MS. lends colour to Wilson's conjecture that Rudra Deva is the same as Pratāpa Rudra Deva, but a Prataparudra Deva of Orissa was a devoted pupil of Chaitanya and greatly attached to the mystic faith of Bhaktī, and it is not at all unlikely that he should be the author of such a work, Kielhorn's C. P. Catalogue VI. 9. N. W. P. Catalogue, Sāhitya. 69 is a commentary on this play by an unknown writer. The treatise under notice is the same as the *Uparāgodayā Nāṭikā* noticed before. Ante, Vol. I. p. 64.

Beginning. प्रणयकलहकोपात्पाटलिमि प्रजाते

मुखशशिनि परार्द्धे पाण्डुरले च सद्यः ।

प्रकटितनिजदेहद्वन्द्वसीमाविभेदं

वपुरथ शिवयोस्तद्वृतये शशदासां ॥

नान्यन्ते स्त्रवधारः । अलमतिप्रसृतेन । नेपथ्याभिमुखमवलोक्य । आर्य्य इत-
स्तावत् । उपहत्य । नटी । इयच्छि आणवेदु अज्जउत्तो ।

End.

इति निष्क्रान्ताः सर्वे । चतुर्थोऽङ्कः समाप्तः ॥

Colophon.

इति श्रीकृष्णगिरिवरेश्वरश्रीमत्प्रतापचारितारितमो (?) भास्करश्रीमद्रुद्रचन्द्र-
देवविरचितोपारामोदया नाम नाटिका परिपूर्णतामगमत् ।

विषयः ।

नाटिकायाश्चास्यां शृङ्गाररसः प्रधानः । नायकः कुमारश्रीमदनिरुद्धः । नायिका
च नवानुरागवती उषानास्त्री वाणकन्या । अन्ये च पात्रा बहवः ।

चतुरङ्गिकेयं, तत्र प्रथमाङ्के ।—नटी-स्त्रवधारयोः कथोद्घातरूपा प्रस्तावना ।

उद्भवनामपात्रप्रवेशानन्तरं विष्कम्भकः । कुमारस्य प्रवेशः । वैतालिकयोः प्रवे-

शः । विदूषकोत्तेजितेन उषानुरागवता कुमारेण रक्ताशोकमण्डपं प्रविश्य उषा-

नुश्यायिता । तत्र—कुमारस्य प्रथमभार्यासहचरिरूपलेखायाः प्रवेशः । तथा

देव्यनुसरणाय कुमारो ज्ञापितः । ततो मणिवेदिकायां यथानिर्दिष्टायां देव्याः

प्रवेशः । देवीशुवराजयोर्दोलाधिरोहणं । दोलनञ्च । परिवारवनिताभिः

खखकृत्यस्य नाटनं । कुमारेण दोलनावस्थायवर्णनं । देव्यागमनप्रार्थना ।

कुमारेण वर्षावर्षणपूर्वकं तन्निवारणं सर्वेषां निष्क्रमणं ।

द्वितीयाङ्के ।—रूपलेखाविदूषकयोः कौतुकं । उषारामरञ्जितकुमारस्य प्रवेशः ।

वसन्तोत्सवदर्शनाय विदूषकेन सह कुमारस्य ग्रीडापर्वतारोहणं । तद्वर्णनञ्च ।

रूपलेखया विज्ञापितस्य कुमारस्य देवीसन्निधाने गमनं । तत्र सङ्गीतादिश्रवणं ।

देव्या पटवासकुङ्कुमादिना कुमारस्यार्चनं । परस्परयोश्चन्दनादिभिः सिद्धानं ।

सपरिवारदेव्याः निष्क्रामणं । प्रतिहारिणः दासकेय प्रवेशः । तेन च वाणवि-

ध्वंसनान्तरं जयलामोत्साहिनो भगवतः कृष्णस्य लोहितपुरात् खपुरप्रत्यागमन-

कथनं, युद्धविवरणकथनञ्च ।

३ अङ्के ।—मुनिकुमारयोः प्रवेशः । ताभ्यां उषा वर्णिता पर्वतनामर्षेः प्रवेशः ।

उषाऽनिरुद्धसम्बन्धघटनाय तेषां कथोपकथनं । नारदमहर्षये तन्निवेदनार्थे

निष्क्रामणं । चित्रलेखादस्त्रार्पित-करकिशलययाः उषायाः प्रमोदोद्यानप्रवेशः ।

तत्र सङ्केतकतरुतले गमनं । चित्रफलकदर्शनं । चित्रफलकस्य कुमारानिरुद्ध-

स्याये गाथालेखनं । नलिनीपत्रे शयननाटनं, तत्रोपवेशनञ्च । मूर्च्छानाटनं ।

तत्र कुमारस्यागमनं ज्ञात्वा उषया लुक्तायितं । कुमारेण वज्रविलापपूर्वकं
उषायाः रूपलावणं वर्णितं । ततो लज्जां नाटयित्वा चित्रलेखाकरावलम्बिन्या
उषाया उपस्थितिः । ततो विदूषकचित्रलेखयोर्निष्क्रामणं । कुमारस्य सरागभि-
निवेशपूर्वकं नायिकावलोकनं, संस्पर्शप्रार्थनञ्च । मालतिकया सह कञ्चुकिनः
प्रवेशः । तेन च गृहीतनारदाज्ञायाः वाणदुहितपरिणयव्यायाः कुमारस्य
पुरगमनादेशकथनं । नारदवचनेन युवराजानुरोधेन च वाणदुहितुः भगि-
नीत्वेन सम्भावनीयता देया स्वीकृता इत्यादिज्ञापनं । कुमारस्य चित्रलेखया
सह उषायाः पुरगमनादेशः । सर्वेषां निष्क्रामणं ।

४ अङ्के ।—कुमारस्य पुरगमनं । परिजनसहितदेया ससम्भ्रमनाटनं । नार-
दस्य प्रवेशः । तेन देवीं प्रति विवाहो प्रस्तावितः । देया आदिष्टाभिः रूपलेखा-
दिभिरुपः तत्रानीता । देवी सविनया उषाकरं स्वभर्तृकरे समर्पयति । विदूषकेन
दम्पत्योरक्षलप्रत्यिबन्धनं । देयाः स्मितनाटनं । सुवर्णकलसार्पणञ्च । सर्वेषां
निष्क्रामणं ।

चतुरङ्गिकेयं नाटिका । नायकः कुमारश्रीमदनिरुद्धः । नायिका च उषा-
नाम्नी वाणकन्या । सा चानिरुद्धेन सह नवानुरागवती । तत्र १ । २ अङ्के ।
वाणावरोधपरिमृक्तस्य उषा-विरह-विधुर-कुमारस्य देया सह वसन्तोत्सवादयः ।
वाणनिधनश्रवणं । २ अङ्के ।—प्रमदोद्याने उषया सह कुमारस्य पुनः सन्द-
र्शनं । विवाहसूचना । '४ अङ्के ।—उषायाः कुमारस्य च पुरगमनं । गृहीत-
नारदाज्ञया देया स्वभर्ता उषापानिग्रहणं सम्पादितञ्च ॥

No. 1226. आपस्तम्बसूत्रं ।

Substance, country paper, 9 X 4 inches. Folia, 161. Lines, 8-9-10 on a page. Extent, 2,898 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Government of India. (No. 643.) Appearance, old. Prose. Correct.

Āpastamba Sūtra. The rituals of the Rig Veda and canons regarding domestic rites and ceremonies. By Āpastamba. According to a MS. in the possession of a Brahman at Tanjore (the only complete one known to exist, and noticed by Dr. A. C. Burnell in the *Indian Antiquary*, I, p. 5), the work comprises thirty chapters or *Prasnas*, some of which are subdivided into several sections or *paṭalas*. The first three chapters (I to III) treat of the Darsa and the Paurṇamāsa sacrifices: the next five (IV to VIII) the Agnādheya and the other Havir-yajñas;

the 9th prescribes the expiations *Práyaschittas*; the next eight (X to XVII), the Soma sacrifices; the next (XVIII) the Vájapeya and the Rájasuya; the next (XIX) the Sautrámaṇi, the Káthaka-chitti, and the Kámyeshti; the next (XX) the As'vamedha and the Purushamedha; the next (XXI) the Dvādas'áha and the Mahāvratā; the next (XXII) the Utsarginám-ayana; the next (XXIII) the Sattráyana; the next (XXIV) comprises the Paribhusútra, the Pravara-khaṇḍa and the Hautraka; the next two (XXV, XXVI) contain the canons for Grihya rites; the next (XXVII) is called the Grihya-tantra; the next two (XXVIII, XXIX) the Sámayá-chárika-dharma Sútras on domestic duties, and the last (XXX) the Shulva sūtras or rules for making altars. Mr. Burnell is of opinion that the Pitrimedha-sutra and the Bharodvaja Sutra are in addition to these. Of these the MS. under notice, No. 643 of the Government Collection, contains chapters I to IX; No. 490, chapters X and XI, the last defective; No. 648, chapters X to XV; No. 634, chapter XV; Nos. 635 and 644, chapter XX; Nos. 633, 646, chapter XXI; No. 645, chapter XXIII. The Asiatic Society's Library contains chapters XXVIII and XXIX. (Ante II, p. 144) and an edition of it has been published by Dr. Buhler. Max Muller has published in the German Oriental Society's Journal, IX a translation of the first section of the XXIV, and I have a MS. of the Pitrimedha Sutra. Thus only chapters XVI, XVII, XVIII, XIX, XXII, XXIV, XXV, XXVI, XXVII and XXX remain to render the entire work accessible to Europeans. Of commentaries on this work Mr. Burnell notices five, of which that of Rudradatta is the oldest; but he says that this author did not comment on more than the first fifteen chapters. Kapardí Svámí and Durva Svámí, he continues, have commented on the first twenty-four, and the last has been annotated upon by Kásikarāma. The Durva Svámí is, I believe, the same with the Dhúrta Svámí of the Government MSS. Nos. 643 and 646 which extend to 17 chapters. Government MS. No. 652 of Kásikarāma on this Dhúrta Svámí breaks off at the 8th chapter. It is, I believe, the same with the Kásikarāma of Mr. Burnell. Max Muller notices a comment by Gurudeva Svámí, and Mr. Burnell has seen a comment on the first three chapters by Chaundáppá, and refers to comments on parts of the text by Ahobala, Haradatta Mis'ra, Darsanārya or Sudarsanārya, Karavinda Svámí, Kapardi Svámí and Sundararāja,—The last three on chapter XXX ——— of all which he has copies.

ng. (प्रथमपत्रावधिपञ्चपत्राणि न सन्ति ।)

यस्य ब्रत्येहन् श्रुतिलक्षणं प्रायश्चित्तं श्रुतिलक्षणं तदग्निहोत्रीयस्याहवनीयेऽनु-
द्वाते यस्याज्यसन्तुतस्तद्वा पञ्च ।

n. इत्यापस्तम्बसूत्रे नवमः प्रश्नः ॥

अत्र प्रथमावधिनवमप्रश्नपर्यन्तं वर्तते । तत्र प्रथमादित्रयेषु दर्शपौर्णमासयाग-
विवरणं । ४ र्ये, याजमानव्याख्यानं । ५-मे, अग्निधानकर्म्मविवरणं । ६-ष्ठे
अग्निहोत्रकर्म्मविवरणं । ७-मे, पशुबन्धयागविवरणं । ८-मे, चातुर्मासयाग-
विवरणं । ९-मे, विध्यपराधनिमित्तकप्रायश्चित्तकथनं ।

No. 1227. आपस्तम्बसूत्रं ।

Substance, country paper, $10\frac{1}{2} \times 6\frac{1}{2}$ inches. Folia, 58. Lines, 13-14
page. Extent, 2,415 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place
of origin, Government of India. (No. 648.) Appearance, old. Prose. Cor-

pastamba Sūtra. Chapters 10 to 15 of the work described in the
preceding number. There is a second MS. in the Government
Library, No. 490, which comprises Chapters VII to X and a part of
XI and a third No. 634 which has Chapter XV only.

विष्णुः सोमेन यक्ष्यमाणो ब्राह्मणोऽनार्षेयान्दत्त्वित्तो दृष्टीते ॥

संवत्सरमग्निं नरो यदि सोमौ यदि सत्राय यदि कलशे यदि सदे दश ॥

lon. इत्यापस्तम्बसूत्रे पञ्चदशः प्रश्नः ॥

अत्र दशमप्रश्नावधि पञ्चदशप्रश्नपर्यन्तं वर्तते । सर्वेषु तेषु सोमयागविवरणं ।

No. 1228. आपस्तम्बसूत्रं ।

Substance, country paper, $10 \times 2\frac{1}{4}$ inches. Folia, 7. Lines, 12-13-14,
page. Extent, 250 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of
origin, Government of India. (No. 635.) Appearance, old. Prose. Cor-

pastamba Sūtra. Chapter XX of the work described under
No. 1226. There is a second MS. of this Chapter in the Government
Library, No. 644.

Beginning. राजा सार्वभौमोऽश्वमेधेन यजताथ सार्वभौमश्चिवानक्षत्रं पुण्यनामदेवयजन-
मध्यवस्यति । यत्रापः पुरस्तात् सुखाः स्रूपावगाह्य अनपस्रराद्यैत्र्यां पौर्णमास्यां
साङ्गच्छयेद्या यजते ॥

End. यद् ब्राह्मणानां दिक्षु वित्तं तत्सभूमि सपुरुषं ददाति यथाश्वमेधे यथाश्वमेधे ॥

विषयः । अश्वमेधपुरुषमेधयागविषयकविंशतिप्रश्ननिर्देशः ।

No. 1229. आपस्तम्बसूत्रं ।

Substance, country paper, $9\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 9. Lines 11-12 on a page. Extent, 357 s'lokas. Character, Nāgara, Date, Sm. 1904. Place of deposit, Government of India. (No. 633.) Appearance, old. Prose. Corrected.

Āpastamba Sūtra. Chapter XXI of the work described under No. 1226. There is a second MS. of this Chapter in the Government Collection, No. 646.

Beginning. द्वादशाहेन प्रैव जायतेभि खर्गं लोकं जयत्येषु लोकेषु प्रतिनिष्ठति साम्नि-
चित्यो भवति ॥

End. द्वादशाहेन श्रौभूते ततो दशमसहः प्रायणीयवद्भवामयनेनोपाकृते व्याख्यात
उदयनीय उत्सर्गिणमयनमष्टौ ।

Colophon. इत्यापस्तम्बसूत्रे द्वादशाहप्रश्नः समाप्तः ॥

विषयः । द्वादशमहाव्रतविषयक एकविंशतिप्रश्ननिर्देशः ।

No. 1230. आपस्तम्बसूत्रं ।

Substance, country paper, $10 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 7. Lines, 10 on a page. Extent, 144 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1804. Place of deposit, Government of India. (No. 645.) Appearance, old. Prose. Correct.

Āpastamba Sūtra. Chapter XXIII of the work described under No. 1226.

Beginning. चतुर्विंशतिपरमाः सत्रमासीत् तेषां द्वादशाहेन सत्रभूतेन कल्पे व्याख्यातो
यानि पुरस्तात् संवत्सराद् भवामयनेनेतरेषामुभयेषामुभयतोऽतिरात्राणि
भवन्ति ॥

End. ब्रह्मणः सायुज्यं सलोक्तं यन्नि च एतदुपयन्यतदुपयन्नि ।

Colophon. इत्यापस्तम्बसूत्रे त्रयोविंशतिः प्रश्नः ॥

विषयः । सत्रायणविवरणं ।

No. 1231. आपस्तम्बसूत्रभाष्यम् ।

Substance, country paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 212. Lines, 10 on a page. Extent, 4,240 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Āpastamba-sūtra-bhāṣhya. A commentary on the aphorisms of Āpastamba, by Dhūrta Svāmī, it is incomplete, and extends only to the close of Chapter XI.

Beginning. अथातो दर्शपूर्णमासौ व्याख्यास्यामः । अथोपोद्वातयज्ञं व्याख्यास्याम इति ।

परिभाषायां यज्ञजातिशब्देनैकविंशतिसंख्यस्य यज्ञस्य व्याख्या प्रतिज्ञाता ।

End. द्वादशपद्यां यद् द्वादशषोडशपद्यां षोडश उष्णीषं दीर्घसारिकं तेन । दशम-
प्रश्नीयकतिपयपर्यन्तं ।

विषयः । आपस्तम्बसूत्रोक्तैकावधिनवमप्रश्नपर्यन्तव्याख्यानं ।

No. 1232. आपस्तम्बसूत्रभाष्यम् ।

Substance, country paper, $14 \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 160. Lines, 10 on a page. Extent, 4,300 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Government of India. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Āpastamba-sūtra-bhāṣhya. Continuation of the work noticed under the last preceding No. It extends from the middle of Chapter X to the close of Chapter XVI.

Beginning. अग्निहोत्रहोमार्थो धेनुरग्निहोत्री उपपद्यता सङ्गता वत्सेन स्नानपानार्थेन सापदि
वा श्वेनशब्दं कुर्यात् । इत्यादीनि दशमप्रश्नान्तर्गतानि ।

End. प्रहिरण्यमिति चतस्रो वरिष्यन्तो वज्रं प्रीयि सर्वं रससहसे वाधिक्रियते तज्-
ज्ञानेनतरे । अष्टमः पटलः ॥

विषयः । आपस्तम्बसूत्रोक्तदशमप्रश्नीयमथावधिसप्तदशप्रश्नपर्यन्तस्य व्याख्यानं ॥

No. 1233. धूर्तस्वामिभाष्यटीका ।

Substance, country paper, 12×5 , $14 \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 211. Lines, 9 on a page. Extent, 4,510 ślokaś. Character, Nāgara. Date, Sm. 1866, Place of deposit, Government of India. (No. 652.) Appearance, old. Prose. Incorrect.

Dhūrta-svāmī-bhāṣya-tīkā. A gloss on Dhūrta Svāmī's commentary on the Aphorisms of Āpastamba. By Kausikarāma. The MS. is a mere fragment, and contains only the first four chapters.

Beginning. आदौ तावत् परिभाषायामेकविंशतिर्यज्ञा व्याख्येयतया प्रतिस्थाताः । तेषु पाकयज्ञाः सप्त गृह्ये व्याख्याताः । शेषेषु हविर्यज्ञाः सप्त कर्माणि । अथातो दर्शपूर्णमासौ व्याख्यास्याम इत्यारभ्य यथान्वारम्भणीयेत्येवमन्तेनोक्तानि दर्शपूर्णमासादीनि पिण्डपिढयज्ञाधानाग्निहोत्राग्रयणपशुबन्धचातुर्मास्यानि नित्यानि अकरणे प्रत्यवायात् भवन्ति ॥

End. सायमग्निहोत्रमिति वक्तव्यं, सन्निष्ठत इत्यस्य न्यायप्राप्तानुवादत्वात् न तन्निर्देश-
क्रमो विवक्षित इति ॥ सप्तमः पटलः ॥ समाप्तः प्रश्नः ॥
विषयः । आपस्तम्बीयचतुर्थप्रश्नपर्यन्तधूर्तस्वामिभाष्यस्य व्याख्यानं ॥

No. 1234. जटापटलं, व्याख्यानहितं चम्पेदीयं ।

Substance, English paper, $7\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 9. Lines, 5-7 on a page. Extent 110 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit Government of India. Appearance, New. Prose and verse. Incorrect.

Jaṭāpāṭala. Directions for reciting and reading the Rig Veda Sañhitā in different arbitrary ways so as to prevent interpolation. By Hayagriva. No ancient nation took more precautions to prevent interpolations in the text of their scriptures than the Hindus, and if such precautions, in the absence of printing, could secure absolute authenticity, the Sañhitā of the Rig Veda might be pronounced to be the most authentic ancient text extant. From a period of remote antiquity all its hymns, verses and half verses, were duly numbered; they were grouped into collections of fixed numbers, and the initial and terminal words of every group separately written down and committed to memory along with the text, and every Brāhman was required to repeat a portion of that text regularly every morning as a religious duty.

This practice has been kept up even to this day by the more strict among the Bráhmans in different parts of India. In addition to this the text has been preserved by repeating it in various arbitrary and different ways, so that not a single letter may by any possibility, be erroneously or incorrectly pronounced. These ways are respectively called *Pada*, *Saṅhita*, *Krama*, *Jaṭá* and *Ghana*. The following is Professor Rámakrishṇa Gopál Bhandárkar's account of these arbitrary ways of reading. "*Padas* are the different words of a *mantra* repeated separately. *Saṅhita* consists in putting them together according to the Sandhi rules and using the Sandhi accents. In *Krama* the first word is repeated along with the second, the second with the third, the third with the fourth and so on. The last word of a *mantra* or half of a *Rik* verse is simply repeated with the word *iti* placed between. This repetition is called *veshṭana*. In the *Jaṭá* arrangement, the first word and the second, the second and the first, and the first and the second again, are repeated together, joined by the Sandhi rules and having Sandhi accents. In the same manner, the second and the third, the third and the second, and the second and the third are put together, and thus it goes on, each word in succession beginning a new *jaṭá* arrangement, up to the end of a half *Rik* or of a *mantra*, when the last word is simply repeated, as in the *Krama*. In the *Ghana* there is first a *Jaṭá* arrangement of two successive words, and then the third is added on, then the three are put together in the reverse order, and again in the converse. A *Ghana* is thus composed of the first and the second ; the second and the first ; the first and the second again, then the third ; the third, the second, and the first ; and the first, the second, and the third. The second word begins the next *Ghana*, and we have the second, third ; third, second ; second, third, fourth ; fourth, third, second ; second, third, and fourth, put together. In this manner it goes on to the last word, which cannot begin a new *Ghana*, and is therefore simply repeated, as in the other cases. Whenever there is a compound, there is, in addition, what is called an *avagraha*, i. e. a dissolution of it into its parts, in all these schemes, as in the cases of *samúlham* in the above." *Indian Antiquary*, vol. III, p. 134.

To illustrate these peculiarities by examples, let us take the first four words of the verse: *Idam vishṇurvichakrame*, &c. As here written down it is called the *Saṅhita páṭha*, because the words *vishṇuḥ*, *vi* and *chakrame* are joined according to the rules of Sandhi. In the

Pada form, the sandhis are dropped, and each word stands by itself, separated from its neighbour by an upright stroke or *danḍi*, thus : *Idam | vishṇuh | vi | chakrame |*. To convert these into the *Krama* form, the first two words are first pronounced, and then the second with

the third thus :—¹*Idam* ²*vishṇuh* | ²*vishṇurvi* | ³*vi* ³*chakrame* | ⁴*chakrame* ⁴*tredhá*. In the *Jaṭá* each word after the first is repeated six times thus :

¹*Idám* ²*vishṇur*-²*vishṇur*-¹*idam*-¹*idam* ²*vishṇuh* | ²*vishṇur*-³*vi* ³*vi* ²*vishṇur*-³*vishṇur*-³*vi* | ⁴*vi* ⁴*chakrame* ⁴*chakrame* ³*vi* ³*vi* ⁴*chakrame* | ⁴*chakrame* ⁵*tredhá* ⁵*tredhá* ⁴*chakrame* ⁴*chakrame* ⁵*tredhá* |

In the *Ghana* the repetitions occur several times, thus : ¹*Idam* ²*vishṇur*-²*vishṇur*-¹*idam*-¹*idam* ²*vishṇur*-³*vi* ³*vi* ²*vishṇur*-¹*idam*-¹*idam* ²*vishṇur*-³*vi* | ²*vishṇur*-³*vi* ³*vi* ²*vishṇur*-³*vishṇur*-³*vi* ⁴*chakrame* ⁴*chakrame* ³*vi* ²*vishṇur*-²*vishṇur*-³*vi* ⁴*chakrame* | ⁴*vi* ⁴*chakrame* ⁴*chakrame* ³*vi* ⁴*chakrame* ⁵*tredhá* ⁵*tredhá* ⁴*chakrame* ³*vi* ⁴*chakrame* ³*vi* ⁴*chakrame* ⁵*tredhá* | ⁴*chakrame* ⁵*tredhá* ⁵*tredhá* ⁴*chakrame* ⁴*chakrame* ⁵*tredhá* ⁶*ni* ⁶*ni* ⁵*tredhá* ⁴*chakrame* ⁵*tredhá* ⁶*ni* | .

In recitation the stops and accents are indicated both by the modulation of the voice and by particular movements of the right hand. It is doubtful whether these forms were adopted solely to preserve the authenticity of the text, or with some mystic motive to give a cabalistic character to the text—probably both objects were held in view ; any how they have unquestionably preserved the text in the most authentic form possible. Unfortunately no MSS. are extant of the text written in all these several forms, and the labour of reducing the text from the recitation of the chanter of the Vedas would be so immense that none can venture to undertake it. The first two are the forms in which the Rig Veda is generally met with, and, though the *Pada* text is well calculated to check the errors of the *Saṁhitá* text, still there is room for doubt, and occasionally, though rarely, the true reading of particular passages may be open to question. I have heard of MSS. of the *Krama* and *Jaṭá* forms, but as yet I have met with none. From the directions given in the MS. under notice it would seem that the

Ghana form was also at one time written, but no pandit can assure me that he has seen any. These five forms of recitation are limited to the Sañhitās of the Rig and the Yajur Vedas, but never extended to their Bráhmaṇas. The Sāma Veda is recited in the first three forms, but MSS. exist of only the first two forms, the *Krama* being read from the *Pada* text. Only one verse (Aranyagāna III. 6. 1.) is ordinarily called a *Jaṭá*, and recited in a manner closely like a *Jaṭá*, but it is not a regular *Jaṭá*. There is no *Ghana* in the Sāma Veda, nor are these different forms at all wanted for it, as the texts are all, or nearly all, taken from the Rig Veda, and the *Jaṭá* and the *Ghana* of the latter serve for the former.

Beginning. क्रमे यथोक्ते पदजातमेव द्विरभ्यसेदुत्तममेव सर्वम् ।

अभ्यस्य पूर्वञ्च तथोक्ते पदेऽवसानमेवं हि जराभिधीयते ॥ १ ॥

End. नरा च शंसं दैव्यं, दैव्यञ्च नराशंसं, नराशंसं दैव्यं, नराशंसमिति नराशंसं ।

चेति च । अयं प्रकार उत्तमः ।

Colophon. इति सर्वेषामाचार्याणां हयग्रीवप्राक्तं जटापटलं सम्पूर्णम् ।

विषयः । जटापाठप्रकारकथनं ।

No. 1235. खराङ्कुशः, वा जटापटलः, ऋग्वेदीयः ।

Substance, English paper, $8\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 3. Lines, 8 on a page. Extent, 42, s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Svarāṅkuśa alias *Jaṭāpaṭala*. On the vowel accents of the Rig Veda. By Jayantasvāmī.

Beginning. हेरम्बं चण्डिकां नत्वा शम्भुं स्वर्यं हरिं गुरुम् ।

सरस्वतीं कविवरान् वक्ष्येऽहं खरनिर्णयम् ॥ १ ॥

End. जयन्तस्वामिना प्रोक्ता स्त्रोकानामेकविंशतिः ।

खराङ्कुशेति विज्ञेयो वक्त्रचां खरसिद्धये ॥ २५ ॥

Colophon. इति खराङ्कुशः समाप्तः ।

विषयः । उदात्तादिखरविचारः ।

No. 1236. पाराशरी शिक्षा, यजुर्वेदीया ।

Substance, country paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 10. Lines, 3-7 on a page. Extent, 161, s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Parásarī Śikshā. Phonetics of the Yajur Veda according to the school of Parás'ara, by an unknown author. Nine works of this class, besides a commentary on one of them, have already been met with. Of these, three, viz. the Amoghánandinī Śikshā of the Yajur Veda, the Kausika Śikshā of the Rig Veda, the Maṇḍuka Śikshā of the Atharva Veda, the Nāradya Śikshā of the Yajur Veda, the Lomashī Śikshā of the Sāma Veda, and the Śikshā-vivarana have already been noticed, (ante Nos. 132, 133, 134, 135 and 136). None of these is accompanied with a commentary, and MSS. are more or less corrupt.

Beginning. अथ शिक्षां प्रवक्ष्यामि पाराशरमतं यथा ।

यथा वेदेषु विख्याता यथा तीर्थेषु पुष्करम् ॥ १ ॥

तथा पाराशरी शिक्षा सर्वशास्त्रेषु शीयते ।

End. अरुद्धपञ्च अर्द्ध + + + सा का भवन्ति ।

पूषा मित्रो वसवश्चैव अङ्गनाम् प्रकीर्तिताः ॥ १५० ॥

Colophon. इति पाराशरी शिक्षा समाप्ता ।

विषयः । यजुर्वेदीयकण्डिकाचरसङ्ख्यादिः । ह्रस्वदीर्घवर्णकथनादिः । यमोष्ठाघोषा-
द्यचरकथनं । वकारभेदः । वाक्यलक्षणादिः । ब्रह्मज्ञानप्रशंसा ।

No. 1237. पाणिनीयशिक्षा, यजुर्वेदीया ।

Substance, country paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 5. Lines, 7 on a page. Extent, 73 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Verse. Correct.

Pāṇiniya Śikshā. Phonetics of the Yajur Veda according to the School of Pāṇini. Anonymous.

Beginning. अथ शिक्षां प्रवक्ष्यामि पाणिनीयं मतं यथा ।

शास्त्रानुपूर्वं तद्विद्याद्यथोक्तं लोकावेदयोः ॥ १ ॥

प्रसिद्धमपि शब्दार्थसविज्ञातमवुद्धिभिः ।

पुनर्व्यक्तीकरिष्यामि वाच उच्चारणे विधिम् ॥ २ ॥

End.

विनयनमभिसुखविनिःसृतामिसां य इत्थं पठेत प्रयतस्व सदा द्विजः ।

स भवति धनधान्यवङ्गपुत्रकीर्त्तिमानतुल्यसुखं समञ्जते दिव्येति दिव्येति ॥ ५८ ॥

Colophon.

इति शिक्षा समाप्ता ।

विषयः ।

वर्णसङ्ख्या । वर्णोत्पत्तिः । वर्णोच्चारणस्थानानि । संहतघोषाघोषादिवर्ण-
कथनं । वर्णोच्चारणप्रकारः । अङ्गुलिद्वारा उदात्तादिस्वरज्ञानादिः । ह्रस्व-
स्वरकृतवेदपाठप्रसंगादिः ।

No. 1238. केशवी शिक्षा, यजुर्वेदीया ।

Substance, country paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 5. Lines, 7 on a page. Extent, 75 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose, and verse. In-
correct.

Kes'ari S'ikshā. Phonetics of the Yajur Veda. By Kes'ava.

Beginning. नत्वा गणपतिं वेदपरिभाषाङ्गसूचकं ।

उच्यते केशवेनेदं वेदाध्यायिसुखाप्तये ॥ १ ॥

End.

ह्रस्वतायुतस्योरेकारस्य ॥ ७ ॥ ह्रस्वं किञ्चिदीर्वं ह्रस्वतायुताकारे ह्रस्वविसर्ग-
युतवर्णे च न संहितायां ॥ ९ ॥

Colophon.

इति कात्यायनाचार्यकृतनवस्त्रवाणि समाप्तानि ॥

विषयः ।

व्यञ्जनविशेषस्य द्विलविधिः । र-ष-वर्णव्यत्ययसाधनादिः । अनुस्वारस्य १०
आदेशविधिः । ह्रस्वदीर्घादिसञ्ज्ञा । पञ्चवर्गीयवर्णविशेषाणां द्विलविधिः ।
वर्णोच्चारणविधिः । (अथ ४ पत्रस्याभावाद् द्विलात्यरविषयो न प्राप्तः ।)

No. 1239. कात्यायनी शिक्षा, यजुर्वेदीया ।

Substance, English paper, $8\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 14. Lines, 10 on a page. Extent, 288 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Kātyāyanī S'ikshā. Phonetics of the Yajur Veda. According to its name the work should belong to the School of Kātyāyana, but it opens with the name of Yājñavalkya. The MS. being incomplete I have not been able to determine who is the real author.

Beginning. याज्ञवल्क्य उवाच । अथातस्त्रैखर्यलक्षणं व्याख्यास्यामः ।

उदात्तस्यानुदात्तस्य खरितस्य तथैव तत् ।

लक्षणं वर्णयिष्यामि दैवतं स्थानमेव च ॥ १ ॥

End. (खण्डितं)

विषयः । उदात्तादिलक्षणं । वेदाध्ययनविधिः । अष्टविधखरलक्षणं । खरस्यर्शादि-
वर्णानां शुक्लधीतादिवर्णकथनं । खराणां ब्राह्मणादिजातिः । सन्धिकथनं ।
खरभक्तिकथनं । उदात्तादिव्यवस्था । स्थूलविशेषे वर्णविशेषप्रयोगाप्रयोगव्यव-
स्था । ह्रस्वदीर्घादिव्यवस्था । वर्णविशेषभेदकथनं । विद्यालामोपायकथनं ।
वर्णाचारणप्रकारकथनादिः । पाठकलक्षणं । सप्तविधसंयोगपिण्डकथनादिः ।
वर्णाचारणस्थानप्रयत्नादिकथनं । (खण्डितलादस्य सर्वविषयो न प्राप्तः ।)

No. 1240. सर्वसारः ।

Substance, country-made yellow paper, 15 × 8 inches. Folia, 953.
Lines, 26 on page. Extent 52,672 slokas. Character Bengali. Date ?
Place of deposit, S'rirāmpur College. Appearance, fresh. Prose and verse.
Generally correct.

Sarvasāra. A Tāntric miscellany, containing extracts from various
Tantras and Purāṇas on the worship of the different S'ākta and S'aiva
divinities, hymns in their praise, stories regarding them, their origin
and manifestations, interspersed with dissertations on various subjects of
literature, art, domestic duties, minerals, precious stones, &c. some of
which are designed to reconcile the differences of the Vaishṇava and the
S'ākta cults. The work is Vaishṇava in its tendency, and intended to
uphold the modern forms of worship and religious duties. By Vishṇu-
chandra. The MS. is incomplete.

Beginning. प्रणम्यं परमं गुह्यं नानातन्त्रादिदीक्षितं ।

परमानन्दसन्देशं तत्त्वज्ञानप्रदं गुह्यं ॥

नला शैलसुतां त्रिलोकजननीं लम्बोदरं श्रीगुरुं

दृष्ट्वा वेदपुराणतन्त्रसकलान् श्रीविष्णुचन्द्रः प्रभुः ।

ग्रन्थं नाम तनोति संसदि हितं श्रीसर्वसारं मुदा

सम्यैर्धौरिगणैर्धरामरवरैः श्रीवैद्यरत्नेन च ॥

अथ रुद्रयामले । आनन्दसैर्युवाच ।

कथयामि महाकाल परमाद्भुतसाधनं । इत्यादिः ।

End.

परमं कारणं ह्यथ गोविन्दाख्यं महत्पदं ।

हन्दावशेश्वरं नित्यं निर्गुणस्यैककारणं ॥

तद्रहस्यस्य साक्षात्तां किमाश्चर्य्यं च सुन्दरं ।

तद्ब्रूहि देवदेवेश योतुमिच्छाम्यहं प्रभो ॥ (इतः खण्डितं ।)

विषयः । पुराणतन्त्रादिभ्यः प्रमाणानि सङ्गृह्य निर्मितोऽयं ग्रन्थः । तत्र.—राकिणी-सङ्गम-
नाथाभिधेयं रक्विष्णीकश्योरष्टोत्तरसहस्रनामयुगलसोचकीर्तनं । सरस्वतीसोचं ।
पञ्चवक्त्रशिवसोचं । सामान्यतः स्वलक्षणकथनं । वगलामुखीशतनामसोचं । रुद्र-
चण्डीकथनं । यावादौ योगिनीस्थित्यादिनिरूपणं । यात्राकाले वाधादिकथनं ।
तीर्थयात्राप्रकारादिकथनं । प्रतिमालक्षणकथनं । तत्र आकारपरिमाणादि-
निरूपणं । नृत्येश्वररूपवर्णनं । अर्द्धनारीश्वररूपवर्णनं । उमामहेश्वररूपवर्णनं ।
शिवनारायणरूपवर्णनं । नरसिंहरूपवर्णनं । विविक्तरूपवर्णनं । ब्रह्मरूपवर्णनं ।
कार्तिकेयरूपवर्णनं । गणेशरूपवर्णनं । दशभुजारूपवर्णनं । इन्द्ररूपवर्णनं । प्रभा-
कररूपवर्णनं । वज्ररूपवर्णनं । यमरूपवर्णनं । वरुणरूपवर्णनं । वायुरूपवर्णनं ।
कुबेररूपवर्णनं । धवलेश्वररूपवर्णनं । ब्राह्म्यादिमातृकाणां रूपवर्णनं । लक्ष्मी-
रूपवर्णनं । क्षेत्रपालरूपवर्णनं । कन्दर्परूपवर्णनं । पीठिकालक्षणादिकथनं ।
लिङ्गलक्षणादिनिरूपणं । सामान्यतो देवप्रतिष्ठाविधिकथनं । आचार्य्यलक्षण-
कथनं । अधिवासनविधानं । प्रतिष्ठाप्रकारकीर्तनं । स्वप्नविधिः । देवमुद्दिश्य
अन्नपानीयादिदानपरिमाणादिकथनं । वसनासनादिलक्षणं । पूजायां दिङ्-
निरूपणं । दक्षिणानिरूपणं । वाचकलक्षणं । कुलीनलक्षणं । पारायणप्रकारः ।
पुण्यादिदानविशेषकथनं । पर्युषितादिलक्षणं । ध्वजारोपणविधिः । राजधर्म-
प्रकरणं । सेनापतिलक्षणं । प्रतिहारलक्षणं । दूतलक्षणं । राजाङ्गरक्षक-(गार्ड्)
लक्षणं । सारथिलक्षणं । पाचकाध्यक्षलक्षणं । धर्माधिकारिलक्षणं । लेखकलक्षणं ।
धनाध्यक्षलक्षणं । चिकित्सकलक्षणं । गजाध्यक्षलक्षणं । अस्त्राध्यक्षलक्षणं । दुर्गा-
ध्यक्षलक्षणं । स्यपतिलक्षणं । अन्तःपुराध्यक्षलक्षणं । राजकार्याणि । प्रजारज्जनो-
पायः । राजकीयजनकर्मव्यता । दुर्गनिर्माणयोग्यस्थानादिकथनं । तत्र राज-
गृहादिस्थाननिरूपणं । अश्वशालादौ कुक्कुट-वराह-सर्कटादिस्थापनावश्यकता ।
दुर्गे सञ्चययोग्यद्रव्याणि । विषनाशनद्रव्यनिरूपणं । अगदोपायकीर्तनं । वला-
लङ्कारभोज्यादिपरीक्षाकथनं । राजधर्मानुशासनं । श्वश्यापालाक्षादिवर्जनं ।
सप्ताङ्गराज्यकथनं । दैवपुरुषकारयोः पौरुषस्यैव श्रेष्ठलक्षणं । साम-भेद-दान-
दण्ड-उपेक्षा-साधा-इन्द्रजालरूपसप्तविधप्रयोगकथनं । सामविधिः । भेदविधिः ।
दानप्रकारः । दण्डप्रशंसा । चौरदण्डकथनं । मूल्यमादाय द्रव्यस्य अदाने दण्ड-

निरूपणं । प्रतियुत्य अदाने दण्डकथनं । एवं गृहारासहरणादौ सर्वत्र दण्ड-
निरूपणं । चौर्यादिपापपञ्चमतादिकथनं । परदारगमनादिषु दण्डनिरूपणं ।
दुर्गराजपुरयोः परिमाणादिनिरूपणं । मानपरिभाषा । औदक-पर्वतादिचतु-
र्विधदुर्गकथनं । दुर्गरक्षणेपायादिचिन्तनं । गोपुरप्रमाणादिकथनं । अधोदुर्ग-
निवेशननिरूपणं । प्रासादनिर्माणाप्रक्रिया । तत्र वास्तुपूजादिनिरूपणं । लेख-
मन्दर-कैलास-कुम्भ-सिंह-भृग-विमानच्छन्दक-चतुरस्र-अष्टास्र-षोडशस्र-वर्तन-सर्व-
भद्रक-सिंहेश-मन्दन-मन्दिवर्द्धन-संस-समुद्रकप्रवृत्तिप्रासादभेदकथनं । एषां लक्षण-
कथनञ्च । पुष्पक-पुष्पभद्रप्रवृत्तिसप्तविंशतिविधमण्डपलक्षणकीर्तनं । वास्तुशास्त्रका-
राणां नामकथनं । वास्तुसम्भववृत्तान्तकीर्तनं । गृहाराशकालादिनिरूपणं । भवन-
चतुःशालादिनिर्माणाप्रकारकथनं । सप्तपरिमाणादिकथनं । शस्त्रोद्धारः । वृद्धा-
हरणं । यमलोकसार्गस्वरूपवर्णनादिकं । नरकादिवर्णनं । प्रेत्यभावादिकथनं ।
संसारचक्रवर्णनं । अद्भुतशान्तिकथनं । अस्या उत्पत्तिकथनं । अर्चाधिकारनिरू-
पणं । खगोलमायकथनं । रथयात्राविधिः । अपामार्जनकीर्तनं । नैवेद्ययोग्यद्रव्या-
दिनिरूपणं । शिवस्य त्रिकालपुष्पदानवियमः । युगसाक्षात्प्राप्तिर्कीर्तनं । विशेषतः
कलियुगमहिमा । तिथ्यादिनिरूपणं । अत्र मन्वन्तरादिकथनं । प्रायश्चित्तनिरू-
पणं । ग्रहयज्ञकथनं । रत्नपरीक्षादिकथनं । अष्टविधमुक्ताकथनं । आसां लक्ष-
णादिकथनं । वारणगङ्गाया उत्पत्तिकथनं । पद्मरागादीनामुत्पत्तिस्थानादिक-
थनं । मरकतस्य उत्पत्तिः, तत्स्थानादिकथनञ्च । इन्द्रनीलमणेरुत्पत्तिस्थानादि-
कथनं । वैदूर्यस्य उत्पत्तिस्थानादिकथनं । पुष्परागस्य उत्पत्तितद्भेदकथनं । कर्के-
तनपरीक्षादिकथनं । पुलकपरीक्षा । रधिराक्षपरीक्षणं । स्फटिकरत्नपरीक्षा ।
शलाकाविधिः । अष्टादशमहापुराणनिर्व्वचनं । शिवगृहनिर्माणादिफलश्रुतिः ।
विष्णुमायकथनं । सासि सासि शिवमुदिश्य पुष्पविशेषदाने फलकथनं । वाणलि-
ङ्गप्रमाणादिकीर्तनं । मन्त्रादेवस्य रथयात्राविधिः । कालचक्रनिरूपणं । लिङ्गादि-
लक्षणकथनं । व्यक्ताव्यक्तलिङ्गलक्षणं । बलिदानक्रमकीर्तनं । मुद्रानियमपरि-
सङ्ख्यादिकथनं । षोडशोपचारमुद्राकथनञ्च । कौमारव्याकरणस्वरूपकथनं ।
आत्मशरीरादीनां स्वरूपकथनं । सन्नानोत्पत्तिप्रकारः । शरीरविद्या । नामकर-
णान्नप्राशनादिसंस्कारकथनं । स्त्रीलक्षणं । स्त्रीणां सद्गतादिकथनं । गृहस्थकर्त-
व्यानि । स्त्रीदुर्धेतकथनं । गृहधर्मकथनं । स्त्रीधर्मकथनं । स्त्रीपुरुषलक्षणं ।
देहावयवलक्षणं । तत्र शुभाशुभकथनञ्च । पापभेदकथनं । कर्मविपाकाकीर्तनं ।
विष्णुभक्तिमाहात्म्यं । सर्पदृष्टस्य गतिकथनं । नागपञ्चम्यादिविधानकीर्तनं । सर्-
पाणां रूपविषयवेगादिकथनं । तेषां आयुःकालनिरूपणं । तेषां दन्तादिकथनञ्च ।

विषयः । विषलक्षणकथनं । कालदृष्टलक्षणं । विषप्रसारप्रकारकथनं । त्वग्नादिविष-
परीक्षा । औषधकथनं । सर्पादिदृष्टलक्षणं । सर्पाणां ब्राह्मणक्षत्रियाद्विजाति-
कथनं । शकुनादिनियमः । (शकुनविद्या) । हिकालक्षणं । स्यन्दनलक्षणं । या-
चाप्रवेशादौ शुभाशुभलक्षणं । सारस-कौशिक-कपोत-चटक-खड्गनादीनां चरित्र-
कथनं । विशेषेण काकचरित्रकीर्तनं । कुङ्कुरचरित्रं । गृहगोधिकाचरित्रं ।
शिवारतकथनं । पुनः खड्गाध्यायकथनं । सूर्यस्य रथयात्राविधिः । राजाभि-
षेकविधानकथनं । रुद्राक्षभेदतन्माहात्म्यादिकथनं । जम्बूद्वीपादिवर्णनं । भु-
वनकोषवर्णनं । ज्योतिःशास्त्रसारकथनं । युद्धजयोपायादिकीर्तनं । तत्र नक्षत्र-
निरूपणं । कोटचक्रकथनं । मण्डलकथनं । ताराचक्रकथनं । नानावर्णकथनं ।
सङ्ग्रामविजयविद्याकथनं । महासारीकथनं । पुटकज्ञानकथनं । शनिचक्रादि-
कथनं । कुलिकापूजाविधिकीर्तनञ्च । वर्णाश्रमाचारविधिकथनं । सदाचारकथ-
नं । धर्माधर्मकथनं । संवत्सरमण्डलनिरूपणं । भगवत्या वार्षिकी पूजा । विष्णो-
र्वार्षिकी पूजा । गङ्गासाहाय्याकथनं । चम्पकपुष्पसाहाय्याकथनं । हरिपूजावि-
धानकीर्तनं । अश्वत्थसाहाय्याकथनं । पद्मपुष्पसाहाय्याकथनं । दानानि । तेषां
फलादिकथनञ्च । महापीठनिरूपणं । वेदादिशाललिपिकरणप्रकारकीर्तनं ।
ब्राह्मणक्षत्रियादीनां धर्मकथनं । द्विजानां शुद्धसंसर्गराहित्यकथनं । शुद्धप्रति-
ष्ठितदेवतादिप्रणामप्रतिषेधः । पञ्चलिखनप्रमाणदिकथनं । चौरमन्त्रादिकथनं ।
ब्रह्मचर्यन्तजातकर्मदिकथनं । वानप्रस्थधर्मकीर्तनं । र्चतधर्मकथनं । योगा-
भ्यासमारभ्य भोजनादिनियमकथनं । आसनादिनिरूपणं । साधनप्रक्रिया ।
श्रुपादिनिरूपणं । षोढान्यासादिकथनं । गङ्गापूजादिविधानं । शय्याशोधनादि-
कथनं । जपक्रमकथनं । अजपाराधनप्रकारः । दुर्गानामजपफलकथनं । यवनानां
मन्त्रकथनादिकं । मङ्गलचण्डिकामन्त्रः । खड्गनालोचनाप्रमाणकथनं । वीररात्रि-
कालरात्र्यादिनिरूपणं । देवीसूक्तकथनं । त्रिपुण्ड्रादिविधिः । तुम्बरभैरवशान्ति-
प्रयोगविधिः । यज्ञोपवीतादिनियमकथनं । तत्र वर्णब्राह्मणभट्टयोः विशेषकथनं ।
जननमरणशौचादौ वैदिकसन्ध्यायाख्याज्यत्वं तान्निकसन्ध्यायासु अत्याज्यल-
कथनं । लिङ्गपूजादिनिरूपणं । नित्यहोमकथनं । मृत्युपरीक्षाकालनियमः । तत्र खड्गा-
दिनिरूपणञ्च । षट्कर्मोपयोगिमद्राकथनं । राधायाः श्रीकृष्णार्डाङ्गलकथनं ।
तयोर्माधुर्यवर्णनं । सुदर्शनावतारस्य कार्तवीर्यार्जुनस्य मन्त्रादिनिरूपणं । ब्रह्म-
हत्यादिपापानां तन्त्रोक्तप्रायश्चित्तकथनं । पुष्पविचारः । मदनारोपणविधिकी-
र्तनं । तत्र मदनस्य ध्यानादिकथनञ्च । पवित्रारोपणविधानं । ज्ञानद्रुतीनिरु-
पणं । त्रिकूटसाधनं । वग्नाकर्षणादौ अर्थमात्रनियमः । कुलोच्छेदनादौ काचपात्र-

प्राशस्त्यकथनं । महामण्डलनिरूपणं । चेटीसाधनं भूतिनीसाधनं । अप्सरादि-
साधनं । राधिकासाधनं । दक्षिणाचारविधिकीर्तनं । कलौ वामाचारप्रतिषेधः ।
ब्राह्मणेतरेण तदनुष्ठाने सद्यवर्जननियमः । सद्यप्रतिनिधिकथनं । समया-
चारलक्षणं । पशुभावकथनं । वीरभावकथनं । पङ्कान्नायविवेचनं । आगमोक्त्य-
कथनं । द्वायापुरुषलक्षणं । धर्मराजमन्त्रकथनं । स्त्रीवशीकरणप्रकारः । आक-
र्षणमोहनादिप्रकारः । तत्र तत्र यन्त्रादिकथनञ्च । लक्ष्मणादिकथनं । निद्रा-
मोहोपायः । अदृश्यविधिः । स्नानोत्थापनादिविधिः । रत्नखावादिकथनं । सुख-
प्रसवोपायः । सुखवासादिकथनं । कामिनिषिद्धद्रव्याणि । दृष्टिकादिविषनाशनं ।
सङ्गीतागमकथनं । रागादिनिरूपणं । रागिण्यादिविभागः । कालनियमः । रा-
गिण्यादीनां ध्यानादिकथनं । स्वरभेदनिरूपणं । गमकादिनिरूपणं । मूर्च्छनादि-
कथनं । ध्रुवकादीनां लक्षणं । गानयोगकथनं । स्वरप्रसारः । तालनिरूपणं ।
तालघातप्रकारः । वाद्यकथनं । वंशभेदकथनं । वीणाभेदकथनं । मृदङ्गादि-
लक्षणं । सार्द्धजिकलक्षणं । यतिमानपादखण्डादिकथनं । प्रहरच्छन्दनादिकथनं ।
नृत्यभेदकथनं । वर्णसङ्करजातिनिरूपणं । नवचण्डीविधानं । सहस्रादिचण्डी-
पाठविधिः । हन्दावनगोकुलयोः प्रमाणं । हन्दावनवर्णनं ।
(अतः खण्डितं ।)

No. 1241. वारुणोपनिषद्दीपिका ।

Substance, country-made yellow paper, 11 × 6 inches. Folia, 30. Lines, 26 on a page. Extent, 560 ślokaś. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Śrīrāmpur College. Appearance, fresh. Prose. Incorrect.

Vāruṇopaniṣad Dīpikā. A commentary on the Taittiriya *alias* Vāruṇa Upaniṣad of the Black Yajur Veda. By Śrīrāma Śarmā. The commentator attempts to reconcile the teachings of the Upaniṣad with the modern system of Vaiṣṇava worship.

Beginning. साधनं ब्रह्मविद्यायाः सच्चि + + सीरितं स्फुटं ।

वारुण्युपनिषद्येतद् ब्रह्मतत्त्वं विविच्यते ॥

तत्रादौ शिष्याचार्य्योरानुकूल्यसिद्धये शिष्येण जयं मन्त्रं पठति, सहनाव + +
क्त्वित्यादिना ।

End.

एषा उपनिषत् समाप्ता इति वाक्यशेषः ।

विद्यारण्यकृता व्याख्या दुग्धामिपातुमन्तमाः ।

एतस्या उद्धृतं सारं दक्षि++ पिवन्वभुं ॥
 रविवंशार्णवोद्धूतश्रीरामाभिषेकसन्निधिः ।
 कृत्यान्तया प्रसन्नः सन् चार्द्धं हरतु मे तमः ॥

Colophon. इति श्रीवाङ्मोपनिषद्दीपिकायां भृगुवल्क्याख्यद्वितीयोऽनुवाकः ।

इति सम्पूर्णं ।

विषयः । तैत्तिरीयोपनिषदित्यपराभिधानाया वाङ्मोपनिषदो न्यायादिप्रदर्शनपुरःसरं
 व्याख्यानं ।

No. 1242. विद्वन्मनोरमा ।

Substance, country-made yellow paper, 16 × 3 inches. Folia 108.
 Lines, 9 on a page. Extent, 3,766 ślokas. Character, Bengali. Date ?
 Place of deposit, S'rīrāmpur College. Appearance old. Prose. Correct.

Vidvanmanoramā. A commentary on the *Chandī* or *Saptas'atī*
 portion of the *Mārkaṇḍeya Purāṇa*. By Gaurīvara S'armā.

Beginning. पातु नो चण्डिकाचण्डकोदण्डखण्डनिखनाः ।

दुरितौघतमस्काण्डखण्डनैकान्तपण्डिताः ॥

सङ्क्षिप्तसारविदुषा श्रीगौरीवरशर्माणा ।

कृता सप्तशतीटीका नाम्ना विद्वन्मनोरमा ॥

सेयं श्रीस्वामचन्द्रवाचस्पतिमनीषिणा ।

पूर्यते सर्व्वटीकास्यसारमादाय यत्नतः ॥

श्रीकृष्णद्वैपायनाभिधान-वेदव्यासप्रोक्त-जयाख्य-मार्कण्डेयपुराणान्तर्गत-सावर्णिक-
 मन्वन्तरीय—‘सावर्णिः सूर्य्यतनयः’ इत्यादि-‘सावर्णिर्भविता मनः’ इत्यन्तस्य
 ग्रन्थस्य देवीमाहात्म्यप्रकाशकस्य यथाशक्तियाख्यानमाचक्षे । इत्यादिः ।

End.

इत्यमिति । इत्यमनेन प्रकारेण यदा यदा दानवोत्या बाधा भविष्यति, तदा
 तदा अवतीर्य्य अवतारं कृत्वा अर्द्धं घोरं सङ्क्षयं शत्रुविनाशं करिष्यामि ।

Colophon. इति सप्तशतीटीकायां एकादशमाहात्म्यं । नमस्ते गोपीजनवल्लभाय ।—

विषयः । देवीमाहात्म्यव्याख्यानं ।

No. 1243. ध्यानवल्लरी ।

Substance, country-made yellow paper, 10 × 7 inches. Folia, 51. Lines, 23 on a page. Extent, 1906 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Srirāmpur College. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Dhyāna-vallari. An essay on the philosophy and rituals of the Vaishṇava forms of worship. By Gaṅgādhara, son of Sadāsīva Bhaṭṭa, and grandson of Viresvara Bhaṭṭa Agnihotri. The work is divided into three parts—*guchchhas* or 'bundles:' the 1st treating of the mundane duties of Vaishṇavas, the 2nd of the form of Viṣṇu, and the 3rd of intellectual refinement and meditation.

Beginning. नमस्कृत्य शिवानाथं पद्माकारं गुरोः पदं ।

भवानीं दुष्टिदराजश्च दण्डपाणिश्च भैरवं ॥

सदाशिवतनूजन्मा वत्सर्षिकुलसम्भवः ।

गङ्गाधर इति ख्यातो भगवद्भक्तकिङ्करः ॥

शास्त्रसारं समालोच्य मनोनिग्रहसिद्धये ।

वेदवाक्यपलाशाश्च भक्तिपुष्पां सुहृत्प्रियां ॥

अपवर्गफलां रम्यां हरिपादपलम्पटां ।

उत्तियुक्तिविशेषेण कुर्वेऽहं ध्यानवल्लरीं ॥ इत्यादिः ।

End.

प्रसन्ने भगवति सर्वल्लोशनश्चिन्तिः परमानन्दप्राप्तिश्च इहैव सम्भवतीति ।

सर्वं शिवम् ।

वेदवाक्यपलाशाश्च भक्तिपुष्पां सुहृत्प्रिया ।

अपवर्गफलां रम्यां हरिपादपलम्पटा ॥

चित्तालवाल्लसम्भूता विवेकोदकसेचनैः ।

सतां तुष्टैः सदा भूयान्समस्तु ध्यानवल्लरी ॥

यदत्र भाषितं किञ्चिन्मया चाज्ञेन भक्तितः ।

तेन प्रीणातु गोविन्दो माधवो भक्तवत्सलः ॥

Colophon. श्रीमन्महाउकरोपनामकवीरेश्वरभट्टाग्रिचोविस्वरिस्तुसदाशिवभट्टात्मजभगवद्भक्तकिङ्करगङ्गाधरविरचितायां मनोहरायां ध्यानवल्लर्यां तृतीया गुच्छः समाप्ता समाप्ता चेयं ध्यानवल्लरी ।

विषयः । प्रथमे गुच्छे,—शास्त्रलक्षणं । ध्यानलक्षणं । भगवद्भक्तस्य आश्रयोचितकमाणि कर्तव्यानि किं न वेत्यत्र समाधानं । भगवद्भक्तजने श्रद्धाया आवश्यकता । आ-
सुर्यादिप्रवृत्तिकीर्तनं । सर्वेषामपि भगवद्ग्रानात् तत्प्रसादलब्धज्ञानेन अज्ञा-
ननिवृत्त्या मोक्ष इति कथनं । अशुद्धान्तःकरणस्य सुसुक्ष्मेर्भोक्षसाधनज्ञाने-
त्यतिप्रतिबन्धकनिवृत्तये तावत्फलभिसन्धिपरित्यागेन भगवदर्पणबुद्ध्या स्वाश्रम-
वर्णोचितकर्मानुष्ठानं, ततश्च शुद्धान्तःकरणस्य श्रमदमादिगुणसङ्गस्य विवि-
दिषात्यन्तौ ज्ञानसाधनवेदान्तविचाराय ब्राह्मणस्यैव फलसहितसर्वकर्मात्याग-
लक्षणः सत्यासौ वेदोक्तविधिना नान्येषामिति निरूपणं । जीवन्मुक्तिः । विदेह-
मुक्तिः । चन्द्रियवैश्यशूद्राणां मोक्षोपायकथनं । कृष्णशब्दनिर्वचनं । शैव-
पाशुपत-साङ्ख्य-पातञ्जलादिभिरभिधानसाधनेन भगवानुपास्यते इति कथनं ।
भक्ते रसलसंस्थापनं । अवयवीकीर्तनादिभक्त्युपायकीर्तनं ।
द्वितीये गुच्छे,—भगवन्मूर्तिध्यानप्रकारकथनं । विष्णुनामनिरुक्तिः । श्रीकृष्णस्य
रूपादिवर्णनं । हरिपुरुषोत्तमादिनामनिरुक्तिः । परात्मनः प्रत्यगभिन्नतया
सुखरूपत्वं प्रेमास्यदत्वहेति निरूपणं । जगते मिथ्यात्वकथनं ।
तृतीये गुच्छे,—मनसः संसारकारणत्वकथनं । तन्नाशार्थं वेदान्तपातञ्जलन-
याभ्यां साधनद्वयनिरूपणं । तत्त्वज्ञानस्वरूपकथनं । जीवन्मुक्तिलक्षणं । तदु-
पायादिकीर्तनं । अष्टाङ्गयोगनिरूपणं । आसनादिभेदप्रपञ्चनं । ब्रह्मवर्थादि-
लक्षणं । शुष्कतर्कस्य अप्रतिष्ठानत्वकथनं । ब्रह्मस्वरूपकीर्तनं । अद्वैतवाद-
संस्थापनं । भगवद्भक्त्युपनावश्यकता । तत्फलकीर्तनञ्च । इति ॥

No. 1244. लिङ्गपुराणं ।

Substance, country-made yellow paper, 19 × 8 inches. Folia, 214. Lines, 20 on a page. Extent, 4280 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Srirāmpur College. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Linga Purāna. The eleventh of the eighteen great Purāṇas attributed to Vyāsa. In it Śiva "explains the objects of life, virtue, wealth, pleasure and final liberation," laying especial stress on the importance of the Lingam and Śaiva rituals as the means of salvation. As a matter of course it looks to Yoga as the best form of worship. In its entirety the work extends to eleven thousand s'lokas, of which the MS. under notice contains under five thousand. The following is Professor Wilson's account of this work :—

"The *Liṅga Purāṇa* conforms, accurately enough, to this description. The *Kalpa* is said to be the *Is'āna* : but this is the only difference. It consists of eleven thousand stanzas. It is said to have been originally composed by *Brahmā* ; and the primitive *Liṅga* is a pillar of radiance, in which *Mahes'wara* is present. The work is, therefore, the same as that referred to by the *Matsya*.

"A short account is given, in the beginning, of elemental and secondary creation, and of the patriarchal families ; in which, however, *S'iva* takes the place of *Vishṇu*, as the indescribable cause of all things. Brief accounts of *S'iva's* incarnations and proceedings in different *Kalpas* next occur, offering no interest, except as characteristic of sectarial notions. The appearance of the great fiery *Liṅga* takes place, in the interval of a creation, to separate *Vishṇu* and *Brahmā*, who not only dispute the palm of supremacy, but fight for it ; when the *Liṅga* suddenly springs up, and puts them both to shame ; as, after travelling upwards and downwards for a thousand years in each direction, neither can approach to its termination. Upon the *Liṅga* the sacred monosyllable *Om* is visible ; and the *Vedas* proceed from it, by which *Brahmā* and *Vishṇu* become enlightened, and acknowledge and eulogize the superior might and glory of *S'iva*.

"A notice of the creation in the *Padma Kalpa* then follows ; and this leads to praises of *S'iva* by *Vishṇu* and *Brahmā*. *S'iva* repeats the story of his incarnations, twenty-eight in number ; intended as a counterpart, no doubt, to the twenty-four *Avatāras* of *Vishṇu*, as described in the *Bhāgavata* ; and both being amplifications of the original ten *Avatāras*, and of much less merit as fictions. Another instance of rivalry occurs in the legend of *Dadhichi*, a Muni, and worshipper of *S'iva*. In the *Bhāgavata*, there is a story of *Ambarīsha* being defended against *Durvāsas* by the discus of *Vishṇu*, against which that *S'aiva* sage is helpless. Here, *Vishṇu* hurls his discus at *Dadhichi* : but it falls, blunted, to the ground ; and a conflict ensues, in which *Vishṇu* and his partisans are all overthrown by the Muni.

"A description of the universe, and of the regal dynasties of the *Vaivaswata Manwantara* to the time of *Krishṇa*, runs through a number of chapters, in substance, and, very commonly, in words, the same as in other *Purāṇas* ; after which the work resumes its proper character, narrating legends, and enjoining rites, and reciting prayers, intending to do honour to *S'iva* under various forms. Although,

however, the Liṅga holds a prominent place amongst them, the spirit of the worship is as little influenced by the character of the type as can well be imagined. There is nothing like the phallic orgies of antiquity : it is all mystical and spiritual. The Liṅga is twofold, external and internal. The ignorant, who need a visible sign, worship Śiva through a 'mark' or 'type'—which is the proper meaning of the word 'Liṅga'—of wood, or stone ; but the wise look upon this outward emblem as nothing, and contemplate, in their minds, the invisible, inscrutable type, which is Śiva himself. Whatever may have been the origin of this form of worship in India, the notions upon which it was founded, according to the impure fancies of European writers, are not to be traced in even the Sa'iva Purāṇas." (Vishṇu Purāṇa, pp. lxxvii. et. seq.)

Contents. Chapters 1 to 5. Suta's narration of the Purāṇa to the sages at Naimishāranya. Contents of the Purāṇa. Śiva's form represented by the Liṅgam. Creation of the universe. Cycles of time. Creation of living beings. Birth of the sages and their race. Birth of Mená.

Chapters 6 to 10. Praises of Śiva, expounders of Purāṇas. Yoga, its details.

Chapters 11 to 20. Brahmá's visit to Śiva on his birth. Origin of Víváha, Vis'oka and others. Ditto of the Rudras. Birth of Sarasvatí. Anecdote of Śiva and Brahmá. Birth of Satí. Avatáras of Śiva. Origin of the Liṅgam. Vishṇu's adoration of Śiva. Śiva, the source of the universe.

Chapters 21 to 27. Náráyana's praise of Śiva. Śiva's blessings to Vishṇu and Brahmá. Description of the several ages of the cycles called S'vetakalpa, Lohitakalpa, &c. Vyásas, or arrangers of the Vedas in the different ages. Twenty-eight Yugas or cycles. Ritual for worshipping the Liṅgam.

Chapters 28 to 34. The twenty-six categories. Anecdote of Śiva's roaming about in a nude state in a Devadáru forest. Story of a Bráhmaṇ named Sudarsana. Ditto of a sage named S'veta. Corporeality of Brahmá, Vishṇu and Śiva. Directions for forming Lingams with different materials. Hymn in praise of Śiva. Merits of worshipping Śiva. Advantages of smearing oneself with ashes.

Chapters 35 to 41. Story of Dadhíchi and Vishṇu. Origin of Thánesvara as a place of pilgrimage. Sakrá's blessings to Siládáya.

Kalpa called Megha váhana. Story of Vishṇu becoming a cloud to serve as a vehicle for Śakra. The characteristics of the four ages—especially those of the Kali age.

Chapters 42 to 47. Origin of the androgynous form of Śiva. Cause of Śiva's having the name Nílahita. Praise of Śiva by Bráhmá. The eight forms of Śiva. Origin of evil spirits from the tears of certain Bráhmaṇas. Cause of death of those Bráhmaṇas. Origin of Vishṇu. Ditto of Umá. Creation of Lakshmi and others by Umá. Ditto of Nandí. The mundane egg. Description of the seven dvípas, and of the grand divisions of Jambudvípa. Birth of Bharata.

Chapters 48 to 53. Zoology of Bháratavarsha. The sacred groves of Bháratavarsha, noticing particularly Āmravana, Nimbavana, Kiṁsuka-vana, &c. The regions of the Saptarshis, the Basus, &c. Mahádeva's abode in Hemakúṭa. The abode of Kuvera. Aereal or heavenly rivers (meaning evidently the milky way). Descriptions of Chandra dvípa and Śakra dvípa. Appearance of the sun and the moon in Ilávrítavarsha. Abodes of Gandharvas, Nágas, &c. The mountains, rivers and countries of the seven Dvípas. The regions called Loka and Aloka. The air and its different varieties.

Chapters 54 to 58. The location of the fourteen Bhuvanas. The heavenly bodies. Origin of the clouds from smoke and vapour,—their names. Attraction of water by the rays of the sun. The different chariots of the sun in the different months of the year. Names of Nágas, Gandharvas, Kinnaras. The chariot of the moon. The phases of the moon caused by the sun. The drinking of the moon by the Devas. The axis, motions, paths, distances, ascensions &c., of the sun, moon and planets. Consecration of the images of the sun, moon, Varuṇa, Vishṇu, &c.

Chapters 59 to 63. Three kinds of fire. Rain regulated by the number of rays of the sun. The different names of the sun in different months. The number and colour of the sun's rays. The fireness of the sun and the moon. The Planets. The polar star. Origin of the Devas, Dánavas, Angas, &c.

Chapters 64 to 68. Account of Saktrí devoured by a Rákshasa. Birth of Parás'ara, who burnt some Rákshasas. The solar race. Birth of As'vinikumára, in the womb of a mare. The thousand names of Rudra strung in a hymn. The Lunar Race, especially the branches thereof forming the Purus, the Kurus, the Yadus, &c. The incarnations

of Krishna. Krishna performs a Pásupata Yoga to get a son ; the lot of his wives on his retirement to Goloka.

Chapters 69 and 70. Categories of the Theistic Sánkhyā system. Birth of Sanatkumāra. Ditto of Rákshasas, &c. Satarúpā, her birth and marriage. Birth of Lakshmī. Hymn to Bhadrakālī. The sons of Tárakā blessed by a Brahmāna. Account of Vishṇu and other Deva's visit to S'iva, from whom they learn the object of the *Sanmohana* or 'delusive doctrine' of the *S'áktas* which would prevail in the Kali age.

Chapters 71 to 74. The chariot of S'iva prepared at the time of the invasion of Tripura, by him. The bestial character of the gods—Pásubháva. The Merits of the Pásupata Yoga. Destruction of Tripura. Praise of S'iva by the Devas. The construction of Lingas by Visvakarmā with various kinds of materials. Persons fit to worship Lingas made of iron, &c. Varieties of Lingams.

Beginning. नमो रुद्राय हरये ब्रह्मणे परमात्मने ।

प्रधानपुरुषेऽशय स्वर्गस्थित्यन्तकारिणे ॥

नारदोऽभ्यर्च्य शैलेः शङ्करं सङ्गमेऽचरे ।

हिरण्यगर्भे खनीले ह्यविमुक्तो महालये ॥

रौद्रेऽशेतप्रचके चैव ज्येष्ठे पाशुपते शुभे ।

व्याघ्रेऽचरे च कोदारे तथा गोमायुकेऽचरे ॥

शुक्रेऽचरे यथा न्यायं नैमिषं प्रथयौ मुनिः ।

नैमिषीयास्तथा दृष्ट्वा नारदं कृष्णमानसाः ॥

समभ्यर्च्य ++ तस्मै तदुद्योगं समकल्पयन् ।

सोऽपि हृष्टो मुनिवरैर्दत्तं भजे तदासनं ॥

सम्पूज्यमानो मुनिभिः सुखासीनो वरासने ।

चक्रे कथां विचित्रार्थी लिङ्गमाद्यात्मसंश्रितां ।

एतस्मिन्नेव काले तु स्वतः पौराणिकः स्वयं ।

जंगाम नैमिषं धीमान् प्रणामार्थं तपस्विनां ॥

तस्मै साम च पूजाञ्च यथावच्चक्रिरे तथा ।

नैमिषीयास्तु शिष्याय कृष्णद्वैपायनस्य तु ॥

अथ तेषां पुराणस्य श्रुत्वा समपद्यत ।

दृष्ट्वा तमभिविस्त्रस्तं विद्वांसं रोमहर्षणं ॥

अष्टाक्षं ततः सूतस्यै सव्यं तपोधनाः ।
पुराणसंहितां पुण्यां लिङ्गमाद्यात्मसंयुतां ॥

नैमिषीया जचुः ।

तथा सूत महाबुद्धे कृष्णद्वैपायनो मुनिः ।
उपासितः पुराणार्थं लब्ध्वा तस्माच्च संहिता ॥
तस्माद् भवन्तं प्रच्छासः सूत पौराणिक + + ।
पुराणसंहितां पुण्यां लिङ्गमाद्यात्मसंयुतां ॥
नारदोऽप्यस्य देवस्य रुद्रस्य परमात्मनः ।
लेखाणां साय चाभ्यर्च्य लिङ्गानि मुनिपुङ्गवः ॥
इह सन्निहितः श्रीमान् नारदो ब्रह्मणः सुतः ।
भवभक्तो भवांचैव वयं वै नारदस्तथा ॥
अस्याग्रतो मुनेः पुण्यं पुराणं वक्तुमर्हसि ।
सफलं साधितं सर्वं भवताप्यायितं भवेत् ॥
एवमुक्तः स हृष्टात्मा सूतः पौराणिकोत्तमः ।
अभिवन्द्याग्रतो धीमान् नारदं ब्रह्मणः सुतं ॥
नैमिषीयांश्च पुण्यान्मा पुराणं व्याजचार सः ।

रोमहर्षेण उवाच ।

नमस्कृत्य महादेवं ब्रह्माणश्च जनार्दनं ।
मुनीश्वरं तथा व्यासं वक्तुं लिङ्गं स्मराम्यहं ॥
भक्त्याथ योगेन शुभेन युक्ता विप्रः सदा धर्मरता विशिष्टाः ।
वदन्ति योगेशमजेशमीशं षड्मुखं भगवन्तमेव ॥
ये तत्र पश्यन्ति शिवं + + त्रिं वितत्त्वमध्ये त्रिगुणे च त्र्यम्ब ।
प्रथान्ति शैवं न च योगिनेऽन्ये तथा च देव्याः पुरुषं पुराणं ॥

Colophon. इत्यादिमहापुराणे श्रीलैङ्गे चतुःसप्ततितमोऽध्यायः । समाप्तश्चायं ग्रन्थः ॥

विषयः । १, २, ६, ४, ५ अध्याये,—सूतेन सह ऋषीणां संवादः । लिङ्गपुराणस्रोतकसङ्ख्यादि-
कीर्तनं । अनुक्रमणिका । भिवस्य लिङ्गालिङ्गमूर्तिकथनं । शैवीप्रकृतिः । सृष्टि-
प्रक्रिया । कालपरिमाणं । मन्वन्तरादिसङ्ख्या । तिर्यक्क्षोत-ऊर्ध्वक्षोत-आदिसृष्टि-
कथनं । मरीचादिब्रह्मपुत्रकथनं । दक्षादीनां वंशविस्तारकीर्तनं । धर्मपुत्रादि-
कथनं । सेनाया जन्मादिकथनं ।

६, ७, ८, ९, १० अध्याये,—शिवसाहाय्यं । प्रतिकल्पं व्याससमूहनामकथनं । चतु-

वशिष्टः । ईशमन्त्रनरकथनं । सिद्धपाशुपतानां नामकीर्तनं । योगस्थानकथनं । योगलक्षणं । यमनियमादियोगकीर्तनं । एषां मूलकथनं । सत्यादिलक्षणं । सदाचारनिरूपणं । ब्रह्मचर्यस्वरूपं । अन्तःशौचादिनिरूपणं । विशेषेण प्रत्याहारादिलक्षणकीर्तनं । प्राणायामशब्दयुत्तिकथनं । तद्भेदनिरूपणं । प्राणायामनागकूर्मादिवायूनामन्वर्थताकथनं । प्राणायामादिफलश्रुतिः । योगानुष्ठानप्रक्रिया । योगव्याघातनिरूपणं । प्रतिभादिसिद्धिकथनं । धर्मादिनिरूपणं । त्रिविधदानकथनं । सत्यासयुत्तिकथनः ।

११, १२, १३, १४, १५, १६, १७, १८, १९, २० अ०,—सद्योजातस्य महादेवस्य ब्रह्मकृतप्रथमदर्शनविवरणं । विवाङ्मिशोकप्रवृत्तीनामुत्पत्त्यादिकथनं । पीतवासस उत्पत्त्यादिकथनं । रुद्राण्या उत्पत्तिः । कृष्णपिङ्गलादीनामुत्पत्तिः । रुद्रगायत्रीमाहात्म्यं । विश्वरूपायाः सरस्वत्या आविर्भावादिकथनं । शिवब्रह्मसंवादः । सत्यादीनामुत्पत्तिः । ब्रह्मकृतवैष्णवयोगनिद्रापनयनविवरणं । हंसावतारकथनं । वराहवतारकथनं । लिङ्गात्पत्तिकथनं । प्रणवयुत्पत्त्यादिकथनं । विष्णुकृतमहादेवस्रोतं । विष्णादिभ्यो महादेवस्य वरदानं । लिङ्गार्चनप्रारम्भः । ब्राह्मपाद्यादिकल्पविवरणं । विष्णोर्नाभिपद्माद् ब्रह्मण आविर्भावकथनं । ब्रह्मणो विष्णूद्राभ्यन्तरभ्रमणविवरणं । शिवस्य जगद्बीजलकथनं ।

२१, २२, २३, २४, २५, २६, २७ अ०,—नारायणकृतशिवस्ववनादिकं । ब्रह्मविष्णुभ्यां शिवस्य वरदानं । रुद्राणामुत्पत्तिकथनं । श्वेतकल्पविवरणं । सद्योजातनामकारणं । लोहितकल्पादिविवरणकीर्तनं । धर्मापादादिकीर्तनं । प्रथमद्वितीयादिषु द्वापरेषु व्यासकथनं । तत्र तत्र महादेवावतारश्चेतमुन्यादीनामुपाख्यानं । प्रतिकल्पीयद्वापरयुगे व्यासभेदादिकथनं । कलौ महादेवावतारादिकथनं । मन्वादिऋष्यपर्यान्तं अष्टाविंशयुगविवरणं । त्रिविधस्नानविधानकीर्तनं । अभिषेकादिविधिः । लिङ्गार्चनविधिः ।

२८, २९, ३०, ३१, ३२, ३३, ३४ अ०,—षड्विंशतत्त्वध्यानादिकथनं । दिग्म्बरस्य विद्यतवेष्टेन देवदारुवनप्रवेशदृष्टान्तकीर्तनं । सुदर्शनद्विजोपाख्यानं । श्वेतमुनेरुपाख्यानं । ब्रह्मविष्णोः शिवमूर्तिकीर्तनं । लिङ्गनिर्माणप्रकारादिकथनं । मुनिगणकृतशिवस्रोतं । शिवमाहात्म्यं । भस्ममाहात्म्यं ।

३५, ३६, ३७, ३८, ३९, ४०, ४१ अ०,—क्षुपदधीचयोरुपाख्यानं । महादेवप्रसादाद् दधीचस्य वज्रास्थिलप्राप्तिकथनं । विष्णुना सद्य क्षुपस्य संवादः । विष्णुना सार्द्धं दधीचस्य समरसंरम्भकीर्तनं । स्थानेश्वरनामकतीर्थोत्पत्तिमाहात्म्यादिकीर्तनं । शिलादारुशक्रस्य वरदानदृष्टान्तकथनं । मेघवाहननामककल्पकथनं ।

विषयः । विष्णोर्मैत्ररूपेण शक्रवाहनत्वकथनं । सत्यचेतादियुगधर्मकीर्तनं । विशेषेण कलि-धर्मकथनं ।

४२, ४३, ४४, ४५, ४६, ४७ अ०,—अर्जुनारीश्वराविर्भावकथनं । नीललोहित-नामकारणकीर्तनं । ब्रह्मकृतशिवस्तुतिः । शिवस्य अष्टौ मूर्तयः । ब्रह्मणोऽशु-विन्दुभ्यो भूतप्रेतादीनामुत्पत्तिः । ब्रह्मणः प्राणत्यागादिविवरणं । विष्णोरुत्पत्तिः । उमाया उत्पत्तिः । उमाया लक्ष्म्यादिदृष्टिः । ब्रह्मणः पुनर्जीवनप्राप्तिः । नन्दि-जन्मादिकथनं । पञ्चनदनामकतीर्थस्य उत्पत्त्यादिकथनं । ब्रह्माण्डस्वरूपकथनं । सप्तद्वीपवर्णनं । जम्बूद्वीपस्थवर्षादिवर्णनं । भरतजन्मादिकथनं ।

४८, ४९, ५०, ५१, ५२, ५३ अ०,—भारतवर्षस्थपर्वतादिस्थाननिर्देशः । तत्र तत्र च आश्विन-निम्बवन-किंशुकवनाशकेश्वरप्रभृतितीर्थकीर्तनं । सप्तर्षिवसुप्रभृती-नां वासस्थानकथनं । हेमकूटस्थभूतवने महादेवावस्थानादिकथनं । कुबेरादीनां वासस्थानकथनं । सोमनामकादाकाशसागरादाकाशगामिन्या नद्या उत्पत्तिकथनं । तस्य ज्योतिर्गणनिषेवितत्वकथनञ्च । (अनुमीयते, (काथापथस्यैव नदीलेन निरूप-णमिति) । चन्द्रद्वीप-शक्रद्वीपादिविवरणं । इलाहृतवर्षे चन्द्रसूर्यादीनामप्रकाश-कीर्तनं । गन्धर्वनामप्रभृतीनां वासस्थाननिरूपणं । सङ्क्षेपतः सप्तद्वीपस्थवर्षकुल-पर्वतादिकथनं । लोकालोकादिस्थानकथनं । आवह-प्रवहादिसप्तवायुस्त्व-कथनं ।

५४, ५५, ५६, ५७, ५८ अ०,—चतुर्दशभुवनसंस्थानकीर्तनं । ज्योतिर्गणप्रसारादि-निरूपणं । मेघानां धूमोच्छ्वासादिजन्यत्वकथनं । मेघानां नामनिरुक्तिः । सूर्य-किरणेन जलाकर्षणकथनं । संवत्सरावयवैः सूर्यरथवर्णनं । नागगन्धर्व्याप्सुरःप्रभृ-तीनां नामकथनं । चन्द्ररथवर्णनं । निशाकरक्षयद्वेष्टाः सूर्यनिमित्तत्वकथनं । देवादिकर्तृकचन्द्रपानकीर्तनं । जीव-शुक्रप्रभृतीनां रथादिवर्णनं । सूर्यादीनां विष्कम्भादिकथनं । पृथ्वीच्छायायाः स्वर्भानुमण्डलत्वकथनं । सर्वेषां ग्रहनक्षत्रादीनां भ्रुवकीलकत्वकथनं । उदयास्तमयनिरूपणं । ग्रहाणां दूरलनिरूपणादिकं । तेषा-मुच्चनीचत्वकथनं । ग्रहौषधिजलादित्य-वसुप्रभृतीनामाधिपत्ये रवि-सोम वरुण-विष्णुप्रभृतीनामभिषेककीर्तनं ।

५९, ६०, ६१, ६२, ६३ अ०,—त्रिविधामृत्युत्पत्तिकथनं । सूर्यरश्मीनां सङ्क्रामभेदेन दृष्ट्यादिजनकत्वकथनं । मासभेदेन सूर्यनामभेदकथनं । तत्र तत्र च रश्मि-सङ्क्रामकीर्तनं वर्णनिरूपणञ्च । सूर्याचन्द्रयोः क्रमेण आग्नेयलौकिकत्वकथनं । सूर्यस्य प्रधानसप्तरश्मिनामादिकथनं । नक्षत्रनामनिरुक्तिः । तारकासवित्रादि-नामनिर्वचनं । सोमार्कग्रहादिषु तत्तदभिमानिदेवताकथनं । स्थानिनीनां

विषयः । देवतानां तत्र तत्र स्थानकथनं । मासर्तुप्रभृतिषु साधशीतादीनामाद्यलकथनं ।
भुवस्य जन्मादिविवरणं । देवदानवनागादीनामुत्पत्तिकथनं ।

६४, ६५, ६६, ६७, ६८ अ०,—राक्षसकृतशक्तिभक्षणविवरणं । पराशरस्य उत्पत्तिकथनादिकं । तत्कृतरोदाहनादिविवरणं । सूर्यवंशवर्णनं । वड्वागर्भे अश्विनीकुमारयोर्जन्मकथनं । रुद्रसहस्रनामस्तोत्रं । अताम्बरपर्यन्तं सूर्यवंशशेषकथनं । चन्द्रवंशवर्णनं । तत्र विशेषेण पुरु-कुरु-यदुप्रभृतीनां सन्ततिकीर्तनं । कृष्णावतारकथनं । पुत्रकाम्यया श्रीकृष्णस्य पाशुपतयोगानुष्ठानादिकथनं । तस्य स्वस्थानगमनानन्तरं तन्महिष्यादीनामवस्थावर्णनं ।

६९, ७० अ०,—(सेत्वरसाह्वयतेन) आदिहृदिकीर्तनं । ख्याति-चित्ति-स्मृति-सतिप्रभृतीनां व्युत्पत्तिकथनं । ब्रह्मादीनामुत्पत्तिकथनं । विष्णुभगवत्प्रभृतिशिवनामनिर्व्वचनं । प्रलयेत्तरहृदिकथनं । सनत्कुमारादीनामुत्पत्तिकथनं । राक्षस-व्याल-पन्नगादिनामनिर्व्वचनं । शतरूपाया उत्पत्तिपरिणयादिविवरणं । लक्ष्म्यादीनामुत्पत्तिकथनं । भद्रकालीस्तोत्रं । विदुष्मालि-तारकाक्षप्रभृतिभ्यः तारकाक्षरपुत्रेभ्यो ब्रह्मणे वरदानकथनं । विष्णुशक्रप्रभृतीनां शिवसान्निध्यगमनविवरणं । विष्णुहृदपुरुषस्य मोक्षशास्त्रप्रणयनादिकथनं । तत्प्रसङ्गेन सङ्क्षेपात् भाविकलि-घर्म्मकीर्तनं ।

७१, ७२, ७३, ७४ अ०,—त्रिपुरविजयकाले शिवस्य रथनिर्म्माणप्रकारकथनं । देवानां पशुभावकथनं । पाशुपतयोगमाहात्म्यकीर्तनं । त्रिपुरदाहनकथनं । देवगणकृतत्रिपुरारिस्तोत्रं । विश्वकर्म्मकृतसफाटिकमौक्तिकादिलिङ्गनिर्म्माणकथनं । अधिकारिविशेषे आयसादिलिङ्गपूजाविधानं । षड्विधलिङ्गकथनं । विद्या-प्रशंसा । पुनः, वाङ्माभ्यन्तरभेदेन द्विविधलिङ्गकीर्तनादिकं । इति ॥

(अत्र अध्यायसङ्ख्यावैषम्यं दृश्यते) ।

No. 1245. स्कन्दपुराणं ।

Substance, country-made yellow paper, 13 × 8 inches. Folia, 346. Lines, 32—34—38—40 on a page. Extent, 6920 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Srirāmpur College. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Skanda Purāṇa.—The thirteenth of the eighteen great Purāṇas by Vyāsa. According to the Nārada Purāṇa, the work in its entirety should comprise eighty-one thousand verses divided into seven parts or

khaṇḍas, viz. 1st, Máhes'vara khaṇḍa ; 2nd, Vaishṇava khaṇḍa ; 3rd, Brahma khaṇḍa ; 4th, K'ás'í khaṇḍa ; 5th, Avantí khaṇḍa ; 6th, Nágara khaṇḍa ; 7th, Prabhása khaṇḍa. Of these the MS. under notice includes only a portion of the first part. Both the Skanda and the Náraḍa have been named and their extent in verses given by Chánd in the Prithviráya Rayasá of the 12th century, and both have been quoted by Vallála Sena in his *Dánaságara*. The seven parts together would not make up more than 81,000 verses, and the bulk of these may be accepted to be considerably older than the 11th century. In the time of Professor Wilson, these facts were not known ; he was therefore induced to take the Skanda Purāṇa or its different khaṇḍas to be much more modern. The following is his account of this work.

“The Skánda Purāṇa is that in which the six-faced deity (Skanda) has related the events of the Tatpurusha Kalpa, enlarged with many tales, and subservient to the duties taught by Maheswara. It is said to contain eighty-one thousand one hundred stanzas : so it is asserted amongst mankind.

“It is uniformly agreed that the Skanda Purāṇa, in a collective form, has no existence ; and the fragments, in the shape of Samhitás, Khaṇḍas, and Máhátmyas, which are affirmed, in various parts of India, to be portions of the Purāṇa, present a much more formidable mass of stanzas than even the immense number of which it is said to consist. The most celebrated of these portions, in Hindustán, is the Kás'í Khaṇḍa, a very minute description of the temples of Śiva in or adjacent to Benares, mixed with directions for worshipping Mahes'wara, and a great variety of legends explanatory of its merits and of the holiness of Kás'í. Many of them are puerile and uninteresting ; but some are of a higher character. The story of Agastya records, probably, in a legendary style, the propagation of Hinduism in the south of India ; and, in the history of Divodása, king of Kás'í, we have an embellished tradition of the temporary depression of the worship of Śiva, even in its metropolis, before the ascendancy of the followers of Buddha. There is every reason to believe the greater part of the contents of the Kás'í Khaṇḍa anterior to the first attack upon Benares by Mahmud of Ghizni. The Kás'í Khaṇḍa alone contains fifteen thousand stanzas.

“Another considerable work ascribed, in Upper India, to the Skanda Purāṇa, is the Utkala Khaṇḍa, giving an account of the holiness

of Orissa, and Kshetra of Purushottama or Jagannátha. The same vicinage is the site of temples, once of great magnificence and extent, dedicated to S'iva, as Bhuvaneswara, which forms an excuse for attaching an account of a Vaishnava Tirtha to an eminently S'aiva Purāṇa. There can be little doubt, however, that the Utkala Khaṇḍa is unwarrantably included amongst the progeny of the parent work. Besides these, there is a Brahmottara Khaṇḍa, a Revá Khaṇḍa, a Siva Rahasya Khaṇḍa, a Himavat Khaṇḍa, and others. Of the Samhitás the chief are the Síta Samhitá, Sanatkumára Samhitá, Saura Samhitá, and Kapila Samhitá: there are several other works denominated Samhitás. The Māhátmyas are more numerous still. According to the Síta Samhitá, as quoted by Colonel Vans Kennedy, the Skanda Purāṇa contains six Samhitás, five hundred Khaṇḍas, and five hundred thousand stanzas; more than is even attributed to all the Purāṇas. He thinks, judging from internal evidence, that all the Khaṇḍas and Samhitás may be admitted to be genuine, though the Māhátmyas have rather a questionable appearance. Now, one kind of internal evidence is the quantity; and, as no more than eighty-one thousand one hundred stanzas have ever been claimed for it, all in excess above that amount must be questionable. But many of the Khaṇḍas, the Kásí Khaṇḍa, for instance, are quite as local as the Māhátmyas; being legendary stories relating to the erection and sanctity of certain temples, or groups of temples, and to certain Lingas; the interested origin of which renders them, very reasonably, objects of suspicion. In the present state of our acquaintance with the reputed portions of the Skanda Purāṇa, my own views of their authenticity are so opposed to those entertained by Colonel Vans Kennedy, that, instead of admitting all the Samhitás and Khaṇḍas to be genuine, I doubt if any one of them was ever a part of the Skanda Purāṇa," (Vishṇu Purāṇa, Vol. I, p. lxxii.).

Beginning. श्रीकृष्णाय नमः । यास उवाच ।

अमृतं प्लुतं तस्मिन् विष्णुनात्मस्वरूपिणा ।

दैत्याश्च दानवाश्चैव किञ्चक्रुस्तदनन्तरं ॥

सनत्कुमार उवाच ।

ते क्रोधादक्षिताः सर्वे रुद्धार्थं विष्णुसूचिरे ।

विफलं धिक्कृते शौर्यं चक्रं धिक् ते पराक्रमं ॥

विहृज्य घातितो नित्यं पापचारस्य ते सदा ।
 निहत्यैव त्वया पूर्वं हिरण्यकशिपुर्हतः ॥
 हिरण्णाख्यस्य दैत्येन्द्रो ह्यनृतं चेद + + + ।
 न तवास्ति बलं युद्धे निहत्या हि बली भवान् ॥
 युद्धे स्थितो भवानस्तु न मे मोक्षमवाप्स्यसि ॥
 सनत्कुमार उवाच ।

ततः स दैत्यराट् क्रुद्धः + + + + + ।
 रथेनाम्बुदनादेन विष्णुमेवाभिदुद्रुवे ॥
 विप्रचित्तस्तु दैत्येन्द्रो गजेन सञ्जितस्तथा ।
 समाकृत्यत् सहस्राक्षं स गजो वज्रपाणिनं ॥
 विरोचनस्तु संक्रुद्धं धनदं राक्षसाधिपं ।
 स गजेनाभिदुद्राव जलदो मास्करं यथा ॥
 बलैर्वैरोचनिस्थापि यमं पितृगणाधिपं ।
 रथेनैवाभिदुद्राव विघ्नो विघ्नमिवापरं ॥
 अनुद्गादस्य दैत्येन्द्रो हिरण्यकशिपोः सुतः ।
 वरुणं प्रति दुद्राव नदीवेगो यथार्णवं ॥ इत्यादिः ।
 वर्षवयस्य शुश्रूषां शुचिः शुद्धः करोति यः ।
 स धर्मद इति ज्ञात्वा तस्य गृह्णाम्यहं बलिं ॥
 विप्रस्य तु सदैवाहं शुचेरप्यशुचेरपि ।
 गृह्णन् बलिं न तृप्यामि प्रियाणामिव दर्शनात् ॥
 वस्त्र + + + + + चैव ब्राह्मणस्य वरानने ।
 चतुष्टयं समं पुण्यं पवित्रं परमं मम ॥

End.

Colophon. इति स्कन्दपुराणेऽध्यायः । समाप्तश्चायं ग्रन्थः ॥

विषयः । (अत्र अध्यायाङ्कादिकं नास्ति ।) समुद्रमन्थनानन्तरं दैत्यादिभिः सह देवानां युद्धवर्णनं । आदिवकयुद्धवर्णनं । बलैर्लौक्यराज्याभिषेककथनं । तेन सह नारदस्य संवादः । अश्वतर्या उपाल्लानं । वामनप्रादुर्भावः । बलिनिग्रहणं । सुषुम्णेतिविख्यातायाः पुष्करिण्या विवरणं । शुष्कवृक्षकोटरस्यशुकेन सह इन्द्रादीनां कथोपकथनं । वृक्षगुल्मादीनां चेतनत्वकथनं । वामनस्य तीर्थयात्रा । गौतमीपुत्रस्य कृष्णसर्पदर्शनकथनं । तृणविन्दोरुपाख्यानं । अश्वत्थस्य उपाल्लानं । नृत्तपुत्रसङ्के निधाय श्मशाने विलपन्तं ब्राह्मणं प्रति गृध्रस्य उपदेशवाक्यानि । गौरीगिरिशयोरनुग्रहेण तज्जीवनप्राप्तिकथनं । आसुर्या उत्पत्तिकथनं । सैहिकेय-

विषयः । वधकथनं । कालनेमिवधकथनं । नरनारायणयोर्वपाख्यानं । देवगणकृत-
 म्बकवाहनसोचं । शिवस्य जामदग्राय धनुर्वेददानविवरणं । अमुरोलोभेन
 दैत्यानां परस्परं निधनकीर्तनं । मन्दरपर्वतवर्णनं । निवातकवचवधवर्णनं ।
 जम्भादिदैत्यनिधनं । भार्गवस्य शिवकुक्षौ परिभ्रमणकथनं । शूक्ररूपेण नि-
 सरणात् शूक्रनामकीर्तनं । अम्बकासुरादिदमनकथनं । अम्बककृतशिवसोचं ।
 ब्रह्मकृतशम्भुसोचं । आदिकाले अम्बकासुरवधवृत्तान्तपाठे फलश्रुतिः । अम्बककृत-
 भगवतीश्रुतिः । दशभ्यः कोष्ठजपुत्रेभ्यः पञ्चभूमिरुद्घाणं श्रेष्ठत्वकीर्तनं । दक्षशा-
 पेन तरुणां करणादिहीनत्वकथनं । तैः सार्द्धं ब्रह्मणः संवादः । पार्वत्याः पुत्रत्वेन
 अशोकतरुप्रतिष्ठावृत्तान्तवर्णनं । नियमप्रशंसा । काशीस्थस्य धावकाभिधानस्य
 विप्रस्य उपाख्यानं । महादेवस्य चन्द्रकलाधारणविवरणं । चन्द्रार्द्धात्म्यकथनं ।
 शिवस्य भस्मरजोविलेपनधारणवृत्तान्तकीर्तनं । भस्मस्नानमाद्यात्मकीर्तनं । शिवस्य
 रुद्रादिनामकारणकथनं । तस्य पुनः शम्भुशानवासनिमित्तकीर्तनं । पञ्चगव्येन शिव-
 स्नानानुष्ठाने फलकीर्तनं । विश्वामित्रजन्मकथनं । तस्य वसिष्ठकामधेनुचरणोद्यमा-
 दिकथनं । विप्रवत्साभाय तस्य च तपस्यादिवर्णनं । विशङ्खुपाख्यानं । शिवायतन-
 निर्माणमाद्यात्मकीर्तनं । भैरवीभैरवयोः उत्पत्तिकथनादिकं । शिवमानसादेव
 गजाननोत्पत्तिकथनं । कार्तिकेयोत्पत्तिकथनं । स्कन्दविशाखादिनामनिर्व्वचनं ।
 इन्द्रकृतदितिगर्भमेदनकथनं । स्कन्देन सह इन्द्रस्य युद्धवर्णनं । विशाखनामोत्पत्तिः ।
 नैगमेयशाखयोराविर्भावादिकथनं । स्कन्देन सह शक्रस्य सम्प्रतिकथनं । देव-
 सेना-दैत्यसेनयोस्तत्पत्तादिकथनं । केशिनामधेयेन दानवेन सार्द्धं शक्रस्य युद्ध-
 वर्णनं । देवसेनया समं स्कन्दस्य विवाहादिवर्णनं । तस्य अभिषेककाले देवादि-
 प्रदत्तोपहारविवरणं । दृढस्यतिष्ठतपडाननसोचं । स्कन्दाभिषेचने विनायकस्य
 वैरकथनं । तारकासुरस्य जन्मादिकथनं । तेन विप्रकृतानां देवानां ब्रह्मसमीप-
 गमनादिवृत्तान्तकीर्तनं । अनलान्वेषणार्थं देवानां पातालगमनकथनं । मण्डूकान्
 प्रति वज्रैः श्लाघदानं । पुनस्तान् प्रति देवानां वरदानं । अग्निश्लाघेन गजाना-
 मूर्द्धजिकत्वकथनं । देवानां पुरतः वज्रैः शमीगर्भगतत्वकथनं । अग्निश्लाघेन
 शूकानां वाक्यहीनत्वकीर्तनं । विशेषेण कार्तिकेयोत्पत्तिकथनं । तारकासुरवध-
 कथनं । स्कन्दकृतमहिषासुरवधकीर्तनं । रुद्र-भवाज-हर-महादेव-महेश-पशुपति-
 प्रभृतिनामनिर्व्वचनं । श्वेतवृषेस्तत्पत्तादिकथनं । श्वेतकृतशिवसोचं । सत्युज्जय-
 मृत्योः समरवर्णनं । कालञ्जरचेनोत्पत्तिकथनं । महाकालस्य उत्पत्तादिकथनं ।
 शिवकोपाग्निना यमदाहनकथनं । ब्रह्मकृतशङ्करसोचं । यमस्य पुनर्जीवनला-
 भादिकथनं । चन्द्रप्रभादिलिङ्गकथनं । हिमालयशिखरस्य-गौरीशिखर-पुत्रकुण्ड-

पथः । सैरिशिखरप्रभृतितीर्थकीर्तनं । भगीरथेन गङ्गानयनवृत्तान्तकीर्तनं । जयेश्वरादि-
 लिङ्गकथनं । महाभैरवरूपवर्णनं । दिगम्बरस्य देवदारुवनप्रवेशविवरणं । शिव-
 लिङ्गात्यक्तिकथनं । वाणमहादेवमाहात्म्यकीर्तनं । वाराणसीस्थगङ्गानयनस्य अवि-
 मुक्तसञ्ज्ञाकीर्तनं । अविमुक्तेश्वरमाहात्म्यकीर्तनं । स्थानेश्वर-तत्त्वकेश्वरप्रभृतिलिङ्ग-
 कथनं । नन्दीश्वरस्य वानराननत्वकथनं । आघातकेश्वरस्य चन्द्रिकाभिरतल-
 कथनं । सिद्धसेनादिकथनं । रावणप्रतिष्ठितमोक्षार्णभिविधानशिवलिङ्गमाहात्म्यादि-
 कीर्तनं । पुण्यायतनकीर्तनादिमाहात्म्यकथनं । मयस्य विधिसान्निध्याद् वरलाभ-
 कथनं । त्रिपुरनिर्माणकथनं । ब्रह्मादीनां शिवसमीपे दानवदौर्जन्यकीर्तना-
 दिकं । विशेषेण त्रिपुरदाहवृत्तान्तकीर्तनं । समरसंरम्भवर्णनञ्च ॥ त्रिपुरकामिनीनां
 विलासादिवर्णनं । तारकाक्षविद्युन्मायादीनां निधनकथनं । क्रौञ्चगिरिप्रदक्षिण-
 काले पङ्कजनसहस्राक्षयोर्विरोधवर्णनं । कुमारकृतक्रौञ्चगिरिवेषनकथनं । शिला-
 धारा-पाशा-कुञ्जरी-मदनाप्रभृतीनां क्रौञ्चकामिनीनां विलासादिवर्णनं । मैनाक-
 पुत्रस्य क्रौञ्चस्य निधनं निश्म्य हिमालयादीनां तत्र गमनादिविवरणं । क्रौञ्च-
 सञ्जीवनकथनं । देवानां स्त्रीभावप्राप्तिकथनं । ब्राह्म्यादिमातृणामुद्भवकथनं ।
 शिवस्य तन्त्रशास्त्ररचनप्रतिज्ञाकथनं । शूलदण्डतीर्थोत्पत्तिकथनं । नरनाराय-
 णाभ्यां सार्धं प्रह्लादादीनां युद्धवर्णनं । हिमालयप्रह्लादयोः संवादः । सुमेरु-
 निषध-पारिपाचप्रभृतीनां पर्वतानां हिमालयसमीपागमनवृत्तान्तकीर्तनं । प्रह्ला-
 दादेशेन गिरीणामितस्तत उड्डयनकथनं । इन्द्रकृतपर्वतपक्षच्छेदवृत्तान्तकीर्तनं ।
 पुष्करावर्तकादिमेघानामुत्पत्तिकथनं । चतुर्थवायुक्षेत्रे तेषामवस्थितिकीर्तनञ्च ।
 पुनः प्रह्लादादिभिः सार्धं नरनारायणयोः युद्धवर्णनं । विमोहितयोः नरनारा-
 यणयोः शक्रादीनां प्रह्लादिभिः समं समरसंरम्भवर्णनं । प्रह्लादस्य तपस्वरणकथनं ।
 इन्द्रनारदयोः संवादः । हिमालयादिभिः सार्धं शक्रस्य युद्धवर्णनं । मैनाकस्य
 समुद्रप्रवेशकथनं । नारदप्रह्लादयोः संवादः । नारदस्य ब्रह्मलोकगमनवृत्तान्त-
 कीर्तनं । क्षुधावृष्टिकथनं । तथा अर्द्धितानां दानवानां विष्णुसमीपात् पराजय-
 कथनं । स्कन्देन पृथिव्यां शक्तिनिखातवृत्तान्तकथनं । कुमारैन्द्रयोरन्योन्यं सन्धि-
 कथनं । गणेशकार्तिकेययोः मन्दरपर्वतगमनवृत्तान्तकीर्तनं । द्विजमाहात्म्यकीर्तनं ।
 श्राद्धप्रशंसादिकथनं । आर्ज्वलभ्यधर्मकथनं । अत्र रचिनामकस्य ब्राह्मणस्य
 उपाख्यानं । भृगूपाख्यानं । पुष्पकाभिधानविमानोत्पत्तिकीर्तनं । अन्धकसुतप्रयाण-
 कथनं । अर्चाविधिः । उमारूपपरिप्रेक्षेण अन्धकसुतस्य शिवलयेप्रवेशवृत्तान्त-
 कीर्तनं । शिवसन्तोषसाधनकथनञ्च । इति ।

No. 1246. शिचापञ्चकं ।

Substance, country paper, 10 × 6 inches. Folium, 1. Lines 16. Extent, 13 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Srirâmpur College. Appearance, new. Verse. Incorrect.

S'ikshâ-panchaka.—A brief summary of the duties of Vedântins. By S'aṅkara Āchārya.

Beginning. वेदो नित्यसन्धीयतां तदुदितं कर्म खनुष्ठीयतां
तेनेशस्य विधीयतामुपचितिः कामे मतिस्त्यज्यतां ।
पापौघः परिधूयतां भवसुखे दोषोऽनुसन्धीयता-
मात्मैच्छा व्यवसीयतां निजगृह्णातूर्णं विनिर्गम्यतां ॥ इत्यादिः ।

End. एकान्तं सुखमास्यतां परतरे चेतः समाधीयतां
पूर्णात्मा सुसमीक्ष्यतां जगदिदं तद्वाधितं दृश्यतां ।
प्राक्कर्म प्रविलाप्यतां + + + + + स्त्रियतां
प्रारब्धन्विह भुज्यतामथ परात्मन्येव सुखीयतां ॥

Colophon. इति श्रीशङ्कराचार्यविरचितं शिचापञ्चकं समाप्तम् ।
विषयः । तत्त्वज्ञानोपदेशः ।

No. 1247. वाक्यसुधाप्रकरणं, सटीकं ।

Substance, country-paper, 10 × 6 inches. Folia, 20. Lines, 26 on a page. Extent, 487 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Srirâmpur College. Appearance, new. Text, in verse, Commentary in prose. Incorrect.

Vākya-sudhā-prakarana.—A summary of the elements, of the Vedānta Philosophy. By S'aṅkara Āchārya. Hall's *Contributions*, p.

Beginning. मूलस्य,—रूपं दृश्यं लोचनं दृक् तद्दृश्यं द्रष्टुमानसं ।
दृश्याधिष्ठितयः साक्षी दृगेव न तु दृश्यते ॥ इत्यादिः ।
टीकायाः,—नमो रामाय देवाय सच्चिदानन्दमूर्तये ।
कृष्णाय गुरवे व्यासशङ्कराचार्यमूर्तये ॥
नामरूपात्मविद्याखं + + + लक्ष्मीक्ष्यते ।
तद्वाक्यसुधयाज्ञाय निष्पङ्कं तत्त्वमीक्ष्यतां ॥ इत्यादिः ।

End. मूलस्य,—प्रातिभासिकजीवस्य लये स्युर्ध्ववहारिके ।

तल्लये सच्चिदानन्दाः पर्यवस्यन्ति सच्चिणि ॥

टीकायाः,—सच्चिश्चिदनिर्दिष्टे प्रत्यग्ब्रह्मणि पर्यवस्यन्ति श्रैत्यादय इव ज्ञेयतरङ्ग-

गतास्तुल्ये समुद्रे + + + + सन्तीत्यर्थः ।

Colophon. इति श्रीमच्छङ्कराचार्यविरचितं वाक्यसुधाप्रकरणं सटीकं सम्पूर्णं ॥

विषयः । लंपदार्युत्पादनं । चक्षुरादीनामन्यदृश्यत्वसाधनं । अन्वयव्यतिरेकाभ्यासा-
त्मनोऽसङ्गकूटस्थत्वादिप्रतिपादनं । तत्त्वदार्थशोधनं । सायादृष्टादिनिरूपणं ।
दृष्टिविषये विवर्तवादकीर्तनं । संसारिरूपं निरूप्य संसारस्य मायामयत्व-
कथनं । तत्त्वलंपदार्ययोरेक्यप्रतिपादनं । समाधिनिरूपणं । जीवात्मस्वरूप-
विचारः । अपवर्गादिकीर्तनञ्च ।

No. 1248. ब्रह्मवैवर्त्तीयप्रकृतिखण्डः ।

Substance, country-made yellow paper, 13 × 7 inches. Folia 258.
Lines, 20 on a page. Extent, 5160 ślokaś. Character, Bengali. Date ?
Place of deposit, Srirámpur College. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Prakṛiti Khaṇḍa. The Brahma Vaivarta Purāṇa, of which the work under notice forms the second part, is the tenth of the eighteen Great Purāṇas of Vyāsa, and is that “which was related by Śávarṇi to Nárada, and contains the account of the greatness of Kṛishṇa, with the occurrences of the Rathantara Kalpa, where, also the story of Brahma-varáha is repeatedly told.” (Wilson’s *Vishṇu Purāṇa*, I. p. lxxv.) The Nárada Purāṇa assigns to it eighteen thousand verses, and in Chand’s time this was well known; the work may, therefore, be accepted as considerably older than the 12th century, though some of its Māhātmyas and episodes may be of doubtful authenticity. It is divided into four parts, viz., the Brahma Khaṇḍa treating of Brahmá; 2nd, the Prakṛiti Khaṇḍa, treating of the female energy of the Deity; 3rd, Gaṇeśa Khaṇḍa, treating of Gaṇeśa; and 4th, Kṛishṇajanma Khaṇḍa, treating of Kṛishṇa. The work has been noticed by Weber in his Berlin Catalogue, by Aufrecht in the Bodleyan Catalogue, and by Wilson in the Journal of the Asiatic Society of Bengal for 1831. Though ostensibly devoted to the different manifestations of the female energy of the

Godhead, the main object of the second part is to establish the preeminence of Rádhá, and to assign to her a position similar to what the Tantras have assigned to Durgá, and this is done by narrating a great number of stories and anecdotes, some of which occur in other Puráṇas in an abbreviated or modified form, but most are quite new.

Beginning. नारायणं नमस्कृत्य नरच्चैव नरोत्तमं ।

देवीं सरस्वतीञ्चैव ततो जयमुदीरयेत् ॥

श्रीनारद उवाच । गणेशजननीं दुर्गां राधां लक्ष्मीं सरस्वतीं ।

सावित्री च सृष्टिविधौ प्रकृतिः पञ्चधा स्मृता ॥

आविर्बभूव सा केन सा वा का + + + वरा ।

किं वा तल्लक्षणं सा च बभूव पञ्चधा कथं ॥

सर्वासां चरितं पूजा विधानं गुणमीप्सितं ।

अवतारं कुतस्तस्यास्तन्मां व्याख्यातुमर्हसि ॥

श्रीनारायण उवाच । प्रकृतेर्लक्षणं वत्स को वा वक्तुं क्षमो भवेत् ।

किञ्चित्तथा प्रवक्ष्यामि यच्छ्रुतं धर्मवक्त्रतः ॥ इत्यादिः ।

End.

न तस्य मृत्युर्भवति जले वज्रौ विले भुवं ।

जीवन्मुक्तो भवेत् सोऽपि सर्वसिद्धेश्वरो भवेत् ॥

यदि स्यात् सिद्धकवचो विष्णुतुल्यो भवेद् भुवं ।

कथितं प्रकृतेः खण्डः सुधाखण्डात् परं मुने ॥

या एव मूलप्रकृतिर्यस्याः पूजा गणेश्वरः ।

कृत्वा कृष्णव्रतं या च लेभे गणपतिं सुतं ॥

स्वांशेन कृष्णो भगवान् बभूव च गणेश्वरः ।

Colophon. इति श्रीब्रह्मवैवर्ते महापुराणे प्रकृतिखण्डे नारायणनारदसंवाद त्रिषष्टितमोऽध्यायः ।

श्रुत्वा च प्रकृतेः खण्डं शुश्रूषे च सुधोपमं ।

भोजयित्वा च दध्यन्नं तस्मै दद्याच्च काञ्चनं ॥

सर्वस्यां सुरभिं रम्यां ददाति भक्तिपूर्वकं । इति प्रकृतिखण्डः समाप्तः ॥

विषयः । १, २, अध्याये ।—पञ्चधाप्रकृतिकथनं । प्रकृतिसञ्ज्ञानिरुक्तिः । तत्स्वरूपादिकथनं । राधैव प्रकृतिरितिकथनं । देवानां पत्नीनिरूपणादिकं । सर्वासां राधाकसारूपकथनं । प्रकृतिचरित्रकथनं । गोलाकादीनां नित्यत्वकथनं । कृष्णस्य साकारलेऽपि निराकारत्वकथनं । श्रीकृष्णस्य खेद-निश्वासादिभ्यो जलपवनादी-

नामुत्पत्त्यादिकथनं । अण्डोत्पत्तिवृत्तान्तकथनं । अनपत्या भवेति राधां प्रति श्रीकृष्णस्य शपदानकथनं । सरस्वत्यादीनामुत्पत्तिः । देवादीनामुत्पत्तिः ।

६, ४, ५, अ० ।—असङ्गब्रह्मविष्णुशिवकथनं । ब्रह्माण्डसंस्थानादिकथनं । विराज-उत्पत्त्यादिकथनं । विश्वनिर्णयवर्णनं । सरस्वत्याः पूजाविधानं । सरस्वती-कवचं । सरस्वतीस्रोत्रं । नदीरूपायाः सरस्वत्या माहात्म्यकथनं । गङ्गासरस्वत्या-विरोधवर्णनं । वृक्षरूपा नदीरूपा च भवेति पद्मां प्रति सरस्वत्याः शपदानविवरणं । गङ्गासरस्वत्योरन्योन्यशपेन नदीभावप्राप्तिकथनं । स्त्रीजितस्य पुरुषस्य निन्दा । एकभार्य्यस्य सुखिलकथनं । कल्लेः पञ्चसहस्रे वर्षे गते सति पद्मागङ्गासरस्वतीनां पुनर्विष्णुलोकगमनं भावीति कथनं । तासां माहात्म्यकथनं ।

६, ७ अ० ।—कल्लेर्दशसहस्रवर्षपर्यन्तं शालग्राम-जगन्नाथयोः प्रथित्यामवस्थितिकथनं । तावत्कालं वेदपुराणश्रद्धतर्पणादीनामवस्थानकथनं । अतः परं कलि-धर्मकीर्तनं । तत्र सन्ध्या-यज्ञसूत्रादीनां विलोपकथनं । वृक्षाणां हंसपरिमाणत्व-कथनं । नराणाञ्च अङ्गुष्ठप्रमाणकथनादिकं । कल्कावतारकथा । प्रलयकथनञ्च । विशेषेण राधाया माहात्म्यकथनं । मेदिन्या उत्पत्तिकथनं । मेदिनीनिरुक्तिः । वराहकृतप्रथियुद्धारकथनं । तत्पूजाविधानं । मङ्गलस्य उत्पत्तिः । प्रथित्या ध्यानादिकथनं । प्रथिवीस्रोत्रादिकथनं । भूमिदानादिमाहात्म्यं । भूमौ दीप-शङ्खादिस्थापने दोषकथनं ।

८, ९ अ० ।—सगरवंशवर्णनं । भगीरथकृतगङ्गानयनविवरणं । तिथ्यादिविशेषे गङ्गास्नानमाहात्म्यकथनं । गङ्गाया ध्यानादिकथनं । गङ्गास्रोत्रं । कार्तिकपूर्णिमायां श्रीकृष्णस्य रासोत्सवकथनं । तत्र ब्रह्मादीनां तत्पूजनादिवृत्तान्तकथनं । तुलस्यारूपवर्णनं । कलौ पृथ्वीत्यागानन्तरं गङ्गायां श्रीकृष्णसन्निध्यगमनविवरणं । शुष्क-कण्डोष्ठानां ब्रह्मविष्णुशिवदीनां श्रीकृष्णेन सह संवादकीर्तनं । पुनः श्रीकृष्ण-पदाङ्गुष्ठाद् गङ्गाया आविर्भावकथनं ।

१०, ११, १२ अ० ।—हरिणा सार्वं गङ्गाया विवाहकथनं । वृषध्वजभक्तस्य वृषध्वजाभिधानवृत्तेरुपाख्यानं । भगवता सह महादेवस्य संवादः । धर्मध्वज-कुशध्वजयोरुपाख्यानं । वेदवत्या जन्मादिविवरणं । तस्यास्तपस्यादिवर्णनं । तां कामयमानस्य रावणस्य वृत्तान्तकीर्तनं । दशमुखं प्रति तस्याः शपदानं । जनका-त्मजारूपेण तस्याः पुनर्जन्मग्रहणादिविवरणं । परीचासमये पुनस्तुभ्यं जानकीं दास्यामीति रामं प्रति वक्त्रिवचनं । रावणकृतव्याघ्रासीताचरणकथनं । रावण-वधानन्तरं पुष्करतीर्थे तपश्चरन्त्याऽऽयासीतायाः लक्ष्मीवप्राप्तिकथनं । पुनस्तस्या त्रैपदीरूपेण जन्मवृत्तान्तकथनं । महादेवान्तिके पतिं देहीति पञ्चवारं सीताया

विषयः । प्रार्थनया रधिकचूडामणैर्गौरीशस्य पञ्च ते प्रिया भविष्यतीति वरदानं, तेन च द्रौपद्याः पञ्चपतिपत्नीलकथनं ।

१२, १४, १५, १६, १७, १८, १९ अ० ।—धर्मध्वजपत्न्या माधव्या गर्भे तुलस्या जन्मादिविवरणं । तुलस्यै ब्रह्मणे वरदानवृत्तान्तकथनं । शङ्खचूडेन सह तस्याः संवादः । स्त्रीचरित्रकीर्तनं । तयोर्विवादकथनं । वैकुण्ठधामवर्णनं । तुलसीशङ्खचूडयोर्विलासवर्णनं । महादेवेन सह शङ्खचूडस्य संवादः । दम्भदानवस्य उपाख्यानं । दानवैः सह देवानां युद्धवर्णनं । नारायणस्य शङ्खचूडरूपमास्थाय तुलसीसमीपगमनवृत्तान्तकथनं । पाषाणमयो भवेति कृष्णं प्रति तुलस्याः शापदानं । गण्डकीनद्या उत्पत्तिः । तुलसीशिलाचक्रयोर्महात्मकीर्तनं । श्रीधर-दामोदरादि-शिलाचक्रलक्षणं । तुलसीनामाष्टकादिकथनं ।

२०, २१, २२, २३, २४, २५, २६, २७, २८, २९, ३०, ३१ अ० ।—मद्रदेशाधिपतेरञ्चपतेरुपाख्यानं । गायत्रीजपप्रकार-माहात्म्यादिकथनं । सावित्रीध्यानसोचादिकथनं । सावित्र्या जन्मकथनं । सत्यवतः काष्ठाहरणादिवृत्तान्तकथनं । यमेन सह सावित्र्याः संवादः । कर्मफलप्रदर्शनं । कर्मविपाककथनं । येन येन कर्मणा स्वर्गादिलाभो भवति तत्कीर्तनं । यमाष्टकीर्तनं । नरककुण्डवर्णनं । नरा येन येन कर्मणा यादृशं नरकं प्राप्नुवन्ति तत्कथनं । अवशकर्तव्याकर्तव्यनिरूपणं । पापनिरूपणं । तत्त्वज्ञानकथनं । लौहकुण्डादिलक्षणकीर्तनं । श्रीकृष्ण-माहात्म्यादिकीर्तनं ।

३२, ३३, ३४, ३५, ३६ अ० ।—महालक्ष्म्या राधायाश्च उत्पत्तिकथनं । तयोः परिणयकथनं । स्वर्गमर्त्यादिषु महालक्ष्म्या नामभेदादिकथनं । भाद्रशुक्लाष्टम्यादिषु तस्याः पूजाविधानं । इन्द्रं प्रति दुर्व्याससः शापदानविवरणं । पद्मायाः समुद्र-कन्यालकथनं । शूद्रश्राद्धान्नादिभोजनप्रतिषेधः । वैष्णवमन्त्रग्रहणफलकीर्तनं । सत्यासिनां ग्राम्यधर्मादिनिषेधकथनं । पुत्रकन्याजननादिकारणकीर्तनं । काल-धर्मकथनं । शङ्खगीष्पतिसंवादः । लक्ष्मीचरित्रकीर्तनं । लक्ष्मीपूजाविधिः । तत्र ध्यानसोचादिकीर्तनं ।

३७, ३८, ३९, ४०, ४१, ४२, ४३ अ० ।—स्वाहाया उत्पत्तिकथनं रूपवर्णनञ्च । तस्यास्तपस्या, वज्रिपत्नीलकथनञ्च । तद्गर्भे दक्षिणाग्रादीनां जन्मकथनं । स्वाहा-मन्त्रादिकथनं । स्वधाया जन्म, रूपवर्णनञ्च । स्वधापूजामन्त्रादिकथनं । दक्षिणाया उत्पत्तिः, रूपवर्णनञ्च । भर्तृप्रशंसा । भर्तृ-पतिप्रश्रुतिनामनिर्वचनं । दक्षिणाया सह यज्ञस्य विवादः । तद्गर्भे फलस्य जन्म । अदक्षिणस्य कर्मणो निन्दादिकीर्तनं । दक्षिणाया ध्यानादिकथनं । पृष्ठीनामनिरुक्तिः । तस्याः कार्तिकपत्नील-

कथनं । प्रियव्रतोपाख्यानं । षष्ठा सार्द्धं क्रोडीकृतस्तपुत्रस्य तस्य संवादकीर्तनं । पुत्रजनने एकविंशतिदिने वटमूलादौ षष्ठीपूजावश्यकताकीर्तनं । षष्ठीध्यान-
सोत्रादिकथनं । मङ्गलचण्डीनामनिरुक्तिः । तस्या आविर्भाव-पूजनादिकथनं । मनसानामनिरुक्तिः, तस्याः पूजादिकथनं ।

४४, ४५, ४६ अ०।—जरत्कारुणा सह तस्या विवाहादिदृष्टान्तकीर्तनं । राधाया
सह विहरमाणस्य श्रीकृष्णस्य वामपार्श्वतो गवामधिष्ठात्र्याः सुरभ्या उत्पत्तिरवधेया । तस्या
ध्यानसोत्रादिकथनं । राधिकाया उत्पत्तिकथनं । द्विधारूपस्य भगवतो दक्षिणा-
र्द्धात् श्रीकृष्णस्य वामार्द्धाच्च राधिकाया आविर्भावादिकथनं । राधानामनिरुक्तिः ।
राधालोमकूपेभ्यो गोपीनामुत्पत्त्यादिकथनं । राधाया वामभागात् महालक्ष्म्या
उत्पत्तिकथनं । तथा सार्द्धं वैकुण्ठाधिपतेस्तुर्भुजस्य दाम्पत्यकथनं । राजलक्ष्म्या-
दीनामुत्पत्त्यादिकथनं । ब्रह्मादिस्वप्नपर्यन्तं जगतो मिथ्यात्वकथनं । विरजाया
नदीभावप्राप्तिविवरणं । राधायाः शापेन श्रीदाम्नः शङ्खचूडैत्यरूपेण जन्मादि-
कथनं । “ गोपकन्या भव किञ्च शतं समासे कृष्णविच्छेदो भविष्यतीति ” राधां
प्रति श्रीदाम्नः शापदानं । दृषभानुष्टुप्ते अयोनिजायाः राधाया जन्मदृष्टान्तकी-
र्तनं । श्रीकृष्णस्य अवतारकथनं । कलावत्यादीनामुत्पत्तिकथनं ।

४७, ४८, ४९, ५०, ५१ अ०।—राज्ञ उत्कलस्य ब्रह्मकृतसुयज्ञेतिनामकरणं ।
सुयज्ञं प्रति ‘ कुष्ठी भवेति ’ कस्यचिद् ब्राह्मणस्य शापदानदृष्टान्तः । अतिथिं ब्रा-
ह्मणं दृष्ट्वा अभ्युत्थानायकरणे प्रत्यवायादिकथनं । कर्मविपाककथनं । सुतपासु-
यज्ञसंवादः । सुतपसो जन्मादिविवरणं । नारायणादीनामाश्रयकथनं । काल-
परिमाणकीर्तनं । युगादिपरिमाणकथनं । स्थायभुवनमुक्ततयज्ञसङ्ख्यादिकथनं ।
चतुर्दशमनुविवरणं ।

५२, ५३, ५४, ५५ अ०।—श्रीकृष्णस्य योगनिद्राकथनं । शिवस्य मृत्युञ्जयनाम-
कारणकथनं । राधाया गर्भधारणादिकथनं । महाविराज उत्पत्तिकथनं । राधायाः
श्रीकृष्णप्राणाधिष्ठातृत्वकथनं । राधासेवनमाहात्म्यं । विप्रपादोदकमाहात्म्यं ।
राधातन्त्रदानकथनं । राधाया ध्यानादिसन्तकथनं । राधिकासोत्रकीर्तनं । रा-
धिकावचकथनं । शिवकृष्णयोरभेदकीर्तनं । शिवनामनिरुक्तिः । एवं महादेवादि-
नाम्नामपि । दुर्गानारायणीशानाप्रभृतिषोडशनामधेयानामर्थ्यादिकथनं । सर्व्वेदौ
केन दुर्गा पूजितेति कथनं । सुरथवैश्ययोः कथनं ।

५६, ५७ अ०।—चन्द्रकृतताराहरणदृष्टान्तकीर्तनं । चन्द्रस्य कलङ्कोत्पत्तिकथनं ।
शङ्खोरपि गुणा वक्तव्या इत्यादिकथनं । भूकृतचन्द्रपापपानथनविवरणं । अम्बु-

वाच्यां भूमिखननादिषु पापकथनं । एवं कन्याविक्रय-एकादशीभोजन-सातापिचप्रा-
 खनन-देवसिकनिधुवन-परस्त्रीमुखन-शोणीप्रभृतिदर्शन-नरघातनादिपापकीर्तनं ।
 दृष्टस्यतेर्विलापवर्णनादिकं । ब्रह्मेन्द्रादीनां संवादः । सम्बर्तकतोतथ्यपत्नीहरण-
 कथनं । अङ्गिरसो भार्यायाः पुंसवनव्रतानुष्ठानवृत्तान्तकीर्तनं । दृष्टस्यतेत्यपत्ति-
 कथनं । शिवेन सह तस्य संवादः । वैष्णवमाहात्म्यं । भक्तानां श्रीकृष्णे भक्तिं विना
 मोक्षमिल्लापो नास्तीतिकथनं । श्वेतद्वीपाद् विष्णोरागमनादिकथनं ।

५८, ५९ अ० — शुक्रालयवर्णनं । तत्र ब्रह्मादीनां गमनविवरणं । ताराभिज्ञा-
 कथनं । बलात्कारेण स्त्रीणां सतीलहानिर्न जायते, वस्तुतः प्रायश्चित्तानुष्ठानेन
 शुद्धिर्भवतीति कथनं । बुधस्य जन्मकथनं । तेन सह चित्रायाः पाणिग्रहणकथनं ।
 अधिरथादीनां जन्मादिकथनं । सुरथस्य शरत्कालीनमहापूजाद्यनुष्ठानादि-
 कथनं । ध्रुवगोत्रस्य नन्देः सुरथराजधानी-कोलारोधविवरणं ।

६०, ६१, ६२, ६३ अ० — सुरथवैश्ययोः प्रकृतिसन्दर्शनकथनं । नवधाभक्ति-
 लक्षणकीर्तनं । मूलप्रकृतिध्यानादिकथनं । षोडशोपचारमन्त्रादिकथनं । बलि-
 दानयोग्यह्मागादिलक्षणकथनं । बोधनादिकालकथनं । ज्ञानकथनं । मधुमा-
 सादौ श्रीकृष्णकृतदुर्गापूजाकथनं । दुर्गासोचकथनं । ब्रह्माण्डमोहनाभिधान-
 दुर्गाकवचकीर्तनं । प्रकृतिखण्डफलश्रुतिः । समाप्तिः ।

No. 1249. धातुदीपिका ।

Substance, country-made yellow paper, 11 × 6 inches. Folia 102.
 Lines 24 on a page. Extent, 2,907 s'lokas. Character, Bengali. Date — ?
 Place of deposit, S'rîrâmpur College. Appearance, fresh. Prose. In-
 correct.

Dhātu-dîpikā. A commentary on the *Kavikalpadruma*, of Vopa-
 deva. By Durgādāsa. The *Kavikalpadruma* is a list of Sanskrit
 roots arranged under the ten heads of Sanskrit conjugation. The
 work of course belongs to the school of Vopadeva, and differs from
 others in having its own peculiar symbols and technical terms.

Beginning. नत्वा शङ्करचरणसरोजं श्रीदुर्गादासेन धीमता ।

विदधे धातुदीपिका नाम टीका कविकल्पशशिः ॥

कति कति सन्ति ये सन्तः सन्तोषं नो + + + इतरगुणे ।

ये परगुणमनुलुब्धा दुर्गादासश्चो भवेत्तेभ्यः ॥

सुखाय च्छानवर्गाणामनेति परिभाष्यते ।

अन्तस्थाः सूर्यवरला आद्या इत्यादयः खराः ॥

जससञ्ज्ञाः श्वसञ्ज्ञा अन्यात् प्रागुपधा भवेत् । श्रीवोपदेवो धातुपाठं चिकी-
र्षितप्रारिष्णितसमाप्तये शिष्टाचारप्राप्तं सङ्गलमाचरति,—शब्दाकरकरग्राम-
सर्चमित्यादिः ।

End. सर्व्वखं + + + + + सन्धेयां हेमराशिवत् ।

कविकल्पद्रुमस्य प्रदीप्यते धातुदीपिका ॥

Colophon. इति श्रीदुर्गादासविरचिता + ————— कविकल्पद्रुमटीका समाप्ता ।

विषयः । वोपदेवविरचितकविकल्पद्रुमाभिधेयधातुपाठस्य व्याख्यानं ॥

No. 1250. माध्यन्दिनशतपथब्राह्मणभाष्यं ।

Substance, country-made yellow paper, 14 × 8 inches. Folia, 487. Lines, 24—25—26—27—28 on a page. Extent, 18,201 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'rīrāmpur Collège. Appearance, fresh. Prose. Incorrect.

S'atapatha-brāhmaṇa-bhāṣhya. A commentary on the S'atapatha Brāhmaṇa of the White Yajur Veda. By Mahidhara. Large extracts from this work have already been printed in Dr. Weber's edition of the Brāhmaṇa. See also Weber's Catalogue of the Berlin Collection, and Max Müller's *Ancient Sanskrit Literature*.

Beginning. वागीशद्याः सुमनसः सर्व्वथानामुपक्रमे ।

यं नत्वा कृतकृत्याः स्युस्त्वं नमामि गजाननं ॥

यस्य निश्चितं वेदा यो वेदेभ्योऽखिलं जगत् ।

निर्ममे तमहं वन्दे विद्यातीर्थमहेश्वरं ॥

तत्कटाक्षेण तद्रूपं दधते बुक्कभूपतेः ।

कृते चेतरे + वीरसागरादिव चन्द्रमाः ॥

विजेता राजते जातो वीरः श्रीरक्षमा + शः ।

धर्मब्राह्मणस्थान्यः समादिशन् सायणाचार्यः ॥

ऋग्यजुःसामशाखानामेकैका व्याकृता त्वया ।

तावता तत्समानार्थं ज्ञातुं शक्या + + पराः ॥

वासना + + + + + सन्तार्थानामशेषतः ।

प्रायेणाध्यर्च्यं कर्म पू + + + नरैर्विना ॥
 करतलामलक + परं तत्त्वं प्रकाशितं ।
 सका + सदृशी शाखा त्वया व्याख्यायतामिति ॥
 सर्वतः सायणाचार्यो विमृशोदीरिता + + ।
 माध्यन्दिने शतपथे + + व्याख्यां करोति + ॥
 सञ्चारः पदवाक्यार्थन्यायानां दर्शितः पुरा ।
 वेदानामर्थवत्त्वादि यच्चान्यदुपयुज्यते ॥
 सर्वशाखास्तु यत्नेन विज्ञेयं तदिच्छाखिलं ।
 यच्च सन्दिष्टमज्ञातमत्र तद्विचरिष्यते ॥
 सम्प्रत्या कल्पसूत्राणां ब्राह्मणानाञ्च सङ्ग्रहात् ।

End.

इह हि चरमे चतुर्दशे काण्डिके करतलामलकवत् परं तत्त्वं प्रकाशितं । ततः
 प्राक्तनैश्च + + + + काण्डैः चेताग्निसाधर्म्यप्राधान्येन । इत्यादिः ।
 यदा मल्लिस्तुचो भवति, तदा त्रयोदश, अतोऽस्या इष्टेर्द्वादशकपालसंस्कृत-
 हविर्द्युज्जलात् संवत्सरसंस्मृतत्वं । अतः संवत्सररूपाया इष्टेर्द्वादश त्रयोदश
 वा दक्षिणा युक्ता इत्यर्थः । इति पञ्चमं ब्राह्मणं ।
 वेदार्थस्य प्रकाशने तमो हार्दं निवारयन् ।
 पुमर्थान्चतुरो देवादिद्व्यातीर्थमहेश्वरः ॥

Colophon.

इति श्रीमद्राजाधिराजपरमेश्वरवैदिकमार्गप्रवर्तकश्रीबुक्कभूपालसाम्राज्यधुरन्वर-
 सायणाचार्यविरचिते माधवीये वेदार्थप्रकाशे माध्यन्दिनशतपथब्राह्मणे पञ्चम-
 काण्डे पञ्चमोऽध्यायः । समाप्तञ्च पञ्चमकाण्डं ।

विषयः । शुक्लयजुर्वेदीयमाध्यन्दिनशतपथब्राह्मणस्य व्याख्यानं ।

No. 1251. गङ्गावाक्यावली ।

Substance, country-made yellow paper, 13 × 7 inches. Folia, 137.
 Lines, 25 on a page. Extent, 3,211 slokas. Character, Bengali. Date, ?
 Place of deposit, S'rīrāmpur College. Appearance, fresh. Prose and verse.
 Generally correct.

Gaṅgā-vākya-āvalī. A treatise on the religious merits of the River Ganges, including directions for visiting, saluting, and worshipping the river, for bathing in it on different auspicious occasions, consecrating gifts, performing s'rāddhas, special merits of Gaṅgāsāgara and Prayāga,

&c., &c. By Vidyapati. The author was a distinguished poet, and, according to tradition current in Tirhoot, lived during the reign of Rājā Śiva Śiṅha of Tirhoot, who granted him a patent conveying a small plot of land in the year two hundred and ninety-three of Lakshmana Sena's era, which would be equal to the Christian era 1400. The Saduktikarnāmrīta (*ante* No. 1180) however, quotes from the works of a Vidyapati, and the Sadukti itself was completed in the year 1205, A. C., or nearly two hundred years before Śiva Śiṅha. Thus we have two Vidyapatis, and it is doubtful who wrote the work under notice. Tirhoot tradition assigns it to the second.

Beginning. स्वस्वसु वसुधिनरस्मिभूतः प्रसादादेकं वपुः श्रितवतो हरिणा समेत्य ।

तन्नाभिपङ्कजसद्यःशृङ्खलालीलामाविष्करोति हृदि यस्य भुजङ्गराजः ॥

यावद्गङ्गा विभाति त्रिपुरहरजटासङ्खलं सङ्खयन्ती

मङ्गीमाला सुमेरोः शिरसि सितमहावैजयन्ती जयन्ती ।

याता पातालमूलं स्फुरदमलह्विः शेषनिर्मोकवल्ली

तावद्विश्वासदेव्या जगति विजयतां गाङ्गावाक्यावलीयं

अथ भक्तिश्रद्धापुरःसरमेव सर्वकर्मविशेषमाह । अतो भक्तिश्रद्धे अवश्यमेव कर्तव्ये, तथा च यमः । —

श्रद्धा भक्तिश्च काम्यानां वृद्धिहेतव्ये हि ते । इत्यादिः ।

End.

गङ्गातीरं परित्यज्य येऽन्यतीर्थाभिलाषिणः ।

तोयान्तरे रतिर्येषां ते वै रौरवगामिनः ॥

यावत् स्वर्गतारङ्गिणी हरजटाधष्ठान्तरा लम्बते

यावद्विश्वविशालविस्तृतकरः सूर्योऽयमसृजृम्भते ।

यावन्मङ्गलमैन्दवं वितनुते शम्भोः शिरोमण्डलं

तावत् कल्पलतेयमसु सफला देव्याः सतां श्रेयसि ॥

किञ्चिद्विबन्धमालोक्य श्रीविद्यापतिस्फुरिणा ।

गाङ्गावाक्यावली देव्याः प्रमाणैर्विमलीकृता

Colophon. इति श्रीविद्यापतिविरचिता गाङ्गावाक्यावली समाप्ता ।

विषयः । गङ्गानामस्मरणप्रकरणं । तत्र भक्तिश्रद्धादिलक्षणं । स्मरणप्रयोगः । (एवं पर-
त्रापि प्रयोगो बोद्धव्यः) । नामसङ्कीर्तनादिमाहात्म्यकथनं । यात्राप्रकरणं ।
गङ्गावासमाहात्म्यं । यात्रापूर्वदिने केशवपनादिकर्तव्यता । श्राद्धविधानं ।
श्रवणमाहात्म्यादिकथनं । गमनप्रकरणं । वीक्षणप्रकरणं । नमस्कारप्रकरणं ।
स्पर्शनप्रकरणं । सासान्यतः सर्वतीर्थप्राप्तिश्राद्धप्रकरणं । मुण्डनादिकथनं ।

आज्ञांतरकर्षकथनं । गङ्गाभक्त्यादिमाहात्म्यकथनं । अभयप्रकरणं । क्षेत्रप्रकरणं । अवगाहनदिप्रकरणं । स्नानप्रकरणं । सामान्यकालस्नानादिविधानं । आचमनादिकथनं । गङ्गावाहनधानादिमन्त्रकथनं । पुष्कालस्नानप्रकरणं । तत्र तिथिस्नानं । विशेषेण साघसप्तमीस्नानकीर्तनं । नन्दास्नानं । युगाद्यास्नानं । दिनक्षयस्नानं । नक्षत्रस्नानं । एवं योग-दशहरा-सङ्क्रान्तिस्नानकथनं । सङ्क्रान्तिनिरूपणं । मास-पक्ष-संध्या-वाचणादि-सहाज्यैष्टी-शिवसन्निहित-पश्चिम-वाहिन्यादिगङ्गास्नानकथनं । तर्पणप्रकरणं । नीलीरक्तादिवस्त्रपरिधानेन तर्पणानुष्ठाननिषेधः । ऋत्तिकाप्रकरणं । जपप्रकरणं । पूजाप्रकरणं । ऋत्तिका-निर्मितशिवलिङ्गपूजनादिविधानं । पिढलोकानुद्दिश्य देवस्नानादिविधानं । दानप्रकरणं । तत्र दानादिस्वरूपकथनं । द्रव्यदैवतनिरूपणं । प्रतिषिद्धदानं । सामान्यदानं । घृतधेनु-सुवर्णधेनु-भूमिप्रभृतिदानविधानं । तत्र भूमिदाने परिमाणदिकथनं । व्रतफलादिकथनं । गङ्गास्तोत्रकीर्तनं । दशहरागङ्गा-पूजाविधिः । आज्ञे विहिताविहितद्रव्याणि । जलप्रकरणं । तत्पानप्रकरणं । आश्रयप्रकरणं । ऋत्युप्रकरणं । प्रायश्चित्तप्रकरणं । अस्थिस्थितिप्रकरणं । गङ्गा-सागरसङ्गमादिप्रकरणं । प्रयागमाहात्म्यादिप्रकरणं । तत्र मुण्डनसरणादि-प्रकरणं । विघ्नप्रकरणं । प्रतिषिद्धप्रकरणं । गङ्गामाहात्म्यकीर्तनं । इति ।

No. 1252. ब्रह्मवैवर्तियब्रह्मखण्डः ।

Substance, country-made yellow paper, 13 × 7 inches. Folia, 94. Lines, 22 on a page. Extent 2,068 ślokaś. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, S'rīrāmpur College. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Brahma-khaṇḍa. The first part of the *Brahma-vaivarta Purāṇa*, being the tenth of the eighteen great *Purāṇas* attributed to Vyāsa (Vide ante p. 227). It is thoroughly sectarian in character, and treats of the preeminence of Kṛishṇa as the supreme Deity. Nārāyaṇa is assumed to be a part manifestation of Kṛishṇa, and legends are over and over introduced to illustrate the subordinate character of Śiva, Durgā, and the other gods and goddesses. The seat elect of Kṛishṇa is described to be Goloka, the highest heaven of the Vaishṇavas. The MS. comprises thirty chapters, and professes to be complete.

Beginning. गणेशब्रह्मेशसुरेशशेषाः सुराश्च सर्वे मुनयो मुनीन्द्राः ।

सरस्वती श्रीगिरिजादिकाश्च (यं) नमन्ति देवाः प्रणमामि तं विभुं ॥

स्थूलात् स्थूलतमां तनू विदधतं विराजं विश्वानि लोमविवरेषु सहान्तमाद्यं ।

हृद्युक्त्वः स्वकलयापि ससर्ज हृक्षां नित्यां समेत्य हृदये तमजं भजामि ॥

ध्यायन्ते ध्याननिष्ठाः सुरनरसनवा योगिना योगरूढाः

सन्तः खम्रेऽपि सन्तं कतिकतिजनिभिर्यं नमस्यन्ति तस्मा ।

ध्याये स्वेच्छासयं तं त्रिगुणपरमहो निर्विकारं निरीहं

भक्तध्यानैकहेतोर्निरुपसमचिरं श्यामरूपं दधानं ॥

वन्दे कृष्णं गुणतीतं परं ब्रह्माद्युतं यतः ।

आविर्बभूवुः प्रकृतिब्रह्मविष्णुशिवादयः ॥

ॐ नारायणं नमस्कृत्य नरश्चैव नरोत्तमं ।

देवीं सरस्वतीं चैव ततो जयमुदीरयेत् ॥

ॐ नमः सर्वविघ्नविनाशकाय ।

अमृतपरमपूर्वं भारतीकामधेन्वाः श्रुतिगणकतवत्सो व्यासदेवो दुदोह ।

अतिरुचिरपुराणं ब्रह्मवैवर्तसेतत् पिवत पिवत मुग्धा दुग्धमक्षय्यमिष्टं ॥

भारते नैमिषारण्ये ऋषयः शौनकादयः ।

नित्यां नैमित्तिकीं कृत्वा क्रियाभूषः कुशासने ॥

एतस्मिन्नन्तरे सौतिमागच्छन्तं यदृच्छया ।

प्रणतं सुविनीतं तं विलोक्य ददुरासनं ॥

तं सम्पूज्यातिथिं भक्त्या शौनको मुनिपुङ्गवः ।

संशृङ्खत् कुशलं श्रान्तः श्रान्तं पौराणिकं मुदा ॥

वर्त्मनामविनिर्मुक्तं वसन्तं सुस्थिरासने ।

सस्मितं सर्वतत्त्वज्ञं पुराणानां पुराणवित् ॥

परं कृष्णकृथोपेतं पुराणं श्रुतिसुन्दरं ।

मङ्गलं मङ्गलार्चच्च मङ्गल्यं मङ्गलालयं ॥

सर्वमङ्गलवीजञ्च सर्वदा मङ्गलप्रदं ।

सर्वमङ्गलविघ्नञ्च सर्वसम्पत्करं परं ॥

हरिमक्तिप्रदं शश्वत् सुखदं मोक्षदं भवेत् ।

तत्त्वज्ञानप्रदं दारापुत्रपौत्रविवर्द्धनं ॥

पप्रच्छ सुविनीतञ्च विनीतो मुनिसंसदि ।

यथाकाशे तारकाणां द्विजराजो विराजते ॥

शौनक उवाच ।

प्रस्थानं भवतः कुत्र कुत आयासि ते शुभं ।

किमस्माकं पुण्यदिनमथ लदर्शनेन च ॥

वयमेव कलौ भीता विशिष्टज्ञानवर्जिताः । इत्यादिः ।

End.

दिव्या स्त्रीपूजिता येन पतिपुत्रवती सती ।

प्रकृतिः पूजिता तेन सर्व्वमङ्गलदायिनी ॥

मूलप्रकृतिरेका सा पूर्णब्रह्मस्वरूपिणी ।

सृष्टौ पञ्चविधा सा च विष्णुमाया सनातनी ॥

प्राणाधिष्ठात्री देवी या श्रीकृष्णस्य परात्मनः ।

सर्व्वासां प्रेयसी कान्ता सा राधा परिकीर्तिता ॥

नारायणप्रिया लक्ष्मी सर्व्वसम्पत्स्वरूपिणी ।

रागाधिष्ठात्री देवी या सा च पूज्या सरस्वती ॥

सावित्री वेदमाता च पञ्चरूपा विधेः प्रिया ।

शङ्करस्य प्रिया दुर्गा तस्याः पुत्रो गणेश्वरः ॥

Colophon. इति ब्रह्मवैवर्ते महापुराणे ब्रह्मखण्डे नारायणनारदसंवादे त्रिंशत्तमोऽध्यायः ।

समाप्तञ्चायं ब्रह्मखण्डः ।

विषयः । १, २, ३ अध्याये ।—सूतेन सह ऋषीणां संवादः । गोलोकादिवर्णनं । परब्रह्म-
निरूपणं । सद्दादिसृष्टिकथनं । नारायणविर्भावकथनं । नारायणकृतश्रीकृष्ण-
स्तोत्रं । शम्भोराविर्भावकथनं । तत्कृतश्रीकृष्णस्तोत्रं । विधातुराविर्भावकथनं ।
तत्कृतश्रीकृष्णस्तवनं । धर्मस्य प्रादुर्भावः । तत्कृतश्रीकृष्णस्तुतिः । भारत्या आवि-
र्भावः । तत्कृतश्रीकृष्णस्तोत्रं । महालक्ष्म्या आविर्भावः । तत्कृतश्रीकृष्णस्तोत्रं । एवं
दुर्गादीनामाविर्भावादिकथनं ।

४, ५, अ० ।—सावित्र्या आविर्भावादिकथनं । रतिमदनादीनामाविर्भावादि-
कथनं । सङ्क्षेपेण ब्राह्मवाराह-पाद्मकल्पविवरणकीर्तनं । अचान्तरे भगवतो
रासमण्डलवर्णनं । राधिकाया आविर्भावकथनादिकं । तस्या लोमकूपेभ्यः गोपा-
ङ्गनानामुद्भवकथनं । श्रीकृष्णस्य लोमविवरेभ्यः गोपानामाविर्भावकथनं । काम-
धेनूनामाविर्भावादिकथनं ।

६ अ० ।—श्रीकृष्णस्य अङ्गविशेषेण सृष्टिप्रक्रियाकथनं । तस्य नारायणादिभ्यो
लक्ष्म्यादिदानवृत्तान्तकथनं । तत्समीपे शिवस्य दास्यप्रार्थना । सालोक्वादिवि-
षद्विधमुक्तिकथनं । श्रीकृष्णार्चनमहिमा । शिवनामोच्चारणमाहात्म्यं । शिवेन

प्रत्याख्यातायाः सिंघवाहिन्या गोलोके अवस्थानादिकथनं । शिवस्तन्त्रशास्त्रं
रक्षयिष्यतीति कथनं ।

७, ८, ९ अ०।—ब्रह्मकृतदृष्टिविवरणं । शिवस्य तामसत्वं नास्तीतिकथनं । रुद्र-
नामकथनादिकं । नारदं प्रति ब्रह्मणः शापदानकथनं । अप्सुरादीनामुत्पत्ति-
कथनं । भूमिगर्भे मङ्गलस्य जन्मदृष्टान्तकीर्तनं । कद्रुवंशादिकथनं । दनुवंशादि-
कथनं । अश्विन्यादीनां चन्द्रपत्नीलकथनं । चन्द्रस्य क्षयरोगोत्पत्तिविवरणं ।
हरिहरयोः संवादः ।

१०, ११ अ०।—कुबेरादीनां जन्मादिकथनं । सच्छूद्रकथनं । वर्षसंस्कारकथनं ।
दृताचीविश्वकर्माणोः संवादः । मातृपितादीनां गुरुतरागुरुतरलादिकथनं । मातृ-
सम्बोधनेनैव मातृतुल्यता भवतीति कथनं । कामार्त्तस्य लघुः शापेन दृताच्याः
शूद्रगृहे जन्मादिकथनं । तस्याः शापेन विश्वकर्माणोऽपि कारुरूपेण जन्मग्रहण-
कथनं । प्रयागत्वेने मिलितयोः जातिस्मरणयोः संलापादिकथनं । तद्वर्गे
कुण्डकारादीनामुत्पत्तिकथनादिकं । सङ्कराणामुत्पत्तिकथनं । गोदावर्या उत्यत्ति-
कथनं । गणकदैवज्ञादीनामुत्पत्तिकथनं । सम्बन्धनिरूपणं । कल्याणमित्रस्य मुने-
रुत्पत्तिः । तन्नामस्मरणेन वज्रभीतिर्नास्तीति कथनं । सूर्यकृतविप्रस्रोतं । विप्र-
पादोदकमाद्यामं । वैष्णवब्राह्मणप्रशंसा ।

१२, १३, १४ अ०।—नारदशापेन ब्रह्मणोऽपूज्यताकथनं । गन्धर्वराजस्य शिवा-
राधनादृष्टान्तः । तत्पुत्रत्वेन नारदस्य जन्मादिकथनं । षट्चक्रकथनं । इडा-
पिङ्गलादिषोडशनाडीकथनं । नारदस्य पुनः शूद्रगृहे जन्मादिकथनं । उपवर्द्ध-
णनामकेन नारदेन विना कृताया मालावत्या विलापादिवर्णनं । तत्समीपे ब्रा-
ह्मणरूपेण श्रीकृष्णस्य आगमनं । कृष्णभक्तिसाक्षात् ।

१५, १६, १७, १८ अ०।—मालावतीसमीपे खामिना सह नृत्यकन्याया आगम-
नादिविवरणं । कालादीनां रूपवर्णनं । मालावतीकालपुरुषसंवादः । आयु-
र्वेदागमविवरणं । धन्वन्तरि-दिवोदासादीनां ग्रन्थकथनं । ज्वरादिखल्वणचिकि-
त्सादिकथनं । विष्णुना सह असुराणां संवादः । मालावतीकृतश्रीकृष्णस्रोतं ।
उपवर्द्धणस्य शरीरे श्रीकृष्णस्य अधिष्ठानकथनं ।

१९, २०, २१ अ०।—सहापुरुषब्रह्माण्डपावननामककवचकथनं । शङ्करकवच-
कथनं । शङ्करसवरराजकथनं । कान्यकुब्जदेशे नारदस्य जन्मदृष्टान्तकथनं ।
द्रुमिणस्य उपाख्यानं । मातुर्मरणे अप्राप्तप्रागल्भ्यस्य नारदस्य श्रीकृष्णमन्त्रप्राप्तिविव-
रणं । नारदशापसोचनदृष्टान्तकीर्तनं ।

२२, २३, २४, २५ अ०।—नारदनामनिरुक्तिः । एवं प्रचेतोदच-कईम-मरीचि-

प्रभतीनां नामनिर्वचनं । ब्रह्मनारदसंवादेन वेदसारकथनं । कृष्णभक्तिमा-
हात्म्यं । गार्हस्थ्याश्रमप्रवेशे नियमादिकीर्तनं । दारपरिग्रहप्रकारः । संसारस्य
अनित्यताकथनादिकं । नारदस्य शिवसन्निध्यगमनविवरणं ।

२६. २७ अ०।—शिवस्य नारदाय कृष्णमन्त्रादिदानपूर्वकं द्विजानामाक्रिकाचार-
कथनं । गुरुमाहात्म्यकथनं तिलकावश्यकता । शालग्रामादौ हरैरर्चनविधानं ।
शिलाचक्रमाहात्म्यं । श्रीकृष्णार्चनप्रकारकथनं । गृहि-द्विज-यति-वैष्णवादीनां
भक्त्याभक्ष्यकथनं । विष्णोरनिवेदिताव्रजजादीनां विष्टामूत्रसादृश्यादिकथनं ।
मांसादिभोजननियमकथनं ।

२८, २९, ३० अ०।—तत्त्वज्ञानकथनं । जीवस्य ब्रह्मप्रतिविम्बत्वकथनं । ब्रह्मणो
निर्गुणत्वादिकथनं । प्रकृतिलक्षणादिकथनं । वैष्णवमते ब्रह्मस्वरूपकथनं । तत्र
गोलोकधामवर्णनं । गोपीकदम्बवेष्टितस्य श्रीकृष्णस्य राधया आलिङ्गितस्य पर-
ब्रह्मत्वकथनं । कृष्णनामनिर्वचनं । नारायणकृष्णैराश्रमवर्णनं । नारायण-
नारदसंवादः । भगवत्तत्त्वकथनं । राधायाः पूजने श्रीकृष्णस्य प्रीत्याधिक्यकथनं ।
इति ।

No. 1253. ब्रह्मवैवर्तीयगणपतिखण्डः ।

Substance, country-made yellow paper, 12 × 7 inches. Folia 134.
Lines, 20 on a page. Extent, 2,680 s'lokas. Character, Bengali. Date, ?
Place of deposit, S'rîrâmpur College. Appearance, fresh. Verse. Gene-
rally correct.

Ganapati Khanda alias *Ganes'a Khanda*. The third part of the
Brahma-vaivarta Purâṇa. According to the Nârada Purâṇa it should
comprise s'lokas; the MS. under notice contains 2680 s'lokas, divided
into forty-six chapters, and professes to be complete. The work is
devoted to the birth, attributes, and worship of Ganes'a, and forms the
scriptures of the followers of that god. It is to be noted, however, that,
though the praise of the elephocephalic divinity is its main object,
the Vaishṇavite character of the Purâṇa is nowhere lost sight of, and
ever and anon the preeminence of Kṛishṇa is prominently brought
forward.

Beginning. नारायणं नमस्कृत्य नरक्षैव नरोत्तमं ।

देवीं सरस्वतीं चैव ततो जयमदीरयेत् ॥

अतं प्रकृतिखण्डं तदस्य तार्णवमुत्तमं ।
 सर्वात्कष्टभीष्मिन्तच्च मूढानां ज्ञानवर्द्धनं ॥
 अधुना श्रोतुमिच्छामि गणेशखण्डमीश्वर ।
 तज्जन्मचरितं दृष्ट्वा सर्वमङ्गलमङ्गलं ॥
 कथं जज्ञे सुरश्रेष्ठः पार्वत्या उदरे शुभे ।
 देवी केन प्रकारेण ललभे तादृशं सुतं ॥
 स चांशः कस्य देवस्य कथं जन्म ललाभ सः ।
 अयोनिःसम्भवः किंवा किंवाऽसौ योनिःसम्भवः ॥
 किंवा तद्ब्रह्मतेजो वा कियानेव पराक्रमः ।
 का तपस्या च किं ज्ञानं किमु+विमलं यशः ॥
 अथ तस्य पुरः पूजा विधेयं निखिलेषु च ।
 स्थिते नारायणे शम्भौ जगदीशे च ब्रह्मणि ॥ इत्यादिः ।
 कात्स्न्यं च ब्रह्मवैवर्ते युत्वा यत्नमते फलं ।
 तत्फलं लभते मर्त्यः शुद्धेर्दं खण्डमुत्तमं ॥
 वाच्यां कृत्वा तु मनसि शृणोति परमास्तिकः ।
 तस्मै ददाति सर्वेष्टं सुरश्रेष्ठो गणेश्वरः ॥

End.

Colophon. इति ब्रह्मवैवर्ते महापुराणे नारायणनारदसंवादे गणपतिखण्डे षट्चत्वारिंश-
 तमोऽध्यायः । इति गणपतिखण्डः समाप्तः ॥

विषयः । १ प्रथमाध्याये ।—पार्वत्या सह स्मरहरस्य विलासमविरामं निर्वर्ण्य ब्रह्मादीनां
 नारायणसमीपगमनादिविवरणं । निधुवनप्रवृत्तस्य पुरारेः पुरद्वारस्थितानामिन्द्र-
 चन्द्रप्रभृतिदेवानां शिवस्वप्नं । भूमौ शिववीर्यपातकथनं । नारायणनारद-
 संवादः ।

२, ३ अध्यायौ ।—पलायितान् देवान् उद्दिश्य पार्वत्याः शापदानकथनं । शिवकृत-
 पार्वतीसोत्रं । कामिनीनां दुःखवर्णनं । साध्वीलक्षणादिकथनं । पुण्यकामिधान-
 व्रतप्रशंसा ।

४, ५, ६, ७ अध्यायौ ।—पुण्यकविधानं । पुण्यकव्रतकथा । पार्वत्या व्रतानुष्ठानमहा-
 त्ववर्णनं । हरकृतहरिस्तुतिः । गणेश-लम्बोदर-गजाननप्रभृतिनामधेयानां
 कारणकथनं । सर्वांगे गणेशादिपञ्चदेवतापूजाविधानं । दक्षिणादानावश्यकता ।
 तत्र पार्वत्या सह ब्रह्मादीनां वादानुवादकीर्तनं । पार्वतीकृतश्रीकृष्णसोत्रं ।

८, ९ अध्यायौ ।—गिरिजागिरिशिरोः पुरतः दृढरूपेण श्रीकृष्णस्य गमनवृत्तान्तकथनं ।
 पञ्चविधपितृकथनं । नानाविधमातृकथनं । पञ्चविधपुत्रकथनं । हरिभक्तप्रशंसा ।

गणेशजन्मकथनं । शिवयोः समीपे आकाशवाणीविवरणं । तयोः पुत्रमुखदर्शन-
वृत्तान्तकीर्तनञ्च ।

१०, ११, १२ अ०।—गणेशाय ब्रह्मविष्णुकुवेरादीनां यौतुकदानादिकथनं ।
मङ्गलमहोत्सववर्णनं । मुद्रितनयनेन शनैश्चरेण सद्यः पार्वत्याः संवादः । शनैश्च-
रस्य खट्वृत्तान्तवर्णनं । तद्वृत्तिपातेन गणेशस्य शिरोरहितत्वकथनं । गजशिरश्छे-
दनविवरणं । गणेशस्य मस्तकहीनदेहे गजशिरःसंयोजनं । दुर्गायाः शनैश्चराय
वरदानं ।

१३, १४, १५, १६ अ०।—गणेशनामाष्टककथनं । गणेशपूजास्तवकवचादिकथनं ।
भूपतितशैववीर्यनिष्ठविवरणं । कार्तिकप्रवृत्तिप्राप्तिकथनं । कार्तिकानयनार्थं
वीरभद्रादिप्रेरणकथनं । तैः सार्द्धं कार्तिकस्य संवादः । खनदाध्यादिषोडश-
माष्टकथनं । पार्वतीप्रतिरत्येन कार्तिकस्य कैलासागमनकथनं । पुरीप्रवेशकाले
तस्य पूर्णकुम्भवेश्यादिरूपमङ्गलचिह्नसन्दर्शनं । आनन्दोत्सववर्णनञ्च ।

१७, १८, १९, २० अ०।—कुमाराभिषेकमहोत्सववर्णनं । विघ्नेशस्य शिरोनाश-
रूपविघ्नकारणकथनं । शङ्करप्रभाकरयोर्विरोधकीर्तनं । शङ्करं प्रति कश्यपस्य
शपदानकथनं । मालि-सुमालिनोः कथा । व्याधिनाशनसूत्र्यकवचादिकथनं ।
गणेशस्य गजास्ययोजने विशेषकारणकथनं । पुष्पभद्रानदीतीरे रम्भया सद्यः का-
मिनः शक्रस्य संवादकथनं । तयोर्जलक्रीडादिवर्णनं । तत्र दुर्वासस आगमनादि-
विवरणं ।

२१, २२, २३, २४, २५ अ०।—इन्द्रस्य पुनः लक्ष्मीप्राप्तिविवरण । लक्ष्मीस्तवकवच-
पूजादिविधानं । शक्र-सनक-सनन्द-सनातनप्रभृतीनां क्षीरसागरगमनपूर्वकं महा-
लक्ष्मीसन्दर्शनवृत्तान्तकथनं । लक्ष्मीचरित्रकीर्तनं । गजाननस्य एकदन्तधारण-
कारणकथनं । जमदग्निस्मीपे कार्तवीर्यार्जुनस्य आतिथ्यग्रहणवृत्तान्तकीर्तनं ।
कामधेनुरशरीरात् सैन्योत्पत्तिकथनं । जमदग्निकार्तवीर्यार्जुनयोर्युद्धवर्णनं ।

२६, २७, २८, २९, ३० अ०।—तयोर्विधातृकृतसन्धिस्त्यापनकथनं । पुनस्तयो-
र्युद्धवर्णनं । जमदग्निनिधनकथनादिकं । अग्निदगरदायोकादशविधवधाहंकथनं ।
रेणुकाभ्यगुसंवादः । सद्यमरणकथनं । ब्रह्मापदेशात् भृगोः शिवलोकगमनादि-
वृत्तान्तकथनं । तत्त्वतश्चिन्मोक्षोत्तं । तस्य महादेवात् दिव्यास्त्रादिलाभकथनं ।

३१, ३२, ३३, ३४ अ०।—त्रैलोक्यविजयश्रीकृष्णकवचकथनं । श्रीकृष्णपूजादि-
विधानं । श्रीकृष्णलोककीर्तनं । परशुरामस्य प्रयाणकाले मङ्गललक्षणसन्दर्शन-
विवरणं । तस्य खड्गदर्शनविवरणं । कार्तवीर्यार्जुन-रामदूतयोः संवादः ।
सनोरमास्मीपे कार्तवीर्यार्जुनस्य निजदुःखप्रवृत्तान्तकथनं ।

३५, ३६, ३७, ३८, ३९ अ०।—कार्तवीर्यस्य दैववाणीश्रवणविवरणं । यात्राकाले
अनिष्टस्वचकचिह्नकथनं । ब्राह्मणलक्षणं । मुनिलक्षणं । योगिलक्षणं । हरिभक्त-
लक्षणं । रामार्जुनयोः सङ्ग्रामवर्णनं । शिवकवचकथनं । रामकृतकालीलोचनं ।
दशरुतमहाविद्याकवचकथनं । रामस्य क्षत्रियकुलनाशनप्रतिज्ञादिकथनं । तस्य
वृद्धब्राह्मणेन सद्यः संवादः । महालक्ष्मीकवचादिकीर्तनं ।

४०, ४१, ४२ अ०।—रामकृत-पद्माक्ष-पुष्कराक्षनाशनकथनं । परशुरामस्य
मूर्च्छादिकथनं । अर्जुननिपातनं । राधा-लक्ष्मी-सावित्रीप्रभृतीनां श्रीकृष्णभक्ति-
विशेषलक्षणं । परशुरामं प्रति ब्रह्मणो जनकादिषु पूज्यतरपूज्यतमादिनिर्देशेन
वन्दनाकरणापदेशः । रामस्य शिवसमीपगमनादिविवरणं । कैलासवर्णनं । गणेश-
रामयोः संवादः । ज्ञानस्वरूपनिरूपणं ।

४३, ४४, ४५, ४६ अ०।—गणेशदन्तभङ्गादिविवरणं । दुर्गायाः खेदवर्णनं । रामं
प्रति तस्याः कोपादिकथनं । गणेशस्य परमरूपवर्णनं । पुत्रनामाष्टकस्तुतिः ।
विष्णूपदेशेन रामकृतदुर्गास्तोत्रं । गणेशस्य कृष्णरूपलेपि तुलस्या पूजननिषेधः ।
तुलसीगणेशयोः संवादकीर्तनं । एतस्याटादिफलश्रुतिः ॥ इति ।

No. 1254. अमृतसागरी, वा लीलावतीविवृतिः ।

Substance, country-made yellow paper, 10 × 6 inches. Folia, 68.
Lines, 23 on a page. Extent, 1,607 śloka. Character, Bengali. Date, ?
Place of deposit, S'rīrāmpur College. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Amṛita-sāgarī alias *Līlāvatī-vivṛiti*. A commentary on the *Līlāvatī*
section of the *Siddhānta S'īromani*. By Gaṅgādharma, son of Govardhana,
and grandson of Divākara, of the Vastu race, an inhabitant of the
town of Jambusara, which had been established by the renowned sage
Yājñavalkya. The *Siddhānta S'īromani* was written by Bhāskara
Achārya, son of Mahes'vara.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय । श्रीस्वरूपाय नमः ।

आदित्यं जगदुद्भवस्थितिविभुं + + + + +

ध्येयं ब्रह्म षडूर्भिर्दोषरहितं पश्यन्ति ये हृद्गतं ।

भक्तानाञ्च मनोरथार्थफलदं लोशान्वयच्छेदकं

गीतं सश्रुतिभिः सदोदयमहं वन्दे जगद्भास्करं ॥

गुरारङ्गिपद्मदयश्च प्रणम्य प्रसीदन्मुखं सिन्धुरास्यं गणेशं ।
 जगद्गोधरूपं सति विश्वमायां गिरां चेश्वरीं ब्रह्मपुत्रीं प्रसन्नां ॥
 महेश्वरोऽभूच्च महेश्वरस्य प्रसादलब्धोदयबुद्धिद्विः ।
 तस्यात्मजो भास्करलब्धबोधः श्रीभास्कराचार्य इति प्रसिद्धः ॥
 वेदोपवेदवेदाङ्गवेत्ता विश्वैककोविदः ।
 गणितज्ञो गुणाधीशो गणनायां द्विजोत्तमः ॥
 ब्रह्मादिर्जगदादिकालकलना पञ्चप्रकारागणिः
 खेटानाञ्च सवासनाञ्च दिवि यद्गोलप्रपञ्चस्थितिः ।
 यन्त्राणि द्विविधञ्च यन्त्रगणितं तेन क्रमाद्विसृतं
 तत्सिद्धान्तशिरोमणौ तु कविना श्रीभास्करेण स्फुटं ॥
 विष्णुस्वरूपं गणितं रहस्यं व्यक्तमिति द्विधा यतः + + + ।
 गुरुप्रसादाभ्यसनैर्विदित्वा + + + श्रीमान् महतोऽपि मोक्षतः ॥
 व्यक्तवीजभूतत्वादु गणितं बीजसञ्चितं ।
 व्यक्तञ्च पाटीगणितं प्राङ्गणितविचिताः ॥
 तत्र लीलावती नाम गणकोत्तमपाटिका ।
 रचिता भास्करेणान्यपाटिकोक्तस्वरूपिणी ॥
 श्रीयाज्ञवल्क्यमुनिवर्यकृतप्रतिष्ठं जम्बूसरो नगरमस्ति सुतीर्थरम्यं ।
 धीमांस्तु वस्तुकुलजोऽत्र दिवाकर + ज्ञानादिवाकर इति प्रथितो द्विजोऽभूत् ॥
 श्रीगोवर्द्धनपादपद्मशरणेनान्तःपवित्रात्मवान्
 सद्गुतः सुयशः परोपकृतिद्विने दयालुः कृती ।
 श्रीगोवर्द्धनसञ्चितो द्विजवरः ख्यातोऽस्ति भूमण्डले-
 + + + + + + + + + + ॥
 तन्सूनेरनुजो + + धीमान् लक्ष्मीधरोऽद्भुतात् ।
 गङ्गाधरकपाललब्धो दयागङ्गाधराक्षयः ॥
 तेन ख्यातदिवाकराप्तसुधिया विद्वत्सुखप्रीतिदा
 सन्देहार्तिविनाशिनी गणकधीष्टद्विप्रदारभ्यते ।
 श्रीगोवर्द्धननन्दनेन विमला लीलावतीपाटिका-
 टीका चाम्पतसागरीति सरला गङ्गाधरेण स्फुटं ॥
 श्रीभास्कराचार्य इष्टदेवताप्रणामपूर्वकमित्यादिः ।
 लब्धं दीपोच्चमभयतोऽपि तुल्यमेव १५६ वृत्ताः १२, एवं पञ्चसप्तराशिकाद्यखिलं
 चैराशिकेन सिद्धं, सूत्रार्थं स्वयमेव निगदितं तथा तन्नोक्तमिति ।

End.

Colophon. श्रीगणकगङ्गाधरकृता स्त्रीलावतीविटतिः समाप्ता ।

विषयः । भास्कराचार्यकृतसिद्धान्तशिरोमण्यन्तर्गत-स्त्रीलावत्या व्याख्यानं ।

No. 1255. नाममाला ।

Substance, country-made yellow paper, 12 × 7 inches. Folia, 32. Lines, 25 on a page. Extent, 900 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'rîrâmpur College. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Nāmamālā. A dissertation on the merits of repeating the names of Hari, Hara, &c. as a means of salvation. Author's name not known.

Beginning. यन्नामकीर्तनादेव सद्यः पापक्षयो भवेत् ।

तमहं संस्मरामीशं शिवं कृष्णं विमुक्तये ॥

ननु नामकीर्तनात् सद्यः पापक्षयप्रतिपादकमन्त्रार्थवादेतिहासपुराणोपपुराण-
संहितागमादीनां कर्मानुष्ठानादिपराणां स्वार्थेऽपि प्रमाणं नास्तीति चेत् ।
इत्यादिः ।

End. तत्र अतिशयाधानं पूर्णत्वेनैव निराकृतं । माला-करणं वारयति निरञ्जन
इति निर्मलः ।

Colophon. इति नाममाला ।

विषयः । हरिहरादिनामकीर्तनात् पापक्षयप्रतिपादकवाक्यानामपि मानान्तरसंवादवि-
संवादयोरभावात् स्वार्थेऽपि प्रमाणमस्तीति मतसंस्थापनादिकं । अर्थवादवि-
चारः । नामकीर्तनमाहात्म्यकथनं । हरिहरनाम्नां मोक्षसाधनज्ञानसाधनत्व-
प्रदर्शनं । तेषां चतुर्वर्णसाधनत्वकथनञ्च । नामविशेषकीर्तने फलविशेष-
कथनं । नाममाहात्म्यस्रोतकथनादिकं ।

No. 1256. मन्त्रमहोदधिः ।

Substance, country-made yellow paper, 12 × 7 inches. Folia, 122. Lines, 26 on a page. Extent 3,766 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'rîrâmpur College. Appearance, fresh. Some parts have been destroyed by worms. Prose and verse. Generally correct.

Mantra-mahodadhi. A compendium of the various mystic formulas and mantras used in worshipping Hindu divinities, and the routine of worship. By Mahidhara, the commentator of the White Yajur Veda. The mantras are all taken from the Tantras, the ritual is throughout Tántric, and the writer evinces a leaning for the Sákta cult, but the mantras of Vishnu, Ganes'a, Gopála, &c. are all included in the work.

Beginning. प्रणम्य लक्ष्मीन्दहरिं महागणपतिं गुहं ।

तन्त्राण्यनेकान्यालोक्ष्य वक्ष्ये मन्त्रमहोदधिं ॥

प्रातस्त्याद्य शिरसि ध्यात्वा गुरुपदाम्बुजं ।

आवश्यकं विनिर्व्वित्य स्वातुं यायात् सरित्तटे ॥

श्रौतेन विधिना स्नात्वा मन्त्रस्नानं समाचरेत् ।

स्नानैः सन्ध्यां मन्त्रसन्ध्यां कृत्वा देवं विचिन्तयेत् ।

गृहद्वारमयागत्य द्वारपूजां समारभेत् ।

द्वारमस्त्राम्बुना प्रोक्ष्य गणेशं चोद्धृतो यजेत् ॥

महालक्ष्मीं दक्षभागे वामभागे सरस्वतीं ।

पुनर्दत्ते यजेद्विघ्नं गङ्गाद्य चसुनामपि ॥

पुनर्वामे चैत्रपालं ससिन्धुयमुने अपि ।

पुनर्दत्ते तु धातारं विधातारान् वामतः ॥ इत्यादिः ॥

End.

प्रयोगानपि तत्रोक्तान् प्रकुर्याद्विष्टसिद्धये ।

एवं यो भजते नित्यं श्रीमङ्गोपालसुन्दरीं ।

सर्वान् कामानवाप्यान्ते सायुज्यं ब्रह्मणे व्रजेत् ॥

Colophon. इति श्रीमहोदधरविरचिते मन्त्रमहोदधौ द्वाविंशस्तरङ्गः ॥ २२ ॥ हरये नमः ।

विषयः । प्रथमतः ॥—प्रातःकृत्यादिकथनपूर्व्वकं सामान्यतो भूतशुद्धादिनिरूपणं । २ तरङ्गे ।—गणेशमन्त्रनिरूपणादिकं । ३ तरङ्गे ।—कालीसुमुखीमन्त्रादिकथनं । ४ तरङ्गे ।—तारामन्त्रादिनिरूपणं । ५ तरङ्गे ।—तारामन्त्रभेदकथनं । ६ तरङ्गे ।—विघ्नमस्त्रामन्त्रादिकथनं । ७ तरङ्गे ।—यक्षिणादिमन्त्रप्रजादिनिरूपणं । ८ तरङ्गे ।—बालालघुश्यामामन्त्रादिनिरूपणं । ९ तरङ्गे ।—अन्नपूर्णासन्त्रादिकथनं । १० तरङ्गे ।—वश्लामुखीमन्त्रादिनिरूपणं । शकटाभिधमहाविद्याकथनं । फलादिनिरूपणञ्च । ११ तरङ्गे ।—श्रीविद्यादिनिरूपणं । १२ तरङ्गे ।—श्रीविद्यायाः परिवारपूजनादिप्रकारकथनं । १३ तरङ्गे ।—चनूमन्त्रादिकथनं । १४ तरङ्गे ।—विष्णुमन्त्रादिनिरूपणं । १५ तरङ्गे ।—सूर्यादिमन्त्रादिनिरूपणं । १६ तरङ्गे ।—शिवादिमन्त्रनिरूपणादिकं । १७

तरङ्गे ।—कार्तवीर्यमन्त्रादिकथनं । १८ तरङ्गे ।—कालरात्रि-चण्डिकादि-
मन्त्रकथनं । १९ तरङ्गे ।—ताम्रचूडादिमन्त्रकथनं । २० तरङ्गे ।—यन्त्रनिरु-
पणं । २१ तरङ्गे ।—नित्यपूजाप्रकारादिकथनं । २२ तरङ्गे ।—गोपालसुन्द-
र्यादिपूजादिनिरुपणं । (अत्र तरङ्गसङ्ख्यावैषम्यं दृश्यते) ।

No. 1257. पद्मपुराणीयसृष्टिखण्डः ।

Substance, country-made yellow paper, 13 × 7 inches. Folia, 295.
Lines, 20 on a page. Extent 7,006 ślokas. Character, Bengali. Date,
Sk. 1725. Place of deposit, S'rīrāmpur College. Appearance, fresh.
Verse. Very incorrect.

Padma Purāṇa, Śrīṣṭī Khanda. The Padma is the second of the
eighteen great Purāṇas; it comprises 55,000 ślokas, divided, according
to its own statement, into five khāṇḍas or parts, each of which may be
looked upon as a separate work. A sixth part, the *Kriyāyogasāra* is
usually added, and it is, perhaps, the most popular of all, being met
with more frequently than the others (*ante* p. 113), but as it is not
included in the abstracts of the different Purāṇas given in the Nārada
Purāṇa, it is obvious that it originally formed no part of the Padma
Purāṇa, and can only be looked upon as an apocryphal work; in
fact according to native opinion this and the Brahma-vaiivarta are
the least trustworthy of Purāṇas. Professor Wilson has published
a detailed account of the whole of the Padma Purāṇa (*Journal*
R. A. S., V. pp. 280 *et seq.* *Miscellaneous Essays*, I, pp. 21 *et seq.*
Preface to the Vishṇu Purāṇa, pp. xxix *et seq.*); and the following is
his remark on the character of the part (the first) under notice:—

“The Paushkara, or *Śrīṣṭī Khanda* consists of forty-six chapters
and about 8500 stanzas. Lomaharshaṇa, the disciple of Vyāsa, sends
his son Ugras'ravas the Sūta to Naimishāraṇ'ya, to relate the Purāṇas
to S'aunaka and other R'ishis assembled at that place. At S'aunaka's
request he communicates to them that Purāṇa, which, from its con-
taining an account of the lotus (Padma), whence Brahmā appeared in
order to create the world, is termed the Pādma Purāṇa. Sūta, in
replying, proclaims also his right by birth and profession to narrate
the Purāṇas, which were in the present Kalpa imparted by Vishṇu in

the Matsya avatára to Brahmá, and by him to the gods in the first instance, and in the second to Lomaharshana, by Vyása, who was a form of Brahmá. We have here also the assertion that the Puránas consisted originally of 100 kot'is, a thousand million of stanzas, of which 400,000 were thought sufficient for the instruction of man—the rest being preserved by the gods. Síta then recapitulates all that he purposes to narrate to the R'ishis, the whole of which he says was formerly imparted by Brahmá to his will-begotten son, the patriarch Pulastya, by whom it was related at Gaṅgádwára to Prince Bhíshma; in fact, therefore, Pulastya is the person to whom this portion of the Pádma Purána is properly to be ascribed."

It may be noted here that, for reasons already referred to in different parts of these "Notices," I do not subscribe to the date assigned to the different Puránas by the learned Professor. The fact of the extent of the whole work, 55,000 verses, being noticed by Chand in the 12th century, is of itself enough to show that the work existed long before that poet. Quotations from the work are frequently met with in works of the 9th, 10th and 11th centuries. I should add, however, that the work has been very carelessly preserved, and there are unmistakable interpolations in different parts of it.

Beginning. खस्यं चन्द्रावदातं करिकरमकरचोभसञ्ज्ञातफेनं

ब्रह्मोद्भूतं प्रसन्नैर्नैतनियमपरैः सेवितं विप्रमुख्यः ।

कुङ्कुमारालङ्कृतेन विभुवनगुणैः ब्रह्मणा दृष्टिपूर्तं
सम्भोगाभोगरम्यं जलमशुभहरं पौष्करं वः पुनातु ॥

सूतमेकान्तमासीनं व्यासशिष्यं महासतिं ।

लोमहर्षणनामा वै उग्रश्रवमभाषत ॥

ऋषीणामाश्रमांस्तात गत्वा धर्मान् समासतः ।

प्रच्छतां विस्तराद् ब्रूहि यन्मत्तः श्रुतवानसि ॥ इत्यादिः ।

End.

ततस्तु दानवा भीष्मा जघुः सर्वगुरुं वचः ।

दीक्षास्तु च महाभाग भूतः कालाग्रतः स्थितान् ॥

तथाहलोशना + च समता + पुरोहितः ।

प्रमाणं वाग्यदेवेषु कर्तव्यं न कदाचन ॥

एकस्य चैव + भक्तं भोक्तव्यं कर + पुटैः ।

Colophon. इत्यादिमहापुराणे पादो दृष्टिखण्डः समाप्तः ।

विषयः । शरयुग्मागेन्दुशाके वृषराशौ महीसुते ।

सम्पूर्णं स्यात् पूर्वभाद्रपदे कृष्णतृतीयके ॥

१ प्रथमाध्याये,—सूतेन सह ऋषीणां संवादः । सूतस्य जन्मादिविवरणं । पुरा-
णावतारविवरणञ्च ।

२ अ०,—प्रतिसञ्चारादिकथनप्रश्नः । अष्टाङ्गार्थकथनं । ब्रह्मपुलस्त्यसंवादः ।
पुलस्त्यभीष्मयोः संवादः । महत्तत्त्वादिदृष्टिप्रकारकीर्तनं ।

३ अ०,—कालपरिमाणादिकथनं । पृथ्वीकृतवराहसूतिः । चतुर्विधदृष्टिकीर्तनं ।
विशेषेण ब्राह्मणक्षत्रियादीनामुत्पत्तिकथनं । तेषामाचारादिकथनं । ब्रह्मणे
भृगुपुलस्त्यप्रभृतिनवसङ्ख्यकमानसपुत्रसर्जनादिकथनं । पुष्टितुष्टिमेषादीनां पुत्रा-
दिकथनं । शिवस्य अष्टमूर्त्तिस्थानादिकथनं ।

४, ५ अ०,—ख्यातिगर्भजाताया लक्ष्म्याः समुद्रकन्यात्वप्राप्तिविवरणं । दुर्वासस इन्द्रं
प्रति शापदानादिदृष्टान्तः । समुद्रसन्धनविवरणं । नारदकृतविष्णुस्रोतं । सती-
कृतदक्षयज्ञवर्णनं । सतीपुरतो दक्षस्य शिवनिन्दादिकरणं । सतीदेहत्यागः ।
दक्षकृतशिवसूतिः ।

६, ७ अ०,—दक्षप्रजापतेर्वंशकथनं । वस्त्रादीनामुत्पत्तिकथनं । काश्यपानामुत्पत्ति-
कीर्तनादिकं । ज्येष्ठपूर्णमासप्रतविधानादिकथनं । गर्भिण्या निधसादिकथनं ।
जनपद्वाग्भन्मरुतानामुत्पत्तिः । मन्वन्तरवर्णनं ।

८, ९ अ०,—पृथिवीनाननिर्व्वचनं । पृथोरुपाख्यानं । सावर्णिकमनोरुत्पत्तिकथ-
नादिकं । यमयमुनयोरुत्पत्तिकथनं । यमस्य तपस्यादिवर्णनं । मनुवंशकीर्तनं ।
इलोपाख्यानं । सूर्यवंशकथनं । पितृवंशकथनं । नर्मदाया उत्पत्तिकथनं । आद्रे
वर्ज्यावर्ज्यकथनं । आद्रविधानं । मन्वन्तरकथनं । साधारणादिआद्रभेदकथनं ।

१०, ११ अ०,—एकोद्विष्टाद्रविधिः । सूताच्चे पार्वणिनिषेधः । विश्वामित्रपुत्राणा-
मुपाख्यानं । योगिनां चक्रवाकत्वप्राप्तिकथनादिकं । पिपीलिकोपाख्यानं । विधि-
वर्त्मविन्दुजातपुरुषभयात् शिवस्य विष्णुभवनपलायनादिविवरणं । अर्जुनस्य वि-
पुरुषजातत्वविवरणकीर्तनं । नरनारायणसम्भवकथनादिकं । बालिसुग्रीवप्रभृती-
नां जन्मकारणादिकीर्तनं । गार्हपत्यादिवक्त्रिविवरणं । ब्रह्मसुखाद् वेदप्रवृत्ति-
कथनं । ब्रह्मशिरश्चेदनादिकथनं ।

१२ अ०,—ब्रह्मणो यज्ञानुष्ठानविवरणं । तेन सह तर्कणां संवादः । पुष्कर-
तीर्थोत्पत्तिविवरणं । ब्राह्मी दीक्षा । स्नेह्यादीनामपि पुष्करतीर्थे मरणे ब्रह्मलोका-
वाप्तादिकथनं । आश्रमधर्मकथनं । गोपकुमारीवेशधारिणा कथाचित् कामिन्या
सह इन्द्रस्य संवादः । गायत्रीतिसमाख्यया तया सह ब्रह्मणो विवादकथनं ।

विषयः । १२ अ०,—ब्रह्मयज्ञानुष्ठानकाले (युष्माकं कुले अवतरिष्याम्यहं) इति गोपान् प्रति विष्णोर्वरदानविवरणं । तत्र कपर्दिना सह ब्राह्मणानां संलापः । सावित्री- गृहे लक्ष्मीसतीप्रभृतीनामागमनविवरणकथनं । इन्द्रोपेन्द्रादीन् प्रति सावित्र्याः शपदानकथनं । लक्ष्मीसत्यादिकमुद्दिश्य तथा तस्याः शपदानञ्च । विष्णुकृत- दुर्गाशतनामस्तोत्रकीर्तनं । कार्तिकेयैर्महास्यां ब्रह्मपूजनादिफलकथनं ।

१४, १५, १६, १७ अ०,—सरस्वतीमाहात्म्यं । उत्तर-पश्चिमवाहिन्योर्गङ्गासर- स्वत्याविशेषेण माहात्म्यकीर्तनं । ज्येष्ठकुण्डमाहात्म्यादिकथनं । सरस्वत्या नन्देति- नामकारणकथनं । राज्ञा सह हरिणाः संवादः । तत्प्रति तस्याः शपदानं । व्याघ्ररूपेण तेन सह नन्दायाः सवत्सायाः संवादः ।

१८ अ०,—पुष्करतीर्थस्य परिमाणादिकथनं । कालेयेतिनामधेयदानवदृष्ट- विप्रकृतानां देवादीनां चेष्टादिवर्णनं । अगस्त्यविन्ध्ययोरुपाख्यानं । अगस्त्यस्य समुद्रपानविवरणं । तत्र स्थितैः कालेयसञ्चकैः दानवैः सार्द्धं देवानां युद्धवर्णनं । अगस्त्यकुण्डमाहात्म्यकथनं । सप्तर्षीणामाश्रमकथनं । दानदमादिप्रशंसा । अष्टत- क्रोधादिनिन्दनं । कात्यायनजमदग्निप्रभृतीनां विषयस्तोत्रकथनं ।

१९, २० अ०,—लवणवतीपुष्पप्रवाहयोरुपाख्यानं । तालव्रत-प्रीतिव्रत-गौरीव्रत- सरस्वतीव्रतप्रभृतिनामाविधिव्रतविधानं । धर्म्मनित्यमहिष्या भानुसत्याः पुरतः वशिष्ठस्य लक्ष्मीलामोपायकथनादिकं । लीलावतीतिनामधेयाया वेश्याया उपा- ख्यानं । विशोकद्वादशीव्रतविधानं । गुडघेनुक्षीरघेनुसुवर्णघेनुदानप्रभृतिव्रत- कथनं । लवणाचल-धान्याचलादिदानविधानं । सौरव्रतविधानं । सकलसप्तमी- संसारसप्तमीप्रभृतिव्रतविधानञ्च ।

२१, २२ अ०,—अगस्त्यस्य जन्मादिविवरणं । अनन्तकलदत्तीयाव्रतविधानं । गौरीव्रतादिविधानं । द्वारकायाः कुशस्त्रोतिपूर्वनामकथनं । भगवतो द्वैपायन- रौहिणेय-कृष्णेति त्रिविधावतारप्रयोजनादिकीर्तनं । भीमद्वादशीविवरणं । ना- रायणमेव पतित्वेन लब्धुं नारीणां तपस्यादिवर्णनं । मन्मथव्रतविधानं । भार्गव- विरोचनसंवादकीर्तनं । अङ्गारकचतुर्थीव्रतविधिः ।

२३, २४, २५ अ०,—आदित्यशयनकथनं । तङ्गागारामञ्जूपादिप्रतिष्ठादौ वेद्या- दिनिर्माणविधिः । रोहिणीचन्द्रशयनव्रतविधानं । तङ्गागादिप्रतिष्ठाविधिः । अश्वत्थादिष्टचरोपणादिविधिः । सौभाग्यशयनव्रतविधिः । वसन्तशुक्लदतीयायां शिवाशिवयोर्विवाहोत्सवविधिकीर्तनं ।

२६, २७ अ०,—भगवतो वामनलीलादिवर्णनं । विष्णुपदेत्यन्तिविवरणं । नाग- तीर्थकथनं । ब्रह्मनागगणसंवादः । सर्पभयनिराकरणोपायकथनं । रुद्रनामक-

दैत्येन सह देवानां युद्धवर्णनं । शिवदूत्या आविर्भावादिविवरणं । केन कर्मणा प्रेतत्वमुपजायते तत्कथनादिकं ।

२८ अ०,—मार्कण्डेयोत्पत्तिविवरणं । अत्रिणा सह राघवस्य समागमवृत्तान्तादिकथनं । रामचन्द्रस्य स्वप्नविवरणं । खमे दृष्टस्य मृतस्य आश्चर्यकथनता । ब्राह्मणभोजनकाले सीताया अपमानवृत्तान्तकीर्तनं । रामचन्द्रादीनां पुष्करतीर्थगमनकथनं । श्रीरामकृतशङ्करस्तोत्रं । मार्कण्डेयश्रमवर्णनं ।

२९, ३० अ०,—यज्ञानुष्ठानकाले ब्रह्मणा प्रेरितस्य विष्णोः सावित्रीसमीपगमनवृत्तान्तकथनं । सावित्र्या सह गौर्यादीनां कथोपकथनं । विष्णुकृतब्रह्मसुतिः । ज्येष्ठाङ्ग्या उत्पत्तिकथनादिकं । पञ्चपातकनाशनादिकथनं । वशिष्ठश्चेतराजसंवादः । विनीताश्वराजोपाख्यानं । ब्रह्माण्डदानविधानं । दैत्यसैन्यवर्णनं ।

३१, ३२, ३३ अ०,—दानवैः सह देवानां युद्धवर्णनं । और्वस्य जननादिविवरणं । वज्राकृतशत्रुबन्धनकथनं । तारकासुरजन्मकीर्तनं । सुरतारकयोः शृङ्गामवर्णनं । देवदन्दकृतब्रह्मस्तोत्रं । विभावरीब्रह्मसंवादः । पार्वत्या उत्पत्तिकथनादिकं । नारदहिसालयसंवादः । पिनाकपाणेः समाधिभङ्गाय कुसुमशरस्य प्रयाणादिवर्णनं । रतिकृताशुतोषस्तवनादिकं । पार्वत्यास्तपस्यादिवर्णनं । गौरीविवाहकथनं । पार्वतीगाचमल्लात् गणानामुत्पत्तिकथनं ।

३४, ३५, ३६ अ०,—कुमारसम्भवकथनं । पिढमाहात्म्यकथनं । केदार-गङ्गासागर-ब्रह्मसरः-कुल्लेख-रामेश्वरप्रभृतितीर्थकथनं । आङ्गकाल्पनिरूपणादिकं । सोमोत्पत्तिकथनं । ताराहरणविवरणं । राजपुत्रापराभिधेयस्य बुधस्य जन्मादिकथनं । यदुवंशकथनं ।

३७ अ०,—क्रोडुवंशवर्णनं । मायामोहकर्तृकदैत्यमोहनवृत्तान्तकीर्तनं । मणिहरणोपाख्यानं । चार्वाकमतसूत्रपातः । कृष्णादीनां जन्मकथनादिकं । सङ्क्षेपेण दशावतारप्रयोजनकीर्तनं । शूक्रस्य तपस्यादिकथनं । इति समाप्तिः ।

No. 1228. कथासरित्सागरसारः ।

Substance, country-made paper, 14 × 6 inches. Folia, 914. Lines 30 on a page. Extent, 27,420 s'lokas. Character, Bengali. Date, Samvat 1682. Place of deposit, Srirāmpur College. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Kathāsaritśāgara alias *Vrihatkathā-sāgara*, or *Vrihatkathā*. "The Watery Ocean of Stories," a large collection of entertaining stories.

By Bhaṭṭa Somadeva. The character of this work is already well known to European scholars through the notices published by Wilson and others; and the whole of the text has been brought out, partly in Saṅskṛit and partly in Roman type, by the learned Professor Weber (*Abhandlungen* II to IV.); it is not necessary therefore to enter at length into its history. The headings of the stories are given below in Saṅskṛit. The MS. is dated Samvat 1682, and is nearly two hundred and fifty years old.

Beginning. त्रिं दिशतु वः शम्भोः श्यामः कण्ठो मनोभवा ।

अङ्गस्यपार्वतीदृष्टिपाशेनैव विचेष्टितः ॥

सन्धान्त्योत्सवे धारा + + + दूय विभ्रजित् ।

श्रीत्कारशीकरै रत्याः सत्पथन्निव पातु वः ॥

प्रणम्य वाचं निःशेषपदार्थद्योतदीपिकां ।

दृढत्वयासागरस्य सङ्गच्छं रचयाम्यहं ॥

आद्यमत्र कथापीठं कथामुखमतः परं ।

ततो लावणको नाम तृतीयो लम्बको भवेत् ॥

नरवाहनदत्तस्य जननञ्च ततः परं ।

स्याच्चतुर्दशिका चाथ ततो मदनमञ्जुका ॥

ततो रत्नप्रभा नाम लम्बकः सप्तमो भवेत् ।

सूर्यप्रभाभिधानञ्च लम्बकश्चाष्टमो भवेत् ॥

अलङ्कारवती नाम ततः शक्तिचया भवे ।

षेलालम्बकसञ्ज्ञञ्च भवेद्देकादशस्ततः ॥

शशाङ्कवत्यपि ततस्ततश्च सदिरावती ।

महाभिषकनामा च ततः स्यात् पञ्चलम्बकः ॥

ततः सुरतमञ्जूर्यथ पद्मावती भवेत् ।

ततो विषमश्रीलाहो लम्बकोऽष्टादशो भवेत् ॥

यथा मूलं तथैवैतन्न सनागण्यतिश्रुतः ।

ग्रन्थविसरसङ्क्षेपमात्रं भाषा च विद्यते ॥

कौचित्यान्वयरक्षा च यथाशक्त्या विधीयते ।

यथा रसाभिधातेन काव्यांशस्य च योजना ॥

वैदर्भ्यख्यातिलोभाय मम नैवायमद्यमः ।

किन्तु नानाकथाजालस्रुति सौकार्यसिद्धये ॥ इत्यादिः ।

End.

एवं मदचनोद्गतां पठति यो यो वा शृणोत्यादराद्
यथेतां + कथां विभर्ति न चिरात् सोऽध्वरूपः कुतः ।
सद्दिधाधरतामवाय नियतं लोकं सम प्राप्नुयाद्-
इत्यस्याश्च वरं तदा गिरिसुता कान्तः कथा + ददौ ॥

Colophon.

इति श्रीमद्विष्णुसहस्रनामस्तोत्रे विष्णुसहस्रनामस्तोत्रे पञ्चमस्तोत्रः ॥
आदिनक्षत्रविंश + रश्मि, समाप्तस्यायं बृहन्कथासागरसङ्ग्रहः ॥
इदं गुरुगिरीन्द्रजाप्रणयमन्दरान्वेल्लनात्
पुरा किल कथाश्रवणं हरमुखान्बुधैरुद्गतं ।
प्रसन्न रमयन्ति ये विगतविघ्नबन्ध + यो
धुरन्धरति वैबुधी भुवि भवप्रसादेन ते ॥०॥
श्रीसातवाहनकुलाम्बुधिपारिजातः सङ्ग्रामराज इति भूमिपतिर्बभूव ।
येनावतीर्थं विविधैर्विबुधैः श्रितेन काश्मीरमण्डलमनीयत नन्दनत्वं ॥०॥
तस्यात्मजो + + शेषमहोशमौलिमाणिक्यरत्नकिरीटतपादपीठः ।
श्रीमाननन्त इति तत् + + + + + शैव्यैकराशिदपद्यत चक्रवर्ती ॥०॥
द्वाराप्रसीमनि च यस्य विहङ्गकण्ठः क्षिप्रोदरं नरपतलुंठति स्र मूर्द्धा ।
सेवागतो जितमहाहरिचक्रचारः—कीर्तिः श्रेण परितोषमिवैत्य राज्ञः ॥
सोऽथ विगर्ताधिपतेस्तनूजां राजेन्दु + + वदति स्र देवीं ।
तमोपचां स्तुत्यैव + प्रजानां विभातसन्ध्यामिव विश्ववन्द्यां ॥
(आम्नायैरिव नानादेशसमुद्भूतविप्रशतसेवैः,
य + भिरिव रत्न + + + ति श्रुतां भूयतामपि शरणैः ।
कल्प + रिवान्वाहमाश्रेयगतार्तिहारिभिरुदारैः,
देव्या यथा विरचितैः काश्मीरमण्डितमठप्रवरैः ।)
यत्र + मितान्यमलतोयवृद्धितस्तां विस्तीर्णतीरभुवि सौधसुधासितानि ।
व्योमापगा परिगतान्तहिमाद्रिशृङ्ग + + + + + सुतरां सुरमन्दिराणि ॥०॥
द + रसङ्ग्रामणिहममहार्थहारः—छायाजिनद्रविणपर्वतगोसहस्रः ।
विश्वम्भरा रचना + पिष्ट + + + विश्वं सदा भगवतो किल या विभर्ति ॥
क्षामल्लैकतिलकोऽप्यनली + + ग्र—यस्याननामृतमपो गुणि + + + + ।
+ + शिवापि शिवावतारः श्रीमान् सुतः कलसदेव इति क्षितीशः ॥
उर्वीशो नमयितुं निखिलानुद्ग्रान् या + क्षमश्चलधीनपि सप्त धीरः ।
सृष्टः सुरैरभिनवः कलसोद्भवो यः श्रीहर्षदेव इति नम्रवरः स यस्या ॥
तस्याः सदैव गिरिशार्चनहोमकर्मा—यानप्रधानविधिवद्दसमुद्यमायाः ।

शास्त्रेषु नित्यविहितश्रवणश्रमाया देव्याः क्षणं कमपि चित्तविनोदहेतोः ॥
 नानाकथान्दतनयस्य दृष्टकथायाः सारस्य सज्जनमनोऽम्बुधिपूर्णचन्द्रः ।
 सोमेन विप्रवरभूरिगुणाभिरामरामात्मजेन विहितः खलु सङ्ग्रहोऽयं ॥
 (प्रविततनरभक्तिकथासरित्सार + × + विरचितोऽयं ।)
 सोमेनामलरचिना हृदयानन्दाय भवतु सताम् ॥

संवत् ॥ १६८२ ॥ भाद्र २४ ॥

विषयः । १ पीठलम्बकस्य प्रथमतरङ्गे,—अनुक्रमणिका । कैलासगिरिवर्णनादिप्रस्तावः ।
 २ त०,—वररचिभूतपुष्पदन्तस्य काणभूतिप्राप्तिविवरणं । वर्षाचार्यकथा च ।
 ३ त०,—काणभूतिं प्रति वररचिवाक्यं । ४ त०,—वररचेरात्मपत्नीशान्नादि-
 विवरणं । ५ त०,—योगानन्दशकटारयोः सपाख्यानादिकं । ६ त०,—गुणाख्यस्य
 विन्ध्यवासिनीस्थानगमनादिदृष्टान्तः । ७ त०,—सर्ववर्षाणं प्रति कार्तिकेय-
 प्रसादकथनं । व्याकरणोत्पत्त्यादिप्रश्नः । ८ त०,—गुणाख्यस्य काणभूतिप्रमुखात्
 कथाश्रवणपुरःसरं पैशाचभाषया ग्रन्थशतरचनादिप्रस्तावः । इति पीठलम्बकः
 समाप्तः ॥ १ ॥

२ कथामुखलम्बकस्य प्रथमतरङ्गे,—ग्रन्थप्रशंसानन्तरं विद्याधरकथाप्रकाशानुक्रम-
 णिकादिवर्णनं । २ त०,—सहस्रानीकस्य सृगावत्यन्वेषणार्थं गमनादिप्रस्ता-
 वना । ३ त०,—तस्य पुनः उद्यनाभिधेयपुत्रराज्याभिषेकविवरणं । ४ त०,—
 वासवदत्ताविवाहार्थं वत्सराजानयनाय महागजप्रेरणादिविवरणं । ५ त०,—
 वत्सराजस्य वन्धनं । तं प्रति वासवदत्ताया अनुरागादिवर्णनञ्च । ६ त०,—तया
 सह वत्सेशस्य विवाहादिवर्णनादिकं । इति कथामुखलम्बकः समाप्तः ॥ २ ॥

३ लावणकलम्बकस्य प्रथमतरङ्गे,—सगंधेशदुहित्रा पद्मावत्या सह वत्सराजस्य
 विवाहार्थं यौगम्बरायणरुसम्पत्तोर्वासवदत्ताच्छविमदाहमत्तणादिकीर्तनं । २ त०,—
 —पद्मावतीं भर्तुर्बल्लभतां निर्वर्ण्य वासवदत्तायाः प्रकृताभिप्रेतशरणनिश्चयादि-
 विवरणं । ३ त०,—जर्वश्या सह पुरुषवसः सङ्गमनविवरणं । विहितसेनस्य
 राज्ञ उपाख्यानं । पाटलिपुत्रस्थधर्मगुप्तादीनामुपाख्यानं । ४ त०,—वत्सराजस्य
 कौशाम्बीप्रवेशविवरणं । गोपालकसंवादः । आदित्यसेनादीनामुपाख्यानं । विदू-
 षकस्य विवाहः । ५ त०,—देवदासादीनामुपाख्यानं । वत्सराजदिविजयवर्णनं ।
 ६ त०,—अग्निदत्तपुत्रादीनामुपाख्यानं । कार्तिकेयजन्मविवरणं । सुन्दरको-
 पाख्यानं । इति लावणकलम्बकः समाप्तः ॥ ३ ॥

४ नरवाहनदत्तजननलम्बकस्य प्रथमतरङ्गे,—वत्सराजस्य चक्रवर्त्तिलेन श्रिय्युप-
 भोगवर्णनादिकं । तेन सह नारदस्य संवादः । २ त०,—जीमूतवाहनस्य उपा-

विषयः । ल्यान् । वासवदत्ताया गर्भदत्तान्तः । २ त०,—वासवदत्तायाः सप्तदत्तान्तः ।
विक्रमचण्डालकाशीराजस्य उपाख्यानं । नरवाहनस्य जन्मादिविवरणं ।
इति नरवाहनदत्तजननलम्बकः समाप्तः ।

५ चतुर्दशकालम्बकस्य प्रथमतरङ्गे,—कनकरेखाया उपाख्यानं । बालकभक्तस्य
उपाख्यानं । २ त०,—राजकन्यास्वाभार्थं वर्द्धमानपुरात् कनकपुरीं प्रति प्रस्थि-
तस्य सत्यव्रतस्य उपाख्यानं । गोविन्दस्वामिन उपाख्यानं । नूपुरानघनार्थमशोक-
दत्तस्य श्लेशानगमनादिविवरणं । ३ त०,—अर्णवमार्गेण गन्धतोः सत्यव्रतशक्ति-
देवयोरारवर्तमध्ये प्रवहणनिमज्जनाद् दृष्टमेकमन्वासाय लम्बजीवितयोः पक्षिसा-
हाय्येन अभीष्टस्थानगमनादिवृत्तान्तकथनं । इति चतुर्दशकालम्बकः समाप्तः ।

६ मदनकक्षुकालम्बकस्य प्रथमतरङ्गे,—नरवाहनदत्तस्य विद्याभ्यासादिकथनं । तच्च-
शिलाधिपस्य कलिङ्गदत्तस्य उपाख्यानं । १ त०,—चित्रकूटाधिपतेः सुषेणस्य
उपाख्यानं । कलिङ्गसेनाया उपाख्यानं । २ त०,—कलिङ्गसेनासमीपे सोम-
प्रभाया निजपूर्वजन्मदत्तान्तकीर्तनं । ४ त०,—कलिसेनां पश्यतो मदनवेगाख्य-
विद्याधरकिशोरस्य चेष्टावर्णनादिकं । स्वभर्तुः प्रवयत्यथा दुःखितायाः सोमप्रभायाः
प्रसूतात् वत्सराजगुणान् आकर्ष्य कलिङ्गसेनायास्ते प्रति अनुरागादिकीर्तनं ।
विक्रमादित्योपाख्यानं । ५ त०,—पित्रा अन्यस्मै प्रदेशात्मात्मानं निश्चित्य तस्याः
सोमप्रभाया सह कौशाम्बीगमनोपायादिचिन्तनं । उषानिरुद्धयोः उपाख्यानं । ६ त०,
—यौगन्धरायणोद्योगेन तथा सह वत्सराजस्य विवाहप्रस्तावादिकथनं ।
७ त०,—वासवदत्तापद्मावत्यादीनां वत्सराजेन समं संलापः । गोकर्णधिपस्य श्रुत-
सेनस्य उपाख्यानं । ८ त०,—निशीथसमये कलिङ्गसेनासमीपे उपस्थितस्य वत्से-
भस्य तथा सार्द्धं कथोपकथनादिकं । इन्द्रदत्तस्य उपाख्यानं । नरवाहनदत्तस्य
यौवराज्याभिषेकः । मदनकक्षुकाया रूपं निरीक्ष्य तस्य चेष्टादिवर्णनं । तथा सह
तस्य परिणयवर्णनञ्च । इति मदनकक्षुकालम्बकः समाप्तः ॥

७ रत्नप्रभालम्बकस्य प्रथमतरङ्गे,—एकदा उपवनं गतस्य नरवाहनस्य समीपे अशो-
कपादपमूलस्थिताया अदृष्टचरायाः कामिन्या निजपरिचयदानविवरणं । हेम-
प्रभनामकविद्याधरस्य उपाख्यानं । विक्रमतुङ्गराजस्य उपाख्यानं । रत्नप्रभाया सह
नरवाहनस्य विवाहः । २ त०,—रत्नकूटद्वीपाधिपतेः उपाख्यानं । ३ त०,—
उज्जयिनीसूत्रवणिकुमारस्य उपाख्यानं । ४ त०,—पाटलिपुत्रस्य विक्रमादित्यस्य
उपाख्यानादिकं । ५ त०,—वर्द्धमानपुरस्य वीरभुजद्वयस्य उपाख्यानादिकथनं ।
६ त०,—यौगन्धरायणपुत्रेण मरुभूतिना सह गोमुखनामधेयस्य वत्सराजमन्त्रिणो
वाक्कलद्वयवर्णनं । प्रतिष्ठानपुरस्य तपोदत्तनामकद्विजस्य उपाख्यानादिकथनं ।

विषयः । ७ त०,—चिरायुरिति नामकस्य राज्ञ उपाख्यानादिकीर्तनं । ८ त०,—सृगयार्थं वनप्रविष्टेन नरवाहनदत्तेन सह तापस्याः संवादः । कर्पूरिकाया उपाख्यानं । ९ त०,—गोमुखसमीपे नरवाहनदत्तस्य खड्गदत्तान्तकथनं । खड्गदत्तदेशमुद्दिश्य चलितस्य गोमुखमात्रसहायस्य तस्य पुरतः पथिककर्तृकं काञ्चीपुरस्थबाहुबलनामकभूपालस्य उपाख्यानादिकीर्तनं । कर्पूरिकापरिणयानन्तरं पुनस्तस्य स्वदेशागमनविवरणं । इति रत्नप्रभालम्बकः समाप्तः ॥

८ सूर्यप्रभालम्बकस्य प्रथमतः,—वज्रप्रभनामकविद्याधरस्य उपाख्यानादिकथनं । चीनदेशाधिपतिपौरवनामकदृष्टपतेः कन्याया वीरभट्टादिराजकुमारीणाञ्च उपाख्यानं । २ त०,—चन्द्रप्रभस्य राज्ञः पुरतो भूमिं विदार्य मयासुरस्य उद्गमनविवरणं । सूर्यप्रभ-सुनीयप्रभतीनामुपाख्यानं । ३ त०,—सूर्यप्रभाय प्रह्लादस्य यामिनीनामिकाकन्यादानविवरणं । ४ त०,—श्रुतशर्माणसमिधोधयितुं मयेन सह सूर्यप्रभस्य प्रयाणवर्णनं । ५ त०,—तथोर्ध्वदिविवरणं । ६ त०,—उज्जयनीस्थमहासेनस्य राज्ञ उपाख्यानादिकीर्तनं । ७ त०,—महादेवाज्ञया तयोः सन्धिकरणपुरःसरं सूर्यप्रभश्रुतशर्माणाः खखानगमनादिविवरणं । सूर्यप्रभस्य कामचूडामणितनयापाणिग्रहणाद्विदितान्तकथनं । इति सूर्यप्रभालम्बकः समाप्तः ॥

९ अलङ्कारवतीलम्बकस्य प्रथमतः,—महारण्यसम्ये नरवाहनदत्तस्य दिव्यवीणारवोन्मिश्रसङ्गीतश्रवणविवरणं । श्रीसुन्दरपुरवासिनोऽलङ्कारश्रीलनामकविद्याधरस्य उपाख्यानं । अलङ्कारवत्या सह नरवाहनस्य विवाहः । २ त०,—पितुर्ननुज्ञया वसन्तकेन समञ्चालङ्कारवत्या तस्य अशुरालयगमनादिविवरणं । ३ त०,—लक्ष्मपुरस्य लक्ष्मदत्तनामकस्य दृष्टस्य उपाख्यानं । विक्रमपुरस्यविक्रमशुङ्गनरपतेरुपाख्यानादिकथनं । ४ त०,—नारिकेलद्वीपवासिनां रूपसिद्धिप्रमाणसिद्धिप्रभतीनामुपाख्यानं । ५ त०,—कनकपुराधिपतेरुपाख्यानादिकं । ६ त०,—कमलपुराधिवासिचन्द्रसामिद्रिजस्य उपाख्यानं । सुरपुराधिनायस्य सूरसेनस्य उपाख्यानादिकथनं । इति अलङ्कारवतीलम्बकः समाप्तः ॥

१० शक्तिशैलम्बकस्य प्रथमतः,—उदयनराजनामाकृतितरलकटापहारदत्तान्तकथनं । पाटलिपुत्रस्थशुभदत्तनामकवाहकस्य उपाख्यानं । चित्रकूटनगरस्थरत्नवर्धनामकधनपतेरुपाख्यानं । २ त०,—प्रतिष्ठानगराधिपतेः विक्रमसिंहस्य उपाख्यानं । बलवर्ध्मण उपाख्यानादिकीर्तनं । ३ त०,—नरवाहनस्य अकस्माद् विद्याधरीगणदर्शनविवरणं । काञ्चनपुरीसद्दीन्द्रस्य सुमनस उपाख्यानादिकथनं । ४ त०,—शूरवर्ध्मण उपाख्यानं । पिङ्गलनामकसिंहस्य उपाख्यानादिकथनं । ५ त०,—वाणिजकपुत्रस्य मुग्धबुद्धेरुपाख्यानं । लघुपातीतिनामककाकस्य उपा-

विषयः । ख्यानं । अजागरस्य उपाख्यानादिकथनञ्च । ६ त०,—काकराजस्य मन्त्रिणाम् उड्डि-व्याड्डिप्रभृतीनामुपाख्यानं । ७ त०,—यशोधरलक्ष्मीधरनामकयोः यम-जयोः सद्योदरयोरुपाख्यानं । ८ त०,—देवशर्माण उपाख्यानं । घट-कर्पटनाम-कयोश्चौरयोरुपाख्यानादिकं । ९ त०,—पित्रा निराकृतस्य सभार्यस्य कस्यचिद् वणिज उपाख्यानं । वज्रवेगाभिधानविद्याधरस्य उपाख्यानादिकथनं । १० त०,—काश्मीरीयविजयक्षेत्रस्यस्य परिव्राजकस्य उपाख्यानं । दक्षिणापथस्यस्य शृङ्गीपते-रुपाख्यानं । हेमप्रभाप्रव्राजिकयोरुपाख्यानं । इति शक्तियशोलम्बकः समाप्तः ॥

११ वेलालम्बकस्य प्रथमतरङ्गे,—रुचिरदेव-यौतकयोरुपाख्यानं । चन्द्रसारस्य उपा-ख्यानं । इति वेलालम्बकः समाप्तः ॥

१२ शशाङ्कवतीलम्बकस्य प्रथमतरङ्गे,—नरवाहनदत्तस्य अद्भुतखम्बदर्शनवृत्तान्तक-थनं । कान्यकुब्जस्य शूरदत्तनामकद्विजतनयस्य उपाख्यानं । ललितलोचनया सह नरवाहनस्य विवाहः । २ त०,—अयोध्याधिपस्य मृगाङ्कदत्तस्य उपाख्यानं । ३ त०,—विस्त्रुचिकारोगाक्रान्तस्य अमरदत्तस्य पुत्रकृतोऽयसभिचार इति मन्थमा-नस्य निजतनयमृगाङ्कदत्तनिर्वासनादिविवरणं । निर्व्यासितस्य मृगाङ्कदत्तस्य शशाङ्कवतीं प्रति अनुरागादिवर्णनञ्च । ४ त०,—शशाङ्कदत्तस्य जलमानुषहृत-शावरभूषालोडरणं । तत्समीपे मयूररूपस्य भीमपराक्रमाभिधानस्य मन्त्रिणो निज-वृत्तान्तकीर्तनं । कनकमञ्जर्या उपाख्यानादिकथनं । ५ त०,—तत्पुरतो गुणा-करस्य निजवृत्तान्तकथनं । विन्ध्यपर्वतस्थवराहस्य उपाख्यानादिकं । पाञ्चाल-देशस्थितस्य देवभूतिद्विजस्य उपाख्यानं । केदारगिरिस्थस्य शुभनयमुनेरुपाख्याना-दिकञ्च । ६ त०,—त्रिगर्जनगरीस्थस्य द्विजकिशोरस्य उपाख्यानं । भूनन्दस्य भूपतेरुपाख्यानं । पद्मिष्ठाया उपाख्यानं । वेतालसाधकस्य उपाख्यानं । श्रीदर्शनस्य अनङ्कमञ्जरीपरिणयादिविवरणं । ७ त०,—मृगाङ्कदत्तस्य खम्बत्येन गजरूपधारिणा शक्तिना सह साक्षात्कारादिविवरणं । अयोध्यापतेः श्रुतधरस्य उपाख्यानं । भीम-भटेन सह मृगाङ्कस्य मित्रतादिकथनं । ८ त०,—सत्समीपे विक्रमकेशरिणो निजवृत्तान्तवर्णनं । गोदावरीतीरस्थदेशधिपतेः विक्रमसेनस्य शान्तश्रीलाख्य-भिक्षूपदेशेन वेतालानयनादिविवरणं । अत्र, १ प्रथमवेताले,—वाराणसीराज-तनयस्य वज्रमुकुटस्य उपाख्यानं । २ त०, २ वेताले,—मन्दारवत्या उपाख्यानं । ३ त०, ३ वेताले,—पाटलिपुत्रस्थविक्रमकेशरिण उपाख्यानं । ४ त०, ४ वेताले,—शूद्रकवृत्तेरुपाख्यानं । ५ त०, ५ वेताले,—सोमप्रभाया उपाख्यानं । ६ त०, ६ वेताले,—मदनमुन्दर्या उपाख्यानं । ७ त०, ७ वेताले,—सच्च-श्रीलस्य उपाख्यानं । ८ त०, ८ वेताले,—विष्णुसामिपुत्राणामुपाख्यानं । ९ त०, ९

विषयः । त०, ९ वेताले,—वीरदेवदत्तपतेरुपाख्यानं । १७ त०, १० वेताले,—मदनसेनाया उपाख्यानं । १८ त०, ११ वेताले,—धर्मध्वजभूपालस्य उपाख्यानं । १९ त०, १२ वेताले,—अङ्गदेशाधिपस्य यशःकेतोरुपाख्यानं । २० त०, १३ वेताले,—विद्याधरकर्लकहरिखामिकामिनीहरणोपाख्यानं । २१ त०, १४ वेताले,—रत्नदत्त-सुताया रत्नावल्या उपाख्यानं । २२ त०, १५ वेताले,—यशःकेतुतनयायाः शशिप्रभाया उपाख्यानं । २३ त०, १६ वेताले,—जीमूतवाहनस्य उपाख्यानं । २४ त०, १७ वेताले,—उन्मादिन्या उपाख्यानं । २५ त०, १८ वेताले,—चन्द्र-खामिन उपाख्यानं । २६ त०, १९ वेताले,—धनवत्या उपाख्यानं । २७ त०, २० वेताले,—चित्रकूटाधिपस्य चन्द्रलोकस्य उपाख्यानं । २८ त०, २१ वेताले,—अनङ्गमञ्जर्या उपाख्यानं । २९ त०, २२ वेताले,—कुसुमपुरस्यविष्णुखामिकुमा-राणामुपाख्यानं । ३० त०, २३ वेताले,—शोभावतीनगरीस्ययज्ञसेमकुमारस्य वेदसेमस्य उपाख्यानं । ३१ त०, २४ वेताले,—चन्द्रवतीलावण्यवत्योरुपाख्यानं । ३२ त०, २५ वेताले,—विक्रमसेनस्य सञ्ज्ञासिशिरश्चेदनादिविवरणं । ३३ त०,—सृगदत्तेन सह युतश्रीलद्विजस्य कथोपकथनादिकं । गणाधिपप्रसादेन निद्रा-समये सृगाक्षस्य शशाङ्कवतीलाभोपायादिपरिज्ञानविवरणं । ३४ त०,—तत्समीपे व्याघ्रसेनस्य निजदृष्टान्तकथनादिकं । ३५ त०,—सृगाक्षस्य उज्जयिनीप्रवेशवि-वरणं । उज्जयिनीपतेः कर्मसेनस्य समीपे तत्तत्तदूतप्रेरणदिकञ्च । ३६ त०,—शशाङ्कवतीपरिणयादिविवरणं । इति शशाङ्कवतीलम्बकः समाप्तः ॥

१३ मदिरावतीलम्बकस्य प्रथमतः रङ्गे,—मदनकञ्जुकाभिलाषयाकुलस्य नरवाहनदत्तस्य मलयाचलपरिधमणादिविवरणं । तत्र ब्राह्मणकुमारयोरुपाख्यानं ।
इति मदिरावतीलम्बकः समाप्तः ॥

१४ पञ्चलम्बकस्य प्रथमतः रङ्गे,—अङ्गिरस उपाख्यानादिकं । नरवाहनस्य गन्धर्व-नगरप्रयाणादिकथनं । २ त०,—वीणादत्ताभिधानगन्धर्वकर्लकं कूपपतितनरवा-हनदत्तोद्धरणं । गन्धर्वदत्ताया उपाख्यानं । तथा सह नरवाहनस्य विवाहादि-वर्णनं । ३ त०,—अष्टयमूकगिरिस्थितस्य नरवाहनस्य समीपे प्रभावत्या आगमना-दिविवरणं । तत्र विद्याधरसुन्दर्यौरागसनदृष्टान्तकथनं । नरवाहनस्य विद्या-प्राप्तिः । सुलोचनापरिणयानन्तरं तस्य पुनः चक्रवर्त्तिललाभविवरणं । ४ त०,—नागखामिन उपाख्यानादिकथनं । इति पञ्चलम्बकः समाप्तः ॥

१५ महाभिषेकलम्बकस्य प्रथमतः रङ्गे,—विद्याधरमात्रसहायस्य नरवाहनस्य वामदेव-मुनेराश्रमगमनादिविवरणं । २ त०,—नरवाहनस्य कनकवत्यादिपाणिग्रहणविव-रणं । ऋषभपञ्चते तस्य महाभिषेकविवरणं । वासवदत्ता-वत्सेश-यौगम्भरायणप्रभ-

विषयः । तीनां तत्र गमनादिदृष्टान्तकथनं । इति महाभिषेकलम्बकः समाप्तः ॥

१६ सुरतमञ्जरीलम्बकस्य प्रथमतरङ्गे,—वसन्तकाले नरवाहनस्य मन्दकिनीतीर-
परिभ्रमणविवरणं । शूरसेनराजपत्न्याः सुषेणाया उपाख्यानं । २ त०,—सुरत-
मञ्जर्या उपाख्यानादिकथनं । ३ त०,—नरवाहनं प्रति कश्यपमुनेरुपदेशदानं ।
चन्द्रालोक्यनामकस्य शिवराजस्य उपाख्यानं । इति सुरतमञ्जरीलम्बकः समाप्तः ॥

१७ पद्मावतीलम्बकस्य प्रथमतरङ्गे,—सर्वे स्त्रीभिः कश्यपाश्रममधिवसतो नरवाहनस्य
मदनकञ्चुकाविरहखिन्नस्य पुरतो मुनीनां विविधोपन्यासकथनादिकं । बुधदत्तस्य
वाराणसीपतेरुपाख्यानं । २ त०,—विद्युत्प्रभनामकस्य दैत्येन्द्रस्य उपाख्यानादि-
कथनं । ३ त०,—विद्युद्भजेन सह देवानां युद्धदृष्टान्तकथनं । गन्धर्वराजकुमार्याः
पद्मावत्या उपाख्यानकथनादिकं । ४ त०,—पद्मावत्या विरहवर्णनादिकं । सख्या
सह तस्याश्चन्द्रपुरगमनादिविवरणं । पद्मावत्याः स्वप्नदर्शनादिदृष्टान्तकथनं ।
५ त०,—शिवमर्चयन्त्यास्तस्या दैववाणीश्रवणादिविवरणं । मेरुध्वजपुत्रयोः मुक्ता-
फलध्वजमलयध्वजयोरुपाख्यानं । ६ त०,—तयोः पद्मावतीस्य मन्त्रभाषां सह
विवाहवर्णनं । इति पद्मावतीलम्बकः समाप्तः ॥

१८ विषमशीललम्बकस्य प्रथमतरङ्गे,—अवन्तिदेशाधिपस्य महेन्द्रादित्यस्य उपाख्याना-
दिकथनं । २ त०,—दुन्दुभिनामकयक्षराजदुहितुर्मदनमञ्जर्या उपाख्यानं । डि-
ण्डाकरालोपाख्यानादिकं । ३ त०,—उज्जयिनीनाथस्य विक्रमादित्यस्य सिंहले-
खरकन्यापरिण्यादिविवरणं । तस्य पुनः मलयवती-चन्द्रावत्यादिपाणिग्रहणवर्ण-
नञ्च । ४ त०,—विक्रमादित्यसमीपे राज्ञा अनङ्गवत्याः कार्पाटिकापाख्यानकथ-
नं । कटाहद्वीपाधिपतेरश्वत्थनामकस्य नृपस्य उपाख्यानादिकथनं । विषमशीलो-
पाख्यानं । ५ त०,—विक्रमादित्यसमीपे कस्यचित् नृतभार्याजीवनप्राप्तिविवरण-
कथनं । कलिङ्गाधिपतेरुपाख्यानं । नरवाहनेन सह मदनकञ्चुकासमागमविव-
रणञ्च । कविपरिचयः । समाप्तिः ॥

No. 1259. आदिकाण्डमनोहरा ।

Substance, country-made yellow paper, 16 × 4½ inches. Folia, 25.
Lines, 9 on a page. Extent, 900 s'lokas. Character, Bengali. Date, ?
Place of deposit, S'rirámpur College. Appearance, fresh. Prose. Generally
correct.

Ādikāṇḍa-manoharā. A commentary on the first book of Válmíki's
Rámáyana. By Lokanátha Chakravartí. The most approved commen-

tary is that by Nilakanṭha, and an edition of it is now in course of publication by Hemachandra Bandyopādhyāya.

Beginning. नत्वा रघूत्तमस्य परमं महत्सङ्गक्षेत्रबन्धुनिचयान्वतमोनुनादं ।

श्रीलोकनाथबुध एष मनोहरायां रामायणस्य विदुषां प्रमुदे तनोति ॥

आस्ते यदा विसलबोधसुबोधटीका सर्गसञ्चरचिता च मनोज्ञरूपा ।

अत्रापि सारपरस्य विसत्सरस्य श्रीलोकनाथरचितैव मनो विधत्ते ॥

प्रतिकल्पं श्रीरामायणपुराणेतिहास + + + मनो नैर्मल्यद्वारा अवणद्वारा मन-

नादिद्वारा वा तत्त्वज्ञानोपपादकाः सन्त्येव यद्यपि, तथापि तासुपेविद्या-

विसर्पशैलिना भगवतः कस्यापि स्वकल्लेन यशोऽर्पयन्त्यः प्रतिकल्पं विलसन्तीति

अस्मिन् कल्पे अखिलभुवनभवनानेकचित्रनिर्माणचतुरेण ब्रह्मणा तदर्थं + पि

तामिस्राभिश्च भगवान् वाल्मीकिरेव यशोभागीकृतः, तत्र काण्डसप्तकश्रीरामा-

यणकर्ता वाल्मीकिश्च प्रवृत्तप्रवधिकबालचरितवर्णन एव आदिकाण्डस्य प्रवृत्तिः,

तत्र सर्गाश्चतुःषष्टिरेव वृत्तान्ताः, द्वाशीतिरिति अस्मदङ्कतोऽपि वृत्तान्तानुक्रमे-

णैव, तत्र भगवतो वाल्मीकस्य करतलायितभुवनतदाग्रयवृत्तान्तस्य यद्युपदेशा-

पेक्षापि नापेक्षिता, तथापि विनोपदेशं तत्पुनर्युगस्य अवैदिकत्वेन श्रीमद्भगव-

न्नारदोपदेशस्यापि वृत्तत्वेन प्रथमं भगवता नारदेन सप्तकाण्डार्थं उपदिष्ट इति ।

प्रथमसर्गे स एव प्रसूयते भगवता वाल्मीकिेन । तत्र,—

“नमस्तस्मै सुमीन्द्राय श्रियुताय तपस्विने ।

शान्ताय वीतरागाय वाल्मीकाय नमो नमः ॥”

इति प्रथमतो विसलबोधाः सम्यग्दायविशुद्धमपि पठन्ति. व्याचक्षते च इत्यादिः ।

End.

अततरो विनीततरः ॥ १४ ॥ देवान् यौवराज्ये अभिषेचनं याचन्ते प्रार्थयन्ते ।

Colophon.

इति लोकनाथचक्रवर्तिकृततायामादिकाण्डमनोहरायां रामाभिषेकव्यवसायः ।

विषयः ।

वाल्मीकिवृत्तरामायणादिकाण्डस्य व्याख्यानं ।

No. 1260. अयोध्याकाण्डमनोहरा ।

Substance, country-made yellow paper, 16 × 4½ inches. Folia, 48. Lines, 10 on a page. Extent, 1,909 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'rirāmpur College. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Ayodhyākāṇḍa-manoharā. The second book of the work noticed in the preceding No. 1259.

Beginning. श्रीरामो जयति । अञ्जलिमालाः अञ्जलिश्रेणीः । प्रतिगृह्य दर्शनेन स्वीकृत्य ॥ १ ॥

End. व्यतिक्रमादिति अङ्गमाभाव आर्षः । व्यतिक्रमादिति वा पाठः ॥ ६ ॥

Colophon. इति श्रीलोकनाथचक्रवर्त्तिकतायाम् अयोध्याकाण्डमनोहरायां नन्दिग्राम-निवासः । अयोध्याकाण्डं समाप्तं ॥

विषयः । वाल्मीकिरामायणायोध्याकाण्डस्य व्याख्यानं ।

No. 1261. आरण्यकाण्डमनोहरा ।

Substance, country-made yellow paper, $16 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 43. Lines, 9 on a page. Extent, 1,644 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'rīrāmpur College. Appearance, fresh. Prose. In- correct.

Aranyakāṇḍa-manoharā. The third book of the work noticed under No. 1259.

Beginning. ॐ नमो रामाय । तपोवनं तपोवने वा पाठः ॥ १ ॥ तापसे वानप्रस्थ आश्रमे येषां ते, राममाश्रित्य अवलुक्ष्य दृष्ट्वा इत्यर्थः । इत्यादिः ।

End. आसनानां खलिकपद्मादीनां, नियमः नियमासनं तत्रैव पूजाकाले अयितं प्राप्तं मुखमारभो है, न पुनरनियतासनैरित्यर्थः ।

Colophon. इत्यारण्यकाण्डस्य श्रीलोकनाथचक्रवर्त्तिकता मनोहरा समाप्ता ।

विषयः । वाल्मीकिरामायणारण्यकाण्डस्य व्याख्यानं ।

No. 1262. किष्किन्ध्याकाण्डमनोहरा ।

Substance, country-made yellow paper, $16 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 48. Lines, 10 on a page. Extent, 1,665 s'lokas. Character, Bengal. Date, ? Place of deposit, S'rīrāmpur College. Appearance, fresh. Prose. Incorrect.

Kishkindhyākāṇḍa-manoharā. The fourth book of the work noticed under No. 1259.

Beginning. नला रघूत्तममयं परमं महत्सङ्गक्षेत्रबन्धुनिचयान्धतमानुनोदं ।

श्रीलोकनाथबुध एष मनोहराख्यां रामायणस्य विदुषां प्रमुदे तनोति ॥

किष्किन्ध्याकाण्डपदानां व्याख्यानसधुनादरात् ।

कलयन्तु बुधाः कामसुखार्थं परमत्वरं ॥

तत्र किष्किन्ध्याशब्दे निर्यकारः सयकारश्च, सूदन्यमध्यमः । इत्यादिः ।

End.

प्रवदन्तमङ्गदं, तथेत्यब्रुवन् सचान्वितः सत्वरं जगाम इत्यन्वयः ॥ १४ ॥ पिट-

राजः, वर्मराजः ॥ १५ ॥

Colophon. इति श्रीलोकनाथचक्रवर्त्तिकता किष्किन्ध्याकाण्डमनोहरा समाप्ता ।

विषयः । वाल्मीकिवृत्तरामायणकिष्किन्ध्याकाण्डस्य व्याख्यानं ।

No. 1263. पद्मपुराणीयपातालखण्डः ।

Substance, country-made yellow paper, 7 × 5 inches. Folia, 165. Lines, 31 on a page. Extent, 5,115 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'rirāmpur College. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Pātāla khaṇḍa of the Padma Purāṇa. This is the fourth part of the second great Purāṇa by Vyāsa. It comprises nine thousand slokas, divided into one hundred and two chapters. (*Ante*, p. 247). Its principal subject is a new and very diffuse version of the Rāmāyaṇa. Professor Wilson has given a full analysis of this work, (*Essays* I, pp. 45ff.) and to it I must refer the reader for information on the subject. The contents of the different chapters have been detailed below in Sanskrit.

Beginning. कदाचिन् नैमिषारणे सूतं परमकोविदं ।

कोविदाः सर्वधर्मेषु सर्वज्ञेषु कोविदाः ॥

श्रुतिस्मृतिपुराणज्ञाः सदाचारपरायणाः ।

अनूचानाः सदस्याश्च सर्वदा धर्मवादिनः ॥

केचित् स्वाध्यायनिरताः केचिद्देदार्थतत्परः ।

केचिदध्यात्मतत्त्वज्ञाः केचिद् योगविशारदाः ॥

सर्केषु निपुणाः केचिन् मीमांसायां विचक्षणाः ।

वेदान्तज्ञानसिद्धान्ताः सोऽहमस्मि जपे रताः ॥

वेदाभ्यासेऽतिनिपुणास्तपसा स्तुर्व्यवर्चसः ।

विकालज्ञा महात्मानः स्वधर्मनिरताः सदा ॥

चतुःषष्टिकलाभिज्ञासोजसा सूर्यवर्चसा ।
 त्रिकालध्याननिरताः सर्वशास्त्रविशारदाः ॥
 हिमवन्निलयाः केचिन्महेन्द्रनिलयाः परे ।
 बिन्वाद्रिनिलयाश्चान्ये सद्वाद्रिनिलयास्तथा ॥
 श्रीशैलनिलया ये च कुषत्सेवस्थिताश्च ये ।
 पम्पानिवासिनो ये च कुमाराचलवासिनः ॥
 मलयचलगाः केचिन्निषिध्याचलवासिनः ।
 मात्स्यवन्निलयाः केचित् त्रिकूटाचलवासिनः ॥
 दण्डकारणनिलया नङ्गपारणवासिनः ।
 चम्पकारणगा केचिद्दीक्षारणनिवासिनः ॥
 धर्मारण्यरताः केचिद्गुहारण्यरतास्तथा ।
 ब्रह्मारण्यरताश्चान्येऽर्जुन्दारण्यनिवासिनः ॥
 एते चान्ये च मुनयः सश्रिया बहवो मताः ।
 सन्तः + + धना दत्ता जितमाया जितेन्द्रियाः ॥
 अहङ्कारविहीनाश्च निर्ममाः कामवर्जिताः ।
 भगवद्भ्याननिरता लोकानुग्रहतत्पराः ॥
 निर्मोहाः क्रोधनिर्मुक्ताः शान्ता निर्लोभमत्पराः ।
 शमादिगुणसम्पन्ना दृढभक्ता दयालवः ॥
 नारायणं जगन्नाथं सर्वार्थक्षमनामयं ।
 यजन्तः परया भक्त्या तत्पदाविष्टमानसाः ॥
 कृष्णजिनप्रावरणा जटिला ब्रह्मचारिणः ।
 गृणन्तः परमं ब्रह्म जगच्चतुरनामयं ॥
 जितनिद्रा जिताहारा द्रुन्दुःखसहिष्णवः ।
 पश्यन्तो विष्णुरूपेण चराचरमिदं जगत् ॥
 अर्बुभक्ष्या वायुभक्ष्याश्च शीर्णा पर्णाशनाः सदा ।
 निराहारास्तथा चान्ये कन्दमूलफलाशनाः ॥
 कृच्छ्रातिकृच्छ्रपाराकैलासकृच्छ्रैस्तथैन्दवैः ।
 नित्यं संशोधितात्मानस्तथा सान्तपनादिभिः ॥
 धर्मार्थकाममोक्षानामुपायं ज्ञातुमिच्छवः ।
 एतदा मिलिताः सर्वे पप्रक्षुरिदमादरात् ॥

ऋषयः कचुः । सूत सूतविदां श्रेष्ठ व्यासहार्दविचक्षण ॥ इत्यादिः ।

End. गङ्गायै यमुनायै च सरस्वत्यै वटाय च ।

सोमेश्वराय शेषाय साधवाय नमो नमः ॥

Colophon. इति श्रीपद्मपुराणे पातालखण्डे सूतशौनकसंवादान्तर्गतशेषसनकसंवादे श्रुत तमोऽध्यायः ।

विषयः । पद्मपुराणीयपातालखण्डीयप्रयागमाहात्म्यप्रकरणमिदं । अत्र १ प्रथमाध्याये,—
सुतेन सह ऋषीणां संवादः ।

२ अ०,—देवदानवयक्षगिरिन्दीवेददृक्षशास्त्रप्रभृतीनां राजनिरूपणादिकं ।
शौचद्यादिधर्मपादकीर्तनादिकं । स्वेयमदाद्यधर्मपादकथनं । कलौ नराणां
प्रकृत्यादिनिरूपणं ।

३, ४ अ०,—प्रयागमाहात्म्यकथनं । भगवत्तत्त्वजिज्ञासूनां सनकादीनां पाताल-
गमनपूर्वकं शेषस्तवनं । कामद-सोच्चदभेदेन तीर्थद्वैविध्यकथनं । प्रयागस्य तीर्थ-
राजत्वनिर्व्वचनं ।

५, ६, ७, ८ अ०,—देवगणसनाथस्य नारदस्य ब्रह्मस्त्वनादिविवरणं । ब्रह्मादि-
कृतप्रयागतुलाकरणवृत्तान्तः । प्रयागपरिमाणदिकथनं । तत्र ब्रह्मकृतान्त्रमेध-
यज्ञानुष्ठानविवरणं । तत्कृतसाधवस्तोत्रं ।

९, १० अ०,—अततो नीलकण्ठस्य पुरतो साधवस्याविर्भाववृत्तान्तः । तत्कृतसाधव-
स्तोत्रं । साधवाज्ज्ञया वटमूले शिवस्य नित्यावस्थानविवरणं । प्रयागक्षेत्रे शक्रकृतो-
द्यानशोभावर्णनं । इन्द्रकृतसाधवस्तोत्रादिकं

११, १२ अ०,—कामनाभेदे पुष्पविशेषेण पूजाविधानं । लक्षपुष्पपूजाविधिः ।
लक्षप्रदक्षिण-लक्षणसंस्कार-लक्षदीपदानानां विधानं । मासविशेषे एतेषां फल-
विशेषकथनं ।

१३, १४ अ०,—साधवसमीपे अलौकिकरूपलावण्यशालिनीमविदितपूर्व्वां का-
मिनीं निरीक्ष्य लक्ष्म्यादीनां विस्मयः । अस्या जन्मादिविवरणं । विकटोपाख्यान-
कीर्तनञ्च ।

१५, १६, १७, १८ अ०,—अग्नितीर्थोत्पत्तिविवरणं । लक्षहोमविधिः । तत्र
कुण्डादिनिर्माणप्रक्रिया । यमसमीपे दृढब्राह्मणरूपस्य भगवतो यत्किञ्चिद्दानेनापि
महत्फलं भवतीति कथनं ।

१९ अ०,—निर्ऋतिक्षेत्रवर्णनं । विकिरनासधेयक्षेत्रवर्णनं । क्षुधार्तस्य भिक्षुकस्य
निर्ऋतिसमीपे अन्नादिप्रार्थनावृत्तान्तः ।

२०, २१, २२, २३ अ०,—श्राद्धविधिः । श्राद्धपार्थव्यादीनां लक्षणं । तेषां नित्य-
त्वादिभेदकथनं । श्राद्धे पात्रकर्मणार्थं पञ्चाधिकब्राह्मणनिमन्त्रणे दोषकथनं । श्राद्ध-

विषयः । कर्तुर्नियमाः । तत्र दानार्चद्रव्याणि । वर्जनीयानि च । पाकविधिः । तत्र गर्भिणीसूतवत्सादिकृतपाकवर्जनकथनं ।

२४, २५, २६, २७ अ०,—वर्णकृतवस्त्रादिविवरणं । तत्र चक्रवाकीसमीपे पथिकस्य स्वीयवृत्तान्तकथनं । चन्द्रवतीपुरीविवरणं । मद्दालसेपाख्यानं । पात्रं प्रति संसारस्य अनित्यत्वं कथयन्त्याश्चक्रवाक्या निजपूर्वजन्मकथाकीर्तनं । तस्मै पुनस्तस्याः सञ्जीवनीविद्यादानं ।

२८, २९, ३० अ०,—वायवीयतीर्थवर्णनं । कौवेरतीर्थकथनं । पुलस्त्योपाख्यानं । कुवेरस्य लङ्कायां निवासविवरणञ्च । हिरण्याक्ष-हिरण्यकशिपु-रावणादीनां जन्मादिविवरणं । रावणविप्रकृतस्य कुवेरस्य तपस्यावर्णनादिकं ।

३१, ३२, ३३, ३४, ३५ अ०,—ईशानतीर्थवर्णनं । ईशानकृतमाधवसुतिः । तपश्चरता तेन सह माधवस्य संवादः । तीर्थराजश्रवणस्मरणादीनां माहात्म्यकथनं । चिवेणीवर्णनं । तत्र तत्परिमाणादिकथनं । प्रणवस्य चिवेणीलनिरुक्तिः । गङ्गायमुनयोः संवादः । शेषकृतवेणीस्तोत्रं ।

३६, ३७, ३८, ३९ अ०,—चिवेणां क्षौरमाहात्म्यं । तत्र वासमरणयोः फलश्रुतिः । किञ्च जलप्रवेशेनापि अन्यथा वा तत्र मरणे नात्मघातदोष इति कथनं । तीर्थयात्राविधिः । तत्र च्छिकारिरनिरूपणं । नियमादिकथनञ्च । तीर्थप्राप्तप्रथमदिन-कृत्यनिरूपणं ।

४०, ४१, ४२, ४३, ४४ अ०,—तीर्थराजस्नानादौ सङ्कल्पकरणे पापमोचनकामनया तदुल्लेखे पापनिरूपणसङ्ख्यादिकीर्तनं । तत्र तर्पणविशेषनिरूपणं । स्त्रीणां रजोयोगेऽपि प्रयागस्नानादौ दोषाभावकथनं । तीर्थश्राद्धविधिः । वेणीमाधवस्य ध्यानं, षोडशोपचारपूजामन्त्रादिकथनञ्च । वेणीमाधवयैर्युगलस्तोत्रं ।

४५, ४६, ४७ अ०,—द्वाविंशद्विधापराधकीर्तनं । शिलाचक्रपरीक्षणं । पञ्चायतनपूजाविधानं । तीर्थराजे ब्राह्मणदम्पतिपूजनफलकथनं । पुराणश्रवणविधिः । तत्र वक्तृसाहचरणनियमादिकथनं ।

४८, ४९, ५०, ५१, ५२ अ०,—माघस्नानफलकथनं । माघमासकर्तव्यसामान्यधर्मनिरूपणं । तत्र विशेषधर्मनिरूपणञ्च । माघशुक्लचतुर्थ्याः कुन्दचतुर्थीतिनामकथनं । तत्र कुन्दपुष्पेण शिवार्चने फलकथनं । वसन्तपञ्चमी, तत्र वासन्तिकोत्सवविधिः । माघसप्तमीस्नानविधिः । तत्र शिरसि दीपं निधाय सौगन्धस्नानकर्तव्यता । माघाष्टम्यां भीमतर्पणविधानं । भीमद्वादशी । महामाघीलक्षणं । माघस्नानव्रतो-स्थापनविधानञ्च ।

५३ अ०,—दानलक्षणं । तत्कटकप्रशंसा । धर्मदानलक्षणं । अर्थदानलक्षणं । काम-

विषयः । दानलक्षणं । व्रीडादानलक्षणं । हर्षदानलक्षणं । भयदानलक्षणं । दानयोग्यपात्र-
लक्षणं । दत्तस्वरूपकथनं । भ्रुवाजस्तिक-काम्य-नैमित्तिकादिदानलक्षणं । नैसि-
त्तिकदानस्यापि त्रैविध्यं । इष्टापूर्णादिलक्षणं ।

५४, ५५, ५६, ५७ अ०,—दानकालकथनं । दानार्हद्रव्यादिनिरूपणं । प्रथम-
कल्पसमर्थस्य अनुकल्पानुष्ठाने दोषकीर्तनं । दानभेदे दक्षिणभेदनिरूपणं ।
षोडशसहादानकथनं । गोदानविधिः । अन्नादिदानविधिकीर्तनञ्च ।

५८, ५९, ६०, ६१, ६२ अ०,—गुप्तदानप्रशंसा । तत्र मध्यदेशस्थगुप्तधनाभिध-
वैश्वस्य उपाख्यानं । कृष्णशर्मापाख्यानं । गुप्तदानमाहात्म्यवर्णनं । सर्वस्वदान-
प्रशंसा । तद्विधानकथनं । अत्र नापितकुलजातयोः कथोचित् सर्वस्वदानवृत्तान्त-
कीर्तनं । श्रीपतिजयाभिधेययोः उपाख्यानं ।

६३, ६४ अ०,—ताम्रूलदानविधिः । नागवल्लीसमुत्पत्तिविवरणं । ताम्रूलस्य
पारिभाषिकलक्षणकीर्तनं । ब्रह्मचारिविधवादीनां ताम्रूलभक्षणप्रतिषेधः ।

६५, ६६, ६७, ६८, ६९, ७० अ०,—नानाधनमाहात्म्यवर्णनं । एकादशीव्रतनि-
र्णयः । तत्र अधिकार्यनुकल्पादीनां व्यवस्था । खण्डा-सम्पूर्णादीनां लक्षणकथनं
वैष्णवलक्षणं । स्मार्तलक्षणं । एकादशीनिशाजगरणमाहात्म्यं । खण्डालब्रह्मराक्ष-
सयोः उपाख्यानं । अन्ततवचनं कुत्र कुत्र दोषाय न भवतीति भगवदुपदेशकीर्तनं ।

७१, ७२, ७३, ७४, ७५ अ०,—एकादशुत्पत्तिविवरणं । विष्णुकृतासुरदानवनाशन-
वृत्तान्तकीर्तनं । शक्तिं प्रति विष्णोर्वरदानं । अक्षयवटमाहात्म्यं । मूलसाधव-
वटमाधव-शङ्खमाधव-पद्ममाधवादीनां विवरणं ।

७६, ७७, ७८, ७९ अ०,—मूलवृक्षेश्वर-सूर्य्यकुण्डप्रभृतीनां विवरणं । सूर्य्यस्य
तपस्यादिकीर्तनं । आदिवेष्ठा आरभ्य ऋणमोचनान्तं यावतीर्थवर्णनं । आनन्द-
काननस्थस्य वामननामकब्राह्मणस्य उपाख्यानं । पापमोचनतीर्थवर्णनं । चन्द्रपुर-
निवासिनो महासतिनामकस्य विप्रस्य उपाख्यानं ।

८०, ८१ अ०,—रामतीर्थविवरणं । रेणुकाबधानन्तरं परशुरामकृतैततीर्थनिर्मा-
णादिवृत्तान्तकथनं । पद्माग्रादिसाधनविधिः । अत्र विशेषेण धूमपानादीनां
प्रकारनिरूपणं । सरस्वतीकुण्ड-गोघट्टनतीर्थोद्दिष्टमाहात्म्यकथनं ।

८२, ८३ अ०,—पिशाचमोचनतीर्थ-कामतीर्थ-कापिलतीर्थ-तत्त्वकतीर्थविवरणं ।
इन्द्राज्ञया अश्विनीकुमारयो रसराजापहारकतत्त्वकान्वेषणवृत्तान्तकथनं । कालिय-
तीर्थवर्णनं । गरुडेन सद्य विष्णोर्युद्धविवरणं । कालियनाग-गरुडयोरायोधनवर्णनं ।

८४, ८५ अ०,—चक्रतीर्थवर्णनं । शिन्धुसागरतीर्थकथनं । पाण्डवकुण्ड-वरुणकुण्ड-
योः कथनं । भरद्वाजेश्वरविवरणं । सीतारामाश्रमकथनं । विश्वामित्र-गोतम-

वशिष्ठादीनामाश्रयकथनं । प्रयागक्षेत्रे अश्वदानोद्यतं शक्रं निरूप्य ब्रह्मसुराचार्ययोः संवादकथनं । भोगवतीतीर्थकथनं । गङ्गाया भोगवतीतिनामकारणकथनं । दिवोदासस्य तपस्यावर्णनं ।

८६, ८७, ८८ अ०,—ब्रह्मकुण्डदशाश्वमेधिकप्रभृत्यन्तर्वैदिष्यतीर्थवर्णनं । सङ्क्षेपेण रामावतारप्रयोजनकीर्तनं । जर्ज्वशीकुण्डकथनं । जर्ज्वशीपुरुवरसोः संवादः । सुधारसतीर्थ-कोटितीर्थ-मानसतीर्थप्रभृतीनां माहात्म्यादिकथनं ।

८९, ९०, ९१, ९२ अ०,—यमयमुनयोरुत्पत्तिविवरणं । तयो रूपवर्णनञ्च । यमुना-माहात्म्यकीर्तनं । कालिन्दीतिनामकारणकथनं । यमुनाकलिन्दप्रवर्तयोः संवादः । यमुनाया नदीभावप्राप्तिविवरणं । शान्तिपुरविवरणं । कलिन्दगिरिराश्व गङ्गासङ्गमपर्यन्तं यमुनापार्श्वस्थितानां तीर्थभूमीनां विवरणादिकं ।

९३, ९४, ९५, ९६ अ०,—गङ्गामाहात्म्यं । गङ्गाव्युत्पत्तिविवरणं । अत्र सगरस्य अश्व-मेधयज्ञानुष्ठानादिकथनं । सरस्वत्या उत्पत्तिविवरणं । तस्या गर्भे वाङ्मवस्य जन्म, पुनस्तस्य समुद्रगर्भप्रवेशदृष्टान्तकथनञ्च । त्रिवेण्या उत्पत्तिः । वेणीदानमाहात्म्यं । त्रिवेण्यां क्षौराद्यनुष्ठाने तिथिवारादिदोषाभावकथनं ।

९७, ९८, ९९, १००, दृढयोगानुष्ठानप्रकारकीर्तनं । प्रयागमाहात्म्यश्रवणपठनादिमाहात्म्यकथनञ्च ।

No. 1264. वामनपुराणं ।

Substance, country-made yellow paper, 13 × 4½ inches. Folia, 198. Lines, 8 on a page. Extent, 6,336 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'rīrāmpur College. Appearance, new. Verse. Very incorrect.

Vāmana Purāṇa. The fourteenth of the eighteen great Purāṇas attributed to Vyāsa. According to the Matsya Purāṇa, "that in which the four-faced Brahmā taught the three objects of existence, as subservient to the account of the greatness of Trivikrama, which treats also of the S'iva Kalpa, and which consists of ten thousand stanzas, is called the Vāmana Purāṇa." Its principal subject is the dwarf incarnation of Vishnu, in which he overcame the giant Bali by a trick, he not being assailable by force. It is related by Pulastya in compliance with a request of Nārada. The MS. under notice is not near so extensive as what the Matsya refers to, but it corresponds closely with the extent of the codices examined by Col. Vans Kennedy and Professor

H. H. Wilson. (Wilson's *Vishnu Purana*, pp. LXXV ff.) Wilson supposes that "the compilation of the work may have amused the leisure hours of some Brahman of Benares three or four centuries ago," but its name and quotations from it occur in compilations of the 9th, 10th and 11th centuries, and Chand, at the close of the 12th century, gives its extent in verses. The work opens with an account of the rainy season, followed by a request of Devī to S'iva to build a dwelling for their joint use. Then follows the feast of Daksha and its consequences. S'iva, having decapitated Daksha, is required to expiate his crime of Bráhmaicide by dwelling at Kapálamochana in Benares. Then comes the marriage of S'iva with the daughter of the Himálaya mountain, with the usual preludes as described in the *Kumára-sambhava*. Descriptions follow of the birth of Kartikeya and the domestic delights of S'iva, and the whole interspersed with a variety of tales and episodes. The story of the dwarf incarnation, though avowedly the main subject, is given at the end, and takes up but a small portion of the work. Wilson justly observes that the work "divides its homage between S'iva and Vishnu with tolerable impartiality."

Beginning. ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।

पुलस्त्यवृषिमासीनमाश्रमे वाग्विदां वरं ।

नारदः पर्यष्टच्छतं पुराणं वामनाश्रय ॥

कथं भगवता ब्रह्मन् विष्णुना प्रभविष्णुना ।

वामनत्वं धृतं पूर्वं तन्ममाचक्ष्वष्टच्छतः ॥

कथं वा वैष्णवे भूला प्रह्लादो दैत्यसत्तमः ।

चिदशै + + + सार्द्धमत्र मे विस्मयो महान् ॥

श्रूयते हि द्विजश्रेष्ठ दक्षस्य दुहित्या सती ।

शङ्करस्य प्रिया भार्या बभूव वरवर्णिनी ॥

किमर्थं सम्परित्यज्य स्वशरीरं वरानना ।

पुनश्च देवदेवस्य पत्नीलसगमच्छुभा ॥

जाता हिमवतो गेहे गिरीन्द्रस्य महात्मनः ।

त्रैलोक्यराज्यमाच्छिद्य बलेरिन्द्रस्य सोऽददत् ॥

नमस्तस्मै श्रीधराय द्वादशवामनरूपिण ।

एतन्मे संश्रयं किञ्चि सर्व्ववित् त्वमतो हि मे ॥ इत्यादिः ।

End.

एतत्पवित्रमारोग्यं धन्यं दुःखघ्ननाशनं ।

पुत्रदं सर्वकामाद्यं सर्वग्रहनिवारणं ॥

नीचासनगतैः सर्वैः श्रोतव्यमिदमुत्तमं ।

पठितव्यं न सन्ध्यायां न देयं यस्य कस्यचित् ॥

Colophon. इति वामनपुराणे त्रिविक्रमचरितं समाप्तं । समाप्तश्चेदं वामनाख्यपुराणमिति ।

विषयः । १ प्रथमे अध्याये,—वर्षावर्णनं । वर्षणाद्वेजिताया गिरिजाया गिरिसमीपे गृह-

निर्माणाथार्थप्रार्थना । जीमूतजालाकलनेन शिवस्य जीमूतकेतुनामकथनञ्च ।

२ अ०,—शरद्वर्णनं । शङ्करां शङ्करीं विहाय दक्षस्य यज्ञानुष्ठानं । कथं भगवान् कपालीतिविवरणं । दुर्वासस उत्पत्तिः । ब्राह्मपुरुषशैवपुरुषयोरारोपणं ।

३ अ०,—वदरिकाश्रमे ब्रह्महत्याया आसिद्धितं कपालिनां दृष्ट्वा नरनारायण-कालिन्दीपुष्करारण्यप्रभृतीनामन्तर्धानं । निर्बिसस्य तस्य पुण्डरीकाक्षस्तवनं । हर-रूपदर्शनेन हरस्य काशीपुरीगमनादिविवरणं । कपालमोचनतीर्थवर्णनञ्च ।

४, ५ अ०,—गीतमनन्दिन्याः प्रमुखाद् दक्षयज्ञदत्तानं निश्म्य दाक्षायण्या देह-त्यागः । वीरभद्रादीनामुत्पत्तिः । यज्ञभूमौ तैः सार्द्धं सङ्ग्रामे ततो देवानामप-थानं । विनष्टे च दक्षे यज्ञस्य स्वरूपेण अपसरणं । शिवस्य कालरूपलकीर्तनं । मेधादिद्वादशराशीनां लक्षणादिकञ्च ।

६, ७, ८ अ०,—नरनारायणजन्मादिकथनं । वसन्तवर्णनं । सतीविरह-विधुरस्य विधुभूषणस्य अङ्गस्यर्धेन दम्पायाः कालिन्द्याः कज्जलनिभलप्राप्तिः शिवविलापः । पाञ्चालीकेशविवरणं । मुनिकाभिनीनामौत्सुक्यवर्णनं । शिवसिद्धपतनदृष्टान्तः । हरिब्रह्मकृतहरस्तुतिः । शैवशिष्यप्रणाली । सदनदाहनं । कामधनुषो मृष्टिवन्ध-कोटिप्रभृतिपञ्चविधस्थानविशेषेण चम्पकवकुलादीनामुत्पत्तिः । कर्ष्यशा जन्म, रूपवर्णनञ्च । नरनारायणाभ्यां समं प्रह्लादस्य युद्धवर्णनं । पीताम्बरप्रह्लादसंवाद-कीर्तनञ्च ।

९, १० अ०,—अन्धकोपाख्यानं । तेन सह इन्द्रादीनां समरसंरम्भः । देवानां प्रत्येकं वाहनलक्षणादिकथनं । शक्रस्य जन्म-वृत्र-बलाद्यभिषदैत्यनाशनं ।

११, १२, १३ अ०,—सुकेशिसमीपे मुनीनां धर्मस्वरूपकीर्तनादि । जम्बूद्वीपा-दीनां परिमाणादिकथनं । पापविशेषे नरकविशेषकीर्तनं । जम्बूद्वीपस्यवर्ष-जनपद-नदीप्रभृतिकथनञ्च ।

१४, १५ अ०,—दशाङ्गधर्मकथनं । ब्रह्मचर्यलक्षणादिः । सदाचारलक्षणं । प्रातःकृत्यादिनिरूपणं । स्वधर्मपरित्यागनिष्ठुरसत्यहीनवचनादिप्रयोगनिषेधः । क्षौरादिनियमः । शक्रमत्स्यकच्छपादीनां भोग्यताकथनं । मणिमुक्तावस-नादिद्रव्यशुद्धिः । षण्ढमार्जारप्रभृतीनां लक्षणं निरूप्य तद्गृहे भोजनादि-

विषयः । प्रतिषेधः । अशौचादिरूपणं । वानप्रस्थादिधर्मकथनं । शूद्रस्य केवलं गार्हस्थधर्माधिकारकथनं ।

१६, १७ अ०,—निशायां शून्यमार्गं निशाचरनगरीं निभात्य सूर्यभ्रमेण लोकानां चेष्टादिवर्णनं । तत्पुरीपातनापराधात् पुरारिणा निपातितस्य दिनपतेरधीवर्ण-
णयोः सलिलमध्ये भ्रमणादिविवरणं । उत्तरायणसङ्क्रान्त्यादिरूपणं । प्रति-
पदादिक्रमेण देवानां शयनादिकालकथनं । चातुर्मास्यविधिः । सर्वाक्षयकर-
व्रतविधानञ्च ।

१८, १९, २०, २१ अ०,—गिरिशरणेशादीनां प्रियपुष्पकथनं । शरदागमे विष्णु-
पूजा विधानं । वैष्णवपञ्जरसौत्रं । रक्ष-करक्षयोरुपाख्यानं । रक्षात् मद्दिषीगर्भे
मद्दिषासुरजन्मविवरणं । रक्तबीजात्यत्तिः । कात्यायन्या जन्म । अगस्त्य-विन्ध्य-
गिरिदृष्टान्तवर्णनं । देव्या सह चण्डमुखप्रभृतीनां संवादः । मद्दिषासुरवधकथनञ्च ।
२२, २३ अ०,—सोमवंशीयर्क्षराजोपाख्यानं । तपनतनयाया ऋक्षकुमारणे
संवरणेन समं विवाहः । तस्या गर्भे कुरोर्जन्म । कुरुक्षेत्रात्यत्तिञ्च ।

२४, २५, २६ अ०,—सेनकागर्भे कन्याक्षयजन्मविवरणं । तत्र ब्रह्मणः श्रापेन ज्येष्ठा
जलरूपतां प्राप्य सुरनदी संवृत्ता, मध्यमा तु सन्ध्यारागवती बभूवेति कथनं ।
कनिष्ठाया महादेवप्राप्त्यर्थं तपस्या । तथा सह भिक्षोः संलापः । सप्तर्षीणां हिमा-
लयसमीपे उमाप्रार्थनादिदृष्टान्तः । शिवविवाहवर्णनं ।

२७, २८, २९, ३०, ३१ अ०,—पितामहप्रसादात् कात्याः काञ्चनवर्णत्वप्राप्तिः ।
देवान् प्रति देव्याः श्रापदानं । गजाननजननं । इन्द्रस्य नमुचिनिखूदनं ।
देव्याश्चण्डमुखनिशुम्भजननं । कुमारस्य जन्म । सैन्यापत्ये अभिषेचनं । तारकासुर-
नाशनं । मद्दिषासुराश्च गिरिभेदनञ्च ।

३२, ३३ अ०,—मदालसोपाख्यानं । अम्बकासुरभयेन पार्वत्याः शतरूपग्रहणं ।
केदारतीर्थोत्पत्तिः । सुरदानवोपाख्यानं । तेन सह वशिष्ठयमादीनां संवादः ।
सनत्कुमार-सनक्-सनातन-सनन्दप्रभृतिधर्मपुत्रकथनं ।

३४ अ०,—पुद्गाम्ना नरकस्य प्रपञ्चं प्रदर्श्य तत्स्वरूपकथनं । शेषाल्यपापनिरूपणं ।
क्रमेण पुत्रशिष्ययोः पुद्गाननरकशेषपापहन्तृत्वकीर्तनं । औरससेजजादिपुत्र-
लक्षणं । अहिंसाधर्मयोः ब्रह्मणे पुत्रत्वेन सनत्कुमारस्य सम्प्रदानं । द्वादशारचक्र-
लक्षणादिकथनं । विष्णोः सुरनाशनं ।

३५ अ०,—शिवदर्शनवद्वितानां देवानां पुरतः केशवस्य तन्मलच्छलक्षणादि-
कथनं । तेषां तदनुष्ठानञ्च । जलमध्ये शिवस्य स्थाणुनामकरणं । तस्य शूक्राय
सञ्जीवनीविद्यादानं । प्रह्लादान्तकसंवादः ।

विषयः । ३६, ३७, ३८ अ०,—पाणिग्रहं याचमानस्य दण्डस्य पुरतः शुक्रसुताया विर-
जायाः चित्राङ्गदोपाख्यानकीर्तनं । अञ्जनसुताया उपाख्यानं । गन्धर्वकन्यकाभ्यां
सार्द्धं अवगाहमानस्य गालवमुनेर्मात्स्न्येन सह संवादः । वेदवत्या उपाख्यानं ।
गन्धेन चाटकेश्वरशिवस्रोत्रं । ऋतध्वजवानरयोः संवादः । वेदवतीचित्राङ्गदा-
प्रभृतिभिः सह इन्द्रद्युम्नसुरथप्रभृतीनां विवाहवर्णनं ।

३९, ४०, ४१ अ०,—तव शिष्येण दण्डेन बलाद् वचनीयतां नीतास्मीति खटु-
हितुर्वचनमाकर्ण्य शुक्रस्य दण्डं प्रति शपदानवृत्तान्तकीर्तनं । दण्डकारणविव-
रणं । देवसैन्यानामम्बकसेनाभिः सह युद्धवर्णनं ।

४२ अ०,—दैत्यगुरुकृतपशुपतिसुतिः । कवलितस्य तस्य शिवशरीरात् शुक्र-
रूपेण निर्गमनात् शुक्रेति सञ्ज्ञाकीर्तनं । मत्तादेवस्य अष्टादशभुजधारणं । शिव-
रूपपरिग्रहेण अम्बकस्य पार्व्वतीगृहप्रवेशविवरणं । तद्भयेन पार्व्वत्याः श्वेतार्क-
कुसुमप्रवेशकथनं । इन्द्रस्य जम्बवत्प्रभृतिदानवनाशनं ।

४३, ४४ अ०,—पुरारिणा समसम्बकस्य युद्धवर्णनादिः । सोमधार-सोमराज-
कामराजप्रभृतिभैरवोत्पत्तिः । अम्बककृतशिवस्रोत्रं । अम्बकस्य गणेशरत्नं प्राप्य
भङ्गी बभूवेति कथनञ्च । इन्द्रस्य मलयपर्व्वते दानवैः सह युद्धवर्णनं । पाकशासन-
पुरन्दरेति नाम्ने निर्भृतिः । एकोनपञ्चाशन्मातृजन्मविवरणं । इन्द्रस्य गोत्रभि-
न्नामनिर्भृतिः ।

४५ अ०,—स्वायम्भुवमन्वन्तरीयसवनराजोपाख्यानं । तत्र सप्तर्षिपत्नीनां पीयूष-
बुद्ध्या पुष्करस्य शुक्रपानेन गर्भसञ्चारविवरणं । तासां पुत्रीणां सप्तमातृत्वकथनञ्च ।
एवं खारोचिषादिमन्वन्तरेषु सप्तसप्तमातृत्वसम्भवकीर्तनं ।

४६, ४७, ४८ अ०,—बलिकालनेमिप्रभृतिभिः सह इन्द्रादीनां युद्धवर्णनं । विष्णोः
कालनेमिनिपातनं । दैत्यजितानां देवानां पलायनादिवर्णनं । त्रिलोकाधिपतिं
बलिं प्रति शुक्रस्य उपदेशदानं । विष्णोः सरस्वतीचतुष्टयवृष्टिविवरणं ।

४९, ५०, ५१, ५२ अ०,—वामनप्रादुर्भावकथनं । प्रह्लादस्य तीर्थयात्राविवरणं ।
धुम्नुदैत्यस्य अश्वमेधयज्ञानुष्ठानं । बलिनिग्रहात् पूर्व्वमपि त्रिविक्रमरूपपरिग्रहेण
भगवतो बालुकार्णवे धुम्नुनिक्षेपणं । दस्युना हृतसर्व्वस्वस्य सुधर्माख्यस्य वणिज-
उपाख्यानं । सोमशर्म्मापाख्यानं । अरण्यदादशीकथनं ।

५३, ५४, ५५ अ०,—नक्षत्रपुरुषव्रतविधानं । शिवस्य सुदर्शनचक्रधारणं । वि-
ष्णोरपि त्रिशूलकलनमित्यादि वृत्तान्तकथनं । जलोद्भवासुरनाशकीर्तनं । वीत-
मन्युद्विजोपाख्यानं । श्रीदामनरपतेरुपाख्यानं । चक्रचित्तेन सुदर्शनेन विधा-
भिन्नस्य शिवस्य अंशत्रयेण हिरण्यक्षसुवर्णाक्ष-विरूपाक्षाख्यरुद्राविर्भावविवरणं ।

५६, ५७, ५८, ५९, ६० अ०,—शिवस्य रुद्रकोटीतिनामनिर्वचनं । गजेन्द्रसौक्ष्म-
विवरणं । विष्णुपञ्चरकीर्तनं । राक्षसम्प्रति ब्रह्मचारिणः सारस्वतस्रोत्रोपदेशः ।
पापप्रशमनाभिधस्तोत्रं । अन्यविधपापप्रशमनस्तुतिः ।

६१, ६२, ६३, ६४, ६५ अ०,—विधातृकृतवामनस्तोत्रं । वामनस्य रूपविशेषेण
स्वीयस्यानकथनं । शृङ्गसमीपे बल्लः कोषकारपुत्रोपाख्यानकथनं । त्रिविक्रम-
रूपवर्णनं । बल्लिवन्धनपातालगमनादिदृष्टान्तकथनं । त्रिविक्रमस्य ब्रह्मणे लघु-
रूपप्रदर्शनं । गद्येन ब्रह्मणो वामनस्तुतिकीर्तनं ।

६६, ६७ अ०,—बल्लिकृतसुदर्शनस्तोत्रकथनं । बल्लिं प्रति प्रह्लादस्य भगवत्तत्त्वोप-
देशदानं । एतत्पुराणपठनादिफलश्रुतिकीर्तनञ्च ।

No. 1265. पदार्थतत्त्वावलोकः ।

Substance, country-made yellow paper, 10 × 6 inches. Folia, 50.
Lines, 32 on a page. Extent, 1,800 s'lokas. Character, Bengali. Date, ?
Place of deposit, S'rīrāmpur College. Appearance, new. Prose. Generally
correct.

Padārtha-tattvāvaloka. A commentary on the *Padārtha-khāṇḍana*
of Raghunātha S'īromani. By Siddhāntapanchānana.

The full name of the commentator cannot be ascertained. The
work of S'īromani is commonly called *Padārtha-tattva* and also
Padārtha-tattva-vivechana; it is a criticism of the Vaisesika categories.

Beginning. इन्द्रादिदृन्दारकदृन्दवन्द्यं प्रणम्य पादाम्बुदं सुरारोः ।

शिरोमणिस्वीकृत + × + + + + + + + ॥

अथ द्रव्यादयस्त्वावत् प्राचीनपरिगृहीताः पदार्थाः सप्त, तत्र विचारपुरःसरं
केषाञ्चिदाधिक्यं निराकरिष्यन् आधिक्यमपि केषाञ्चिद् व्यवस्थापयिष्यन् व +
व्यवस्थापकं सिद्धान्तप्रवाद्मात्रमनधिगत्य प्रतिजानीते । अथेति । ईश्वरा-
दिति । इत्यादिः ।

End.

परे तु दशरथपदवाच्यत्वादिनैव तत्र बोधः । न तु दशरथत्वादिना—इति
कृतं परिभावेन । श्रीरसु ।

निर्मांसं कठिनेऽस्मिन्, अकौटिल्येनापि सूक्ष्मतरबुद्ध्या ।

दत्तो दोषोऽपि मुदे, स्नान इव रक्षितोदरा + तः ॥

विद्यानिवाससूत्रोः कतिरेषा विश्वनाथस्य ।

विदुषामतिस्वप्नविधायकमत्स्यराणां मुदे भविता ॥

तच्चिन्ताचरितेन तावकमहासायविमूढात्मना
संसारार्णवदुर्निवारलहरीजालेषु सोमुच्छता ।
विद्योर्ज्ज्वलदसद्विवेकरहितेनेदं मया वर्णितं
तेनानेन मदर्पितेन भगवन् प्रीणतु नारायणः ॥

Colophon. इति सिद्धान्तपञ्चाननकृतः पदार्थतत्त्वावलोकः समाप्तः ।

विषयः । शिरोमणिकृतपदार्थखण्डनस्य व्याख्या ।

No. 1266. कूर्मपुराणपूर्वभागः ।

Substance, country-made yellow paper, 14 × 10 inches. Folia, 135.
Lines, 23 on a page, Extent, 3,121 s'lokas. Character, Bengali. Date, ?
Place of deposit, S'rīrāmpur College. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Kūrma Purāṇa, Pūrva-bhāga. The Kūrma is the fifteenth of the eighteen great Purāṇas attributed to Vyāsa and the MS. under notice comprises only the first half of that work. The following is Professor Wilson's account of this Purāṇa :

“That in which Janārdana, in the form of a tortoise, in the regions under the earth, explained the objects of life—duty, wealth, pleasure, and liberation—in communication with Indradyumna and the R'ishis in the proximity of S'akra, which refers to the Lakshmi Kalpa, and contains seventeen thousand stanzas, is the Kūrma Purāṇa.”

In the first chapter of the Kūrma Purāṇa, it gives an account of itself, which does not exactly agree with this description. Sūta, who is repeating the narration, is made to say to the R'ishis: “This most excellent Kaurma Purāṇa is the fifteenth. Samhitās are fourfold, from the variety of the collections. The Brāhmī, Bhāgavatī, Saurī, and Vaishnavī are well known as the four Samhitās which confer virtue, wealth, pleasure, and liberation. This is the Brāhmī Samhitā conformable to the four Vedas; in which there are six thousand s'lokas; and, by it, the importance of the four objects of life, O great sages, holy knowledge and Parames'wara is known.” There is an irreconcilable difference in this specification of the number of stanzas and that given above. It is not very clear what is meant by a Samhitā, as here used. A Samhitā, so observed above (p. XIX.), is something different from a Purāṇa. It may be an assemblage of prayers and legends, extracted, professedly, from a Purāṇa, but is not, usually, applicable to the origi-

nal. The four Samhitás here specified refer rather to their religious character than to their connexion with any specific work ; and, in fact, the same terms are applied to what are called Samhitás of the Skanda. In this sense, a Purána might be also a Samhitá ; that is, it might be an assemblage of formulæ and legends belonging to a division of the Hindu system ; and the work in question, like the Vishnu Purána, does adopt both titles. It says : " This is the excellent Kaurma Purána, the fifteenth (of the series)." And again : " This is the Bráhmí Samhitá." At any rate, no other work has been met with pretending to be the Kúrma Purána.

" With regard to the other particulars specified by the Matsya, traces of them are to be found. Although, in two accounts of the traditional communication of the Purána no mention is made of Vishnu as one of the teachers, yet Síta repeats, at the outset, a dialogue between Vishnu, as the Kúrma, and Indradyumna, at the time of the churning of the ocean ; and much of the subsequent narrative is put into the mouth of the former.

" The name, being that of an Avatára of Vishnu, might lead us to expect a Vaishnava work : but it is always, and correctly, classed with the S'aiva Puránas ; the greater portion of it inculcating the worship of S'iva and Durgá. It is divided into two parts, of nearly equal length. In the first part, accounts of the creation, of the Avatáras of Vishnu, of the solar and lunar dynasties of the kings to the time of Krishna, of the universe, and of the Manwantaras, are given, in general in a summary manner, but, not unfrequently, in the words employed in the Vishnu Purána. With these are blended hymns addressed to Mahes'wara by Brahmá and others ; the defeat of Andhakásura by Bhairava ; the origin of four S'aktis, Mahes'warí, S'ivá, Satí, and Haimavatí, from S'iva ; and other S'aiva legends. One chapter gives a more distinct and connected account of the incarnations of S'iva, in the present age, than the Linga ; and it wears, still more, the appearance of an attempt to identify the teachers of the Yoga school with personations of their preferential deity. Several chapters from a Kásí Mháatmya, a legend of Benares. In the second part there are no legends. It is divided into two parts, the I's'wara Gítá and Vyása Gítá. In the former, the knowledge of god, that is, of S'iva, through contemplative devotion, is taught. In the latter, the same object is enjoined through works, or observance of the ceremonies and precepts of the Vedas.

Beginning. नमस्त्याप्रमेयाय विष्णवे कूर्मरूपिणे ।

पुराणं सम्प्रवक्ष्यामि यदुक्तं विश्वयोनिना ॥

सुवान्ते सूतमनघं नैमिषे च महर्षयः ।

पुराणसंहितां पुण्यां पप्रच्छ रोमहर्षणं ॥

त्वया सूत महाबुद्धे भगवान् ब्रह्मवित्तमः ।

इतिहासपुराणार्थं व्यासः सम्यगुपासितः ॥

तस्य ते सर्वरोमाणि वचसा हर्षितानि यत् ।

द्वैपायनस्तु भगवान् ततो वै रोमहर्षणः ।

भवन्तमेव भगवान् व्याजहार स्वयं प्रभुः ॥

मुनीनां संहितां वक्तुं खांशेन पुरुषोत्तमः ।

त्वं हि स्वायम्भुवे यज्ञे सत्याहे वितते सति ॥

सम्भूतः संहितां वक्तुं खांशेन पुरुषोत्तमः ।

तस्माद् भवन्तं प्रव्क्ष्यामः पुराणं कौर्ममुत्तमं ॥ इत्यादिः ।

End.

द्वादशे रुद्रसावर्णे रोचमानस्तयोदशः ।

मौल्यश्चतुर्दशः प्रोक्तो भविष्या मनवः क्रमात् ॥

अथं वः कथितो ह्यंशः पूर्वो नारायणेरितः ।

भूतैर्भयैर्वर्त्तमानैराख्यानैरुपहंसितः ॥

पाठयेच्छृणुयाद्वापि श्रावयेद्वा द्विजोत्तमान् ।

नमो देवाधिदेवाय देवानां परमात्मने ।

पुरुषाय पुराणाय विष्णवे प्रभविष्णवे ॥

Colophon. इति कूर्मपुराणे पूर्वभागः समाप्तः । त्रिपञ्चाशत्तमोऽध्यायः ॥

विषयः । १ अध्याये,—सूतेन सह ऋषीणां संवादः । रोमहर्षणनामनिरुक्तिः । महापुराणोपपुराणनामसङ्ख्यादिः । पुराणलक्षणं । समुद्रमन्थनकाले भगवतः कूर्मरूपधारणं । नारदादिभ्यो भगवतो लक्ष्मीपरिचयदानं । इन्द्रद्युम्नचरित्रकीर्तनं । लक्ष्मीसकाशात् तस्य तत्त्वज्ञानलाभः । तत्कृतविष्णुस्तुतिः । तस्मै कूर्मरूपस्य विष्णोः मदाश्रया, अथ्यक्ताश्रया, ब्रह्मी चेति त्रिविधभावनाद्युपदेशदानं ।

२, ३ अध्याये,—महासायामाहात्म्यं । मरीच्यादीनां ब्राह्मणादीनाञ्च वृष्टिः । ब्राह्मणस्य यजन-याजन-दानप्रवृत्तिषट्कर्माणि । दानाध्ययनादिरूपक्षत्रियकर्माणि । दानाध्ययनकथादिरूपवैश्यकर्माणि । द्विजशूद्रशुषारूपशूद्रकर्माणि । गृहस्थ-वनस्थ-भिदुक-ब्रह्मचारिणां धर्मकथनादिः । गार्हस्थ्याश्रमकर्मयोगप्रशंसा । क्षमादश्यादानादिचातुर्वर्ण्यधर्मः । गृहस्थसंन्यासिप्रवृत्तीनामवान्तरमेदः । ब्रह्मविष्णुशि-

विषयः । वानां वस्तुतोऽभेदः । वैष्णव-ब्राह्म-शैवाश्रमकथनं । त्रिपुण्ड्रधारणावश्यकता ।
आश्रमग्रहणक्रमकथनञ्च ।

४, ५ अ०,—आदिष्टविवरणं । तत्र चतुर्व्यूहकथनं । ब्रह्मस्वरूपं । प्रकृति-
लोभेण मद्दादिष्टः । ब्रह्मविष्णुशिवानां रजःसत्त्वादिगुणाश्रयत्वेन खट्वत्वादिः ।
अजप्रजापतिसहादेवप्रभृतिनामनिरुक्तिः । कालसङ्ख्या । युगसन्धिपरिमाणादिः ।
भगवतः कालात्मकत्वकथनञ्च ।

६, ७, ८ अ०,—नारायणाख्यब्रह्मस्वरूपं । तत्क्षुतिः । तमोमोह-महामोहादि-
पञ्चविधाविद्याकीर्तनं । मद्भूतवैकारिकैन्द्रियक-मुख्य-तिर्यक्क्षोतःप्रभृतिनव-
विधहृष्टिः । सनक-सनातन-सुनन्दनादयः पञ्चयोगिनः । सहादेवोत्पत्तिः । ज-
गत्हृष्टिः । ब्रह्मणो देहार्द्धभागाभ्यां स्त्रीपुरुषोत्पत्तिः । मन्वादीनां सन्मतिः ।
दक्षकन्यकाः । पितरः । धर्मादीनां यशःकीर्तिप्रभृतिपुत्रकथनञ्च ।

९ अ०,—पद्मनाभनाभिपद्मे हिरण्यगर्भस्य जन्मवृत्तान्तः । । अन्येभ्यः संलपतोः
कमलेशकमलजयोः समीपे सहादेवस्याविर्भावः रूपवर्णनञ्च । प्रीतस्य तस्य ब्रह्म-
हृदिभ्यां वरदानं । ब्रह्मपुत्रत्वकथनञ्च ।

१० अ०,—मधुकैटभौ निहत्य प्रवेश्य च खट्वारं निजशरीरे नारायणाख्यब्रह्मणो-
यागनिद्रा । कोपाविष्टस्य ब्रह्मणः अश्रुविन्दुभ्यः प्रेतोत्पत्तिः । प्राणमथरद्रोत्यत्तिश्च ।
रुद्रनामनिरुक्तिः । अष्टमूर्त्तयः । तत्पत्नीपुत्रादिकथनं । ब्रह्मकृतरुद्रस्रवणं । हर-
स्यान्मर्द्धानं । मरीचादीनां हृष्टिः ।

११, १२ अ०,—तपस्यतो पितामहस्य समीपे अर्द्धनारीश्वररूपस्य रुद्रस्य प्रादुर्भावः ।
एकादशरुद्रोत्पत्तिः । दाक्षायण्या जन्मादिः । शिवशक्तिमाहात्म्यं । शक्तिशक्तिसतो-
रभेदः । मेनकागर्भे शिवशक्तेर्जन्म । चतुर्मुखाष्टभुजचन्द्ररेखादिलक्षणां तां
विलोक्य भीतस्य हिमालयस्य अष्टोत्तरसहस्रनामभिस्तत्क्षुतिः । पुनर्नीलोत्पल-
दलश्यामां द्विभुजां सौम्यरूपाञ्च तां निरूप्य गिरिराजस्य तन्माहात्म्यवर्णनं । तस्मै
देव्या उपदेशदानं । तत्र श्रुतिस्मृतिविरुद्धशास्त्राणां तामसत्वं । कापालभैरव-
यामलादीनां मोहनत्वं । चतुर्दशविद्याः । उपासनाफलं । देव्युपासनावश्यकत्वं ।
ज्ञानमाहात्म्यं । ब्रह्मस्वरूपं । कर्मज्ञान-भक्तियोगान्यतमेन ब्रह्मशरणावश्यकता ।
देवीमाहात्म्यफलश्रुतिः ।

१३, १४, १५ अ०,—भृगु-मरीचि-वसिष्ठादीनां प्रियव्रतेत्तानपादादीनाञ्च सन्म-
तिकीर्तनं । पुराणवक्तुः सूरतस्योत्पत्तिः । शिखण्डिनयस्य कुशलिनो सहादेवा-
र्द्धनवेदाध्ययनादिवृत्तान्तः । सप्तप्राचेतसानामुत्पत्तिः । दक्षोदितं शिवनिन्दा-
माकर्ण्य अपर्णाया देहत्यागः, हिमालयालये जननञ्च । द्वाय शिवस्य श्रापदानं ।

विषयः । जन्मान्तरेऽपि पूर्ववैरमनुसृत्य दक्षस्य विरूपाक्षभागरहितयज्ञानुष्ठानं । दक्ष-
दधीचिसंवादः । वृत्तान्तमिममुपश्रुत्य देवीमुखाद् देवदेवस्य वीरभद्रसज्जनं
गणाधिपं पुरस्कृत्य वीरभद्रादीनां यज्ञनाशनं । भर्गनेत्रवक्त्रिजिह्वादिनाशः ।
तैः सह विष्णोर्युद्धं । सहादेवागमनं । दक्षमुपदिश्य सपरिवारस्य तस्य प्रस्थानं ।
ब्रह्मणः शिवमाद्यात्मकथनञ्च ।

१६ अ०,—दक्षकन्यानां विवाहः । अष्टौ वसवः । धर्म-ध्रुव-पवन-चन्द्र-विश्व-
कर्मादीनां पुत्रकथनं । दितिसन्तानकथनं । पितामहं पुरस्कृत्य हिरण्यकशिपु-
विप्रकृतानामिन्द्रादीनामुपेन्द्रसमीपे स्थावस्थाकथनं । समरसमये हिरण्यकशिपु-
पादताडितस्य सगरुडस्य वैष्णवपुरुषस्य अन्तर्धानं । हिरण्याक्षचक्षिप्राशुपतास्त्रे-
णापि अक्षतदेहं ऋषिंहरूपं भगवन्तं निभात्य नूनं वासुदेवोऽयमिति विवृश्य
विवृज्य च शस्त्राणि प्रह्लादस्य तच्चरणवनमनं । हिरण्यकशिपुबधः । हिरण्याक्षस्य
पाताले पलायनं । भगवतो वराहरूपेण तन्निधनं । प्रह्लादं प्रति ब्राह्मणशपः ।
तेन सार्द्धं भगवतो युद्धं । पुनः पूर्वसंस्काराद् भगवज्ज्ञानेन तन्मुक्तिः । गोबध-
वृत्तान्तकथनपूर्वकं गौतमनामनिवृत्तिः । ऋषीन् प्रति गौतमस्य शपदानं । स्त्रो-
कानां मोहनाय कापाल-पाशरात्र-पाशुपतादिशास्त्ररचना । अम्बकासुरस्य
गिरिजाहरणोद्योगः । अम्बकसमीपाद्देवानां पराजयः । शूलिना शूलेन ताडित-
हृदयस्य अम्बकस्य तत्संवनादिः । तस्य नन्दीश्वरानुचरलकथनञ्च ।

१७, १८ अ०,—सनत्कुमार-विरोचनसंवादः । बल्लेदेवानां पराजयः । अदिते-
स्तपस्या, विष्णुसंवनञ्च । प्रह्लादबलिसंवादः । अदितिगर्भे भगवतो जन्मग्रहणदिः ।
वामनरूपेण बलिसमीपे त्रिपाद्भूमिप्रार्थनादिः । गङ्गात्यन्तिः । बल्लेः पातालप्रवेशः ।
वाणोपद्रुतेन हृन्दारहृन्देन संकुतस्य आशुतोषस्य वाणपुरदाहनादिः । कद्रुविन-
तादीनां सन्ततिकीर्तनं ।

१९, २०, २१ अ०,—नैध्रुव-रैभ्य-शाण्डिल्य-पुलस्त्य-मरीचिप्रभृतीनामृषीणां वंश-
कीर्तनं । सञ्ज्ञा-रात्रिप्रभादिस्त्र्यर्षलीकथनं । तासां गर्भे मनु-यम-यमुनादीनां
जन्म । इत्थाकुवंशकथनं । सावस्त्रेः गौडदेशे सावस्त्रिनामपुरनिर्माणं । धुन्व-
मारादीनां वंशः । तत्र विशेषेण त्रिधन्वराजोपाख्यानं । सङ्क्षेपेण रासपरिणयन-
वनगमन-सीताहरण-सेतुबन्धन-रामेश्वरलिङ्गस्थापन-रावणनिघनादिकथनं ।

२२, २३ अ०,—चन्द्रवंशकीर्तनं । तत्र विशेषेण शूर-शूरसेन-जयध्वजादीनां
वृत्तान्तः । तेषां समीपे सप्तर्षीणां सुरनरकिन्नरप्रभृतीनामारारुध्यदेवताकथनं ।
सार्द्धञ्च तैः समरसमये सुदर्शनेन भगवतो विदेहनामदानवघातनादिः । ततो जय-
ध्वजवंशजस्य दुर्जयस्य उर्वश्यामनरागादिकथनं । तस्य पुनः सपत्न्याः पतिव्रताया

विषयः । उपदेशेन कक्षाश्रमगमनं । ततो गन्धर्वहननपूर्वकविचित्रमालाग्रहण-सुरसुन्दरी-
परित्याग-वाराणसीगमनादिदृष्टान्तकथनञ्च ।

२४, २५ अ०,—ज्योत्स्नवंशकथनं । तत्र ऋगयागतस्य नवरथस्य राज्ञो राक्षसदर्श-
नादिदृष्टान्तः । यदुवंशकीर्तनं । तत्र पुत्रलाभार्थं श्रीकृष्णस्य तपश्चरणदिः । तस्य
पुनः मुनीश्वरसमीपे शिवाराधनादिस्थानजिज्ञासा । ततस्तदुपदेशेन सङ्कीर्ण-
कृत्तिवासोगुणगानं । तद्दर्शनसञ्ज्ञातानन्दस्य नन्दनन्दनस्य नन्दीश्वरन्दनञ्च ।

२६, २७ अ०,—गिरिशेन सच्च गिरिधरस्य कैलासगमनपूर्वकं विविधविलास-
कीर्तनं । पुनस्तस्य विशेषेण द्वारवतीप्रवेशदृष्टान्तादिवर्णनं । मार्कण्डेयसमीपे हरि-
हरयोरैक्यकथनं । लिङ्गात्मचित्तिविवरणकीर्तनञ्च । कलियुगे भगवद्भजनावश्यकता ।

२८, २९ अ०,—गतवति कीर्तिशेषं शेषश्रयणे द्वैपायनेन समसर्जुनस्य संवादः ।
काशीवासप्रशंसा । सुगधर्म्माकथनं । तत्र वेदभेदकारणकीर्तनञ्च ।

३०, ३१, ३२, ३३, ३४, ३५ अ०,—अत्र षडध्यायाः पतिताः ।

३६, ३७, ३८, ३९ अ०,—मार्कण्डेययुधिष्ठिरसंवादः । प्रयागमाहात्म्यं । तत्र
यात्राविधिः । बलिवर्दारोहणेन तत्र गमने दोषः । कन्यादानफलं । प्राणत्याग-
फलं । माघमासे तत्र स्नानफलं । वटेश्वरमाहात्म्यादिकीर्तनञ्च ।

४०, ४१, ४२ अ०,—प्रियव्रतपुत्राणां अग्नीध्रमेधातिथिप्रभृतीनां जम्बूखण्डादि-
सप्तद्वीपाधिपत्यकीर्तनं । तेषां पुत्रादिनाम्ना तत्र तत्र वर्षसञ्ज्ञाकथनञ्च । चन्द्र-
बुध-वृहस्पतिप्रभृतीनामुच्चनीचत्वादिकथनं । इन्दोनामानि । यमलोकादिक-
थनं । अक्षरात्रकारणरूपणं । द्वादशादित्याः । ब्रह्मवादिनो मुनयः । भूर्लो-
कादिसंस्थानकथनं । सप्तसङ्क्रांतकवायुनेमिकीर्तनं । भूर्लोकात् सूर्यादीनां दूरत्व-
परिमाणं । तेषां विष्कम्भविस्तारादिकीर्तनञ्च ।

४३, ४४, ४५ अ०,—सूर्यस्य सप्तविधरश्मिरूपणादिः । तत्सहस्रसङ्क्रांतककिर-
णानां विभागशो वर्षणादिकारणकालकीर्तनं । वसन्तादौ सूर्यवर्णकथनं । बुधादि-
ग्रहाणां सूर्यमभितो भ्रमणकथनं । चन्द्रादीनां विचक्ररथादिकथनं । महर्लोक-
सत्यलोकविष्णुलोकादिकथनं । सप्तपातालकथनं । जम्बूद्वीपसुमेरुप्रभृतीनां संस्था-
नपरिमाणदिकथनं । तत्र वर्षपर्वतादिकीर्तनञ्च ।

४६, ४७, ४८ अ०,—महादेव-देवेन्द्र-यमादीनां पुरीकथनं । केतुमाल-भद्राश्वा-
दिषु स्थितानां स्त्रीपुरुषादीनां वर्षादिकथनं । कुलपर्वताः । नागद्वीपादिविव-
रणं । नदीनामानि । पौण्ड्र-कलिङ्ग-मागधादिदेशाः । हेमकूटशिखरे महादेव-
पुरी । जैगीश्याश्रमः । लक्ष्मणादीनां वासस्थानं । अञ्जन-सुगन्धादिगिरिषु अमूर-
आदीनां निवासकीर्तनञ्च ।

४९, ५०, ५१ अ०,—सूचद्वीपवर्णनं । तत्र कुलपर्वतनदीवर्षादयः । कुशद्वीप-
वर्णनं । क्रौञ्चद्वीपादिकथनं । विशेषेण श्वेतद्वीपवर्णनं । पुष्करद्वीपस्थवटवृक्षे
ब्रह्मावस्थानवृत्तान्तकथनं । गतागतमन्वन्तरवृत्तान्तकीर्तनञ्च ।

५२, ५३ अ०,—अष्टोत्तरविंशतिव्यासाः । विभागपूर्वकं द्वैपायनव्यासस्य वैशम्पा-
यनादिभ्यो वेदसम्प्रदानविवरणं । वेदानां शाखासङ्ख्याः । कलियुगे शिवावतार-
कथनं । योगिनः । एतत्पाठनादिफलश्रुतिः ॥ इति पूर्वभागः ।

No. 1267. कूर्मपुराणोत्तरभागः ।

Substance, country-made yellow paper, 14 × 10 inches. Folia 122.
Lines, 25 on a page. Extent, 3,050 s'lokas. Character, Bengali. Date, ?
Place of deposit, S'rirāmpur College. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Kūrma Purāṇa, uttarabhāga. The second part of the work described
in the last preceding number. It comprises the I'svara Gītā and the
Vyāsa Gītā.

Beginning. ऋषय ऊचुः । भवता कथितः सम्यक् सर्गः स्वायम्भुवः शुभः ।

ब्रह्माण्डस्यास्य विस्तारो मन्वन्तरविनिश्चयः ॥

भद्रेश्वरेश्वरो देवो वर्णिभिर्धर्मतत्परैः ।

ज्ञानयोगरतैर्नित्यमाराध्यः कथितञ्च यत् ॥

तद्वदशेषसंसारदुःखनाशनमुत्तमं ।

ज्ञानं ब्रह्मैकविषयं येन पश्येन तत्परं ॥

त्वं हि नारायणः साक्षात् कृष्णद्वैपायनात् प्रभोः ।

अवाप्ताखिलविज्ञानस्तत् त्वां शृच्छामहे पुनः । इत्यादिः ।

End.

अवाप्तवान् पञ्चशिखो देवलादिदमुत्तमं ।

सनत्कुमाराद् भगवान् मुनिः सत्यवतीसुतः ॥

एतत्पुराणं परमं व्यासः सर्वार्थसङ्घं ।

तस्माद् व्यासादहं श्रुत्वा शृण्वतां पापनाशनं ॥

ऊचिवान् वै भवद्विष दातव्यं धार्मिके जने ।

तस्मै व्यासाय मुनये सर्वज्ञाय सद्दर्शये ॥

पाराशर्याय भान्ताय नमो नारायणात्मने ।

यस्मात् सञ्जायते कृत्स्नं यच्च चैव प्रलीयते ॥

नमस्तस्मै परेशाय विष्णवे कूर्मरूपिणे ॥

Colophon. इति श्रीकूर्मपुराणे उपरिभागे षट्साहस्रां संहितायां व्यासगीतासु सप्तचला-
रिंशोऽध्यायः ॥०॥ ४७ ॥ समाप्तश्चेदं कूर्मपुराणं ॥

अतः परं पुराणस्यैका अनुक्रमणिका वर्तते । सा तु दृष्टैकमितेति श्रं ।

विषयः । १, २ अ०,—सत्यवतीतनयेन सह ऋषीणां संवादः । सनत्कुमार-सनन्दन-
सनकप्रभृतीनां नरनारायणस्वरूपदर्शनक्षणे क्षणदेशभूषणस्य प्रादुर्भावं प्रेक्ष्य तत्-
स्त्वयं । तेषां निर्व्व्यन्तिशयेन अत्यकरिपोरात्मतत्त्वज्ञानकथनं । तत्र ब्रह्मणा
निर्व्विशेषत्वं । संसारस्याज्ञानमूलत्वं । आत्मस्वरूपं । साङ्ख्ययोगमाहात्म्यञ्च ।

३, ४, ५ अ०,—प्रधानपुरुषकालानामनादित्वं । सर्व्वेभ्यः सर्व्वस्य परमत्वं । तस्य
परमसाक्षात्प्रादिकीर्तनञ्च । ब्रह्मविष्णुशङ्कराणां तदात्मकत्वं । व्यासकृतशशिश्नेखर-
परमरूपवर्णनं । तद्गुणगानं । तस्य जगदात्मकत्वकीर्तनञ्च ।

६ ७, ८, ९ अ०,—ईश्वरगीता । तत्र महादेवमाहात्म्यं । विभूतियोगः । चतु-
र्विंशतितत्त्वानि । पाशनिरूपणं । अवित्यादिपञ्चविधलोभकथनं । मूलप्रकृति-
स्वरूपं । पुनरीश्वरमाहात्म्यं । नित्य-निरञ्जन-निष्कामस्य कामरिपोः कथं विश्व-
रूपत्वमिति प्रपञ्चः । तद्दर्शनोपायः । कैवल्यस्वरूपकीर्तनञ्च ।

१०, ११ अ०,—ईश्वरयोगप्रशंसा । अपरयोग-महायोगयोर्लक्षणं । अन्यविधयोग-
निन्दा । प्राणायामादियोगाङ्गानि । चित्तशुद्ध्युपायः । अहिंसालक्षणं । वैध-
र्हिंसाया अहिंसालं । सत्यलक्षणं । स्तोत्रास्तोत्रब्रह्मचर्य्य-परिग्रहाणां लक्षणं । योग-
सिद्ध्युपायः । तपस्या-स्वाध्याययोर्लक्षणं । वाचिकोपांशुमानसानां स्वाध्यायभेदानां
लक्षणं । सन्तोष-शौच-शौचभेदानां लक्षणं । उत्तमादिभेदेन प्राणायामवैविध्यं ।
पुनस्तस्य सगर्भ-गर्भभेदाद् द्वैवेध्यलक्षणादिः । तत्सङ्गानिरुक्तिः । रेचक-पूरकादीनां
लक्षणं । आसनादीनां विभागकथनं लक्षणञ्च । योगसाधनप्रकारः । एतत्फल-
श्रुतिकीर्तनञ्च । ईश्वरगीता समाप्तिः ।

१२, १३ अ०,—ब्रह्मयोगकथनं । तत्र उपनयनकालः । उपवीतलक्षणभेदाः ।
तद्धारणप्रकारादिः । मेखला । प्रातःकृत्यादिकथनं । गुर्वादीनामभिवादनप्रकारः ।
ब्राह्मणचर्चिचादिषु कुशलादिजिज्ञासानियमः । गुरवः । तेषां पत्न्याः । एतैः
सार्द्धमुपवेशनादिनियमः । सर्व्वत्र मातुः श्रेष्ठत्वं । अग्रजस्यावसाननायां दोषः ।
पितृव्य-मातुलादीनां पुरतः प्रत्युत्थाय 'असावहमिति' कथनौचित्यं । भिक्षादीनां
नियमकथनञ्च । उच्छिष्टादिविवेचनं । विष्णुवादित्यागस्थाननियमादिकथनं ।

१४ अ०,—गुरुशुश्रूषणप्रकारः । ब्रह्मचारिणेऽन्यगीतसूतादिवर्ज्जनावश्यकता ।
उत्थत्वादिप्रतिपन्नगुरुपरित्यागकर्तव्यता । गुरुपत्नीकृत्यं । तरुणा गुरुपत्न्याः पाद-

विषयः । स्पर्शपूर्वकं प्रणामादिनिषेधः । पिढस्वखादिषु सादवत्त्वस्थानादिकर्तव्यता । वेदा-
ध्ययननियमः । गायत्रीजपप्रकारः । अन्यथायकालादिनिरूपणञ्च ।

१५, १६ अ०,—द्वारपरिग्रहनियमादिः । गार्हस्थ्यधर्माः । ब्राह्मणलक्षणं । शम-
दमादीनां लक्षणं । हिंसामिथ्याऽप्रियवचनादिपरित्याज्यता । प्रतिग्रहनियमः ।
ब्रह्मस्वापहरणादिनिषेधः । पाषण्डि-वासोचार-पाश्चरात्राणां वाङ्मन्त्रेणापि अर्चन-
प्रतिषेधः । निवासयोग्यदेशनिरूपणादिः । पङ्क्तिभोजनादिनियमः । आत्मप्रशंसा-
परनिन्दादिवर्जनं । नग्नस्त्रीदर्शन-सस्त्रीकभोजन-मान-मोहादिपरिवर्जनीयता ।
पादप्रक्षालनशयनस्पर्शनादिनियमः ।

१७ अ०,—अनापदि शुद्रनटगणिकाद्यन्नभोजने दोषः । मूल्यदानेन शुद्रगृहजान-
पायसस्नेहपक्वादिद्रव्याणां भोज्यता । पलाण्डु-लसुनादिभक्षणनिषेधः । भावदुष्टा-
न्नादिनिन्दा । आविकादिक्षीरपाननिषेधः । वक्-हंसदायूहादिमांसाभोज्यता ।
सशल्कमत्स्यभोजनादिविधिः ।

१८ अ०,—ब्राह्मणानां प्रातःकृत्यविधिः । सन्ध्यापासनादीनां कर्तव्यता । सूर्य-
हृदयस्तोत्रं । दर्भसूत्राभ्यां विना कस्मानुष्ठाने दोषः । मध्याह्नकृत्यं । जपनियमाः ।
तर्पणविधिः । हरिहरादीनां पूजनविधानं । देवयज्ञपितृयज्ञप्रभृतिपञ्चयज्ञकथनं ।
हन्तकारलक्षणं । अतिथिपूजावश्यकता ।

१९ अ०,—भोजने दिगादिनियमः । सूर्य्यग्रहणादिकाले भोजनकालादिनिरू-
पणं । भोजनादीनामात्माद्यर्थे निष्फलत्वं । अश्वकारादौ तन्निषेधः । सायाह्न-
कृत्यं । शयननियमः ।

२०, २१, २२ अ०,—नित्यनैमित्तिककाम्यभेदात् त्रिविधश्राद्धकथनं । मन्त्रववार-
तिथिविशेषे श्राद्धकरणे फलविशेषकथनं । गद्यागङ्गाप्रयागादौ तदनुष्ठानफलं । श्राद्धे
दानयोग्यफलमूलमत्स्यमांसादिनिरूपणं । पिण्डान्वाह्यार्थकश्राद्धविधानं । पङ्क्ति-
पावनलक्षणं । पात्रयोग्यब्राह्मणनिर्व्वर्जनं । पङ्क्तिदूषकलक्षणं । वर्जनीयब्राह्मणनिरू-
पणं । निमन्त्रणादिविधिः । श्राद्धयोग्यदेशः । तदनुष्ठानप्रकारः । श्राद्धदिने स्त्रीसं-
सर्गादौ दोषः । आमात्रश्राद्धविधिः । एकोद्दिष्टनान्दीमुखश्राद्धादिकालकथनञ्च ।

२३, अ०,—ब्राह्मणादीनां जननमरणशवानुगमनाद्यशौचकथनं । सापिण्डादि-
निरूपणं । नैष्ठिक-वनस्थादीनामशौचप्रतिषेधः । अशौचिगृहहादानयोग्यद्रव्या-
णि । पर्णदाहविधिः । आयुश्राद्धमासिकसपिण्डदानादिविधानञ्च ।

२४, २५ अ०,—अग्निहोत्रादिविधानं । अतिस्मृत्यगारभावे शिष्टाचारस्य प्रामाण्यं ।
शिष्टलक्षणं । साधकाऽसाधकभेदेन द्विविधगृहस्थकथनं । आपत्काले ब्राह्मणस्य
अविद्यतित्तिराश्रय एवं अविद्यस्य वैश्वदेव्यावलम्बनमित्यादिकथनं ।

विषयः । २६, २७ अ०,—दानधर्मकीर्तनं । दानलक्षणं । नित्यनैमित्तिकादिभेदेन तत्-
त्रैविध्यं । तत्र तिथ्यादिविशेषे अन्नजलभूमिदानादिफलश्रुतिः । पात्रविवेचनं ।
दानादाननियमाः । वानप्रस्थाश्रमकर्म्मनिरूपणं । तपश्चरणप्रकारः ।

२८, २९ अ०,—संन्यासग्रहणसमयः । ज्ञानसंन्यासि-वेदसंन्यासिप्रवृत्तिकथनं ।
संन्यासधर्मनिरूपणं । तत्र भोजनादिनियमः । अलावुपात्रादिपरिग्रहः । ध्यान-
प्रकारः । स्त्रीसंसर्गादिनिषेधश्च ।

३०, ३१, ३२, ३३, ३४ अ०,—महापातकादिप्रायश्चित्तकीर्तनं । ब्रह्महत्याप्राय-
श्चित्तं । शिवकृतब्रह्मशिरःच्छेदनवृत्तान्तकथनपूर्वकं कपालमोचनरीर्थमाहात्म्य-
कीर्तनं । सुरापान-सुवर्णापहरणमातृस्वखादिगमनप्रवृत्तीनां प्रायश्चित्तकथनं ।
जीवहंसावच्छेदनाभक्ष्यभक्षणादीनां प्रायश्चित्तकथनं । पतिव्रताप्रशंसा ।
अत्र सीताया वक्रिण्डलवृत्तान्तकीर्तनश्च ।

३५, ३६ अ०,—गया-प्रयाग-त्रिवेणिक-सोमेश्वर-विजय-पुष्पेश्वर-गोकर्ण-कुलाश्र-
कोकामुख-शालग्राम-द्वयतीर्थ-पुष्कर-सप्तसारस्वतप्रवृत्तिनानाविधतीर्थविवरणं । तत्र
महादेवेन सह कङ्कणकमुनेः संवादकथनं । पुनः रुद्रकोटि-मधुवन-कालञ्जर-
प्रवृत्तितीर्थवृत्तान्तः । तत्र कालञ्जरतीर्थकथनप्रसङ्गेन कालेन समं श्वतराजसंवाद-
कीर्तनश्च ।

३७ अ०,—केदार-अक्षावतरण-मगधारण्य-महातीर्थ-श्रीपर्वत-गोदावरी-कावेरी-
प्रवृत्तितीर्थकथनं । पुनश्चन्द्र-पुण्डरीक-ब्रह्म-अक्षप्रखवण-व्यास-यमुनाप्रभ-कुवेरतुङ्गा-
तमाङ्ग-कालसर्पिर्दर्शण-कनकनन्दा-वदरिकाश्रमप्रवृत्तितीर्थानि ।

३८, ३९, ४० अ०,—स्त्रीरूपधारिणं गिरिधरं पार्श्वतो निधाय आकलित-जातरूप-
रूपस्य विरूपाक्षस्य देवदारुवनप्रवेशपूर्वकं मोहितमुनिकुमारीकुमारस्तवन्दस्य च
वशिष्ठाश्रमप्रवेशः । अरुन्धत्या कृतातिथ्यस्य च तस्य ततो विनिष्क्रम्य लिङ्गोत्पा-
टनादिपुरःसरं मुनिसमाजादपसरणं । ब्रह्मोपदेशेन मुनीनां शिवलिङ्गोपासना ।
गिरिजया सह गिरिशस्य तत्र आविर्भावः । स्तवनेन प्रीतस्य तस्य मरीचादि-
समीपे तत्त्वज्ञानकीर्तनश्च ।

४१, ४२, ४३, ४४, ४५ अ०,—नर्मदासाहाय्यं । साक्षेश्वर-पुष्करिणी-शक्र-वृषि-
वृष्णि-दीपेश्वर-व्यास-मातृ-सोम-काम-शुक्ल-गणेश्वर-भृगु-गौतमेश्वर-हंसप्रवृत्तिनर्म-
दास्थतीर्थमाहात्म्यं । नैमिषारण्यमाहात्म्यं । नैमिषेति सञ्ज्ञाविवरणं । जयेश्वरमा-
हात्म्यकथनावसरे शिवानुग्रहेण शिलान्दस्य भूमिकर्षणकाले पुत्रलाभवृत्तान्तकी-
र्तनं । स तु कुमारः शिवाराधनेन नन्दीशवं प्रापेति कथनश्च । जयेश्वरसमीपस्थ-
पञ्चनदमहाकालप्रवृत्तितीर्थमाहात्म्यकथनं ।

४६, ४७ अ०,—नित्यनैमित्तिकप्राकृतात्यन्तिकभेदेन चतुर्विधप्रलयस्वरूपकीर्तनं ।
प्रलयकालवर्णनं । वराहकल्पादिकथनं । प्रतिसर्गप्रक्रियाकीर्तनं । ब्रह्मादिसर्व-
देवान् परित्यज्य शिवाराधनकर्तव्यता । जगतो ब्रह्मसत्त्वं । ऋषीणां कूर्मरूप-
भगवत्स्तुतिः । एतत्पुराणसङ्क्षिप्तकथा । एतत्पठनपाठनश्रवणादिफलकीर्त-
नञ्च ।

No. 1268. रामायणतत्त्वदीपिका ।

Substance, country-made paper, 14 × 7 inches. Folia, 168. Lines, 6 on a page. Extent, 4,063 śloka. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, S'rīrāmpur College. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Rāmāyaṇa-tattva-dīpikā. A commentary on the Rāmāyaṇa of Vālmīki. By Mahes'vara Tīrtha, disciple of Nārāyaṇa Tīrtha. The MS. comprises only the Yuddha Kāṇḍa of the text.

Beginning. अथ श्रीमद्भुजकाण्डे व्याख्येयानि व्याक्रियन्ते । एवमपारं पारावारं गोवत्स-
पदवत्समुत्तीर्य निरातङ्गं लङ्कां प्रविष्टेन सीतान्वेषणपूर्वकमशोकवनभङ्गादिक-
मतिमानुषं पौरुषं कृत्वा प्रतिनिवृत्तेन हनूमता प्रत्यभिज्ञानप्रदानपूर्वकमभि-
भाषितं सीतावृत्तान्तं श्रुत्वा रामस्तदाकर्णनमुदितमनाः, “कृतकार्यं भृत्यजने
स्वामिना एवं भवितव्यम्” इति सदाचारमुपदेष्टुं सुग्रीवादिहस्तिवीराणामु-
त्साहमुत्पादयितुञ्च समाहृतप्रेयसीवृत्तान्तं हनूमन्तमस्त्रोषीदित्याह,—श्रुत्वेति ।
इत्यादिः ।

End. शृण्वन् रामायणं भक्त्या यः पादं पदमेव वा ।

स याति ब्रह्मणः स्थानं ब्रह्मणा युज्यते सदा ॥ इति वचनात् ।

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य-श्रीनारायणतीर्थस्वामिशिष्य-श्रीमहेश्वरती-
र्थविरचिते श्रीमद्रामायणतत्त्वदीपिकायां युद्धकाण्डे एकचिंशोत्तरशततमः सर्गः ॥

॥ १३१ ॥

महेश्वरतीर्थरचिता रामपादसमर्पिता ।

टीका श्रीयुद्धकाण्डस्य समाप्ता तत्त्वदीपिका ॥

विषयः । वाल्मीकिरामायणयुद्धकाण्डव्याख्यानं ।

No. 1269. रामायणतत्त्वदीपिका ।

Substance, country-made paper, 14 × 7 inches. Folia, 138. Lines, 5 on a page. Extent, 3,050 ślokaś. Character, Nāgara. Date, S. M. 1852. Place of deposit, S'rīrāmpur College. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Rāmāyaṇa-tattva-dīpikā. The last volume of the work described in the last preceding No. It comprises the Uttarakāṇḍa of the text.

Beginning. श्रीचुडोत्तरकाण्ड + + बहवः प्रचिन्नसर्गा इति

व्याख्याकर्तृभिरेव निपुणैस्तेषां न टीका कृता ।

तेषां भावमशेषमत्र महतां ज्ञाते मया + + +

सर्गाणां न कृता सदीक्ष्यणवशाद् टीकेति विज्ञायतां ॥

एवं श्रीरामचन्द्रहितावतारोद्योगप्रभृतिश्रीरामाभिषेकपर्यन्तां कथां षड्भिः काण्डैरुपवर्ण्य अतः परं सीतारामयोर्यथार्थं प्रका + + + रावणेन्द्रजिदुबालि-
प्रभावकथनेन रामलक्ष्मणयोः प्रशंसाञ्च कर्तुं प्रथमं मुनीनामागमनमाह,—
प्राप्तेति । इत्यादिः ।

End. तद्रामायणकाव्यं ब्रह्मा अन्वमन्यत सकलपुरुषार्थसाधकत्वेन अङ्गीकरोतिस्म
इत्यर्थः ।

Colophon. इति परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीनारायणतीर्थशिष्यमहेश्वरतीर्थविरचित-

श्रीरामायणतत्त्वदीपिकायां दशोत्तरशततमः (सर्गः) ॥ ११० ॥

महेश्वरतीर्थरचिता रामपादसमर्पिता ।

टीका तूत्तरकाण्डस्य समाप्ता तत्त्वदीपिका ॥

श्रीरामायणसिन्धुमध्यमसकलसंविश्व तत्रोद्भवा-

न्युत्कृष्टानि पदार्थरत्ननिकराण्युद्धृत्य सद्भिः पुरा ।

टीकासम्पुटसञ्चितानि निपुणैस्तान्येव लब्ध्वा मया

श्रीनारायणतीर्थरामगुरुसत्पादार्पितान्यादरात् ॥

श्रीरामायणटीकेयं महेश्वरतिना कृता ।

शिवरामेण यतिना + + + + + कारिता ॥

यादृशी पुस्तिका दृष्टा तादृशी लिखिता मया ।

यदि शुद्धमशुद्धं वा मम दोषो न दीयते ॥

शुभमस्तु संवत् १८५२ ।

विषयः । बाल्मीकिरामायणोत्तरकाण्डव्याख्यानं ।

No. 1270. वराहपुराण ।

Substance, country-made yellow paper, $12\frac{1}{2} \times 9\frac{1}{2}$ inches. Folia, 277. Lines, 31 on a page. Extent, 9,123 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'rirámpur College. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Varáha Purána. The twelfth of the eighteen great Puránas attributed to Vyása. The following is Professor Wilson's account of this work :

"It is narrated by Vishnu as Varáha, or in the boar incarnation, to the personified Earth. Its extent, however, is not half that specified; little exceeding ten thousand stanzas. It furnishes, also, itself, evidence of the prior currency of some other work, similarly denominated; as, in the description of Mathurá contained in it, Sumantu, a Muni, is made to observe: "The divine Varáha in former times expounded a Purána, for the purpose of solving the perplexity of Earth."

"Nor can the Varáha Purána be regarded as a Purána agreeably to the common definition; as it contains but a few scattered and brief allusions to the creation of the world and the reign of kings: it has no detailed genealogies, either of the patriarchal or regal families, and no account of the reigns of the Manus. Like the Língha Purána, it is a religious manual, almost wholly occupied with forms of prayer and rules for devotional observances, addressed to Vishnu; interspersed with legendary illustrations, most of which are peculiar to itself, though some are taken from the common and ancient stock. Many of them, rather incompatibly with the general scope of the compilation, relate to the history of S'iva and Durgá. A considerable portion of the work is devoted to descriptions of various Tírthas, places of Vaishnava pilgrimage; and one of Mathurá enters into a variety of particulars relating to the shrines of that city, constituting the Mathurá Máhátmya.

"In the sectarianism of the Varáha Purána there is no leaning to the particular adoration of Krishna; nor are the Rathayátrá and Jan-máshtamí included amongst the observances enjoined. There are other indications of its belonging to an earlier stage of Vaishnava worship; and it may, perhaps, be referred to the age of Rámánuja, the early part of the twelfth century." *Vishnu Purána*, p. LXX.

The guess about the date, as already elsewhere noticed, is wide of the mark. The MS. comprises 165 chapters numbered irregularly, and sometimes incorrectly. The subjects of these chapters have been detailed below in Sanskrit.

Beginning. नारायणं नमस्कृत्य नरक्षैव नरोत्तमं ।

देवीं सरस्वतीं चैव ततो जयमुदीरयेत् ॥

नमस्कृत्यै वराहाय लीलयोद्धरते महीं ।

खुरमध्यगतो यस्य मेरुः खण्खणायते ॥

दंष्ट्राग्रैरुत्थिता गौरुदधिपरिहृता पर्वतैर्निस्त्रगाभिः

साकं स्तब्धिष्ववत् प्राग्दृष्टदुःखपुषानन्नरूपेण येन ।

सोऽयं कंसासुरारिर्मधुनरकदंशास्यान्तकृत्वैर्वसंतुः

कृष्णो विष्णुः खरेणोद्भुतु मम रिपूनादिदेवो वराहः ॥

यः संसारार्णवे नौरिव सरणजराव्याधिनक्रोर्भिभीमे

भक्तानां व्याधिहर्त्तासुरनरकदंशास्यान्तकृत्वो लरूपी ।

विष्णुः सर्वेश्वरोऽयं यमिह कृतधियो लीलया प्रभुनन्ति

मुक्तात्मानोऽनपायं भवति प्रणुदितारातिपच्चः क्षितीशः ॥

यस्मिन् काले क्षितिः पूर्वै कल्पे वराहरूपिणा ।

उद्धृता र्थस्यो भक्त्या पप्रच्छ परमेश्वरं ॥

धरण्युवाच । कल्पे कल्पे भवानेवं मां समुद्धरति प्रभो । इत्यादिः ।

End.

एषा चेयं वराहाख्या वराहस्य सदा प्रिया ।

य एतां द्विजमुखाय वाचकाय ददाति च ॥

स राज्यमतुलं भुक्त्वा कुलैः सार्द्धं ब्रजेच्च मां ।

लिखितं तिष्ठते गेहे यस्य तस्य स्वयं हरिः ।

तिष्ठति स भवान् रुद्रो ब्रह्मा चैवान् तिष्ठति ॥

Colophon. इति (श्रीवराहपुराणे) भगवच्छास्त्रे वराहपुराणं समाप्तं ॥

विषयः । १ प्रथमे अध्याये,—धरणीवराहसंवादः । धरणीकर्तृकवराहस्तुतिः ।

२ अ०,—पुराणलक्षणकथनं । आदिहृष्टिकथनं । तत्र प्रकृतिपरिणामेन बुद्ध्या-
दिहृष्टिकथनं । रुद्रादीनामुत्पत्तिकथनादिः । दक्षादीनामुत्पत्तिकथनं । नारा-
यणनामनिर्दिष्टः । विस्तरेण हृष्टिप्रक्रियाकथनं । नवविधहृष्टिकथनं । ब्रह्मणो
रुद्रादिहृष्टिः । स्वायम्भुवमनुवंशकीर्तनं । प्रियव्रतसमीपे नारदस्य सरसि सावित्री-
दर्शनादिदृष्टान्तवर्णनं । सावित्र्यङ्गे वेददर्शनादिविवरणकथनञ्च ।

३ अ०,—नारदस्य नामयुत्पत्तेः पूर्वजन्मदृष्टान्तस्य च वर्णनं ।

४ अ०,—दशावतारकथनं । ईश्वरः पञ्चभूतमय इत्यादिकीर्तनं । अश्वशिरसो
राज्ञ उपालानं । तत्र ब्राह्मणवेशेन उपस्थितयोः केशवकेशववाहनयोः स्वरूप-
प्रदर्शनपूर्वकं ब्रह्मादीनां सर्वेषां विष्ण्वात्मकत्वप्रकाशः ।

- प्रयः । ५ अ०,—किं कर्मशीलो मोक्षभागी उत ज्ञानी इत्यादिनिरूपणं । रैभ्यश्चस्यति-
संवादः । लुब्धकसंयमनवृत्तान्तः । योगकथनं । योगेन अश्वशिरसः क्षणप्राप्तिः ।
६ अ०,—काश्मीराधिपतिर्वसुरेव लुब्धक इत्यादिवृत्तान्तवर्णनं । पुण्डरीकाक्षपार-
लोचकथनं । व्याधवाक्यात् वसोः पूर्वजन्मवृत्तान्तस्मरणं ।
७ अ०,—वसोः स्वर्गारोहणं श्रुत्वा रैभ्यस्य तपस्याचरणं । तत्र तेन सह सनत्कुमार-
संवादः । विशालाधिपतेर्विशालवृत्तपतेरुपाख्यानं । विष्णुप्रसादाद् विशालस्य
मोक्षप्राप्तिः ।
८ अ०,—रैभ्ये विमुक्ते तद्देहस्यः पापपुरुषः धर्मायाधो बभूवेत्यादिवृत्तान्तकथनं ।
पशुहिंसादोषकथनं । धर्मायाधो विष्णुस्त्वनेन तन्मयोऽभूदित्यादिकीर्तनं ।
९ अ०,—प्रणवमाहात्म्यं । ॐकाररूपो हरिरितिकथनं । ततो लोकस्य सृष्टिः ।
वेदाविर्भावः । मत्स्यरूपेण भगवता वेदोद्धारः । तस्य स्तवनकीर्तनञ्च ।
१० अ०,—आदिवराहसमीपे देवानां वरप्रदणं । सुप्रतीकोपाख्यानं । दुर्जयकवृद्ध-
खर्गपराजयः । तेन सह विद्युत्सुविद्युद्भ्रामकासुरयोः संवादः । हेतिप्रहेतिभ्यां दुर्जय-
समीपे पराजितानां देवानां विष्णुसमीपगमनादिवृत्तान्तकथनं । दुर्जयाय हेतिप्रहे-
तिभ्यां कन्यायुगलसम्प्रदानं । सुकेशीमित्यकेशोर्गर्भे तस्य पुत्रयुगजननादिकथनं ।
११ अ०,—दुर्जयस्य गौरमुखमुनेराश्रमप्रवेशः । भोजनं सर्वेषां कारयिष्यामीति
मुनिवचनं श्रुत्वा तस्य कोपः । गौरमुखः विष्णुस्तवनेन चिन्तामणिं प्राप्य तत्प्रभा-
वाद् दिव्यपुरीं निर्माय सबलस्य राज्ञः परमातिथ्यं कृतवान् । ततो बलात्कारेण
मणिप्रदणायते तस्मिन् गौरमुखस्य मन्युदूतेन सैन्येन राजसेना हतेति वर्णनं ।
नारायणस्तु गौरमुखकृतस्तवेन तत्रागत्य निमिषेण सुदर्शनेन दुर्जयं जघान, तेन च
तत्स्थानं नैमिषेति सञ्ज्ञया विख्यातमित्यादिकथनञ्च ।
१२ अ०,—दुर्जयनिधनं निशम्य सुप्रतीकस्य श्रीरामस्तवनं । तस्य श्रीरामदर्शना-
दिविवरणं ।
१३ अ०,—गौरमुखस्य भगवदाराधनार्थं प्रभासतीर्थगमनं । तेन सह मार्कण्डेयस्य
संवादः । पिढलोकसृष्टिकथनं । तेषां नाम कथनं । तिलोदकादिदानं । पिढ-
गीतादिकथनञ्च ।
१४ अ०,—श्राद्धे ब्राह्मणनिरूपणं । श्राद्धे पात्रकरणाद्योग्यनिरूपणञ्च । तत्र निम-
न्त्रणप्रकारकथनादिः । श्राद्धकथनं । तत्र मांसनिरूपणादिः । विहितविहित-
द्रव्यकथनं । श्राद्धकालकथनादिकञ्च ।
१५ अ०,—गौरमुखः श्राद्धैः पिढलोकान् सन्तर्ष्य भगवन्तं सुता च परमां गतिं
प्रापेत्यादिकथनं ।

विषयः । १६ अ०,—विद्युत्सुविद्युतोर्बधार्थं देवानां यज्ञकरणोद्योगः । गवां रक्षार्थं सर-
मानियोगः । गवामसुरसन्निध्यगमनादिकथनं । सरमाशसनं । देवानां याग-
करणं । असुराणां पराजयकथनं ।

१७ अ०,—प्रजापालोपाख्यानं । आश्रमागतेन तेन सार्द्धं महातपसो मुनेः संवा-
दः । अहं प्रधानोऽहं प्रधान इति विवदमानानां देवानां वृत्तान्तकीर्तनं । विष्णोः
प्राधान्यकथनादिः ।

१८ अ०,—अग्नादीनामुत्पत्तिकथनादिः । अग्नेर्गार्हपत्यादिनामनिरुक्तिः ।

१९ अ०,—ब्रह्मणः कोपात् प्रतिपदि तिथावग्रेत्युत्पत्तिकथनं । तत्र हवने सर्वेषां
देवानां प्रीतिरिति कथनादिः ।

२० अ०,—अश्विनीकुमारयोर्जन्मविवरणं । तयोः पितामहसुतिः ।

२१ अ०,—रुद्रेत्युत्पत्तिकथनं । रुद्रनामनिर्वचनं । ब्रह्मणो रुद्राय गौरीसम्प्रदानं ।
रुद्रे जलप्रविष्टे गौरीमन्तःशरीरगां कृत्वा ब्रह्मणः पुनर्दद्यादिदृष्टिकरणकथनं ।
दाक्षायणीजन्मविवरणं । दक्षयज्ञवर्णनं । रुद्रपार्षदैः सह सुराणां युद्धकथनं ।
हरिहरयोर्युद्धवर्णनं । शिवभागदानपूर्वकं देवानां तत्सुतिः । दक्षस्य रुद्राय
गौरीसम्प्रदानं ।

२२ अ०,—दक्षस्य वैरमनुसृत्य गौर्यां हिमालये जन्मग्रहणं । गौर्यास्तपस्वरणं ।
महादेवेन सह तस्या विवाहवर्णनं । तृतीयायां तिथौ गौर्या जन्मकथनं । तत्-
तिथिमाहात्म्यकथनादिः ।

२३ अ०,—गणेशोत्पत्तिविवरणं । तस्य गजवह्नादिकारणकथनं । विनायका-
नामुत्पत्तिकथनं । तेषामाघ्रिपत्ये गणेशस्याभिषेकविवरणं । देवगणकृतगणपति-
स्तोत्रं ।

२४ अ०,—नागोत्पत्तिविवरणं । ब्रह्मकर्तृकं तेषां निवासस्थानादिकथनं ।

२५ अ०,—कार्तिकेयोत्पत्तिविवरणकथनादिः । देवगणकृतमहेशसुतिः । स्कन्दो-
त्पत्तिः । एतत्फलश्रुतिः ।

२६ अ०,—सूर्योत्पत्तिविवरणकथनादिः । देवहृन्दकृतसूर्यसुतिः ।

२७ अ०,—अश्वकविप्रकृतानां देवानां दैन्यवर्णनं । गिरिशं निहत्य गिरिजां
हरिष्यामीति अश्वकस्य तम्प्रति युद्धयात्रा । विष्ण्वादीनामश्वकेन सार्द्धमायोधनं ।
शूलेन विद्धस्याश्वकस्य भूमिसृष्टशोणिताद् बह्वनामश्वकानामुत्पत्तिः । मातृगण-
कर्तृकं तेषां शोणितपानं । कामादिगुणानामुत्पत्तिकथनादिः ।

२८ अ०,—सिन्धुद्वीपराजविवरणं । तस्य पूर्वजन्मनि वृत्रलकथनं । तपस्यतः
सिन्धुद्वीपस्य वेचवतीनद्या मनुष्यरूपायाः पाणिग्रहणं । तस्यां वचासुरस्य जन्म ।

पयः । तेन सच्च देवानां युद्धकीर्तनं । कात्यायन्या उत्पत्तिकथनं । महादेवकृतदेवीसुव-
नादिकथनं ।

२९ अ०,—दिशामुत्पत्तिकथनं । तासां लोकपालैः सच्च विवाचकथनादिः ।

३० अ०,—धनदोत्पत्तिविवरणं । तन्नामनिर्व्वचनं । तत्स्येवार्थं तिथिनिरूपणं ।

३१ अ०,—ईश्वरस्य विष्णुरूपेण प्रादुर्भावकथनं । तस्य नाभिदेशात् कमलरूपायाः
प्रथिव्या उत्पत्तिकथनादिः । कर्णिकारूपसुमेरुमध्ये ब्रह्मणो जन्मकथनादिः । तत्कृत-
विष्णुस्मृतिः ।

३२ अ०,—धर्मात्पत्तिविवरणकथनादिः । युगविशेषे तस्य पादनिरूपणं । चन्द्रेण
कृते ताराचरणे धर्मस्य वनप्रवेशः । तत्र देवानां स्तुतिकथनादिः ।

३३ अ०,—तद्ग्राणामुत्पत्तिकथनादिः । पशुपतिरूपशिवस्तोत्रं ।

३४ अ०,—पितृसर्गकथनादिः । तत्र तर्पणादितिथिकथनं ।

३५ अ०,—चन्द्रमृति दक्षशापविवरणं । समुद्रमन्थने तस्योत्पत्तिकथनादिः ।

३६ अ०,—सुप्रभादिष्टपाणां चरितकथनादिः । गोविन्दनामकहरिस्तुतिः ।

३७ अ०,—भगवतो भावसाध्यताकथनादिः । ब्रह्मपुत्रस्य अवनेर्बाधेन सच्च संवादः ।

३८ अ०,—व्याधस्य तपस्यावर्णनादिः । तस्य दिव्यदेहप्राप्तिकथनादिः ।

३९ अ०,—भगवत्साधनोपायवर्णनं ।

४० अ०,—धरणीव्रतकथनादिः । तस्य फलश्रुतिकथनादिः । अत्र मार्गशीर्षे मासि
महाभीनरूपस्य भगवतः पूजाविधानं ।

४१ अ०,—पौषशुक्लद्वादश्यां कूर्मरूपस्य तस्य पूजनं ।

४२ अ०,—माघशुक्लद्वादश्यां वराचरूपस्य तस्य पूजनकथनादिः ।

४३ अ०,—फाल्गुनशुक्लद्वादश्यां ऋषिंहरूपस्य तस्य पूजाकथनादिः । अत्र पार-
सव्यराजोपाख्यानं ।

४४ अ०,—एवं चैत्रमासे वामनरूपस्य तस्य पूजनकथनं । अत्र ह्यश्वराजोपाख्यानं ।

४५ अ०,—वैशाखमासे परशुरामरूपस्य तस्य पूजनं । अत्र वीरसेनराजोपाख्यानं ।

४६ अ०,—ज्यैष्ठमासे रामलक्ष्मणपूजा । अत्र दशरथोपाख्यानं ।

४७ अ०,—आषाढमासे श्रीकृष्णपूजनं । अत्र वसुदेवोपाख्यानं ।

४८ अ०,—श्रावणमासे बुद्धपूजनं । अत्र मृगराजोपाख्यानं ।

४९ अ०,—भाद्रमासे कल्किपूजनं । अत्र विशालराजोपाख्यानं ।

५० अ०,—आश्विनमासे पद्मनाभपूजा । अत्र भद्राश्वराजोपाख्यानं ।

५१ अ०,—कार्तिकमासे द्वादशीव्रतमाहात्म्यकथनं । इति धरणीव्रतं ।

५२ अ०,—भद्राश्वगस्त्यसंवादः । दृशादृश्यविभागकथनं । योगकथनं । अगस्त्यगीता ।

- विषयः । ५३ अ०,—अगस्त्यगीतायां शरीरमधिकृत्य योगकथनं ।
- ५४ अ०,—प्रवृत्तिनिवृत्तिकथनं । सर्वेषां देहे समानं वस्तु वर्तते इति कथनं च ।
- ५५ अ०,—मानससरसि अप्सरसां नारदेन सह संवादः । तत्र वसन्तशुक्लद्वा-
दश्यां हरिपूजनविधिकीर्तनं । तासां विष्णुप्राप्तिकथनं ।
- ५६ अ०,—शुभव्रतविधानकथनादिः । अत्र कर्त्तव्यमराजोपाख्यानं ।
- ५७ अ०,—धन्यव्रतविधानकथनादिः ।
- ५८ अ०,—कान्तिव्रतविधानकथनादिः ।
- ५९ अ०,—सौभाग्यव्रतविधानकथनादिः । अत्र हरिहरयोरैक्यकथनञ्च ।
- ६० अ०,—अदिष्टव्रतविधानकथनादिः ।
- ६१ अ०,—शान्तिव्रतविधानकथनादिः ।
- ६२ अ०,—कामव्रतविधानकथनादिः ।
- ६३ अ०,—आरोग्यव्रतविधानकथनादिः । पुरा किल अनरण्यो नाम नरपति-
मानससरसि मोहितो विशालकमलदर्शनेन तदाकलयितुं सम्प्रेरयामास स्त्री-
सारथिं । सारथिस्तु स्पर्शनक्षणे एव तन्मध्यजातकुमारशब्देन पञ्चलमुपागतं, राजा
च कुप्यो संतप्तः,—इत्यादिदृष्टान्तकथनं । राजसमीपे वसिष्ठस्य पद्मदृष्टान्तकथनञ्च ।
- ६४ अ०,—पुत्रप्राप्तिव्रतविधानकथनादिः । अत्र शूरसेनद्वयोपाख्यानं ।
- ६५ अ०,—सौख्यव्रतविधानकथनादिः ।
- ६६ अ०,—सार्वभौमव्रत-धनद्वयव्रत-वैष्णवव्रत-धर्मव्रत-रुद्रव्रतेन्द्रव्रत-पितृव्रतानां
विधानकथनादिः ।
- ६७ अ०,—नारदो भगवन्मायामुग्धो जनयामास पञ्च पञ्चान् काशीराजसुतायामि-
त्यादिदृष्टान्तकथनपूर्वकं विष्णुमायास्वरूपकीर्तनं । नारदकृतविष्णुसोत्रकथनं ।
- ६८ अ०,—विष्णोर्नारदसमीपे जगदुत्पत्तिप्रकारप्रदर्शनं । तत्तत्प्रकारप्रदर्शनञ्च ।
कालनिरूपणं । पञ्चरात्रशास्त्रोद्धृतादिः ।
- ६९ अ०,—पूर्वाध्यायोक्तसंशयनिराकरणं ।
- ७० अ०,—युगधर्मकथनं । तत्र विशेषेण कलिधर्मकथनं । शुद्धिकथनं ।
- ७१ अ०,—अगस्त्यस्य इलादृतवर्षधर्मणदृष्टान्तकथनादिः । तत्र बह्विधास्वरूपघट-
नाकीर्तनं । जलरूपिनारायणदृष्टान्तकथनञ्च ।
- ७२ अ०,—अगस्त्यस्य यज्ञानुष्ठानकाले सर्वेषां देवानामागमनं । तत्र शिवकर्तृक-
विष्णुप्राधान्यकथनादिः । कालो रुद्रेण मोहशालं प्रकाशितमित्यादिकथनञ्च ।
- ७३ अ०,—रुद्रगीता । गीतमस्य जलप्रक्षेपेणापि गोमर्षणादु गोघातितमित्यादि
विवरणकथनं । गोदावरीनदीविवरणं । पाशुपती दीक्षा ।

वयः । ७४ अ०,—ब्रह्मविष्णुरद्राणां सभेदकथनादिः ।

७५ अ०,—रुद्रस्य जलमज्जनविवरणकथनादिः । तत्र रुद्रकृतविष्णुस्तुतिकथनादिः ।

७६ अ०,—सङ्क्षेपेण मनुर्वंशकथनादिः । सप्तद्वीपाधिपादिकथनं । नववर्षाधिप-
कथनादिः । भरतवंशकीर्तनं ।

७७ अ०,—जम्बूद्वीपवर्णनं । तत्र पर्वतपरिमाणादिकथनं । नद्यादिकथनञ्च ।

७८ अ०,—मेरोः पूर्वादिदिक्षु देवादीनामाख्यवर्णनं ।

७९ अ०,—सुमेरुपरिमाणादिकथनं । कदम्बजम्बूप्रभृतिवृक्षविवरणं ।

८० अ०,—विष्कम्भपर्वतचतुष्टयानां परिमाणादिकथनं । चैत्ररथादिवर्णनं । अरु-
णोदयादिसरोवरवर्णनं । तच्चतुर्दिक्षु स्थितानां पर्वतानां नामकथनादिः ।

८१ अ०,—लङ्कावासमहापद्मकथनं । विश्ववनकथनादिः । भद्रवनादिवर्णनञ्च ।

८२ अ०,—मेरोर्दक्षिणप्रदेशे उदुम्बरवनवर्णनं । तत्र कर्दमाश्रमकथनं । महास-
वनवर्णनं । किंशुकवनवर्णनादिः । एकशिलोद्देशकथनादिः । तत्र नीलवाससो
देवस्य वासस्थानकीर्तनादिः । पुरस्थलीवर्णनादिकञ्च ।

८३ अ०,—भीताख्यपर्वते पारिजातवनवर्णनं । कुञ्जरनामपर्वते दानवपुरकथनं ।

वज्रकपर्वते राक्षसानां पुरीकथनादिः । अन्यान्यपर्वतेषु अन्येषां पुरादिवर्णनं ।

८४ अ०,—रुद्रक्षेत्रादिवर्णनं ।

८५ अ०,—कैलासपर्वतवर्णनं । पुष्पकरविमानकथनं । निधिकथनं । इन्द्रादि-
लोकपालानां निवासकथनं । गन्धर्वनगरादिवर्णनं । उभावने भगवता अर्द्धनारी-
श्वरत्वमाकलितमित्यादिवर्णनं ।

८६ अ०,—नदीनामवतारकथनं । तत्र सोमाख्याकाशसमुद्रकथनादिः ।

८७ अ०,—वरगण्डिकावर्णनं । तत्र पुरुषाः श्वेताः पद्मगन्धिनः स्त्रियश्च कुमुदवर्णा
इत्यादिकथनं ।

८८ अ०,—कुलपर्वतकथनादिः । तत्र जनपदनामकीर्तनादिः । प्रधानानां नदीनां
नामकथनञ्च ।

८९ अ०,—वायव्यरम्यकवर्णनं । तत्र महान्यग्रोधकथनं । हिरण्यवर्षवर्णनादिः ।
तत्र वृक्षवर्णनादिः । चन्द्रद्वीपकथनं । तत्र चन्द्र(वज्र)कान्तपर्वतवर्णनादिः ।

९० अ०,—भारतवर्षवर्णनादिः । तत्र कुलपर्वतकथनं । नदीकथनं । नदीनामु-
त्पत्तिस्थानकथनं । शाकद्वीपवर्णनं । ततो जलधाराभिन्नेष्वप्रभृतिगिरिकथनं ।

९१ अ०,—कुम्भद्वीपवर्णनं । तत्र पर्वतवर्षनदीप्रभृतिवर्णनं ।

९२ अ०,—क्रौञ्चद्वीपवर्णनं ।

९३ अ०,—शाकलद्वीपवर्णनं ।

विषयः । ९४ अ०,—गोमेदशाकदीपवर्णनं ।

९५ अ०,—ब्रह्मरुद्रादिदेवानां मध्ये विव्योः परत्वकथनादिः । प्रमथैः परिहृतस्य पिनाकपाणेः समीपे ब्रह्मणो मद्दिषासुरचेष्टितकीर्तनं । चिकलादेव्या उत्पत्तिवर्णनं । चितनुधारणकथनादिः । छट्टादिदेवीनां तपस्यादिकथनं ।

९६ अ०,—छट्टादिदेवीनां माहात्म्यादिकथनं । तासां ब्रह्मकृतस्तुतिः ।

९७ अ०,—तपस्यन्त्या वैष्णव्याः कोपात् कुमारीणामुत्पत्तिकथनादिः । कुमारीभिः सेव्यमानां तां विलोक्य मद्दिषासुरसमीपे नारदस्य तद्वृत्तान्तकथनादिः ।

९८ अ०,—देव्याः समीपे मद्दिषासुरस्य दूतप्रेरणादिः । मद्दिषासुरस्य युद्धयाचा-
वर्णनादिः ।

९९ अ०,—मद्दिषासुरस्य सुरलोकाक्रमणवर्णनं ।

१०० अ०,—देवीसमीपे दूतस्य मद्दिषासुरजन्मवृत्तान्तकथनं । तेन सह देव्याः परिणयप्रस्तावना । कुपितया देव्या सार्द्धमसुराणां युद्धवर्णनं । मद्दिषासुरबध-
कथनं । देव्याः स्तुतिः ।

१०१ अ०,—समुद्रजलवासिनो रुक्मामकासुरस्य शक्रादिभिः सह युद्धवर्णनं । देवीचास्योद्भवानां योगिनीनां समीपे असुराणां पराजयः । देवीकर्तृकरुत्वधः । रुद्रस्य देवीस्रोत्रकथनादिः । योगिनीनां ह्यप्रार्थं स्थाननिरूपणादिः । प्रयोजन-
वशादेकायाः शक्तेस्त्रैविध्यं । विशक्तिमाहात्म्यकथनं ।

१०२ अ०,—रुद्ररुष्टिकथनं । तृतीये जन्मनि रुद्रस्य पिङ्गाक्षलादिकथनं । रुद्रस्य ब्रह्मस्त्रम्भारोहणं । रुद्रस्य ब्रह्मशिरश्छेदनं । ब्रह्मशपेन कपाललङ्घनस्य कपा-
लमालिनो महेन्द्रपर्वतं गत्वा कापालिकव्रताचरणं । द्विधाभिन्नस्य शिरसः खण्ड-
मेकं गृहीत्वा रुद्रस्य विविधतीर्थपर्यटनं । कपालमोचनतीर्थकथनादिः । महा-
व्रतभग्नकापालादिव्रतकथनं । रुद्रमाहात्म्यकथनं ।

१०३ अ०,—सत्यतपोनामकलुब्धकोपाख्यानं । तत्र कदाचित् द्विनाथां तर्जन्यां तस्य भस्मदर्शनादिवृत्तान्तकथनं । वृत्तान्तमिसं निश्चय्य इन्द्रोपेन्द्रयोः किरात-
वराहरूपाभ्यां तत्र प्रवेशादिकथनं । तयोः सत्यतपसे वरदानं । खगुरोरावृणो-
स्तत्त्वज्ञानमुपलभ्य सत्यतपसे मोक्षप्राप्तिकथनादिः ।

१०४ अ०,—वैष्णव्याः शक्तेर्माहात्म्यकथनं । विष्णुपूजाविधिकथनं । दीक्षाकीर्तनं ।

१०५ अ०,—येन येन द्रव्येण नवग्रहपूजनं कृत्वा यद् यत् फलं भवति तत्प्रकार-
कथनादिः ।

१०६ अ०,—द्वादशीव्रतमाहात्म्यकथनं । अथ श्वेतराजोपाख्यानं । श्वेतराज-
समीपे वसिष्ठस्य विनीताश्वराजविवरणकीर्तनं । दानमाहात्म्यकथनादिः ।

- प्रयः । १०७ अ०,—नष्टचन्द्रसूर्यतारकादिसमये श्रयित्वा विष्णुसुतिः ।
- १०८ अ०,—स्त्रवेन वशीभूतस्य विष्णोर्वराहरूपेण तदुच्चारकथनादिः । विष्णु-
सन्निधौ श्रयित्वा नानाविषयकप्रश्नकीर्तनादिः ।
- १०९ अ०,—नाहं यज्ञादिना तुष्यामि किन्तु केवलया भक्त्येति विष्णोः कथना-
दिः । विष्णुभक्तिमाहात्म्यकथनं । विष्णुपूजाविधानादिकथनं । कर्माध्यायकथनं ।
- ११० अ०,—कर्मानुष्ठानविधिकथनादिः । कथं कर्म कर्तव्यं तत्कथनादिः । दुःख-
जनककर्मप्रदर्शनं ।
- १११ अ०,—द्वात्रिंशद्विधापराधकथनादिः । यथा यथा विष्णुः प्रपद्यते तत्कथनञ्च ।
- ११२ अ०,—येन प्रकारेण विष्णवे उपचारादिकं दातव्यं, मन्त्रकथनपूर्वकं तत्-
प्रकारयनं ।
- ११३ अ०,—विष्णवे दानयोग्यानां फलमूलसांसादीनां नामादिकथनं ।
- ११४ अ०,—स्त्राला जलाङ्गलिदानेन विष्णुतर्पणकर्तव्यता, तन्मन्त्रकथनञ्च ।
- ११५ अ०,—विष्णुभक्तानां प्रकृतिकथनादिः । येन येन कर्मणा गर्भवशो न
भवति कत्कथनं ।
- ११६ अ०,—येन कर्मणा जनः तिर्यग्योनित्वं नाधिगच्छति तत्कथनं । कोकामुख-
तीर्थमाहात्म्यादिकथनं । अत्र श्येनसत्त्वयोर्दत्तान्तकथनं । आभिषेकालुपाया-
स्त्रिह्या राजकन्यारूपेण जन्मग्रहणादिविवरणकथनं ।
- ११७ अ०,—येन कर्मणा लोकः परं पदं पश्यति, तत्कथनादिः । साधवादिमास-
विशेषे केशवार्चनफलकथनं । तत्र द्रव्यविशेषदानफलकथनञ्च ।
- ११८ अ०,—षट्सु षट्सु विष्णोराराधनायै कर्मविशेषविधानं ।
- ११९ अ०,—मायावैचित्र्यकीर्तनादिः । अत्र सोमशर्मापाख्यानं । विष्णुभक्तदर्शन-
वन्दनादिकर्तव्यता । मायाचक्रमाहात्म्यादिकथनं ।
- १२० अ०,—कुलात्मकतीर्थवर्णनं । एतत्तीर्थोत्पत्तिविवरणं । तत्र मानसतीर्थक-
थनं । मायातीर्थकथनं । सर्व्वात्मकतीर्थकथनं । पूर्णमुखतीर्थकथनं । अशोकतीर्थ-
कथनं । पुण्डरीकतीर्थकथनं । अग्नितीर्थकथनं । वायव्यतीर्थकथनं । शक्रादि-
तीर्थकथनञ्च । एषां माहात्म्यकथनादिः । ब्यालीनकुलसंवादकथनं । तयो राजा-
पत्यरूपेण जन्मग्रहणदत्तान्तादिकथनं । कुमारीकुमारयोः तयोः परस्परं विवा-
हादिकथनं । एतत्फलश्रुतिकीर्तनं ।
- १२१ अ०,—गुर्वभिगमनप्रकारः । तत्र नियमकथनादिः । दीक्षाविधिः ।
- १२२ अ०,—क्षत्रियादीनां दीक्षायां विशेषकथनं । दीक्षितस्य कर्तव्यकथनादिः ।
गलनिकाग्रहणकथनं । कङ्कणादिदानमन्त्रकथनं ।

- विषयः । १२२ अ०,—यज्ञस्त्रजलक्षणतदानमन्त्रादिकथनं । सन्ध्याविधानं । दीपदानविधिः । ताम्रभाजनेन विष्णवे द्रव्यादिदानप्रशंसा । ताम्राश्रमे तापोत्पत्तिकथनं । विष्णुभक्तस्य गुडकोशस्य विष्णुसन्निधौ तच्चक्रोत्कृष्टतानां स्वमांसानां ताम्रजनन-प्रार्थना । तन्मांसानां ताम्रत्वकथनं । रक्तानाञ्च पद्मरागत्वकीर्तनं । एवञ्च तस्य अस्थीनि रूप्याणि, मलञ्च कांस्यमभूदिति कथनं ।
- १२४ अ०,—विष्णुभक्तस्य राजान्नभक्षणे दोषकथनं । तत्र प्रायश्चित्तकथनञ्च ।
- १२५ अ०,—दन्तकाष्ठाग्रहणे प्रायश्चित्तकथनं ।
- १२६ अ०,—निधुवनं कृत्वा अकृतस्नानस्य विष्णुपूजने दोषकथनपूर्वकं प्रायश्चित्त-कथनं ।
- १२७, १२८ अ०,—शवं स्पृष्ट्वा विष्णुपूजने प्रायश्चित्तकथनं । एवं रजस्वलास्पर्शन-प्रायश्चित्तकथनं । मेहनापराधप्रायश्चित्तं । पुरीषोत्सर्गप्रायश्चित्तं । अन्यभाषणप्राय-श्चित्तं । नीलवस्त्रपरिधानप्रायश्चित्तं । उपस्पर्शनापराधप्रायश्चित्तं ।
- १२९ अ०,—क्रोधापराधप्रायश्चित्तकथनं । अकर्मण्यप्यापराधप्रायश्चित्तं । रक्तवस्त्र-परिधानापराधप्रायश्चित्तं । अन्धकारे भगवत्स्पर्शनापराधप्रायश्चित्तं । कृष्णवस्त्र-परिधानापराधप्रायश्चित्तं । कुकुरोच्छिष्टापराधप्रायश्चित्तं । एवं वराहमांसभक्षण-प्रायश्चित्तं । जालपादभक्षणप्रायश्चित्तं । प्रदीपस्पर्शनापराधप्रायश्चित्तं । भ्रमशान-गमनापराधप्रायश्चित्तं । पिन्याकभक्षणापराधप्रायश्चित्तं । वराहमांसेन विष्णुतर्पणा-पराधप्रायश्चित्तं । सुरापानप्रायश्चित्तं । कुसुमभक्षकदानापराधप्रायश्चित्तं । परकीय-वस्त्रावरणप्रायश्चित्तं । नवान्नादानापराधप्रायश्चित्तं । गन्धादिकमदत्त्वा धूपदान-प्रायश्चित्तं । उपानहापराधप्रायश्चित्तं । भेरीताडनापराधप्रायश्चित्तं । इति द्वाविं-शद्विधापराधकथनपूर्वकं तत्प्रायश्चित्तकथनं ।
- १३० अ०,—शौकरतीर्थमाहात्म्यादिकथनं । तत्र चक्रतीर्थ-रूपतीर्थ-योगतीर्थ-प्रभृतीनां माहात्म्यकथनादिः । ब्रह्मदत्तराजोपाख्यानं । तत्पुत्रस्य सोमदत्तस्य ऋगयाकथनादिः । शृगालीगृध्रयोर्मानुषजन्मवृत्तान्तादिकीर्तनं ।
- १३१ अ०,—शौकरके तीर्थे खड्गरीटस्य ऋतशरीरं सङ्गृह्य बालानां कलहकथ-नादिः । खड्गरीटस्य मानुषजन्मग्रहणादिवृत्तान्तकथनं । एतद्वृत्तान्तफलश्रुतिः ।
- १३२ अ०,—विष्णुगृहे गोमयलेपनफलश्रुतिः । तत्र गीतकरणफलश्रुतिः । अत्र चण्डालब्रह्मराक्षसयोः संवादकथनं । ब्रह्मराक्षसस्य यज्ञकर्मसु मन्त्रपरिभ्रष्टतया स्त्रावस्याकथनं । एतत्फलश्रुतिः ।
- १३३ अ०,—कोकामुख-वदरिकाश्रम-क्षेत्रराजाश्रितलोहाकुलतीर्थेषु विष्णोः स-र्वदा सान्निध्यकीर्तनं । तत्र कोकामुखस्य प्राधान्यकथनं । तत्र जलविन्दुनामक-

षयः । तीर्थकथनादिः । विष्णुधारातीर्थकथनं । विन्दुसरस्तीर्थकथनं । सोमतीर्थकथनं । तुङ्गकोटतीर्थकथनं । आदिस्वन्दाश्रमतीर्थकथनं । पञ्चशिखतीर्थकथनं । गुह्यप्रभ-
तीर्थकथनं । सप्तसामुद्रिकतीर्थकथनं । को + बलतीर्थकथनं । धर्मपुरतीर्थ-
कथनं । गङ्गाधारातीर्थकथनं । पञ्चसत्रतीर्थकथनं । शक्रकुण्डतीर्थकथनं । दंष्ट्रा-
कुण्डतीर्थकथनं । विष्णुतीर्थकथनं । सर्वकामिकतीर्थकथनं । मत्स्यशिलातीर्थ-
कथनं । कोकामुखतीर्थे वराह रूपस्य विष्णोरवस्थितिकीर्तनं ।

१२४ अ०,—वदरिकाश्रमवर्णनं । तत्र ब्रह्मकुण्डाग्निकुण्ड-गृह्यपदेन्द्रलोक-पञ्चसर-
स्वतुःश्रोत्र-देवाधार-द्वादशदित्यकुण्ड-लोकपाल-वरुण-मानसोद्भेदप्रभृतितीर्थवर्णनं ।
उर्वशीकुण्डतीर्थप्रसावे उर्वशीवृत्तान्तकथनं ।

१२५ अ०,—सान्नाःकरणशरीरविज्ञानकथनादिः । अध्यात्मयोगकथनं ।

१२६ अ०,—नामसङ्कीर्तनादिमाहात्म्यं । चित्तन्यासकथनपूर्वकं तत्फलश्रुतिः ।
योगप्रशंसा । स्त्रीपुंभर्त्सकथनं । ऋतुमत्यभिगमननियममन्त्रादियथनं । ज्ञानयोग-
माहात्म्यं । सञ्ज्ञासप्रशंसा ।

१२७ अ०,—गुह्यमण्डलवृत्तान्तकथनादिः । वटमूलतीर्थविवरणं । कुम्भीरकनाम-
महाहृदविवरणं । कापिलकाननकथनं । महाश्रोत्रादिसहाहृदकथनं । मन्दार-
कुण्डादितीर्थकीर्तनं ।

१२८ अ०,—विस्तरेण मन्दारकुण्डतीर्थवर्णनं । तत्र मन्दारद्रुमवृत्तान्तकथनं ।
कोटरतीर्थकथनं ।

१२९ अ०,—शालग्रामतीर्थवर्णनं । तत्र ब्रह्मर्षेः शालङ्कायनस्य वृत्तान्तकथनादिः ।
भगवतः शालग्रामेतिनामवृत्तान्तकथनं । तत्र विस्वप्रिय-गुह्यप्रभ-कालहृदप्रभृति-
पञ्चदशतीर्थकथनं । तत्र तत्र फलकीर्तनञ्च ।

१३० अ०,—महादेवस्य और्वाश्रमभस्मीकरणवृत्तान्तवर्णनं । और्वाभिशापेन शि-
वस्य अन्नर्दाहकथनं । विष्णुवचनप्रीतस्य और्वास्य उपदेशेन गोनिष्क्रमतीर्थमा-
साद्य शिवस्य सुरभिदुग्धादिना तापशान्तिवृत्तान्तकथनं । ततीर्थमाहात्म्यं । रूप-
कुण्डतीर्थकथनं । पञ्चवटतीर्थकथनं । पञ्चाननतीर्थकथनं । रुद्रपदब्रह्मशिरः-
प्रभृतितीर्थकथनं । वराहस्य वासुदेवसञ्ज्ञो भविष्यामीति भाविवृत्तान्तकथनं ।
मातृवर्त्यस्य देवाकरत्वकथनादिः । कोटवनतीर्थकथनं । विष्णुसरोनामतीर्थकथ-
नं । एतेषां क्षेत्राणां माहात्म्यकथनं ।

१३१ अ०,—गोनिष्क्रमसंज्ञे अथोमयी भगवत्प्रतिमा वर्त्तते इत्यादिवृत्तान्तकथनं ।
तत्र पञ्चकुण्डतीर्थमाहात्म्यकथनं । मणिकुण्डभुवकुण्डप्रभृतितीर्थवर्णनं । पञ्चाक्षक-
तीर्थकथनं ।

विषयः । १४२ अ०,—द्वापरयुगे यादवोऽहं भविष्यामीति वराहवचनं । दुर्व्याससः श्रापेन
चदुकुलचयो भविष्यतीति वृत्तान्तकथनञ्च । जाम्बवतीनन्दनस्य शम्भस्य वृत्तान्त-
कथनादिः । द्वारकायां पञ्चसरो नामतीर्थमस्तीति तद्विवरणकथनादिः । प्रभास-
तीर्थविवरणं । पञ्चकुण्डतीर्थकथनं । हंसकुण्डतीर्थविवरणं । ब्रह्मसङ्गमनतीर्थविव-
रणं । कदम्बकुण्डक्षेत्रविवरणं । प्रद्युम्नभेदनक्षेत्रविवरणं । नारायणसङ्गमक्षेत्र-
विवरणं । रैवतक्षेत्रकथनं । तत्र ऊर्ध्वविष्वादिदक्षविवरणं । विष्णुचङ्क्रमणक्षेत्र-
कथनं । तत्र अश्वत्थक्षेत्रविवरणं । द्वारकामाहात्म्यं । ब्रह्मसरोनामकतीर्थकथनं ।
सङ्गमनक्षेत्रवर्णनं । रामसरोनामकतीर्थकीर्तनं ।

१४३ अ०,—समुद्रमलययोर्मध्ये दूरं नाम स्थानं मे प्रियमस्ति । तत्र सूर्पाक्षकं
नाम क्षेत्रं परशुरामस्य आश्रमे भविष्यतीति वराहवचनं । जयकुण्डतीर्थकथनं ।
तत्र तत्र फलश्रुत्यादिकथनं ।

१४४ अ०,—स्नेहमध्ये लोहाकुलतीर्थवर्णनं । तत्र भगवन्मूर्तिकथनं । तत्र च
भगवद्वादि कथनं । नारदकुण्डकथनं । पर्वतकुण्डकथनं । पञ्चपूलक्षेत्रकथनं ।
सप्तर्षिकुण्डकथनं । भरभङ्गकुण्डकथनं । आङ्गिरसकुण्डकथनं । वृक्षसप्तिकुण्ड-
कथनं । वैश्वानरकुण्डकथनं । उमाकुण्डकथनं । माहेश्वरकुण्डकथनं । ब्राह्मणकुण्ड-
कथनं । तत्र ऋग्वेदादिधाराकथनं । एतेषां माहात्म्यकथनं ।

१४५ अ०,—मथुराक्षेत्रकथनं । यमुनायां कुण्डावहतीर्थकथनं । इन्द्रावनकथनं ।
तत्र शिलोच्चयतीर्थवर्णनं । अमितप्रभाशेकक्षेत्रकथनं । भाण्डीरवनकथनं ।
तत्रस्थवटक्षेत्रकथनं । रत्नशिलापट्टविवरणं । यमलार्जुनकुण्डकथनं । अर्कस्थल-
कथनं । वीरस्थलकथनं । कनकक्षेत्रकथनं । ग्रीडनक्षेत्रकथनं । सोमकुण्डकथनं ।
तालकुण्डकथनं । पिण्डारकक्षेत्रकथनं । जम्बीरवटुकक्षेत्रकथनं । कुन्दारोदनक-
क्षेत्रकथनं । बल्लकनक्षेत्रकथनं । नागजालोम्भककुण्डकथनं । परकुण्डकथनं ।
विन्दुप्रभकुण्डकथनं । शान्तरसतीर्थकथनं । ताम्रवनकथनं । शक्रग्रीडनकतीर्थक-
थनं । वारुण-कौबेरप्रसूतितीर्थकथनं । कालीयहृदकथनं । तत्र कदम्बक्षेत्रकथनं ।
ज्ञानकक्षेत्रकथनं । सप्तसामुद्रकतीर्थकथनं । मथुरामाहात्म्यकथनादिः ।

१४६ अ०,—मधुकाष्ठमयभगवत्प्रतिमानिर्माणविधिकथनादिः । तत्र नक्षत्रविशेषे
वृक्षच्छेदनादिकथनं । तत्र अधिवासप्रतिष्ठादिविधानं ।

१४७ अ०,—शिलामयप्रतिमानिर्माणविधिः । तत्र मन्त्रकथनपूर्वकमभिषेकद्रव्य-
प्रदानादिकथनं । पूजाविशेषविधानादिकञ्च ।

१४८ अ०,—मृण्मयप्रतिमानिर्माणविधिः । तत्र प्रतिष्ठाविधानादिकथनं ।

१४९ अ०,—ताम्रप्रतिमानिर्माणविधिः । तत्र प्रतिष्ठादिविधानकथनं । शान्ति-
कथनं ।

- विषयः । १५० अ०,—कांस्यप्रतिमास्थापनविधिः । तत्र प्रतिष्ठाविधानादिकथनं ।
 १५१ अ०,—राजतप्रतिमास्थापनादिविधिः । एवं सुवर्णप्रतिमाया इति कथनं ।
 १५२ अ०,—सर्वतोऽजलमये मायया बालरूपस्य भगवतो वटवृक्षाश्रयकथनादिः ।
 ब्रह्मणो मुखादिभ्यो ब्राह्मणादीनामुत्पत्तिकथनादिः । नेमिनामकतपोधनस्य उपा-
 ख्यानं । आदस्य उत्पत्तिकथनं । दाहमन्त्रादिकथनं ।
 १५३ अ०,—अशौचकाले विहिताविहितनिरूपणं । विषुवर्षेषु कर्तव्यं पाकभो-
 जनमेव चेत्यादिकथनं । अस्त्रिसञ्चयनं । एकोद्दिष्टादिकथनं । प्रेतभूमिनिर्देशः ।
 प्रेतकार्यं कुकुरादिध्वनिश्रवणनिषेधः । प्रेतोद्दिष्टभोजनप्रायश्चित्तकथनं । प्रेतश्राद्ध-
 विधानं । तत्र हवादिदाने फलश्रुतिकथनं । दृषपुच्छगलितोदकेन तर्पणविधानं ।
 पितृयज्ञनामनिरुक्तिः । पितृयज्ञविधिः ।
 १५४ अ०,—प्रेतभोज्यभोजने पुनः प्रायश्चित्तकथनं । गोहस्त्यादिदानग्रहणे प्रा-
 यश्चित्तं ।
 १५५ अ०,—पक्षयज्ञविधानकथनादिः । पितृयज्ञे पात्रयोग्यभोक्तृनिरूपणादिः ।
 नीलकण्ठपुच्छतर्पणं । सर्वेषां गार्हस्थ्याश्रमसूत्रकथनं । पितृणामजीर्णनिवारणं ।
 श्राद्धे निषिद्धदर्शनादौ प्रायश्चित्तकथनं ।
 १५६ अ०,—मधुपर्कोत्पत्तिकथनादिः ।
 १५७ अ०,—शान्तिकथनं । मधुपर्कदानकथनञ्च ।
 १५८ अ०,—जनमेजयसमीपे वैशम्पायनस्य यमालयवर्णनं । तत्र उद्दालकोपा-
 ख्यानं । सत्यप्रशंसाकथनं ।
 १५९, १६० अ०,—यमालयात् प्रत्यागतस्य नचिकेतोऽपी कृषीणां तद्वृत्तान्त-
 श्रुत्युपावर्णनं ।
 १६१ अ०,—यमालयवर्णनं ।
 १६२, १६३ अ०,—यातनास्वरूपवर्णनं ।
 १६४ अ०,—राक्षसैः सह यमकिङ्करीणां युद्धवर्ण-
 १६५ अ०,—पापविशेषे नरकविशेषकथनं । फ-
 यमसि ।

No. 1271. मे

Substance, country-made yellow
 Lines, 24 on a page. Extent, 2,068
 Place of deposit, Srirāmpur Co.

निर्देशः ।
 10 × 6 inches. Folia, 124.
 character, Nagara. Date, ?
 fresh. Provs. Incorrect.

End. आदित्यस्रोत्रं तदादित्यालोत्याचक्षते ++ महानाक्षं प्रजापते +++वा
विश्वामित्रस्य वा सिमा वा मरुता वा शक्रय्यो वा शक्रय्यो वा ।

Colophon. इत्यर्षिचक्राक्षणे तृतीयप्रपाठकः समाप्तः ।

विषयः । फलकयनपूर्वकं साम्नां ऋषिभिरूपणं ।

No. 1273. शिशुपालवधः ।

Substance, palm-leaf, $14\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Folia, 153. Lines, 4 on a page. Extent, 2,294 ślokas. Character Bengali. Date, Sk. 1436. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, very old. Prose. Correct.

S'isupāla-badha. An epic poem by Māgha, on an episode of the Mahābhārata, the subject being the destruction of Sis'upāla, a sovereign inimical to the Pāndu brothers. The work has been printed several times and is well known, but the MS. under notice is a very old one, being dated Ś'aka 1436 = A. C. 1512, and contains many readings not to be met with in the printed editions. Its style of writing is shown on plate V.

Beginning. त्रियः पतिः श्रीमतिशशितु जगज्जगन्निवासे वसुदेवसङ्गनि ।

वचन् ददर्शवतरन्तमम्बरादिरण्णर्माङ्गभुवं मुनिं हरिः ॥

End. सर्वेण सर्वाश्रय इत्यनिन्द्यमानन्दभाजां जनितं जनेन ।

यस्य द्वितीयं + + + तृतीयो मुख्यः सतां गौणमवाप नाम ॥

श्रीशब्दनस्य कृतशब्दसमाप्तिस्तु लक्ष्मीपतेश्चरितकीर्तनमात्र + + ।

तस्यात्मजः स्वकविकीर्तिपुराणयोऽदः काव्यं व्यधत्त शिशुपालवधभिधानं ॥

Colophon. इति श्रीदत्तस्त्रनोः श्रीमाधकवेः कृतौ श्रीलक्ष्मि शिशुपालवधे महाकाव्ये + +
+ + + + : सर्गः समाप्तः ॥

विषयः । शिशुपालवधविवरणं ।

No. 1274. अभिज्ञानशकुन्तला ।

Substance, palm-leaf, $13\frac{3}{4} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Folia, 82. Lines, 4 on a page. Extent, 1,271 ślokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1494. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, very old. Correct.

Abhijñāna Śākuntalā. This is the oldest codex of the Bengali recension of the Śākuntalā that has yet been met with ; it is dated Ś'aka 1494 = A. C. 1570. It corresponds with the North-West recension much more closely than the printed texts. It has been obtained from the library of a Paṇḍit of Ś'āntipur, whose ancestors have been Paṇḍits for many generations: the MS. was a heirloom. As it is written on palm-leaf and is in a very decayed condition, the Paṇḍit thought he made a good bargain by selling it for several printed books. It is remarkably correct, and written in a clear but crabbed old hand. See plate IV.

Beginning. या हृष्टिः सद्युराद्या वहति विधिङ्गतं या हृष्टिः च होवी
ये द्वे कालं विधत्तः श्रुतिविषयगुणा या स्थिता व्याप्य विश्वं ।

या मातुः सर्व्ववीजप्रकृतिरिति यथा प्राणिनः प्राणवन्तः

प्रत्यक्षाभिः प्रसन्नस्तनुभिरवतुवस्ताभिरद्याभिराशः ॥

End. वत्स एवमस्तु इति निष्क्रान्ताः सर्व्वे । सप्तमोऽङ्कः । समाप्ता चेत्यसमिज्ञान-
शकुन्तला ॥

विषयः । शकुन्तलावृत्तान्तवर्णनं ।

No. 1275. दैवतब्राह्मणं ।

Substance, country-made yellow paper, 10 × 6 inches. Folia, 2. Lines, 24 on a page. Extent, 45 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Ś'rīrāmpur College. Appearance, fresh. Prose. Incorrect.

Daivata Brāhmaṇa, alias *Devatā-adhyāya-Brāhmaṇa*. One of the Brāhmaṇas of the Sāma Veda. Max Müller's Sanskrit Literature, p. 348.

Beginning. अग्निरिन्द्रः प्रजापतिः सोमो वरुणस्त्वष्टाङ्गिरसः पूषा सरस्वतीन्द्राग्नी इडा-
निधनानि धनानि—इत्यादिः ।

End. देवर्षिभ्यश्च ब्रह्मा सत्यश्च ++ मामिति ब्रह्म सत्यश्च पातु मामिति ।

Colophon. इति दैवतब्राह्मणं । इति देवताध्यायः समाप्तः ।

विषयः । साम्नां देवताच्छन्दश्चादिनिरूपणं । गायत्रीनिर्व्वचनं । गायत्र्यङ्गानि च ।

No. 1276. वंशब्राह्मणं ।

Substance, country-made yellow paper, 12 × 7 inches. Folia, 12. Lines, 24 on a page. Extent 39 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, S'rīrāmpur College. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Vaṅś'a Brāhmaṇa. One of the Brāhmaṇas of the Sāma Veda; it contains a genealogy of the Rishis of the Sāma Veda and of some of their descendants. A carefully edited text of this work with an interesting introduction has lately been published by the learned Dr. Burnell of Madras.

Beginning. नमो ब्रह्मणे नमो ब्राह्मणेभ्यो नम आचार्य्येभ्यो नम ऋषिभ्यो नमो देवेभ्यो नमो
वेदेभ्यो नमो वायवे च सत्यवे च विष्णवे च नमो वैश्रवणाया चोपजयाय च ।
सर्व्वदत्ताद् गार्ग्याच्छर्व्वदत्तो गार्ग्यो रुद्रमूतिर्द्राक्षायणिरित्यादिः ।

End. वृहदसुर्गोभिलो गोभिलादेव गोभिलो राध्याच गौतमात् समानं परं समानं
परं ।

Colophon. इति वंशब्राह्मणं समाप्तं ।

विषयः । गार्ग्यादारभ्य गोभिलपर्य्यन्तसृषीणां वंशविस्तारकथनं ।

No. 1277. साङ्ख्यचन्द्रिका ।

Substance, country-made yellow paper, 10 × 6 inches. Folia, 48. Lines, 18 on a page. Extent, 1,404 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'rīrāmpur College. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Sāṅkhya-chandrikā. A commentary on the Sāṅkhya Kārikā of Is'varakṛishṇa. By Nārāyana Tīrtha, a disciple of Rāmagovinda Tīrtha. Hall's *Contributions*, p. 7.

Beginning. श्रीरामगोविन्दसुतीर्थपादकृपाविशेषादुपलभ्य बोधं ।

श्रीवासुदेवादधिगम्य सर्व्वशास्त्राणि वक्तुं किमपि स्यूता नः ॥

प्रकृतिं पुरुषश्चैव नत्वाचार्य्योन्मुक्तस्तथा ।

नारायणः साङ्ख्यमूले तनुने साङ्ख्यचन्द्रिकां ॥

तदिदं शास्त्रं चतुर्थ्यहं । हेयं हेयसाधनं हानं हानसाधनञ्चेति मुमुक्षुजिज्ञा-
सितत्वात् । इत्यादिः ।

End.

इति षष्टिपदार्थानामष्टभिः सह सिद्धिभिः । इति ।

तथा च अत्रैतत् षष्टिपदार्थविवेचनाद्देदं प्रकरणं, किन्तु तन्त्रमेवेति सिद्धं ।

Colophon.

इति राममोविन्दतीर्थशिष्यनारायणतीर्थकृता साङ्ख्यचन्द्रिका समाप्ता ।

समाप्ता चेयं साङ्ख्यचन्द्रिका ।

विषयः ।

ईश्वरकृतसाङ्ख्यकारिकाया व्याख्यानं ।

No. 1278. साङ्ख्यभाष्यं वा आर्यभाष्यं ।

Substance, country-made yellow paper, 10 × 6 inches. Folia, 27. Lines, 34 on a page. Extent, 1,916 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'rîrâmpur College. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Sāṅkhya-bhāṣhya alias *Āryabhāṣhya*. A commentary on the *Sāṅkhya-kārikā* of *Īśvarakṛishṇa*. By *Vijñāna Bhikṣhu*. The text of *Īśvarakṛishṇa* and the commentary of *Gaurapāda*, together with an English translation of the text by *Colebrooke*, and of the comment by *H. H. Wilson*, were printed some time ago by the *Oriental Translation Fund*, London. The commentary which forms the subject of this notice, as also that noticed under the last preceding No. have never been printed.

Beginning. कपिलाय नमस्तस्मै येनाविदोद्घोषो जगति मग्रे ।

कारुण्यात् साङ्ख्यमयी नैरिव विहिता प्रतारणाय ॥

अल्पग्रन्थं स्वर्ग्यं प्रमाणसिद्धान्तहेतुभिर्युक्तं ।

शास्त्रं शिष्यहिताय समासतोऽहं प्रवक्ष्यामि ॥

दुःखत्रयाभिघातादित्यादिः ।

End.

साङ्ख्यं कपिलमुनिना प्रोक्तं संसारविसृत्तिकारणं हि ।

यत्रैताः सप्ततिरार्या भाष्यञ्चात्र गौडपादकृतं ॥

Colophon.

इति विज्ञानभिक्षुविरचितं साङ्ख्यभाष्यं सम्पूर्णं ।

विषयः ।

ईश्वरकृतसाङ्ख्यकारिकाया व्याख्यानं ।

No. 1279. वराहपुराणान्तर्गतवङ्कटगिरिमाहात्म्यम् ।

Substance, country-made yellow paper, 11 × 4½ inches. Folia, 46. Lines, 11 on a page. Extent, 828 slokas. Character, Nágara. Date, Sk. 1544. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Correct.

Vyañkatagiri Mahátmya. An episode of the Varáha Purána ; it treats of the religious merits of a famous place of pilgrimage called Vyañkatagiri in the Madras Presidency.

Beginning. ऋषय ऊचुः । रोमहर्षणसर्वज्ञ पुराणार्थविशारद ।

माहात्म्यं श्रोतुमिच्छामो गिरीन्द्राणां महीतले ॥

End. यः पठन् प्रयतो भक्त्या शृणुयाद्वा लिखेदपि ।

सर्वान् कामानवाप्नोति सम्प्राप्नोति च मङ्गलं ॥

Colophon. इति श्रीचतुर्विंशतिसाहस्रिकायां संहितायां श्रीवराहपुराणे श्रीवङ्कटगिरि-
माहात्म्ये द्विषष्टितमोऽध्यायः ।

विषयः । वङ्कटगिरिमाहात्म्यवर्णनं ।

No. 1280. ऋगारेष्टिहोत्रप्रयोगः ।

Substance, country-made yellow paper, 9½ × 4½ inches. Folia, 2. Lines, 23. Extent, 48 slokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Mrigāreshtihotra-prayoga. A manual for the performance of the Vedic rite called *Mrigāreshti*.

Beginning. नमः प्रवक्ता इत्यादिपञ्चदशसामिधेयः ।

End. देवा आच्यपा इत्यादिः । शेषं प्रकृतिवत् ॥

Colophon. इति ऋगारेष्टिहोत्रं समाप्तं ।

विषयः । ऋगारेष्टिहोत्रकथनं ।

No. 1281. बोधायनसूत्रं ।

Substance, country-made yellow paper, $9\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Folia, 3. Lines, 14—15 on a page. Extent, 189 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Bodháyana Sūtra. This is a mere fragment of the aphorisms of Bodháyana, on the Sautra rites of the Black Yajur Veda. It treats of the new and the full moon sacrifices.

Beginning. अथोपय्याहरणं विज्ञायते क्रत्वादौ क्रतुकामं कामयीत ।

End. स्नानमाविशन्तु न इति सिकताः समृत्य । (खण्डितं) ।

विषयः । दर्शपौर्णमासादियज्ञविधिकथनं ।

No. 1282. उक्थप्रयोगः ।

Substance, country-made yellow paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Folia, 101. Lines, 9 on a page. Extent, 2,137 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Ukthaprayoga. A manual for the performance of the Vedic rite called *Uktha*. It is described in full in Haug's *Aitareya Bráhmaṇa*, p. 251.

Beginning. तस्यैन्द्राग्रः पशुः । आवाहनकाले । आज्यभागानन्तरमिन्द्राग्नी आवह । वन-
स्यतिमावह इन्द्रं न सुमन्तमित्यादिः ।

End. एवमेतदहः कृत्वा एतां रात्रिं वसन्ति । सन्तिष्ठते दशममहः ।

Colophon. इति दशरात्रः समाप्तः ।

विषयः । उक्थप्रयोगकथनं । उक्थशब्देन सामवेदीयकर्म्मविशेष उच्यते ।

No. 1283. वायवीयसंहिता ।

Substance, country-made yellow paper, $14 \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 116. Lines, 10 on a page. Extent, 2,310 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Váyavya Sañhitá. A treatise on the worship of S'iva. It professes to be a portion of the Váyu Purána, but it is not included in the Index of that work given in the Náradíya Purána.

Beginning. नमः शिवाय सोमाय सगणाय सख्तनवे ।

प्रधानपुरुषेऽशाय सर्गस्थित्यन्तहेतवे ॥

End. ददशे तत्क्षणे तस्मिन् विसानं भानुसन्निभं ।

गणेश्वरैरसङ्क्षेपैः संवृतं समन्ततः ॥ खण्डितं ।

विषयः । अथ पाशुपतज्ञानस्य मोक्षदाढ्यं पाशुपतविभूतयश्च । यत्कृतञ्च प्रति उप-
मन्या पुरा उक्तं, तस्य ऋषीन् प्रति वाचोः पुनः कथनं ।

No. 1284. अपरोक्षानुभूतिः । अपरोक्षानुभूतिदीपिकासहिता ।

Substance, country-made yellow paper, $12\frac{1}{2} \times 6\frac{1}{2}$ inches. Folia, 16. Lines, 10—15—16 on a page. Extent, 704 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Text, verse; Commentary, prose. Correct.

Aparokshánubhuti with a commentary called *Aparokshánubhuti-dípká.* A treatise on the Vedánta doctrine. By Śaṅkara Āchārya. The commentary is anonymous. *Hall's Contributions*, p. 104.

Beginning. सू० । श्रीहरिं परमानन्दमुपदधारमीश्वरं ।

व्यापकं सर्वलोकानां कारणं तं नमाम्यहं ॥ १ ॥

अपरोक्षानुभूतिर्वै प्राच्यते मोक्षसिद्धये ।

सङ्गिरेव प्रयत्नेन वीक्षणीया मुहुर्मुहुः ॥ २ ॥

टी० । सप्रकाशत्वहेतुर्यः परमात्मा चिदात्मकः ।

अपरोक्षानुभूत्याख्यः सोऽहमस्मि परं सुखं ॥ १ ॥

श्रीशगुर्वात्मभेदाद्यः सकलव्यवहारभूः ।

सौपाधिकः स चिन्मात्रः सोऽपरोक्षानुभूतिकः ॥ २ ॥

तदेवमनुसन्धाय निर्विघ्नां खेष्टदेवतां ।

अपरोक्षानुभूत्याख्यामाचार्यार्थान्तिं प्रकाशये ॥ २ ॥

End. सू० । परिपक्वं मनो येषां केवलोऽयञ्च सिद्धिदः ।

गुरुदैवतभक्तानां सर्वेषां सुलभा भवेत् ॥

Colophon. इति श्रीशङ्कराचार्यविरचिता अपरोक्षानुभूतिः समाप्ता ।

टी०। परिपक्वमनस्वाद् यतिदुःसाध्यान्पि साधनानि सुसाध्यानि भवन्तीति हेतो-
गुरुदेवतभजनमेव स्वधर्माविरोधेन सर्वैः कार्यमिति परममङ्गलं ।

इति अपरोक्षानुभूतिप्रदीपिका समाप्ता ॥

विषयः । अत्र प्रथमं विवेककथनं । ततः शर्मदस उपरतिसमाधानमुमुक्षुत्वादिकथनं ।
तत आत्मज्ञानविचारकथनं । तत आत्मपदार्थनिरूपणं । ततः जीवब्रह्मैक्य-
प्रतिपादनं । ततो ब्रह्मसाक्षात्कारोपायनानाविधयोगकथनं ।

No. 1285. विन्ध्यमाहात्म्यं, टीकासहितं ।

Substance, country-made yellow paper, $13\frac{1}{2} \times 7\frac{1}{2}$ inches. Folia, 157. Lines, 9—10 on a page. Extent, 3,927 ślokaś. Character, Nāgara. Date, SM. 1924. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Text, verse ; Commentary, prose. Incorrect.

Vindhya-māhātmya. Topography of certain sacred places on the Vindhya Hills, and the religious merit to be acquired by pilgrimage to them. The work professes to be an extract from the Vrihadus'anas Upapurāṇa and has a commentary attached to it. Contents 1—2. Śaunaka's enquiry about the Vindhya Hills. 3—4. The Purāṇas and the Upapurāṇas described. 5. The praise of a form of Devī dwelling on the Vindhya Hills. 6. Do. of Tārakes'vara. 7—8. Story of Tāraka Asura. 9. Enumeration of the sacred places on the Hills. 10. Story of Hari's blessing the sacred places. 11—12. The pool of Lakshmī. 13—14. Story of the two giants, Tuhunda and Huṇḍa. 15, 16. The pool of Brahmā. 17. The pools of Saunaka and others. 18. Do. of Marīchi, &c. 19. Praise of the River Ganges. 20. The pool of Dharma. 21. Do. of Gokarṇa. 22. Do. of Navayogī's'vara. 23. Expiation meet at these sacred pools. 24. Praise of the confluence of the Ganges and the Yomunā at Allahabad. 25. Pool called Nāga-kūpa. 26. The majesty of Vindhyavāsīnī, the Devī dwelling on the Vindhya Hills. 27. Mystic emblems for her worship explained. 28. Purification of the elements before worshipping her. 29. Mode of worshipping her. 30. Adoration to her through a triangular diagram. 31. Her wars with Nisumbha and Sumbha. 32—33. Description of Rāmagayā. 34.

Wanting in the MS. 35. Praise of Karnávatí. 36. Do. of S'iva. 37. The different abodes of Vindhyaśiní. 38. Merit of circum-ambulating the sacred pools. 39. Do. of a circuit of five kros'as round those pools. 40. Praise of the Purāṇa. 41. The mode of circum-ambulating the pools.

Beginning. मू०। यो विघ्नभित्तौ जगताच्च गुप्तये स्वःसद्भिर्वा मनुजैश्च पूजितः ।

यो विघ्नतूलैककशानुरूपकसं दुण्डिराजं शरणं गतोऽस्मि ॥ १ ॥

यच्चिन्तनं विघ्नजनीनमुच्यते विल्लान्नरायं विनयेत् सतीं मतिं ।

यो विघ्नतामिश्रविवस्वरूपको द्वैमातुरं तं सततं नमाम्यहं ॥ २ ॥

टी०। श्रीमद्विष्णुप्रजाभिवन्द्यचरणं गोपादिकाराधितं

वन्दे पूर्णं विकुसुमैर्म्यवदनं संसारतापापहं ।

सत्यं ज्ञानमनन्तमाद्यविधुरं गोभारसंहारकं

सर्वात्मानमपास्तसर्व्वममलं विघ्नेश्वरं शर्मदं ॥ १ ॥

व्याख्यानरहितस्यास्य व्याख्यानं सज्जनप्रियं ।

क्रियते स्वीयबोधाय प्रसादः क्षम्यतां बुधैः ॥ २ ॥

End. मू०। विन्ध्यक्षेत्रस्य साक्षात्मा यः शृणोति सुचेतसा ।

सर्व्वान् पापान् विधूयान् लभते सद्गतिं परां ॥

Colophon. इति श्रीवृहद्देशनसोपपुराणे विन्ध्यसाक्षात्मावर्णनं नामैकचत्वारिंशोऽध्यायः ।

टी०। एतच्छ्रवणसाक्षात्माह, विन्ध्यक्षेत्रस्येति ।

इति विन्ध्यसाक्षात्माव्याख्यानं समाप्तं ।

विषयः । अत्र एकचत्वारिंशोऽध्यायः सन्ति । तत्र १ प्रथमे, २ ये, च—भोजनकप्रश्नकथनं ।

३ ये,—पुराणनामसङ्ख्याकथनं । ४ ये,—उपपुराणकथनं । ५ मे,—विन्ध्यक्षेत्र-

निवासिन्या भगवत्या साक्षात्मावर्णनं । ६ छे,—तारकेश्वरमाहात्मावर्णनं । ७ मे,—

शिवं प्रति तारकादुरस्तुतिकथनं । ८ मे,—तारकेश्वरस्तुतिकथनं । ९ मे,—

नानाविधपुण्यक्षेत्रकथनं । १० मे,—हरिवरप्रदानकथनं । ११ शे,—लक्ष्मी-

कुण्डोत्पत्तिवर्णनं । १२ शे,—लक्ष्मीकुण्डमाहात्मावर्णनं । १३, १४ शे,—तुङ्ग-

कुण्डाख्यादुरदयवर्णनं । १५ शे,—ब्रह्मकुण्डोत्पत्तिकथनं । १६ शे,—ब्रह्मकुण्ड-

वर्णनं । १७ शे,—सनकादि कुण्डनिरूपणं । १८ शे,—मरीचादिकुण्डवर्णनं ।

१९ शे,—गङ्गामाहात्मावर्णनं । २० शे,—धर्मकुण्डवर्णनं । २१ शे,—गोकर्णकुण्ड-

वर्णनं । २२ शे,—नवयोगीश्वरकुण्डवर्णनं । २३ शे,—प्रायश्चित्तवर्णनं । २४ शे,—

गङ्गासङ्गमसाक्षात्मावर्णनं । २५ शे,—पुण्यजलाशयनाग्नूपाख्यानवर्णनं । २६ शे,—

विन्ध्यवासिनीप्रादुर्भाववर्णनं । २७श्ले,—यन्त्रोद्धारादिवर्णनं । २८श्ले,—भूत-
शुद्धादिवर्णनं । २९श्ले,—विन्ध्यवासिनीपूजाप्रकरणं । ३०श्ले,—त्रिकोणयन्त्र-
पूजावर्णनं । ३१श्ले,—निशुम्भशुम्भवधवर्णनं । ३२श्ले,—रामगद्योत्पत्तिवर्णनं ।
३३श्ले,—रामगयावर्णनं । चतुस्त्रिंशाऽध्यायो नास्ति । ३५श्ले,—कर्णावतीसा-
हाय्यवर्णनं । ३६श्ले,—शिवसाहाय्यवर्णनं । ३७श्ले,—विन्ध्यवासिनीस्थान-
प्रदर्शनवर्णनं । ३८श्ले,—विन्ध्यक्षेत्रप्रदक्षिणकथनं । ३९श्ले,—पञ्चक्रोशयाचा-
निरूपणं । ४०श्ले,—पुराणसाहाय्यवर्णनं । ४१श्ले,—पञ्चक्रोशादियात्रावर्णनं ।

No. 1286. रामलिङ्गवर्णनं, वा तत्करामायणं ।

Substance, country-made yellow paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 57.
Lines, 10 on a page. Extent, 1,120 śloka. Character, Nāgara. Date, Sm.
1877. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new.
Prose and verse. Generally correct.

Rāma-liṅgavarṇana. An epitome of the Rāmāyaṇa of Vālmīki.
Author unknown.

Beginning. हरिहरविधिरूपः सच्चिदानन्दरूपो हयगजनकुलास्यो विघ्ननाशो गणेशः ।

सुरससुगमकाये रामलिङ्गाभिधाने सम हृदयसरोजं सद्धिकाशं करोतु ॥

End. अनेन प्रीयतां देवो हयग्रीवः त्रियः पतिः ।

वदव्याख्याननिरतो मद्दंशप्रतिपालकः ॥

Colophon. इति श्रीरामलिङ्गवर्णनं सम्पूर्णं ।

विषयः । अत्र नव सर्गाः सन्ति । तत्र १ प्रथमे,—रामलिङ्गवर्णनं । २ये,—रामकृतहर-
धनुर्भङ्गविवरणं । ३ये,—जानकीविवाहवर्णनं । ४थे,—श्रीरामस्य वनगमन-
वर्णनं । ५मे,—लक्ष्मणेन सूर्पणखानासिकाच्छेदनं । रावणेन सीताहरणं ।
सीतान्वेषणार्थं हनूमतो लङ्कागमनं । रावणेन सह हनूमतः कथोपकथनञ्च ।
६ष्ठे,—रामरावणयुद्धविवरणं । ७मे,—श्रीरामस्य राज्याभिषेकवर्णनं । ८मे,—
सप्तपञ्चाभ्यां सह युद्धे रामस्य पराजयहेतुकथनं । ९मे,—रामसाहाय्यकथनं ।

No. 1287. आथर्वणतापनीयोपनिषद्भाष्यं ।

Substance, country-made paper, $7\frac{3}{4} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 74. Lines, 9—10 on a page. Extent, 1,157 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Atharvāna-tāpanīyōpanishad-bhāṣya. Fragment of a commentary on the Rāmātāpanī Upanishad. Author unknown. The Upanishad with a commentary by S'aṅkarānanda has been published in the Bibliotheca Indica.

Beginning. यन्नाम्नोपनिषत् ख्याता तपनं तं विधिं गुरुं ।

प्रणम्योपासनागर्भां तद्वाख्यां श्रद्धयारभे ॥

End. य एतं सन्तराजद्वरसिंहमानुष्टुभं नित्यमधीते इत्युक्तार्थं तथा । (खण्डितं) ।

विषयः । आथर्वणतापनीयोपनिषद्भाष्यानं ।

No. 1288. वेदान्तपरिभाषार्थदीपिका । मूलसंहिता ।

Substance, country-made paper, 14×7 inches. Folia, 88. Lines, 8—9 on a page. Extent, 3,476 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1916. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Vedānta-paribhāṣā-dīpikā. A commentary on the Vedānta-paribhāṣā of Dharmarāja Dikshita. By Sivadatta, son of Dhanapati Suri. Colebrooke's *Misc. Essays*, I, pp. 335-6. Hall's *Contributions*, 100.

Beginning. प्रथमतश्चत्वारि पत्राणि न सन्ति ।

End. सू०। तदेवं ब्रह्मज्ञानान्मोक्षज्ञानार्थनिवर्तिनिरतिशयब्रह्मज्ञानन्दायामिमेति सिद्धं प्रयोजनं ।

Colophon. इति श्रीधर्मराजदीक्षितविरचितायां वेदान्तपरिभाषायामष्टमपरिच्छेदः समाप्तः ।

टी०। यस्मादेवं तस्माद्वावस्था बहुमुक्त्यवस्थापरिच्छेदार्थं निगमयति ।

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यबालगोपालतीर्थश्रीपादशिष्यदत्तवंशावतंस-
राजकुमारसूनुधनपतिस्वरिखनुशिवदत्तकृतायां वेदान्तपरिभाषार्थदीपिका-
यामष्टमः परिच्छेदः समाप्तः ।

विषयः । वेदान्तपरिभाषाव्याख्यानं । वेदान्तपरिभाषायाम्न् सोक्षोपायतत्त्वज्ञानजनक-
तत्त्वमसीति महावाक्यघटकस्य तत्पदस्य लम्पदस्य च अर्थकथनं ।

No. 1289. दशकुमारचरितं ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 26. Lines. 7—10 on a page. Extent, 609 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1691. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Das'akumára-charita. The adventures of Ten princes, a romance. By Dandí. An excellent edition of this work was published some time ago by the late Professor H. H. Wilson. The MS. is incomplete, but old, being dated Samvat 1691 = A. C. 1635. See plate X.

Beginning. ब्रह्माण्डच्छन्दः भूतद्युतिभवनान्मोहो नालदण्डः

क्षौणीनौकूपदण्डः चरदमरसरित्यष्टिकाकेतुदण्डः ।

ज्योतिश्चक्राक्षदण्डस्त्रिभुवनविजयसम्पदण्डोद्धिदण्डः

श्रेयस्त्रैविक्रमस्ते वितरतु विबुधद्वेषिणां कालदण्डः ॥

End. चित्रहारिणं चतुर्दशभुवनदृष्टान्तं श्रावयामास । इतः परं खण्डितं ।

विषयः । मगधराजकुमाराणां चरित्रकथनं ।

No. 1290. दासबोधः ।

Substance, country-made yellow paper, $6\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 71. Lines, 9 on a page. Extent, 945 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1858. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Dásabodha. Moral maxims founded partly on the Vedánta and partly on the Yoga doctrines. By S'ridása.

Beginning. जयें जाणिवेचि कथ । सर्वथा न चके । जयें भावाचा तर्का । जयें यां
गुहका विवेक ॥

End. गन्धपुष्पपूकधूसचन्दन । पीताम्बररत्नदीपु ।

Colophon. इति श्रीदासबोधः समाप्तः ।

विषयः । ज्ञानोपदेशकथनं ।

No. 1291. रसतरङ्गिणी ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 37. Lines, 8—9 on a page. Extent, 749 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place, of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Rasa-taraṅgīnī. A treatise on rhetoric. By Bhánu-datta.

Beginning. लक्ष्मीमालोक्य लुभ्यन् निगममुपहसन् शोचयन् यञ्जयन्
चचं शोणाक्षिपयन् समिति दशमुखं वीक्ष्य रोमाञ्चयन् ।
हृत्वा ह्यैकवीनं चकितमपसरन् स्नेह्यरत्नैर्दिगन्तान्
सिञ्चन् दन्तेन भूमिं तिलमिव तुलयन् पातु वः पीतवासाः ॥

End. • यावद्भानोः सुता कापि कालिन्दी भुवि वर्तते ।
तावत्तिष्ठतु मे भानोरेषा रसतरङ्गिणी ॥

Colophon. इति श्रीभानुदत्तमित्रविरचितायां रसतरङ्गिण्यां रसाभासनिरूपणं नामाष्टम-
संस्कृतः ।

विषयः । अथ अष्टतरङ्गाः सन्ति । तत्र १ प्रथमे,—काव्यात्मभूतरसव्यवहारविषय-
स्याधिभावनिरूपणं । २ये,—काव्यात्मभूतरसप्रकाशकविभावनिरूपणं । ३ये,—
काव्यात्मभूतरसप्रकाशकानुभावनिरूपणं । ४थे,—सात्त्विकभावनिरूपणं । ५मे,—
व्यभिचारिभावनिरूपणं । ६ष्ठे, ७मे,—च काव्यात्मभूतरसनिरूपणं । ८ मे,—
रसाभासनिरूपणं ।

No. 1292. जीवन्मुक्तिप्रकरणं ।

Substance, country-made paper, $8\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 21. Lines 7—8 on a page. Extent, 320 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Jivanmukti-prakarana. The means of emancipating one's self from the trammels of existence during terrestrial existence, being moral maxims founded on the Vedánta doctrine. By Ashtāvakra. An edition of this work with a Bengali translation was published some time ago in Calcutta. Mr. Hall notices a work of this name with the alternative title of Jivanmukti Viveka, but it extends to 2600 slokas. *Contributions*, 133.

Beginning. मुक्तिमिच्छसि चेत्तात विषयान्विषयवत्तज ।

- क्षमार्जवदयातोषसत्यं पीयूषवद्भज ॥ १ ॥
 न इत्थी न जलं नाग्निर्न वायुर्नैर्न वा भवान् ।
 एषां साक्षिणमात्मानं चिद्रूपं विद्धि मुक्तये ॥ २ ॥
 End. क्व चास्ति क्व च वा नास्ति क्वास्ति चैकं क्व च द्वयं ।
 वङ्गनाच किमुक्तेन किञ्चिद्वोचिष्ठते मम ॥ १४ ॥
 Colophon. इति शिष्यप्रोक्तं जीवन्मुक्तिचतुर्दशकम् ।
 विषयः । चतुर्दशजीवन्मुक्तिसाधनीभूतज्ञाननिरूपणं ।

No. 1293. लघुशब्दरत्नं ।

Substance, country-made paper, 13 × 5 inches. Folia, 178. Lines, 8—9—10 on a page. Extent, 5,310 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Laghush'abda-ratna. A commentary on the Praudha-manoramā. By Hari Dīkshita, son of Vis'vesvara Dīkshita, and grandson of Bhaṭ-
 tojī Dīkshita. The MS. is imperfect.

Beginning. शेषविभूषणमीडे शेषशेषार्थलाभाय ।

दातुं सकलमभीष्टं फलमीष्टे यत्नपादट्टिः ॥ १ ॥

ध्यायमिति । ध्यात्वा ध्यालेत्यर्थः । समुल्लसन्मेतत् ।

End. आञ्जलौ नैवेति । अत्र केचिदित्यादिना मंडुक्तमूलखरीत्येति भाव इति शुभम् ।

Colophon. इति श्रीमदीक्षितमंडोजिपौत्रदीक्षितहरिविरचिते प्रौढमनोरमाव्याख्याने लघु-
 शब्दरत्ने सुवन्तं समाप्तिमगमत् ॥

विषयः । सुवन्तपर्यन्तायाः प्रौढमनोरमाया व्याख्यानं ।

No. 1294. पिण्डपितृयज्ञप्रयोगः, प्रयोगरत्नीयः ।

Substance, country-made paper, 8½ × 3½ inches. Folia, 7. Lines 8—9 on a page. Extent, 95 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1838. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Pindapitri-yajna-prayoga. A manual for the offering of funeral cakes to the manes. The work is a fragment of the Prayogaratna of Harihara.

- Beginning. अथ पिण्डपितृयज्ञप्रयोगः । स चानाहिताग्निनापि कार्यः । एवमासनाहिता-
ग्निर्नित्ये अपथित्वातिप्रणीय जुहुयादिति सूत्रात् ।
- End. पार्वणवच्छादं प्रथमेव कुर्यात् । तत्प्रकारन्तु श्राद्धप्रयोगे वक्ष्यामः ।
- Colophon. इति प्रयोगरत्ने पिण्डपितृयज्ञप्रयोगः ।
- विषयः । पिण्डपितृयज्ञविधिः ।

No. 1295. एकाकारटीका ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 6$ inches. Folia, 283. Lines, 12—13—14 on a page. Extent, 6,898 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Ekākāra-ṭikā. A commentary, in Marhaṭṭi, on some verses of the eleventh book of the Bhāgavata Purāṇa. Anonymous.

- Beginning. नाही भाव अभावभावना । न देखो निमी वृषाना । नमन श्रीचरणा सद्गु-
राया ॥ १ ॥
श्लोक ॥ भक्त्या भागवतं भावमभावं काव्यपाठतः ।
पठनात्यद्वयव्यतिज्ञानप्राप्तसु भक्तितः ॥ १ ॥
- End. श्रीकृष्ण उद्धवाचे ज्ञान । तत्काल निरसी अज्ञान । एका विनवी जनार्दन ।
सावधान परिचेसा ॥
- Colophon. इति श्रीभागवते सहापुराणे एकादशस्कन्धे एकाकारटीकायां नवमेऽध्यायः ।
- विषयः । श्रीभागवतैकादशस्कन्धस्य नवाध्यायगतभूरिश्लोकानां सहाराद्वभाषया व्याख्यानं ।

No. 1296. मुहूर्तगणपतिः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 147. Lines, 8—9—10—11 on a page. Extent, 3,102 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1892. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Muhūrta-gaṇapati. An astrological calendar for determining auspicious days for the performance of domestic rites, as also for coronations, and other civil and religious ceremonies. By Rāval Gaṇapati, son of Rāval Harisaṅkara Sūri. The work is of some repute, but scarce.

Beginning. श्रीमत्या कल्पवल्हेव हैमवत्या निरत्यथः ।

जयत्यास्त्रिङ्गतः कल्पद्रुमः सत्फलदः शिवः ॥ १ ॥

प्रवर्त्तयति सालोकं लोकं यज्ञादिकर्मसु ।

यन्मुहूर्त्ताकरोद्यास्त्रि वन्देऽर्कं कालमीश्वरं ॥ २ ॥

श्रीविश्वेशं गणेशं गुरुचरणमयो यज्ञकीर्तिं सुकीर्तिं

नला पित्रोः पदाब्जं निखिलमुनिवरान् संहितासम्प्रेतृन् ।

गर्गाच्चित्रीवशिष्टाङ्गिरसविरचिताः संहिता मूलभूता

ज्ञात्वा ज्योतिर्निबन्धानतिललितपदान् रत्नमालां विचिन्त्य ॥ ३ ॥

सङ्केतान् संविहाय व्यवहृतिमुखदं कालबोधाय श्रीं

ज्योतिर्गन्धोदितार्थैः सुगमलघुपदैः सिद्धकार्त्तुर्मुहूर्त्तैः ।

ज्योतिःसिद्धान्तवैजुः श्रुतिविविधकलाशास्त्रपारीणबुद्धे-

र्गोडाधीशेन मानक्षितिपतितिलकेनार्चमानस्य भूयः ॥ ४ ॥

श्रीरामदासजनुषो हरिशङ्करस्य श्रीरावलस्य तनयो विनयोपपन्नः ।

ग्रन्थं मुहूर्त्तगणपत्यभिर्धं विधत्ते विद्यानिधिर्गणपतिर्गणिनागमज्ञः (?) ॥ ५ ॥

End.

आयुः प्रज्ञा यशः सौख्यं सौभाग्यं फलमलयं ।

आभिषेद्यं पश्यन् पुत्रान् लभतां ग्रन्थतत्त्ववित् ॥ २१ ॥

Colophon. इति श्रीमदग्निहोत्रिचातुर्मास्ययज्ञसमासादितसकलपुरुषार्थदेवयज्ञवर्च-
रावल-
हरिशङ्करस्वरिखन्नुरावलगणपतिव्रते मुहूर्त्तगणपतौ ग्रन्थालङ्कारप्रकरणं द्वा-
विंशं समाप्तम् ॥

विषयः ।

अस्य द्वादशप्रकरणेषु क्रमेण संवत्सर-तिथि-वार-नक्षत्र-योग-करण-चन्द्रतारा-
बल-शुभाशुभ-त्याज्यनक्षत्रादि-लग्न-नानाविधशुभकर्ममुहूर्त्त-सङ्क्रान्ति-विवाह-
राजाभिषेक-यात्रावास्तु-गृहप्रवेश-जलाशयप्रतिष्ठादीनां शुभाशुभादिनिर्णयः ।

No. 1297. हरिमीडेस्तोत्रं, सटीकम् ।

Substance, country-made paper, 11½ × 3 inches. Folia, 6. Lines, 18—
22 on a page. Extent, 278 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place
of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and
verse. Corrected.

Harimīde-stotra, with a gloss. A hymn in praise of Hari, by
S'aṅkara Achārya, with a commentary by Anandagiri. The hymn
begins with the words *Harim īde*, "I adore Hari," whence the name
of the work.

Beginning. (टी०) यद्विशुद्धं परं ब्रह्म सच्चिदानन्दमयं ।

तदेवाहं परं तत्त्वं स शिवः स परो हरिः ।

(मू०) सोऽथे भक्त्या विष्णुमनादिं जगदादिं यस्मिन्नेतत्संस्तुतिचक्रं भ्रमतीत्यं ।

यस्मिन्नष्टे नश्यति तत्संस्तुतिचक्रं तं संसारध्वान्तविनाशं हरिमीडे ॥ १ ॥

End. (मू०) इत्थं सोऽहं भक्तजनेभ्यं भवतीदं ध्वान्तार्कभं भगवत्पादीयमिदं यः ।

विष्णोर्लोकं पठति शृणोति ब्रजतीत्यं ज्ञानं ज्ञेयं स्वात्मनि चाप्नोति मनुष्यः ॥

(टी०) तदेव ध्वान्तस्त्रविनाशकतया अर्कवद्भवतीति तथोक्तं । भक्तानामिच्छाधिकार
इत्याह । भक्तजनेभ्यमिति ॥ ४४ ॥

Colophon. इति श्रीगेविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्यपरमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीशङ्करभगव-
त्कृतिहरिमीडेकुतिरानन्दगिर्याचार्यकृतभाष्येण सहिता समाप्ता ॥

विषयः । हरिमीडेसोऽव्याख्यानं ।

No. 1298. कालनिर्णयः, सटीकः ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 7. Lines, 12—13—14—15 on a page. Extent, 276 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Kālanirnaya, with a commentary. A treatise on the astrological calendar of the Hindus. By Madhava Kṣhārya. The commentary is anonymous. The MS. is incomplete.

Beginning. (मू०) वागीशाद्याः सुमनसः सर्वार्थानामुपक्रमे ।

यत्रला कृतकृत्याः सुखं नमामि गजाननम् ॥ १ ॥

व्याख्याय साधवाचार्यो धर्मान् पाराशरानय ।

तदनुष्ठानकालस्य निर्णयं वक्तुमुद्यतः ॥ २ ॥

End. (खण्डितं)

विषयः । कालनिर्णयव्याख्यानं ।

No. 1299. चतुशान्तिः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 6. Lines, 9—10 on a page. Extent, 123 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Ritus'anti. Rites and ceremonies to be observed should signs of puberty first manifest themselves on an inauspicious day. This is a fragment of a large work entitled *Sanskāra-nirṇaya*, and is founded upon the Grihya aphorisms of Bodhāyana.

Beginning. अथ प्रयोगः । यजमानस्त्रिय्यादिदोषरहितचन्द्रानुक्रमेण चतुर्थपक्षमदिनेऽन्य-
तरे वा शुभासने वस्त्राच्छादिते पीठे प्राङ्मुख उपविश्य खट्वक्षिणतः पत्नीहो-
पवेश्य पवित्रपाणिः प्राणानायम्य—सुमुखस्येत्यादिदेशकालौ स्मृत्वा मम पत्न्याः
प्रथमरजोदर्शने अमुकदुष्टमासादिस्त्रुचितसकलारिष्टनिरसनशान्तिद्वारा श्री-
परमेश्वरप्रीत्यर्थं सप्रदमखां बौधायनोक्तामृतशान्तिं करिष्ये इति सङ्कल्पः ।

End. आवाहितदेवता विस्त्रज्य कलशादिकं ब्राह्मणाय दत्त्वा विसर्जनान्ते आचार्याय
सोपस्कारप्रतिमां प्रतिपाद्य अग्निपूजान्ते गच्छ गच्छेत्यग्निं विस्त्रज्य पुनः पुण्याहं
वाचयेत् । कर्माङ्गदेवतामुद्दिश्य दशाधिकान् ब्राह्मणान् भोजयिष्ये इति सङ्कल्प्य
भूयसीं दक्षिणां दद्यात् । नीराजनादि कुर्यात् । शान्तिपाठं ब्राह्मणैः सद्यः पठन्
कर्म सम्पूर्णमस्त्विति वाचयित्वा प्रसादात् कुर्वतां कर्मेति विष्णुं स्मरेत् ।

Colophon. इति संस्कारनिर्णये बौधायनोक्ता ऋतुशान्तिः ।

विषयः । अग्रशस्त्रमासतिथिनक्षत्रादौ प्रथमरजोदर्शने तच्छान्तिविधिः ।

No. 1300. निरुक्तं, पूर्वार्द्धं ।

Substance, country-made paper, $7\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 14. Lines, 8 on a page. Extent, 182 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Nirukta. An old and correct MS. of the well-known work of Yāska. It is, however, incomplete.

Beginning. समाम्नायः समाम्नातः स व्याख्यातयस्त्वमिदं समाम्नायन्निघण्टव इत्याचते निघ-
ण्टवः कस्मान्निगमा इमे भवन्ति ।

End. (खण्डितं) ।

विषयः । वैदिकशब्दव्याख्यानं ।

No. 1301. मकरन्दविवरणं ।

Substance, country-made paper, $8\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 15. Lines, 7—8—9 on a page. Extent, 217 ślokaś. Character, Nāgara. Date, SM. 1715. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Makaranda-vivarana. Rules for determining various astronomical problems in connexion with civil rites and ceremonies. By Divākara, son of Nṛsiṅha, and grandson of Śrīkrishṇa Dāivajña.

Beginning. स्यर्द्धां यतः प्राप्य कृतप्रतिज्ञं स्यर्द्धां विधत्ते प्रसभं प्रतिज्ञं ।

अज्ञोऽपि तं श्रीशिवनामधेयं गुरुपसं स्त्रीयगुरुं भजे तं ॥ १ ॥

श्रीमच्चिवात् समधिगम्य वरप्रसादं वृत्तांशुभिर्विवरणाभिनवारविन्दं ।

एतद्दिवाकरविकासितमार्यवर्यभट्टा भजन्तु मकरन्दपिपासवो ये ॥

End.

वाल्लोदितेऽपि वज्रसुन्दरविस्मृतार्थे तुष्टिं भजन्तु सुहृदो गतमत्सरा ये ।

आकस्मिकं खलु सतां हृदयेषु लग्नं सौख्यानि पञ्जरसुकस्य वचस्त्वनेति ॥

Colophon.

इति श्रीसकलगणकसार्वभौमश्रीकृष्णदैवज्ञसुतवसिष्ठस्य सुतेन दिवाकरेण
रचितं मकरन्दविवरणं समाप्तं ।

विषयः ।

अथ प्रथमं प्रकोष्ठद्वारा स्वकीयेष्टतिथ्यादिसाधनं । ततः प्रकोष्ठकरणमन्त्रेण
स्वकीयेष्टतिथ्यादिसाधनं । ततोऽधिसासन्नयमासलक्षणकथनं । ततश्चन्द्रसूर्य-
ग्रहणादिरूपणं । उदयास्तादिरूपणञ्च ।

No. 1302. गानी ।

Substance, country-made paper, $8 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 5. Lines, 7—10 on a page. Extent, 96 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Correct.

Gānī. A vocabulary of those words of the Śākala Saṅhitā which comprise the letters ṇ, n, y, j, v, b, &c. The object of the work is to point out the correct spelling of the words quoted. Anonymous.

Beginning. लं होवा तोयमानां च षड्वानिषीदस्सेवमूर्त्तं यद्गोभिरिन्द्रो सुत इन्द्रो आरत्न-
धा योनिवृत्तस्य सीदसि सप्त सीदसि ।

End.

पश्यन्मन्ये मनसेति षट्चत्वारिंशद्योतिवक्तव्यः ।

Colophon. शाकलसंज्ञितायां गानी समाप्ता ॥
विषयः । नकारयकारादिवर्णवङ्गलानाम् च पाठः ।

No. 1303. विवेकामृतं, उत्तरार्द्धं ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 24. Lines, 9 on a page. Extent, 837 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Vivekāmṛita. A dissertation on the distinction between the gross and the spiritual body; the prototype of our corporeal existence; the form in which men exist when liberated from transmigration; the true nature of the body of the divinity, &c., &c. The MS. is imperfect, wanting the first half and some unknown portion of the end.

Beginning. सद्यः सञ्जायते साक्षादपरोक्षात्मवेदनं ।

यदाकर्णं विवेकाब्धेरुत्तरार्द्धं तदुच्यते ॥ १ ॥

चित्सदानन्दरूपाय सर्वविद्युतसाक्षिणे ।

नमो वेदान्तवेद्याय ब्रह्मणेऽनन्तमूर्तये ॥ २ ॥

ब्रह्मविष्णुमहेशादिलीलाविर्भावकारणं ।

प्रकृत्यास्त्रिष्टमनिशं पुरुषं भावयाम्यहं ॥ ३ ॥

सच्चिदानन्दपूर्णात्मवेदनं यन्निपाठतः ।

विवेकामृतसद्ग्रन्थोत्तरार्द्धमधुनोच्यते ॥ ४ ॥

End. (खण्डितं ।)

विषयः । अत्र प्रथमप्रकरणे स्थूलदेहनिरसनं । २ये,—लिङ्गशरीरनिरसनं । ३ये,—अज्ञानरूपसूक्ष्मशरीरनिरसनं । ४थे,—महाकारणदेहनिरसनं । यत्र तुर्यावस्था उद्भवति स महाकारणदेहः । ५मे,—ईश्वरस्य सात्त्विकराजसिकतामसिकशरीरत्रयनिरसनं ।

No. 1304. आधानप्रयोगः ।

Substance, country-made paper, $8\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 16. Lines, 9—10—13 on a page. Extent, 468 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

卷之四

बालमुत्पत्तयेऽमानिः संक्षिपे
दाहताद्विधीर्षतः॥ अतः किं
पथा लोपः॥ क्लृप्तं लोपि स
समानादिभिः सन्धिभिः इत्यादि
आन्तर्याम्यैः शास्त्रादन्तर्या
क्षिप्यते॥ अयतिमुत्तममहि
दीपः॥ सचक्रितं निबलदसि
यतीति॥ मांमासायुजात्तादस्य
शास्त्रतद्व्ययनस्याप्राप्तावतेऽप्य
समातन्या - पुनः परमैव दु
स्तपतिश्चात्रात्रावत्येवमि॥ अ
नार्थस्तुताप्रक्रियाकौमुदीप

Facsimile of the last leaf of :

五

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

Ādhāna-prayoga. Manual for establishing the household fire, according to the rules of Ās'valāyana. The MS. is defective, and the author's name is not known.

Beginning. अथापस्तम्बाधानप्रयोगः । आश्वलायनानां ऋत्विग्वरणे विशेषः । अग्निद्राधाने
चन्द्रमा मे ब्रह्मा स मे ब्रह्मा ब्रह्माणं त्वा केशवसर्माणं दृषे ।

End. (खण्डितं ।)

विषयः । आधानप्रयोगकथनं ।

No. 1305. चिदस्थिमाला ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 10. Lines, 9 on a page. Extent, 163 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Chidasthimālā. A gloss on the *Laghus'abdendus'ekhara*, which is a commentary on the *Siddhānta-kaumudī* of Bhaṭṭoji Dikshita. By Vaidyanātha Pāyagunda.

Beginning. निराधाराधारं निखिलजगतां पारमुद्घे-

र्भवस्य प्राकारं विमलसुखलक्ष्म्याः सुखचिरं ।

चिरं धारं धारं मनसि गुरुगीर्वाणकपया

परं वन्दे वन्दे हरिहरमहं श्रीकरवरं ॥ १ ॥

नत्वा गुरुं वैद्यनाथः पायगुण्डाख्यको दृतिं ।

चिदस्थिमालां तनुते लघुशब्देन्दुमेखरे ॥

End. (खण्डितं ।)

विषयः । सिद्धान्तकौमुद्याः लघुशब्देन्दुमेखराख्यटीकाया व्याख्यानं ।

No. 1306. प्रक्रियाकौमुदी ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 90. Lines, 8—9 on a page. Extent, 1,468 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1623. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Prakriyá-kaumudí. A dissertation on verbal affixes of the Sañs-krit grammar. By Rámachandra Achárya, disciple of Gopála Achárya. The MS. is an old one, being dated Samvat 1623 = A. C. 1567. Vide Plate VIII.

Beginning. प्रथमपत्रं नास्ति ।

End. मीमांसायुगलाक्षपारकणभुक् तत्त्वज्ञसद्वाक्पदा-
दुर्ज्ञेयस्वनयं + + शास्त्रतत्त्वमनसां शब्दावतेच्छावतां ।
शब्दाधारविचार्यसाधुवचनध्वान्ताभिलाशक्षमा
तन्या श्रीगुरुरामचन्द्रजनिता सा प्रक्रिया कौमुदी ॥

Colophon. इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीगोपालाचार्यश्रीगुरुपूज्यपादशिष्यश्रीराम-
चन्द्राचार्यकृता प्रक्रियाकौमुदी परिपूर्णा ।

विषयः । छत्प्रत्ययादिप्रक्रियाकथनं ।

No. 1307. मृगारेच्यादिप्रयोगः ।

Substance, country-made paper, 7 × 3½ inches. Folia, 25. Lines, 10—11—12 on a page. Extent, 580 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Mrigáreshṭyádi-prayaga. Manual for the performance of the Vedic rites called Mrigáreshṭi, Pavitreshṭi, Mitravindeshṭi, Vrihisýámákágrayanesṭi, Yavágrayanesṭi, Játesṭi, Indra-várunesṭi, and Káririsṭi. The MS. is incomplete, and the author's name cannot be made out.

Beginning. पापक्षयकामो मृगारेष्ट्या यक्ष्ये । विद्युत् । अस्यां मृगारेष्ट्यां अध्वर्युं त्वां
दृणीमहे ।

End. खण्डितं ।

विषयः । अथ प्रथमं मृगारेष्टिप्रयोगः । ततः पवित्रेष्टिप्रयोगः । ततो मित्रविन्देष्टिप्रयोगः ।
ततो व्रीहिश्यामाकाययणेषेष्टिप्रयोगः । ततो यवाग्रयणेषेष्टिप्रयोगः । ततो जातेष्टि-
प्रयोगः । तत इन्द्रवारुणेषेष्टिप्रयोगः । ततः कारीरीष्टिप्रयोगः ।

स्मादिदं प्रकरोषोऽपि त्रिवेदिकामणिं तथा कोष्ठे तारं च त्राकिंच कोणाष्टकवहिरक्षतः वेष्टयेच्छाकिं व
पाः सर्वेषामेव यथाशाणाभिदयं च प्रशस्यते अस्मिन् कलत्राभावाद्दयाभिषिञ्चेत्प्रमादितः स पश्येत्स्य
सर्वयोगः प्रोक्तस्तथा नैव तापुश्च नाविद्याति अथ योगी प्रवक्ष्यामि मन्त्रेणानेन सुकृतं प्रकाशारं च दयस्व
क्रीतया गतं भवत श्रीकृतमानसः सलाधारं विद्युत्पगतं प्रोक्तं मुक्ते दत्ता नो हे कै कश्चिन्मस्तु च मन
प्रकाशस्य मध्यमं सखुत्तुवने श्रीचतुर्लोकिकाया तस्मा मध्ये यस्मिन् च मनो रस्य ब्रह्म विभिन्नं वा
नदिकसितशोतिरेत्वा कुं रासो मूर्धन्या सकला स्वस्ति वा यत्तद्विगतं हर्षं पाशं विदुः आयाया द्रो
कुर्वन्ति दमस्तं जसम हर्षं देहाकारं सो वाहिरक्षिन्मकलं यो नैव संहृष्टं बालानि स्वसंज्ञा तस्मात्तु व
तत्त्वानं तथा स्तरे परमया मन्त्रे विष्णु मन्त्रात् इति वक्तव्यं नो ब्रह्म मन्त्रात् इति अथ कोना न्यद
तिः नापुत्रा यत्र दातव्यं नापि धायक दातव्यं नासंज्ञाय च देववपुरो मन्त्रे वसुधैव कुटुम्बकम्

यावन्महायुक्ताय सविद्यायां ब्राह्मणेन ह्यभिः यस्तेनां
 त्वेव योऽप्यक्रोशमुमन्वृणुस्व ज्ञातुं नरा मरुत
 क्रोशेयः तस्मात्सर्वप्रयत्नेन एतस्मिन् युष्यन्त तसि
 उवाच क्रान्तकाशुश्चिन्मः शरत्प्राज्ञो ब्रह्मजुर्मज्जदे
 न विद्विना विद्विना मुनि नारदः परमसिद्धिं नवापास
 यास्य वल्लभा ममोपिव यास्य वल्का विदकाय निरे
 क्षोभात्ससारमवाप्तुः इति पर्वक्रमेण युक्तो मन्त्र
 चक्रायाप्यमधारणे प्रयोगात्तुम् ॥ ॥ इति श्री
 संवत् १८६३ वैश्वदिवा रव्या राघववचनोत्तिरेन

Facsimile of the last leaf of a MS

एषोऽपि नरा राघवमुद्रा
 एषोऽपि नरा राघवमुद्रा
 एषोऽपि नरा राघवमुद्रा
 एषोऽपि नरा राघवमुद्रा
 एषोऽपि नरा राघवमुद्रा
 एषोऽपि नरा राघवमुद्रा
 एषोऽपि नरा राघवमुद्रा
 एषोऽपि नरा राघवमुद्रा
 एषोऽपि नरा राघवमुद्रा
 एषोऽपि नरा राघवमुद्रा

No. 1308. नृसिंहकल्पः ।

Substance, country-made paper, 10 × 3 inches. Folia, 20. Lines, 9 on a page. Extent, 540 s'lokas. Character, Nāgara. Date, SM. 1663. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Nṛsiṅha-kalpa. An extract from the Nṛsiṅha Purāṇa, containing directions for the adoration of Nṛsiṅha, the man-lion incarnation of Viṣṇu.—The MS. is dated Samvat 1663 = A. C. 1607. Vide plate XI.

Beginning. विशुद्धविज्ञानवनस्वरूपं विज्ञानविश्राणनदत्तदीप्तं ।

दयानिधिं देहदण्डं शरणं देवं हयग्रीवमहं प्रपद्ये ॥

या वैष्णवीसुखसद्वयबोधरूपा भूम्यादिपञ्चकतया बद्धा विभिन्ना ।

तां षोडशद्वितयतत्त्ववृत्तिं हसूक्तिं तां मूलशक्तिममलां प्रणतोऽस्युदारां ॥

द्यौःसौ नित्यविशुद्धनिर्गुणसदानन्दाद्वयज्ञानभूः

साक्षात् सत्त्वमयीमवाप स हरिः श्रीनारसिंहीं तनुं ।

मूलाहङ्कृतिखण्डिनीं कवलथन् संसारघोरां त्रिज-

खेडलालनशीतलावृतसरित्पूरं सुखायास्तु नः ॥

प्रणिपत्य जगन्नाथं चराचरगुरुं हरिं ।

वक्ष्ये प्रयोगं सत्त्वस्य वृत्तिं हानुद्युतः शुभं ॥

End. नमो भगवते तस्मै वासुदेवाय शार्ङ्गिणे ।

शङ्खचक्रगदापद्मधारिणे प्रत्यगात्मने ॥

Colophon. इति श्रीनारसिंहे वैरिञ्चे कल्पेऽष्टमः पटलः ॥ समाप्तस्यार्थं कल्पः ॥

विषयः । वृत्तिं हसन्त्वप्रयोगः । अथ अष्टपटलाः सन्ति, तेषु प्रथमे,—त्रिजनारदसंवादः ।

२ये,—वृत्तिं हसन्त्वस्य तदीयभावाद्वाग्वादिदेवतपिबन्धस्तत्त्वादीनाञ्च कथनं ।

३ये,—सन्त्वस्वरूपकथनं । ४र्थे, ५मे च,—सन्त्वसकलीकरणं । ६ष्ठे,—सन्त्वस्य

न्यासाङ्गमुद्रिकादिकथनं । ७मे,—सन्त्वस्य पूजाविधानं । ८मे,—सन्त्वस्य परि-

वारादिकथनं ।

नमस्तस्मै चिदानन्दवपुषे परमात्मने ॥

अथात्मविद्योपदेशविधिं व्याख्यास्यामः ।

End. अथ शृण्वानां धूर्तानां अश्रद्धानां नास्तिकानामुत्पथगामिनां एतद्विद्यां न प्रकाशयेत् ।

यस्य देवे परा भक्तिर्यथा देवे तथा गुरौ ।

तस्यैताः कथिता विद्याः प्रकाशन्ते महात्मन इति श्रुतेः ।

Colophon. इति श्रीसङ्ख्येतिह्यवेदान्तशास्त्रप्रक्रियायां श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमच्छंकरभट्टने बह्निर्मुखान्तःप्रवणसंज्ञानबोधनी आत्मविद्योपदेशविधिः समाप्तः ॥

विषयः । मोक्षसाधनीभूतस्य आत्मतत्त्वज्ञानस्य उपायकथनं ॥

No. 1311. इष्टकापूरणं ।

Substance, country-made paper, $7\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 8. Lines, 7 on a page. Extent, 70 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Ishṭakā-pūraṇa. Directions for the making and using of bricks for fire altars, founded on the aphorisms of Kātyāyana. The work itself is written in an aphoristic form, but I cannot make out the name of its author.

Beginning. अथातः छुपर्णेचित्यस्याग्नेः कातीयस्त्रयशेषवृजुपक्षस्यानुव्याख्यास्यामः ॥ तदेष्टका-
प्रमाणं । समचतुरखाणां यथा पुष्पमकुलौ षडङ्गुलं द्वादशाष्टादशचतुर्वि-
भक्तिरिति ।

End. अयुतञ्च सप्तसञ्च शतञ्च शततिं तथा ।
सङ्क्षेपां शाण्डिल्याग्नेस्तस्मै च मुनये नमः ॥

Colophon. इष्टकापूरणं समाप्तं ॥

विषयः । यज्ञीयेष्टकापूरणप्रकरणं ।

No. 1312. द्वादशसोत्रव्याख्या ।

Substance, country-made paper, $6\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 49. Lines, 9—10 on a page. Extent, 690 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Dvādas'astotra-vyākhyā. A commentary on a hymn in twelve stanzas by Anānda Tirtha in praise of Hari. Author's name not known; the hymn is held in great esteem by the Vaishnavas of Bengal.

Beginning. उत्पत्तिस्थितिरुद्धतिप्रणयति ज्ञानानिवन्धावृती

मोक्षयेति यतो भवन्ति जगतो भावाः स्वतन्त्रात् परात् ।

तं वन्दे निरवयवमङ्गलतनुं लक्ष्मीधराखिङ्कितं

दोर्भिक्षक्रगदाम्बुजाभयभृतं सुतैकगम्यं हरिं ॥ १ ॥

प्रणम्य श्रीमदानन्दतीर्थार्थ्यं चरणश्रितान् ।

गुरुन् याकरवै विष्णोः प्रीतये द्वादशस्तुतीः ॥ २ ॥

End.

ज्ञानन्दतीर्थयोगीन्द्रवाचोदीनाः सुदुर्विदाः ।

क्वाचमल्पमतिः कृष्णानुग्रहः साधयेन्न किं ॥

Colophon. इति श्रीमदानन्दतीर्थभगवत्पादाचार्यविरचितद्वादशसोत्रव्याख्या समाप्ता ।

विषयः । श्रीमदानन्दतीर्थविरचितस्य हरेर्द्वादशसोत्रस्य व्याख्यानं ।

No. 1313. प्रस्तोत्रप्रयोगः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 22. Lines, 5 on a page. Extent, 196 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Correct.

Prastotri-prayoga. The duties of the Prastotā, one of the priests at a sacrifice, defined and explained. Anonymous.

Beginning. ५ र २ र २ २ र र ५ ५ र २ र २
त्य मू पू । वाजि । ना ई षि ५ स् । देवहता २२४ स् । सहो वानं तो ।

२ २
र ता २ । रं ५

End.

तेजो धर्मः सङ्कीडन्ते शिशुमतीर्वायुगोपास्तेजसतीर्भरुद्भिर्भुवनानि चक्रदू
२२४५ ॥ ११ ॥

Colophon. इति प्रसोदप्रयोगः समाप्तः ।

विषयः । प्रसोदपाद्यक्कथनं ।

No. 1314. आह्निकप्रयोगः ।

Substance, country-made paper, 9 × 4 inches. Folia, 28. Lines, 8—9 on a page. Extent, 513 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1695. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Ahnika-prayoga. Directions for the performance of the daily religious duties obligatory on householders. By Raghunātha Bhaṭṭa, son of Mādhava Bhaṭṭa.

Beginning. अथाह्निकं । तत्र प्रभात उद्याय सातापिष्टगुर्विष्टदेवतां मगसा नत्वा तदहः-
कर्तव्यं विचार्य ब्रह्मासुरारिस्त्रिपुरान्तकारी भानुः शशी भूमिस्तुता बुधश्च गुहश्च
शुक्रः शनिराङ्गकेतवः कुर्वन्तु सर्वे मम सुप्रभातं ।

End.

Colophon. इति श्रीमदुपाध्यायभट्टसाधवाल्जयभट्टरघुनाथवर्णित आह्निकप्रयोगः सम्पूर्णः ।

विषयः । आह्निककृत्यनिरूपणं ।

No. 1315. चातुर्मास्यप्रयोगः ।

Substance, country-made paper, 8½ × 3½ inches. Folia, 59. Lines, 7—8—9 on a page. Extent, 754 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Chāturmāsya-prayoga. Directions for the performance of the quadrimensial rite called *Chāturmāsya*. It used to be observed during the summer season ; the Buddhists adopted it, and for the convenience of hermits, fixed its period from July to October. Hindus now observe it during the same period, assuming it to be the time during which Vishnu sleeps on the face of the ocean.

Beginning. अथ चातुर्मास्यप्रयोग उच्यते । फाल्गुन्यां चैत्र्यां वैश्वदेवेन यजते तयोः

पूर्वस्थां चतुर्दश्यां प्रातरग्निहोत्रं कृत्वा पत्न्या सह प्राणानायम्य एवं गुणविशेषण-
विशिष्टायां पुण्यतिथौ चातुर्मास्यं प्रारभ्ये इति सङ्कल्प्य ।

End. रेन्द्राग्न एकादशकपाले वै देवो द्वादशकपालः चरुर्वा अन्वाहार्यौ दक्षिणा ।

Colophon. समाप्तानि चातुर्मास्यानि ।

विषयः । चातुर्मास्यप्रयोगकथनं ।

No. 1316. तत्त्वदीपः, सटीकः ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Folia, 97. Lines, 6—7—8—9 on a page. Extent, 2,127 ślokaś. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Text, Verse ; Commentary Prose. Incorrect.

Tattvadiipa. The philosophy of the Bhágavata Purána digested, systematized and explained. The MS. is incomplete.

Beginning. सू० । नमो भगवते तस्मै कृष्णायानुत्कर्षणे ।

रूपनामविभेदेन जगत् क्रीडति यो यतः ॥ १ ॥

सात्त्विका भगवद्भक्ता ये मुक्तावधिकारिणः ।

भवान्तसम्भवा दैवान् तेषामर्थे निरूप्यते ॥ २ ॥

भगवच्छास्त्रमाज्ञाय विचार्य च पुनः पुनः ।

यदुक्तं हरिणा पश्चात् सन्देहविनिवृत्तये ॥ ३ ॥

टी० । सर्वोद्धारप्रयत्नात्मा कृष्णः प्रादुर्बभूव ह ।

तथात्वं येन संसिद्धोत् तदर्थं व्यास उक्तवान् ॥ २ ॥

श्रीभागवतमत्यन्तं सर्वेषां सुखवापकं ।

तस्यापि तत्त्वं येनैव सिद्धोदिति विचार्य हि ॥ २ ॥

अग्निश्चकार तत्त्वार्थदीपं भागवते सहत् ।

तच्चापि येन संसिद्धोद् व्याख्यानं तन्निरूप्यते ॥ ३ ॥

श्रीभागवततत्त्वार्थं प्रकटीकरिष्यन् प्रथमं शास्त्रार्थोपनिबन्धनलक्षणं सङ्कलना-
चरति नम इति ।

End. खण्डितं ।

विषयः । श्रीमद्भागवतादिशास्त्राणां सङ्क्षेपेण तत्त्वार्थप्रकटीकरणं ।

No. 1317. गीतगोविन्दटीका, पदद्योतनिकानाम्नी ।

Substance, some leaves of country-made white paper, and some of country-made yellow paper, $12\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia, 37. Lines, 10—11 on a page. Extent, 1,361 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect and incomplete.

Gitagovinda Tíká A commentary on the Gitagovinda of Jayadeva. By Náráyana Paṇḍita.

Beginning. भद्राय भवतां भूयान् कृष्णः सद्भक्तिभावितः ।

कालिन्दीजलसंसर्गिं मेघश्यामोऽतिदुन्दरः ॥

End. खण्डितं ।

विषयः । गीतगोविन्दस्य व्याख्यानं ।

No. 1318. बौधायनीयश्रुत्वं ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 12. Lines, 10 on a page. Extent, 312 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

S'ulva S'útra alias *Baudháyana-sulva*. Aphorisms on the measurement and laying out of fire altars. By Bodháyana. Vide Journal As. Soc. XLIV. pp. 227ff. and *Pandit*, for 1875.

Beginning. अथेमे अग्निचयाक्षेपां परिमाणविहारान् व्याख्यास्यामः ।

End. अथाग्राधेयिके विहारे नानाचतुरस्रसमस्य + । अथेमेऽग्निचयाः ।

Colophon. इति बौधायनीयश्रुत्वं समाप्तं ।

विषयः । अग्निचयनभूमिपरिमाणविहारादिप्रकरणं ।

No. 1319. जीवत्पितृककर्त्तव्यसञ्चयः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 28. Lines, 9 on a page. Extent, 544 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Jivatpitrīkartavya-samchaya. Duties of sons to their parents while living. By Rāmakrishṇa Bhaṭṭa, son of Nārāyaṇa Śūri, and grandson of Rāmesvara Bhaṭṭa.

Beginning. रघुवीरपदद्वन्द्वं निधाय हृदि मङ्गलं ।

कुर्वता सधर्मकर्मणि निर्धिष्णाः कार्यसम्पदः ॥

End.

उदन्वतोऽश्वसि स्नानं नखकेशादिकर्तनं ।

अन्तर्वत्याः पतिः कुर्वन्न प्रजा जायते ध्रुवम् ॥

इत्याद्यन्यत्र दर्शनादित्यक्तमतिविस्तरेण ।

श्रीभट्टरामेश्वरस्वरिखनुश्रीभट्टनारायणस्वरिखनुः ।

श्रीरामकृष्णः स्वधिया व्यधत्त जीवे पितर्यात्मजकार्यशुद्धिं ॥

Colophon.

इति श्रीमद्विद्वद्गुरुद्वन्द्वपादश्रीमद्भट्टरामेश्वरभट्टस्वरिखनुश्रीमद्विद्वन्मुकुटमाणिक्यश्रीनारायणस्वरिखनुश्रीरामकृष्णभट्टविरचितो जीवत्पितृककर्तव्यसङ्ग्रहः समाप्तिस-
गसत् ।

विषयः ।

जीवत्पितृककर्तव्याकर्तव्यनिरूपणं ।

No. 1320. प्रायश्चित्ताध्यायः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 52. Lines, 10—11 on a page. Extent, 1,407 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect and incomplete.

Prāyaścittādhyaṃya. On expiations and purifications for householders. This is a fragment of a large work on Smṛitī; but I have not been able to ascertain its name, nor that of its author.

Beginning. अधुना प्रायश्चित्ताध्यायो वर्ण्यते । गृहस्थाश्रमिणां नित्यनैमित्तिका धर्मा उक्ताः ।

अभिषेकादियुक्तस्य गृहस्थविशेषस्य गुणधर्माश्च दर्शिताः । अधुना तदधि-
कारसङ्कोचहेतुभूता शौचप्रतिपादनमुखेन तेषामपवादः प्रतिपाद्यते ।

End.

इति स्मृतिकाराणामभिप्रायो लक्ष्यत इत्यदोषः । खण्डितं ॥

विषयः ।

प्रायश्चित्तादिकथनं ।

Plate IX.

रत्नउपदिष्टे
कयिणिमुश
खयोः कफः
शारवायो तु
किपुकेवपेश
मुखेप स्माई
निरिवियेअ
करकेवचदे
एय खरो बरो
इतिमहामह

इश्रीमद्वक्त्रशारिप्रविते विह
ति॥ ॥ मगावानमिञ्चैरलोखि॥

एकशुद्धे प्रकीर्तितं ॥ ३९ ॥ स्पृतेनोरवशतिख्यातः सर्वतः पास्सीमते । आ
 रशानरवसुपरीविते ॥ ४० ॥ विशिष्यनिघ्नवर्गिभा ॥ माहश्च देवमसेव
 शी । सिद्धातेपेयणे हलोमैहरद्रुस्यात्कारणा कर्तव्यः ॥ ४१ ॥ रुद्रस्यात्कार
 पेनेतलेकफे । फेरेणः कथ्यते तद्देः कुष्ठदेशविशेष्ये ॥ ४२ ॥ शारवसु
 पशोः शृंगेयिकथ्यते । अर्जविज्ञापने वस्त्रपरीणारुपिकीर्तितं ॥ ४३ ॥ प्रत्यु
 वाज्जपस्सीमते । शानद्रुकश्रवसाधिन्यर्ग । जनेज्ञास्थि विशेषके । निमाजाभ
 मामर्दरितः । शायद्रुद्योगेनृमाने च । किनारुर्स्कंधकलयोः ॥ ४४ ॥ जेव
 मत्वकमधिकारयोः । सर्मन्नाकोनिद्विस्म्यादपथ्यधिकैववर ॥ ४५ ॥
 चवाज्जहाटने दृश्याः । आबुजले च भतिश्यायोः सर्वतः पारसीमत ॥ ४६ ॥
 ध्वजसम्पुञ्जाराण्यच । सिरकारश्च शार्दते प्रयुक्तौ दीनतौ प्रिये ॥ ४७ ॥

No. 1321. पारसीकप्रकाशः ।

Substance, country-made paper, 10 × 4½ inches. Folia, 12. Lines, 10 on a page. Extent, 247 ślokaś. Character, Nágara. Date, Sm. 1666. Place of deposit, Calcutta, Government of India ; another copy at Benares, with Bábu Haris'chandra. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Párasika-prakáśa. A list of Persian words strung in anusṭup verses, and explained in Sanskrit. By Vihárikrishṇadáśa. The work professes to have been compiled by order of the Emperor Akbar, but it is a meagre one, and the MS. is incomplete. It is, however, a very old one ; it is dated Samvat 1666 = A. C. 1610 and must be one of the earliest copies made from the original of the author. Vide plate IX.

There is another work of this name which comprises a vocabulary of astronomical, astrological and technical terms borrowed by the Hindus from the Arabs. It was compiled by one Vedánga Ráya, under the auspices of Sháh Jehán. The description given of this work under No. CLXII (vol. I, p. 87) "Persian (Arabian ?) astronomy as known to the Brahmans" is incorrect. For लग्नयात्रादिनिरूपणं on that page, the description should be पारसिकज्योतिषः शब्दमाला ।

Beginning. श्रीसूर्याय नमो विधाय विधिवत् सन्धाय चित्तं रवौ

दिव्यानामिव पारसीकवचसां कुर्वे प्रकाशं नवं ।

साम्राट् शाहजलालदीन्द्रसदसि प्राज्ञप्रमोदप्रदं

वाङ्मयान्तमिवापहन्तु पुरुषान्तरस्त्वं नमः + + + ॥

यद् ब्रह्म वेदेन विकारहीनं प्रतीयते स्म प्रकृतेः परस्तात ।

तद्देव गोब्राह्मणपालनार्थं सद्भीमहेन्दोःकवरः प्रजातः ॥

यदस्य नामखिलशास्त्रसागरे सृतीतिहासादिषु साधु विभुतं ।

गतं त्रिलोकीषु चिरस्थितिं तत्तत्तदाख्यया तन्त्रमिदं वितन्वते ॥

यद् गोपाललसुतेन कृष्णविभुना गावस्तथा पालिता

रामैर्भूसुरदैवतैर्द्विजवराक्षता न चित्रच्च तत् ।

गोविप्रभिमवप्रिये यवनजे वंशेऽवतीर्णो विभु-

गोविप्रान् प्रतिपालयत्यकवरो विष्णुर्विचित्रं सद्यत् ॥

क्रियतां पारसीकानां वचसां सङ्ग्रहो मया ।

विधीयते खबोधार्थं संस्कृतार्थवबोधनैः ॥

End. प्रायश्चन्दोऽनुरोधेन सम्यग्चारणाय च ।

सिंहकायश्च शब्दान्ते प्रयुक्तौ यौ न तौ स्थिरौ ॥

Colophon. इति महीमहेन्द्रश्रीमदकवरसाहिविरचिते विहारिह्यदासकृते पारसीक-
प्रकाशे शब्दार्थकोशप्रसारणमिति ।

विषयः । यावनिकसामान्यशब्दसाला ।

No. 1322. सर्वप्रष्टाप्नोर्धामप्रयोगः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 23. Lines, 10—11—12 on a page. Extent, 438 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Sarvaprishṭhāptoryāma-prayoga. A manual for the performance of the Soma rite called Sarvaprishṭhāptoryāma. It treats of only those parts of the rite which differ from the ordinary Āptoryāma. Anonymous.

Beginning. सर्वप्रष्टाप्नोर्धामस्य प्रयोगः । हेतुः । सर्वमतिशयविवृतम् । आच्यशस्त्रे प्र वो
देवायामुत्प्रेत्येतस्य स्थाने अग्निं वर इति सूत्रं पञ्चविंशतिकं भवन्ति ।

End. सोमस्याग्ने वीही वौषट् द्विर्वा गोजः ।

Colophon. इति सर्वप्रष्टाप्नोर्धामे हेतुर्वैद्यानराग्निसाधनं शस्त्रं । अन्यत् सर्वं प्रकृतिवत् ।

विषयः । सर्वप्रष्टाप्नोर्धामप्रयोगकथनम् ।

No. 1323. विनायकशान्तिः ।

Substance, country-made paper, $8\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 5. Lines, 10—11 on a page. Extent, 96 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Incorrect.

Vināyaka-s'ānti. A manual for the performance of a rite required to be observed on the 4th or the 5th of the waxing moon every month, for the gratification of Vināyaka. It follows the rules of Baudhāyana. Anonymous.

Beginning. अथ विनायकशान्तिविधिरुक्ता बोधायनेन । अथातो विनायककल्पं व्याख्या-
स्यामो मासि मासि चतुर्थ्यां शुकृपक्षस्य पक्षम्यां वाभुदयादौ सिद्धिकाम
श्रद्धिकामः पशुकामो विनायकस्य वलिं हरेत् ।

End. शान्तिरले तु देवनक्षत्रेषु करणमुत्तं । उपनयनाङ्गत्वेन त्रियमाणाद्यान् सक्ष-
वत्कालोपसङ्गः कार्य इति सम्प्रदायः ।

विषयः । विनायकशान्तिप्रयोगकथनं ।

No. 1324. वाक्यवृत्तिविवरणं, मूलसहितं ।

Substance, country-made paper, 10 × 4½ inches. Folia, 10. Lines, 9 on a page. Extent, 270 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Vākya-vṛtti-vivaraṇa. A commentary on the *Vākya-vṛtti*. By Ānandajñāna, disciple of S'uddhānanda. Both the teacher and the pupil were Paramahaṁsas. The MS. comprises also the text, in which S'aṅkara Āchārya expounds, in fifty-two couplets, in the form of a dialogue between a preceptor and a pupil, the principles of the Vedānta Philosophy. Hall's Contributions, pp. 106—204.

Beginning. ऐदम्पर्येण वेदान्ता यद्वदन्ति परं पदं ।

तदहं ब्रह्मनिर्भेदं सत्यादिपदलक्षितं ॥

मुमुक्षुजनाननुजिष्टं वाक्यवृत्तिसङ्क्षिप्तं प्रकरणं प्रारम्भाणो विज्ञापञ्चवे-
पशमादिप्रयोजनसिद्धये परदेवताप्रमाणरूपं मङ्गलाचरणं मुखतः सम्पादयन्
प्रकरणारम्भापेक्षितमनुबन्धचयश्च विषयसाधनप्रयोजनलक्षणं सङ्क्षिप्त्य प्रति-
पत्तिसौकार्यार्थं कथयति । सर्गेति ।

End. वाक्यवृत्तेरियं वृत्तिरुचिरा रचिता मया ।

पुनः सुचरिता याता सङ्गता पुरुषोत्तमे ॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीशुद्ध नन्दपूज्यादशिष्यश्रीभगवदानन्द-
ज्ञानविरचितं वाक्यवृत्तिविवरणं समाप्तम् ।

विषयः । वाक्यवृत्तेर्याख्यानं । वाक्यवृत्तौ च प्रथमं जीवपदार्थनिरूपणं । ततः परमात्म-
पदार्थनिरूपणं । ततः जीवब्रह्मणोत्सादात्म्यकथनं । ततस्तत्त्वमस्यादिवाक्यघट-
कस्य तत्त्वदस्य ब्रह्मप्रतिपादकलक्षणं । त्वम्पदस्य जीवप्रतिपादकलक्षणञ्च ।

No. 1325. बौद्धाधिकारः ।

Substance, country-made paper, $14 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 2. Lines, 25. Extent, 42 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Bauddhádhihárá, alias *Átmatattvariveka*. An exposition of the knowledge of the soul as taught in the Vais'eshika system, and a refutation of Buddhist and other forms of infidelity and atheism. By Udayana Áchárya. The work was published in Calcutta about forty years ago. Hall's Contributions, pp. 81, 82.

Beginning. स्वाम्यं यस्य निजं जगत्सु जनितेष्वदौ ततः पालनं

व्युत्पत्तेः कारणं हिताहितविधिव्यासेषसम्भावनं ।

भूतोक्तिः सच्चजा कृपानिरुपधिर्धर्मलसद् यौत्म्यक-

सस्मै पूर्वगुरुत्तमाय जगतामीशाय पित्रे नमः ॥

End.

सच्चकार्यभावप्रयत्नकार्यभाववाच्यं सच्चकारिविरहे कार्यवांच्येति व्याहृतं ।

तस्माद् यद्यदभावे यन्न करोति तत्तदभावे तत्करोत्ये (इतः खण्डितं) ।

विषयः ।

आत्मतत्त्वनिरूपणं ।

No. 1326. बौद्धाधिकाररहस्यं ।

Substance, country-made paper, $14 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 7. Lines, 9 on a page. Extent, 216 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Bauddhadhikára-rahasya, alias *Átmatattva-vivaka-rahasya*. A commentary on the work noticed under the last preceding No. By Mathuránátha Tarkavágís'a.

Beginning. कुक्षिताधरपुटेन पूरयन् वंशिकां प्रचलद्भुलिपिङ्क्तिः ।

मोहयन्नखिलवामलोचनाः पातु कोऽपि नवनीरदच्छविः ॥

श्रीमता मथुरानाथतर्कवागीशधीमता ।

बौद्धाधिकारविष्टतिर्विषदीकृत्य उच्यते ॥

End.

यद्वा घटस्य प्रसाध्याङ्गकट्टान्ततया अन्यसच्चारनिश्चयाभावेन व्याप्तिनिश्चयादित्यर्थः ।

Colophon. इत्यात्मतत्त्वविवेकसाधुरी ।

विषयः । बौद्धाधिकारमूलस्य व्याख्यानं ।

No. 1327. बौद्धाधिकारदीधितिः ।

Substance, country-made paper, 14 × 4½ inches. Folium, 1. Lines, 20. Extent, 33 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Bauddhādāhikāra-dīdhiti alias *Ātma-tattva-cirika-dīdhiti*. A gloss on the work noticed under No. 1325. By Raghunātha Bhaṭṭācārya Tarkas'īromani.

Beginning. ॐ नमः सर्वभूतानि विष्टभ्य परितिष्ठते ।

अखण्डानन्दबोधाय पूर्णाय परमात्मने ॥

निर्णीय सारं शास्त्राणां तार्किकानां शिरोमणिः ।

आत्मतत्त्वविवेकस्य भावमुद्भावयत्यसौ ॥

End. कामयमानाश्च सुखादिकं विहितनिषिद्धं साधनमस्यानुतिष्ठन्तः कर्माशयाना-
चिन्वाना जन्मादिकमनुभवन्ति ।

विषयः । बौद्धाधिकारदीधितिव्याख्यानं ।

No. 1328. वैयाकरणभूषणं ।

Substance, country-made paper, 16 leaves 10 × 5 inches, remainder 12½ × 5 inches. Folia, 70. Lines, 11 on a page. Extent, 2,881 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Vaiyākaraṇa-bhūṣaṇa. A dissertation on the philosophy of language. By Koṇḍa Bhaṭṭa. Vide Asiatic Society's Catalogue, Part I, p. 86 and Aufrecht's Catalogue, p. 177.

Beginning. (प्रथमावधिपचद्वयं नास्ति ततः परं) व्याप्तिश्च अर्द्धं नपुंसकमिति समासात् ।

एवं पूर्वकाय इत्यादि तत्पुरुषेऽपि द्रष्टव्यं ।

End. पाणिनीयवचसां खलु मूलं चन्द्रशेखरभवानिति हृढं । तेन भूषणमिदं हि
तत्रैव प्रीतये भवतु साम्प्रशिवस्य ॥

Colophon. इति श्रीसत्यदेवाव्यग्रसाणपरावारपारीणधुरीणरज्जोभिष्टात्मजकोऽभट्टज्ञते वै-

याकरणसूत्रे चरमः स्फोटवादः समाप्तः ।

विषयः । आकरणसतसिद्धशब्दशक्तिविवेचनं, पदाद्यभिव्यङ्गास्फोटसिद्धान्तकथनञ्च ।

No. 1329. अन्येष्टिपद्धतिः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches Folia, 33. Lines, 9—10 on a page. Extent, 426 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Antyeshṭi-paddhati. A manual of funeral rites according to the modern ritual. By Bhaṭṭa Nārāyaṇa, son of Bhaṭṭa Rāmes'vara. The author is probably the same with the writer of the *Venisāñhāra-nāṭaka*, and one of the five Brāhmins who came to Bengal at the invitation of Adisura. The MS. is incomplete.

Beginning. भट्टरामेश्वरसुतो भट्टनारायणः सुधीः ।

नत्वा शिवौ संविचार्य कुरुतेऽन्येष्टिपद्धतिं ॥

End. सपत्न्यावे भ्रातुः पुत्रः भ्राता स्तुषा दुहित्वा दौहित्रः पत्न्यः सगोत्रः सपिण्डः

सब्रह्मचारी मित्रः । (परं खण्डितं) ।

विषयः । अन्येष्टिक्रियाकथनं ।

No. 1330. उपदेशरहस्यं, महाराष्ट्रीयभाषा ।

Substance, country-made paper, $6\frac{3}{4} \times 4$ inches. Folia, 88. Lines, 11—13 on a page. Extent, 1,501 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Upades'a-rahasya. An exposition of the Vedānta doctrine in the Marhāṭṭi language. Anonymous.

Beginning. श्रीसद्गुरुचे चरण । जेकां विप्रान्सि कारण । तयाते करुणि नमन । ग्रन्थ-
कथन करितसे ।

End. काशीराजसाम्भो सर्व्वख । तेचि रहस्याचे रहस्य । क्षणैनि उपदेशरहस्य ।
अतिसौरसे केलेस । सनदयालु जे असति । तेचि साम्भि काशीराजमूर्ति ।
तत्त्वरणप्रसादे स्फूर्ति । समर्पिली निजमति तयदी ।

Colophon. इति श्रीउपदेशरहस्यं सम्पूर्ण ।

विषयः । वेदान्तमतसिद्धपञ्चभूततत्त्वविवेकः ।

No. 1331. तत्त्वकमलाकरः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 28. Lines 9—10 on a page. Extent, 641 s'lokas. Character, Nāgara. Date, SM. 1696. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Tattva-kamalākara. On the philosophy of the rites and ceremonies enjoined in the S'āstras, being a dissertation on the principles of the Mīmāṃsā school as bearing on Hindu ritual. By Kamalākara Bhaṭṭa, son of Rāmakrishṇa Bhaṭṭa, and grandson of Nārāyaṇa Bhaṭṭa. The author was a distinguished Smṛiti scholar, and his opinions and writings on matters of law are largely quoted. The MS. is dated Samvat 1696 = A. C. 1640. Vide plate XIII.

Beginning. श्रीरामं पितरौ नत्वा कमलाकरश्मर्षण ।

अर्थशब्दे निरूप्याथ शास्त्रतत्त्वं निरूप्यते ॥

End. एवमङ्गलिना सक्तून् जुहोतीति न हस्तद्वयसंयोगोऽङ्गलिः, (किं) तु व्याकोशः ॥
तेन श्रुतार्थापत्त्या शब्दकल्पना ॥

Colophon. इति श्रीजगद्गुरुमीमांसकनारायणभट्टस्वरामकव्यभट्टाजकमलाकरभट्टकते
तत्त्वकमलाकरे प्रथमोऽध्यायः ।

विषयः । अथातो धर्मजिज्ञासेत्यादिमीमांसासूत्राणां व्याख्यानं ।

No. 1332. चातुर्मास्यप्रयोगः ।

Substance, country-made paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Folia, 38. Lines, 10—11 on a page. Extent, 841 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Another copy at Benares, with Bābu Haris'chandra. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Cháturmásya-prayoga. A manual for the performance of the quadrimensial rite *Cháturmásya* of the Vedic liturgy. The rite commenced on the full moon of the month of Phálguna or Chaitra, and lasted, as its name implies, for four months. It was the archetype on which the modern Hindu rite of that name and the *Wassá* of the Buddhists were modelled ; but the time was changed to the rains and autumn, from the middle of June to October, and, as was the case with many old rites and customs in India and elsewhere, the original meaning of the ceremony was obliterated, and the name alone retained to utilize the hold it had on the mind of the people. The MS. is incomplete, and the author's name is wanting.

Beginning. अथ चातुर्मास्येति कर्त्तव्यता । फाल्गुन्यां पौर्णमास्यामारम्भः । चैत्र्यां वसन्ते वा । तच्च प्रथमप्रयोगे साढपूजापूर्वकमाभ्युदयिकं श्राद्धं । ततो वैश्वानरपार्जन्येष्टिः ।

End. इदं पिढभ्यः सोमवद्भा इदं सोमाय पिढमते इदं पिढभ्यो वहिषद्भा इदं पिढभ्योऽग्निष्वात्तेभ्यः । इदमग्रे कथ्यवा (इतः परं खण्डितं ।)

विषयः । चातुर्मास्ययागप्रयोगकथनं ।

No. 1333. चिकित्सासारः ।

Substance, country-made paper, $13\frac{3}{4} \times 7$ inches. Folia, 42. Lines, 14—15 on a page. Extent, 1,672 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Chikitsá-sára. A fragment of a treatise on the practice of medicine. Author's name unknown.

Beginning. कमलनयन शशिभाल नागवदन एकरदनयत । वरद विरदप्रतिपाल हरो विघ्न अमराधिपत ॥

End. (खण्डितं ।)

विषयः । चिकित्साकथनं ।

No. 1334. दर्शपूर्णमासप्रयोगः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Folia, 39. Lines, 12—14 on a page. Extent, 1,246 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Dars'a-purnamāsa-prayoga. A manual for the performance of the New-moon and the Full-moon sacrifices. The MS. is incomplete, and the author's name cannot be ascertained.

Beginning. अथातो दर्शपूर्णमासौ व्याख्यास्यामः । प्रातरग्निहोत्रं ऊत्वा यजमानस्य ब्रह्म-
चर्यं दक्षिणादानं द्रव्यप्रकल्पनं कामानां कामनं प्रत्यगाग्निषो मन्त्राञ्जपत्य-
करणानुपतिष्ठते पर्वणि ।

End. (खण्डितं) ।

विषयः । दर्शपूर्णमासप्रयोगकथनं ।

No. 1335. बौधायनसोमप्रयोगः ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 26. Lines, 8—10 on a page. Extent, 593 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Baudhāyana-soma-prayoga. A manual for the performance of the Soma rites according to the rules of Baudhāyana. The MS. is incomplete.

Beginning. सोमेन यद्यमाषः पूर्वैद्युष्टिदशान्तिप्रतिसरवन्वान् विधाय प्रातरग्निहोत्रं ऊत्वा
ऋत्विग्भिः सह स्नानादिपञ्चकं विधाय प्रागग्नेषु दर्भेषु उपविष्टः ।

End. तन्ममेव ज्योतिषाममुकशर्मन् नु सा तनुहि ज्योतिषा । खण्डितं ।

विषयः । सोमयागप्रयोगकथनं ।

No. 1336. बौधायनदर्शपूर्णमासप्रायश्चित्तं ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 3\frac{3}{4}$ inches. Folia, 9. Lines, 11—12 on a page. Extent, 248 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Baudháyana-dars'a-paurṇamása-práyas'chitta. Expiations ordained by Baudháyana in connexion with the rites described in the work noticed under No. 1334. The MS. is incomplete.

Beginning. अथ बौधायनदर्शपौर्णमासप्रायश्चित्तानि । तत्र । अन्वाधानानन्तरं दक्षिणाग्नि-
नाशे शुचिर्भूत्वा विहारं प्रविश्य गार्हपत्यान् प्रणीय प्राणानायम्य दक्षिणाग्नि-
नाशनिमित्तं प्रायश्चित्तं करिष्ये इति सङ्कल्पाः ।

End. प्रियो देवानां परमे जनिचे इति मन्त्रेण स्वायतने पुनः क्षिपेत् । ततः सर्व-
प्रायश्चित्तं । खण्डितं ।

विषयः । दर्शपौर्णमासकर्मवैकल्यप्रायश्चित्तकथनं ।

No. 1337. यजमानकृत्यं ।

Substance, country-made paper, $7\frac{3}{4} \times 3\frac{3}{4}$ inches. Folia, 22. Lines, 7—8 on a page. Extent, 315 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. In- correct.

Yajamána-kṛitya. The duties of the institutor of the sacrifices in connexion with the rites noticed in No. 1334. Anonymous.

Beginning. याजमानं व्याख्यास्यामो यजमानस्य ब्रह्मचर्यं दक्षिणादानं द्रव्यप्रकल्पनं का-
मानां कामनं प्रत्यगाशिषो मन्त्रान् जपत्यकरणानुपतिष्ठतेऽनुमन्त्रयते पर्वणि च
केशश्मश्रुवापयतेऽप्यल्पशो लोमानि वापयत इति याजसनेयकं ।

End. प्रायश्चित्तान्यनेकानि तपः कर्मात्मिकानि वै ।
यानि तेषामशेषाणां कृष्णानुस्मरणान् परं ॥

Colophon. (समाप्तिस्तु चकं वाक्यं नास्ति) ।

विषयः । दर्शपौर्णमासयागसङ्कल्पानन्तरं सपत्नीकयष्टृपायमन्त्राणां कथनं ।

No. 1338. मृताहिताग्निदाहादिविधिः ।

Substance, country-made paper, $9 \times 3\frac{3}{4}$ inches. Folia, 17. Lines, 7—8—9 on a page. Extent, 188 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1796. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Mṛitāhitaḥnidāhādi-vidhī. Funeral rites for persons who have preserved the domestic fire during their lives. The MS. is incomplete, and the author's name is not given, but from the salutation it would seem that the work is a sequel to No. 1329 and by the author of that work—Bhaṭṭa Nārāyaṇa.

Beginning. आञ्जलायनमाचार्यं भट्टरामेश्वरं गुरुं ।

नलाहिताग्निमरणे दाहादि प्राच्यतेऽधुना ॥

End. लौकिकाग्निना पात्राणि दहेत् । तदाग्नीन् वै तान् प्रक्षिपेदधु आचम्य
चतुष्पथे ॥

विषयः । मृतसाम्प्रिकदाहादिविधानं ।

No. 1339. ग्रहलाघवविवरणं, वा ग्रहलाघवोदाहरणं ।

Substance, country-made paper, 11 × 5½ inches. Folia, 19. Lines, 13—14 on a page. Extent, 712 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Grahalāghava-vivarana alias *Grahalāghavodāharana*. Illustrations and exercises for the explanation of the *Grahalāghava*—a treatise by Gaṇeśa Daivajña on the calculation of planetary motions. By Viś'va-nātha. The MS. is incomplete.

Beginning. ज्योतिर्विद्वद्गुणा गणेशगुणा निर्मेय शास्त्रान्बुधिं

यच्चक्रे ग्रहलाघवं विवरणं कुर्वेऽस्य सत्प्रीतये ।

भूला शम्भुसुतं दिवाकरसुतसद्विद्यनाथः कृती

जाग्रज्ज्योतिषवर्गगोकुलपरिचाणाय नारायणः ॥ १ ॥

End. इदं विषयः भर्तुं राशयः श्रेष्ठं । २ । २२ । खण्डितं । चिंशत् २० गुणितं ।

विषयः । गणेशदैवज्ञकृतग्रहलाघवस्य व्याख्यानं ।

No. 1340. कैशवीटीका ।

Substance, country-made yellow paper, 9½ × 5 inches. Folia, 21. Lines, 13—14 on a page. Extent, 576 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Kes'arī-tīkā. A commentary on Kes'ava's treatise on astronomical calculations. By Vis'vanātha.

Beginning. श्रीगणेशं नमस्कृत्य केशवीनामपद्धतेः ।

गणितं विज्ञनाथेन क्रियते बालबुद्धये ॥

End. एवं चन्द्रादीनामपि ज्ञेयं श्रेष्ठोच्चबलपदमिति पातद्वयस्य मूलं याच्यं ।—

इतः परं खण्डितं ।

विषयः । केशवकृतगणितशास्त्रस्य व्याख्यानं ।

No. 1341. वैयाकरणसिद्धान्तमञ्जूषा ।

Substance, country-made yellow paper, $13 \times 4\frac{1}{4}$ inches. Folia, 27. Lines, 12—14 on a page. Extent, 914 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Vaiyākaraṇa-siddhānta-mañjūshā alias *Mañjūshā*. A treatise on the Philosophy of grammatical structure. By Nāges'a. Vide Asiatic Society's Catalogue, Part I, p. 87, Aufrecht's Catalogue, p. 177. Colebrooke's Essays, I, p. 42.

Beginning. नागेशभट्टविदुषा नला सात्त्वं शिवं लघुः ।

वैयाकरणसिद्धान्तमञ्जूषा विरच्यते ॥

End. अस्माकन्तु व्यावहारिकोऽपि प्रपञ्चे दीर्घखण्ड एव इति बोध्यं । तदनन्यत्वमिति सूत्रे भाष्यं । तथा च स्तुतम्—(इतः परं खण्डितं) ।

विषयः । अथ व्याकरणमतसिद्धादिसंकोटेषु वाक्यसंकोटस्य मुख्यकथनं, शब्दशक्तिनिरूपणादिकञ्च ।

No. 1342. बालखिल्यशस्त्रं ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 12. Lines, 12—13—14 on a page. Extent, 390 s'lokas. Character, Nāgara. Date, SM. 1768. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Bālakhilla-s'āstra. A compendium of the mantras of the Bālakilla rite.

Beginning. हिं भूभुवः खरोम् अध्वर्यो शोशोसावोमेक्षुष ब्रवाणि तेऽम इत्येतरा गिरः ॥

End. सोमस्याग्ने वीची वौषट् ।

Colophon. इति मैत्रावरुणस्य बालखिल्यग्रन्थं ।

विषयः । मैत्रावरुणीयबालखिल्यग्रन्तात्मकसन्तकनं ।

No. 1343. कुसुमाञ्जलिबोधिनी ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 59. Lines, 9—10 on a page. Extent, 1,333 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old and decayed. Prose. Incorrect.

Kusumánjali-bodhini. A commentary on the *Kusumánjali* of Udayana Achárya. The MS. is incomplete, and the author's name cannot be made out.

Beginning. दर्शयितुमर्थं विनिश्चिन्तुं चान्तरायसन्तमसम् ।

मम मनसि सन्निधत्तां नरहरिश्रवलाकतिर्व्यातिः ॥ १ ॥

विश्वं यो विदधात्यदृष्टसच्चिवः सत्सम्प्रदायो यतः

प्राप्ताण्यं लभते श्रुतिर्गुणवतो वक्तुर्यतो नान्यतः ।

यस्मिन् ब्रधकसङ्कथापि वितथा साता च मानश्च यः

सिद्धो यः श्रुतिनीतिसम्भवशतैलं मन्महे मानतः ॥ २ ॥

औदयने पथि गच्छने वैदेशिकः प्रतिपदं स्खलति लोकः ।

तस्य कृते कृतिरेषा कुसुमाञ्जलिबोधिनी जयति ॥

End. (खण्डितं)

विषयः । कुसुमाञ्जलिव्याख्यानं ।

No. 1344. आधानबौधायनो ।

Substance, country-made paper, 9×4 inches. Folia, 60. Lines, 8 on a page. Extent, 952 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Adhánabaudháyani. A manual for the collection and preservation of the household fire according to the rules of Baudháyana. This is

different from the treatise noticed under No. 833, (*ante* II, p. 235). The MS. is incomplete, and the author's name cannot be made out.

Beginning. फलमत उपपत्तेरिति नयतो यो शेषकर्म्मफलदाता ।

तमसं सकलसुराणां परमं प्रणमामि यज्ञनामानं ॥ १ ॥

आधानप्रयोगः । तत्र कल्पसारः ।

आधित्स्वरूपीन् पुरतो विशुद्धः शिष्टाननुज्ञाप्य तथोत्तमर्णः ।

कच्छादिशुद्धः कुशली सजायो मैत्रीं व्रजेत् प्राणिभिराकुमारं ॥

End.

ऋत्विग्वरणादिगोपित्यज्ञवर्जमधिकतमग्राधेयं कुर्यात् ।

Colophon. इति आधानप्रकरणं समाप्तं ।

विषयः । आधानकर्म्मविवेकः ॥

No. 1345. योगवाशिष्टसारटीका, मूलसहिता ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 156. Lines, 9—10—11—12 on a page. Extent, 2,918 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sk. 1618. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Yogavás'ishta-tíkā. A commentary, in the Marhatta language, on the philosophical maxims inculcated in the *Yogavás'ishtasára*. By Mádhavadása.

Beginning. जय जय उज्जलोज्जला । जय जय मङ्गलमङ्गला ॥

जय जय निर्मलनिर्मला । जय जय दयाला सद्गुरु ॥ १ ॥

जय जय चिदैककपाला । भुवनभूषणभूपाला ।

गगनोपमाविशाला । जय जय दयाला सद्गुरु ॥ २ ॥

End.

हे टीका एके आणी पुढे । आगी जोडे ब्रह्म वे ॥ ६६ ॥

माधवदास नारायणचा । मुलीचेनी नासे आला मांचा ॥

छणो सत्य हेची वाचा । सद्गुरुप्रसादेकरुनि ॥ २६७ ॥

Colophon. इति श्री योगवाशिष्टसारमाधवदासकवटीकायां निर्वाणो नाम दशमप्रकरणं सम्पूर्णम् ॥

विषयः । योगवाशिष्टसारस्य महाराष्ट्रभाषया व्याख्यानम् ।

No. 1346. विवेकसिन्धुः ।

Substance, country-made paper, $8\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 138. Lines, 9 on a page. Extent, 1,856 ślokaś. Character, Nāgara. Date, Sm. 1636. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Viveka-sindhu. An exposition of some of the leading topics of the Vedānta doctrine. By Mukuṇḍa Rāja, or Mukuṇḍa Muni, disciple of Rāmanātha, who was a disciple of Harinātha. The work is in the form of a dialogue in verse, and is said to have been composed for the instruction of the author's pupil Jainapāla. Attached to the text is a Marhaṭṭi translation in verse. Contents: 1 to 3. Order of creation. 4. The threefold bodies of the Creator. 5. Typical (*linga*) body. 6. Carnal (*sthula*) body. 7. Pantheism. 8. Unreality of the carnal body. 9. Ditto of the typical body. 10. Ditto of the rudimentary (*kāraṇa*) body. 11. Ditto of the primary intellectual (*jñāna-pūrṇa*) body. 12. Ditto of the three kinds of corporeality. 13. Ditto of absolute primary (*pūrṇa-mahākāraṇa*) body. 14. The true character of *mukti* or salvation. 15. The identity of the human and the divine souls. 16. The great non-duality. 17. The order of destruction. 18. Praise of the line of teachers. Hall's 'Contributions,' p. 100. The MS. is dated Samvat 1636 = A. C. 1692. Vide plate XIII.

Beginning. लखोदर नमस्तुभ्यं सततं मोदकप्रिय ।

निर्विघ्नं कुरु मे देव सर्वकार्येषु सर्वदा ॥ १ ॥

श्रीहरिं जगदाधारमरविन्दाक्षमक्षरं ।

अभिवन्द्यात्तविज्ञानोपदेशविधिरुच्यते ॥ २ ॥

जये जये जी चन्द्रमौली, माते कृपादृष्टि न्याहाली ।

तरिच पावै ननङ्गाली, ब्रह्मसुखाची ॥ १ ॥

End. संपल्ले ग्रन्थाचे उत्तरार्द्ध । जे निजबोधाचे विशुद्ध ।

क्षणेनि राजयोगिप्रसिद्ध । श्रीमुकुन्दराज क्षणे ॥ १२५ ॥

Colophon. इति श्रीविवेकसिन्धौ संचारकर्त्तुणि गुरुशिष्यसंवादे गुरुपरम्परामाहात्म्याकथनं नामाष्टादशप्रकरणं समाप्तम् ।

विषयः । १ । २ । ३, प्रकरणेषु सृष्टिक्रमः । ४, ईश्वरदेहवचकथनं । ५, लिङ्गदेहविवरणं । ६, स्थूलदेहविवरणं । ७, सर्वब्रह्मविवरणं । ८, स्थूलदेहनिरसनं । ९, लिङ्गदेहनिरसनं । १०, कारणदेहनिरसनं । ११, ज्ञानपूर्णदेहसहाका-

रणदेहनिरसनं । १२, देहवचननिरसनं । १३, पुनर्महाकारणदेहनिरसनं ।
 १४, मुक्तिस्वरूपविवरणादिः । १५, भेदखण्डनपूर्वकाद्वयस्वरूपप्रतिपादनं ।
 १६, महाद्वैतप्रतिपादनं । १७, संहारक्रमः । १८, गुरुपरम्परामाहात्म्यम् ।

No. 1347. न्यायसुधा ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 8\frac{1}{2}$ inches. Folia, 28. Lines, 11—12 on a page. Extent, 984 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1624. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Nyāya-sudhā. A commentary on the Tantra-vārtika—a treatise on the Vedānta. By Bhaṭṭa Somaśvara, son of Bhaṭṭa Mādhava. This is apparently a different work from the one of this name noticed by Mr. Hall, in his 'Contributions,' No. CXII, p. 113. The MS. bears date Samvat 1624 = A. C. 1680. Vide plate VI.

Beginning. यावज्जीविकोऽभ्यासः कर्मधर्मः प्रकरणात् ॥ भाष्ये वक्तृविशेषणस्य चिन्तानौ-
 पथिकत्वाद्यथावस्थितोक्तिमात्रार्थत्वं सूचयितुमाह, वक्तृचेति । चिन्तासूचण-
 सङ्गतिमाशङ्कते ननु वेति ।

End. उक्तेन प्रकारेण शब्दान्तरादिप्रामाणिकाभेदसिद्धिर्न शाखान्तरप्रामाणिकेत्येव-
 कारार्थः ।

Colophon. इति श्रीमत्त्रिकाण्डमीमांसासम्पन्नप्रतिवसन्तसेनयाजिभट्टमाधवात्मजभट्टसेन-
 श्वर + + + + चवार्त्तिकटीकायां सर्वानवयकरणां न्यायसुधाख्यायां द्वितीया-
 ध्यायस्य चतुर्थो यावज्जीव + + + + याध्यायस्य समाप्तः ।

विषयः । तन्त्रवार्त्तिकयाख्यानं ।

No. 1348. भाष्यप्रदीपोद्योतः, वा कैयटटीका, मूलसहिता ।

Substance, country-made paper, $11 \times 4\frac{1}{2}$, $14\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 427. Lines, 9—10—11—12—13 on a page. Extent, 11,510 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Bhāṣhyapradīpodyota alias *Kaiyatatīkā*. This is a very imperfect fragment of Nagesa Bhaṭṭa's annotations on Kaiyata's commentary on the Mahābhāṣya of Patañjali.

Beginning. (टी०) नत्वा साम्बशिवं देवीं वागधिष्ठानिकां गुरुन् ।

पाणिन्यादिमुनीन् वन्द्यान् पितरौ च सतीशिवौ ॥ १ ॥

नागेशभट्टे नागेशभाषितार्थविचक्षणः ।

हरिदीक्षितपादाब्जसेवनावान्तसन्ततिः ॥ २ ॥

याचकानां कल्पतरोरारिकचञ्चताशनात् ।

भट्टकवेरपुराधीशाद्रामतो लब्धजीविकः ॥ ३ ॥

नाविस्त्रीर्णं न विस्त्रीर्णं मध्यानामपि बोधकत् ।

भाष्यप्रदीपव्याख्यानं कुर्वेऽहं तु यथामति ॥ ४ ॥

भाष्यं व्याचिकीर्षुः शिष्टाचारप्राप्तं सङ्कलं शिष्यशिष्यायै निवन्नाति । सर्वेति ।

End.

(प्रारम्भे बङ्गदूरे मूलपाठोऽस्ति)

(मू०) भावसाधनः करणसाधनो वाञ्छयिष्यते इति नार्थः । सञ्ज्ञाद्वयविधानेन तेन विनापीयस्य सिद्धत्वात् ।

Colophon. इत्युपाध्यायज्येष्ठपुत्रकैयटकृते सच्चाभाष्यप्रदीपे प्रथमाध्यायस्य चतुर्थपादे चतुर्थ-
माङ्गिकम् । इति प्रथमाध्यायः समाप्तः ।

(टी०) यथेति । एकपदे इति । एकपदे इत्यर्थः । भावसाधन इति । अत्र पक्षे खरव-
सानयोः रित्यत्र बौद्ध + + + र्यमात्रयणीयमिति शिवम् ॥ ११० ॥

इति श्रीकालोपनामकशिवभट्टसुतसतीगर्भजनागोजीभट्टकृते भाष्यप्रदीपोद्येते
प्रथमस्य चतुर्थमाङ्गिकं, पा + + अध्यायस्य समाप्तः ।

विषयः । पूर्वभागे अष्टाध्यायाः प्रथमाध्यायस्य पादद्वयस्थानां पाणिनीयसूत्राणां यद्भाष्यं,
तस्य च यत् कैयटकृतव्याख्यानं तस्य विवरणं । विवरणमिदं किञ्चिद्गुण-
माङ्गिकपर्यन्तं । अतोऽयं ग्रन्थः खण्डितः ।

मध्यभागे शेषभागे तृतीयचतुर्थपादगतानां पाणिनीयसूत्राणां यद्भाष्यं तस्य च
यत् कैयटकृतव्याख्यानं तस्य विवरणं । मिलित्वा प्रथमाध्यायगतसर्वसूत्रभाष्य-
व्याख्याविवरणपर्यन्तमेवास्य ग्रन्थस्य पाठोऽस्ति ।

No. 1349. भगवद्गीताभाष्यं, वा श्रीमद्गीताभाष्यं ।

Substance, country-made paper, 11½ × 5½ inches. Folia, 32. Lines, 18
—19—20 on a page. Extent, 1,520 s'lokas. Character, Nāgara. Date,
SM. 1753. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old.
Prose. Generally correct.

Bhagavadgītā-bhāṣya. A commentary on the Bhagavad Gītā
By Ananda Tīrtha.

Beginning. ॐ देवं नारायणं नत्वा सर्वदोषविवर्जितं ।

परिपूर्णं गुरुन् खान् गीतार्थं वक्ष्यामि लेखतः ॥ १ ॥

नष्टधर्मज्ञानलोककृपासुभिर्ब्रह्मोपेन्द्रादिभिरर्थितो ज्ञानप्रदर्शनाय भगवान् व्या-
साऽवततार ।

End. यस्तु कर्मफलत्यागी स त्यागीत्यभिधीयते । इति चोक्तम् ।

पूर्णशेषमहाविष्योगीतामाश्रित्य लेखतः ।

निरूपणं कृतं तेन ग्रीयतां मे सद् विभुः ॥

Colophon. इति श्रीमदानन्दतीर्थभगवत्पादाचार्यविरचिते श्रीमद्गीताभाष्येऽष्टादशोऽध्यायः ।

विषयः । भगवद्गीताव्याख्यानं ।

No. 1350. श्रीभगवद्गीतातात्पर्यनिर्णयः ।

Substance, country-made yellow paper, $11\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 28.
Lines, 18—19—20 on a page. Extent, 1,330 ślokaś. Character, Nāgara.
Date, Sm. 1753. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old and decayed. Prose. Generally correct.

Bhagavadgītā-tātparya-nirṇaya. An essay on the philosophy of the
Bhagavad Gītā, being an attempt to reduce the teachings of the Gītā to
the principles of the Vedānta. By Ananda Tīrtha.

Beginning. ॐ समस्तगुणसम्पूर्णं सर्वदोषविवर्जितं ।

नारायणं नमस्कृत्य गीतातात्पर्यमुच्यते ॥

शास्त्रेषु भारतं सारं तत्र नामसच्चक्रकम् ।

दैव्यं कृष्णगीता च तज्ज्ञानानुच्यतेऽञ्जना ।

End.

मध्ये यत्तु तृतीयं मे तदनुभाष्यतः कृतः के + + + निःशेषदोषरहितं कला

नारखेलसद्गुणभूतिः खयम्भूसर्वासर्वादिवन्द्यं त्वं नैमि मे ? + + + + ।

Colophon. इति श्रीमदानन्दतीर्थभगवत्पादाचार्यविरचिते श्रीमद्भगवद्गीतातात्पर्यनिर्णये +

+ + + दशोऽध्यायः ॥ १८ ॥

विषयः । भगवद्गीतातात्पर्यव्याख्यानं ।

No. 1351. प्रयोगदीपिका ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 124. Lines, 10 on a page. Extent, 2,686 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Prayoga-dīpikā. A compendium of the rules for the performance of the Soma Yāga. The MS. is incomplete.

Beginning. ॐ अथ सोमप्रयोग उच्यते । सोम औषधिविशेषः । तत्प्राध्यात् कर्मनाम्नानेन सद्यमाणः सोमेन यज्यमाणः । यस्य सोमेन यज्यमाणस्य पिता पितामहो वानिष्टप्रथमयज्ञौ स्यातां स ऐन्द्राग्नेयौ सोमेन यजेत ।

End. (खण्डितं ।)

विषयः । सोमयागविधिः सोमप्राशनप्रतिज्ञान्तः । विधिरथं ग्रन्थस्यास्य खण्डितत्वाद्सम्पूर्णः ।

No. 1352. प्रायश्चित्तमुक्तावली ।

Substance, country-made paper, $13\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia, 21. Lines, 8—9 on a page. Extent, 566 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Prayas'chitta-muktāvalī. A succinct account of the expiations ordained for the various kinds of offences and sins defined in the Smṛiti. By Divākara. The MS. is incomplete.

Beginning. यस्योदये मखभुजां प्रचरन्त्यशेषाः पुण्याः क्रियाः प्रतिदिनं हवनार्चनाद्याः ।

सोऽयं तमिन्द्रलनो दिशतामभीष्टं भानुखयीमयतनुः परिपूर्णरूपः ॥ १ ॥

श्रीरामेश्वरसूखरिखनुरभवन्नारायणाख्यो महा-
नेनाकार्यविमुक्तको सुविधिना विश्वेश्वरस्थापना ।

तत्पुत्रो विबुधाधिपः चितितले श्रीशङ्करसत्पुत्रो
जातो भाट्टनयेऽतुलः प्रथुयशाः श्रीनीलकण्ठो बुधः ॥ २ ॥

तत्पुत्रीतनयो दिवाकरकृती शालेश्वधीनी पितु-
र्मीमांसानयकोविदः पुरभिदः क्षेवाधिवासी सुधीः ।

प्रायश्चित्तविनिर्णयामलमहामुक्तावलीं सन्मुदे

विस्पष्टं तनुते प्रणम्य सच्चरां राशिं जगद्वाधकं ॥

End. (खण्डितं) ।

विषयः । मन्त्रपातकोपपातकादिप्रायश्चित्तकथनं ।

No. 1353. चातुर्मास्यसूत्रं, वा चातुर्मास्यप्रश्नः ।

Substance, country-made paper, 9 × 3½ inches. Folia, 12. Lines, 9—10—11 on a page. Extent, 270 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Corrected.

Āpastamba Sūtra alias *Chaturmāsya Sūtra*. The Sūtras of Āpastamba treating of the quadrimensial rite noticed under No. 1332. Vide ante, p. 335.

Beginning. अक्षय्यं च वै चातुर्मास्ययाजिनः सुकृतं भवति । फाल्गुन्यां पौर्णमास्यां चैत्र्यां वा वैश्वदेवेन यजते पूर्वस्मिन् पवणि पञ्च होतारं मनसानुद्गत्याहवनीये स ग्रहं जुलान्वारम्भणीयामिष्टिं निर्वपति ।

End. इत्येतद्द्वचनोभ्यासः पञ्चसंवत्सरिकेषु वैश्वानरपार्जन्या पञ्चहोता च नाभ्या-
वर्त्तते नैकोपक्रमत्वाद्यथान्वारम्भणीयायान्वारम्भणीयाय ॥ २२ ॥

Colophon. इति चातुर्मास्यप्रश्नः ।

विषयः । अन्वारम्भणीयवरुणप्रघासादिचातुर्मास्यकर्तव्यकर्मविधिस्त्वचनम् ।

No. 1354. तार्जिकसारटीका ।

Substance, country-made paper, 12½ × 5½ inches. Folia, 32. Lines, 14 on a page. Extent, 1,113 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1762. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Tājika-sāra-ṭikā. A commentary on the *Tājikasāra*, a treatise on horoscopy. By Sámanta. The work was completed on the 10th of the waxing moon in the month of Phālguna of the S'aka year 1617, under the auspices of a prince named S'ripati-Vishṇudāsa, who is said to have reigned in a country whose name reads something like Svekára purvára, but the letters are indistinct, and I cannot rely on the reading, nor guess what the names refer to.

इके अविदिव कर्मसु किं विदेव कार्थीनरमनुकल्पत्वेन मुख्यकालवद्भाषात्राज्ञ
सिद्धसरहुभासति यथादिकास्त्राविशेषवद्विनातिक्रमिणित्कालाति क्रमेका
राब्धोः आध्वनिषेधः सोऽपिरागमः प्राप्नस्य सद्भागादेरिव न्यायाभासोऽस्यादि
दर्थब्राह्मणसंपत्तिः आध्वनिरुविश्रवाऽत्रकालेऽप्यदिवाकालेऽपीत्येवाध्वसं
द्विरपरालादिव तिरक्तकालत्राप्नस्य आध्वसंध्यस्य संध्यास्य संध्यास्य संध्यास्य
नेमिहिक कालानीगोणकालेऽनुष्ठानेऽवश्यते यत्तु विद्विष्ट छिष्टगर्हिप
हुकल्पवेन कालानंतरविधिरित्यनवर्था उपदिष्ट कालाति क्रमेनाधिकार
रथ्यकालाति क्रमोक्तकार्यः एतदेव सर्वं देहपूर्वकमुपन्यस्य त्रिकीर्तुमीड
वेऽस्माध्वनीनेव लभ्यते । तत्कालत्रययोः कस्य मुश्न्यत्वं गोणनापिकाऽहुरथ
धनीनशुच्यद्वयलोसेन गोणकालत्रयीत्वात् । तमेव सेनद्विधेयं न भीमरेण
वचने गोणस्य तस्मात्परस्यापि कार्यमिति ॥ ॥ इति श्रीमत्ताराज्ञादिराज्ञा श्री

मेव निधीयते। अमोलेन वनबद्धे न
 लीसरेपिक तु सुज्यते। यतुसंभ्रम
 नमोलप्राप्तस्योपपद्यते। अथवा
 पत्रेः। प्राप्तेरेव हि कर्तव्यं हि त्या
 धः यतुमुख्यकालातिक्रमेनित्य
 हारममः परितोषणार्थं किंचिच्चा
 भावादेव मुख्यद्वयानामुभ
 नेन निमीर्त्तमुख्यकालेदिमुख्य
 कालमुयाश्चित्यलोपमुख्यस्य सा
 लोपकालवृद्धिर्न कार्त्तुर्भमतिदु
 महादेवीयसमस्तकरणधीश्वरसत्त्व

त्रविद्याविशारदश्चिदेमा
 लनिर्भयः॥७॥ ॥७॥
 श्रीशको॥५०३॥ शार्दशीसं
 ब्राजकाचार्यवर्षश्रीमद
 सर्कलिरिवितंज्या॥ समा
 ॥७॥ लास्यपुरनिवा
 श्रीशर्त्तसवकुलेखव
 द्योखिर्वदेनमिनेवशकोश
 पाणिरविविधयितः टक्षिव्यी

Beginning. नियतेति । नीयते वर्षादिके वर्षमासादौ सति जन्तोः प्राणिनः निश्चितं परं
विपाकमेति फलतीत्यर्थः । तस्मात्कारणान्तरिचिन्त्य विमृश्य वर्षजनितं फलं
वक्ष्ये ।

End. वर्षे शैलद्वयाङ्गभूपरिमिते १६१७ सासे तथा फाल्गुने
पक्षे शुभतरे तिथौ दशमिते श्रीखेखपूर्वा(प)रे ।
राज्ये श्रीपतिविष्णुदासचपतेः खेरीभट्टन्दे हरेः
वृत्तिं श्रीगुरुरत्न + + कृपया सामन्तनामाकरोत् ॥ १ ॥
गुरुबान्धवरत्नाङ्गदीर्घायुर्वदनादयः ।
निरन्तराग्रहादेशा रचिता तनुताच्चिरम् ॥ २ ॥

Colophon. इति ताजिकसारटीका सोदाहरण सम्पूर्णा ॥
विषयः । ताजिकसारस्य सोदाहरणं व्याख्यानं ।

No. 1355. चतुर्वर्गचिन्तामणिः ।

Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 103. Lines, 8—
10—11 on a page. Extent, 3,086 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sk.
1402. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old and
decayed. Prose and verse. Generally correct.

Chaturvarga-chintāmaṇi. A digest of Hindu law and ritual, in five
parts. The 1st treats of Vrata, or fasts; the 2nd of Dāna, or Bene-
factions; the 3rd of Kāla or time appropriate for the celebration of cere-
monial rites, the 4th of S'rāddha, or offerings to the manes, and the 5th
of miscellaneous rites and observances. By Hemādri, Rājā of Deogar,
who flourished in the thirteenth century, (Ante II. p. 47). It is
generally believed that Vopadeva is the author of the work, and he was
born in the S'aka year 1182. The MS. is a mere fragment, contain-
ing only a portion of the third part; but it is of great age being dated in
the S'aka year 1402 = A. C. 1478, *i. e.*, nearly four hundred years ago.
The second part of the work has been published by the Asiatic Society of
Bengal, and the first is now in course of publication. Vide plate VII.

Beginning.

End. न मुख्यद्रव्यलोभेन गौणकालप्रतीक्षणं ।
तन्मेवमेतत्सिद्धं, वचनमन्तरेण गौणकालग्रहणं न कार्यं । सति तु वचने गौणस्य
तस्मात्परस्यापि कार्यमिति स्थितिः ।

Colophon. इति श्रीमहाराजाधिराजश्रीमहादेवीयसमस्तकरणाधीश्वरसकलविद्याविशारद-
श्रीहेमाद्रिविरचिते चतुर्वर्गचिन्तामणौ परिशेषखण्डे कालनिर्णये कालातिक्रम-
विशेषकालनिर्णयः ।

विषयः । सांख्यिककालनिर्णयः । पुण्यतिथिनिर्णयादिश्च । अनध्यायनिर्णयादिः । ब्रह्म-
चर्यादिकालाः । अग्निहोत्रादिकालाः । वासुप्रकरणं । प्रतिष्ठासङ्गणकालादिः ।
देवपूजादिः । पवित्रारोपणादिः । पुष्पदाने विशेषकथनादिः । विष्णुश्च-
नादिकालनिर्णयः । कालातिक्रमे विशेषः ।

No. 1356. चातुर्मास्यहोत्रं, होत्रकल्पद्रुमीयं ।

Substance, country-made paper, 9 × 3½ inches. Folia, 36. Lines, 9 on a page. Extent, 594 s'lokas. Character, Nāgara. Date, SM. 1874. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Chāturmāsya-hotra. The ritual of the quadrimensial rite. By Govinda. The work is a section of a comprehensive treatise on Hindu rituals entitled *Hotra-kalpadruma*. Vide ante II. p. 244.

Beginning. अथ चातुर्मास्यानि । तेषां फाल्गुन्यां पौर्णमास्यामारभ्यः । चातुर्मास्यस्य स्वरू-
पन्तु । चतुर्मासीथो यज्ञ इत्यनुशासनाच्चतुर्षु मासेषु भवति इति व्युत्पत्त्या
वैश्वदेववरुणप्रधासशकमेघशुनासीरीयाख्यानि चत्वारि पर्वणि । इत्यादिः ।

End. कात्यायनमते । अग्निः सोमः सविता सविता सरस्वती पूषा शुनासीर इन्द्रं
शुनासीरो वा वायुः सूर्यः पञ्च प्रयाजा इति ।

Colophon.. इति होत्रकल्पद्रुमे चातुर्मास्यहोत्रं समाप्तम् ।

विषयः । चातुर्मास्यकर्तव्यकतिपयेष्ट्यादिकथनं ।

No. 1357. गोपालविवेकः, सटीकः ।

Substance, country-made paper, 13½ × 5½ inches. Folia, 20. Lines, 9—10—11 on a page. Extent, 662 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Gopāla-viveka. A poem in praise of devotion to Gopāla, with a commentary. Anonymous.

Beginning. (टी०) यथादपद्ममिति । हे करुणानिधे तव चरणकमलस्य साक्षात् श्रेष्ठाऽपि वक्तुं न शक्नोति । तथा श्रीभागवते । गायन् गुणान् दृशन्ताननञ्चादिदेवः श्रेष्ठाऽधुनापि समवस्यति नास्य पारम् । एवम्भूतं पादपद्मं विहाय विषये मे बुद्धिः । कथम्भूतं पादपद्मं । इत्यादिः ।

(मू०) । यथादपद्मं मुनिभिश्च सेवितं नुतं विरिञ्चादिभिरर्चितं शुभम् । त्यक्त्वा परं तं विषयेषु बुद्धिः सुखी कथं स्यां करुणानिधेऽहं ॥ १ ॥

End. (मू०) यथेमां शृणुयाद्भक्त्या कथां कृष्णस्य धीमतः ।

स मुक्तः पातकैः सर्वैः प्रयाति भवनं हरेः ॥ ४२ ॥

(टी०) यथेमांमिति । यो भक्तोऽभक्तो वा इमां कृष्णस्य कथां शृणुयात् । कथम्भूतस्य कृष्णस्य, धीमतः, विमलबुद्धेः, सर्वज्ञस्य, सः पातकोपपातकमहापातकैर्मुक्तः हरेर्भवनं वैकुण्ठाख्यं प्रयाति ॥ ४२ ॥

Colophon. इति गोपालविवेकस्य टीका समाप्ता ।

विषयः । गोपालविवेकव्याख्यानम् ।

No. 1358. विहारकारिका, वा चातुर्मास्यादिकारिका ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Folia, 9. Lines, 9 on a page. Extent, 130 ślokaś, Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Vihāra-kārikā alias *Chāturmāsya-dikārikā*. Memorial verses on the formation of the fire altar for the second class of rites called Haviryajñas. The Sulva Sūtras contain the original rules on the subject, and include the earliest ideas of the Hindus on the principles of Geometry, but they are speculative and not handy enough for practical purposes, and these memorial verses are designed to give their substance in a compendious form. Anonymous. The MSS. is incomplete.

Beginning. कथितं लक्षणं श्रुत्वा कल्पे बोधायनीयके ।

द्विधे श्रुत्वान्तरे भाष्ये व्याख्यायां कारिकासु च ॥ १ ॥

वेद्यग्निधिष्णियानाञ्च दर्शयन्ने तदुच्यते ।

अरलिमात्रं विज्ञेयमग्नेरायतनं शुभम् ॥ २ ॥

End. षडङ्गुलोच्छ्रिता कार्या समन्ताद्देदिमेखला ।

तव चार्द्धप्रमाणाः स्युः सर्वासामुपमेखलाः ॥

विस्तारमुच्यता च द्वयोरप्यर्द्धप्रमाणतः ।

Colophon. एषा दर्शपौर्णमासकी वेदिः ।

विषयः । बौधायनीयशुक्लकल्पानुयायी दर्शपौर्णमासादिवेदिनिर्माणप्रकारः ।

No. 1359. सर्वोपनिषत्सारः ।

Substance, country-made paper, $7\frac{1}{4} \times 3\frac{3}{4}$ inches. Folia, 5. Lines, 9 on a page. Extent, 100 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Corrected.

Sarvopaniṣad-sāra. The essence of the Upanishads, or the belief, duties and destiny of Yogis. Anonymous.

Beginning. अथ योगिनां परमहंसानां कोऽयं मार्गस्तेषां का स्थितिरिति नारदो भगवन्त-
मुपसमेत्योवाच । तं भगवन्वाह ।

End. अनादिरन्तरावर्तिनी प्रमाणसाधारणा न सती स्वयमविकारिणी विकारहेतु-
र्भूत्वा लक्षणशून्या सा मायेत्युच्यते ।

Colophon. इति सर्वोपनिषत्सारः सम्पूर्णः ।

विषयः । योगिनां परमहंसानां को मार्गः का च तेषां स्थितिरित्यादिनारदप्रश्नस्योत्तराणि ।

No. 1360. चिद्रत्नम् वा षट्श्लोकी, महाराष्ट्रभाषाटीका मूलसहिता ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Folia, 7. Lines, 8 on a page. Extent, 112 ślokas. Character, Nagara. Date, Sm. 1869. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Chidratna. Six stanzas on faith and devotion, founded on the teachings of S'aṅkara Achārya, with a metrical translation of the same in Marhāṭṭī. The verses are by Nirañjana Mādhava Yogi, disciple of Rāmaparabrahmānandanātha, and bear the name of *Chidratna*, the translation is called *Ṣaṭślokihāshyaṭīkā*, but its author's name is not given.

Beginning. श्रीरामब्रह्मानन्दगुरु । भावे बन्धूनि कल्पतरु ॥

चिद्रत्नाख्य रचि ग्रन्थ । कविनिर्द्धान लोकहिता ॥ १ ॥

- End. हे विरुद्धपदार्थे, यांच्या त्यागे करून पूर्णबोधस्वरूप ब्रह्मा च अवश्य राहते ॥
 एसा चिह्नोकी उपदेश ।
- Colophon. इति श्रीमत्परमहंससंन्यासपरब्रह्मानन्दनाथशिष्यनिरञ्जनसाधवयोगिविरचितं चि
 द्रत्ननामकग्रन्थषट्श्लोकीटीका समाप्ता ।
- विषयः । शङ्कराचार्यकृतषट्श्लोकाः महाराष्ट्रभाषया व्याख्यानम् ।

No. 1361. पुनरुपनयनप्रयोगः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 2. Lines, 8—9 on a page. Extent, 60 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India : another copy at Benares, with Bábu Harischandra. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Punarupanayana-prayoga. A guide to the rite of second initiation when the first is vitiated by the eating of garlic, carrots and onions, and the drinking of the milk of bitches, camels, buffaloes, elephants mares, and asses, on the part of Bráhmaṇas. The MS. is defective, and the author's name is not known.

Beginning. अथ पुनरुपनयनमुच्यते । पारिजाते शतातपः,

लशूनं गृह्णन् जग्ध्वा पलाण्डुञ्च तथा शूनं ।

उट्टसाक्षिपकेभाश्चरासमीचीरभोजनात् ॥

उपनयनं पुनः कुर्यात्ततः कच्छश्चरेदिति ।

End. (खण्डितं) ।

विषयः । लशूनगृह्णनादिभक्षणे पुनरुपनयनविधिः ।

CLASSIFICATION.

I.—VEDA S'ĀSTRA.

- a. S'añhitā (hymns).
- b. Brāhmaṇa (ceremonials).
- c. Aranyaka (do. appropriate for forest life).
- d. Upanishad (theology).
- e. Vaidika (Sūtras, rituals, phonetics, &c.).

II.—ĀTITHĀSIKA S'ĀSTRA.

- a. Itihāsa (history).
- b. Purāṇa (ancient legends).

III.—KĀVYA S'ĀSTRA.

- a. Kāvya (poems).
- b. Nāṭaka (drama).
- c. Champú (poetico-prose compositions).
- d. Kosha (miscellaneous poetical collections).
- e. Upākshyāna (tales and romances).

IV.—ABHIDHĀ'NA S'ĀSTRA (lexicography).

V.—VYA'KARAṆA S'ĀSTRA (grammar).

VI.—CHHANDAS S'ĀSTRA (versification).

VII.—ĀLAṆKA'RA S'ĀSTRA (rhetoric).

VIII.—JYOTISHA S'ĀSTRA (astronomy and astrology).

IX.—SMṚITI S'ĀSTRA (law, civil and canonical).

X.—SAṆGI'TA S'ĀSTRA (music).

XI.—S'ILPA S'ĀSTRA (arts).

XII.—KA'MA S'ĀSTRA (erotics).

XIII.—DARSA'NA S'ĀSTRA (philosophy).

- a. Sāṅkhya (hylotheistic).
- b. Nyāya (dialectic).
- c. Vaiśeṣika (physical).
- d. Mīmāṃsā (ritualistic).
- e. Vedānta (monotheistic).
- f. Yoga (theocratic).
- g. Aparadārsanika (minor systems of philosophy).

- XIV.—BHAKTI S'A'STRA (faith).
 XV.—TANTRA S'A'STRA (mysticism).
 XVI.—VAIDYAKA S'A'STRA (medicine).
 XVII.—JAINA S'A'STRA (Jain religion).
 XVIII.—BAUDDHA S'A'STRA (Buddhist religion).
 XIX.—ANIRDISHṬA (miscellaneous).

CLASSIFIED INDEX.

I.—VEDA S'A'STRA.

1.—a. *Saṅhitā*.

			No.	Page
Gānī,	...	...	1302,	317
Geyagāna,	...	...	1271,	297

1.—b. *Brāhmaṇa*.

Arsheya Brāhmaṇa,	...	...	1272,	298
Daivata Brāhmaṇa,	...	...	1275,	300
S'atapatha-brāhmaṇa-bhāshya,	...	...	1250,	233
Vaṅs'a Brāhmaṇa,	...	...	1276,	301

1.—c. *A'ranyaka*.

1.—d. *Upanishad*.

Atharvaṇa-tāpanīyopanishad-bhāshya,	...	...	1287,	309
Ātmaprabodha Upanishad,	...	...	1063,	36
Māṇḍukyopanishad-bhāshya,	...	...	1217,	187
Talavakāropanishad-bhāshya,	...	...	1218,	187
Varuṇopanishad-dīpikā,	...	...	1241,	209
Sarvopanishadsāra,	...	...	1359,	352

1.—e. *Vaidika*.

Adhāna-baudhāyanī,	...	...	1344,	341
Adhāna-prayoga,	...	...	1304,	318

			No.	Page
Anuvákánukramaniká, ...	...	...	1219,	188
Āpastamba Sūtra, ...	...	1226, 1227, 1228, 194,	196,	
...	...	1229, 1230, 1353, 197,	348	
Āpastamba Sūtra-bhāshya, ...	...	1220, 1231, 1232, 188,	198	
Bālakhillā-s'āstra, ...	...	...	1342,	340
Baudhāyana-dars'a-paurṇamāsa-prāyas'chitta, ...	...	...	1336,	337
Baudhāyana-soma-prayoga, ...	...	...	1335,	337
Bodhāyana Sūtra, ...	...	...	1281,	304
Chhāndogya-mantra-bhāshya, ...	...	...	1024,	11
Chāturmasya-hotra, ...	...	...	1356,	350
Chāturmāsyā-prayoga, ...	...	1315, 1332, 325,	335	
Dhurta Svāmī-bhāshya-ṭikā, ...	...	...	1233,	199
Dars'a-paurṇamāsa-prayoga, ...	...	...	1334,	337
Guṇavishṇu, ...	...	...	1049,	26
Ishṭakā-purāṇa, ...	...	...	1311,	323
Jaṭāpātala, ...	...	...	1234,	199
Kātyāni-S'ikshā, ...	...	...	1239,	204
Kes'avi S'ikshā, ...	...	...	1238,	204
Mantra-kaumudī, ...	...	...	1048,	25
Mṛigāreshṭyādi-prayoga, ...	...	...	1307,	320
Mṛigāreshṭi-hotra-prayoga, ...	...	...	1280,	303
Nirukta, ...	...	...	1300,	316
Paṇinīya S'ikshā, ...	...	...	1237,	203
Pārās'ari S'ikshā, ...	...	...	1236,	203
Piṇḍa-pitṛi-yajña-prayoga, ...	...	...	1294,	312
Prastōtri-prayoga, ...	...	...	1313,	324
Prayoga-dīpikā, ...	...	...	1351,	347
Sarvānukramanikā, ...	...	...	1212,	180
Sarvaprishṭhāptoryāma-prayoga, ...	...	...	1322,	330
Shatkarma-vyākhyāna-chintāmāni, ...	...	...	1050,	26
Sulva Sūtra, Baudhāyana, ...	...	...	1318,	327
Svarāṅkus'a, ...	...	...	1235,	202
Uktha-prayoga, ...	...	...	1282,	304
Vihāra-kārikā, ...	...	...	1358,	351
Vināyaka-s'ānti, ...	...	...	1323,	330
Yajamāna-kṛitya, ...	...	...	1337,	338

II.—AITHIHÁSIKA S'ÁSTRA.

2.—a. Itihása.

	No.	Page
Ādi-kāṇḍa-manohará, ...	1259,	259
Aranya-kāṇḍa-manohará,...	1261,	261
Ayodhyá-kāṇḍa-manohará,	1260,	260
Bhárata-bháva-dípa, ...	1199,	172
Kishkindhyá-kāṇḍa-manohará,	1262,	261
Rámáyana-tattva-dípiká,...	1268, 1269, 283,	284

2.—b. Purána.

Bhágavata-mañjarí, ...	1035,	18
Bhágavata-saṅgraha, ...	1033,	17
Bhágavata-tattva-saṅgraha,	1040,	21
Bhávártha-dípiká-saṅgraha,	1034,	17
Brahma Purána, ...	1182,	149
Brahma-vaivarta Purána, Brahma-khaṇḍa,	1252,	236
————— Ganapati-khaṇḍa,	1253,	240
————— Prakriti-khaṇḍa,	1248,	227
Bṛihannáradiya Purána, ...	1021,	5
Ekákára-tíká, ...	1295,	313
Kṛiyáyoga-sára, ...	1162,	113
Kúrmma Purána, Purva-bhága,	1266,	273
————— Uttara-bhága,	1267,	279
Liṅga Purána, ...	1244,	212
Narasiṅha Purána, ...	1020,	1
Nṛisiṅha-kalpa, ...	1308,	321
Padma Purána, Pátala-khaṇḍa,	1263,	262
————— Sṛishti-khaṇḍa,	1257,	247
Skanda Purána, ...	1245,	220
Váman Purána, ...	1264,	267
Varáha Purána, ...	1270,	285
Vindhya-máhátmya, ...	1285,	306
Vedastuti-laghúpáya, ...	1044,	23
Vidvanmanoramā, ...	1242,	210
Vyañkatagiri Máhátmya,	1279,	303
Váyaviya Sañhitá, ...	1283,	304

III.—KÁVYA S'ÁSTRA.

3.—a. *Kāvya*.

Ananda-kusuma, ...	...	1046,	24
Bhakti-dúti, ...	...	1051,	27
Chandī-vivaraṇa,	...	1045,	23
Das'aratha-vrata,	...	1119,	78
Dīpikā-prakarṇa-krama-saṅgraha,	...	1037,	19
Gītagovinda-ṭikā,	...	1317,	327
Gopāla-charitra,	...	1118,	77
Kādi-sahasra-nāma-kalā,	...	1039,	20
Kavi-kāntā, ...	...	1184,	156
Kavitāvalī, ...	...	1101,	63
Kautuka-mañjarī,	...	1127,	82
Kṛishna-tattvāmṛita,	...	1183,	155
Mahimanastava-ṭikā,	...	1065,	37
Naishadha-ṭikā,	...	1205,	175
Nāma-saṅgraha,	...	1043,	22
Prema-bhakti-stotra,	...	1047,	24
Rādhā-māna-taraṅginī,	...	1170,	123
Sahasra-nāma-mālā-kalā,	...	1038,	20
S'ānti-sandarbhā,	...	1041,	21
S'ānti-s'ataka-saṅgraha,	...	1042,	22
Sarasvatī-stotra,	...	1103,	64
Shatkāvya-kalpadruma,	...	1163, 1164, 116,	117
S'is'upāla-badha,	...	1273,	299
Vishṇu-sahasra-nāma-ṭikā,	...	1032,	16
Viś'vaguṇādarś'a,	...	1309,	322
Vṛindāvana-yamaka-ṭikā,	...	1102,	63
Vyāsakūṭa, ...	...	1104,	64

3.—b. *Nāṭaka*.

Abhijñāna-Sakuntalā,	...	1274,	299
Bāla-rāmayana,	...	1185,	157
Priyadarś'anā,	...	1179,	132
Ushā-rāgodayā-nāṭikā,	...	1225,	192
Vṛishabhānujā-nāṭikā,	...	1223,	190

			No.	Page
3.—c. <i>Champú.</i>				
3.—d. <i>Kosha.</i>				
Prākṛita-Saptas'atī,	...	...	1221,	189
Sadukti-karpāmṛita,	...	...	1180,	134
Satpadyaratnākara,	...	...	1181,	147

3.—e. <i>Upākshyāna.</i>				
Das'akumāra-charita,	...	...	1289,	310
Kathā-saritsāgara,	...	...	1258,	251
Rām-liṅga-varṇana,	...	...	1286,	308
S'uka-saptatikā,	...	...	1213,	180

IV.—ABHIDHĀNA ŚĀSTRA.

Grahābhidhāna,	...	...	1124,	80
Komala-kosha-saṅgraha,	...	...	1059,	32
Liṅgānus'āsana-tīkā,	...	...	1208,	177
Pārasīka-prakāś'a,	...	...	1321,	329
S'abda-ratnāvalī,	...	...	1105,	65
Sārasvatābhidhāna,	...	...	1122,	79

V.—VYĀKARAṆA.

Bhāshyapradīpodyota,	...	...	1348,	344
Chidasthi-mālā,	...	...	1305,	319
Dhātu-dīpikā,	...	...	1249,	232
Kalāpa-saṅgraha,	...	...	1058,	31
Kāra-kādyartha-nirṇaya,	...	...	1112,	73
Kāraka-kaumudī,	...	...	1161,	113
Kātantra-vṛitti-prabodha,	...	...	1129,	83
Laghu'sabda-ratna,	...	...	1293,	312
Mugdhabodha-tīkā,	...	...	1209,	178
Prakriyā-kaumudī,	...	...	1306,	319
Vaiyākaraṇa-bhūṣhaṇa,	...	...	1328,	333
Vaiyākaraṇa-siddhānta-maṇjūśhā,	...	...	1341,	340

VI.—CHHANDAS.

			No.	Page
VII.—ALANKARA.				
Ādars'a, ...	...	...	1107,	69
Kāvya-prakās'a-bhāvārtha,	...	...	1157,	110
Rasataraṅgiṇī,	...	...	1291,	311

VIII.—JYOTISHA.				
Amṛita-sāgarī,	...	...	1254,	243
Aṅka-saṅjñā, ...	...	...	1100,	62
Graha-lāghava-vivarana,	...	...	1339,	339
Jyotīratna, ...	...	...	1128,	83
Jyotiḥ-sāṅgraha-sāra,	...	...	1113,	73
Kes'avi-ṭikā, ...	...	...	1340,	339
Kāla-nirṇaya,	...	...	1298,	31
Makaranda-vivarana,	...	...	1301,	317
Muhūrta-gaṇapati,	...	...	1296,	313
Nakṣatrābhidhāna,	...	...	1123,	80
Narapati-jaya-charyā,	...	...	1093,	58
Pras'na-chūdāmaṇī,	...	...	1126,	81
Pras'na-nirvāchana,	...	...	1094,	59
Pras'na-ratnāṅkara,	...	...	1096,	60
S'akuna-dīpaka,	...	...	1114,	74
Samaya-pradīpa,	...	...	1088,	55
Smara-dīpikā,	...	...	1117,	77
Spandana-charitra,	...	...	1120,	78
Svapna-charitra,	...	...	1121,	79
Tājika-sāra-ṭikā,	...	...	1354,	348

IX.—SMṚITI S'ĀSTRA.				
Adhikāri-nirṇaya,	...	...	1097,	60
Āhnikā-prayoga,	...	...	1314,	325
Antyeshtī-paddhati,	...	...	1329,	334
Chhandoga-s'rāddha-tattva,	...	...	1081,	50
Chaturvarga-chintāmaṇi,	...	...	1355,	349
Dāyatattva-ṭippanī,	...	...	1143, 1151, 101,	107
Ekādasī-tattva-ṭippanī,	...	...	1145,	102

			<i>No.</i>	<i>Page</i>
Gaṅgá-vákyávalí,	...	...	1251,	234
Jívat-pitṛi-kartavya-saṅchaya,	...	...	1319,	327
Kṛitya-ratnávalí,	...	...	1111,	72
Kṛitya-tattva,	...	...	1177,	130
Malamása-tattva-ṭippaní,	...	...	1146, 1150	103, 107
Mánava-dharma-s'ástra,	...	...	1165,	117
Mantra-kaumudí,	...	...	1085,	53
Maṭha-pratishṭhá-tattva,	...	...	1083,	52
Mritáhitágnidáhádí-vidhí,	...	...	1338,	338
Nárada-smṛití,	...	...	1195,	168
Práyas'chittádhyáya,	...	...	1320,	328
Práyas'chitta-muktávalí,	...	...	1352,	347
Práyas'chitta-tattva-ṭippaní,	...	...	1152,	108
Punarupanayana-prayoga,	...	...	1361,	353
Rája-bhúshaní,	...	...	1207,	176
Ratha-paddhati,	...	...	1066,	38
Ritu-s'ánti,	...	...	1299,	315
Saṅkránti-nirṇaya,	...	...	1092,	58
Smṛiti-sára,	...	...	1078,	48
S'raddha-kalpa,	...	...	1060,	34
S'raddha-viveka-vivṛití,	...	...	1064,	37
S'uddhi-nirṇaya,	...	...	1098,	61
S'uddhi-tattva-ṭippaní,	...	...	1149,	106
S'údra-paddhati,	...	...	1070,	42
Tri-pushkara-s'ánti-tattva,	...	...	1082,	52
Tristhalí-setu,	...	...	1115,	76
Tírtha-chintámaṇi,	...	...	1148,	104
Udváha-nirṇaya,	...	...	1095,	59
Udváha-tattva-ṭippaní,	...	...	1144,	102
Viváda-chintámaṇi,	...	...	1062,	35
Viváda-nirṇaya,	...	...	1091,	57
Viváhádí-paddhati,	...	...	1169,	122
Vyavahára-chintámaṇi,	...	...	1061,	34
Vyavasthá-sára-saṅchaya,	...	...	1172,	126
Yájñavalkya-dípa-kaliká,	...	...	1147,	104

X.—SAṄGITA S'ĀSTRA.

XI.—S'ILPA S'ĀSTRA.

XII.—KĀMA S'ĀSTRA.

XIII.—DARS'ANA S'ĀSTRA.

13.—a. Sāṅkhya.

Sāṅkhya-bhāṣya,	...	...	1278,	302
Sāṅkhya-chandrikā,	...	...	1277,	301

13.—b. Nyāya.

Abhidhādivāda-chintāmanyāloka-ṭippanī,	...	1154,	109
Abhidhā-rahasya,	...	1204,	175
Āloka,	...	1190,	164
Āloka-rahasya,	...	1191,	165
Anumāna-chintāmaṇi-ṭippanī,	...	1153,	103
Anumāna-dīdhiti,	...	1052,	28
Anumāna-dīdhiti-rahasya,	...	1173,	127
Apūrvavāda-rahasya,	...	1131,	84
Ātmatattva-viveka-ṭīkā,	...	1079,	49
Bauddhādhikāra,	...	1325,	332
Bauddhādhikāra-dīdhiti,	...	1327,	333
Bauddhādhikāra-dīdhiti-ṭippanī,	...	1054,	29
Bauddhādhikāra-rahasya,	...	1326,	332
Bauddhādhikāra-vivṛiti,	...	1090,	57
Guṇakiraṇāvalī-vyākhyā,	...	1074,	46
Guṇapraśās'a,	...	1080,	50
Guṇa-praśās'a-dīdhiti,	...	1084,	53
Kārikādyartha-nirṇaya-ṭīkā,	...	1175,	129
Khaṇḍana-praśās'a,	...	1108,	70
Kṣaṇabhaṅgura-vāda-dīdhiti-ṭippanī,	...	1158,	111
Kuṣumāñjali-bodhini,	...	1343,	341
Kuṣumāñjali-kārikā-vyākhyā,	...	1055,	30
Kuṣumāñjali-praśās'a,	...	1206,	176

			No.	Page
Lílávati-dídhiti-rahasya, ...	...	...	1089,	56
Lílávati-dídhiti-tippaní, ...	...	...	1203,	174
Lílávati-prakás'a, ...	...	...	1200,	173
Lílávati-prakás'a-rahasya, ...	...	...	1201,	173
Lílávati-rahasya, ...	...	...	1202,	174
Nañ-váda, ...	...	...	1211,	179
Nañváda-dídhiti-tippaní, ...	...	...	1174,	128
Nyáya-dars'ana-tíká, ...	...	...	1210,	178
Nyáya-lílávati, ...	...	...	1075,	47
Nyáya-lílávati-dídhiti, ...	...	...	1076,	47
Nyáya-lílávati-vyákhyá, ...	...	...	1077,	48
Padártha-khaṇḍana-tíká, ...	...	...	1132,	85
Padártha-khaṇḍana-vyákhyá, ...	...	...	1133,	86
Padártha-tattva, ...	...	...	1023,	10
Padártha-tattva-nirúpaṇa, ...	...	...	1073,	45
Padártha-tattvávaloka, ...	...	...	1265,	272
Padártha-tattva-vivṛiti, ...	...	...	1072,	45
Pratyaksha-chintāmaṇi-dídhiti, ...	...	...	1053,	29
Pratyaksha-khaṇḍa, ...	...	...	1193,	166
Pratyaksha-maṇi-phakkiká, ...	...	...	1194,	167
Pratyaksháloka-rahasya, ...	...	...	1159,	111
S'abda-khaṇḍa, ...	...	...	1186,	161
S'abda-khaṇḍa-tíká, ...	...	...	1197,	170
S'abdáloka, ...	...	...	1196,	170
Sámánya-lakṣhaṇá-vyákhyá, ...	...	...	1160,	112
Sannikarsha-vichára, ...	...	...	1155,	109
Sára-mañjarí, ...	...	...	1176,	129
Siddhānta-muktávalí-vyákhyá, ...	...	...	1157,	31
Tarka-bhāshá, ...	...	...	1110,	72
Viśiṣṭa-vaiśiṣṭya-vichára, ...	...	...	1166,	121
Vyákhyá-prakás'a, ...	...	...	1056,	30
Yogyānupalabdhi-vichára, ...	...	...	1167,	121
Yogyatá-rahasya, ...	...	...	1130,	84
Yogya-viśeṣha-guṇa-vichára, ...	...	...	1168,	122

	13.—d. <i>Mīmāṃsā.</i>	No.	Page
Artha-saṅgraha, ...	...	1178,	131
Tattva-kamalākara, ...	...	1331,	335

	13.—e. <i>Vedānta.</i>	No.	Page
Advaita-chandrikā, ...	...	1139,	95
Advaita-nirṇaya-saṅgraha, ...	...	1036,	19
Advaita-rahasya, ...	...	1188,	163
Adhyātma-sāra, ...	...	1022,	9
Aparokshānubhūti, ...	...	1284,	305
Ātma-vidyopadeśa-vidhi, ...	...	1310,	322
Avadhūtāśhaṭaka, ...	...	1189,	164
Ātmatattva-viveka-ṭikā, ...	...	1156,	110
Bhagavadgītā-bhāṣya, ...	...	1349,	345
Bhagavadgītā-tātparya-nirṇaya, ...	...	1350,	346
Bheda-dhikkṛiti, ...	...	1138,	94
Brahmavidyābharana, ...	...	1135,	89
Chidratna, ...	...	1360,	352
Jīvanamukti-prakarana, ...	...	1292,	311
Nyāya-sudhā, ...	...	1347,	344
Prāguddhāra-saṅgraha, ...	...	1025,	12
S'ākta-saravasva, ...	...	1027,	13
Saṅgraha, ...	...	1029,	15
Saṅkshēpa-s'ārīraka, ...	...	1136,	90
S'ikshā-pañchaka, ...	...	1246,	226
Svātmānanda-prakāś'ikā, ...	...	1214,	182
Tattva-chintāmaṇi, ...	...	1099,	61
Tattva-pradīpikā-ṭikā, ...	...	1134,	86
Tattva-sūtra, ...	...	1026,	12
Upadeśa-rahasya, ...	...	1330,	334
Vākya-sudhā-prakarana, ...	...	1247,	226
Vākya-vṛitti-vivarana, ...	...	1324,	331
Vedānta-paribhāṣhā-dīpikā, ...	...	1288,	309
Vedānta-s'ikhāmaṇi, ...	...	1141,	98
Vicārārka-saṅgraha, ...	...	1028,	14
Vivekāmṛita, ...	...	1303,	318

			No.	Page
Viveka-sindhu,	...	...	1346,	343
Yogavásishṭhasāra-tīkā,	...	...	1345,	342

13.—*f. Yoga.*

Vás'ishṭhiya-gúḍhārtha,	...	...	1031,	16
Vás'ishṭha-sāra,	...	...	1030,	15

13.—*g. Aparadārs'anika.*

Nares'vara-parīkshā,	...	...	1140,	96

XIV.—BHAKTI S'ĀSTRA.

Dhyāna-vallarī,	...	...	1243,	211
Dvādas'astotra-vyākhyā,	...	...	1312,	324
Gopāla-viveka,	...	...	1357,	350
Harimīde-stotra,	...	...	1297,	314
Kṛishṇa-bhakti-rasodaya,	...	...	1192,	166
Kṛishṇa-padāmṛita,	...	...	1125,	81
Nāma-mālā,	...	...	1255,	245
Svadharmādhva-bodha,	...	...	1216,	183
Sāṇḍilyas'ata-sūtra,	...	...	1224,	191
S'rīkṛishṇa-stotra,	...	...	1187,	162
Tattva-dīpa,	...	...	1316,	326
Vilva-maṅgala,	...	...	1198,	171

XV.—TANTRA S'ĀSTRA.

Aṅkurārpaṇa-vidhi,	...	...	1068,	41
Gautamīya Tantra,	...	...	1142,	99
Haṭyā-pallava-dīpikā,	...	...	1087,	55
Kāmada Tantra,	...	...	1069,	41
Kāmākhyā Tantra,	...	...	1067,	38
Mantra-mahodadhī,	...	...	1256,	245
S'āktābhisheka,	...	...	1116,	76
Sarva-sāra,	...	...	1240,	205
Sarvollāsa Tantra,	...	...	1071,	44

				<i>No.</i>	<i>Page</i>
Sáttvata Tantra,	...	...	...	1086,	54
Tantra-dípiká,	...	...	...	1171,	125
Kádimata Tantra,	...	...	...	1109,	70

XVI.—VAIDYAKA S'ÁSTRA.

Chikitsá-sára,	...	...	...	1333,	336
Vaidya-manotsava,	...	...	...	1137,	92

XVII.—JAINA S'ÁSTRA.

Kalpa Súra,	...	...	...	1106,	66

XVIII.—BAUDHA S'ÁSTRA.

XIX.—ANIRDISHṬA.

Dásabodha,	...	...	...	1290,	310
Mánasollása,	...	...	...	1215,	182
Rájaváha-kaustubha,	...	...	...	1222,	189

FROM BÁBU RAJENDRALALA MITRA
TO CAPTAIN J. WATERHOUSE, B. S. C.

Secretary to the Asiatic Society of Bengal.

Dated, Maniktollah, Calcutta, 15th February, 1875.

SIR,

I have the honor to submit the following report on the operations carried on by me to the close of 1874 for collecting information regarding Sanskrit manuscripts in native libraries.

Objects of the enquiry.—2. Under the orders of Government my attention has been steadily directed—1st, to enquire and collect information regarding rare and valuable manuscripts; 2nd, to compile lists thereof; 3rd, to print all procurable unprinted lists of such codices with brief notices of their contents; 4th, to purchase, or secure copies of, such of them as are rare or otherwise desirable.

Enquiry for MSS. Places visited.—3. The work under the first head has been mainly conducted by a Pandit who has been deputed to the Mufassil to visit the different private Toles, or Sanskrit colleges, and private gentlemen who are reputed to possess collections of Sanskrit MSS., and I have been out on several occasions to help him. I have also been to Benares on three occasions to enquire for and purchase MSS. The places visited by the Pandit include the districts of Dacca, Nuddia, Burdwan, Hoogly, and 24-Pargunnahs. The large collections of Rájá Jotindramohan Tagore, of the late Sir Rájá Rádhákánta Deb, of the late Bábu Rámcomal Sen, of the late Rájá Pitámbar Mitra, of Bábu Subaldása Mallik, and of others in Calcutta have also been examined. In Dacca Pandits are the only owners of MSS., no private gentleman having anything like a large collection, and the few works they have, being mostly such as have already been printed. In Nuddia the library of the Rájá of Krishnanagar contains the largest number of Tantras, but at the time when my Pandit visited it, the MSS. were kept in a very neglected state, and most of them were found to be defective. In Burdwan there are not many Toles, but Bábu Hitalála Misra of Mánakara has a very choice collection of works, including a great number of very rare treatises

on the Vedánta. In Hoogly the Serampur College has a small but valuable collection of MSS. procured principally by the late Dr. Carey, and there are also a few Toles owning MSS. In the 24-Purgunnahs, several zemindars have good collections of the Tantras and the Púranas, and the numerous Toles on the left bank of the river Hoogly and at Harinábhi and elsewhere contain many old and rare works of which very little is known to European Orientalists. There are no *Maths* (monasteries) in any of the districts named which contain a collection of Sanskrit works: not even the *Math* attached to the great temple of Tárakes'vara in the Hoogly district is noted for its literary treasures. The case is, however, different in Rájsháhi, Mymensing, Pabnah, Tirhoot and Orissa, where some of the *Maths* own large collections of great age and considerable value.

Substance of MSS. Paper.—4. The manuscripts examined are mostly written on country paper sized with yellow arsenic and an emulsion of tamarind seeds, and then polished by rubbing with a conch-shell. A few are on white Kás'miri paper, and some on palm-leaf. White arsenic is rarely used for the size, but I have seen a few codices sized with it, the mucilage employed in such cases being acacia gum. The surface of ordinary country paper being rough a thick coating of size is necessary for easy writing, and the tamarind-seed emulsion affords this admirably. The paper used for ordinary writing is sized with rice gruel, but such paper attracts damp and vermin of all kinds, and that great pest of literature, "the silver-fish," thrives luxuriantly on it. The object of the arsenic is to keep off this insect, and it serves the purpose most effectually. No insect or worm of any kind will attack arsenicised paper, and so far the MSS. are perfectly secure against its ravages. The superior appearance and cheapness of European paper has of late induced many persons to use it instead of the country arsenicised paper in writing puthis; but this is a great mistake, as the latter is not near so durable as the former, and is liable to be rapidly destroyed by insects. I cannot better illustrate this than by referring to some of the MSS. in the Library of the Asiatic Society. There are among them several volumes written on foolscap paper, which dates from 1820 to 1830, and they already look decayed, mouldering, and touched in several places by silver-fish. Others on John-letter paper, which is thicker, larger and stouter, are already so far injured that the ink has quite faded, and become in many places illegible; whereas the MSS. which were originally copied on arsenicated paper for the College of

Fort William in the first decade of this century are now quite as fresh as they were when first written. I have seen many MSS. in private collections which are much older, and still quite as fresh. This fact would suggest the propriety of Government records in Mofussil Courts being written on arsenicised paper instead of the ordinary English foolscap, which is so rapidly destroyed both by the climate and also by white-ants. To guard against mistakes, I should add here that the ordinary yellow paper sold in the bazars is dyed with turmeric, and not at all proof against the attack of insects.

History of paper.—5. It is well known that originally the Hindus used leaves of trees for writing upon, whence the name of letters in Sanskrit has become *patra*, and laterly newspapers have been designated by the same name. The oldest manuscript on paper I have seen is a copy of the Bhágavata Purána now in the possession of Bábu Harischandra of Benares. It bears date, Samvat, 1367.=A. C. 1310, and is consequently 565 years old. Its paper is of a very good quality, and judging from it, it is to be inferred that the people of the country must have, at the time when it was written, attained considerable proficiency in paper-making. Long before that time, in the reign of Bhoja Rájá of Dhára, a work was written on letter-writing (the *Prasasti-prahás'iká*), and in it detailed directions are given for folding the material of letters, for leaving a large space on the left side of such letters as margin, for cutting a portion of the left lower corner, for decorating the front with gold leaf, for writing the word S'ri a number of times on the back, &c., &c., all which apply to paper, and cannot possibly be practicable on palm-leaf, and the inference therefore becomes inevitable that paper was then well-known and in general use, though the word used to indicate it was *patra*, probably very much in the same way as paper of the present day owes its name to papyrus. Again a verse occurs in the Sañhita of Vyása, which must be at least two thousand years old, in which it is said "that the first draft of a document should be written on a wooden tablet, or on the ground, and after correction of what is redundant and supplying what is defective, it should be engrossed on *patra*," and it would be absurd to suppose that *patra* here means leaf, for leaves were so cheap that it would have been a folly to save them by writing on wooden tablets which were much more costly. How long before the time of this verse paper was known, I have no positive evidence to show, but the frequent mention in the old Smritis of legal documents (*lekhyá*), of their attestation by witnesses, of their validity, &c., suggests the idea of there having been extant, in olden times,

some material more substantial and convenient than palm-leaf for writing, and knowing that paper was first manufactured by the Chinese long before the commencement of the Christian era, that the famous charta bombycina of Europe was imported from the East; and that block-printing was extensively practised in Tibet in the fourth century, I am disposed to believe that the Hindus must have known the art of paper-making from a very early date. Whether they originated it, or got it from the Chinese through the Tibetans, or the Kás'miris, who have been noted for their proficiency in the art of making paper and papier-mache ware, is a question which must await further research for solution. *A priori* it may be argued that those who manipulated cotton so successfully as to convert it into the finest fabric known to man, would find no difficulty in manufacturing paper out of it.

Palm-leaf.—6. The palm-leaf referred to above is not now much in use, except in Orissa and in the Mufassil vernacular schools as a substitute for slates. In Bengal the Chandī is the only work which is now-a-days written on palm-leaf, as there is a prejudice against formal reading of that work from paper MSS.—a prejudice in many respects similar to what obtained in Europe against printed Bibles in the first century after the introduction of printing. Formerly two kinds of palm-leaf were in use, one formed of the thick strong-fibred leaflets of the *Corypha taliera* (*tiret*), and the other of the *Borassus flabelliformis* (*tálapátá*). The former is generally preferred for writing Sanskrit works, as it is broader and more durable than the latter, and many MSS. are still extant which reckon their ages by five to six hundred years. The leaflets of the *Corypha elata* is sometimes used in lieu of those of the *taliera*. The leaflets of all the three kinds of palms are first dried; then boiled or kept steeped in water for some time; then dried again; cut into the required size; and polished with a smooth stone, or a conch-shell. For school use no such preparation is necessary.

Bark.—7. The practice of writing on bark is of the greatest antiquity, and from constant use the Greek and the Latin terms for that substance—*biblos* and *liber*—have long since become the names for books, even as the name of the rolls of ancient parchment MSS. produced the term *volume*, and codes of laws have received their generic name from the bundles of boards on which they were written,—from *codex* a tablet of wood. In the eastern districts this practice of writing on bark still prevails, and I have seen several codices of bark, which formed thin sheets like veneer, eighteen inches by four; but I have not been able to ascertain from what species of

tree the article had been obtained. Some say that the tree called *ugra* (*Morunga hyperanthera*) yields the best bark for writing upon, but I have not seen it. The birch bark, Bhurjapatra (*Betula bhurja*) is extensively used as a material for writing upon, but only for amulets, it being too thin and fragile for books. I have by me a piece of this bark about a hundred years old, which on a space of ten inches by eight, contains the whole of the Bhagvadgítá, written with letters so small that they are illegible to the naked eye and require a magnifying glass to be read. It was evidently intended to be worn as an amulet enclosed in a locket of gold or copper, but it had never been so used. Whether the bhurj bark was ever pasted or glued into thick sheets I cannot say.

Wood, metal and skin.—8. In the S'ástras tablets of wood and metal have been recommended as materials for writing upon, and in former times, copper-plates were usually employed for royal patents, and in Burmah they are still occasionally used for writing large works; but I have seen none now used by the Pandits of Bengal. Wooden tablets are confined to petty traders' account-books in Bengal, but in the North Western Provinces poor people have some religious books written with chalk on blackened boards. In the Lalita Vistara, or legendary life of Buddha, mention is made of sandal-wood boards which were handed to S'ákya when he first commenced to write. In Europe, parchment and dressed skins of goats have been from time immemorial used as materials for books, and for durability they stand unrivalled; but I have never seen mention in Indian works of parchment or dressed skin of any kind as material for writing; and palimpsests are of course unknown.

Pens.—9. According to the Yogini Tantra, bamboo twigs and bronze styles are unfortunate, and gold and reeds are the best for pens; but the universal practice among the Pandits of Bengal is to use the bamboo twig for pens, and only rich householders employ the *erinnala* or *khákrá* reed. In the North Western Provinces, the reed or calamus, whence the Indian word *kalama*, is generally used, and bamboo pens are all but unknown. The latter, however, when well-prepared is much more elastic and durable, and it has the further and supreme advantage of being every where procurable without any cost. Crow-quills were formerly used for writing very small characters for amulets, but never for ordinary manuscripts. In Orissa, where letters are scratched and not written on palm-leaves, an iron style with a pointed end and a flat top every where replaces the bamboo twig and the calamus reed.

Ordinary ink.—10. The ink used for writing puthis is of two kinds; one fit for paper and the other for palm-leaves. The former is made by mixing a coffee-coloured infusion of roasted rice with lampblack, and then adding to it a little sugar, and sometimes the juice of a plant called *kesurte* (*Verbesina scandens*). The labour of making this ink is great, for it requires several days' continued trituration in a mortar before the lampblack can be thoroughly mixed with the rice infusion, and want of sufficient trituration causes the lampblack to settle down in a paste, leaving the infusion on top unfit for writing with. Occasionally acacia gum is added to give a gloss to the ink, but this practice is not common, sugar being held sufficient for the purpose. Of late an infusion of the emblick myrobolan prepared in an iron pot has occasionally been added to the ink, but the tannate and gallate of iron formed in the course of preparing this infusion are injurious to the texture of paper, and Persian MSS., sometimes written with such ink, suffer much from the chemical action of the metallic salts.

The ink for palm-leaf consists of the juice of the *kesurte* mixed with a decoction of *áltá*. It is highly esteemed, as it sinks into the substance of the leaf, and cannot be washed off. Both the inks are very lasting, and, being perfectly free from mineral substances and strong acids, do not in any way injure the substance of the paper or leaf on which it is applied. They never fade, and retain their gloss for centuries.

Coloured ink.—11. To mark the ends of chapters and for writing rubrics, colophons and important words on paper, an ink made of cinnabar, or *áltá*, is sometimes used, and in correcting errors the usual practice is to apply on the wrong letters a colour made of yellow or red orpiment ground in gum-water, and when it is dry to write over it. Omissions of entire words and sentences of course cannot be rectified in this way, and they have therefore to be supplied by writing on the margin. Interlineation is generally avoided, but in old MSS. which have been read and revised by several generations, they are not altogether wanting. In commentaries, the quotations from texts are generally smeared over with a little red ochre, which produce the same effect which red letters in European MSS. were intended to subserve, and whence the term rubric got into currency. These peculiarities, however, are more prominent in the MSS. of the North Western Provinces than in those of Bengal, and in palm-leaf codices they are generally wanting, except in Burmah where some sacred Páli works are written with a thick black varnish on palm-

leaves throughout richly gilt and wrought over with scrolls and other ornaments. Ordinary Burmese MSS. have the edges of the leaves painted and sometimes gilt.

Illustrations.—12. Illustrations are almost unknown in Bengal, but in Orissa they are frequently employed. The most noted place, however, for illustrations is Kásmir, and the finest and richest MSS. are usually produced in that province, the illuminations consisting of flowery initials, grotesque cyphers, single figures, historical compositions, marginal lines, and scroll borders; most of the illustrations are in the Moorish style.

Size &c. of Paper MSS.—13. The size of paper MSS. varies from eight to twenty inches by four to eight inches. The paper is folded so as to mark the margins and regulate the straightness of the lines. In the North Western Provinces, the paper is sometimes so folded as to retain two leaves together, but in Bengal it is always cut into separate and distinct folia. Sometimes a board mounted with strong thread tied at equal distances is used for a ruler. The paper is laid flat on this board, and then pressed hard with a ball of cloth whereby it receives an impression of the threads on its surface, and these impressions look very like water-lines. The leaves are written over lengthwise, leaving a uniform margin all round. The words are generally, but not always, separated by small spaces, and for punctuation the upright stroke or *dāndi* is freely used. No breaks are made to indicate the ends of paragraphs or sections, and should the writing at the end of a work terminate in the middle of a line, the line is filled up by writing the letter *srī*, or stars, or the name of some god several times until the line is completed, so that all the lines may be of uniform length. In the case of codices which contain both a text and a commentary, the text is written in large letters in the middle, and the commentary above and below it in smaller letters. This arrangement is called the *trivalli* form, and some tact is necessary in engrossing it, so that all the commentary on the given text may be comprised on the same page. The copyist's name is frequently given at the end, and also the date in S'aka or Samvat, rarely in Jupiter's cycles. The name of the place where the copy is made and that of the party for whom it is made are also occasionally given, but never the name of the reigning sovereign. A protestation sometimes occurs at the end, saying that the copyist has faithfully followed his text and is not responsible for errors.

Size &c. of palm-leaf MSS.—14. Palm-leaf MSS. are from the nature of the material narrower and longer, and they are

never ruled or folded, the veins of the leaf serving the purpose of ruling. A square space is usually left blank in the middle of the page, and in the centre of it a round hole is punched for a string to pass through, for the purpose of tying the codex in a bundle. Very long MSS. have two such spaces and holes. The Tantras enjoin that the holes should always be punched, never cut with a knife, or produced by burning. The reason for this rule is obvious, as cutting or burning produces a hole with jagged sides which are very apt to catch the string and cause a split in the leaf. A clean-punched hole allows the string to slide freely, and produces no injury. In Bengal some very old paper codices have the square blank space in the middle, but none has any hole bored in it. In the North Western Provinces the blank space does not occur, and both in Bengal and the North West the leaves are piled in a bundle between two boards, and then tied round in a piece of coarse cloth. Where the codices are small, with a view to economy, several of them are usually tied in one bundle, and this causes much trouble in finding out any particular work when needed. For boards the spatha of the betel-nut tree, which yields a thick, coreaceous, pliant substance, is often substituted in the eastern districts, and they are found to be very useful, as they are not liable to warp, crack, or be attacked by insects.

Mode of preserving MSS.—15. In the houses of rich men a dry masonry room is generally assigned to MSS. where a sufficient number of shelves or chests are provided for the storage of the codices. But care is not always taken to open the bundles every now and then, and to expose them to the sun for a few hours. In pukká monasteries, the same mode of preservation is also adopted, and there being always some monk or other who can read, and who takes a delight in reading, the bundles are more frequently opened, aired and dried. The Jains are very particular in this respect, and in their monasteries great care is usually taken of their literary treasures. The case is, however, very different as regards the Toles of Bengal. The men who own them are, with rare exceptions, very poor; they live in low, damp, thatched huts of the meanest description; they have no means of buying proper cabinets for their manuscripts; and their time is so occupied by their professorial duties, and frequent perigrinations to distant places for earning the means of their livelihood, that they cannot often look after their books. The receptacle they usually assign to their MSS. is a bamboo frame placed across the beams of their huts, exposed constantly to the damp emanating from the daily-washed

mud floors of their rooms, and occasionally to leakage from ill-made and old thatched roofs, while mice and other vermin have full and free access to them at all times. The mice are particularly destructive, as they not only gnaw cloth, boards and palm-leaves, but by their liquid discharges, rapidly destroy the texture of arsenicised paper. The fact was first brought to my notice by a mukhtear when I was a boy. He asked my permission to put two sheets of fresh-looking, written, stamped paper for a night on the bottom of a cage of white mice which were my pets. The permission was granted, and the next morning the papers were taken out, stained and decayed very like old documents, which they were, I then learnt, intended to pass for. I was also told and shown that by careful and repeated washing with a mixture of the fluid discharge of mice with water, paper can be made to assume the appearance of any age that may be desired : the effect produced is not confined to the surface, but is perceptible even in the texture of the paper.

Copyists and Copying.—16. Even as in mediæval Europe monks were the principal copyists of ancient works, so were their congeners, the principal preservers of Sanskrit literature in India during the last ten or fifteen hundred years. Yatis, Sannyâsis, Gossains, and their disciples congregated in large Maths, devoted all their leisure hours, the former in composing and the latter in copying, and the monasteries benefited largely by their labours. In the Toles the pupils were, and still are, the principal copyists. In return for the board, lodging and education they receive, free of all charge, from their tutors, they copy all such works as their tutors require, and thus the Toles are enriched. For the public, however, the principal copyists are the Kâyasthas. Old and used-up men of this caste, when no longer fit to earn their livelihood by active exertion, generally betake to copying ancient works for householders and private gentlemen, and the bulk of the MSS. now extant is due to their labours. Poor Bráhmans also betake to this occupation. Seated on their haunches, with the paper, or palm-leaf, resting on their raised knees, which serve for a table, and the pen and ink procured from materials everywhere available, they ply their vocation without making any outlay, or subjecting themselves to any exertion which would be unsuited to their habits and time of life. The remuneration they formerly derived ranged from one rupee to two rupees eight annas per thousand s'lokas of thirty-two thousand letters, according to the quality of writing. The rates have now been doubled, owing principally to the demand for copyists being limited, and very few

betaking to the profession. As a class, these copyists are men of limited literary knowledge; but generally speaking, they are faithful to their duty, and reproduce the originals placed before them with fair accuracy.

Authenticity of MSS.—17. They rarely attempt to correct the errors and mistakes of the originals, and to exonerate themselves from all charge of tampering the originals, they not unoften put a *verre* at the end of their works, saying, "As he has seen, so has he copied, and the copyist should not be blamed for mistakes." Clerical errors they are certainly liable to, and do commit, but such errors are not numerous. One serious mistake they, however, sometimes commit,—it is that of copying in the body of the text, notes and parallel or remarkable passages which often occur on the margins of old and frequently-read codices, and these consequently appear as parts of the texts in their works, and subsequent copying from their codices perpetuates the interpolation. This is, however, done through ignorance, and not through any wicked motive. Of fabrications and forgeries, the *Māhātmyas* and local legends afford ready instances; but they are due to Pandits, and not to copyists. Corrections made by Pandits when reading are necessarily perpetuated by copyists, and to them is principally due the numerous *rara lectiones* which are to be met with in Sanskrit writings. This evil has been of late greatly multiplied by incompetent editors, who print texts from solitary MSS., and replace doubtful readings and fill up lacunæ by imaginary emendations. With a few praiseworthy exceptions, the publications of the Bengali and Benares presses belong to this class, and they are much less trustworthy than even corrupt MSS. The plasticity of the Sanskrit language admits of even obviously incorrect readings being explained somehow, and the authenticity of the originals is thereby irretrievably ruined. The errors of MSS. may be corrected by collation, for though there are many faulty MSS. I have every reason to doubt that there are many falsified texts, but the fabrications in printed books issued by thousands cannot be readily detected and exposed.

With so many causes at work to injure the authenticity of ancient Sanskrit works, and at a time when European Orientalists are so busily employed in tracing interpolations and corruptions which have already taken place, it would be futile to attempt in a report like this to enquire at length how far the charge may be sustained; but this much may be said that the MSS. now extant do not show any sign of

dishonest fabrications ; codices from three to four hundred years old, existing in different parts of India, in Bengal, Madras, Bombay and Kás'mir, are so closely similar in their readings, that they produce no suspicion in the mind of their having been tampered with. What happened before that time, it is not necessary for me to guess ; suffice it to say, in the language of Isaac Taylor, that " the habitudes of Eastern nations undergo so little change in the lapse of ages that, probably, these descriptions of things as they are now, would differ little from a similarly graphic account of the same operations, dated a thousand years back. Where the arts of life remain in their rude state, all those operations which depend upon them, continue nearly the same."

Age of MSS.—18. The oldest palm-leaf manuscript I have seen bears date Samvat 1189 = A.C. 1132, and the oldest paper manuscript as aforesaid is Samvat 1367 = A. C. 1310 ; but such records are exceedingly rare, and the general run is from 150 to 250 years. Among old MSS. taken to Europe, Dr. Weber, in his invaluable catalogue of the Berlin collection, notices several codices ranging from 4 to 6 hundred years. Seeing that charta bombycina has lasted in Europe for eight to twelve hundred years, this age for works which claim to be from two thousand to three thousand five hundred years old, is very unsatisfactory ; but the climate of Bengal and the manner of keeping MSS. here, as above described, are highly unfavourable to their preservation for a long time, not to advert to the wholesale destruction of MSS. in large Maths, and richly endowed temples which must have resulted from the ravages of those whose co-religionists burnt the Alexandrine library. Indeed it is not remarkable that old MSS. are so rare, but that notwithstanding such potent influences constantly at work, there should still exist in the country so many and such old MSS. as have been from time to time met with. A new influence is now at work for the destruction of MSS. The halo of sanctity which formerly surrounded Sanskrit literature is fast fading away ; the ancient Hindu religion is gradually losing its hold on men's minds ; Sanskrit is no longer a paying study ; European literature is rapidly replacing it everywhere ; the venerable old pandits—the repositories of traditional and book knowledge of ages,—whose erudition was the profoundest, to whom no modern scholar, European or Asiatic, can for a moment be compared, and who have hitherto preserved with such unflinching zeal the oldest literary monuments of the Aryan race, are rapidly dying out, and their places are not being supplied by the rising generation. For hundreds who for-

merly studied Sanskrit we have not scores; and, there being little demand, very few new MSS. are being prepared to take the place of those which are crumbling down by age. Many works of great literary value and age have already disappeared, and others are in eminent risk, and, unless timely saved, will in half a century more be irreparably lost.

Accessibility of MSS.—19. Generally speaking, the heads of Toles are the only persons who have really old and scarce works. They know the value and history of the several works on particular branches of Sanskrit learning to which they severally devote their attention, and each tries his utmost to secure copies of all the leading and rare works bearing upon the subject of his study. It also often happens that the son generally takes up the subject in which his father was most proficient, and in some families for many successive generations the same subject has been studied, and the works collected by them are generally very correct and complete. But the worthy professors, deeply learned as they are, are not open to worldly influence, and extremely shy and suspicious. In their estimation, the most valued treasures they possess are their MSS., and they evince the greatest reluctance to show them to strangers. Ordinarily they do not flatly refuse access to their stores, though some do so; but the passive resistance they offer is often insurmountable. The first day's visit is generally passed in conversation; on the second day a few of the commonest works are shown; on the third, the proprietor is busy with other duties, and has no time to bring out MSS.; on the fourth day he is not at home; and so on several days are lost, before a really good MSS. is brought to light, and as my plan requires the copying of the initial and final lines, and an abstract of the contents, a great deal of valuable time is lost before a single collection is finally examined, and before this consummation can take place, it often happens that the owner of the MSS. is called away by a distant invitation or some other errand, and my travelling pandit's work is brought to a stop. No possessor of a Tole has any catalogue or list of his MSS. and if by dint of repeating the names of a great number of rare works, the owner is made to acknowledge he has a particular work, very little advance is made towards getting access to it, for the bundles in which MSS. are kept are not numbered, and as from 6 to 20 different works find place in each bundle, the task of finding it out takes days, if it be at all forthcoming, which is not always the case.

In the houses of private gentlemen access is readily given; but when visits have to be repeated for days, the party in charge of the

library offers much passive resistance, and a great deal of time is lost to meet his convenience.

If I could satisfy myself with bare names, the work could advance more expeditiously, but as a work of this kind can only be done once, I think that it is better to lose some time than to produce a result which cannot be satisfactory to scholars. It is not at all likely that an undertaking of this nature will be attempted a second time.

Lists of rare works.—20. With a view to help the travelling Pandit, I have printed two lists of very rare MSS. for which he makes enquiries at every Tole. Copies of these lists have also been sent through the Director of Public Instruction to the heads of all the schools under his controul; but as yet no satisfactory return has been obtained.

Compilation of a general list or inventory.—21. The work under the second head of my enquiry has been conducted by me with the assistance of a Pandit and a writer. The lists procured by the travelling Pandit, and by me through friends and correspondents, are regularly entered alphabetically in a large book, writing only the names of the MSS., their subjects, and the names of their owners. This book when completed will be an inventory of all the Sanskrit MSS. of value extant in Bengal. A compilation is then made from this record of all works which require to be noticed in detail, and the descriptive accounts are then written out in full.

Publication of Notices.—22. At first I was under an impression that separate lists of particular collections would be the best, as suggested in the orders of Government; but I soon perceived that it involved much unnecessary trouble and expense, and caused the repetition of the same names a great number of times. So it had to be given up. The nominal list referred to in the last preceding para. will, I think, when completed and published, supply the information fully and in a handy form.

In the meantime my attention has been devoted to detailed notices of all works not included in the catalogue of the Asiatic Society's collection. Of these "Notices" two volumes and one part have already been published, comprising altogether 861 pages royal octavo, and descriptive accounts of 1140 separate codices. For the sake of carrying on the printing while my researches are in progress, no systematic arrangement is attempted, and manuscripts are noticed as they turn up. The inconvenience arising from this course is, however, obviated by annexing to each volume a classified table, and a full alphabetical Index.

Contents of the Notices.—23. The number of Vedic works or portions of the Vedas in the published Notices is limited, and all of them have been seen or obtained at Benares, not a single codex having been seen in the possession of a Pandit of Bengal in the several Toles which have been visited. This total absence of the most important and most revered of Sanskrit works in the libraries of those who have been the principal custodians of Sanskrit literature is a remarkable fact, and it is usually accounted for by the Pandits by reference to a verse of the *Yogini Tantra* which says, “whoever keeps MSS. of the Vedas in his home, soon finds his abode struck by lightning.” The verse is obviously due to the sectarian zeal of the Tantra which would admit of no rival in its neighbourhood, but the true cause, I believe, is that Bengal has never been the seat of a Vedic school, and consequently it has never been taught here, nor MSS. prepared or preserved. It is said that when on the overthrow of the Pála rājās, Adisura, the Hindu sovereign of Bengal, wanted to celebrate a great Vedic sacrifice, he could find no native Bráhmaṇ competent to officiate at it, and had to indent for five learned priests from Kanaúj. These priests settled in the country, and gave new life to Hinduism everywhere; and many of their descendants have been noted as great scholars and distinguished authors; but they do not seem to have cultivated the Vedas, and there is not a single treatise on the Vedas or Vedic learning among their writings. Their special forte has been philosophy, and works on the subject are abundant everywhere. The Nyáya schools of Tírhut and Nuddia have enjoyed deserved celebrity all over India, and every Pandit of any note has some work or other on the subject, not common elsewhere. Works on the Vedánta are also numerous. The former class is represented in the published Notices by 98 treatises, and the latter by 67, codices. The Upanishads as bearing on the Vedánta are represented by 92 works. The Tantras come next to Nyáya; Bengal is particularly noted for them, and of them I have noticed 205 works or parts of works. In my last report I have already given an account of the nature and character of this class of works. Grammar, Lexicography, Rhetoric and other branches of Sanskrit learning are also fairly represented in my Notices, as will be evident from the following classified list:

I. Veda S’ástra.

a. <i>Saṁhítá</i> (Hymns),	2
b. <i>Bráhmaṇa</i> (Ceremonials),	9

c.	<i>Āraṇyaka</i> (do. appropriate for forest life),	...	2
d.	<i>Upanishad</i> (Theology),	...	92
e.	<i>Vaidika</i> (Sūtras, Rituals, Phonetics, &c.),	...	100
II.	Aitiḥāsika S'āstra.		
a.	<i>Itihāsa</i> (History),	...	15
b.	<i>Purāna</i> (Ancient legends),	...	40
III.	Kāvya S'āstra.		
a.	<i>Kāvya</i> (Poems),	...	68
b.	<i>Nāṭaka</i> (Drama),	...	14
c.	<i>Champū</i> (Poetico-prose compositions),	...	8
d.	<i>Kosha</i> (Miscellaneous poetical collections),	...	60
e.	<i>Upākshyaṇa</i> (Tales and romances),	...	16
IV.	Abhidhāna S'āstra (Lexicography),	...	30
V.	Vyākaraṇa S'āstra (Grammars),	...	29
VI.	Chhandas S'āstra (Versification),	...	7
VII.	Alaṅkāra S'āstra (Rhetoric),	...	6
VIII.	Jyotiṣa S'āstra (Astronomy and Astrology),	...	61
IX.	Smṛiti S'āstra (Law, civil and canonical),	...	164
X.	Śaṅgita S'āstra (Music),	...	5
XI.	S'īlpa S'āstra (Art),	...	3
XII.	Kāma S'āstra (Erotics),	...	2
XIII.	Darsāna S'āstra (Philosophy).		
a.	<i>Sāṅkhya</i> Hylotheistic),	...	1
b.	<i>Nyāya</i> (Dialectic),	...	98
c.	<i>Vaiśeṣika</i> (Physical),	...	0
d.	<i>Mīmāṃsā</i> (Ritualistic),	...	3
e.	<i>Vedānta</i> (Monotheistic),	...	67
f.	<i>Yoga</i> (Theocratic),	...	13
g.	<i>Apparādārs'anika</i> (Minor systems of philosophy),	...	2
XIV.	Bhakti S'āstra (Faith),	...	21
XV.	Tantra S'āstra (Mysticism),	...	205
XVI.	Vaidyaka (Medical Science),	...	44
XVII.	Jaina S'āstra (Jain religion),	...	7
XVIII.	Bauddha S'āstra (Buddhist religion),	...	0
XIX.	Anirdiṣṭa (Miscellaneous),	...	7

Total ... 1140

It should be noted that in making my selections I have been guided by a desire to exclude all works existing in the Library of the

Asiatic Society of Bengal, a descriptive catalogue of which is now in the press, and it is not desirable that the same works should be twice noticed. My work will, in conjunction with the catalogue of the Calcutta Sanskrit College and of the Asiatic Society, constitute a complete record of the bulk of the Sanskrit literature extant in Bengal, and as all the three works are being printed at the cost of Government, they may well be taken to be parts of one undertaking.

Facsimiles.—24. At the suggestion of Mr. Burnell of Mangalore, I have introduced in the last two fasciculi facsimiles of some of the more ancient and important MSS. noticed. When a sufficient number of these illustrations has been published, they will prove of much use in determining the age of manuscripts from the style of their writing, and as contributions to a knowledge of Indian Paliography.

Oudh Catalogue.—25. While carrying my Notices through the press, I have been also engaged in editing a Catalogue of Sanskrit MSS. existing in Oudh. Four fasciculi of this work have already been published.

Purchase of MSS.—26. MSS. are not marketable articles; they do not readily find purchasers; the people at large look upon them as worthless; and consequently there are no shops in Bengal for the sale of MSS., while the Pandits of the province, who are the principal owners of MSS., look upon them as treasures of inestimable value, never to be parted with on any account. I have, therefore, found the greatest difficulty in buying MSS. in Bengal. The case is different at Benares. From all parts of India, Pandits, at an advanced age, leaving everything behind them, except their MSS., repair to that sacred place to die, and on their demise, hawkers purchase their stocks for a trifle, and subsequently sell them to pilgrims and others at a considerable profit, and my purchases have been made principally from these hawkers. The total of my acquisitions on account of Government comprises 656 codices, mostly entire works, some being fragments of larger treatises. Most of these have been purchased, a few being copied to my order. They may be thus classified :—

I. Veda S'ástra.

a. <i>Saṅhita</i> (Hymns),	...	...	...	2
b. <i>Bráhmaṇa</i> (Ceremonials),	...	...	...	5
c. <i>Āraṇyaka</i> (do. appropriate for forest-life),	...	...	...	1
d. <i>Upanishad</i> (Theology),	...	...	...	36
e. <i>Vaidika</i> (Sútras, Rituals, Phonetics, &c.),	...	...	...	143

II.	Aiti'hásika S'ástra.				
a.	<i>Itihása</i> (History), ...	...	...	...	9
b.	<i>Purána</i> (Ancient legends), ...	...	...	...	7
III.	Kávyá S'ástra.				
a.	<i>Kavyá</i> (Poems), ...	...	...	...	36
b.	<i>Nāṭaka</i> (Drama), ...	...	...	...	2
c.	<i>Champú</i> (Poetico-prose compositions), ...	...	...	...	2
d.	<i>Kosha</i> (Miscellaneous poetical collections), ...	...	...	...	3
e.	<i>Upākshyāna</i> (Tales and Romances), ...	...	...	...	7
IV.	Abhidhána S'ástra (Lexicography), ...	...	...	...	8
V.	Vyákarana S'ástra (Grammars), ...	...	...	...	28
VI.	Chhandas S'ástra (Versification), ...	...	...	...	3
VII.	Alaṅkāra S'ástra (Rhetoric), ...	...	...	...	5
VIII.	Jyotish S'ástra (Astronomy and Astrology), ...	...	...	...	43
IX.	Smṛiti S'ástra (Law, civil and canonical), ...	...	...	...	58
X.	Saṅgita S'ástra (Music), ...	...	...	...	1
XI.	S'ílpa S'ástra (Art), ...	...	...	...	0
XII.	Káma S'ástra (Erotics), ...	...	...	...	1
XIII.	Darsana S'ástra (Philosophy).				
a.	<i>Saṅkhya</i> (Hylatheistic), ...	...	...	...	3
b.	<i>Nyāya</i> (Dialectic), ...	...	...	...	48
c.	<i>Vais'esthika</i> (Physical), ...	...	...	...	1
d.	<i>Mimāṃsā</i> (Ritualistic), ...	...	...	...	5
e.	<i>Vedānta</i> (Monotheistic), ...	...	...	...	62
f.	<i>Yoga</i> (Theocratic), ...	...	...	...	10
g.	<i>Apparadārs'anika</i> (Minor systems of philosophy), ...	...	...	...	0
XIV.	Bhakti S'ástra (Faith), ...	...	...	...	17
XV.	Tantra S'ástra (Mysticism), ...	...	...	...	76
XVI.	Vaidyaka (Medical Science), ...	...	...	...	14
XVII.	Jaina S'ástra (Jaina religion), ...	...	...	...	0
XVIII.	Bauddha S'ástra (Buddhist religion), ...	...	...	...	0
XIX.	Anirdishṭa (Miscellaneous), ...	...	...	...	0

Most of these are new to the Asiatic Society's collection, and are generally old and correct. Several of them are very scarce. A good many relate to the rites and ceremonies of the Vedas. Though small and not of much worth as literary compositions, these last will be found of great value to scholars engaged in the study of the Vedas, as they

help materially to elucidate all obscure passages relating to the Vedic ritual. A few are worthless, having been taken only because they happened to be parts of collections which the owners would not break up. The names of the works are given in the Appendix. As they have been, or will be, fully described in my Notices, I refrain from giving a detailed account of them here.

Rare MSS.—27. Among the MSS. that I have seen or purchased there are, however, some which require special mention here. Following the order of the classification above given, the first work I have to notice is the *Aitareya Āraṇyaka* of the *Rig Veda*. Good MSS. of this work are not accessible in Europe, and about eighteen months ago Professor Max Müller called my attention to it, and suggested the propriety of collecting materials for an edition of it for the *Bibliotheca Indica*. I have since found five old MSS. of it with the commentary of Śāyana, and a carefully collected text of this work has been prepared for the press. At the time named, Professor Max Müller also directed my attention to the *Bṛihaddevatā* of Śaunaka, of which also good MSS. are not available in Europe. I have seen six codices of this work, four of them very old and correct, and belonging to two different recensions. These have all been collated, and an eclectic copy prepared for the press.

The next work I have to notice is the *Kalpa Sūtra* of Apastamba. The only complete copy of this treatise I have heard of belongs to Mr. Burnell of Mangalore. During my recent tour in the North West, I found several fragments of it. These have all been purchased, and they make up a little over two-thirds of the work—(22 out of 28 chapters). I have also found a fragment of Dhūrta's commentary on it, and Kauśikarāma's gloss on the exegesis of Dhūrta.

Among Vaidika works I should also mention some short treatises on Vedic Phonetics which I have met with. These include (1) the *Pāṇinīya Ś'ikshā*; (2) the *Lomes'ī Ś'ikshā*; (3) the *Kātyāyana Ś'ikshā*; (4) the *Amoghānandini Ś'ikshā*; (5) *Kaus'iki Ś'ikshā*; (6) *Maṇḍuka Ś'ikshā*; (7) *Nārādīya Ś'ikshā*; (8) *Pārāsara Ś'ikshā*; (9) *Kes'avī Ś'ikshā*, and (10) the *Ś'ikshā-vivarāṇa*. Seven of these have not yet been noticed by European orientalists.

Under the general head of *Kāvya*, my acquisitions include a codex of the Bengali recension of the *Sakuntalā* three hundred and two years old; a fragment of the *Vrihatkathā* of Kshemendra, about four hundred years old; a Sanskrit version of the Hindi *Totākahāni*, or *Tales* by a Parrot; and a complete copy of Narahari's commentary on the

Naishadha. But the most important of my acquisitions are some treatises on the grammar of the Prakrit language. These include 1st, Audárya-Chintámani of Subbaságara; 2nd, Prákrita-sarvasva of Márkaṇḍeya; 3rd, Prákrita-kaumudí; 4th, Prákrita-lankes'vara, of Vávana; 5th, Prákrita-kámadhenu of the same author; 6th, Prákrita-lakshana of Chaṇḍa; 7th, Prákrita-chandriká; 8th, Prákrita-manoramá. None of these has been noticed in Professor Lassen's Institutiones Linguae Prakriticæ, and all of them will, I think, be new to European scholars. The first, I believe, is the same work which Dr. Hörnle has noticed in the *Indian Antiquary* of August last, but it is there described as the work of one Subhachandra. My codex comprises only two chapters. It has been copied from a text which, from the appearance of its paper and the antiquated form of its writing, I believe is about five hundred years old.

I have the honor to be,

Sir,

Your obedient Servant,

RAJENDRALALA MITRA

APPENDIX.

I. १ Veda S'āstra.

I. A. Sañhitā. संहिता ।

६५ साक्ससंहिता,

४२० पवमानवामनसूक्तम्,

I. B. Brāhmaṇa. ब्राह्मणः ।

२२१ गोपट्टब्राह्मणः,

४६० ऐतरेयब्राह्मणः,

६०५ छान्दोग्योपनिषद्ब्राह्मणः,

I. C. Aranyaka. आरण्यकं ।

१०० आरण्यपञ्चकम्,

I. D. Upanishad. उपनिषत् ।

१६७ ईश्वरीगीतोपनिषत्,

२२७ ऋषिहोत्रतापनीयाख्या,

२५२ अमृतविन्दूपनिषत्,

२५४ वज्रसूचिको उपनिषत्,

२५५ सन्ध्या उपनिषत्,

२५६ महोपनिषत्,

२५७ अमृतनाद उपनिषत्,

२५८ कुरिकोपनिषत्,

२५९ कैवल्योपनिषत्,

२६० गारुडोपनिषत्,

२६१ गारुडोपनिषत्,

२६२ हंसोपनिषत्,

२६२ परमहंसोपनिषत्,

२६४ अथर्वपञ्चमोपनिषत्,

२६५ रामोत्तरतापनी उपनिषत्,

२६६ नारायणोपनिषत्,

२६७ शिवोपनिषत्,

२६८ ब्रह्मोपनिषत्,

२६९ गोलोकोपनिषत्,

२७० ऋषिकोपनिषत्,

२७१ उपनिषत्काण्डम्,

२७२ कौशीतकी उपनिषत्,

२७४ श्वेताश्वोपनिषत्,

२७६ शुरेश्वरभाष्यः,

२८९ पैङ्गलोपनिषत्,

४४० आथर्वणोपनिषद्भाष्यम्,

५२४ आथर्वणतापनीयोपनिषद्भाष्यम्,

६०६ केनोपनिषद्भाष्याविवरणं,

६०७ केनोपनिषद्भाष्यं,

६१० मुण्डकाद्युपनिषत्,

६१६ आथर्वणतापनीयोपनिषद्भाष्यं, गूढा-

र्थप्रदीपिका, अथर्वणोपनिषत्

टीका,

४४१ काठकोपनिषद्भाष्यं,

४४२ माण्डूक्योपनिषद्भाष्यं,

४४३ तैत्तिरीयोपनिषद्भट्टगवल्ली,

४४४ तैत्तिरीयोपनिषदन्तर्गतभृगुवल्लीभा-
ष्यम्,

६११ बह्वृचब्राह्मणोपनिषत्,

I. E. Vaidika. वैदिकम् ।

- १ अग्न्याधानपद्धतिः,
- २ अग्न्यावाकप्रयोगः, वा द्वादशाक्षप्र-
योगः,
- १७ रुद्रपद्धतिः,
- १८ अग्निप्रयोगः, वा बौधायनाऽग्निप्र-
योगः,
- २२ अग्निष्टोमपद्धतिः, कात्यायनसूत्रं,
- २८ अग्न्याधानबौधायनं,
- २९ कात्यायनप्रयोगः,
- ३० दर्शपूर्णमासः,
- ३२ वाजपेयप्रयोगः,
- ३३ शुक्लसूत्रविवरणं,
- ३४ वाजपेयप्रयोगः,
- ३५ पञ्चपादिका,
- ३६ कन्दोगापरसूत्रं,
- ३८ सप्तसोमसंस्थापद्धतिः,
- ३९ दर्शपूर्णमासाध्वर्यवप्रयोगः,
- ४० चातुर्मास्यप्रयोगः,
- ४१ रुद्रानुष्ठानपद्धतिः,
- ४२ अश्वमेधपद्धतिः,
- ४५ कुण्डार्कमरीचिमाला, (टीका)
- ५० ज्योतिरतिरात्रं,
- ५४ पदगाढः,
- ५७ सावित्रचयनं,
- ५९ महाग्निप्रयोगः,

- ६० अग्निहोत्रहोमः,
- ६१ ऋषितर्पणं, मैत्राग्निशास्त्रीयं,
- ६२ रुद्रजपः,
- ६४ होत्रकल्पद्रुमः,
- ६६ चातुर्मास्यहोत्रं,
- ७८ सङ्क्षेपप्रयोगः, आश्वलायनः,
- ८० कुण्डार्कमरीचिमाला, (मूलं)
- ८५ यज्ञप्रायश्चित्तविवरणं,
- ८६ आधानप्रयोगः, वा आधानपद्धतिः,
- ८८ आश्वलायनसूत्रप्रयोगः,
- ८९ सङ्क्षेपेष्टिः,
- ९० अन्त्येष्टिप्रयोगः,
- ९२ आधानबौधायनं,
- ९७ बौधायनचातुर्मास्यसूत्रप्रयोगः,
- १०५ गायत्रीब्रह्मकल्पप्रयोगः,
- १०६ शान्तिकल्पदीपिका,
- १०७ साङ्ख्ययनसूत्रं,
- १८० दैवतनिर्णयकाण्डम्,
- २४७ नक्षत्रेष्टिप्रयोगः,
- २४८ चातुर्मास्यप्रयोगः,
- २८० गृह्यसूत्रप्रयोगः,
- २०० बौधायनसोमयागसूत्रं,
- २०२ दर्शपूर्णमासप्रायश्चित्तकारिका,
- २०४ आहिताग्न्यन्त्येष्टिप्रयोगः,
- २०६ चयनपद्धतिः,
- २०७ सुबोधिनी, कल्पसूत्रटीका,
- २१२ ऋग्वेदानुक्रमणिका,
- २४४ दृढद्विधानं,
- २४५ शैलकल्पुऋग्विधानं,
- २४६ अनुक्रमणिकाविवरणं,
- २७२ नारदीयशिक्षा,

- २७५ पुष्पसूत्रं,
 २७० प्रयोगरत्नं,
 २८८ प्रयोगसारः,
 १०२ पवमानहोमविधिः,
 १०४ ऋग्वेदसंहिताहोमविधानं,
 ४५० सुब्रह्मण्यसामप्रयोगः,
 २५८ रघुस्यच्छलाचरं,
 २५८ जहृच्छलाचरं,
 २६० अग्राधानं,
 २८२ नेष्टुप्रयोगः,
 २८४ आधानेष्टिः,
 ४१२ कल्पविवरणं,
 ४१६ भारद्वाजसूत्रं, (पैतमेधिकदहन-
 विषयं)
 ४२२ अग्निहोत्रप्रयोगः,
 ४२० सोमप्रयोगः,
 ४२१ आपस्तम्बोक्ताग्राधाननिरूपणं,
 ४२२ आश्वलायनोक्ताग्रयणहोत्रप्रयोगः,
 ४२४ आश्वलायनसूत्रप्रयोगदीपिका,
 ४२५ मैत्रावरुणप्रयोगः,
 ४२८ प्रातिशाख्यं, (ऋग्वेदीयं)
 ४२८ दर्शपौर्णमासप्रयोगः,
 ४२१ द्वादशाहहोत्रप्रयोगः,
 ४२२ पवमानहोमविधिः, वा पवमानविधिः,
 ४२३ लघुष्टुतिः,
 ४२७ उपनिषद्ब्राह्मणं,
 ४२८ हिरण्यकेशीसूत्रं,
 ४४६ भारद्वाजपरिभाषासूत्रं,
 ४४७ आधानान्वारम्भणीयहोत्रं,
 ४४८ दर्शपौर्णमासः,
 ४४८ आधामप्रयोगः,

- ४५३ आश्वलायनब्रह्मण्यप्रयोगः,
 ४५५ विहारकारिका, वा चातुर्मास्यका-
 कारिका,
 ४५८ चातुर्मास्यहोत्रं,
 ४६१ चातुर्मास्यसूत्रं,
 ४६२ दर्शपूर्णमासप्रयोगः,
 ४६७ प्रयोगदीपिका,
 ४७४ आधानबौधायनी,
 ४७८ बालखिल्यशस्त्रं,
 ४७८ बौधायनसोमप्रयोगः,
 ४८० बौधायनदर्शपौर्णमासप्रायश्चित्तं,
 ४८१ यजमानकृत्यं,
 ४८२ साम्निकाश्वलायनसूतविधिः,
 ४८४ चातुर्मास्यप्रयोगः,
 ४८६ दर्शपौर्णमासप्रयोगः,
 ४९० आपस्तम्बसोमप्रयोगसूत्रं,
 ४९७ सर्व्वष्टातोर्थासप्रयोगः,
 ४९८ बौधायनीयशुक्लसूत्रं,
 ५०२ चातुर्मास्यप्रयोगः,
 ५०७ प्रस्तावप्रयोगः,
 ५०८ निरुक्तं, (उत्तरषट्कं)
 ५१८ निरुक्तं, (पूर्वार्द्धं)
 ५१२ अन्येष्टिपद्धतिः,
 ५१३ निघण्टुः,
 ५१४ ऋगारेष्टिः, (आपस्तम्बीया)
 ५१६ आधानप्रयोगः,
 ५२० गानी,
 ५२८ पदगाढः,
 ५४१ ऋगारेष्टिः,
 ५४२ बौधायनसूत्रं,
 ४३ उक्थप्रयोगः,

- ५५० ऋक्प्रातिशाख्यभाष्यं,
 ५५७ पवमानः,
 ५६९ खरसञ्जरी,
 ५७२ अपत्नीकाधाननिर्णयः,
 ५७७ पशुबन्धः, (वैधायनस्मृत्यधीः)
 ५८० अनुक्रमणिका,
 ५८१ ज्योत्स्ना, (हिरण्यकेशिस्मृत्याख्या)
 ६०२ व्याङ्गीहयग्रीविप्रातिशाख्यविवरणं,
 ६२१ हिरण्यकेशिस्मृत्यं,
 ६२२ सामान्यस्मृत्यं,
 ६२२ आपस्तम्बस्मृत्यं, वा द्वादशाहस्मृत्यं,
 वा द्वादशाहप्रश्नः,
 ६२४ आपस्तम्बस्मृत्यं,
 ६२५ अश्वमेधस्मृत्यं,
 ६४२ आपस्तम्बस्मृत्यधूर्तभाष्यं,
 ६४४ आपस्तम्बस्मृत्यं,
 ६४५ आपस्तम्बस्मृत्यं,
 ६४६ आपस्तम्बस्मृत्यं,
 ६४७ एकाहप्रश्नः,
 ६४८ आपस्तम्बस्मृत्यं,
 ६५० शुक्लविवरणं,
 ६५१ सुपर्णचितिपद्धतिः,
 ६३६ कपर्दिखामिभाष्यं,
 ४९१ विनायकशान्तिप्रयोगः,
 ५०१ आपस्तम्बीयप्रायश्चित्ताध्यायटीका,
 ५०७ प्रसोढप्रयोगः,
 ६४१ सोमप्रयोगः,
 ६४९ आपस्तम्बस्मृत्यं,
 ६५२ धूर्तखामिभाष्यटीका,
 २८७ दृढतीसहस्रशर्लं,

II. Aitihásika S'ástra.

A. Itihása. इतिहासः ।

- २९७ महाभारतम्,
 २११ कपिलसंहिता,
 १०९, ए महावंशावली,
 २९२ रामायणं, वाल्मीकीयं, प्रथमकाण्डः,
 २९४ — — द्वितीयकाण्डः,
 २९५ — — तृतीयकाण्डः,
 ६२५ सौभरसंहिता, दम्भप्रस्थमाहात्म्यं,
 ४८२ भारतभावप्रदीपः,
 ५९१ अध्यात्मरामायणं,

B. Purāṇa. पुराणं ।

- ७ पद्मपुराणीयपातालखण्डः,
 ८ विष्णुपुराणं,
 ८४ पराशरपुराणं,
 २१२ शिवसंहिता,
 २२६ दृढन्नारदीयपुराणं,
 २२२ दृढदर्शपुराणीयगङ्गास्तवः,
 २७५ दृढन्नारदीयपुराणं,
 २०८ पराशरपुराणं,
 २१५ वेदसुतिविवरणं,
 २१७ पद्मपुराणं,
 २९२ दृढन्नारदीयपुराणं,
 २९६ भागवतं,
 २९८ ब्रह्माण्डपुराणं,
 २९९ कूर्मपुराणं,
 ४०० लिङ्गपुराणं,
 २६५ लोकेयवायस्योक्तटीका,
 २९७ शिवपुराणं,

- २८८ ब्रह्मपुराणं,
 ४०६ गणेशगीता, (गणेशपुराणान्तर्गता)
 ५०९ नारसिंहकल्पः,
 ५२२ एकाकारटीका, (महाराष्ट्रीयभाषायां)
 ५२८ पद्मपुराणीयपातालखण्डः,
 ५३६ शिववायवौयसंहिता, (उत्तरभागः)
 ५३८ विन्ध्यमाहात्म्यं,
 ५४० व्यङ्कटगिरिमाहात्म्यं,
 ५८८ विश्वपुराणं,
 ५८७ विद्वन्मनोरमा,

III. Kāvya S'āstra.

A. Kāvya. काव्यं ।

- १५ समोदनविलासः,
 २४ वाराणसीदर्पणं, वा काशिकाप्रका-
 शिका,
 ७० गुणसागरः,
 ७७ कविचन्द्रोदयः,
 १०१ मुकुन्दविजयः
 १७ सत्यनाथाभ्युदयः, सटीकः,
 १२७ गीतगोविन्दटीका,
 १४० चन्द्रोन्मीलनं,
 १४२ चौरकाव्यं,
 १५४ घटकपर्पटं,
 १६१ गङ्गासोचं,
 १६२ गङ्गाष्टकं,
 १९२ पवनविजयः,
 १९४ पद्मपुष्पाञ्जलिसोपमः,
 २२७ गुणसागरः
 २२० हरिविलासकाव्यं,

- २३४ चौरकाव्यं,
 ४०२ रघुवंशः,
 ४०४ मेघदूतः,
 २८५ कामधेनुः, वा कविकल्पद्रुमः,
 २७१ खण्डप्रशस्तिटीका,
 १०६ जगच्चन्द्रिकाख्या रघुवंशटीका,
 २९० गणेशसहस्रनामव्याख्या,
 ४१२ एकाकारटीका,
 ४१८ गीतगोविन्दटीका,
 ४३६ श्रीरामचन्द्रार्थाष्टोत्तरशतकं,
 ४९८ गीतगोविन्दटीका,
 ५१० विश्वगुणादर्शः,
 ५२५ हरिमीडेसोचं,
 ५२१ दासबोधः, (महाराष्ट्रीयभाषायां)
 ५३२ रामलिङ्गवर्णनं,
 ५७८ ललितासोचम्,
 ५८२ नैषधचरितं, सटीकं,
 ५७६ नीतिशतकं,
 ६४० विबुधोपदेशः,
 ५०६ द्वादशसोचव्याख्या,

III. B. Nāṭaka. नाटकं ।

- १२४ घूर्तसमागमः,
 २४० शकुन्तला,

III. C. Champu. चम्पूः ।

- ५७० प्रह्लादचम्पूः,
 २८२ दमयन्तीचम्पूः,

III. D. Kosha. कोषः ।

- २१५ शान्तिशतकम्,
४१५ विचारिशतश्रया,
५६७ विद्वद्भूषणं,

III. E. Upākhyāna. उपाख्यानं ।

- ४०१ कथाकल्पतरुः,
५२० दशकुमारचरितं,
६१४ शुकसप्ततिका,
४८ सत्योपाख्यानं, वा रामरक्षसं,
५२ सिंहासनद्वारिंशत्कथा,
७२ दमयन्तीकथा,
६१८ दशकुमारं,

IV. Abhidhāna. अभिधानं ।

- १११ जकारभेदः,
११९ पदार्थकौमुदी, (अमरटीका)
१२५ लिङ्गादिसङ्गृहटीका,
१४६ द्विरूपकोषः,
४०९ अमरकोषः,
५६२ पञ्चतत्त्वप्रकाशः,
४९६ पारशिकप्रकाशः,
४१० अनेकार्थमञ्जरी,

V. Vyākaraṇa. व्याकरणं ।

- ५ वैयाकरणसिद्धान्तशतिकाकरः,
६५ आख्यातवादटीका,
१६५ हरिनामासूतं,
१७२ कातन्त्रपरिशिष्टं,
१७७ कातन्त्रवृत्तिटीका,

- १७८ मुग्धबोधः,
१७८ ए, मुग्धबोधटीका,
२०९ कातन्त्रवृत्तिटिप्पणी,
२५२ मध्यकौमुदी,
२६१ आख्यातविवेकः,
२६२ दशलकारवादः,
२८१ कारकविचारः,
२८५ शब्दानुशासनवृत्तिः,
२६४ रप्रत्याहारमण्डनं,
३८७ शब्दशासनव्याकरणं,
३८८ हरिनामासूतं,
२७२ सारस्वतप्रक्रिया,
३४२ औदार्यचिन्तामणिः,
२६२ सुबोधिनी,
४११ सारस्वतप्रक्रिया,
४६९ कौयटटीका,
४७३ प्रक्रियाकौमुदी,
४७७ वैयाकरणसिद्धान्तमञ्जूषा,
४८७ वैयाकरणभूषणं,
५१७ चिदस्थिमाला,
५२६ लघुशब्दरत्नं,
५९० भाषावृत्तिः,
६४२ शब्दकौस्तुभं,

VI. Chhandas S'āstra. छन्दः ।

- ३१६ पिङ्गलछन्दोवृत्तिः,
५५८ वृत्तमुक्तावली,
४०७ छन्दोमञ्जरी,

VII. Alaṅkāra. अलङ्कारः ।

- ८२ रसतरङ्गः,
 १८३ सारबोधिनी, (साहित्यदर्पणटीका)
 ५३२ रसतरङ्गिणी,
 ५४६ काव्यप्रकाशटीका,
 ५५५ एकोनषष्टालङ्कारप्रकाशः,

- ३४१ प्रश्नावली,
 ३४८ वृहत्सतिसंहिता,
 ३४९ रेखाजातकसुधाकरः,
 ३५० हस्तसञ्जीवनी,
 ३५१ वृहत्पाराशरी,
 ३७८ वृहत्ज्ञानं,
 ४२६ वासनाभाष्यं, (सिद्धान्तशिरोमणि-
 टीका)

VIII. Jyautisha. ज्यौतिषं ।

- ५२ दैवज्ञचिन्तामणिः,
 ५५ प्रश्नार्णवः,
 ६२ लघुशौनकी,
 ७१ लग्नचन्द्रिका,
 ७२ योगिनीदशाफलं,
 ७४ केतूदधफलं,
 ७६ लघुजातकटीका,
 ९० कोशलागमं,
 ९७ जगच्चन्द्रिका,
 १३४ अङ्गुतसारसङ्ग्रहः,
 १५१ दिव्यचूडामणिः,
 १६८ ज्योतिःसागरसारः,
 १८९ प्रश्नकौमुदी,
 २१२ शिशुबोधिनी,
 २१६ स्वरोदयः,
 २४० ज्योतिर्भूषणं,
 २४९ सामुद्रिकं,
 २६८ वादरायणप्रश्नः,
 २६६ भावचिन्तामणिः,
 २५४ षट्प्रश्नी,
 २६९ जैमिनिताजिकोदाहरणं,
 ३२९ मुहूर्तचिन्तामणिटीका,

- ४२९ वृहज्जातकं,
 ४७५ ग्रहलाघवोदाहरणं,
 ४७६ कोशवीटीका,
 ५१९ मकरन्दविवरणं,
 ५२४ मुहूर्तगणपतिः,
 ६०४ संहिताविष्टतिः, भट्टोत्पलीया,
 ६२० दैवज्ञवाग्ध्वः,
 ६२२ रमलसारः,
 ५७५ ज्योतिषरत्नमाला,
 ५७७ रमलप्रश्नः,
 ६२३ ताजिकसारटीका,
 ६२१ पञ्चखरः,
 २४३ ग्रन्थसङ्ग्रहः,
 १५७ ग्रन्थसङ्ग्रहः,

IX. Smṛiti. स्मृतिः ।

- २ प्रवासकृत्यं,
 ६ पञ्चतिसङ्ग्रहः,
 ९ व्रतोद्यापनविधिः, वा व्रतकथा,
 ११ कृत्यप्रकाशः,
 १४ उत्सर्गमयूखः,
 १९ धर्मसिन्धुसारः,

- ४२ नान्दित्राक्षपद्धतिः,
 ४७ सूर्यादिपञ्चायतनप्रतिष्ठापद्धतिः,
 ५६ यज्ञप्रायश्चित्तविवरणं,
 ५८ मन्त्राशान्तिपद्धतिः,
 ७९ ऋषितर्पणं,
 ९१ गदाधरभाष्यं, वा स्मार्तधर्मप्रयोगः,
 ११० षोडशपिण्डदानप्रयोगः,
 ११२ दुर्गोत्सवविवेकः,
 ११४ प्रतिष्ठाविवेकः,
 ११५ सङ्क्रान्तिनिर्णयः,
 ११६ शुद्धितत्त्वकारिका,
 ११८ अशौचमञ्जरी,
 १२० वास्तुतत्त्वं,
 १२९ पुराणदानमाहात्म्यं,
 १४४ दोषारोचणपद्धतिः,
 २१८ आद्यविधिः,
 २२७ वास्तुहोमः,
 २३५ व्यवस्थावर्णवः,
 २४६ प्रायश्चित्तप्रदीपिका,
 २७८ प्रयोगपद्धतिः,
 ३०२ प्रायश्चित्तचन्द्रिका,
 २६७ कर्मप्रकाशः,
 ३२९ जीर्णोद्धारविधिः,
 ३५२ कामरूपयात्रापद्धतिः,
 ३८० पूजापद्धतिः,
 ३८६ पुरुषोत्तमतत्त्वं,
 ३८९ तिथितत्त्वं,
 २७७ समयप्रतिबन्धविचारः,
 २१४ शुद्धिदीपिका,
 ४ अशौचकाण्डः,
 २४५ अन्त्येष्टिप्रयोगपद्धतिः,

- २४५ के, अन्त्येष्टिप्रयोगपद्धतिः,
 २०७ सन्ध्यापद्धतिः,
 २९५ प्रयोगरत्नं,
 ४१७ प्रयोगचूडामणिः,
 ४१९ दशकर्मदिपद्धतिः, वा संस्कारपद्धतिः,
 ४२५ सन्ध्यासंस्कृतपद्धतिः, वा सन्ध्यासप्रयोगः,
 ४४५ कालतत्त्वविवेचनं,
 ४५१ मङ्गलपूजाप्रयोगः,
 ४५२ पुनरुपनयनप्रयोगः,
 ४६२ अन्त्येष्टिपद्धतिः,
 ४६४ प्रायश्चित्तमुक्तावली,
 ४८८ अन्त्येष्टिपद्धतिः,
 ५०० जीवित्पिण्डकर्तव्यसङ्ख्यः,
 ५०२ आङ्गिकप्रयोगः,
 ५२१ कालनिर्णयः,
 ५२२ ऋतुशान्तिः,
 ६२४ चतुर्वर्गचिन्तामणिः, (शेषखण्डः)
 ६२७ विद्याकल्पसूत्रम्,
 ६२९ प्रयोगरत्नं, और्द्ध्वदेहिकपद्धतिसहितं,
 ५२७ पिण्डपिष्टयज्ञप्रयोगः, (प्रयोगरत्नीयः)
 ५६८ तत्त्वकमलाकरः,

X. Saṅgīta. सङ्गीतं ।

- ५६६ नादकारिकावृत्तिः,

XI. Śilpa.

XII. Kāma. कामशास्त्रं ।

- ३१२ वात्स्यायनकामशास्त्रं,

XIII. Dars'ana.

A. Saṅkhyā. साङ्ख्यदर्शनं ।

- २०६ साङ्ख्यकौमुदी,
 २०७ साङ्ख्यतत्त्वकौमुदी,
 २२४ साङ्ख्यार्थतत्त्वप्रदीपिका,

B. Nyāya. न्यायदर्शनं ।

- ४४ खण्डनप्रकाशः,
 ४९ अनुभवसारः,
 ६७ शिरोमणिपूर्वार्द्धटीका,
 ६८ भवानन्दीयभावप्रकाशिकाटीका,
 ९९ न्यायसिद्धान्तमुक्तावलीदीपिका,
 १२१ अनुमितिरहस्यं,
 १३३ अपरोक्षानुभूतिरहस्यं,
 १८६ पक्षताटिप्पनी,
 १८८ पदार्थधर्मसंज्ञरहस्यं,
 १९१ पक्षतारहस्यं,
 २०० सामान्याभावरहस्यं,
 २०२ सामान्याभावटिप्पनी,
 २०३, सामान्यलक्षणारहस्यं,
 २११ शब्दचिन्तामण्यलोकः,
 २१९ सिंहयाम्नः,
 २२२ तर्करहस्यं,
 २२५ तर्कटिप्पनी,
 २२८ व्याप्तिग्रहोपायरहस्यं,
 २२९ विशेषव्याप्तिरहस्यं,
 २३० अधिकरणधर्मावच्छिन्नाभावरहस्यं,
 २३१ व्याप्तिपञ्चकरहस्यं,
 २३८ व्याप्तिानुगमटिप्पनी,
 २१९ न्यायविन्यः,

- २२२ द्वितीयादिव्युत्पत्तिवादः,
 २२६ चिन्तामणिप्रमेयदीपिकाटीका,
 माथुरी,
 २४२ पक्षतारहस्यं,
 २८१ भाषापरिच्छेदः,
 ३८२ व्याप्तिज्ञानं,
 १२६ शब्दार्थसारमञ्जरी,
 २९६ भावदीपिका,
 ४०२ कुसुमाञ्जलिबोधिनी,
 ४९४ बौद्धाधिकारसूत्रं,
 ४९५ बौद्धाधिकारशिरोमणिः,
 ५४४ न्यायसिद्धान्तमञ्जरीदीपिका, वा
 तर्कप्रकाशः,
 ५४५ गुणसारमञ्जरी,
 ५४८ हेत्वाभासदीधितिटिप्पनी,
 ५४९ सामान्यलक्षणादीधितिटिप्पनी,
 ५७९ तर्कान्तं, (सटीकं)
 ५५६ परोक्षज्ञानं,
 ५५९ तर्कप्रसङ्गः,
 ५७९ तर्कान्तं,
 ५८४ न्यायविस्त्रुचीवार्तिकं,
 ६०१ पदार्थखण्डनटिप्पनी,
 ६०२ पदार्थखण्डनं,
 ५७१ निश्चयलनिवृत्तिः,
 ५९५ प्रमाणपारायणः,
 ४९३ बौद्धाधिकाररहस्यं,

C. Vais'eshika Dars'ana.

वैशेषिकदर्शनं,

13. D. Mīmāṃsā Dars'ana,

मीमांसादर्शनं ।

- २०९ वैयसिकाधिकरणमात्रा,
 ४२४ विचारवापी,
 ४६८ न्यायसुधा,
 ५८२ मीमांसासारसर्वस्व,
 ५९४ पूर्वमीमांसार्थसङ्ग्रहः,

13. E. Vedānta Dars'ana.

वेदान्तदर्शनं ।

- २५ अद्वैतब्रह्मसिद्धिः,
 ६९ सिद्धान्तचन्द्रोदयः,
 ८८ द्वैतनिर्णयसिद्धान्तसङ्ग्रहः,
 १४२ दर्शनकलिका,
 १२८ बालबोधिनी,
 २०५ सिद्धान्तदीपिका,
 २९२ ब्रह्मविद्या,
 ३०१ दृक्दृश्यविवेकव्याख्या,
 ३०५ तत्त्वानुसन्धानं,
 २८६ अद्वैतदीपिका,
 ३२० तत्त्वप्रकाशिका,
 ३२१ सिद्धान्तलोपसङ्ग्रहः,
 ३२५ अद्वैतदर्पणभावप्रकाशिका,
 ३१० आत्मपुराणं,
 ३३२ ब्रह्मानन्दवर्षिणी,
 ३३५ सुमुच्युसर्वस्वसारः,
 ३३८ अद्वैतदीपिका,
 १०९ तत्त्वमुक्तावली,
 २४२ भाष्यच्छायाव्याख्या,

- २९१ श्रुतप्रदीपिका,
 ३२८ सिद्धपरिभाषा,
 ३३२ प्रकाशार्थप्रदीपिका,
 २१ ब्रह्मसिद्धान्तपद्धतिः,
 ५९७ शास्त्रसिद्धान्तलोपः,
 ५४७ भाष्यटीकाविवरणं, वा विवरणोप-
 न्यासः,
 २८४ ब्रह्मसूत्रं,
 २८८ वेदान्तकल्पलता,
 ४१४ विवेकसारः, (महाराष्ट्रीयभाषायां),
 ४५६ सर्वोपनिषत्सारः,
 ४५७ षट्श्लोकीटीका (मूलसहिता),
 ४७१ विवेकसिन्धुः, (महाराष्ट्रीयभाषायां),
 ४८९ उपदेशरहस्यं,
 ४९२ वाक्यवृत्तिविवरणं, मूलसहितं,
 ५०४ तत्त्वदीपः, तत्त्वनिबन्धटीकासहितः,
 ५११ आत्मविद्योपदेशविधिः,
 ५१५ विवेकानन्दतन्त्रं, उत्तरार्द्धं,
 ५२९ जीवन्मुक्तिप्रकरणं, (अष्टावक्रगीर्णं),
 ५३५ वेदान्तपरिभाषार्थदीपिका,
 ५३७ अपरोक्षानुभूतिः,
 ५५२ अद्वैतसिद्धान्तविद्योतनं,
 ५५३ वाक्यसुधा, विवरणसहिता,
 ५६० व्याकाशेपन्यासः,
 ५६१ निबन्धतत्त्वदीपः,
 ५६३ अमृतवर्षिणी, (ब्रह्मसूत्रवृत्तिः),
 ५६४ मनचरित्रं, (महाराष्ट्रीयभाषायां),
 ५६५ मुक्ताफलं, सटीकं,
 ५७२ स्फोटतत्त्वं,
 ५८५ नरेश्वरपरीक्षाप्रकाशः,
 ५८६ अद्वैतसिद्धिः,

५८२ ब्रह्मविद्याभरणं, (शारीरिकभाष्य-
व्याख्या),

- ५८३ ब्रह्मविद्याभरणं,
५८६ लघुचन्द्रिका, (अद्वैतसिद्धान्तव्याख्या),
६२० पञ्चभूतविवेकादिटीका, मूलसंहिता,
५८८ सिद्धान्तचन्द्रिकाटीका,
६०० सनत्सुजातीयं, विवरणसहितं,
६१२ अष्टवर्षिणीः, वा ब्रह्मवृत्तिः,
६१५ जीवन्मुक्तिविवेकः,
६१४ वेदान्तसञ्ज्ञानिरूपणं,
६१७ गौडपादभाष्यटीका, मूलसंहिता,
६२६ सच्चोपदेशी, गद्यात्मिका,
६२७ सच्चोपदेशीपद्यात्मिका,
५८८ सिद्धान्तचन्द्रिका,

F. Yoga Darśana. योगदर्शनं ।

- ६४ दत्तगीता,
६६ योगसारसङ्ग्रहः,
१४७ दत्तात्रेयसंहिता,
१६० गोरचाष्टकं,
२३९ योगवाशिष्ठसारः,
२४१ योगविवरणं,
२५५ योगबीजं,
३४७ हठप्रदीपिका, सटीका,
३९१ योगवाशिष्ठरामायणं,
४७० योगवाशिष्ठसारटीका,

13. G. Aparadārs'anika.

अपरदार्शनिकं ।

14. Bhakti S'āstra. भक्तिशास्त्रं ।

- १३७ भक्तिरत्नावली,
१३८ भगवद्भक्तिविलासः,
२७९ विष्णुभक्तिकल्पलता,
४०८ राधाकुण्डादिनिर्णयः,
३९० गोविन्दलीलाष्टकं,
४५९ गोपालविवेकः,
६३८ भगवद्भक्तिचन्द्रिकोक्तासः,
४५४ श्रीमद्गुगीतागूढार्थप्रदीपिका,
४०२ दासबोधः,
२५७ रङ्गभङ्गवली,
४६५ श्रीमद्भगवद्गीताभाष्यं,
४६६ श्रीमद्भगवद्गीतातात्पर्यनिर्णयः,
६१२ शिवगीता, मत्स्यपुरोत्तरखण्डाद्या,
६२९ गूढार्थदीपिका,
६०८ पिशाचभाष्यं,
५२५ हरिस्तुतिव्याख्या, वा हरितत्त्वमुक्ता-
वली,
५२५ हरिमण्डोक्तं, सटीकं,

15. Tantra S'āstra. तन्त्रशास्त्रं ।

- १० श्यामापूजापद्धतिः,
१२ तन्त्ररत्नं,
३१ समयोच्चारणं, वा समयोच्चारणतन्त्रं,
४६ उपाङ्गललितापूजनं,
८१ बालातन्त्रं,
८२ शिवपूजापद्धतिः,
११२ पार्थिवलिङ्गपूजाविधिः,
१११ तान्त्रिकपूजापद्धतिः,

- १२२ षट्चक्रभेदः,
 १२२ प्राणतोषणी,
 १२२ आचारसारतन्त्रं,
 १२३ ब्रह्मज्ञानतन्त्रं,
 १२६ ब्रह्मज्ञानतन्त्रराजः,
 ११७ भगवतीगीता,
 १२५ भगवतीगीता,
 १४१ चक्रदीपिकाषट्चक्रविवरणं,
 १४६ देवीकवचं,
 १५० दुर्गावाक्यप्रबोधः,
 १५२ गौरिकञ्चुलिका,
 १५५ गायत्रीब्रह्मोक्तासतन्त्रं,
 १२० अन्नदाकल्पः,
 १५६ गुरुगीता,
 १४८ दुर्गादादिनामस्तोत्रं,
 १५८ गायत्रीकल्पः,
 १५९ गुरुतन्त्रं,
 १६३ गुप्तसाधनतन्त्रं,
 १६४ गुरुपादुकापञ्चकस्तोत्रटीका,
 १६६ ईशानसंहिता,
 १६९ ज्ञानतन्त्रं,
 १७० कालीस्तवराजः,
 १७१ कालिकादिसहस्रनामटीका,
 १७२ कामरूपयात्रापद्धतिः,
 १७४ कैवल्यतन्त्रं,
 १७५ कर्पूरादिस्तवटीका,
 १७६ कालीसहस्रनामस्तोत्रं,
 १७९ मुण्डमालातन्त्रं,
 १८० मातृकाकोषः,
 १८१ मायातन्त्रं,
 १८२ मातृकाजगन्मङ्गलकवचं,

- १८३ नीलतन्त्रं,
 १८५ निगमतन्त्रसारः,
 १८७ पुरस्चरणरसोक्तासः,
 १८३ पुरस्चरणविवेकः,
 १८५ पूर्णानन्दचक्रनिरूपणटीका,
 १८६ पीठनिर्णयः,
 १८९ श्यामास्तोत्रं,
 २०१ सुन्दरीशक्तिदानस्तोत्रं,
 २०४ सरस्वतीतन्त्रं,
 २०८ षट्चक्रभेदटिप्पणी,
 २१० षट्चक्रवृत्तिटीका,
 २१७ श्रीगुरुसहस्रनामस्तोत्रं,
 २२० तकारादिस्वरूपं,
 २२१ तारारहस्यवृत्तिका,
 २२३ तकारादिस्वरूपाख्या,
 २२४ त्रिपुरासारसमुच्चयटीका,
 २२४ विद्योत्पत्तिगुह्यातिगुह्यतन्त्रं,
 २२२ बीजकोषः,
 २२६ बगलामुखीस्तोत्रकवचं,
 २२७ बगलापटलः,
 २४२ गायत्रीहृदयः,
 २४४ कामरत्नतन्त्रं,
 २५० वर्षतन्त्रं,
 २२२ शक्तिपञ्चमस्तन्त्रं,
 २७६ वामकेश्वरतन्त्रं,
 पिच्छिलातन्त्रं,
 अवधूतानुभूतिः,
 भैरवतन्त्रं,
 प्रत्यङ्गिराकवचं,
 २७७ अपराजितास्तोत्रं,
 २७९ ताराभक्तिः,

- ३३६ लिङ्गार्चनं, वा लिङ्गचयनं,
 १२ न्यायरक्षामणिः,
 ८७ ज्ञानार्णवः,
 ९३ ज्ञानार्णवटीका,
 २०२ गायत्रीविश्वामित्रकल्पः,
 १५३ गायत्रीहृदयः,

16. Vaidyaka S'āstra. वैद्यशास्त्रं ।

- १६ रसायनप्रकाशः,
 २६ भावप्रकाशः,
 ५१ सारङ्गधरसङ्ग्रहः,
 ७५ सारसङ्ग्रहः,
 १८४ नाडीज्ञानदीपिका,
 १९० पर्यायरत्नमाला,

- १९७ रोगविनिश्चयः,
 १९८ राजवल्लभः,
 १४५ रसेन्द्रचिन्तामणिः,
 २५६ ज्वरादिचिकित्सा,
 ६१८ वैद्यरहस्यपद्धतिः,
 ६१९ सञ्ज्ञासमुच्चयः,
 ५५४ विद्याप्रकाशचिकित्सासारः,
 ४८५ चिकित्सासारः,

1. B. Brahmana.

- २५३ रुद्रभाष्यं,
 २२ ऐतरेयब्राह्मणं,

13. Nyāya न्यायशास्त्रं ।

- ५८९ स्याद्वादमञ्जरीः,

NOTICES
OF
SANSKRIT MSS.

BY

RÁJENDRALÁLA MITRA, LL. D., C. I. E.

*Honorary Member of the Royal Asiatic Society of Great Britain and
Ireland, and of the Physical Class of the Imperial Academy of Sciences,
Vienna; Corresponding Member of the German and of the American
Oriental Societies, of the Royal Academy of Science,
Hungary, and of the Ethnological Society of
Berlin; Fellow of the Royal Society of
Northern Antiquaries, Copen-
hagen, &c., &c.*

PUBLISHED

UNDER ORDERS OF THE GOVERNMENT OF
BENGAL.

VOLUME IV.

CALCUTTA:

PRINTED BY G. H. ROUSE, AT THE BAPTIST MISSION PRESS.

1878.

k
b
t
k
f
l
o
l
a
C
s

INDEX TO VOL. IV.

	<i>Page</i>		<i>Page</i>
Abhinava Nārāyaṇendra		Agnýādhāna, ..	36
Sarasvatī, ...	83	Agnýādhāna-paddhati, ...	36
Abhirāma Gos'vāmī, ...	199	Agrāyana-hotra, ...	19
Abhisheka-paddhati, ...	121	Aikāhika-chāturamāśya-	
Achyuta Kṛṣṇānanda Tīr-		prayoga, ...	134
tha, ...	153	Aiṣṭika-prāyas'chitta, ...	133
Ādhāna, 7, 21, 41,	132	Aitareya Upanishad, ...	83
Ādhāna-nirūpaṇa, ...	21	Aitareyopanishad-bhāshya-	
Ādhānānvārambhaṇīya-ho-		tíkā, ...	83
tra, ...	7	Ākās'opanyāsa, ...	51
Ādhāna-prakarana, ...	141	Ākhyāta-vichāra, ...	124
Ādhāna-prāyas'chitta, ...	132	Alaṅkāra-kaustubha, ...	237
Ādhāna-prayoga, ...	5	Alaṅkāra-kaustubha-tíkā, ...	239
Ādhāneshṭi, ...	30	Alaṅkāra-saṅgraha, ...	174
Adhyātma Bhāgavata, ...	62	Amalānanda, ...	33
Adhyātma Rāmāyaṇa, ...	94	Amarakosha, ...	273
Advaita-chandrikā, ...	94	Amarakosha-vyākhyā, ...	273
Advaita-siddhānta-vidyo-		Ambā, ...	8
tana, ...	51	Amṛita-varshipī, ...	48
Advaita-siddhi, 98,	135	Ananda Giri, ...	9
Advaita-siddhyupanyāsa,	135	Anandajñāna, ...	79
Āgama-kaumudī, ...	129	Ananda-laharī, ...	298
Aghoras'iva Āchārya, ...	47	Ananda Tirtha, 8, 9,	10
Agnādheya, ...	17	Ananta, ...	204
Agni-chiti, ...	64	Ananta Deva, ...	19
Agnihotra, ...	7, 19	Ananta Kavi, ...	227
Agnihotra-prayoga, ...	19	Anekārtha-mañjarī, ...	28
Agni Purāṇa, ...	221	Anekārtha-saṅgraha, ...	159
Agnisṭoma, .. 6, 10,	25	Aniyasī-tíkā, ...	206

	Page
Anna Bhaṭṭa, ...	259
Anubhūtiśvarūpa Aśhārya,	26
Anukramaṇīkā-vivarāṇa,...	105
Anumāṇa-chintāmaṇi, ...	167
Anumāṇa-chintāmaṇi Ṭip-
pani, ...	167
Anumāṇa-khaṇḍa,	124, 127
Anumityādi-vādhānta-ṭīkā,	124
Anvārambhana,	7
Anvaya-bodhīni,	140
Āpāji Bhaṭṭa, ...	269
Aparāditya Deva,	260
Aparārka, ...	260
Āpastamba, 5, 17, 21, 63,
70, 255, 261,	262
Āpastamba-kalpa-sūtra, ...	112
Āpastamba Sūtra,	261, 262
Āpatnikādhāna-nirṇaya, ...	41
Āpūrya-vāda, ...	122
Āpūrya-vāda-rahasya, ...	122
Āpya Dīkshita, 33, 76, 91,
147, 153,	263
Arhata, ...	97
Arjuna, ...	196
Ārthapati, ...	57
Āryabhata, ...	142, 144
Āryabhata-siddhānta, ...	142
Ashtavikṛiti-vivṛiti, ...	87
Āśramopanishad, ...	164
Āśva-chikitsā, ..	221
Āśvalāyana, 4, 17, 19, 25,
133,	151
Āśvalāyana-brahmatra-
prayoga, ...	4
Āśvalāyana Prāyascitta,	151
Āśvalāyana-sūtra-prayoga-
dīpikā, ...	17

	Page
Āśva-vaidyaka, ...	217
Ātharvana Upanishad, 31,	71
Ātharvanopanishad-bhāshya,	9
Ātharva Veda, ...	9, 10
Ātmabodha, ...	252
Ātmabodha Ṭīkā, ...	252
Balabhadra Paṇḍita, ...	39
Bālakṛishṇa Bhaṭṭa, ...	284
Bālakṛishṇa Sudhi, ...	44
Bāna Bhaṭṭa, ...	57
Baudhāyana, ...	41
Baudhāyana-chāturmāsya
Sūtra, ...	150
Baudhayanīya Dvaidha-
kāṇḍa, ...	146
Bhagavad-bhaktī-chandri-
kollāsa, ...	69
Bhagavad Gītā, 5, 61, 70,
84, 140, 266,	274
Bhagavadgītā-bhāshya, ...	140
Bhagavadgītā-guḍārtha-
dīpika, ...	5
Bhagavadgītā-tātparyabo-
dhinī, ...	61
Bhagavadgītā ṭīkā, ...	266
Bhāgavata, ...	34, 67
Bhāgavata-kaumudī, ...	212
Bhāgavata Purāṇa, 16, 67,
140, 212, 231, 243, 244,	245
Bhāgavata Sandarbha, 231,	242
Bhāgavata S'armā, ...	205
Bhagiratha, ..	206
Bhagiratha Avasthī, ...	39
Bhāgurī, ...	160
Bhaktī-rasāyana, ...	62
Bhāmati, ...	33
Bhānu Datta, ...	294

	Page		Page
Bharadvāja, ...	1, 7, 21	Brahmánanḍa, ..	105
Bhāradvāja-paribhāshā-		BrahmánandaSarasvatī, 51, 94, 120	
sūtra, ..	...	Brāhmaṇa-sarvas'va, ...	102
Bhāradvāja Sūtra, ...	7	Brahmánanḍa Purāṇa, ...	94
Bharata Mallika, ...	21	Brahma-siddhānta, ...	145
Bhāratī Tīrtha, ...	209	Bṛihat Sañhitā, ...	86
Bhartrihari, ...	71	Bühler, J., Dr., ...	57
Bhāsharatna, ...	40	Burnell, Dr., ...	262
Bhāshya, ...	119, 303	Burnouf, M., ...	67
Bhāskara, ...	25, ... 33	Chaitanya, 117, 141, 172,	
Bhāṭṭa-dīpikā, ...	8, 268	175, 199, 201, 237	
Bhāṭṭa Nārāyaṇa, ...	156	Chaitanyachandra, ...	202
Bhāṭṭa Rames'vara Surī, ...	66	Chaitanya-chandrodaya	
Bhāṭṭibodhini, ...	66	Nāṭaka, ...	237
Bhāṭṭī Kāvya, ...	209	Chakrachūdāmaṇi Chakra-	
Bhāṭṭojī Dikshita, 36, 65, 264, ...	209	vartī, ...	140
Bhāṭṭotpala, ...	86, 1, 113	Chakradatta, ...	204
Bhāu Dāji, Dr., ...	1, 42	Chand, ...	67
Bhāva-chintāmaṇi, ...	11, 2	Chandī, ...	270
Bhāvadīpikā, ...	3, 2	Chandikā-bhāshya, ...	270
Bhāvārtha-rāmāyaṇa, ...	26, 1	Charaka Sautrāmaṇi, ...	66
Bhāva Svāmī, ...	25, 25	Chāturmāsya, ...	25
Bhūta-dāmara, ...	165, 253	Chetana, ...	217
Bhutadāmara Tantra, ...	165, 70	Chhalākshara, ...	136
Bhuvanes'vara, ...	1, 136, 138, 56	Chhándogya Upanishad, ...	12
Bibliotheca Indica, 9, 86,	2	Chhándogya Brāhmaṇa, ...	12
151, 172, 274		Chikitsā-sāra-saṅgraha, ...	204
Black Yajur Veda, 41, 72		Chintāmaṇi, 119, 122, 126	
Bodhāyana, 41, 131, 133,		Chintāmaṇi Nyáyālaṅkāra	
134, 141, 146, 150		Bhāṭṭāchārya, ...	153
Bodhāyana-kalpa Sūtra, ...	133	Chintāmaṇi Nyáyavāgīśa	
Bodhāyana Sūtra, ...	41	Ja Bhāṭṭāchārya, ...	130
Bohtlink, Dr. ...	88	Ch. Jaintāmaṇi-prakās'a, ...	126
Brahma, 4, 51, 89, 94, 253, 263		Ch. Jaintāmaṇi-prakās'a Anu-	
Brahmachārī, ...	164	n. Jaintāmaṇi-prakās'a, ...	126
Brahmāmrita-varsinī, ...	81	Chintāmaṇi-prakās'a Pra-	
Brāhmaṇa, ...	12	tyakārdashakhaṇḍa, ...	126

Chitrabhānu, ...	...	57
Chitsabhesānanda Tīrtha,		51
Chits'ukha Muṇi,	...	259
Daivajña-bāndhava,	...	76
Daivajña-vallabhā,	...	207
Damayantī, ...	...	33
Damayantī-champú,	...	33
Dars'a, ...	10,	17
Darsapūrṇamāsa,	...	25
Darsapūrṇamāsa-praka-
raṇa, ...	...	133
Darsapūrṇamāsa-prāyas'-
chitta-prakarana,	...	133
Dars'a-pūrnasmāsshēṭi pray-
oga, ...	...	17
Dāsa-bodha, ...	...	29
Das'as'lokī, ...	80,	120
Das'as'lokī-tīkā,	...	80
Dāya-dīpa, ...	...	246
Dayāsaṅkara, ...	...	115
Devakinandana Kavirāja,		201
Devanātha Tarkapañchā-
nana, ...	...	53
Dhanvantari, ...	...	53
Dharanīdhara Vyāvahā-
rika, ...	...	115
Dharmadāsa, ..	..	294
Dharmaya Dīkshita,	...	153
Dhātu-lakṣhaṇa,	..	161
Dhātu-pārāyaṇa,	...	212
Dhṛitarāshṭra, ...	...	9
Dīpikā, ...	...	162
Durgā, 6, 103, 165, 167,		0
	168, 169,	101
Durvās'a, ...	...	7
Dvādas'āha, ...	...	82
Dvādas'āha-hotra-prayoga,		

ghint
ga-tyak

Dvādas'a-mahāvākya-sid-
dhānta, ...	...	268
Ekāha, ...	...	64
Ekāha-pras'na,...	...	64
Ekāṁshara-tīkā,...	...	26
Ekāṁra-chandrikā,	...	136
Ekashashkshetra,	1,	138
kās'a-nurāna,	136,	138
Gadādharaśastryālaṅkāra-pra-
gadādhara, ...	...	53
Bhāṇara Bhāṭṭāchārya,		124
Gadādhara Chakravartī
vāṭṭācharya, ...	...	116
Gaṅgadhara Nyāyasiddhānta-
Gaṅgīsā Bhāṭṭāchārya, ..	...	122
Gaṇana-dinamani,	...	97
Gaṇapati Upanishad,	...	71
Gaṇes'a, ...	...	32
Gaṇes'a-Gītā, ...	...	27
Gaṇes'a-sahasra-nāma-
vyākhyā, ...	...	32
Gaṅgā Devī, ...	199,	203
Gaṅgādevī-stotra,	...	199
Gaṅgādhara, ...	...	123
Gaṅgārāma Jaḍī,	...	55
Gaṅgāśāntaka, ...	...	203
Gaṅges, 119, 122, 124,		
	126, 127, 167,	173
Garga, ...	...	42
Gārgya, ...	...	160
Gaudapāda-bhāṣya-tīkā,		79
Gaurāṅga, ...	...	200
Gaurāṅga-smaraṇaikaḍas'a-
ka, ...	...	200
Gayā-kṛitya, ...	...	166
Gītāgovinda, ...	...	22
Gītāgovinda-tīkā,	...	22

	Page		Page
Gítāgovinda-ṭippanī,	... 22	Hasta-sañjivana,	... 106
Gokula,	... 172	Haṭha-dīpikā,	... 105
Golādhyāya,	... 18	Haṭha-dīpikā-ṭīkā,	... 105
Gopāla,	... 132	Hayagrīva,	87, 115
Gopāla Bhaṭṭa,	... 294	Hemachandra,	... 97
Gopāla Bhaṭṭa Dāva,	... 32	Hemachandra Achārya,	... 159
Gopāla Kavirāja,	... 203	Hemādri Deva,	... 67
Gopāla Sena Kavirāja,	... 183	Hetvābhāsha-dīdhiti,	... 54
Gopālendra Sarasvatī,	... 262	Hetvābhāsha-dīdhiti-ṭippanī,	54
Gopinātha Achārya,	... 211	Hiouen Thsang,	... 57
Gotama,	... 100	Hiranyakesī,	10, 72, 100
Govardhana Bhaṭṭa,	... 36	Hiranyakesī Sūtra,	10, 72
Govinda Dīkshita,	... 41	Hiranyakesī-sūtra-vyākhyā,	100
Govindānanda Achārya,	... 117	Indradyumna,	... 1
Govindānanda Sarasvatī,	... 46	Indramuṇa Mahārāja,	... 268
Govinda Nyāyālaṅkāra		Īshti,	... 7, 17, 25, 145
Bhaṭṭāchārya,	... 31	Īshtiprayoga,	... 30
Govinda Suri,	... 104	Is'varadāsa,	... 266
Govindavallabha Nāṭaka,	... 247	Jādava,	... 67
Govinda-virudhāvalī,	... 248	Jagachchandra,	... 39
Goyichandra,	... 162	Jagachchandra-chandrikā,	39
Gṛihaya Sūtra,	21, 255	Jagadīśa Nyāyapañchāna,	... 124
Gṛihya-vivarāṇa,	... 255	Jagadīśa Tarkālaṅkāra	
Guḍārtha-dīpikā,	5, 70	Bhaṭṭāchārya,	... 55
Guṇasāra-mañjarī,	... 56	Jagadīśa Tarkapañchā-	
Halāyudha,	... 102	nana,	103, 125, 224
Hall, Dr., Fitz-Ed.	... 57	Jagajjivana,	... 48
Hari,	... 44	Jagannātha,	... 1, 105
Harihara,	... 66	Jagannāthavallabha Nāṭaka,	141
Haritattva-muktāvalī,	... 84	Jagannivāsa Gos'vāmī,	... 197
Harivaṅśa Bhaṭṭa,	... 294	Jagat Siṅha,	... 276
Hariyaśa Mis'ra,	265, 266	Jaimini,	92, 113, 151, 158
Hariyaśī Ṭīkā,	... 266	Jājapura,	... 1
Harsha,	... 57	Jānakinātha Chūdāmaṇi	
Harsha-charita,	... 57	Bhaṭṭāchārya,	... 31
Harsha-hṛidaya,	... 211	Janārdana,	... 26
Harsha kāvya,	... 57		

	Page
Jatádhara, ...	163, 209
Jatápaṭala, ...	... 115
Jatápaṭala-dīpikā, ...	... 115
Jayadatta, ...	... 217
Jayadeva, ...	22, 126
Jayadeva Miśra, ...	... 128
Jayakṛṣṇa, ...	36, 246
Jayakṛṣṇa Tarkavāgīśa, ...	226
Jayamaṅgala, ...	... 214
Jayanārāyaṇa Tarkapañchā-	
nana, ...	... 169
Jayarāma Bhaṭṭa, ...	291, 296
Jayarāma Nyāyapañchā-	
nana, ...	53, 54
Jaya Sīṅha, ...	... 276
Jayasīṅha-kalpadruma, ...	276
Jimutavāhana, ...	... 260
Jīva Gosvāmī, ...	231, 303
Jīvanmukti-prakaraṇa, ...	82
Jīvanmukti-viveka, ...	82
Jumuranandi, ...	... 212
Jvara-chikitsā, ...	... 37
Jyotiṣha, ...	... 60
Jyotiṣha-ratna-mālā, ...	42
Jyotiṣhoma, ...	... 10
Jyotsnā, ...	100, 105
Kādambarī, ...	... 57
Kaivalya-dīpikā, ...	67
Kaivalyananda Yogindra, ...	84
Kaivalyāsrama Yati, ...	298
Kaivalyendra Sarasvatī, ...	83
Kākustha, ...	... 204
Kālanirnaya-prakāśa, ...	284
Kālatattva-vivechana, ...	8
Kālidāsa, ...	39, 297
Kalpa-Sūtra, 7, 41, 10, 64, 70, 72,	
100, 112, 133, 150, 261, 262	

	Page
Kalpataru, ...	... 33
Kalpa-vivaraṇa, ...	.. 25
Kāmadhenu, ...	... 205
Kamalākara Bhaṭṭa, ...	196
Kāmarāja, ...	... 67
Kaṇāda, ...	167, 170
Kaṇāda Tarkavāgīśa Bhaṭṭa-	
charyi, ...	... 119
Kapardi-bhāṣhya, ...	70
Kapardi-Svāmī, ...	70
Kapila, ...	1, 251
Kapila-gītā, ...	... 251
Kapila Saṅghitā, ...	1, 136
Karka-bhāṣhya, ...	255
Karma-prakāśa-vṛttī, ...	114
Kārmāṭha, ...	... 152
Karmes'vanaka, ...	16
Kārtikeya Seddhānta, ...	169
Kārttavīryarjuna, ...	196
Kārttavīryarjuna-dīpadāna-	
prayoga, ...	... 196
Kās'ínātha, ...	... 171
Kās'ínātha Basāka, ...	85
Kās'ínātha Bhaṭṭa, ...	291, 296
Kās'ínātha Trimbak Te-	
lang, ...	... 57
Kathā-kalpa-taru, ...	29
Kāthakopanishad Bhāṣhya, ...	9
Kathā-saritsāgara, ...	29
Kaṭha Upanishad, ...	9
Kauthumi Sākhā, ...	160
Kavikalpa-druma, ...	205
Kavikarnapura, ...	237
Kāvya-lanṅkāra-rahasya-ni-	
bandha, ...	... 258
Kāvya-prakāśa, 46, 115,	
116, 210, 224, 258	

	Page
Kávyā-prakās'ādars'a, ..	115
Kávyā-prakās'a-rahasya-
prakās'a, ..	224
Kávyā-prakās'a-ṭikā, 116,	258
Kávyāprakās'a-vistárikā, ...	210
Kes'ava Paṇḍita, ..	42
Kes'ava S'armá, ...	300
Khaṇḍa Deva, ..	156
Kirátárjuníya, ...	215
Koṇárka, ..	1
Kramadípikā, ...	132, 215
Kramadís'vara, ..	162
Krama-sandarbha, 231, 235,
243, 244,	245
Kṛishṇa, 1, 23, 37, 62, 69,
104, 117, 132, 141, 172,
175, 199, 233, 237, 241,
247, 248, 249,	303
Kṛishṇa Bhaṭṭa, ...	13
Kṛishṇachandra Rájá, ...	171
Kṛishṇamohana, ..	119
Kṛishṇarāma, ..	176
Kṛishṇa Śeṣha, ..	45
Kṛishṇa Śiñha, ..	276
Kṛishṇa Tírtha, ..	74
Kṛitavírya, ..	196
Kumáрила Bhaṭṭa, 151,	153
Kumudánanda, ..	209
Kuvera, ..	57
Laghu-chandrikā, ..	94
Laghuvṛitti, ..	13
Lakshmaṇa Sena, 102,	117
Lakshmidēva, ..	56
Lakshmidhara, ..	204
Lakshmi-dhara Suri, 264,	273
Lakshmínṛisīñha Bhaṭṭa,	77
Lalitá, ..	103

	Page
Lalita-rahasya, ...	249
Lalitá-stava-ratna, ..	103
Látýáyana, ...	57
Laugákshi Bháskara, ..	92
Les'a-saṅgraha, ..	153
Lílávati, ..	173
Lílávati-rahasya, ..	173
Lokanátha Chakravartí, ..	239
Mádhava Achárya, 63, 82,	97
Mádhava, ...	8, 14
Mádhava Deva, ...	56
Mádhava Kara, 178,	207
Mádhúsúdana, ..	87
Mádhúsúdana Sarasvatí, 5, 34,
62, 70, 80, 94, 98, 120, 135, 252	
Mádhúsúdani-ṭikā, ...	5
Mággha, ..	163, 206
Mahábhárata, 33, 57,	90
Mahádeva, ..	67, 229
Mahágāṇes'a Purāṇa, ...	27
Mahákavi Chakrachudá-
maṇi, ..	57
Mahákshapaṇaka, ..	28
Mahámudgala Achárya, ...	12
Mahánámní, ..	161
Mahánámní-parísishṭa, ..	161
Mahásiddhānta, ..	144
Mahávrata, ..	15
Mahes'vara, ..	154
Mahes'vara Nyáyalañkára, 115	
Mahes'a Thákura, ..	128
Mahidhara, ..	295
Mahu, ...	13
Maitrávaruṇa, ..	18
Maitrávaruṇa-prayoga, ..	18
Maitreya, ..	107
Málañchi, ..	204

	<i>Page</i>
Málava,	57
Mana-charitra,	49
Mánañka Mahibhuka, ...	22
Mána Siñha,	276
Mañchanáya,	17
Máñdukya Upanishad, 10	79
Máñdukyopanishad-bhá-
shya,	10
Mañgala-chañḍi,	6
Mañgala-pújá-prayoga, ...	6
Mañjanátha,	17
Manohara Sarmá,	297
Mantra-bhágavata,	104
Mantra-chandriká,	291
Mantra-chintámañi,	195
Mantra-mahodadhi, 295,	296
Mantra-mahodadhi-nauká,	295
Mantra-rahasya-prakás'iká,	104
Manyáloka,	126, 128
Manyáloka-darpaṇa,	128
Márkaṇḍa Purāṇa,	270
Mártanḍa-tilaka Svámin,	125
Másaka,	58
Mathuránátha Kavi, Mahá-
mahopádhyáya,	175
Mathuránátha Śiromañi, ..	173
Mathuránátha Tarkavági-
sa,	119
Matsya-deva,	276
Matsya Purāṇa,	84
Mayúra Bhaṭṭa,	214
Mimáñsá-leś'a-saṅgraha, ..	153
Mimáñsá-sarvas'va,	102
Mimáñsa-s'ástra-sarvas'-
va,	102
Mimáñsá-vártika,	151
Mitákshará,	260

	<i>Page</i>
Mitra, Dr., ... 13, 15,	237
Mitravindesliṭi,	146
Mudrá-rákshasa,	227
Mudrá-rákshasa-purvapí-
ṭhiká,	227
Mugdhabodha,	123, 169
Mugdhabodha-tíka,	169
Muhurtta-ratnákara,	266
Muktáphala,	67
Mukunda Govinda, 48,	81
Müller, M.,	55, 88
Náda káriká-vṛitti,	47
Naimisáranya,	94
Naishadha,	101, 211
Naishadha-dípiká,	101
Nakshatreshṭáḍi,	145
Nakula,	217
Nala,	33, 101
Námamálá,	152
Nánaushadhavidhi,	208
Nárada,	94
Nárada-pañcharátra,	274
Nárad Purāṇa,	255
Narahari,	101
Naras'iñha Suri,	44
Naranárayaṇa,	72
Naranárayaṇa Vidyávinoda
Achárya,	209
Naráyaṇa,	55, 162, 299
Naráyaṇa Bhaṭṭá, 166, 196,	301
Naráyaṇa Muni,	265
Naráyaṇa Tírtha,	94
Nesṭṛi,	32
Nesṭṛi-prayoga,	32
Nibandha-tattva-dípa,	47
Nigudhártha dípiká,	71
Nílákantha, 48, 55,	104

	Page
Nilámbara Mukarji, ...	57
Nílasarasvatí, ...	229
Nirájana, ...	169
Nirájana-prakás'a, ...	169
Nirmalāñjana, ...	93
Nirṇayámṛita, ...	285
Nis'chayatva-nirukti, ...	43
Níti-s'ataka, ...	40
Nityánanda, ...	199, 203
Nivid, ...	150
Nyáya-chintāmaṇi, ...	225
Nyáya-makaranda, ...	259
Nyáya-ratnamálá, ...	134
Nyáya-síddhānta-mañjarí, ...	31, 56
Nyáya-síddhānta-mañjarí-
dīpiká, ...	56
Nyáya-síddhānta-mañjarí-
vyākhyá, ...	31
Nyáya-suddhi, ...	93
Nyáya Sūtra, ...	100
Nyáya-trisūtri-vártika, ...	100
Nyáya-vártika, ...	125
Nyáya-vártika-tátparya-
tīkā, ...	125
Nyáya-víthi, ...	93
Oḍasaṅkara, ...	271
Padachandriká, ...	273
Padārthadarsha-tīkā, ...	296
Padārtha-khaṇḍana Tīp-
paní, ...	91
Padayojaniká, ...	74
Paiṅgala Upanishad, ...	31
Pañcha-bhúta-viveka, ...	71
Pañcha-bhúta-viveka-dīpiká, ...	71
Pañcha-kalpa, ...	272
Pañcha-svara, ...	76
Pañcha-tattva-prakás'a, ...	48

	Page
Pañchholi-bhagavadgítatīkā, ...	274
Pāṇḍava, ...	217
Pāpīni, ...	65, 209
Paramánanda Chakravartí, ...	210
Paramátma-sandarbha, ...	238
Parásara, ...	107, 144
Parásara-horá, ...	107
Paras'uráma Muṇi, ...	69
Parimala-tīkā, ...	33
Paroksha-jñána, ...	49
Párvatí-pariṇaya, ...	57
Pashubandha, ...	41
Pasupati Bhaṭṭa, ...	117
Pavamána, 14, 16, 17, 50, ...	136
Pavamána-homa, ...	50
Pavamána-vámana-s'ukta, ...	14
Pavamána-vidhi, ...	16
Piṅgala, ...	31, 172
Piṅgala-tīkā, ...	172
Poley, M., ...	9
Prabhákara, ...	93
Prahláda, ...	42
Prahláda Champu, ...	42
Prajápati, ...	76
Prakarana-pañchiká, ...	93
Prákrítapáda-tīkā, ...	162
Pramána-páráyana, ...	93
Prárthaná-s'ataka, ...	167
Pratáparudra, Rájá, ...	141
Prátis'ákhya, ...	54, 87
Prátis'ákhya-bhášhya, ...	54
Pratyaksha-khaṇḍa, 126, 127, 128	
Pratyaksha-manididhiti-
vyākhyá-vivechana, ...	127
Pravratika-jñána-nirúpaṇa, ...	162
Práyas'chitta-saṅkshépa, ...	153
Prayoga-chúdamṇi, ...	22

	<i>Page</i>
Prayoga-ratna,...	... 66
Prayūga, ...	... 150
Prithvirāja, ...	... 276
Prītisandarbha,...	... 241
Puṇḍarīka Viṭṭhala, ...	... 152
Púrnamāsa, ...	10, 17
Púrva-mimāṁsā-saṅgraha,	92
Pushkara, ...	... 1
Rádhá, 117, 202, 298,	303
Rádhákánta Deva, Rájá
Sir, ...	... 85
Rádhákṛishṇa Vedānta-
vágís'a, ...	... 89
Rádhá-rasa-mañjarí, ...	... 202
Rádhá-vinoda-vyākhyá, ...	... 299
Rághava, ...	... 84
Raghudeva Tarkálaṅkára,	43
Raghunandana, ...	22, 213
Raghunátha, ...	8, 36, 127
Raghunátha Sárvaabhauma
Bhaṭṭáchárya, ...	... 240
Rághunátha Śiromaṇi, 54,	122
Raghuvaṁs'a, ...	... 39
Rahasya-chhalákshara, ...	... 38
Rájanárayana Bose, Bábu,	9
Rájas'ekhara, ...	... 154
Rájasúya, ...	... 72
Rajendra Tarkavágís'a
Bhaṭṭáchárya, ...	... 249
Ráma, 12, 33, 89, 94, 104,	119
Rámabhadra Sidhántavá-
gís'a, ...	... 125
Rámabhadra Yati, ...	... 89
Rámachandra, ...	... 64
Rámachandra Bhaṭṭa, ...	... 283
Rámachandra Kavi, ...	... 298
Rámachandra Yajvana, ...	... 164

	<i>Page</i>
Rámagovinda Chakravartí,	289
Rámakaṇṭha, ...	... 47
Rámakiṅkara, ...	... 48
Rámakṛishṇa, 71, 129, 212,
222,	267
Rámakṛishṇa Bhaṭṭa, ...	... 196
Rámakṛishṇa Mís'ra, ...	... 86
Ramala-pras'na, ...	... 102
Ramala-sára, ...	... 77
Rámalílámṛita,...	... 119
Rámalílámṛita-krama-dí-
piká, ...	... 120
Ránamohana Ráya, Rájá,	9
Rámánanda Ráya, ...	... 142
Rámánanda Sarasvatí, ...	... 81
Rámanidhi, ...	... 167
Rámánuja, ...	... 140
Rámarāja, Mahárāja, ...	... 67
Rámaráma, ...	... 203
Rámáryá-s'ataka, ...	... 12
Ráma Siṅha, ...	... 276
Ráma Sunyamin, ...	... 89
Ráma Tírtha, ...	73, 74
Rámáyana, ...	26, 94
Rámes'vara, ...	... 262
Rámes'vara Bhaṭṭa Súrí, 66,	166
Ranabíra Siṅha, ...	... 272
Raṅgabhṛiṅgavallí, ...	... 37
Raṅgáchárya, ...	... 37
Raṅganátha, ...	... 299
Raṅgarāja Adhvarindra,...	263
Raṅgarāja Díkshita, 91,	147
Rasa-kaumudí,...	... 178
Rasamañjarí, ...	... 294
Rasamañjarí-ṭiká, ...	... 294
Rasapradípa, ...	... 292
Rasendra-chintámaní, ...	... 39

	Page
asika-rañjaní,...	... 294
atnákara, ...	... 276
atna-kosha, ...	... 49
Ratna-traya-parikshá satíka,	263
Ratnávalí, ...	... 57
Ráyamukuta, ...	... 273
Rekhájátaka-sudhákara, ...	109
Rig Veda, 15, 54, 83, 87,	105, 110, 111, 115
Rig-vidhána, ...	... 111
Rik Sañhitá, ...	87, 160
Rik-sañkhyá-paris'ishṭa, ...	160
Roer, Dr. E., ...	... 9
Ruchidatta Mahámaho-	
pádhyáya, ...	... 126
Rudra Achárya, ...	... 44
Rudra Nyáyaváchaspati,...	127
Rugvinis'chaya, ...	... 207
Rúpa Gos'vámí, 117, 203,	248
Sábdabodha-prakrítýá, ...	267
S'abda-kalpadruma, ...	85
S'abda-kaustubha, ...	65
Sabda-prámánya-rahasya,	173
S'abdárnnavábhidhána, ...	85
Sabdas'akti-prakás'íká, ...	125
Sabdas'akti-prakás'íká-	
prabodhiní, ...	... 125
Sachchidánanda Tírtha, ...	51
Sadás'iva Kavirája Gos'-	
vámí, ...	... 199
Sadás'ivendra Sarasvatí, ...	262
Sádhana-dípiká, ...	301
Sadupahára-ratnákara, ...	236
Sahasropades'í, ...	73
Sákala Sañhitá, ...	145
S'aktiváda, ...	122
S'aktiñchára, ...	122

	Page
S'álihotra, ...	217
Sáliká, ...	93
Sálikanatha Mis'ra, Mahá	
Mahopádhyáya, ...	93
Sámánya-lakshana-dídhití,	54
Sámánya-lakshana-dídhití-	
ṭippañi, ...	54
Sámánya Sútra, ...	112
Sámánya-sútra-bhášhya, ...	70
Sáma Sañhitá, ...	161
Sáma Veda, ...	12, 35
Sámba, ...	1
Samrát Sthapatyagnichít,	64
Sanatasujáta, ...	90
Sanatsujátíya-vivarana, ...	90
Sangu Sena, ...	204
Sañhitá-vivṛiti, ...	86
Sañjna-samuchchaya, ...	79
Saṅkalpa-kaumudí, ...	222
Saṅkara, 46, 79, 80, 83, 85,	170, 252
Saṅkara Achárya, 9, 34, 52,	73, 81, 90, 121, 158,
	250, 298, 300
Saṅkara Bhaṭṭa, ...	292
Saṅkaránanda, ...	9
Saṅkaránanda Sarasvatí, ...	61
Saṅkshipta-sára, 162, 209,	212
Sannyása-gráhya-paddhati,	11
Sannyása-prayoga, ...	11
Sannyási, ...	11
Saṅskára-paddhati, ...	20
S'ántanaví Chanḍítiká, ...	270
Sántanu Chakravartí, ...	270
S'ántirasa-náṭaka, ...	268
S'ánti yoga, ...	272
Saptas'ati, ...	40

	Page
Sapta-sūtrī, ...	11
Sārabodhinī, ...	46
Sāra-saṅgraha, ...	303
Sārasvata, ...	26
Sārasvatī-prakriyā, ...	26
Sarvadarsana Saṅgraha, ...	97
Sarvānanda Kavi, ...	236
S'āstra-siddhānta-les'a, 153,	164
S'āstra-siddhānta-les'a-saṅ-
graha, ...	91, 147
Satkṛitya-muktāvali, ...	240
S'ats'ayiyā, ...	23
Satyajit, ...	1
Saubhāgya-varddhinī, ...	298
Saubhari, ...	75
Saubhari Saṅhitā, ...	75
S'aunaka, ...	55, 105
Saunakara Achārya, 110,	111
Sāyana Achārya, 19,	24
Setu-saṅgraha, ...	123
Siddhānta chandrikā, 89,	207
Siddhānta-chandrikā-tīkā, 92	
Siddhānta-kaumudī, ...	36
Siddhānta-les'a, 91,	147
Siddhāntales'a-vādārtha-
prakāś'a, ...	164
Siddhānta S'īromaṇi, ...	18
Siddhānta-vindu, 80,	120
Siddhes'vara, ...	203
S'ighrabodhinī, ...	152
S'ikhares'vara, ...	204
Siṅha-siddhānta-sindhu, ...	197
Sis'uhitā, ...	176
Sis'upāla-badha-tīkā, ...	163
S'iva, 2, 84, 195, 262,	263
Sivachandra Siddhānta, 89,	92
Sivādāsa Sena, ...	204

	Page
S'ivadatta Mis'ra, ...	79
S'iva Gītā, ...	84
S'ivānanda Gos'vamī, ...	197
Sivanārāyaṇa Ghosha, ...	169
S'ivaprasāda Tarkapaṇ-
chānana, ...	123
S'iva Purāṇa, ...	136
Sivarāma Bhaṭṭa, 291,	296
Sivāśṭamurti-tattva-pra-
kāś'a, ...	262
Smṛitisāra, ...	213
Smṛiti Sarvas'va, ...	102
Smṛiti-sudhākara, ...	271
Smṛiti-vyāvasthā, ...	130
Soma-prayoga, 20,	65
Somotpatti, ...	160
Sphoṭa-tattva, ...	45
Sphoṭa-vāda, ...	45
S'rāddha-chintāmaṇi, ...	223
S'rāddha-darpaṇa, ...	226
S'rāddha-kāṇḍa, ...	273
S'rāddha-karma-vidhi, ...	264
S'rīdeva Bhaṭṭa, ...	276
S'rīdhara Svāmī, 140,	231
S'rīharsha, ...	57, 211
S'rīharsha Charita, ...	57
S'rīharsha Deva, ...	39
S'rīkaṇṭha, ...	56
S'rīkrishṇa Nyāyavāgīś'a
Bhaṭṭāchārya, ...	31
S'rīkrishṇa-sandarbha, ...	234
S'rīkrishṇa-stavamālā, ...	175
S'rīpati, ...	77
S'rīpati Bhaṭṭa, ...	42
S'rīrāma-chandrāryashṭo-
ttara-s'ataka, ...	12
S'rīvatsa S'armā, ...	46

	Page		Page
S'rivikrama, ...	33	Tárábhakti-taraṅginí, ...	171
S'rútabodha, ...	297	Táráchandra, ...	294
S'rutabodha-ṭiká, ...	297	Táránátha Váchaspatí, ...	121
S'rutisára-samudharana, ...	157	Táratamya-stava, ...	16
Stavamálá, ...	117	Táratamya-stava-vyákhyá, ...	16
Stavávalí, ...	201	Tará-vilásodaya, ...	168
Subodhiní, 36, 203, 209, ...	297	Tarkámṛita, ...	55, 103
Subrahmanya, ...	6, 14	Tarkámṛita-chasaka, ...	55
Subrahmanya-prayoga, ...	6	Tarka-prasaṅga, ...	51
Subrahmanya-Sáma, ...	6	Tarka-saṅgraha, ...	259
S'uddhánanda, ...	79	Tarka-saṅgrahá-dípiká, ...	259
S'uddhyádi-saṅgraha, ...	123	Tattva-chandṛiká, ...	204
S'uddhyádi-vyávasthá-saṅk-
shepa, ...	130	Tattva-sandarbhá, ...	245
Sundararája, ...	63	Tattva-saṅgraha, ...	265
Sulva-pradípa, ...	63	Tattva-sára, ...	158
Sulva-pradipa-vivarana, ...	63	Tawney, C. H., ...	40
Sulva-sútra, ...	63	Tithi-nirṇaya, ...	264
Suparna-chití paddhati, ...	64	Tomara Rájádhirája, ...	270
Súrya, ...	1	Toṭaka Áchárya, ...	157
Súryástaka ṭiká, ...	214	Trilokanátha Chudámaṇi, ...	298
Súryadása, ...	64	Trimalla Bhaṭṭa, ...	292
Suryárghyadána-prayoga, ...	156	Tripurá, ...	182
Súrya Sen, ...	282	Tripurá-paddhati, ...	182
Súta, ...	94	Tryambaka, ...	13
S'vara-manjarí, ...	44	Uddharana, ...	204, 270
Svátmáráma, ...	105	Udyoga Parva, ...	90
Svayamprakás'a Sarasvatí, ...	153	Udyotakara, ...	125
Svayamprakás'a Yati, ...	85	Udyotakara Áchárya, ...	100
Syádvád-manjarí, ...	97	Uhachhaláakshara, ...	35
Syámá, ...	175	Uha Gána, ...	35
Syámá-kalpa-latiká, ...	175	Upades'a-sahasrì, ...	73, 74
Taittiríya Saṅhitá, ...	41	Upadesa-sútra, ...	113
Taittiríya Upanishad, ...	8	Opadesa-sútra-vivṛiti, ...	113
Taittiriyanishad-bhášhya, ...	8	Upamána-khaṇḍa, ...	226
Tantraratra, ...	159	Upanishad-bráhmaṇa, ...	12
Tantraratra-ṭiká, ...	159	Utkala, ...	1
		Uvaṭa, ...	55

	Page		Page
Váchaspati, ...	34	Vedánta-Kalpalatá-tíká, ...	34
Váchaspati Mís'ra, 125,	223	Vedánta-kalpataru-pari-	
Vádaráyana, ...	113	mala, ...	34
Vádaráyana-pras'na, ...	113	Vedánta-saṁjñá-nirúpaṇa,	82
Vaidyanátha, ...	156	Vedánta-saṁjñá-prakṛiyá,	82
Vaidyarahasya Paddhati,	78	Vedánta-tattva-traya-nirú-	
Vaikanṭha Puri, ...	268	paṇa, ...	265
Vaishamyoddharaní, ...	215	Venidatta, ...	48
Vaishṇava, 1, 38, 42, 62,	215	Vibudhopades'a, ...	65
Vaishṇavábhidhána, ...	201	Vidagdha-mádhava, ...	172
Vaishṇavoddharvni, ...	201	Vidagdha-mukhamanḍana,	294
Vais'eshika-sútrapaskára,...	170	Vidhiváda-tíká, ...	119
Vajraṭa, ...	55	Vidvad-bhushaṇa, ...	44
Vákya-dípiká, ...	265	Vidvanmanohará, ...	294
Vákya-sudhá, ...	52, 298	Vidyá-kalpa Súra, ...	69
Vákya-sudhá-vivaraṇa, ...	52	Vidyápati, ...	78
Vákya-váda, ...	265	Vidyá-prakás'a-chikitsá, ...	53
Vallabha Achárya, 38,	173	Vidyáránya Svámí, ...	82
Vallabha Deva, ...	162	Vidyávinoda, ...	163
Válmíkí, ...	26, 94	Viháravápí, ...	14
Vámana Achárya Sárva-		Viháridása, ...	23
bhauma, ...	172	Vihári S'atsayyá, ...	23
Vámana S'ukta, ...	15	Vijayádatta, ...	217
Vanájjimas'vani-raṇjana, ...	50	Vijñána-navka, ...	300
Vánes'vara, ...	162, 209	Vilakshaṇa-chaturdas'aka,	199
Vaṅkimadása, ...	215	Vinduságara, ...	2
Vaṅs'idhara, ...	78	Virajá Kshetra, ...	2
Varáha Mihira, 11, 86,	207	Vis'ákhá Deva, ...	227
Varsha-kaumudí, ...	118	Vishṇu, 1, 132, 252,	263
Varuṇa, ...	15	Vishṇu Siṅha, ...	276
Vásaná-bhášhya, ...	18	Vis'vanátha, ...	8
Vásavadattá, ...	57	Vis'vanátha Chakravartí, ...	200
Vásudeva, ...	1, 168	Vis'va-prakás'a, ...	154
Vatuka Bhairava, ...	195	Vis'ves'vara Sarasvatí, 70, 80,	99
Vatuka-bhairava-stava, ...	195	Viṭhala Bhaṭṭa, ...	284
Váyu Purána, ...	252	Viṭhala, ...	16
Vedánta-kalpalatá, ...	34	Vivaranopanyása, ...	46

	<i>Page</i>		<i>Page</i>
Viveka-sāra, ...	24	Vyāsa, 14, 34, 48, 81, 87,	
Vopadeva, 67, 123, 169,	205	94, 113, 143, 252,	255
Vṛiddhāryabhaṭa Siddhān-		Vyāsa-siddhānta, ...	143
ta, ...	143	Vyāvasthā-sārasaṅgraha,...	289
Vṛihad-rig-vidhāna, ...	110	Vyūha-navarātra, ...	161
Vṛihajjātaka, ...	11	Yādava Vidyābhūṣaṇa, ...	213
Vṛihannārada Pañcharātra,	274	Yajñatantra-sudhānidhi,...	19
Vṛihannīla Tantra, ...	229	Yājñavalkya, ...	260
Vṛihaspati, ...	108	Yajur Veda, ...	72, 116
Vṛihaspati Saṅhitā, ...	108	Yajurvedi-kushaṇḍikā, ...	116
Vṛihat Saṅhitā, ...	86	Yasavanta-bhāskara, ...	269
Vṛindāvana, ...	172	Yasavanta Siṅha, Prince,...	269
Vṛitta-muktāvalī, ...	50	Yogāmṛita, ...	183, 203
Vyādī, ...	87	Yoga-tārāvalī, ...	250
Vyāli, ...	87	Yudhishṭhira, ...	75

NOTICES OF SANSKRIT MSS.

No. 1362. कपिलसंहिता ।

Substance, Palm leaf, $14\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Folia, 65. Lines, 4 on a page. Extent, 1,186 ślokaś. Character, Uriyá. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India; another copy, Calcutta, Bábu Rájendralála Mitra. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Kapila Sañhitá. A legendary account of the sacred places, temples, pools and groves of Orissa. By Kapila. The work is probably the most ancient of the several which treat of the holy places of Orissa. It opens in the usual Puránic form with an enquiry from Satyajit, in reply to whom Kapila recites what he had heard from Bharadvája in reply to a similar question from an assembly of sages at the sacred pool of Pushkara. Judging from the places described, the work cannot date from an earlier age than the 8th century, nor is it likely to be later than the 11th century. The author evinces no marked sectarian tendency, and his praises are on the whole very fairly distributed; though the fact of his placing Bhuvanes'vara at the end would imply that at heart he was a Vaishnava. He has nothing to say about the orgies of the Tántric ritual, and the leaning is, whenever noticeable, in favour of Vishnu.

Contents :—Chapter I. Introduction. II. The merits of Utkala, and a detail of the circumstances which led the river Ganges to appear in that country. III—IV. The sacred places of Vishnu in Utkala; the story of Indradyumna; and his building a temple for Jagannátha. V. The minor temples and pools of Puri. VI. Origin of the sanctity of Konárák; story of Sám̐ba, son of Kṛishṇa, who recovered from an attack of leprosy by worshipping Súrya at Konárák. VII—VIII. Antiqui-

ties of Virajā Kshetra, modern Jājapur. IX. Ditto of Ālti. X. Location and merits of Ekāmra Kshetra, modern Bhuvanes'vara. XI. S'iva's journey from Benares to Ekāmra. XII. Origin of Vinduságara. XIII. Merits of visiting some of the principal temples and pools of Bhuvanes'vara, and of eating of the remnants of offerings to S'iva. XIV. Story of Vásudeva's sojourn at Ekāmra; merits of some of the minor temples. XV. Rámes'vara and other temples to the north of Vásudeva. XVI. Temples to the south of Siddhes'vara. XVII. Origin of the Gandhavatí river. XVIII. Story of the demons Kirti and Vása, and the praise of performing certain rites on particular days at Vinduságara. XIX. The fasts and festivals of the different gods and goddesses of Bhuvanes'vara. XX. The rivers Bhárgaví, Pushpabhadrá, Dhadichí, Práchigupta Sarasvatí, and some of the minor pools. XXI. Instructions in theology and faith, and merits of devotion to Hari and Hara.

Beginning. नारायणं नमस्कृत्य नरश्चैव नरोत्तमम् ।

देवीं सरस्वतीं व्यासं ततो जयमुदीरयेत् ॥

पान्तु वो जलदश्यासाः शार्ङ्गच्याघातकर्कशाः ।

चैल्लोक्यमण्डलसम्प्राप्त्यत्वारो हरिवाहवः ॥

सत्यजिदुवाच । मया च तानि क्षेत्राणि श्रुतान्यघहराणि च ।

End. ज्ञानयोगमहो यत्नं न वाच्यं संशयात्मनि ।

य इदं परमं गुह्यं ज्ञानयोगं पठेन्नरः ।

शृणुयादपि भक्त्या यः स शान्तिमधिगच्छति ॥

Colophon. इति श्रीकपिलसंहितायामेकविंशोऽध्यायः ।

विषयः । अत्रैकविंशत्यध्यायाः सन्ति, तत्र प्रथमे अध्याये, उत्कलदेशे किं पुणं किं तीर्थं का देवता आश्रमश्च क इति सत्यजित्प्रश्नः । पुष्कारवनस्थितविष्णुणामां भरद्वाजसह संवादच्छलेन उत्तरप्रश्नस्योत्तरं ।

१ अ०, ओङ्गदेशमाहात्म्यवर्णनेच्छूनामृषीणां भरद्वाजं प्रति प्रश्नः । भरद्वाजः सुकान्तिपुलहर्षिसंवादच्छलेन उत्कलदेशस्य माहात्म्यं कथयामास ।

२ अ०, श्रीक्षन्तीर्थक्षेत्रविषये ऋषीणां प्रश्नः । लवणसमुद्रतीरे नीलाद्रिपर्वते पुरुषोत्तमक्षेत्रनिर्णयकथनं । ब्रह्मपञ्चमसप्तकोत्यब्रेन्द्रयुक्तराजभयानीलाद्रिपर्वताद्यमराजस्य स्वपुरीगमनं ।

३ अ०, शिवपूजनपूर्वकं नीलाद्रौ इन्द्रयुक्त्स्य गमनं । तत्र ब्रह्मप्रेषितनारददर्शनं । नारदं प्रति स्वच्छुःस्यन्दनादिविषये प्रश्नः । पाषाणविग्रहस्य रोहिणीतीर्थस्य च

विषयः । पातालगमनं नारदः कथयामास । तच्छ्रुत्वा राजा मूर्च्छितोऽपतत् । नारदस्त-
मुत्थाप्योवाच राजन् । तवोपकारार्थं ब्रह्मणा प्रेषितोऽहं । जगन्नाथः पुनरवतरि-
ष्यति इत्याद्युक्तिः । ततः शङ्खचक्राङ्कितकाष्ठत्रयस्य समुद्रे दर्शनं । तन्निकटे सर्वेषां
देवानां गमनं । विश्वकर्मेणा उक्तकाष्ठयोर्जगन्नाथादीनां मूर्तित्रयनिर्माणं । देव-
लोकसमागतब्रह्मादिभिस्त्वासां प्रतिष्ठाकरणं । स्वकीयोत्सवकरणविषये राजानं प्रति
जगन्नाथवाक्यं । श्रीपुरुषोत्तमाराधनेन राज्ञो मुक्तिः ।

५ अ०, श्रीपुरुषोत्तमज्ञेयस्थतीर्थकीर्तनं । उक्ततीर्थोदगाहनस्य तत्रत्यदेवदर्शनस्य च
फलं । पुरुषोत्तमज्ञेयनिर्वचने तन्माहात्म्यकथनं । महाप्रसादमन्त्रणमहिमा । यमे-
श्वरसन्निधाने तपश्चरणविधिः ।

६ अ०, साम्बकुष्ठोत्पत्तिकारणवृत्तान्तः । सैत्रेयवने श्रीकृष्णाज्ञानुसारेण साम्बस्य
कुष्ठनिवृत्त्यर्थं तपश्चरणं स्वर्याराधनञ्च । साम्बस्य स्वधामगमनं । तद्वनवासव्यत्यु-
फलं । तत्रत्यतीर्थस्नानदेवदर्शनफलकथनं ।

७ अ०, विरजाज्ञेयमाहात्म्यं । तत्रत्यवराहादिदेवदर्शनपूजनान्मुक्तिः । तत्रत्यतीर्थ-
स्नानफलादिः ।

८ अ०, पुनरपि विरजाज्ञेयान्तर्गतगुह्यतीर्थस्नानफलं ।

९ अ०, विरजैकाग्रयोर्मध्ये कैलासपर्वतोत्तरेण । तन्निवासफलं । तत्रत्यदेवतीर्थ-
दर्शनस्नानादिफलं । सौदासस्य तपश्चरणं ।

१० अ०, एकाग्रवने जगन्नाथदेवस्य विश्वेश्वरदेवस्य च अवस्थितिविषयको वृत्तान्तः ।

११ अ०, बह्मज्जनसमागमेन काशीवासे उपद्रवं ज्ञात्वा नारदोपदेशतः शङ्करस्य सपरि-
वारस्य एकाग्रवने गमनं । वासुदेवनिकटे स्ववासार्थं महादेवस्य स्थानप्रार्थना,
काश्यगमने प्रतिज्ञा च ।

१२ अ०, विन्दुसरोवरस्योत्पत्तिस्तत्त्वज्ञानादिमाहात्म्यकथनं च ।

१३ अ०, एकाग्रवने शरीरत्यागे कीटपतङ्गादीनामपि शिवलोकप्राप्तिः । एकाग्रवन-
वासतत्परिक्रमणतत्रत्यदेवपूजनादिफलं । एकाग्रशब्दव्युत्पत्तिः । तिक्तसाष्टचर्येति-
हासमाहात्म्यादिकथनं ।

१४ अ०, वासुदेवस्य वैकुण्ठान्यज्ञेयादिपरित्यागादिकारणदर्शनं । तत्र वने गमनेच्छा-
फलं । श्रीकृष्णनामोच्चारणादिफलं । वासुदेवस्य परब्रह्मलिनिरूपणं । उग्रभागे
मन्त्रजपादिफलं । मन्त्राधिकारिनिर्णयः । एकाग्रवनस्यब्रह्मेश्वरादिमहादेवादि-
दर्शनपूजनादिफलम् । कपिलकुण्डस्नानादिफलं । मार्गकृष्णाष्टम्यां पापनाशन-
तीर्थं पिबकार्यकरणफलं ।

१५ अ०, वासुदेवस्योत्तरभागस्यरामचन्द्राश्रमस्यरामेश्वरशिवशोकतीर्थदिदर्शनं ।

- १६ सिद्धेश्वरदक्षिणस्थितकेदारेश्वरचतुर्दिङ्निवासफलं । गौरीदर्शनफलं । केदार-
कुण्डोत्पत्तिः । अपुनर्जन्मकारणं । मन्त्रसिद्ध्यापायादिकथनं । दाक्षायण्यग्निप्रवेश-
पुनर्जन्मविवाहादिवर्णनं । गङ्गाहिमालययोस्तत्र गमनादिकथनं । केदारेश्वरप्रा-
सादनिर्माणतत्प्रतिष्ठारुद्रलिङ्गदर्शनफलादिकीर्तनं ।
- १७, अ०, गन्धवतीवृत्तान्तः । एतत्तीरस्थसन्धादेवकथनं । एकाग्रस्य प्रधानशिवाग्रमल-
कथनं । गन्धवतीमाहात्म्यादिकथनं । तत्रत्यमेघेश्वरादितीर्थकथनं । सूक्ष्मेश्वर-
निकटे पिण्डदानफलादिः । नारदापदेशत ऋषीणामवागमनं । गन्धवतीप्रशंसा ।
- १८ अ०, कीर्तिवासयोरसुरयोर्वृत्तान्तः । खर्णकूटस्थतीर्थानां वर्णनं । चातुर्मास्यव्रत-
कथनादिः ।
- १९ अ०, एकाग्रस्थितदेवानां तिथिविशेषे याचोत्सवादिकथनं ।
- २० अ०, महानदीसमुत्पन्नदीनामोल्लेखः । प्राचीगुप्तसरस्वत्यादितीर्थतत्तीरस्थशिव-
लिङ्गादिकथनं ।
- २१ अ०, ज्ञानयोगकथनं । हरिहरयोः श्रद्धामक्तिप्रकाशादिः ॥

No. 1363. आश्वलायनब्रह्मत्वप्रयोगः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 9. Lines, 9—10 on a page. Extent, 146 s'lokas. Character, Nāgāra. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Corrected.

As'valāyana-brahmatva-prayoga. A guide to the performance of the duties pertaining to the Brahmā at a sacrifice, according to the rules of As'valāyana. Anonymous.

Beginning. ॐ चातुर्मास्येषु अग्निप्रणयनात् पूर्व' निरसनोपवेशने जपहीने कुर्यात् । प्रणी-
यमानेऽग्नौ ब्रजताम्रलिजां दक्षिणतो ब्रजनाशुः शिशान इति त्रयोदशचं सूक्तं
जपेत् ।

End. अन्नवेद्यमाण इत्यादिसन्निदाधानान्तं पशुवत् । संस्थितायां मैत्रावरुणमाया-
श्वेत्यादि समानम् । उपस्थानान्तं तीर्थेन निष्क्रामेत् ।

Colophon. इति आश्वलायनब्रह्मत्वं समाप्तम् ।

विषयः । आश्वनीयगार्हपत्योपस्थानं । चालालमार्जनं । प्रवर्गधर्मोपक्रमः । हविः-
प्रार्थनादिकथनं ।

No. 1364. श्रीभगवद्गीता-गूढार्थदीपिका, मूलसंहिता ।

Substance, country-made paper, $10 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 147. Lines, 11—12—13 on a page. Extent, 7,360 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Bhagavadgītā-gūḍhārtha-dīpikā alias *Gūḍhārtha-dīpikā*, alias *Madhusūdanī-Tīkā*. A commentary on the Bhagavad Gītā. By Madhusūdana Sarasvatī. The work is held in high esteem by the modern or non-dual school of Vedāntists. The MS. is incomplete, extending to the 12th chapter only.

Beginning. भगवत्पादभाष्यार्थमाज्ञोच्चातिप्रयत्नतः ।

प्रायः प्रतिपदं कुर्वे गीतागूढार्थदीपिकां ॥ १ ॥

सचेतुकस्य संसारस्यात्यन्तोपरमात्मकम् ।

परं निश्चेयसं गीताशास्त्रस्योक्तं प्रयोजनम् ॥ २ ॥

End. (खण्डितं) ।

विषयः । श्रीमद्भगवद्गीतागूढार्थभाष्यानं । टीकैषा द्वादशाध्यायपर्यन्तास्ति ।
(अतः खण्डिता)

No. 1365. आधानप्रयोगः, आपस्तम्बशास्त्रीयः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 18. Lines, 9—10 on a page. Extent, 324 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Ādhāna-prayoga. Guide to the details for establishing a household fire, and for the performance of the several rites connected with it. The work is founded on the rules of Āpastamba. Anonymous.

Beginning. अथ आधानप्रयोग उच्यते । प्रातरौपासनं ऋता दर्भेष्वशीनो दर्भान्धारय-
माणः पवित्रपाणिः । इत्यादिः ।

End. हविःशेषोद्वासनाविधयश्च बभूव यज्ञश्च च वर्जः (?) ब्राह्मणसन्तर्पणान्तं सन्निष्ठते ।
आधान इष्टिं समापयति ।

Contents. इति पवसानेष्टिः । इत्यापस्तम्ब आधानप्रयोगः ।

विषयः । पवसानेष्टिः । ऋषीभूताधानप्रयोगकथनं ।

No. 1366. सुब्रह्मण्यप्रयोगः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 4. Lines, 8—9—10 on a page. Extent, 152 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Subrahmanya-prayoga. Rules for the reading of the Subrahmanya Sāma hymns at the Agnishtoma and other Soma rites. Anonymous.

Beginning. अथ सुब्रह्मण्यप्रयोगः । अथ यज्ञशर्मा ज्योतिष्टोमेनाग्निष्टोमसंस्थेन रथन्तरष्टेन द्वादशशतगावदक्षिणेन (?) सोमेन यजते ।

End. अपो अद्यान्वचारिषं रसेन समगन्महि ।

पयस्वानग्र आगच्छि तमासं हज्ज वर्चसा ॥

Colophon. इति सुब्रह्मण्यं समाप्तं । ४ पत्रस्य द्वितीयष्टके नवपङ्क्तात्मः पाटोऽस्ति ।

विषयः । सोमयागे सुब्रह्मण्यसामपठनादिकथनं ।

No. 1367. मङ्गलपूजाप्रयोगः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 5. Lines, 8—9 on a page. Extent, 65 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Maṅgala-pūjā-prayoga. Guide to the worship of a form of Durgā, named Maṅgalachandī, for the liquidation of debts through her influence. Anonymous.

Beginning. (प्रथमपत्रं नास्ति) ।

End. अङ्गाराय नमस्कारान् । षोडशोपचारैः पूजयेत् ।

घरणीगर्भसम्भूतं विद्युत्कान्तिसमप्रभम् ।

कुमारं शक्तिदत्तञ्च मङ्गलं प्रणमाम्यहम् ॥

विषयः । ऋणमोचनार्थं मङ्गलपूजाप्रकारः ।

No. 1368. भारद्वाजपरिभाषासूत्रं ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 3\frac{3}{4}$ inches. Folia, 3. Lines, 7—8 on a page. Extent, 112 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Bhāradvāja-paribhashā-sūtra. A paraphrase of the Kalpa Sūtras of Bhāradvāja, referring to Agnihotra, Ishti and other rites. Anonymous.

Beginning. स्त्रियास्त्रैव संस्कारार्थमौपासनं । अग्निहोत्रं यजमानस्येति विज्ञायते । अन्यतर-
पत्न्या अन्यतरं यजमानस्य तयोर्थः प्रथमं धियेत इत्यादिः ।

End. खदिरवित्त्वपत्न्याभ्यानामिध्मदारणीत्यादिः । आच्यत्वात्ते आजमाविकं साक्षिणं
वा घृतमाच्यार्थे इत्यादिः ।

Colophon. इति भारद्वाजपरिभाषासूत्रम् ।

विषयः । अग्निहोत्रादिविचारः । अतिपवित्रेष्टिकथनादिः ।

No. 1369. आधानान्वारम्भणीयहोत्रे ।

Substance, country-made paper, $8\frac{1}{2} \times 3\frac{3}{4}$ inches. Folia, 5. Lines, 7 on a page. Extent, 70 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Corrected.

Ādhānānvārambhaṇīya-hotra. The MS. includes two little treatises, one a guide to the performance of the Ādhāna, and the other of the Anvārambhana rite. Anonymous.

Beginning. आधानहोत्रं । आ द्यावा तथा सति तस्यामेव धाय्ये विराजौ । नमः प्रवर्चं
इत्यादिसप्तदशसामिधेयः ।

End. सरस्वती । इदं । सरस्वान् । इदं । अग्निर्भगी । इदं । देवा आच्यता इत्या-
दिसमानं ।

Colophon. अन्वारम्भणीयाहोत्रं समाप्तं ।

विषयः । आधानहोत्रकथनं । अन्वारम्भणीयहोत्रकथनं ।

No. 1370. तैत्तिरीयोपनिषद्भाष्यं ।

Substance, country-made paper, 8 × 4 inches. Folia, 13. Lines, 11—12—13 on a page. Extent, 250 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Taittirīyopaniṣad-bhāṣya. A commentary on the Taittirīya Upaniṣad. By Ananda Tirtha.

Beginning. (पञ्चद्वयं नास्ति ख०)

End. स्वयम्ब्रह्मसंज्ञोऽसौ परस्मै ब्रह्मणे नम इति च ।

पूर्णागण्यगुणोदारघान्ते नित्याय वेधसे ।

अमन्दानन्दसान्द्राय प्रेयसे विष्यवे नमः ।

Colophon. इति श्रीमदानन्दतीर्थभगवत्पादविरचिते तैत्तिरीयोपनिषद्भाष्ये भृगुवल्ली समाप्ता ।

विषयः । तैत्तिरीयोपनिषदन्तर्गतभृगुवल्लीव्याख्या ।

No. 1371. कालतत्त्वविवेचनं ।

Substance, country-made paper, 10 × 4 $\frac{1}{4}$ inches. Folia, 37. Lines, 10 on a page. Extent, 730 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Kālatattva-vivechana. A dissertation on lunar days for the performance of religious and civil rites. By Raghunátha, son of Mádha-va by Ambá, and brother of Vis'vanátha. The MS. is incomplete.

Beginning. पितरं साधवमम्बां ललितां नारायणं पितृव्यञ्च ।

सहजमथ विश्वनाथं गणपतिमीशारदां नला ॥

रामञ्च सीतयोपेतं रघुनाथेन रच्यते ।

संघाटस्थपतिना सम्यक् कालतत्त्वविवेचनं ॥

End. (ख०)

विषयः । तिथितत्त्वविवेचनं । तदप्यसम्पूर्णं ।

No. 1372. आथर्वणोपनिषद्भाष्यं ।

Substance, country-made paper 8 × 3½ inches. Folia, 7. Lines, 9—10 on a page. Extent, 140 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Atharvanopanishad Bháshya. A commentary on the Upanishads of the Atharva Veda. By Ananda Tírtha. Most of these Upanishads have been published in the Bibliotheca Indica with the commentary of S'añkaránanda.

Beginning. आनन्दमजरं नित्यमजमक्षरमच्युतं ।

अनन्तशक्तिं सर्वज्ञं नमस्ये पुरुषोत्तमम् ॥ १ ॥

मनोवैवस्वतस्यादावथर्वा ब्रह्मणोऽजनि ।

मित्रश्च वरुणश्चाथो प्रचेतिर्हेतिरेव च ॥

ब्रह्मणः प्रथमे कल्पे शिवः प्रथमजः स्मृतः ।

सनकाद्यास्तु वाराहे ब्रह्मा विष्णोः सुतोऽयजः । इति ब्रह्माण्डे ।

End.

प्रीयतां भगवान् सद्मं प्रेष्ठः प्रेष्ठतमः सदा ।

मम नित्यं नमाम्येनं परमोदारचङ्गुणं ॥

Colophon. इति श्रीमदानन्दतीर्थभगवत्पादाचार्यविरचितमाथर्वणोपनिषद्भाष्यं समाप्तम् ।

विषयः । आथर्वणोपनिषद्बुद्ध्याख्या ।

No. 1373. काठकोपनिषद्भाष्यं ।

Substance, country-made paper, 8 × 4 inches. Folia, 10. Lines, 9—10 on a page. Extent, 168 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Káthakopanishad Bháshya. A commentary on the Kátha Upanishad of the Atharva Veda. By Ananda Tírtha. The text of the Upanishad with the commentary of S'añkara Achárya, and the gloss of Ananda Giri has been printed in the Bibliotheca Indica translations of the text in English by the late Rájá Rámamohan Ráya, the late Dr. Röer, and Bábu Rájanáráyana Bose, and a French version by M. Poley are also extant.

Beginning. नमो भगवते तस्मै सर्वतः परमाय ते ।

सर्वप्राणिहृदिस्थाय वासनाय नमो नमः ॥

- End. सर्वात्मनो विष्णुरिति सिद्धम् ।
 नमो भगवते तस्मै विष्णवे प्रभविविष्णवे ।
 यस्याहमात्र आग्नेभ्यो यो मे आप्नतमः सदा ॥
- Colophon. इति श्रीमदानन्दतीर्थभगवत्पादविरचितं काठकोपनिषद्भाष्यं समाप्तम् ।
- विषयः । काठकोपनिषद्भाष्या ।

No. 1374. माण्डूकोपनिषद्भाष्यं ।

Substance, country-made paper, $8 \times 3\frac{3}{4}$ inches. Folia, 8. Lines, 9—10 on a page. Extent, 157 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Māṇḍūkya Upanishad Bhāṣya. A commentary on the Māṇḍūkya Upanishad of the Atharva Veda. By Ananda Tīrtha. The text, commentary, gloss and translations as described under the last preceding No. are extant of this Upanishad also.

- Beginning. पूर्णानन्दज्ञानशक्तिसरूपं नित्यमव्ययं ।
 चतुर्धा सर्वभोक्तारं वन्दे विष्णुं परं पदं ॥ १ ॥
- End. एकोऽपि निर्विशेषोऽपि चतुर्धा व्यवहारभाक् ।
 यस्तं वन्दे चिदानन्दं विष्णुं विश्वादिरूपिणं ॥
- Colophon. इति श्रीमदानन्दतीर्थभगवत्पादविरचितं माण्डूकोपनिषद्भाष्यं समाप्तम् ।
- विषयः । माण्डूकोपनिषद्भाष्यानम् ।

No. 1375. हिरण्यकेशिसूत्रं ।

Substance, country-made paper, $8\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 21. Lines, 8—12 on a page. Extent, 630 s'okas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Hiranyakes'i Sūtra. An imperfect MS. of the Kalpa Sūtra of Hiranyakes'i. It comprises the portion referring to the Jyotishṭoma, Agnishtōma, Dars'a and Pūrṇāmāsa rites.

- Beginning. ॐ । यज्ञं व्याख्यामः स चिन्मिवेदैर्विधीयत ऋग्वेदेन सामवेदेन सवैर्ज्याति-
 द्योत ऋग्वेदयजुर्वेदाभ्यां दर्शपूर्णमासौ—इत्यादिः ।

End. (ख०)

विषयः । ज्योतिषोमदर्शपूर्णमासादिकतिपयकर्मविधिसूचना ।

No. 1376. वृहज्जातकं ।

Substance, country-made paper, 9 × 3½ inches. Folia, 23. Lines, 11—14—17 on a page. Extent, 905 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1768. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Versè. Generally correct.

Vrihajjātaka. Astral influences on the life of man, or horoscopy. By Varāhamihira. The MS. is defective, wanting the first seven leaves.

Beginning. (ख०) अथै पचाणि न सन्ति ।

End. आदित्यदासतनयस्तद्वाप्तबोधः काम्यत्यक्तः सविटलब्धवरप्रसादः ।
आवन्तिको मुनिमतान्यवलोक्ष्य सम्यग् होरां वराहमिहिरौ सचिरां चकार ॥९॥
दिनकरमुनिगुरुचरणप्रणिपातप्रसादमतिनेदम् ।
शास्त्रमदः सङ्गृहीतं नमोऽस्तु पूर्वप्रणेतव्यः ॥ १० ॥

विषयः । ८ अध्याये, ग्रहदशाफलं । ९, तन्वादिद्वादशभावविचारः । १०, ग्रहाधीन-
जीविकोपायः । ११, राजयोगः । १२, १३, नानायोगाः । १४, द्विग्रहयोगः ।
१५, प्रव्रज्यायोगः । १६, नक्षत्रगुणाः । १७, राशिफलं । १८, ग्रहदृष्टिफलम् ।
१९, तन्वादिभावस्थिरव्यादिफलं । २०, दृष्टिफलयोगः । २१, मिश्रग्रहफलं ।
२२, स्त्रीजातकं । २३, मृत्युयोगः । २४, नष्टजातकं । २५, राशिद्वितीयांशादि-
विचारः । २६, उक्तवक्ष्यमाणविषयकथनं ।

अस्य आरम्भे अथै पचाणि न सन्ति । तत्रस्वसप्तम्याध्यायफलं न प्राप्तं ।

No. 1377. सन्न्यासप्राप्त्यपद्धतिः, वा सन्न्यासप्रयोगः, वा सप्तसूत्री ।

Substance, country-made paper, 8½ × 3½ inches. Folia, 17. Lines 9 on a page. Extent, 288 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1769. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Sannyāsa-grāhya-paddhati, alias *Sannyāsa-prayoga*, alias *Sapta-sūtrī*. Directions for the rites and ceremonies to be performed when a person enters into the state of a Sannyāsi. Anonymous.

Beginning. सञ्चासप्राज्ञपद्धतिर्लिख्यते । प्रथमं गृहमाहपितृभ्रातृभगिनीभार्यापुत्रान् प्रार्थयति । हे सर्वे परिवारा अहं सञ्चासं करोमि । तदनन्तरमात्मगृहग्रामादिप्रदक्षिणं कृत्वा तत्र ग्रामान्तरं गत्वा क्रोशप्रमाणं तत्र स्नानं कुर्यात् ।

End. पश्चान् सपरिवारं देवं हृदये कृत्वा संहारे विधाय प्रणवेन द्वादशवारं जपित्वा जलं शिरसि समोक्ष्य तथैवाभिमन्त्र्य जलं प्राश्नाचमनान्ते प्राणायामं कुर्यात् ।

विषयः । आचार्यनामादिकथनं । तर्पणं । अष्टकाश्राद्धं । प्रातःकृत्यादिः । निर्वाणप्रयोगः । भिक्षुकादिधर्माः । महावाक्यार्थबोधप्रकारः । मानसपूजा । वेदान्तविश्रामोपनिषदादिकथनं । सम्योपासनविधिः ।

No. 1378. श्रीरामचन्द्रार्थाष्टोत्तरशतकं ।

Substance, country-made paper, $10 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 6. Lines, 10—11 on a page. Extent, 137 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose? Generally correct.

S'rī-rāmachandrāryāṣṭottara-s'ataka alias *Rāmāryā s'ataka*. One hundred and eight stanzas in the Āryā metre, in praise of Rāma. By Mahāmudgala Achārya.

Beginning. त्वयि मुख्ये मखमुख्ये सखेनान्यस्य कस्य जीवामि ।

जीवामि न भवदर्पितवसनाशनमात्रजीवनाः सर्वे ॥ १ ॥

End. धनुषा रिपुजयजनुषा रुचिरतराकारनिर्जितामुधरा ।

तरुणारुणनिभचरणा काचन करुणा रुणद्धि मे हृदयम् ।

Colophon. इति श्रीमद्दामुद्रलाचार्यविरचितं श्रीरामचन्द्रार्थाष्टोत्तरशतकं सम्पूर्णम् ।

विषयः । श्रीरामं प्रति ग्रन्थकर्तृविविधा भक्तिगर्भिता प्रार्थना ।

No. 1379. कान्दोग्यब्राह्मणं, वा उपनिषद्ब्राह्मणं ।

Substance, country-made paper, $6\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 28. Lines, 8—9—10 on a page. Extent, 273 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Upanishad-bráhmaṇa alias *Chhándogya Bráhmaṇa*. A Bráhmaṇa of the Sāma Veda. It comprises two chapters, and includes mantras for rites in connexion with birth, marriage, &c.—Vide Mitra's English translation of the Chhándogya Upanishad, p. IV.

Beginning. ॐ देवसवितः प्रसुव यज्ञं प्रसुव यज्ञपतिं भगाय ।

द्वियो गन्धर्वः केतुपुः केतुन्नः पुनातु वाचस्यतिर्वाचन्नः खदतु ॥

End. प्र नु वोचं चिकितुषे जनाय मागमनागमदिति वधिष्ठा ॥ ८ ॥

Colophon. इत्युपनिषद्ब्राह्मणे मन्त्राध्यायाख्ये कर्मकाण्डे द्वितीयः प्रपाठकः ॥

विषयः । कर्मविशेषोपयोगिनाम्नां पाठक्रमः ।

No. 1380. लघुवृत्तिः ।

Substance, country-made paper, $8\frac{1}{2} \times 3\frac{3}{4}$ inches. Folia, 18. Lines, 10—11—12 on a page. Extent, 374 ślokaś. Character, Nāgara. Date,

? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Laghuvṛitti. Expiations for flaws, irregularities and accidents in the performance of ceremonies. By Tryambaka, son of Kṛishṇa Bhaṭṭa, surnamed Mahu. The work was composed at Benares, and is probably of a modern date.

Beginning. विध्यपराधे प्रायश्चित्तं विहितं । तस्याकरणे च प्रायश्चित्तं कर्तव्यम् । अपराधे सति तदर्थतया विहितमहिमास्ति (?) चेत्तदेव कर्तव्यं ।

End. तथा स्वर्यस्य । उद्वयमुद्वयं चित्रमिति तिस्र आख्याज्जतीर्जुञ्जयात् ।

Colophon. इति समाप्तानि विध्यपराधप्रायश्चित्तानि ।

सोक्तेपनाम्नः कृष्णभट्टस्य स्नुना श्रुत्वा केन काश्यां कृतः प्रयोगः ।

वेदवेदाङ्गपारङ्गकृष्णभट्टस्य स्नुना ।

श्रुत्वा केन समालोच्य सर्वश्रुतं खया धिया ॥

नानाशास्त्रीयभाष्याणि लघुवृत्तिः प्रकाशिता ॥

अतः परमष्टपञ्चात्मकः पाठोऽस्ति ।

विषयः । श्रुतकर्मविध्यङ्गानौ प्रायश्चित्तानि ।

No. 1381. विहारवापी ।

Substance, country-made paper, $12\frac{3}{4} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Folia, 22. Lines, 11—13—16 on a page. Extent, 1,054 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Vihāravāpī. A dissertation on the principles of the Mīmāṃsā doctrine. By Mādhava, son of Subrahmanya.

Beginning. पाशाङ्कुशेनुचापप्रसवशरस्फुरितकोमलकराजम् ।

काश्रीरपङ्किलाङ्गं कामेशं मनसि कुर्महे सततम् ॥ १ ॥

तस्याङ्गभुवि निषण्णामुत्तरलापाङ्गयोषितानङ्गाम् ।

आत्रक्षकीटजननीमन्तः कलयामि सुन्दरीमनिशम् ॥ २ ॥

कस्तु क्षितौ पटीयान्वस्तु स्त्रोतुं शिवाङ्गवास्तव्यं ।

अस्तु चिरन्तनसुकृतैः प्रस्तुतकार्थाय तन्मम पुरस्तात् ॥ ३ ॥

श्रीमाधवसर्वज्ञो मीमांसाख्यं सरस्वकाराल्पम् ।

तत्राक्षमा विहारे वाप्यामस्यां विद्वत्सु दृढयत्नाः ॥ ४ ॥

पश्चात्प्राग्गर्वविहरणशीला लोके भवन्तु निःशङ्कम् ।

एवं जातमतिः काश्यां श्रीगुरोः कृपया मुदा ।

रामेश्वरः प्रयत्नेन वापीं रचितुमारभे ॥ ५ ॥

अल्पसंख्येऽपि यतते गुरुकार्येऽतिसाहसान् ।

तां प्रवृत्तिञ्च सफलं कर्तुं शक्तौ महेश्वरौ ॥ ६ ॥

सुत्रद्वयञ्च पितरं गुरुवं(?) माञ्च मातरम् ।

प्रणमामि फलावाप्ते तावेव शरणं मम ॥ ७ ॥

End.

(खण्डितं)

विषयः ।

जैमिनिरचिताधिकरणग्रन्थव्याख्यानं ।

No. 1382. पवमानवामनसूक्ते ।

Substance, country-made paper, $8\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 28. Lines, 6—7—8 on a page. Extent, 294 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Pavamāna and Vāmana Suktas. Two hymns of the Rig Veda.

Beginning. (पवमानस्य) । ओम् । प्रण इन्द्रो मृहेत न जमिं न बिभ्रदर्शसि । अमि
देवां अयास्यः ॥

(वामनसूक्तस्य) । ओम् । अस्य वामनस्य पलितस्य होतृस्य भ्राता मध्यमे
अस्यन्नः ।

End. (पवमानस्य) । गृहो याम्यरङ्गता देवेभ्यो ह्यवाहनः । कुवित्सेपस्यापा-
मिति ॥ २ ॥ इति सूक्तम् ॥

(वामनसूक्तस्य) । अभीपतो वृष्टिभिस्सर्पयन्तं सरस्वन्मवसे जोहवीमि ॥ १० ॥

Colophon. इति वामनसूक्तं समाप्तम् ।

विषयः । पवमानीयानामृचां सङ्ग्रहः । वामनसूक्तीयानामृचां सङ्ग्रहः ।

No. 1383. द्वादशाहहौत्रप्रयोगः, आश्वलायनसूत्रसम्मतः ।

Substance, country-made paper, $8\frac{3}{4} \times 3\frac{1}{4}$ inches. Folia, 31. Lines, 11—12 on a page. Extent, 744 ślokas. Character, Nāgara. Date, SM. 1787. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Dvādas'āha-hotra-prayoga. Directions for the performance of the Dvādas'āha or Duodecimal and the Mahāvratā rites in honour of Mitra and Varuṇa. Anonymous. This work includes the whole of No. 184, and adds the Mahāvratā. Vol. I, p. 99.

Beginning. द्वादशाहेऽतिरात्रप्रवृत्तिविशेषोक्तिरुच्यते । वृहस्प्यष्टोऽतिरात्रः । हारियोजने
प्रागुत्तमादङ्गः । पराया हि सधवन्निति पुरोऽनुवाक्या ।

End. अहरह उत्तमासुद्धरेत् । सोसा वोऽनूनं सा ते परिधाय नित्यजपो याव्या च ।

Colophon. इति सहात्रते अच्चावाकस्य पदार्थः ।

इति द्वादशाहस्य सहात्रतसहितस्य होतृहोतृकस्य पदार्थः समाप्तः ॥

विषयः । सैत्रावरुणोद्देशकद्वादशाहहौत्रविधिः । सैत्रावरुणोद्देशकदशरात्रकृत्यम् ।

No. 1384. पवमानविधिः ।

Substance, country-made paper, $8\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 11. Lines, 7 on a page. Extent, 122 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Pavamána-vidhi. Directions for performing the Pavamána rite. By Karmes'vanaka. This is different from, and fuller in details than, the work noticed under No. 876, (*ante.* II, p. 282).

Beginning. अथ पवमानहोमप्रयोगः । तत्रोक्तं विधाने ।

खादिष्टयेति गायत्री पावमानीर्जपेद्द्विजः ।

पवित्राणां पवित्रं पावमानीर्हो जपेत् ॥ १ ॥

प्रद्योतः सु निमज्जंस्तु सर्वपापैः प्रमुच्यते ।

एतासां कीर्तनं पुण्यं श्रवणं धारणं तथा ॥ २ ॥

End.

स्थापितदेवतानामुत्तरपूजां विधाय ब्रह्मणेनैवाहं दत्वा आचार्याय सकलशां
सालङ्कारां प्रतिमां दत्वा कपिलां गां सवत्साह दत्वा ऋत्विग्भ्यो दक्षिणां दत्वा
ब्राह्मणभोजनसङ्कल्पं दत्वा अन्येभ्यो भूयसीं दत्वा कर्मेष्टनकोत्तपवमानविधिः(?)
समाप्तः ।

विषयः । पवमानमन्त्रजपाङ्गहोमविधिकथनं ।

No. 1385. तारतम्यस्तवव्याख्या ।

Substance, country-made paper, $9\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Folia, 7. Lines, 8—10—12—17 on a page. Extent, 216 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Táratamya-stava-vyákhya. A commentary on the Táratamyastava, a hymn from the Bhágavata Purána. By Viṭṭhala. The MS. is incomplete.

Beginning. (टी०) व्यासतीर्थमनोमन्त्रे मध्यमानसतत्त्वके ।

भयानो नैमि मत्यर्थे लक्ष्मीनारायणौ प्रभू ॥ १ ॥

तारतम्यस्तवव्याख्यां पाठार्थं श्लोकरूपतः ।

छत्वा तां व्याकरिष्येहं विद्वल्लो मानपूर्वकम् ॥ १ ॥

End.

(ख०)

विषयः । तारतम्यस्तवव्याख्यानं ।

No. 1386. दर्शपूर्णमासेष्टिप्रयोगः, आपस्तम्बशाखीयः ।

Substance, country-made paper, $10 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 42. Lines, 8—9—10 on a page. Extent, 186 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Dars'a-púrnamáseshṭi-prayoga. Directions for performing the New Moon (*Dars'a*) and the Full Moon (*púrnamása*) Ishtis, according to the rules of Āpastamba. This is different from the work noticed under No. 805, (*ante* II, p. 209).

Beginning. अथातो दर्शपूर्णमासौ व्याख्यास्यामः । प्रातरग्निहोत्रं जुवा दर्भेष्वासीनेन
दर्भान्धारयमाणः पवित्रपाणिः पत्न्या सह प्राणानायम्य दर्भेन यक्ष्ये पूर्णमासेन
यक्ष्ये इति सङ्कल्पः ।

End. (ख०)

विषयः । दर्शपूर्णमासकर्तव्येष्टिविधुक्तिः ।

No. 1387. आश्वलायनसूत्रप्रयोगदीपिका ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{4} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 34. Lines, 8 on a page. Extent, 536 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

As'valáyana-sútra-prayoga-dípiká. A guide to the performance of the rites enjoined in the Sútras of As'valáyana. The MS. is a mere fragment, containing the first two chapters on Agnádheya and Pavamána. By Manchanáya (? Mañjanátha).

Beginning. य एको विविधैर्यज्ञैरिज्यते विविधामिधः ।

तस्मै नमः क्रतुभुजे विष्णवे प्रभविष्णवे ॥ १ ॥

आश्वलायनसूत्रोक्तप्रयोगस्य प्रदीपिका ।

क्रियते मन्त्रनार्येण वृत्तिकारानुसारतः ॥ २ ॥

End. (ख०)

विषयः । १ अध्याये, अग्न्याधेयप्रयोगः । २, पवसानादिकतिपर्येष्टिकथनादिः ।

द्वितीयाध्यायरं खण्डितमेतत् ।

No. 1388. मैत्रावरुणप्रयोगः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 20. Lines, 8 on a page. Extent, 324 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Corrected.

Maitrávaruṇa-prayoga. Directions for the performance of the Maitrávaruṇa rite, including the morning, the mid-day, and the evening sacrifices. Anonymous.

Beginning. अथ मैत्रावरुणप्रयोगः । दृतेऽस्मि करिष्यामि । अनाष्टमस्यनाष्ट्यं देवाना-
मोजोऽभिश्मत्पाः । अनभिश्मत्तुङ्गसा सत्यमुपगर्षां स्मिन्ते साधाः(?) ।

End. दधिक्राव्णो अकारिषत् । शस्यानि विहजन्ते । उभा कवी युवाना सत्यादा
धर्मणस्पती । पत्तिसव्यस्य धर्मणा विसनि(?) हजामहे । होत्रा प्रायश्चित्ते
क्रियमाणेऽन्वारम्भं कुर्यात् ।

Colophon. इति मैत्रावरुणप्रयोगः ।

विषयः । प्रातःसवनस्य मध्याह्नसवनस्य तृतीयसवनस्य च प्रयोगः ।

No. 1389. वासनाभाष्यं, मूलसहितं ।

Substance, country-made paper, $10 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 54. Lines, 9 on a page. Extent, 1,431 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Vāsana-bhāṣya. A commentary on the spherics (Goládhya) and the astronomy of the Siddhānta Śiromaṇi. Author's name not known.

Beginning. (मू०) । अथ सिद्धान्तशिरोमणिप्रारम्भः । अथ गोलाध्याये व्याख्यायते ।

गोलाध्याये निजे या या अपूर्वा विषमोक्तयः ।

नास्मा बालावबोधाय सङ्क्षेपाद्विद्वद्विषयम् ॥ १ ॥

(टी०) । गोलाध्याये हि सविस्तरतया प्राञ्जलः । किन्तु अत्र या या अपूर्वा
नात्येवञ्चा उक्तयो विषमोक्तयः सङ्क्षेपाद्विद्वद्विषयम् ।

End. (ख०)

विषयः । १ अध्याये, गोलप्रशंसा । २, गोलस्वरूपं । ३, भुवनकोषः । ४, भूगोलखगोल-
मध्यगतिकथनादिः । ५, काक्षास्फुटकथनादिः । ६, काष्ठादिभिर्गोलनिर्माण-

विधिः । ७, ग्रहगतिः । ८, ग्रहणं । ९, उदयास्तकथनं । १०, चन्द्रकला
गतिः । एकादशाध्यायस्य पञ्चदश्यापरतः खण्डितमिदम् ।

No. 1390. अग्निहोत्रप्रयोगः ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 6. Lines 11 on a page. Extent, 136 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Agnihotra-prayoga. Directions for performing the Agnihotra rite. By Anantadeva.

Beginning. अथाग्निहोत्रहोमः । आधानानन्तरं द्वादशदिनमध्ये पूर्णमाससोमारम्भाच्चतौ
द्वादशदिनपर्यन्तमजखेद्वैतत्कार्यम् ।

End. याज्ञिकान्स्तु तत्कालं स्नातो यजमान एव साङ्गप्रधानं कुर्यादित्याहुः ।
इत्यग्निहोत्रविधयोऽन्ननदेवेन कीर्त्तिताः ।
सुधियां प्रीतये प्रीतस्तया स्यात् प्रेरको धियाम् ॥

Colophon. इत्यनन्तदेवकृतोऽग्निहोत्रप्रयोगः समाप्तः ॥

विषयः । अग्निहोत्रहोमविधिः ।

Yajuntra.

No. 1391. आश्वलायनोक्ताग्रयणहोत्रप्रयोगः, यज्ञतन्त्रसुधानिधियन्यीयः ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 5. Lines, 11 on a page. Extent, 146 s'lokas. Character, Nágara. Date, SM. 1884. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Yajñatantra-sudhānidhī. An elaborate work on the rites and ceremonies enjoined to the different orders of Hindus in the Sūtras of Ās'valáyana. By Sáyana Achárya. The codex comprises only that portion of the work which refers to Āgráyana-hotra.

Beginning. वर्षासु श्रामाकाग्रयणं । तस्य सोपवसथलं सद्यः कालो वा । पूर्वैद्युर्नान्दीमुखं
कुर्यात् । अपरेद्युः स्नानादिपञ्चकं कृत्वा याः पुरस्तादित्यादिं हृदये निविष्टम-
त्यन्तं जपित्वा, इत्यादिः ।

- End. सोमस्य तु श्यामाकाग्रयणेत्ते याज्यानुवाक्ये । शिष्टं त्रीच्याग्रयणवत् ।
- Colophon. इति श्रीमद्राजाधिराजपरमेश्वरहरिहरसकलसाक्षाज्यधुरन्धरस्य वैदिकमार्ग-
स्थापनाचार्यस्य श्रीसायणाचार्यस्य कृतौ यज्ञतन्त्रसुधानिधौ आश्वलायनेना-
द्याग्रयणहोत्रप्रयोगः समाप्तः ।
- विषयः । श्यामाकत्रीच्याद्याग्रयणहोमविधिः ।

No. 1392. संस्कारपद्धतिः, वा दशकर्मपद्धतिः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 93. Lines, 8 on a page. Extent, 1,626 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Saṁskāra-paddhati. A treatise on the ten different sacramental rites observed by Hindus from conception to marriage, as also on the domestic rites appropriate to householders. Anonymous.

Beginning. अथ मुख उच्यते । यत्र कृचाग्निमुपसमाधास्यन् स्यात्तत्र प्राची उदीचीश्च तिस्र-
स्त्रिंशो लेखा लिखित्वा अङ्गिरवे आग्निमुपसमिन्ध्यात् इत्यादिः ।

End. (खण्डितत्वाच्चेष्टवाक्यादिकं नास्ति) ।

विषयः । अग्निमुख-गर्भाधान-शीमन्त-पुंसवन-जातकर्मा-ऽन्नप्राशन-चौलकर्मा-पनयन-पा-
लाशकर्मा-पाकर्म-व्रतोत्सर्जन-गोदान-महासमावर्तन-मधुपर्क-विवाह-स्थालीपाक-
-रोगशान्त्यद्भुतशान्ति-याचना-प्रायश्चित्तविशेष-वांस्तुकर्मादिकथनम् ।
खण्डितत्वादस्य सर्वविषयो यथार्थनाम च न प्राप्तः । इदन्तु कल्पितं नाम ।

No. 1393. सोमप्रयोगः ।

Substance, country-made paper, $8\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 97. Lines, 7—8—9 on a page. Extent, 1,940 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Soma-prayoga. A manual for the performance of the Soma rites. Incomplete.

Beginning. ॐ दधैष्यामीने दधैन्धारयमाणः पवित्रपाणिः पद्मा सच्च प्राणानामय्य सोमेन
यज्ये ज्योतिष्टोमेनाग्निष्टोमेन रथन्तरसाम्ना द्वाशदशतदक्षिणेन इत्यादिः ।

End. खण्डितत्वाच्छेषवाक्यादिकं नास्ति ।

विषयः । प्रायणीयेडामार्जन-प्रवर्ग्यसम्भरणा-ग्रीषोमीय-प्रातःसवनादिकर्मणामुक्तिः ।
खण्डितत्वात्सर्वविषयो न प्राप्तः । अस्य नाम्नि सन्देहः । कल्पितं नामेदं ।

No. 1394. आपस्तम्बोक्ताधाननिरूपणम् ।

Substance, country-made paper, $9\frac{3}{4} \times 3\frac{3}{4}$ inches. Folia, 28. Lines, 8—9—10 on a page. Extent, 598 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Ādhāna-nirūpaṇa. A treatise on the Ādhāna or the establishment of the household fire, founded on the rules of Āpastamba. The MS. is incomplete, and the author's name cannot be made out.

Beginning. अथाधानं । जातपुत्रः कृष्णकेशवस्थः (?) सभार्यः पितुर्ज्येष्ठस्य वा कृताधानत्व-
प्रयुक्ताधिकारप्रतिबन्धरहितोऽपि कश्चित्कालमनाहिताग्निश्चेत् । उक्तवच्छा-
द्यनुष्ठानपूर्वकं कुष्माण्डहोमैरात्मानं पावयेत् ।

End. खण्डितत्वाच्छेषवाक्यादिकं नास्ति ।

विषयः । नित्यहोमार्थमग्निस्थापनाद्युक्तिः । खण्डितत्वात्सर्वविषयो न प्राप्तः ।

No. 1395. भारद्वाजसूत्रं, पैटमेधिकदहनविषयं ।

Substance, country-made paper, 9×4 inches. Folia, 43. Lines, 9 on a page. Extent, 813 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Bhāradvāja Sūtra. A fragment of the Gṛhya Sūtra of Bharadvāja ; it embraces the funeral rites.

Beginning. अथातः पैटमेधिकं दहनम् । आहिताग्नेर्मरणसंशये प्राचीनावीती दहनदेशं
जोषयते दक्षिणा प्रत्यक्प्रवर्णं मनिषिणम् इत्यादिः ।

End. खण्डितत्वाच्छेषवाक्यादिकं नास्ति ।

विषयः । आहिताग्नेरन्त्येष्टिक्रिया ।

No. 1396. प्रयोगचूडामणिः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 26. Lines, 11—12 on a page. Extent, 663 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1817. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose Incorrect.

Prayoga-chūdāmani. A guide to the sacramental and domestic rites of householders. The author's name is unknown. A work of this name has been quoted by Raghunandana, but whether this is the same or not cannot be ascertained on account of the codex being incomplete.

Beginnng. नत्वा महार्थाचरणौ नभोमणिं चिन्तामणिं चाय गुरुञ्च सत्यदं ।

प्रयोगचूडामणिमस्तुवित्तरं कुर्वे प्रयोगान्तरतोऽज्ञमिष्टये(?) ॥ १ ॥

End. खण्डितत्वाच्छेषवाक्यादिकं नास्ति ।

विषयः । पुष्पाह्वाचनं । आभ्युदयिकश्राद्धं । स्थालीपाकप्रकरणं । दुष्टरजःशान्तिः । गभीधानं । पुंसवनं । जातकर्म । निष्क्रामणं । अन्नप्राशनं । उपनयनं । समावर्तनं । विवाहः ।

खण्डितत्वात्सर्वविषयो न प्राप्तः ।

No. 1397. गीतगोविन्दटीका, मूलसहिता ।

Substance, country-made paper, $11\frac{1}{2} \times 5\frac{3}{4}$ inches. Folia, 86. Lines, 10 on a page. Extent, 1,034 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Gīta-govinda-ṭīkā alias *Gītagovinda-ṭippaṇi*. A commentary on the Gītagovinda of Jayadeva. By Mānāñka Mahābhuk.

Beginning. (मू०) सैषैर्मैदुरमस्वरं वनभुवः श्यामालसालद्रुमै-

र्नक्तं भीरुरयं त्वमेव तद्विसं राधे गृहं प्रापय ।

इत्थं नन्दनिदेशतश्चलितयोः प्रत्यध्वकुञ्जद्रुमं

राधासाधवयोर्यज्यन्ति यमुनाकूले रदःकेलयः ॥ १ ॥

(टी०) चराणां स्थावराणाञ्च येन दृष्टिः पुरा कृता ।

सर्वज्ञाय नमस्तस्मै ज्ञानदायाच्युतात्मने ॥ १ ॥

कवीनां मतमालोक्य सताञ्च सुखददये ।

कृता टिप्पनिका मुख्या सानाङ्गेन महीभुजा ।

- End. (टी०) यद्भान्वर्कलासु कौशलमनुध्यानञ्च यद्वैष्णवं
यच्छृङ्गारविवेकतत्त्वरचना काव्येषु लीलायितं ।
तत्सर्वं जयदेवपण्डितकवेः कथ्यैकतानात्मनः
सानन्दाः परिशोधयन्तु सुधियः श्रीगीतगोविन्दतः ॥
- Colophon. इति श्रीगीतगोविन्दटीकायां स्वाधीनभट्टकावर्णने सुप्रीतपीताम्बरो नाम द्वादशः
सर्गः ॥ १२ ॥ चतुर्विंशः प्रबन्धः ॥
- विषयः । गीतगोविन्दकाव्यव्याख्यानं ।

No. 1398. विहारीशतसत्या ।

Substance, country-made paper, 9 × 4½ inches. Folia, 53. Lines, 9 on a page. Extent, 964 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Vihārī Śatasatyā. Seven hundred stanzas in Hindi in praise of Kṛishṇa, his attributes, his amours, his devotees, &c. By Vihārīdāsa. The work is well known and very popular.

Beginning. सीस मुकुट कटि काङ्किनी कर मुरली उर माल ।

यहि वानक मो मन सदा वसै विहारीलाल ॥ १ ॥

मेरी भवबाधा हरौ राधानागरि सोइ ।

जातनकी भाँजी परे खास हरितयति होय ॥ २ ॥

End. मोह दीजै मोखु ज्यों अपने अधमनि दियो ।

ज्यौ बांधे हियतो पुते बांधो अपने गुननु ॥ ६९४ ॥

Colophon. इति श्रीविहारीशतसत्या विहारिदासकविकृतौ सम्पूर्णा ॥

विषयः । श्रीकृष्णस्य वयःसम्बेर्वर्णनं, यौवनस्य, केशानां, वेष्णाः, तिलकस्य, विन्दोः, तिर्थकतिलकस्य, भुवोः, नेत्रयोः, कटाक्षस्य, नासिकायाः, कपोलयोः, श्रवणयोः, ज्योष्ठयोः, चिबुकस्य, कपोलतिलकस्य, मुखस्य, हास्यस्य कण्ठस्य, ताम्बूल-रसरन्जितायाः, कुचयोः, हारस्य, कटोः, नितम्बस्य, जङ्घयोः, पाण्ड्योः, नूपुरादेः, गतेः, वस्त्राभूषणादेः, शोभायाः, सुकुमारतायाः, रूपस्य, मद्यपानस्य ताम्बूलभक्षणस्य, सुरतस्य, प्रभातद्यूत्याः, प्रेमखेलनस्य, फल्गूत्वस्य, वन-विहारस्य, चोरखेलनस्य, प्रेङ्गारोद्धरणस्य, जलविहारस्य वर्णनं । वासकशय्या-वचनं । खण्डितावचनं । इङ्कितवचनं । मानवर्णनं । मानिनीनिकटे सखी-

वाक्यं । नायकं प्रति सखीवचनं । नायकं प्रति मानिनीवचनं । मानिनीं प्रति
नायकवचनं । मानभङ्गवर्णनं । मनःशिक्षा च !

No. 1399. विवेकसारः ।

Substance, country-made paper, 8 × 4½ inches. Folia, 119. Lines, 11
—13—14 on a page. Extent, 3,094 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ?
Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse.
Incorrect.

Viveka-sāra. A treatise on dispassion founded on the Vedānta
doctrine. By Śāyana Āchārya.

Beginning. वागीशाद्याः सुमनसः सर्वार्थानामुपक्रमे ।

यं नत्वा कृतकृत्याः स्युस्त्वं नमामि गजाननम् ॥ १ ॥

बोधानन्दघनं निरस्तसकलं कारुण्यपूर्णक्षणं

मूढानामुपदेशकश्च सततं पापात्मनां पापहृत् ।

वैराग्यश्च हि रागिणां सुखकरं सम्पादकं सर्वदा

श्रीमद्देशिकवासुदेवयतिनं मूढात्मकोऽहं भजे ॥ २ ॥

यस्यात्मभूतस्य गुरोः प्रसादाद्देहादिमुक्तोऽस्मि शरीरबन्धात् ।

सर्वोपदेष्टुः पुरुषोत्तमस्य तस्याङ्घ्रिपद्मं प्रणेतोऽस्मि नित्यम् ॥ ३ ॥

मूढान् विवेकिनः कृत्वा लोके सर्वोपदेशकः ।

यस्मिष्ठति च तं श्रीमद्वासुदेवगुरुं भजे ॥ ४ ॥

अनुग्रहार्थं मर्त्तानां संस्कृतानधिकारिणाम् ।

विवेकसारः श्रोतृणां रच्यते भाषया मया ॥ ५ ॥

End.

खण्डितलाच्छेषवाक्यादिकं नास्ति ।

विषयः ।

१ वर्णके, अध्यारोपवादः । २, अधिकारी । ३, चेतनाचेतनविचारः । ४, ५,
जीवदुःखविचारः । ६, बद्धमुक्तोपायचिन्ता । ७, आत्मानात्मविवेकः । ८,
स्थूलसूक्ष्मशरीराभ्यां दृथगात्मैत्यस्य विचारः । ९, जाग्रत्सुषुप्तप्रवस्था आ-
त्मनो वान्यस्येत्यस्य विचारः । १०, किंरूपाः पञ्चकोशा आत्मनश्च यतिरिक्त-
ता केत्यस्य विचारः । ११, आत्मनः सत्स्वरूपलं, चिद्रूपलं वा आनन्दस्वरूपल-
मित्यस्य विचारः । १२, सत्, चित्, आनन्द, एतेषामखण्डलवर्णनम् । १३,
अज्ञाननिरूपणं । १४, बन्धमोक्षयोः कारणलेनाज्ञानज्ञानयोर्निरूपणम् ।

No. 1400. कल्पविवरणं ।

Substance, country-made paper, 9 × 5½ inches. Folia, 176. Lines, 10—
to 13 on a page. Extent, 4,004 ślokas. Character, Nāgara. Date, ?
Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose
and verse. Generally correct.

Kalpa-vivarana. Memorial verses on, and prose directions for, the
performance of Śrauta rites, according to the rules of Kś'valāyana.
By Bhava Svāmī. The rites described include the Vājapeya, the
Rājasūya, the Ishtis, the Darsapūrṇamāsa, the Chāturmāsya, the Sav-
nas, and the Agnishtoma. The MS. is evidently incomplete.

Beginning. आचार्यः कारिका तत्र श्रवस्वामिभिरोरिता ।

विशेषो वाजपेयेऽत्र तदनुक्तौ तदुच्यते ॥
श्रुतपूर्वप्रतिपदो यथा सुत्या भवेत्तथा ।
स यद्यपि यथोक्तेन दीक्षाकल्पेन दीक्षितां ? ॥
उपाययो मन्त्रादिषु यथा स्युस्तथोच्यते ।
अग्निष्टात्रिं पुरस्ताच्च सूर्य्ये कुर्यात्कुरोन्निके(?) ॥
सौचामण्डपमार्गेण सुरां सम्यादयेदिह ।
पूर्वं यथोक्ते देशे तु सुरासन्वा कृता न चेत् ॥
यतः कुतश्चिदाहृत्य कुर्यात्तत्पवनादिकं ।
उपायो गृहसन्धादिः सुराभावे तु गृह्यतां ॥

End. ऊते प्रकृतिवदाहवनीयमुपस्थाप्य निष्क्रामति । शुन्नाद्वासने गच्छति । अतः
ऊर्द्ध्वं प्रकृतिवदेव सिद्धं ।

Colophon. इति श्रीभवस्वामिविरचितः समाप्तोऽग्निष्टोमः ।

विषयः । अत्र प्रथमं वाजपेयकारिका । ततः वाजपेयनिरूपणं । ततः राजसूयनिरूपणं ।
ततः इष्टियाख्यानं । ततः पुरोडाशकथनं, ततः दर्शपूर्णमासयागकथनं ।
ततः चातुर्मासयागकथनं । ततः अर्घ्यनिरूपणं, ततः सवननिरूपणं ।
ततोऽग्निष्टोमकथनं ॥

No. 1401. सारस्वती प्रक्रिया, वा सारस्वतं ।

Substance, country-made paper, $10\frac{3}{4} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 38. Lines, 13—14 on a page. Extent, 1,995 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Corrected.

Sārasvatī Prakriyā. A commentary on the Sārasvata Grammar. By Anubhūtiśvarūpa Āchārya. The MS. is a fragment.

Beginning. लक्ष्मीं दक्षिणं + + + काश्यां बुधांश्च पद्माकरभट्टमुत्थान् ।

सारस्वतीयां विदधाति दक्षिणं क्रमाक्षिपेत्सं गणपप्रसादात् ॥ १ ॥

अथाख्यातप्रक्रिया निरूप्यते । धातोः । वक्ष्यमाणाः प्रत्यया बोध्याः ।

End.

अवतादो हयग्रीवः कमलाकर ईश्वरः ।

सुरासुरनमस्कारो मधुपायीतपङ्कजः ॥ २ ॥

मादृपिचोर्गुणश्च यथा मातरपितरौ ।

Colophon. इति श्रीसारस्वतीप्रक्रियायामनुभूतिस्वरूपाचार्यविरचितायां छदन्तप्रक्रिया समाप्ता ।

विषयः । तिङन्तधातुरूपसाधनं । छन्प्रत्ययान्तशब्दसाधनं । (आद्यन्तहीनत्वात् खण्डित-मिदं ।)

No. 1402. भावार्थरामायणं, वा एकाकारटीका ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 6\frac{1}{2}$ inches. Folia, 200. Lines, 10 to 12 on a page. Extent, 3,300 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Bhāvārtha-rāmāyaṇa, alias *Ekākāra-ṭikā*. A Mārhaṭṭi paraphrase of the Rāmāyaṇa of Vālmīki. The codex comprises only the first Book. By Janārdana.

Beginning. चरितं रघुनाथस्य शतकोटिप्रविवस्तरम् ।

एकैकमचरं पुंसां महापातकनाशनम् ॥ १ ॥

ॐ नमो अनादिआद्या वेदवेदान्तवेद्याः ।

वन्द्या हि परमं वन्द्याः स्वयं वेद्याः श्रीगणेशः ॥ २ ॥

- End. अथापरि श्रीरामु आपण, कथा करवीरामायण ।
केले सम्पूर्णरामायण ॥ ११९ ॥
- Colophon. इति श्रीभगवद्गीतासम्यक् एकाकारटीकायां बालकाण्डकथासम्पूर्णं नाम सप्तविं-
शतिप्रसङ्गः ॥
- विषयः । रामायणान्तर्गतादिकाण्डस्य महाराष्ट्रभाषया विवरणं । १ प्रसङ्गे, दशरथ-
विजयः । २, यज्ञीयचरुभागनिरूपणं । ३, कौशल्यादिकर्तृकचरुभागप्रार्थनं ।
४, गर्भसम्भावना । ५, ६, रामलक्ष्मणादीनां जन्मादिः । ७, रामादि-
जन्मोत्सवः । ८, विश्वामित्रागमनं । ९, रामश्रेष्ठो विश्वामित्रो वैराग्यं
निरूपयति । १०, रामश्रेष्ठो विश्वामित्र आत्मप्रतीतिसमाधिं निरूपयति ।
११, रामश्रेष्ठो वशिष्ठो ज्ञानं निरूपयति । १२, ताडकावधः । १३ सुबाह्व-
वधः । १४, अहस्त्रोदारः । १५, सीताजन्मकथनं । १६, जानकीखंवरप्रस्ता-
वादिः । १७, शिवधनुर्मङ्गः । १८, रावणावमानादिः । १९, रामस्वरूपवर्ण-
नादिः । २०, सीतापाणिग्रहणप्रस्तावादिः । २१, दशरथागमनादिः । २२,
सूर्यवंशादिपरिचयः । २३, वैवाहिकसामग्रीसङ्ग्रहादिः । २४, विवाहमण्डपे
रामागमनादिः । २५, जानकीपाणिग्रहणादिः । २६, रामपरशुरामसंवादा-
दिः । २७, रामादिखपुरागमनादिः ।

No. 1403. गणेशगीता ।

Substance, country-made paper, 13½ × 5½ inches. Folia, 14. Lines, 11
—12 on a page. Extent, 500 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ?
Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse.
Generally correct.

Gaṇeśa-gītā. An exposition of the different forms of Yoga me-
ditation. The work professes to be an episode of the Mahāgaṇeśa
Purāṇa, but the name of that Purāṇa does not occur among the Mahā
or the Upa, Purāṇas.

Beginning. स्रुत उवाच । अष्टादशपुराणेत्यममृतं प्राशितं त्वया ।

ततोऽतिरसवत्यातुमिच्छाम्यमृतमुत्तमम् ॥ १ ॥

येनामृतमयो भूत्वा प्राप्नुयाममृतं यतः ।

योगामृतं महाभाग तन्मे कुरुष्व वद ॥ २ ॥

यास उवाच । अथ गीतां प्रवक्ष्यामि योगमार्गप्रकाशिनीम् ।

निरुक्ता षष्ठ्यंते स्रुत राज्ञे राजमुखेन वा ॥ ३ ॥

End. सवाहनं सायुषाश्च समर्थं यथाविधि ।
 यः पठेत्सप्तद्वल्लु गीतामेतां प्रयत्नतः ॥ ५० ॥
 ददाति तस्य तु सम्यग्गणेशे भोगमुत्तमम् ।
 पुत्रान् पौत्रान् धनं धान्यं पशुरत्नादिसम्पदः ॥ ५१ ॥

Colophon. श्रान्तस्यदिति श्रीगणेशगीताह्वपनिषद्दर्शगर्भास्तु योगादितार्थशास्त्रे श्रीमन्महागणेश-
 पुराणे श्रीगणेशवरेण्यसंवादे गुणत्रयविक्रितियोगो नाम एकादशोऽध्यायः ।

इतः परं गणेशप्रातःस्मरणार्त्तकाः 'प्रातःस्मरामि गणनाथमनाथबन्धुमित्याद्या-
 स्मृतारः श्लोकाः सन्ति ।

विषयः । १ अध्याये, साङ्ख्यसारकथनं । २, कर्मयोगकथनं । ३, ब्रह्मार्पणयोगः । ४,
 वैश्वसत्यासयोगः । ५, योगादृत्तिप्रशंसा । ६, योगादृत्तिबुद्धियोगः । ७, उपा-
 सनयोगः । ८, विश्वरूपवीक्षणयोगः । ९, क्षेत्रविवेकयोगः । १०, उपदेशयोगः ।
 ११, गुणत्रयविक्रितियोगः । १ अध्यायात् परतः—गणेशप्रातःस्मरण-
 श्लोकाश्च ।

No. 1404. अनेकार्थमञ्जरी ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 6\frac{1}{2}$ inches. Folia, 14. Lines, 24—
 25 on a page. Extent, 436 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place
 of deposit, Calcutta, Government of India; also another copy at Benares, with
 Bābu Haris'achandra. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Anekārtha-manjarī. A vocabulary of Synonyms. By Mahāksha-
 panaka, of Kāshmir. The MS. is incomplete.

Beginning. शुद्धवर्णमनेकार्थं शब्दसौत्तिकमुत्तमं ।

कण्ठे कुर्वन्तु विद्वांसः श्रद्धधाना दिवानिशम् ॥ १ ॥

End. अन्तेवासिजनानां सुशब्दस्यार्थे तथा स्मरे ।

उपनयने सौभाग्यं पठतां संश्रवतामनिशं ॥ २४ ॥

Colophon. इति श्रीकाशीरान्नाये महाक्षपणकविरचितायामनेकार्थमञ्जर्यां शब्दाधिकारः
 समाप्तः ।

विषयः । अनेकार्थबोधकशब्दानां कीर्तनं ।

No. 1405. कथाकल्पतरुः ।

Substance, country-made paper, $8\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia, 141. Lines, 9—10 on a page. Extent, 1,586 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Kathā-kalpa-taru. A collection of tales in Marhāṭṭī in imitation of the Kathā-saritsāgara.

Beginning. ओं नमो जि अनन्ता । तु कार्यकारणकर्ता ।

तु निर्गुण उभयता । तु चिदेवा ॥ १ ॥

जय जया जि परासरा । व्यापका अजरामरा ।

जय जया जि वींकारा । वेदगर्भाचय ॥ २ ॥

End.

आता असो हेलयकथा । फिटिली इन्द्राची चिन्ता ॥

पुढिलेआइकावि पुण्यकथा । क्षणे क्षणयाजवत्कि ॥ १४० ॥

Colophon. इति श्रीकथाकल्पतरु । प्रथमस्रवकमनोहर ॥

प्रभावतीसङ्गम अवसर । सम्पूर्णमस्तु ॥

विषयः । १ प्रथमस्रवके, मङ्गलाचरणप्रतिज्ञादिः । २, प्रभावतीकथा । ३, प्रभावती-हंसाः संवादः । ४, मदनीत्यतिः । ५, उषाहरणं । (६।७।८।९, एत स्रवका न सन्ति) । १०, नलदमयन्तीकथा । ११, प्रभावतीविवाहवर्णनादिः । (अतः परं खण्डितं) ।

No. 1406. दासबोधः ।

Substance, country-made paper, $8\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia, 79. Lines, 14 on a page. Extent, 2,412 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Dāsa-bodha. Discussion between a tutor and a pupil on the principles of Bhakti. In Marhāṭṭī. Author's name not known. The MS. is incomplete.

Beginning. ओं नमो जी गजानना । एकदन्ता विनयना ॥

छपागोष्ठी भक्तजना । आवलोकावे ॥ १ ॥

तु जनमु वेदमाने । तु शारदे ब्रह्मसुते ॥

अन्तरी प्रवेश छपावने । सुकीर्तिरूपे ॥ २ ॥

End.

(खण्डितत्वाच्चेष्टवाक्यादिकं नास्ति) ।

विषयः ।

१ समासे, मूर्खलक्षणं । २, उत्तमगुणनिरूपणं । ३, कुविद्यालक्षणं । ४, भक्ति-
निरूपणं । ५, रजोगुणविचारः । ६, तमोगुणनिरूपणं । ७, सत्त्वगुणनिरूपणं ।
८, सद्विद्यालक्षणं । ९, विरक्तिनिरूपणं । १०, विद्वन्मूर्खनिरूपणं
अपरखण्डस्य प्रथमसमासे, निसृष्टशिक्षा । २, गणेशस्तवः । ३, शारदास्तवः ।
४, गुरुस्तवः । ५, साधुनिरूपणं । ६, जनस्तुतिः । ७, कवीश्वरस्तुतिः । ८,
समास्तुतिः । ९, परमार्थस्तुतिः । १०, (खण्डितत्वादस्य विषयो न प्राप्तः ।)
तदपरखण्डस्य प्रथमसमासे द्वितीयस्य कियदंशस्य नास्ति । २, समासे, भिन्ना-
निरूपणं । ३, कविलक्षणं । ४, कीर्तनलक्षणं । ५, चरित्राध्याननिरूपणं । ६,
चातुर्यशृङ्गारनिरूपणं । ७, युगधर्मनिरूपणं । ८, अखण्डध्याननिरूपणं । ९,
शास्त्रनिरूपणं । १०, मायानिरूपणं ।

पुनस्तदपरखण्डस्य प्रथमसमासे चातुर्यलक्षणं । २, निसृष्टव्यापकलक्षणं । ३,
श्रेष्ठान्तरात्मनिरूपणं । ४, शास्त्रतन्त्रनिरूपणं । ५, चक्षुलक्षणं । ६, चातुर्य-
विवरणादिनिरूपणं । ७, अधर्मानिरूपणं । ८, स्वस्वजीवननिरूपणं । ९,
पिण्डोत्पत्तिनिरूपणं । १०, सिद्धान्तनिरूपणं ।

पुनस्तदपरखण्डस्य प्रथमसमासे, वाल्मीकिस्तवः । २, सूर्यस्तवः । ३, श्रुतीरच-
ना । ४, जलस्तुतिः । ५, अग्निस्तुतिः । ६, वायुस्तुतिः । ७, महाद्भुतनिरूपणं ।
८, आत्मनिरूपणं । ९, उपासननिरूपणं । १०, पञ्चभूतलक्षणं ॥

पुनस्तदपरखण्डस्य पञ्चमं वर्तते, तत्र १ समासे, मङ्गलाचरणं । द्वितीयस्य
खण्डितः । एतेषां खण्डानां प्रथमद्वितीयादिसङ्ख्यानिर्देशो नास्ति । सर्वे प्रथक्
प्रथक् खण्डाः ।

No. 1407. आधानेष्टिः, वा इष्टिप्रयोगः ।

Substance, country-made paper, 9 × 3½ inches. Folia, 19. Lines, 9—10
on a page. Extent, 380 śloka. Character, Nāgara. Date, ? Place of
deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally
correct.

Adhāneshti alias *Ishtiprayoga*. A manual for the performance of
the Adhāna rite.—Anonymous.

Beginning. अथ आधानेष्टिः । तत्र प्रथमायां विशेष उच्यते । अन्यत् सर्वं पौर्णमासवत् ।
सर्वं सर्वत्र विहितम् पशुसेमेषु बोध्यम् ।

End. खण्डितत्वाच्छेषवाक्यादिकं नास्ति ।
विषयः । आधानेष्टिः । अन्वारम्भाणीयेष्टिः । पुनराधेयेष्टिः । आप्रयणेष्टिः । पुत्रकाम्येष्टिः ।
मित्रविवेष्टिः । पवित्रेष्टिः । कारीरीष्टिः ।
खण्डितत्वादेतत्परविषयो न प्राप्तः । अस्य नाम्नि सन्देहः । कल्पितं नामेदं ।

No. 1408. भावदीपिका, न्यायसिद्धान्तमञ्जरीव्याख्या ।

Substance, country-made paper, 11 × 5 inches. Folia, 31. Lines, 13 to 15 on a page. Extent, 1,014 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Corrected.

Bhāvadīpikā alias *Nyāya-siddhānta-manjarī-vyākhyā*. A commentary on the *Nyāya-siddhānta-manjarī* of Jānakīnātha Chūdāmani Bhaṭṭāchārya, on the elementary principles of the *Nyāya* doctrine. By S'rīkṛishṇa Nyāyavāgīśa Bhaṭṭāchārya, son of Govinda Nyāyālaṅkāra Bhaṭṭāchārya. In Hall's Contributions, pp. 24, 25 mention is made of three other commentaries on the work of Jānakīnātha.

Beginning. शैवालवन्था रुचिरे तटिन्यासीरे भवान्या द्रलेशश्रन्या ।

इन्द्रादिमान्या भुवनेष्वनन्या मां पातु धन्या गिरिराजकन्या ॥ १ ॥

प्रणम्य शिवयोः पादौ श्रीमता कृष्णशर्मणा ।

सिद्धान्तमञ्जरीव्याख्या क्रियते भावदीपिका ॥ २ ॥

End. खण्डितत्वाच्छेषवाक्यादिकं नास्ति ।

विषयः । न्यायसिद्धान्तमञ्जरीव्याख्यानं ।

No. 1409. पैङ्गलोपनिषत् ।

Substance, country-made paper, 7 × 4½ inches. Folia, 15. Lines, 8 on a page. Extent, 150 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Paṅgala Upanishad. An apocryphal Upanishad, treating of the relation of the Divine soul to humanity. The principles are expounded in reply to questions of Piṅgala, whence its name. The work is not included in the list of the *Ātharvana Upanishads*.

Beginning. अथ पैङ्गलोपनिषत् । ॐ पूर्णमद इति शान्तिः । हरिः ॐ । अथ ह

पैङ्गलो याज्ञवल्क्यमुपसमेत्य द्वादशवर्षैः कैवल्यमनुब्रूहीति पप्रच्छ ।

End. तद्विप्रासो विपन्यवो जायतवांसः समिन्धते । विब्योर्धैत्यरसं पदम् ।

ॐ सत्यमित्युपनिषत् । चतुर्थोऽध्यायः ।

Colophon. इति पैङ्गलोपनिषत्समाप्ता । पूर्णमद इति शान्तिः । इरिः आम् ।

विषयः । १ अध्याये, कैवल्यविषयकपैङ्गलप्रश्नस्योत्तरं । २, ईशस्य कथं जीवलमिति पैङ्गलप्रश्नोत्तरं । ३, तत्त्वमसीति महावाक्यविवरणे प्रश्नः । ४, किं कर्मकास्थिरित्यस्योत्तरं ।

No. 1410. गणेशसहस्रनामव्याख्या ।

Substance, country-made paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Folia, 33. Lines, 11 to 13 on a page. Extent, 1,584 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sk. 1549. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Ganes'a-sahasra-náma-vyákhyá. A commentary on a hymn to Ganes'a in which a thousand epithets are strung together. By Gopála Bhaṭṭa, surnamed Dáva.

Beginning. विज्ञानमानन्दमजं वृषिचं सर्वेश्वरं सर्वगुहं विशुद्धं ।

अनामरूपं गुणकल्परूपं नमामि भक्ताभयदायिनं हरिम् ॥

महागणपतिं नत्वा सर्वेशं चिन्तितप्रदम् ।

तन्नामावृतसंख्याया रच्यते क्लाददायिनी ॥ २ ॥

End. गजाननात्मा वृद्धरिर्नामव्याख्याप्रसङ्गतः ।

चित्तं प्रविष्टः स्थिरतां यातु गूढार्थभासकः ॥

क्व वानन्तगुणः श्रीमान् क्व वा व्यालालधीरर्हं ।

अथ स्वल्पजले दृष्टा सहस्रकिरणस्थितिः ॥

Colophon. इति लवेत्युपनामकगोपालभट्टकृता गणेशसहस्रनामव्याख्या सम्पूर्णा ॥

विषयः । गणपतिसहस्रनाम्नां व्याख्यानं ।

No. 1411. नेष्टुप्रयोगः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 3. Lines, 69 on a page. Extent, 69 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Neshtri-prayoga. Rules for the employment of the class of priests called Neshttris. Anonymous.

Beginning. अथ नेष्टप्रयोगः । दृष्टो जपति । को यज्ञः क ऋत्विजः का दक्षिणा ।
महन्मेवोचो भर्गो मेवोचो भगो मेवोचो यज्ञो मेवोच इत्यादिः ।

End. सोमस्य समिदमसि दुरिष्टेर्मा पाहि खाहा । पिबृषां समिदमसि ऋत्योर्मा
पाहि खाहा । तत उपस्थाय ओं च मे इति संस्थाजपः । तीर्थेन निष्क्रम्य ।

Colophon. इति नेष्टप्रयोगः ।

विषयः । ऋत्विक्कर्मैयकर्मोपदेशः ।

No. 1412. दमयन्तीचम्पूः ।

Substance, country-made paper, 14 × 5½ inches. Folia, 34. Lines, 11—12 on a page. Extent, 1,458 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Damayantī-champū. A poetico-prose romance founded on the story of Nala and Damayantī. By S'rīvikrama. Like the story of Rāma, that of Nala and his faithful wife is a great favorite with Indian readers, and forms the theme of a great number of poems. The story is the same as given in the Mahābhārata, but the poetical embellishments are varied very extensively. The object everywhere is to praise the constancy of Damayantī, the great model of a Hindu wife.

Beginning. अथति गिरिसुतायाः कामसन्तापवाहि-

न्युरसि रसनियेकस्थान्दनसुन्दरमालिः ।

दनु च विजयन्ते कीर्त्तिमाजां कवीना-

मसकदद्वतविन्दुस्यन्दिनो वाग्विलासाः ॥

End. (खण्डितं)

विषयः । नलदमयन्तीकथावर्णनं ।

No. 1413. वेदान्तकल्पतरुपरिमलं ।

Substance, country-made paper, 10 × 4½ inches. Folia, 203. Lines, 9 to 11 on a page. Extent, 5,936 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Vedānta-kalpataru-parimala alias *Parimala-tikā*. The oldest and most revered commentary on the Vedānta Aphorisms of Vyāsa, is the *Bhāṣhya* of S'aṅkara Achārya, which gave them solidity and systematic consistency. The *Bhāṣhya* has formed the theme of a large number of exegeses, the most approved being the *Bhāmatī* of Vāchaspati Miśra, now in course of publication for the first time by the Asiatic Society of Bengal. The *Bhāmatī* is in its turn expounded by the *Kalpataru* of Amalānanda, and Apyaya Dikshita annotates the last in his *Parimala*, the work under notice. The MS. is very defective wanting 9 leaves at the beginning and about one-third at the end. *Hall's Contributions*, p. 88.

Beginning. (प्रारम्भे ५ पत्राणि न सन्ति १० पत्रस्य प्रथमपाठः ।)

कल्पतं वहिस्तु नीलं नभः । शिवालं नभ इत्यादिप्रत्ययस्थालोकविषयत्वं न कल्पनीयम् ।

End. (ख०)

विषयः । वेदान्तसूत्रभाष्यटीकाया भासत्याः कल्पतरुनामिका या टीका तस्याः व्याख्यानं ।

No. 1414. वेदान्तकल्पलता ।

Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 26. Lines, 11 on a page. Extent, 832 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Vedānta-kalpalatā. A theistic refutation of the opinions of the six leading schools of philosophy and a pantheistic scheme of salvation. By Madhusūdana Sarasvatī. The author was an ardent Vedāntist, and an able and distinguished commentator. In Mr. Hall's 'Contributions', the work is named *Vedānta-kalpalatā-tikā*, and is described as "a disquisition on the nature of pantheistic salvation" (p. 132). The author has written a commentary on the Bhāgavata, extending to a hundred thousand verses, but it is very scarce, and has nowhere been noticed; I saw only a few pages of it once with a Yati at Benares. His Commentary on the Gītā is highly esteemed by Vedāntists.

Beginning. सीमांसया कपटतो भुजगाम्बधेव स्वाधीनतामुपनिषद्वनितेव नीता ।

चेनोद्धृताऽष्टतफलेन गद्वत्तेव तस्मै नमो भगवतेऽद्भुतशङ्कराय ॥ १ ॥

दुराधः श्राद्धार्थं नियतपतगानैरपि ? वृधै-
 र्न सम्प्राप्तुं शक्यो मलिनमतिना यद्यपि मया ।
 तथापि श्रीविश्वेश्वरचरणपङ्केरुचसुधा-
 सुधारामिः सिक्तो न कथमपि रिक्तोऽस्ति भविता ॥ २ ॥
 सत्तर्कपुष्पनिकरैः परमात्मबोधनिष्ठाफलेन दधती परमां विभूतिम् ।
 शरीरकार्थसुरशरिवगतासुध्रीः ? वेदान्तकल्पलतिकेयमुपासनीया ॥ ३ ॥
 निर्धूय जैमिनिपतञ्जलिगौतमोक्तीः काणादकापिलशिवादिमतानि चाहं ।
 आचार्यशङ्करसुरेश्वरसूचितार्थं प्रुद्धिं व्यनजिम विशदं मितभाषितेन ॥ ४ ॥
 मुमुक्षुणामनुष्ठेयविक्षेपविनिवृत्तये ।
 मोक्षं ससाधनं वच्मि परपक्षनिरासतः ॥ ५ ॥

End.

तत्त्विदमात्रैवाविद्यानिवृत्तुपलक्षितो मोक्षः । तत्साधनञ्च । वेदान्तवाक्यकर-
 णकोऽन्यानुपरत्तत्रह्यात्मैक्यसाक्षात्कार एव श्रवणाद्यपनीतप्रतिबन्धः सन्निति
 सर्वं समञ्जसम् ।

न्यायैर्निर्धूय दुष्टानि कपिलकणादाक्षपादादिवादा-

न्यापाद्यादुष्टमेकं अतिमितमस्तद्वारमद्वैतवादम् ।

वेदान्तैकप्रमेयं परमसुखमयज्ञानमज्ञानप्रून्यं

मोक्षं व्याचक्षते + कमपि सुछितिनः सोऽहमेवास्मि पूर्णः ॥

Colophon. इति वेदान्तकल्पलतायां मधुसूदनसरस्वतीकृतायां ससाधनापवर्गनिरूपणं नाम
 प्रथमः खण्डः ॥

विषयः । जैमिनिपतञ्जलिगौतमकाणादकापिलशिवादिमतनिरासपूर्वकससाधनमोक्षनि-
 रूपणं ।

No. 1415. उहच्छलाक्षरम् ।

Substance, country-made paper, 10 × 3 $\frac{3}{4}$ inches. Folia, 18. Lines, 7 on a page. Extent, 238 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Corrected.

Uhachhaldākshara. A collection of rubrics from the Uhagāna of the Sāma Veda.

Beginning. उच्चान आसही यवं । पुनाबौटी रौरवयौषाजये ।

प्रतुष्टै औशनं । कयावि वासदेवं ।

End. अग्न्याग्नीन्द्रमिष्टुष्महां रवापाजु नैपानिथानि ।
 अचानडै आयनीय चुद्रः ॥ चुद्रं समाप्तम् ॥ ऊहच्छलाचरं समाप्तम् ॥
 विषयः । चुद्राख्यकर्मण ऊहसामप्रतीकानि ।

No. 1416. अग्न्याधानपद्धतिः ।

Substance, country-made paper, 10 × 4½ inches. Folia, 25. Lines, 11—12—13 on a page. Extent, 825 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Corrected.

Agnyādhāna-paddhati. A manual for the performance of the Agnyādhāna rite. It is different from the treatises noticed under Nos. 122, 1365 and 1369.

Beginning. अथाग्नाधानं निरूप्यते । तस्य कालः शिशिरवसन्तग्रीष्मर्तवः । पौर्णमास्या-
 वास्या यजनीयास्तथयः । कृत्तिका रोहिणी पुनर्वसुः पूर्वाक्षराफल्गुनीचित्रा-
 नक्षत्राणि ।

End. यथा दैवतमुज्जित्वाचनं यजमानभागप्राशने प्रजापतेरित्यस्य स्थाने भद्रं नः
 स्थानः ।

Colophon. ब्राह्मणतर्पणान्नं समाप्तं । सन्निष्ठते त्रीच्याग्रयणं ।

विषयः । मधुपर्कः । दर्शपौर्णमासिकी वेदिः । गोपिठयज्ञः । याजमानकृत्यविशेषः ।
 पवमानेष्टिः । अग्निहोत्रहोमः । अन्वारभणीयेष्टिः । आग्रयणकर्म ।

No. 1417. सुबोधिनी ।

Substance, country-made paper, 12½ × 5 inches. Folia, 40. Lines, 12—13 on a page. Extent, 1,534 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Subodhīnī. A commentary on the Siddhānta-kaumudī grammar of Bhaṭṭojī Dikshita. By Jayakṛishṇa, son of Raghunātha, and grandson of Govardhana Bhaṭṭa of the Moni family.

Beginning. अनुदात्तं पदम् । परिभाषयमिति नाधिकारः । अखरितत्वात् । आद्युदात्तश्च
समानोदरे शयितः ओचोदात्त इत्यादीनामसङ्गः स्यात् । परिभाषायां लिङ्गा-
पेक्षायामाह, खरविधीति ।

End. खरितो वानुदात्ते पदावित्यनेन । ऋलिगिति ऋलिगदृगित्यादिना ऋतापुप-
पदे यजः क्तिन् । वविखपीति सम्प्रसारणम् । णव्विषयस्येतीति । रसं न
वर्जितस्येति नित्यं नपुंसकं स्यादिक इति स्यादिति सूत्रार्थः ॥

Colophon. इति श्रीमन्मोनिकुलतिलकायमानश्रीगोवर्द्धनभट्टात्मजवरुणाथाङ्गजेन जयकृष्णेन
कृतायां सिद्धान्तकौमुदीव्याख्यायां सुबोधिन्यां खरप्रकरणं समाप्तम् ॥

विषयः । सिद्धान्तकौमुदीशेषस्य खरप्रकरणस्य व्याख्यानं ।

No. 1418. ज्वरचिकित्सा ।

Substance, country-made paper, $11\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 81. Lines, 7 on
a page. Extent, 596 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of
deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse.
Incorrect.

Jvarachikitsā. A collection of recipes for the treatment of fever,
acidity, dyspepsia, gonorrhoea, rheumatism, inflammation of the eye, &c.
Anonymous.

Beginning. खर्जूरी माघवी विश्वा समभागानि कारयेत् ।

दीपनः पाचनः क्वाथो जयेदामानस्यथां ॥

End. (खण्डितत्वाच्चेष्टवाक्यादिकं नास्ति) ।

विषयः । केनचित् खप्रयोजनार्थमोषधिसङ्ग्रहो रोगविशेषाणां कृतः । न तु ग्रन्थकार-
कृतोऽयं ग्रन्थपदवाच्यः । इति भाति । अत्र कुत्रचिद्भेदकार्यो महाराष्ट्रभाषया
लिखितः ।) अत्र ज्वरास्त्रपित्त-पित्त-प्रभेद-वातव्याधि-नेत्ररोगादिकतिपथरोग-
निवारकौषधानि सन्ति ।

No. 1419. रङ्गभङ्गवल्ली, टीकासहिता ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 107. Lines, 7
—8—10—11 on a page. Extent, 2,247 s'lokas. Character, Nāgara. Date,
? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old.
Prose and verse. Incorrect.

Raṅgabhrigavallī. A treatise on faith in, and devotion to Krishna,—a manual for Vaishnavas. The text is in verse and is accompanied by a commentary in prose. The former, by Raṅgāchārya, a celebrated Vaishnava teacher, and founder of a sect of very ardent devotees, closely allied to the followers of Vallabhāchārya. The comment is anonymous.

Beginning. (टी०) । अथोपास्यत्वेन प्रतिपाद्य परमदेवतानमस्काररूपं सङ्गलमाचरति
स्तेत्यादिना । कृष्णचन्द्राय जगदाङ्गादकारिणे तुभ्यं नमः ।

(मू०) । खचिज्जगत्त्राय वृहतेऽव्यक्तव्योमविहारिणे ।

सुधाङ्गादकलाद्याय कृष्णचन्द्राय ते नमः ॥ १ ॥

End. (खण्डितत्वाच्चेपवाक्यादिकं नास्ति) ।

विषयः । १ पञ्चवे, भक्तिप्रशंसा । २, विष्णुनिवासस्थानप्रदर्शनादिः । ३, आत्मतत्त्व-
ख्यापनं । ४, भगवन्मार्गप्रदर्शनं । ५, भजनज्ञानमार्गे भेदाभेदयोगुणदोष-
प्रदर्शनं । ६, सूक्ष्मानन्दमयीप्रकृतिदर्शनं । ७, भगवच्छब्दभक्तिनिरूपणादिः ।
२२ द्वाविंशतिश्लोकपर्यन्तः सप्तमपञ्चवपाठोऽस्ति, ततः खण्डितम् । सप्तमपञ्चवा-
रम्भे प्रतिज्ञातं यथा “इदानीं विविच्य भगवतः शुद्धां भक्तिं निरूपयितुं तां
प्रणमति तस्येत्यादिना” इति एतेनैव ज्ञातमस्मिन् पञ्चव क्तविषयोऽस्तीति ।

No. 1420. रहस्यच्छलाचरं ।

Substance, country-made paper, 10 × 3½ inches. Folia, 4. Lines, 7 on a page. Extent, 60 śloka. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Rahasya-chhalākshara. The initial words of Sama hymns required to be sung at certain Sama sacrifices. Anonymous.

Beginning. अमिलाशूराना प्रत्युद्मा उवा दूगी दौडु रथन्तराणि । लामिद्ध दौ वृहत् ।

End. उष्वापवखड जिंसिमे जुद्धः ॥ ५ ॥ जुद्धं समाप्तं ॥ दशरात्रसामानि ७ ॥
संवत्सरसामानि २९ ॥ एकादशसामानि ४१ ॥ अचीनसामानि २६ ॥ सप्तसामा-
नि २१ ॥ प्रायश्चित्तसामानि १४ ॥ जुद्धसामानि १९ ॥ रहस्यसामानि ५२ ॥
एवं दशेत्तरद्विशतसङ्ख्याकानि २१० ॥

Colophon. रहस्यच्छलाचरं समाप्तम् ।

विषयः । दशरात्रायष्ठविधकर्म्मोपयोगिदशधिकद्विशतसङ्ख्याकसामानि ।

No. 1421. जगच्चन्द्रचन्द्रिका, रघुवंशटीका ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Folia, 41. Lines, 10—11 on a page. Extent, 2,492 śloka. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Corrected.

Jagachchandra-chandrikā. A commentary on the Raghuvans'a of Kālidāsa. By Bhagiratha Avasthī, son of Śrīharsha Deva, of the family of Balabhadra Paṇḍita, who flourished in the court of Jagachchandra, of Kūrma country.

Beginning. (षोडशसर्गावधि १९ सर्गपर्यन्तमस्ति । पुनरस्य षोडशः सर्गः खण्डितः ।)

(टी०) । षोडशसर्गः प्रारभ्यते । अथेति । अथ रामसर्गारोहणानन्तरं, सप्त सप्तसङ्ख्याकाः, इतरे अन्ये, रघुवंशप्रवीराः प्रकटयोद्धारः लवादय इत्यर्थः । न निर्धारण इति षष्ठीसमासनिषेधः ।

(मू०) । अथेतरे सप्त रघुप्रवीरा ज्येष्ठं पुरोजन्मतया गुणैश्च ।

चक्रुः कुशं रत्नविशेषभाजं सौभ्राचमेषां हि कुलानुसारि ॥ १ ॥

End.

अश्लिषत् शालिष्ठ । शालुचनुश्लिष्टौ लुङ् । सर्तिशाल्यन्तिभ्यश्चेत्यङ् । शास इदङ् हलोरिति उपधाया इकारादेशः । होमार्थं सिंहासनं तत्र स्थिताः । अथा-हता अप्रतिहता आत्मा निर्देशो यस्याः सा ॥

Colophon. इति श्रीकृष्णचलेन्द्रश्रीजगच्चन्द्राश्रितसोमपायिपुरोहितवल्लभद्रपण्डितगोत्रापत्य-श्रीहर्षदेवात्मजावसथिभगीरथपण्डितविरचितायां जगच्चन्द्रचन्द्रिकायां रघुवंश-टीकायामेकोनविंशतिः सर्गः ।

विषयः । षोडशसर्गावध्येकोनविंशतिसर्गपर्यन्तस्य रघुवंशस्य व्याख्यानं ।

No. 1422. रसेन्द्रचिन्तामणिः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{4} \times 5$ inches. Folia, 44. Lines, 13—14 on a page. Extent, 1,276 śloka. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Rasendra-chintāmaṇi. A work of some repute on the preparation of metallic medicines : the MS. is corrupt and defective.

Beginning. (अस्य प्रथमाध्याये नास्ति केवलमध्यायसमाप्तिवाक्यमस्ति)

इति श्रीरामचन्द्रगुहविरचिते रसेन्द्रचिन्तामणौ रससिद्धान्तप्रकरणे शास्त्राव-
तारो नाम प्रथमोऽध्यायः ॥

अथातो मूर्च्छनाध्यायं व्याचक्षहे । अयमिचरितयाधिघातकं मूर्च्छना । तत्र
तन्त्रनिगदितदेवतापरिचरणसमन्तरं तच्छोधनप्रक्रियाभिर्वक्त्रीभिः परिशु-
द्धानां रसेन्द्राणां दृष्टारणिजन्यवह्निन्यायेन तारतम्यमवलोक्यमानैः सूक्ष्ममतिभिः
पल्लार्द्धेनापि संस्कारः कर्तव्यः ।

End.

(खण्डितत्वाच्छेषवाक्यादिकं नास्ति) ।

विषयः ।

नानाविधसूत्रादिरसौषधकरणप्रकारः । अत्र न केवलमध्यायव्यवच्छेदः ।
औषधनामभिः प्रकरणच्छेदोऽप्यस्ति ।

No. 1423. नीतिशतकं, सुभाषितरत्नावल्यन्तर्गतं ।

Substance, country-made paper, 6 × 4½ inches. Folia, 23. Lines, 9 on
a page. Extent, 235 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of
deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Generally
correct.

Niti-s'ataka. One hundred miscellaneous stanzas on morality.
By Bhartṛihari. It is a fragment of the author's Saptas'ati, a work
which has been printed two or three times, and an English translation
of it, by Professor C. H. Tawney, is now in course of publication in
the 'Indian Antiquary.'

Beginning. दिक्कालायनवच्छिन्नानन्तचिन्मात्रमूर्तये

खानुभूत्यैकमानाय नमः शान्ताय तेजसे ।

End.

भीमं बलं भवति तस्य पुरं प्रधानं सर्व्वे जनाः सुजनतामुपयान्ति तस्य ।

छत्वा च भूर्भवति सन्निधिरत्नपर्णा यस्यास्ति पूर्व्वसुदन्तं विपुलं नरस्य ॥

Colophon.

इति भट्टहरीकृतयोगेश्वरविरचितायां (?) सुभाषितरत्नावल्यां प्रथमं नीति-
शतकं सम्पूर्णमस्तु ॥

विषयः ।

नीतिकथनं ।

No. 1424. अपत्नीकाधाननिर्णयः ।

Substance, country-made paper, $8\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 19. Lines, 8—10—11—12 on a page. Extent, 510 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Apatnikādhāna-nirṇaya. A disquisition on the right of unmarried persons to cherish the sacred household fire, and to perform the rites of Adhāna. By Govinda Dīkshita.

Beginning. अथापत्नीकस्याधाने अधिकारोऽस्ति कस्य नास्तीति विविच्यते ॥

End. यजमानप्रवासे यजमानमन्त्रेष्वपि समानत्वात् ॥ पुत्रान्नेवासिप्रतिनिधियोजनस्योक्तत्वाच्चेत्यलमतिविस्तरेण । इति विद्यारण्याः ॥

Colophon. इति श्रीमच्छातुर्धरकुल्लवतंसगोविन्ददीक्षितकृतोऽपत्नीकाधाननिर्णयः समाप्तः ॥

विषयः । अपत्नीकस्य अग्राधाने कर्मणि अधिकारिणोऽधिकारिणश्च निरूपणं ।

No. 1425. बौधायनसूत्रं ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 20. Lines, 6—7 on a page. Extent, 300 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Bodhāyana Sūtra.—The Kalpa Sūtra of Bodhāyana on the rites enjoined in the Taittirīya Saṁhitā of the Black Yajur Veda. The MS. is a mere fragment, and comprises only one chapter—that relating to animal sacrifices—*Pashubandha*.

Beginning. ॐ पशुना यक्ष्यमाणो भवति स उपकल्प्यते ।

End. इति पूर्णाहुतो वरं ददाति धेनुवरं वानङ्गुद्वरं वा दद्यादिति ह स्माह बौधायनः सन्निष्ठते पशुबन्धः सन्निष्ठते पशुबन्धः ॥

Colophon. इति बौधायनसूत्रे पशुबन्धः समाप्तः ॥

विषयः । पशुबन्धयागप्रकरणं ।

No. 1426. ज्योतिषरत्नमाला ।

Substance, country-made paper, $9 \times 4\frac{3}{4}$ inches. Folia, 52. Lines, 7 on a page. Extent, 856 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Correct.

Jyotisha-ratnamālā. A treatise on astronomy and judicial astrology. By Śrīpati Bhaṭṭa. The work is founded on the maxims of Garga, and treats of years, lunar days, solar days, days of the week, Yogas or conjunctions, Karaṇas, Nakshatras, Muhūrtas, minor planets, contact of months (*Saṅkrāntis*) &c., &c.

Beginning. प्रभवविरतिसम्यग्ज्ञानद्वया नितान्तं विदितपरमतत्त्वा यत्र ते यागिनोऽपि ।
तमहमिह निमित्तं विश्वजन्मात्ययानामनुमितसतिवन्दे भगवै कालमीश ॥

विलोक्य गर्गादिमुनिप्रणीतं वराहलक्षादिद्यतञ्च शास्त्रं ।

दैवज्ञकण्डाभरणार्थमेषा विरच्यते ज्योतिषरत्नमाला ॥

End. निवसन्त्यमरा हि वस्त्रकोणे मनुजाः पार्थदशान्तमध्ययोश्च । इतः परं खण्डितं ।

विषयः । अत्र प्रथमाध्याये संवत्सरप्रकरणं । २ये, तिथिप्रकरणं । ३ये, वारप्रकरणं । ४थे, योगप्रकरणं । ५मे, करणप्रकरणं । ६छे, नक्षत्रप्रकरणं । ७मे, मुहूर्त-
प्रकरणं । ८मे, उपग्रहप्रकरणं । ९मे, सङ्क्रान्तिप्रकरणं । १०मे, गोचरप्रकरणं ।
११शे, ताराबलप्रकरणं । १२शे, लग्नप्रकरणं । १३शे, संस्कारप्रकरणं । १४शे,
राजाभियेकप्रकरणं । १५शे, वास्तुप्रकरणं । १६शे, गृहप्रवेशप्रकरणं ।

No. 1427. प्रह्लादचम्यः ।

Substance, country-made paper, $9 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 14. Lines, 9 on a page. Extent, 204 ślokaś. Character, Nāgara. Date, Sm. 1869. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Prahlāda Champu. A poetico-prose romance, founded on the story of Prahlāda, a youth who, born in a Śaiva family, displayed, under peculiarly trying circumstances, the most unflinching devotion to Vaiṣṇavism. By Kes'ava Paṇḍita.

Beginning. कनकरचिदुकूलः कुण्डलोष्ठासिगण्डः

शमितभुवनभारः कोऽपि लीलावतारः ।

त्रिभुवनसुखकारी शैलधारी मुकुन्दः

परिकलितरथाङ्गे मङ्गलं नस्तनोतु ॥ १ ॥

यन्धिष्यैर्जगतीतलं परिदृतं यत्कर्तव्यद्विधानिधिः

श्रीलौगाक्षिकुलारविन्दतरणिर्माथ्यन्दिनः केशवः ।

यं प्रास्तुत सदा शिवाङ्गिकमलद्भैकनिष्ठं परं

भट्टानां तमहं नमामि पितरं सास्त्रं कृपाभोनिधिं ॥ २ ॥

किं भोजः किमु विक्रमः किमपरः कर्णावतीर्णः कलौ

सर्वेषामिति यच्च धीर्भवति सः क्षौणीतले नन्दति ।

शूरः श्रीमदुमापतिर्दलयति गोविन्दभक्तिप्रियः

श्रीमत्केशवपण्डितो वितनुते चम्पू तदीयाज्ञया ॥ ३ ॥

End.

कीर्तिः श्रीनरसिंह ते त्रिपथगा तत्रोदितं कैरवं

चान्द्रं मण्डलमत्र नीलमिव यत् तद्भृङ्गदृष्टं किमु ।

यद्वा त्वद्वितारिवृन्दवनिताचितेन्धनाग्नेः स्थलं

चन्द्रस्तत्र विधाति नीलमिव यत् धूमः स मन्यामहे ॥

Colophon.

इति श्रीमत् केशवपण्डितकृते प्रह्लादचम्पूकाव्ये चतुर्थस्तवकः समाप्तोऽयं ।

विषयः ।

प्रह्लादचरित्रकथनं । अत्र प्रह्लादस्य विष्णोराराधनं श्रुत्वा देत्यगराः शुक्रा-
चार्यस्य प्रह्लादं प्रति नानाविधभर्त्सनं, एवं तत्पित्रा उक्तमपादेन राज्ञा प्रह्ला-
दस्य मरणार्थं हस्तिचम्पुखे निक्षेपादिकञ्च ।

No. 1428. निश्चयत्वनिरुक्तिः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Folia, 4. Lines, 12—13—14 on a page. Extent, 115 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Niśchayatva-nirukti. On certainty—a Nyāya discourse. By Ra-
ghudeva Tarkālaṅkāra.

Beginning. पर्वतोद्देशकवक्त्रिविधेयकानुमित्यादिकं प्रति धूमालोकादिविषयकसकलपरा-
मर्शसाधारणवक्त्रियाप्रकारकनिश्चयत्वादिनैव हेतुत्वं ।

End.

तथापि लब्धते लाघवासम्भवादित्यासां अतिशयविक्षरेण ।

Colophon. इति श्रीरघुदेवतर्कालङ्कारविरचिता निश्चयलनिहतिः समाप्ता ।
विषयः । अनुसितिकारणतावच्छेदकव्याप्यप्रकारकनिश्चयलनिरूपणं ।

No. 1429. खरमञ्जरी ।

Substance, country-made paper, 9 × 4 inches. Folia, 84. Lines, 9 on a page. Extent, 1,867 s'lokas. Character, Nāgara. Date, SM. 1733. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Scara-mānjari. An elementary treatise on Vedic accents. By Narasiṅha Suri, son of Rudra Achārya.

Beginning. पाणिनीयसताभिज्ञान् नत्वा वृद्धान् गुरुनपि ।

प्रथमपञ्चार्द्धस्य द्वित्रित्वात् प्रारम्भवाक्यं सम्पूर्णं न लिखितं ।

End. अस्मान् मदिक् प्रत्ययान्तोदात्तः । उप । उपसर्गखरः सुद्युता गतिखरः । आ ।

उपसर्गखरः । अनुनिङन्तखरः । इति सर्वं रमणीयं ।

Colophon. इति श्रीरुद्राचार्यस्त्रुनुना नरसिंहस्वरिणा विरचिता खरमञ्जरी समाप्ता ।
विषयः । वैदिकपदोच्चारणे उदात्तादिस्वरविवेकः ।

No. 1430. विद्वद्भूषणं, सटीकं ।

Substance, country-made paper, 11 × 5 inches. Folia, 18. Lines, 18—19—21 on a page. Extent, 1,083 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, very old. Text. Verse. Commentary. Prose. Incorrect.

Vidvad-bhushaṇa. Miscellaneous poems in praise of Hari. By Bālakrishṇa Sudhi. With a commentary by an unknown author.

Beginning. (मू०) । कलयाम्यदन्तं द्विदन्तं स्फुटैकदन्तमपि द्विभुजं ।

चतुर्भुजं यं जगन्ति गायन्ति सोदकैकभुजं ॥

अविमोचसमुत्पन्नो बालकृष्णमभिधेयवान् ।

विद्वद्भूषणनामानं कुर्वेहं पद्यसङ्ग्रहं ॥

(टी०) । तं विघ्नराजं अहं ध्यायामि यं जगन्ति गायन्ति ।

End. (मू०) । काव्यं करोति सुकविः सद्दय एव वेति तत्तत्त्वं ।

रत्नं करिः प्रसूते स्फुटयति शिल्पी तु तत् सुषमं ॥

(टी०) । लक्ष्मि मातर्मम निविडुतरं त्वं हरिर्ष्या विधत्तां ॥

Colophon. इति श्रीमद्गुणसुख्यबालकृष्णसुधीकृतः ।

विद्वद्गुणसञ्ज्ञेऽयं सम्पूर्णः पद्यसङ्ग्रहः ॥

विषयः । हरिगुणवर्णनात्मकविविधपद्यसङ्ग्रहणं ।

No. 1431. स्फोटतत्त्वं ।

Substance, country-made yellow paper, $9\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 14. Lines, 8—10 on a page. Extent, 292 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Sphoṭa-tattva. A treatise on the *Sphoṭa-vāda*, or the theory of inherent relation between sound and sense, and on logothicism. By Krishna Śeṣha.

Beginning. शब्दब्रह्म चिदानन्दमधिष्ठानमुपास्यते ।

यस्य वर्णाः पदं वाक्यं विवर्ततः सम्प्रकाशते ॥ १ ॥

महाभाष्यमतं भर्तृहरिणापि प्रकाशितं ।

आलोच्य सर्वतन्त्राणि स्फोटतत्त्वं निरूप्यते ॥ २ ॥

End. शब्दब्रह्माभिधानं श्रीमद्भाष्यकारसम्मतं ।

श्रीकृष्णशेषविदुषा स्फोटतत्त्वं निरूपितं ॥

विद्वद्भिः सदसद्वात्तिकारिभिः सारहारिभिः ।

रागविद्वेषरहितैर्दूषितं वस्तु भूषितं ॥

Colophon. इति श्रीकृष्णशेषविरचितं स्फोटतत्त्वं सम्पूर्णं ।

विषयः । अत्र स्फोटतत्त्वनिरूपणं । पदार्थज्ञाने पदं अपेक्षणीयं पदञ्च वर्णसमूहः, तथा च पूर्ववर्णोच्चारणानन्तरं परवर्णोच्चारणे पूर्ववर्णनाशात् एकदा वर्णसमूहात्मक-पदस्य सत्त्वासम्भवात् पदार्थबोधानुपपत्तिः । एवं वाक्यार्थबोधे वाक्यं अपेक्षणीयं वाक्यञ्च पदसमूहात्मकं, तथा च पूर्वपदोच्चारणानन्तरं परपदोच्चारणकाले पूर्वपदविनाशात् वाक्यार्थबोधानुपपत्तिः । अतः वर्णोभिव्यङ्ग्यपदस्फोटः पदा-भिव्यङ्ग्यवाक्यस्फोटश्च अवश्यं स्वीकरणीयः । स्फोटशब्देन पूर्वपूर्ववर्णानुभव-सहितचरमवर्णोभिव्यङ्ग्यनित्यशब्दविशेष उच्यते इत्येतद्विवरणं ।

No. 1432. सारबोधिनी ।

Substance, country-made paper, $12\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia, 35. Lines, 11 on a page. Extent, 1,162 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Sārabodhinī. A commentary on the *Kāvya prakāśa*—a treatise on Rhetoric. By S'rīvatsa S'armā.

Beginning. रामं नत्वा चिदानन्दं सङ्क्षिप्तां सारबोधिनीं ।

श्रीवत्सर्मा कुरुते व्याख्यां काव्यप्रकाशजां ॥

End.. तदाभास इति तत्पदेन रसभावयोरनुकर्षणं न तु मन्त्रिदृष्टेन भावस्येव इत्याह । खण्डितं ।

विषयः । काव्यप्रकाशस्य व्याख्यानं ।

No. 1433. विवरणेपन्यासः ।

Substance, country-made paper, $10\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 272. Lines, 9 on a page. Extent, 5,792 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1923. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Correct.

Vivaraṇopanyāsa. A gloss on Saṅkara's commentary on the *Ve-dānta* aphorisms. By Govindānanda Sarasvatī. The MS. is incomplete. Hall's Contributions, p. 202.

Beginning. समाचयानन्दयदत्र जन्तून् सर्व्वोत्पन्नाभावेन तथा परत्र ।

यच्छङ्करानन्दपदं हृदये विधाजने तत् यतयो विशन्ति ॥

भाष्यटीकाविवरणतन्निबन्धनसङ्ग्रहः

व्याख्यानव्याख्येयभावः श्लोशदानाय रच्यते ।

End. यथा नेष्टेतोषं ? तमादित्यमित्येवैषा विरोधनीक्षणसङ्कल्पक्रिया विधीयते तथात्रापि । खण्डितं ।

विषयः । शङ्कराचार्यविरचितस्य वेदान्तसूत्रभाष्यस्य विवरणं ।

No. 1434. नादकारिकावृत्तिः, श्रीरामकण्ठरचितनादकारिकासहिता ।

Substance, country-made paper, $12\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 7. Lines, 4—8 on a page. Extent, 123 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Nāda-kārikā-vṛitti. Memorial verses on the eternity of sound. By Rámakanṭha. With a commentary by Aghoras'iva Achárya.

Beginning. नादातीतं शिवं नत्वा नादज्ञानप्रसिद्धये ।

श्रीरामकण्ठरचितां व्याख्यास्ये नादकारिकां ॥

End. श्रीमदघोरशिवाचार्यजन्यया परसञ्ज्ञया ।

व्याख्याता नादमिद्धिश्च प्रार्थितेन गुरुत्तमैः ॥

Colophon. इत्यघोरशिवाचार्यविरचिता नादकारिकावृत्तिः समाप्ता ।

विषयः । नादकारिकाव्याख्यानं । नादकारिकायां नादपदार्थनिरूपणं ।

No. 1435. निबन्धतत्त्वदीपः, सटीकः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 10. Lines, 8—9—10—12 on a page. Extent, 180 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Text, Verse. Commentary, Prose. Correct.

Nibandha-tattva-dīpa. An exposition of the doctrine of faith, with a commentary.

Beginning. (सू०) । धर्ममार्गं परित्यज्य ब्रह्मेनाधर्मवर्त्तिनः ।

पतन्ति नरके घोरं पाषण्डमतवर्त्तनात् ॥

(टी०) । धर्ममार्गं परित्यज्येति । तत्र हेतुः पाषण्डमतवर्त्तनात् ।

End. (सू०) । यत्र पूजः प्रवाहः स्यात् तत्र तिष्ठेत तत्परः ।

एतन्मार्गद्वयं प्रोक्तं गतिसाधनसंयुतं ॥ (खण्डितं) ।

(टी०) । सर्वत्रैव जगति फलं वर्त्तत इति सर्वत्र फलं चाह ।

Colophon. इति श्रीनिबन्धतत्त्वदीपे भक्तिप्रकरणं समाप्तम् ।

विषयः । भक्तिमार्गकथनं ।

No. 1436. पञ्चतत्त्वप्रकाशः अभिधानं ।

Substance, country-made paper, $9\frac{3}{4} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Folia, 17. Lines, 9 on a page. Extent, 335 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sk. 1701. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Pancha-tattva-prakāś'a. A metrical dictionary of the Sanskrit language: the vocables are arranged in classes. By Venidatta, son of Jagajjivana, grandson of Nilakanṭha. The MS. is incomplete. No mention of this work is met with in Professor H. H. Wilson's list of Sanskrit Dictionaries.

Beginning. प्रथमावधि षष्ठपत्रं नास्ति ।

End. पञ्चतत्त्वप्रकाशोऽयं वेनीदत्तेन धीमता ।

प्रकाशितः प्रकाशार्थो मीरमीरास्तुताज्ञया ॥

Colophon. इति श्रीयाज्ञिकवंशावतंशनीलकण्ठात्मजजगज्जीवनस्त्रुवेनीदत्तविरचिते पञ्चतत्त्वप्रकाशनाम्नि कोशे आकाशभानुः समाप्तः ।

विषयः । अत्र षट्सर्गाः सन्ति । प्रथमे द्वितीये च पृथिवीतत्त्वनिरूपणं । २ये, जलतत्त्वनिरूपणं । ३र्थे, तेजस्तत्त्वनिरूपणं । ४मे, वायुतत्त्वनिरूपणं । ५ष्ठे, आकाशतत्त्वनिरूपणं ।

No. 1437. अमृतवर्षिणी ब्रह्मसूत्रवृत्तिः ।

Substance, country-made paper, 10×5 inches. Folia, 30. Lines, 14—15—16 on a page. Extent, 1,192 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Amṛita-varshinī. A short commentary on Vyāsa's Aphorisms of the Vedānta Doctrine. By Rāmakiṅkara, a disciple of Mukundagovinda. The MS. is incomplete, containing only the first book.

Beginning. शुभाद्याद्यतनं स्वशब्दात् ॥ १ ॥ पूर्वं चैलोक्यात्मा वैश्वानरः परमात्मैत्युक्तम् ।

End. ज्ञेयं पदमात्रं च चिन्त्यं पादेष्वनुक्तमादिति ॥ २८ ॥

Colophon. इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमन्मुकुन्दगोविन्दश्रीचरणशिक्षितश्रीरामकिङ्करवर्यकृतौ ब्रह्मसूत्रवृत्तौ ब्रह्मामृतवर्षिण्यां प्रथमस्य अध्यायस्य चतुर्थः पादः । समाप्तोऽयं प्रथमोऽध्यायः ।

विषयः । ब्रह्मसूत्रव्याख्यानं ।

No. 1438. मनचरित्रम् ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 65. Lines, 9—10 on a page. Extent, 967 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Mana-charitra. An allegory on the relation of knowledge to ignorance. In Marhaṭṭi.

Beginning. श्रीवरदत्तम्बरदसूहिं एकदन्ता चिन्तिते पुरविशीसमर्था क्षणे नित्तज्ञे चरणी
सायाटे विलभावे ।

End. ते प्रीतिपावो गोपीनाथ । श्रीपतीदासक्षणे ।

Colophon. इति श्रीमनचरित्रे प्रवृत्तिनिवृत्तग्राह्याने सपरीवारबोधराज्यदृढीकरणं नाम
अष्टमोऽध्यायः ।

विषयः । अत्र महाराष्ट्रीयभाषया अष्ट अध्यायाः सन्ति । तत्र प्रथमे, मङ्गलाचरणं ।
२ये, मोक्षराज्यवर्णनं । ३ये, बोधस्य राज्याभिषेकः । ४थे, विवेकादिवर्णनं ।
५मे, विवेकनीतिनिरूपणं । ६ठे, विवेककृतकामशोधजयवर्णनं । ७मे, विवेक-
कृतसपरीवारप्रवृत्तिजयवर्णनं । ८मे, सपरीवारबोधराज्यदृढीकरणं ॥

No. 1439. परोक्षज्ञानं ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 62. Lines, 10—11 on a page. Extent, 1,448 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Paroksha-jñāna. A logical disquisition on inference, the object of the author being the refutation of the theory described in the *Ratna-kosha*. Author's name not known.

Beginning. परोक्षज्ञानं निश्चयात्मकमेव सिद्धान्तः ।

End. इति न कथञ्चिदस्या अनुमितेः संशयलोपपत्तिरिति कृतं पञ्चवितेन ।

विषयः । अत्र सत्प्रतिपक्षसम्बलनदशायां संशयाकारानुमितिसङ्गीकर्तुः रत्नकोषकारस्य
मतनिरासपूर्वकं अनुमित्युपमितिशब्दात्मकपरोक्षज्ञानस्य निश्चयात्मकत्वरूप-
सिद्धान्तकथनं ।

No. 1440. पवमानः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 34. Lines, 9 on a page. Extent, 594 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Pavamāna. The uses of the mantras of the Pavamāna homa—a Vedic rite.

Beginning. उपस्रै गायता नरः पवमानायेन्दवे । अभिद्वष्ट इ यच्छते ।

End. ब्रह्माण आगच्छतागच्छतागच्छत एवं विराह्य षड्विंशब्राह्मणोक्तं यजमान-
वाचनं सासि ? सुब्रह्मणे तस्यासौ प्रथिवीपाद इति । खण्डितं ।

विषयः । वैदिकमन्त्रविशेषाणामभिधानं ।

No. 1441. वृत्तमुक्तावली ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Folia, 15. Lines, 8—9—10—11 on a page. Extent, 300 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sk. 1725. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Vṛitta-muktāvalī. A treatise on versification. By Vanājimas'vaniranjana (?) In Marhaṭṭī.

Beginning. श्रीमदन्तिमुखासिवन्दनकरं ? सप्रेमचित्ते सदा

ब्रह्मेशानसुरेन्द्रमुखजपती सर्वार्थसिद्धिप्रदा ।
या भक्ताभयदानशौण्डिलसद् विघ्नाद्रिमङ्गी पवी
विद्या पद्यविकाशपूर्णकविता ध्याती कवीति द्रवी ? ॥

End. सालाग्रन्यसमाप्तसद्गुरुपापाङ्गे वनाजीमुखे
बालालागिसुबोधपद्यरचना लोकीघड़ाया मुखे ।

Colophon. इति श्रीमत्कविकुलतिलकवनाजीमश्वविरञ्जन(?)विरचिता वृत्तमुक्तावली
समाप्ता ।

विषयः । महाराष्ट्रीयभाषया श्लोकानां वृन्दनिरूपणं ।

No. 1442. तर्कप्रसङ्गः ।

Substance, country-made paper, $12\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia, 56. Lines, 7—8 on a page. Extent, 1,624 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Tarka-prasaṅga. An essay on inference. Author's name not known.

Beginning. प्रथमपत्रं नास्ति । ननु सङ्गतिप्रदर्शनस्यापि व्यर्थत्वादिति चेन्न ।

End. न च बाधाभावस्य तदभावव्याप्यवत्ताज्ज्ञानाभावस्य वा हेतुत्वं ।

विषयः । अनुमाननिरूपणं ।

No. 1443. आकाशोपन्यासः ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Folia, 14. Lines, 9—10 on a page. Extent, 398 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1773. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Ākās'opanyāsa. A Vedānta treatise on the nature of *Ākās'a* or space, and its relation to Brahma. By Chit-sabhesānanda Tīrtha, disciple of Sachchidānanda Tīrtha. Hall's Contributions, p. 135. The MS. is complete, and the work is rare.

Beginning. आकाशमस्ति तद्वत्त्वं तावदन्तरं तद्वत्त्वापदेशादिति पूर्वाधिकरणेन प्रत्युदाहरणसङ्गतिः ।

End. तानि सर्वान्पुनस्तस्मात् परापरवृत्तपरतया योजयितुं शक्यानि विदुषां तस्मात् सर्वथाप्याकाशपदेन वृत्ताभिधीयते ।

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमत्सच्चिदानन्दतीर्थपूज्यपादशिष्यश्रीमच्चित्त-सभेशानन्दतीर्थविरचित आकाशोपन्यासः समाप्तः ।

विषयः । अत्र वेदान्तमतसिद्धाकाशपदार्थनिरूपणं ।

No. 1444. अद्वैतसिद्धान्तविद्योतनं ।

Substance, country-made paper, $9\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 30. Lines, 11—12 on a page. Extent, 973 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Advaita-siddhānta-vidyotana. A treatise on the theory of non-duality. By Brahmānanda Sarasvatī.

Beginning. सदनं तच्चिदानन्दे जगती यच्च जायते ।

रजतादिवत् शुक्लयादौ तदेवाहं परागतिः ॥

End.

अग्रे तदसत्तायां तत्त्वप्रसासासग्रा एव नियामकत्वात् तत्त्वप्रसायास्तत्त्वज्ञान-
तत्कार्यपूर्व्यावस्थाननिघतत्वादिति दिक् ।

Colophon. इत्यद्वैतसिद्धान्तविद्योतने परमहंसपरिव्राजकब्रह्मानन्दसरस्वतीविरचिते प्रथम-
परिच्छेदः ।

विषयः । अत्र अन्यथाख्यातिसाधनपूर्वकमद्वैतसंस्थापनं ।

No. 1445. वाक्यसुधा, विवरणसहिता ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 34. Lines, 10 on a page. Extent, 783 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Text, verse; Commentary, prose. Generally correct.

Vākya-sudhā-vivarana. A commentary on the *Vākya-sudhā* of S'aṅkara Āchārya, on the nature of the Supreme Spirit. Mr. Hall notices several commentaries on S'aṅkara's work, but not the one under notice here. *Contributions*, pp. 129, 130.

Beginning. (मू०) । स्वर्गस्थितिप्रलयहेतुमचित्त्यशक्तिं विश्वेश्वरं विदितविश्वसनन्तमूर्तिं ।

निर्मुक्तबन्धनमपारसुखाम्बुराशिं श्रीवल्लभं विमलबोधघनं नमामि ॥

(टी०) । ब्रह्माहं तन्मयि भाति सर्व्वं श्रीमाधवप्राज्ञगुरोः प्रसादात् ।

अन्वर्थविश्वेश्वरपण्डिताख्यः अस्याङ्गिपद्मप्रणेतौ रतोऽस्मि ॥

End.

(मू०) । प्रातिभासिकजीवस्य लये स्युर्यावहारिके ।

तत्क्षये सच्चिदानन्दाः पर्य्यवस्थन्ति साक्षिणि ॥

(टी०) । यत्तु वाक्यसुधानेतां विदित्य विषदैः पदैः ।

पुण्यं मयार्जितं किञ्चित् तद् ब्रह्मणि समर्पितं ॥

Colophon. इति श्रीशङ्कराचार्यविरचिताया वाक्यसुधाया विवरणं सम्पूर्णं ।

विषयः । शङ्कराचार्यविरचिताया वाक्यसुधाया व्याख्यानं । वाक्यसुधायां मोक्षोपाया-
त्मज्ञानस्य सच्चिदानन्दोपायकथनं ।

No. 1446. विद्याप्रकाशचिकित्सा ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 20. Lines, 8 on a page. Extent, 282 ślokaś. Character, Nāgara. Date, Sm. 1887. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Vidyā-prakāśa-chikitsā. A treatise on the treatment of diseases. Attributed to Dhanvantari, but it is apparently a modern work.

Beginning. यस्योदयास्तसमये पुरमुकुटनिष्ठचरणकमलोऽपि ।

कुरुतेऽङ्गलिं विनेत्रः स जयतु घान्नां निधिः स्वर्यः ॥

End. अमृतं विफलाकाथः पिप्पलीचूर्णसंयुतः ।

+सौद्रशीतलो नित्यं सद्यो नेत्रव्यथां जयेत् ॥ इति नेत्ररोग इति ।

Colophon. इति श्रीधन्वन्तरिविरचिता विद्याप्रकाशचिकित्सा समाप्ता ।

विषयः । नानाविधरोगचिकित्साकथनं ।

No. 1447. एकषष्ट्यलङ्कारप्रकाशः ।

Substance, country-made paper, 11×4 inches. Folia, 15. Lines, 9 on a page. Extent, 407 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Ekashashtyalāṅkāra-prakāśa. A treatise on Rhetoric, describing sixty-one kinds of rhetorical ornaments. It professes to be a summary, compiled principally from the works of Devanātha Tarkapañchānana and Jayarāma Nyāyapañchānana.

Beginning. जाग्रत् चलोक्तराज्योद्धवविभवपरीरम्भसम्भावितान्तिं

चीराब्धेर्जातकन्याललितकरतलोन्मृष्टपादारविन्दं ।

काञ्चीकोटीरक्षाराङ्गदमुकुटलसत् कौस्तुभोद्भासिताङ्गं

लक्ष्मीकान्तं प्रसन्नं सुष्ठतिविक्रान्तिविच्छिन्नये संस्मरामि ॥

End. तथा च सूत्रसिद्धाः परमप्रतिष्ठितालङ्कारिकालङ्कारश्रीकाव्यप्रकाशकारव्यवस्थापिताः ॥

Colophon. इति श्रीदेवनाथतर्कपञ्चाननश्रीमहामहोपाध्यायगोविन्दश्रीजयरामन्यायपञ्चाननाद्यनेकव्याख्याता एकषष्ट्यलङ्कारा एवोपकुर्वन्तीत्यनवद्यं ।

विषयः । काव्यस्य एकषष्टिविधार्थालङ्कारविवरणं ।

No. 1448. हेलाभासदीधितिटिप्पनी ।

Substance, country-made paper, 11 × 5 inches. Folia, 83. Lines, 12 on a page. Extent, 2,676 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Hetvābhāsha-dīdhiti-ṭippanī. A gloss on the Hetvābhāsha-dīdhiti of Raghunātha S'īromanī. By Jayarāma Nyāyapañchānana.

Beginning. सङ्गतित्रयपरतां मूले स्पष्टयति एतावतेति परिकरो व्याप्तिप्रसङ्गधर्मेते निरूप्ये-
त्यन्तं अथपदार्थः तावताऽवसरसङ्गतिर्लभ्यते हेलाभासपदसङ्गं सङ्गत्यन्तरमाह,
तत्प्रसङ्गादिति ।

End. मन्युत्वचिकाले दाहापत्तेरिति चेन्न कार्य्यसङ्गभूतस्य हेतुत्वमित्यस्य । खण्डितं ।
विषयः । हेलाभासदीधितिव्याख्यानं ।

No. 1449. सामान्यलक्षणादीधितिटिप्पनी ।

Substance, country-made paper, 11 × 5 inches. Folia, 23. Lines, 10—
12 on a page. Extent, 751 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place
of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incor-
rect.

Sāmānya-lakṣhaṇā-dīdhiti ṭippanī. A gloss on the Sāmānya-
lakṣhaṇā-dīdhiti of Raghunātha S'īromanī. By Jayarāma Nyāya-
pañchānana.

Beginning. प्रथमावधि एकादशपत्राणि न सन्ति ।

End. क्लृप्तहेतुताकविशेषणतावच्छेदकप्रकारकनिश्चयस्य विशिष्टवैशिष्ट्यप्रत्यक्षहेतुत्वात्
क्वचित् व्यवहृतादिभाननियमेन सामान्यलक्षणेत्यन्ये इत्यन्यत्र विस्तरः ।

Colophon. इति श्रीजयरासोसौ न्यायपञ्चाननः कृती सामान्यलक्षणाग्रन्यदीधितिं समदी-
पयत् ।

विषयः । सामान्यलक्षणादीधितिव्याख्यानं ।

No. 1450. प्रातिशाख्यभाष्यं ।

Substance, country-made paper, 8 × 4½ inches. Folia, 75. Lines, 12—
13 on a page. Extent, 2,193 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place
of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Prātis'ākhya-bhāshya. A commentary on the S'aunaka Prātis'ākhya of the Rig Veda. By Uvaṭa, son of Vajraṭa. The text has been published by Professor Max Muller. A French translation of it has also appeared in the Journal Asiatique.

Beginning. अथै समानाक्षराणादितः । किमर्थमिदमारभ्यते ।

शिक्षाकल्पव्याकरणैः सामान्येनोक्तलक्षणं ।

तदेवमिह शाखायां इति शास्त्रप्रयोजनं ॥

End. योगविभागे ह्यसति उत्तरे त्रय इति ग्रहणमनर्थकं भवति + + ताव्यूषणे घोषे दूभावः स्वधित्वेति तथोक्तमेव ।

Colophon. इति श्रीपार्षदव्याख्यायामानन्दपुरवास्यवज्रटपुत्रउवटकृतौ प्रातिशाख्यभाष्ये क्रमपटलं दशमं समाप्तं ।

विषयः । वैदिकस्य प्रातिशाख्यस्य व्याख्यानं ।

No. 1551. तर्कामृतं, तर्कामृतचषकाख्यटीकासहितं ।

Substance, country-made paper, 10 × 4½ inches. Folia, 19. Lines, 15 —16 on a page. Extent, 712 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Tarkāmṛta. An elementary exposition of the Vais'eshika doctrine. By Jagadīśa Tarkālaṅkāra Bhaṭṭācārya. With a commentary entitled *Tarkāmṛta-chasaka*. By Gāṅgārāma Jādī, son of Nārāyaṇa, and pupil of Nīlakaṇṭha. Hall's Contributions, p. 76.

Beginning. प्रथमावधिषट्चत्वारिंशत्यत्राणि न सन्ति ।

End. सू० । सुन्दोपसुन्दनिष्ठप्राणिवियोगानुकूला तद्वाधिकरणा च या क्रिया तदनुकूल-
कृतिमनौ ताविति सुन्दोपसुन्दावन्योन्यं जग्नतुरिति वाक्याधीनो बोध इति
एवं दिशा सर्वत्र बोध्यं ।

Colophon. इति श्रीजगदीशभट्टाचार्यविरचितं तर्कामृतं समाप्तम् ।

टी० । चषकसुवर्णस्यार्धं दिनकरकरकृतपरामर्शं

जगदीशमथनकल्पं पिवतु तर्कामृतं तदाकल्पं ॥

इति श्रीअश्वपनामकगङ्गारामविरचितस्तर्कामृतचषकः समाप्तः ।

विषयः । अत्र प्रत्यक्षानुमानोपमानशब्दात्मकप्रमाणचतुष्टयनिरूपणं, प्रत्यक्षानुमित्युपमिति-
शब्दात्मकप्रमितिचतुष्टयनिरूपणञ्च ।

No. 1452. न्यायसिद्धान्तमञ्जरीदीपिका ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Folia, 106. Lines, 10 on a page. Extent, 1,782 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Nyáya-siddhánta-mañjarí-dípiká. A commentary on the Nyáya-siddhánta-mañjarí an elementary treatise on the Nyáya. By S'rí-kanṭha. Mr. Hall has noticed in some MSS. the name written Sítikanṭha. *Contributions*, p. 25.

Beginning. प्रथमपञ्चावधि पञ्चपञ्चाशत् पञ्चाणि न सन्ति ।

End. आचार्यानुमितेरनङ्गीकारेणैवाकालेऽपि तदुक्त्यासम्भवादिति निगमः ।
खण्डितं ।

विषयः । न्यायसिद्धान्तमञ्जरीव्याख्यानं, न्यायसिद्धान्तमञ्जर्यानु प्रत्यक्षानुमानोपमान-
शब्दात्मकप्रमाणचतुष्टयनिरूपणं, प्रत्यक्षानुमित्युपसिद्धिशाब्दात्मकप्रसिद्धिचतुष्टय-
निरूपणञ्च ।

No. 1453. गुणसारमञ्जरी ।

Substance, country-made paper, $10 \times 4\frac{3}{4}$ inches. Folia, 77. Lines, 14 on a page. Extent, 756 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Correct.

Guṇasāra-mañjarí. A Nyáya treatise on quality. By Mádhave-
deva of Kás'í, son of Lakshmídeva, grandson of Mádhaveva.

Beginning. ये सूक्ता बधिरा विसूढमतयः सच्चास्त्वविद्वेषिणो
सत्यांस्ते गुरुवर्य्यधुर्यपदवीं नीता यदाराधनैः ।
तं ह्यानन्दवने वसन्तमनिर्गमं विश्वेश्वरं सादरं
पार्थव्या सहितं स्मरामि सततं विघ्नैघविच्छिन्तये ॥

End. एतेनेति शरीरक्रियाजन्यशरीरोत्तरदेशसंयोगं प्रति शरीरविभागस्य हेतुत्वा-
दिति दिक् ।

Colophon. इति श्रीगोदावरीतटविराजमानधारासुरनिवासिसामधवदेवात्मजलक्ष्मीदेवसूनु-
काशीनिवासिसामधवदेवेन गुणरत्नप्रकाशगुणसारमञ्जरी विश्वेश्वरप्रीतये कृता ।

विषयः । गुणरत्नव्याख्यानं, गुणरत्नस्य तु न्यायमतसिद्धयुक्त्युपपत्त्यान्तर्गतगुणपदार्थ-
निरूपणं ॥

No. 1454. श्रीहर्षचरितं ।

Substance, country-made paper, 15 × 7 inches. Folia, 121. Lines, 12 on a page. Extent, 3,993 ślokaś. Character, Nāgara. Date, Sm. 1925. Place of deposit, Sukea's Street, Calcutta, Paṇḍit Iś'varachandra Vidyāsāgara. Appearance, new. Prose. Very incorrect.

S'rīharsha-charita. History of S'rīharsha's wars with the king of Mālava. By Bāṇa Bhaṭṭa, entitled Mahākavi Chakrachūdāmaṇi, son of Chitrabhānu, grandson of Arthapati, and great-grandson of Kuvera. It is written in prose, in a highly verbose, bombastic style, similar to that of the well-known Vāsavadattā, of which it is an imitation. Dr. Fitz-Edward Hall first brought it to the notice of European orientalists, in the Preface to his edition of the Vāsavadattā, p. 12. When he did this, he had, however, only two imperfect MSS. of the work before him. Dr. Buhler has since discovered several codices. The MS. before me was copied at Kāśhmīr under the superintendence of Bābu Nilāmbara Mukarjī, Chief Justice of the High Court of Kāśhmīr, and professes to be complete, the concluding words on the last page being : " This is the end of the great poem of the name of Harsha Kāvya." समप्तमिदं हर्षकाव्याख्यं सप्तकाव्यं. In the Introduction the author, however, expresses his resolution to describe the overthrow of the Rājā of Mālava, but at the close of the 8th chapter, where the MS. terminates, the subject is brought up to the progress of Harsha to the Vindhya Hill in his way to Mālava, and it is obvious that if the author ever completed his work, he must have written several chapters more. Dr. Buhler informs me that the codices of the work which he has seen, all break off at the end of the 8th chapter.

It is well known that Bāṇa died before completing the Kādambari, and that his son brought it to a conclusion, and as it would be difficult to believe that he left the Harsha Charita also incomplete, I presume that further instalments of the work may still be met with. The author lived in the early part of the 7th century, when Hiouen Thsang visited India. A brief account of the author is given by Dr. Hall in his Preface to the Vāsavadattā. Mr. Kās'ínātha Trimbak Telang notices a drama of the name 'Pārvatī Paripāya' as a work of this author, in which he also starts the theory that the Ratnāvalī is likewise a work of Bāṇa, principally on the ground that a stanza from the Ratnāvalī is found word for word in the Harsha Charita, and, as urged

by Dr. Hall, "downright plagiarism of one respectable author from another is unknown." Dr. Buhler subscribes to the force of Dr. Hall's argument. (Indian Antiquary, Vol. III. p. 219.) I am, however, compelled, in the interest of truth, to deny the accuracy of the major. No one, who has carefully studied mediæval Saṅskṛit literature, can maintain that plagiarism was unknown in India. Nothing was, or is, more common, and, from the nature of the subjects treated of by the later authors, it could not well be otherwise. Even ancient authors were not altogether above this failing, and one half of the Sūtras of Māsaka appears to be word for word the same with the work of Lātyāyana. The number of verses taken from the Mahābhārata by later authors without acknowledgement is immense.

Contents. I. Description of the family of Vātsāyana, in which the author was born. II. The author's interview with S'riharsha. III. His retirement from the kingdom of S'riharsha. IV. The birth of S'riharsha *alias* Rājyavardhana in the family of Pushpabhūti. V. Death of Pushpabhūti. VI. Resolution of S'riharsha to destroy the king of Mālava. VII. The conquest of Prāgyotisha from the son of its king. VIII. The invasion of the Vindhya Hill by S'riharsha in his progress towards Mālava.

Beginning. इच्छादिशक्तिनिचयप्रचयक्रमेण विश्वावभासनविधौ प्रथितप्रभावा ।

या ध्यायिनां हृदयकोकनदप्रतिष्ठारूपं प्रकाशयति नैमि सरस्वतीं तां ॥ १ ॥

नमस्तुङ्गशिरस्तुम्बिचन्द्रचामरचारवे ।

वैलोक्यनगरारम्भमूलस्तम्भाय सन्धवे ॥ २ ॥

हरकण्ठग्रहानन्दसीलिताक्षीं नमाम्युमां ।

कालकूटविषस्यर्भजातसूर्क्षागमामिव ॥ ३ ॥

नमः सर्वविदे तस्मै व्यासाय कविवेधसे ।

चक्रो दृष्टिं सरस्वत्या यो वर्षमिव भारतं ॥ ४ ॥

प्रायः कुक्कवयो लोके रागाधिष्ठितदृष्टयः ।

कोकिला इव जायन्ते वाचालाः कामकारिणः ॥ ५ ॥

सन्ति श्वान इवासङ्घा जातिभाजो गृहे गृहे ।

उत्पादका न बहवः कवयः शरभा इव ॥ ६ ॥

अन्यवर्णपराट्प्रा बन्धचिह्ननिगूहनैः ।

अनाख्यातः सतां मध्ये कविशैरो विभाज्यते ॥ ७ ॥

श्लेषप्रायमुदीचेषु प्रतीचेव्यर्थमात्रकं ।
 उत्प्रेक्षा दाक्षिणात्येषु गौडेष्वक्षरडम्बरः ॥ ८ ॥
 नवोऽर्थो जातिरध्याया श्लेषोऽक्षिप्तः स्फुटो रसः ।
 विकटाक्षरवन्धश्च कृत्स्नमेकच दुष्करं ॥ ९ ॥
 किं कवेस्तस्य कायेन सर्व्वदत्तान्गामिनी ।
 कथेव भारती यस्य न प्राप्नोति दिग्गजरं ॥ १० ॥
 उच्छासान्तेऽप्यखिन्नास्ते येषां वक्त्रो सरस्वती ।
 कथमाख्यायिकाकारा न ते वन्द्याः कवीश्वराः ॥ ११ ॥
 कवीनामगलदर्पो नूनं वासवदत्तया ।
 शक्तोव(?) पाण्डुपुत्राणां गतया कर्णगोचरं ॥ १२ ॥
 पदवन्द्योज्ज्वला चारीकृतवर्णक्रमस्थितिः ।
 भट्टारहरिचन्द्रस्य गद्यवन्द्यो नृपायते ॥ १३ ॥
 अविनाशिनमग्राभ्यमकरोत्प्रातवाहनः ।
 विशुद्धजातिभिः कोशं रत्नैरिव सुभाषितैः ॥ १४ ॥
 कीर्त्तिः प्रवरसेनस्य प्रयाता कुमुदोज्ज्वला ।
 सागरस्य परं पारं कपिसेनेव सेतुना ॥ १५ ॥
 सूत्रधारकृतारम्भेर्नाटकैर्वज्रभूमिकैः ।
 सपताकैर्यशो लेभे भासोदो वज्रलैरिव ॥ १६ ॥
 निर्गन्तामलवाक्यस्य कालिदासस्य स्रक्लिषु ।
 शीतिर्भेषुरसार्द्रास्तु मञ्जरीष्विव जायते ॥ १७ ॥
 समुदीपितकन्दर्पो कृतगौरीप्रसाधना ।
 हरलीलेव लोकस्य विस्मयाय दृष्टव्यया ॥ १८ ॥
 आद्यराजकृतोत्साहेर्हृदयस्थैः स्मृतैरपि ।
 जिह्वान्तःकृष्यमानेव न कविले प्रवर्त्तते ॥ १९ ॥
 तथापि नृपतेर्भक्त्या भीतो निर्व्वहनाकुलः ।
 करोम्याख्यायिकाभ्योचौ जिह्वास्थवनचापलं ॥ २० ॥
 सुखप्रबोधललिता सुवर्णचटनोज्ज्वलैः ।
 शब्दैराख्यायिका भाति शय्येव प्रतिपादकैः ॥ २१ ॥
 जयति ज्वलत्प्रतापज्वलनप्राकारकृतजराद्रक्षः ।
 सकलप्रणयिमनोरथसिद्धिः श्रीपर्व्वतोपमो हर्षः ॥

End.

अवसिते सन्ध्यासमये समनन्तरमपरिमितयशःपानद्विषिताय मुक्ताश्लेषिल्ला-

चषक इव निजकुलकीर्त्तौ कृतयुगकरणोद्यतायादिराजराजितशासनमुद्रा-
निवेश इव राज्यश्रिया सकलद्वीपजिगीषाचलिताय श्वेतद्वीपकृत इव चायत्या
श्वेतभानुपानीयत निशया नरेन्द्राय इति ।

Colophon. इति श्रीचित्रभानुसुतमहाकविचक्रचूडामणिभट्टवाणकृतौ हर्षचरिते महाकाव्ये-
ऽयम उच्छासः । समाप्तमिदं हर्षचरिताख्यं महाकाव्यं ।

एतत् पुस्तकं खण्डितं श्रीहर्षकविकप्रतिज्ञातमालवराजोन्मूलनवर्णनरहितत्वात् ।
समाप्तमिदमित्यनेन यत् समाप्तिस्त्वचकं वाक्यं तत् समाप्तायात् ॥

विषयः । अथ अष्ट उच्छासाः सन्ति । तत्र १ प्रथमे, वात्स्यायनवंशवर्णनं । २ ये, वाणस्य
श्रीहर्षराजदर्शनं । ३ ये, वाणस्य हर्षराज्यात् प्रत्यागमनवृत्तान्तं । ४ ये, पुष्य-
भूतिनाम्नो राज्ञो वंशे राज्यवर्द्धनस्य श्रीहर्षस्य च जन्मनो वृत्तान्तकथनं ।
५ मे, पुष्यभूतिराजस्य मरणवृत्तान्तकथनं । ६ छे, मालवराजोन्मूलनाय
श्रीहर्षस्य प्रतिज्ञा । ७ मे, श्रीहर्षदेवस्य प्राग् ज्योतिषेश्वरकुमारसमीपात् क्व-
स्त्विवर्णनं । ८ मे, श्रीहर्षदेवस्य विम्वाटवीगमनवृत्तान्तवर्णनं ।

No. 1455. ज्योतिषं ।

Substance, English paper, $8\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 5. Lines, 8 on a
page. Extent, 60 slokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of depo-
sit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Jyotasha. Fragment of an astrological treatise on the days most
appropriate for the performance of particular religious rites. Contents.
Praise of astrology; quinquennial eras; planets, lunar days, and
hours of 24 minutes; presiding deities of lunar mansions; auspicious
and inauspicious lunar mansions; days and their duration. The
original name of the work and that of its author cannot be made out
from the codex before me.

Beginning. पञ्चसंवत्सरमयं युगाध्यक्षं प्रजापतिं ।

दिनर्लयनमासाङ्गं प्रणम्य शिरसा शुचिः ॥

ज्योतिषामयनं पुष्पं प्रवक्ष्याम्यनुपूर्वशः ।

सम्मतं ब्राह्मणेन्द्राणां यज्ञकालार्थसिद्धये ॥

End.

(ख०)

विषयः । ज्योतिषप्रशंसा । पञ्चवर्षात्मकयुगस्य कालज्ञानं । राशि-तिथि-नाड़ीनिरूप-
णादिः । नक्षत्राधिपकथनं । नक्षत्राणां क्रूराद्यादिसञ्ज्ञा । दिवसप्रमाणादि-
कथनञ्च । (खण्डितत्वादेतत्परं विषयो न प्राप्तः) ।

No. 1456. श्रीभगवद्गीतातात्पर्यबोधिनी, मूलसहिता ।

Substance, country-made yellow paper, 13½ × 5 inches. Folia, 135.
Lines, 14 on a page. Extent, 7,086 s'lokas. Character, Bengali. Date, ?
Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose
and verse. Incorrect.

Bhagavadgītā-tātparyabodhinī. A commentary on the Bhagavad-
gītā. By Saṅkarananda Sarasvatī. The author was a great Vedāntist,
and wrote glosses on almost all the Upanishads. His object in the
work under notice is to reconcile the philosophy of the Gītā with that
of the Vedānta. The MS. is incomplete, and breaks off at the end of
the 9th chapter.

Beginning. (टी०) । सत्यं ज्ञानमनन्तं यन्निष्कलं + + + परं ।

अद्वितीयं निर्विशेषं ब्रह्म तत् समुपास्महे ॥ १ ॥

अथस्नान्मानवं दिव्यमुपरिष्टादजाकृति ।

परस्तात्तमसखेजः पुरस्तादसु नः सदा ॥ २ ॥

पञ्चाशद्वर्णरूपेण यथा व्याप्तमिदं जगत् ।

शब्दब्रह्मसयीं वाणीं भजे तां परदेवतां ॥ ३ ॥

असंस्पृश्यैव प्रकृतिं विवृतिञ्च गुणैः सह ।

यः सदा भाति मेऽन्तस्थस्त्वं सेवे कृष्णमीश्वरं ॥ ४ ॥

सनन्दनं श्रीसनकं सनातनं सनत्कुमारञ्च सनत्सुजातं ।

श्रीवासदेवञ्च शुकं महान्तं नमामि भक्त्या निजबोधसिद्धौ ॥ ५ ॥

भक्त्या श्रीशङ्कराचार्यं तच्छास्त्रं सद्गुरुं मुहुः ।

नमामि शिरसा नित्यं सम्यक् ज्ञानोपपत्तये ॥ ६ ॥

भक्त्या प्रणम्य स्वगुरुमानन्दात्मसरस्वतीं ।

क्रियते श्रीमद्भगवद्गीतातात्पर्यबोधिनी ॥ ७ ॥

(मू०) । चर्मक्षेत्रे कुरुक्षेत्रे समवेता युयुत्सवः ।

सामकाः पाण्डवाः सर्वे किमकुर्वत सञ्जयः ॥

(खण्डितं) ।

विषयः । नवमाध्यायपर्यन्ताया भगवद्गीताया व्याख्यानं ।

No. 1457. अध्यात्मभागवतं ।

Substance, country-made yellow paper, $13\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia, 12. Lines, 13 on a page. Extent, 604 s'lokas. Character, Bengali. Date, SK. 1796. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Adhyātma-bhāgavata. An eulogium on the career of Krishna,—a Vaishnava treatise on devotion to Krishna.

Beginning. स्मृत्वा श्रीदक्षिणामूर्तिं श्रीकृष्णचरितान्दतं ।

अध्यात्मगोचरं कुर्वे सतां स्वस्य मनोमुदे ॥ १ ॥

End. मनोसुगङ्गाद्वल्लक्षणेः कलासद्वक्त्रैः परिग्रहेः समन्वितः परमेश्वरो
विराजते ॥

Colophon. इति भगवच्चरितान्दतस्याध्यात्मगोचरतानिरूपणं नाम श्रीमदध्यात्मभागवतं
सम्पूर्णं ।

विषयः । श्रीकृष्णचरितान्दतस्याध्यात्मगोचरतानिरूपणं ।

No. 1458. भक्तिरसायनं ।

Substance, English paper, $11 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 26. Lines, 12 on a page. Extent, 975 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Bhaktīrasāyana. An essay on devotion to Krishna, or the philosophy of faith. By Madhusūdana Sarasvatī. The MS. contains only the first chapter of the work.

Beginning. पदनखनिविष्टमूर्तिभिरेकादशरूपतामिवावच्छिद्यं ।

यं समुपास्ते गिरीशसं वन्दे नन्दमन्दिरे कश्चित् ॥ १ ॥

नवरसमिलितं वा केवलं वा पुमर्थं परसमिद्धं मुकुन्दे भक्तियोगं वदन्ति ।
 निरुपमसुखसम्बित्त्वरूपमस्पृष्टदुःखं तमहमखिलतुष्टैः शास्त्रदृष्ट्या व्यनच्छि ॥ २ ॥
 कर्मयोगोऽष्टाङ्गयोगो ज्ञानयोगो भक्तियोग इति चत्वारः पुमर्थत्वेन प्रसिद्धा
 योगाः ।

End. तमेव परमात्मानं जारबुद्ध्यापि सङ्गताः ।
 जङ्गुणमयं देहं सद्यः प्रक्षीणवन्धनाः ॥
 इत्यादिदिङ्मात्रबोधादाहृतं । अनन्तरोक्तासे तु सप्रपञ्चमुदाहरिष्यते । प्रमत्सुप-
 रम्यते ।

लक्षणं भगवद्भक्तेः साधनं सोपपत्तिकं ।
 सभूमिकं स्वरूपञ्च यथा बुद्धीह वर्णितम् ।

Colophon. इति श्रीमधुसूदनसरस्वतीविरचितभक्तिरसायने भक्तिरसामान्यनिरूपणं नाम
 प्रथमोक्तासः समाप्तः । (अस्य ग्रन्थस्येतः परमन्योऽप्युक्तासोऽस्तीत्यत्रैव सूचितम्) ।
 विषयः । भगवद्भक्तेर्लक्षणस्य सहेतुकसाधनस्य साश्रयस्वरूपस्य च वर्णनं ।

No. 1459. शुल्वप्रदीपविवरणं ।

Substance, country-made paper, $9\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Folia 31. Lines, 11—12—15—16 on a page. Extent, 1,453 slokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

S'ulva-pradīpa-vivarana. A concise gloss on the *S'ulva-pradīpa*, which in itself is a commentary on the *S'ulva Sūtra* of Āpastamba. By Sundararāja, son of Mādhava Āchārya of the Kunika sept.

Beginning. आपस्तम्बेन योऽयं व्यरचि भगवता शुल्वसञ्ज्ञो गभीरः

प्रश्नार्थं तस्य भाष्यप्रभृतिषु कथितं विस्मृतं वीक्ष्य कल्पं ।
 सङ्क्षिप्तोद्बोधनार्थं कुशिककुलनिधेमौधवार्यस्य यष्टुः
 पुत्रः शुल्वप्रदीपविवरणमधुना सुन्दरो निर्मिमीते ॥

End. अञ्चमेधः प्राप्त्येदाहार ऊर्द्धाविधीम पश्येत् नेतरदाद्रियेतादित्येदाहरेदाहृत्य
 क्षतान्ता ह्याद्याददीतेति ॥

Colophon. इति सुन्दरराजीये शुल्वप्रदीपविवरणे षष्ठः पटलः ॥ (मध्यखण्डितं) ।

विषयः । शुल्वप्रदीपव्याख्यानं ।

No. 1460. सुपर्णचितिपद्धतिः ।

Substance, country made-paper, $10\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia, 50. Lines, 14—17 on a page. Extent, 2,762 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1753. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Suparṇa-chiti-paddhati. A guide to the performance of the Vedic rite called Suparṇa-chiti or Agni-chiti. By Rámachandra, son of Súrýadása. Both the father and the son had performed the rite, and for their eminence acquired the title of *Samráṭ Sthapatyagnichit*, or "the Kaisar of household-fire-collectors."

Beginning. सविद्युपसत्वे क्रतौ प्रथमोपसदिने एव प्रथमचितिपुरीषनिवापोपस्थानान्तं क्रियते ।

End. चितिकर्म्मसमुद्रेतुं सेतुं रामोऽतनोद् गुरौ ॥
प्रचरन्तोऽमुना पारयातकर्मकृतोऽखिलाः ॥

Colophon. इति सप्ताष्ट स्थपत्यग्निचित्स्वर्यदासात्मजनैर्मिषीयसप्ताष्ट स्थपत्यग्निचित् रामचन्द्रकृता सुपर्णचितिपद्धतिः सम्पूर्णा ॥ (मध्ये खण्डितं ।)

विषयः । अग्निचितिकर्म्मविवरणं ।

No. 1461. एकाहप्रश्नः ।

Substance, country made-paper, $8\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 18. Lines, 9 on a page. Extent, 324 s'lokas. Character, Nágara. Date, . ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Ekáha-praś'na. Rules regarding the performance of the rite called Ekáha. This is a fragment of a Kalpa Súra, but I cannot ascertain the name of its author.

Beginning. एकाहे प्रह्नीनेष्विति प्राकृतोर्दक्षिणा ददाति । यथा समाप्तातं क्रवूनां प्रकृतिरग्निष्टोमो निवायिनान्तु प्रथमः सर्वत्र यथादिष्टं वा ॥

End. ननु वीक्षते सन्निष्ठते राजाभिषेको व्याख्यातो विद्या सन्निष्ठते सवाः सवाः ।

Colophon. (समाप्तिस्त्रचकवाक्यं नास्ति ।)

विषयः । एकाहप्रकरणकथनं ।

No. 1462. विबुधोपदेशः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 16. Lines, 11 on a page. Extent, 362 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Vibudhopades'a. A meagre vocabulary of Sañskrit words arranged in classes. Anonymous.

Beginning. माङ्गलेयो मङ्गलाय भवतां भवतां नराः ।

पराभूता भवन्त्वाश्च यतः प्रत्यूहराशयः ॥

End. बालक्रीडनकानि हस्तलाघवं भूषायेजनं जय्यरत्नपरीक्षेति चतुःषष्टिकला ॥

Colophon. इति श्रीविबुधोपदेशः समाप्तः ॥

विषयः । कतिपयशब्दमाला । प्रथमं स्वर्गवर्गः । ततो भूमिवर्गः । ततः पातालवर्गः ॥

No. 1463. सोमप्रयोगः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 85. Lines, 12 on a page. Extent, 2,486 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Soma-prayoga. A guide to the performance of certain rites in which the brewing of the Soma beer is a component.

Beginning. अथ ज्योतिष्टोमस्याग्निष्टोमस्य प्रयोग उच्यते । तत्र ब्राह्मणादौ ब्राह्मणपरिहारा-
र्थमासन्ने पर्वणि ऐन्द्राग्नाश्विनौ पशू कृत्वा निमित्ताभावे तु तावकृत्वा सोमारम्भः ।

End. सेष्टिर्थावद्रात्रे किचद्रात्रे वा सन्तिष्ठते तदैव सायमग्निहोत्रं जुहुयाद्यथोदिते
काल एव प्रातर्होमः ॥

विषयः । सोमयागप्रयोगकथनं ॥

No. 1464. शब्दकौस्तुभः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 367. Lines, 10—11—12—13—14 on a page. Extent, 9,490 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

S'abda-kaustubha. A commentary on the grammatical aphorisms of Paṇini. By Bhaṭṭoji Dīkshita. The MS. is incomplete, wanting both the beginning and the end. The portion included refers to chapters II to IV of the text.

Beginning. समर्थः पदविधिः । पदसम्बन्धी यो विधिः स समर्थः आश्रितः, बोध्यः । परि-
भाषेयं । समर्थपदस्य तदाश्रिते लक्षणा सामर्थ्यं चेह एकार्थीभावः प्रक्रियाद-
शायां प्रयगर्थत्वेन प्रथममट्हीतस्य विशिष्टैकार्यत्वमिति ॥

End. खण्डितं ।

विषयः । द्वितीयाध्यायावधिचतुर्थ्याध्यायपर्यन्तपानिनिख्यव्याख्यानं ॥

No. 1465. प्रयोगरत्नं ।

Substance, country-made paper, 11 × 4½ inches. Folia, 188. Lines. 9 on a page. Extent, 4,049 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sk. 1747, Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Prayoga-ratna. A comprehensive treatise on all the domestic rites, ceremonies and sacraments of the Hindus, including some Vedic rites. By Bhaṭṭa Nārāyaṇa, son of Bhaṭṭa Rāmes'vara Surī. The work was completed at Benares. A fragment of this work relating to funeral cakes has been noticed under No. 1294, and another on Charaka Sautrāmani under No. 774. The work under No. 1294, has been erroneously described as composed by Harihara. The real author is Bhaṭṭa Nārāyaṇa.

Beginning. श्रीरामं सपरीवारं गणेशं च सरस्वती ।

आश्वलायनतन्त्रिष्वान् प्रणम्य पितरं गुरुं ॥ १ ॥

भट्टरामेश्वरस्तुतो भट्टनारायणः सुधीः ।

प्रयोगरत्नं कुरुते काश्यां शिष्टेष्टतुष्टये ॥

Colophon. इति श्रीभट्टरामेश्वरस्त्रिस्तुभट्टनारायणविरचितायामौर्द्धदेहिकपद्धतौ पञ्च-
कादिसरणविधानानि । समाप्ता चेयं पद्धतिः ।

विषयः । अत्र प्रथमं अष्टचत्वारिंशत्संस्कारकथनं पुण्याहवाचनप्रयोगश्च । ततः अङ्कुरा-
र्पणप्रयोगः । ततः दृष्टिश्चाद्वप्रयोगनिर्णयः । ततः कौतुकबन्धप्रयोगः । ततः ग्रह-
यज्ञप्रयोगः । ततः विवाहोत्तरकालकर्तव्यस्यास्तीपाकः । ततः पर्वनिर्णयः

स्यण्डिलकरणादिनिर्णयश्च । ततः पार्श्वेणस्थालीपाकनिर्णयः । तत इष्टिप्रायश्चित्त-
नानि । तत इष्टिमध्ये ग्रहणनिर्णयः । ततो नैमित्तिकप्रायश्चित्तानि । ततः
सकलकर्म्मसाधारणी परिभाषा । ततः दुष्टरजोदर्शनशान्तिः । ततो गर्भाधानं ।
ततः पुंसवनं । ततः सीमन्तोन्नयनप्रयोगः । ततो विष्णुबलिः । ततो जातकर्म्म-
प्रयोगः । ततो नामकरणप्रयोगः । ततः निष्क्रमणप्रयोगः । ततः अन्नप्राशन-
प्रयोगः । ततः अश्वत्थिर्विविधः । ततः चूडाकर्म्मप्रयोगः । तत उपनयनप्रयोगः ।
ततः सहाव्रतप्रयोगः । ततः ब्रह्मचारिव्रतलोपप्रायश्चित्तं । ततः समावर्तनप्रयोगः ।
ततो विवाहादिनववधूगृहप्रवेशादिप्रयोगः । ततः अग्निद्वयसंसर्गविधिः । तत
उपासनाख्याः सायंप्रातर्होमविधिः । तत अशौचहोमविधिः । तत अकालकर्त्तव्य-
होमविधिः । तत आपत्कालकर्त्तव्यहोमविधिः । ततः अग्निद्वयसंसर्गदोषप्रायश्चित्तं ।
ततो गृह्याग्निपुनःसन्धानप्रयोगः । ततो वधूसहितवरस्य गृहप्रवेशविधिः ।
तत आश्वयुजीकर्म्मप्रयोगः । ततः स्नानाग्रयणप्रयोगः । ततः प्रत्यवरोहणप्रयोगः ।
ततः पिण्डपिढयज्ञप्रयोगः । ततः अष्टकाश्राद्धप्रयोगः । तत उत्सर्जनविधिः । तत
उपाकर्म्मविधिः । ततो दाहादिसपिण्डीकरणान्तौर्द्धदेहिककर्म्मप्रयोगः ॥

No. 1466. कैवल्यदीपिका, मुक्ताफलटीका ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 164. Lines, 8
—10—12—14 on a page. Extent, 7,876 ślokaś. Character, Nāgara. Date,
Sm. 1963. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance,
old. Prose and verse. Incorrect.

Kaivalya-dīpikā. A commentary on the *Muktāphala* of Vopadeva,
on the philosophy of the Bhāgavata Purāna. By Hemādri Deva,
Minister of Mahārāja Rāmarāja. The king's name occurs as Kāma-
rāja in the last line of the text, but that may be only an epithet;
in Mr. Elliot's essay in the Journal of the Royal Asiatic Society
of Great Britain (IV, p. 28) it is written Mahādeva. He was a Jādava
king of the Lunar race (*soma-vaṇśa*), and ascended the throne of Deo-
ghar (Devagiri) in Ś'aka 1182. = A. E. 1260. This is also the time
which M. Burnouf assigned to Vopadeva in his Preface to the Bhāgavata.
Wilson says "Vopadeva is generally assigned to the twelfth century,"

(*Essays*, III. p. 184). Vopadeva was the Court Paṇḍit and Hemādri the minister of Mahādeva. According to some Hemādri was himself a king, and Vopadeva was his minister; but seeing that Hemādri proclaims himself a Mantri of Mahādeva in whose house he completed the work under notice, the opinion may be safely rejected as unfounded. The same may be said of the opinion which assigns to Vopadeva the authorship of the works current in the name of Hemādri. It is possible, however, from the currency of the epithet *Hemādri Vopadevena*, that some works are due to the joint authorship of the two Paṇḍits. The several works extant of Vopadeva on the philosophy and contents of the Bhāgavata are proofs sufficient that that work is not due to his pen. The reference to the Bhāgavata by Chand (12th century) is likewise a strong proof against the theory.

Beginning. यज्ज्योतिरुन्मिषति चेतसि धर्ममेधमातस्थुषामतिवशे ? परिकर्ममुखैः ।

तच्छुद्धसत्त्वसुकुरप्रतिविम्बभावात् कृष्णामिधामुपगतं मुवि भावयेम ॥ १ ॥

समस्तघातं प्रणिहृत्य योऽन्तं स्तृणाखिनीं चेतयते मनीषां ।

यत् पादसङ्गात् जगती कृतार्था गुह्यं विवस्वन्मिहानुवे तं ॥ २ ॥

श्रीवोपदेवस्य निधेर्गुणानां जयन्ति ते ते मुवि वाग्विलासाः ।

विकुण्ठ्य येषु स्वयमीश्वरोऽपि सर्वज्ञशब्दं समवैति रुढं ॥ ३ ॥

अस्मिन् समस्मिन्नपि वाङ्मयाव्यावपारपारीणमनीषयोच्चैः ।

विदृष्टतश्चिज्जडवसुभेदं गुणा गणया भवि. नास्य कैः कैः ॥ ४ ॥

अमुष्य वैदग्ध्यनिधेर्हृदिस्पृशे मुदं ददन्नेऽत्र न कस्य स्तूतयः ।

मुक्तामृषाद्वेषिमनांस्वनारतं विद्योगिहृद्दीव कलाः कलानिधेः ॥ ५ ॥

तेन मुक्ताफलन्नेने यल्लोकमनुगृह्यता ।

तत्र टीकां यथाबुद्धिं कुर्वे कैवल्यदीपिकां ॥ ६ ॥

End. टीकां मुक्ताफलस्येमां नाम्ना कैवल्यदीपिकां ।

हेमाद्रिः कटके चक्रे कामराजस्य वेश्मनि ॥

Colophon. इति श्रीमत्प्रादप्रतापचक्रवर्त्तिमहाराजाधिराजसोमवंशोद्भवामराजमन्त्रि-
वर्धहेमाद्रिदेवविरचिता मुक्ताफलटीका समाप्ता ।

विषयः । वोपदेवकृतमुक्ताफलस्य व्याख्यानं ।

No. 1467. विद्याकल्पसूत्रं ।

Substance, country-made paper, $12\frac{3}{4} \times 6\frac{1}{2}$ inches. Folia, 41. Lines, 11 on a page. Extent, 1,126 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1864. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Vidyā-kalpa-sūtra. A manual for the performance of daily religious rites and ceremonies for persons who worship a Śākta goddess. By Paras'urāma Muni.

Beginning. श्रीमान् प्रोक्तगुणो लब्ध्वा दीक्षामुक्तगुणाद्गुरोः ।

दृष्ट्वा सद्भाग्यपतिमारभेत त्रिधः क्रमम् ॥ १ ॥

ब्राह्मे मुहूर्ते ब्राह्मणो मुक्तस्वायः समुपविश्य पापविलापाय खत्रह्यरम्भगाभोज-
कर्णिकासमुपविष्टं—इत्यादिः ।

End. सर्वेषु यज्ञेषु यथा भवति यं क्रतुमधीतेन तेनास्येष्टं भवति इति हि श्रूयते
इत्युपनिषदिति शिवं ॥ १० ॥

Colophon. इति श्रीमद्भगवत्परशुराममुनिनिगदितं श्रीविद्याकल्पसूत्रं सम्पूर्णम् ।

विषयः । श्रीविद्यादीक्षापूजनादिकथनं ।

No. 1468. भगवद्भक्तिचन्द्रिकोल्लासः, सटीकः ।

Substance, country-made paper, $12\frac{3}{4} \times 5$ inches. Folia, 45. Lines, 10—11 on a page. Extent, 1,452 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Bhagavad-bhakti-chandrikollāsa. A treatise on faith and devotion to Kṛishṇa; in verse with a prose commentary. The MS. is incomplete, and the author's name cannot be made out.

Beginning. (टी०) । इह खलु मुक्तमुमुक्षुविषयिप्रभृतिजनान् सर्वानपूर्वरसास्वादेनानन्द-
पूर्णान् विधातुं परं ब्रह्म सगुणरूपेणानन्दवेश्मनि प्रादुरभूत् तस्य सगुणस्य
भक्तिरसालम्बनस्य प्रणामं प्रारिप्सुताविघ्नपरिसमाप्तये कुर्वन् शिष्यशिष्यायै
निबध्नाति । गानैरिति ।

(म्०) । गानैर्नारदगोपिकादिषु निजप्रेमाख्यवर्द्धयन्
स्वे स्वे कर्मणि योजयन् सुरमुखान् शुद्धात्मबुद्धिप्रदान् ।
नित्यं यः सनकादिकेभ्य उरुधा गीतः श्रुतौ राजते
सत्यज्ञानसुखात्मकं तमनिर्गं कृष्णाभिधानं नुमः ॥ १ ॥

End.

(ख०)

विषयः ।

भगवद्भक्तिचन्द्रिकोक्तासव्याख्यानं ।

No. 1469. सामान्यसूत्रभाष्यं ।

Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 36. Lines, 9 on a page. Extent, 1,270 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1866. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Kapardi-bhāṣhya alias *Sāmānya-sūtra-bhāṣhya*. A commentary on the Kalpa-sutra of Āpastambha. By Kapardi Swāmī. The MS. comprises only the chapter on technical terms.

Beginning. यज्ञं व्याख्यास्यामः । व्याख्यानं नाम शब्दप्रतिपादितार्थस्य न्यायलभ्यार्थस्य स्वरूपकथनं ॥ अस्मादयमर्थो लभ्यत इति । इह यज्ञशब्देन साङ्गोपाङ्गो यागो ऽभिधीयते ।

End. यस्य प्रयोजनं नास्ति न तस्य प्रपायनं । यथा दक्षिणामेर्दर्शपूर्णमासार्थे होमे सारस्वतहोमे ।

Colophon. इति श्रीकपर्दिस्वामिभाष्ये परिभाषापटलं समाप्तम् ।

विषयः । सामान्यसूत्रव्याख्यानं ।

No. 1470. गूढार्थदीपिका, मूलसहिता ।

Substance, country-made paper, 13½ × 6 inches. Folia, 311. Lines, 12—13—16 on a page. Extent, 10,845 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose and verse. Incorrect.

Gūḍhārtha-dīpikā. A commentary on the Bhagavad Gītā. By Madhusūdana Sarasvatī, who dedicates it to his tutor Viśveśvara Sarasvatī. The MS. includes also the text.

Beginning. ॐ भगवत्पादस्यार्थमालोच्यतिप्रयत्नतः ।

प्रायः प्रतिपदं कुर्वे गीतागूढार्थदीपिकां ॥

End. श्रीरामविश्वेश्वरसाधवानां प्रसादसाहाय्यं सया तु कृणां ।

व्याख्यानमेतद् विहितं खवोधं समर्पितं तच्चरणाम्बुजेषु ॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीविश्वेश्वरसरस्वतीपाद । इतः परमत्तरं
लुप्तम् ।

विषयः । भगवद्गीताव्याख्यानं ।

No. 1471. पञ्चभूतविवेकदीपिका ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 35. Lines, 10—11 on a page. Extent, 244 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Pañcha-bhūta-viveka-dīpikā. A commentary on the *Pañcha-bhūta-viveka*, a treatise on the five elements, from a Vedānta standpoint. The text is by Bhārati Tīrtha; the comment by Rāmakrishṇa.

Beginning. नत्वा श्रीभारतीतीर्थविद्यारण्यमुनीश्वरैः ।

पञ्चभूतविवेकस्य व्याख्यानं क्रियते सया ॥

End. तद्ब्रह्म स्वप्रकाशात्मरूपकमिति यदुक्तलक्षणं ब्रह्म स्वप्रकाशात्मरूपं स्वरूपकं स
एवेत्यर्थः ।

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीभारतीतीर्थविद्यारण्यमुनिवरकिङ्करेण
श्रीरामकृष्णविदुषा विरचिता महावाक्यविवेकव्याख्या समाप्ता ॥ पञ्चमं
प्रकरणं ॥

विषयः । पञ्चभूतविवेकव्याख्यानं ।

No. 1472. निगूढार्थदीपिका अर्थात् आथर्वणोपनिषत् टीका ।

Substance, country-made paper, 13×6 inches. Folia, 231. Lines, 13—14 on a page. Extent, 9,660 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Nigudhārītha-dīpikā. A commentary on the Atharvána Upanishads. The codex is incomplete, and contains only that portion of the work which refers to the S'iras, the S'iva, and the first half of the Ganapati Upanishads. By Naranārāyaṇa.

Beginning. नारायणपदद्वन्द्वपरायणपरायणः ।

नरं नारायणं नत्वा नरो नारायणाद्धयः ॥ १ ॥

अथर्वणरहस्येषु नानाशाखान्वितेषु ।

तनुते तनुवाक्येन निगूढार्थप्रदीपिकां ॥

End. नारायणेन रचिता श्रुतिमात्रोपजीविना ।

अस्यष्टपदवाक्यानां पूर्व्यावरददीपिका ॥

Colophon. इत्यथर्वशिरसि वरदगणपतिपूर्वतापनीयोपनिषदीपिका समाप्ता ।

विषयः । अथर्ववेदोपनिषद्व्याख्यानं ।

No. 1473. हिरण्यकेशिस्तुत्रं ।

Substance, country-made yellow paper, $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 15 Lines, 8—9 on a page. Extent, 301 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Correct.

Hiranyakes'i Sūtra. A fragment of the Kalpa Sūtra of Hiranyakes'i on the rituals of the Black Yájur Veda. The text is confined to the Rájasúya sacrifice.

Beginning. राजा अश्वमेधेन यजेत यः कामयेत सर्व्वा व्युष्टीर्यञ्जुवीयेति पुण्यनामधेयं चित्रं देवयजनमध्यवस्यति ।

End. राजेह धृतिरभितोऽम्बे अम्बानि श्रो भूते पञ्चाहः षट् । राजान्वेष्टादश ।

Colophon. इति हिरण्यकेशिस्तुत्रे चतुर्दशप्रश्नः समाप्तः ।

विषयः । अश्वमेधयागप्रकरणं ।

No. 1474. सहस्रोपदेशी, वा उपदेशसहस्री टीकासहिता ।

Substance, country-made paper, $11\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia, 91. Lines, 9 on a page. Extent, 1,638 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Sahasropades'i alias *Upades'a-sahasrī*. A treatise on the Vedántic doctrine, and the duties of Vedántists. By S'añkara Āchārya. The work is divided into two parts, the first comprising three chapters in prose, and the second nineteen in verse. The MS. comprises only the first part with a commentary named *Padayojanikā*, by Rāma Tīrtha. Hall's *Contributions*, p. 99.

Beginning. (टी०) । प्रणम्य रामाभिषमात्मधीपदं जगत्प्रसूतिस्थितिसंयमायनं ।

तदात्मकांश्चङ्करपूर्वकान् गुरुन्मयोपदेशार्थविभाग उच्यते ॥ १ ॥

इह भगवत्यादाभिधो भगवान् भाष्यकारः सर्वोपनिषदर्थसारसङ्ग्राहिकमुपदेश-
साहस्रीं गद्यपद्यविभागग्रन्थरचनया प्रकटीकुर्वन्नादौ गद्यबन्धसारभमाणः प्रा-
रिप्सितपरिसमाप्तिप्रचयगमनादिप्रयोजनं शिष्टाचारविशेषपरिप्राप्तं मङ्गलमाच-
रति । अथेति ।

(मू०) । अथ मोक्षसाधनोपदेशविधिं व्याख्यास्यामो मुमुक्षूणां ॥ २ ॥

End. (मू०) । सर्वाण्युपनिषद्वाक्यानि विस्तरशः समीक्षितव्यानीति समीक्षितव्यानि ।

Colophon. इति सहस्रोपदेशी प्रबन्धः समाप्तः । तृतीयप्रकरणञ्च ।

(टी०) । सर्वाणि वेदान्तवाक्यानि विस्तरशो बहुशाखोपसंहारेण, पुनः पुन-
रालोचयितव्यानीत्यर्थः । द्विरुक्तिर्गद्यबन्धसमाप्तिद्योतनार्था ।

उपदेशसहस्राः सङ्गद्यबन्धो यथामति ।

व्याख्यातो रामतीर्थेन भक्त्या स्वज्ञानसिद्धये ॥

इति श्रीमत्पद्माक्षसहावाक्यप्रमाणसर्थादाश्रीसहस्रोपदेशीयाख्यायां गद्यबन्ध

तृतीयं प्रकरणं ॥ ३ ॥ जीवन्मुक्तिनामकं तृतीयं प्रकरणं समाप्तम् ॥ ३ ॥

विषयः । सहस्रोपदेशिगद्यबन्धव्याख्यानम् ॥

No. 1475. उपदेशसहस्री, पदयोजनिकानामटीकासहिता ।

Substance, country-made paper, $11\frac{3}{4} \times 5\frac{1}{4}$ inches. Folia, 99. Lines, 17—18 on a page. Extent, 5,346 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Upadīś'a-sahasrī. The metrical portion of the work named under the last preceding No. with a commentary named *Padayojankā*. By Rāma Tīrtha, son of Kṛishṇa Tīrtha. Hall's *Contributions*, p. 99.

Beginning. यन्नाथस्तमिदं सर्वं मेयमावाद्यविद्यया ।

भाति नो भाति यज्ज्ञानादस्मि तद्ब्रह्म चित्सुखम् ।

तदेवं सर्वोपनिषदर्थसारसङ्ग्रहं गद्यबन्धवन्धेन सङ्क्षेपतो युक्त्योपदिश्य पुन-
रप्युक्तमेवार्थजातं पद्यप्रबन्धेन सोपस्करं विस्तरेणोपदेष्टुकामो भगवान् भाष्यकारः
पद्यपन्यारम्भे यन्प्रतिपाद्यपरदेवतानसस्काररूपं सङ्गलं कृतं शिष्यशिष्यार्थं
श्लोकेनोपनिबध्नाति चैतन्यमिति ।

(मू०) । चैतन्यं सर्वगं सर्वं सर्वभूतगुहाशयं ।

यत सर्वविषयातीतं तस्मै सर्वविदे नमः ॥

End.

(मू०) । तथाहृतं ज्ञानमिदं हि यैः पुरा नमो गुरुभ्यः परमीक्षितञ्च यैः ॥

Colophon.

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीगोविन्दभगवत्पादपूज्यशिष्यश्रीशङ्करभग-
वतः कृतिः सकलवेदोपनिषत्सारोपदेशसाहस्री समाप्ता ॥ २८ ॥

(टी०) । युक्तमत्र गुरुपूजनमित्यर्थः ॥ २८ ॥

उपदेशसहस्रीयं विद्यता हि महात्मभिः ।

अस्मावेशान्मयाप्यस्याः पदयोजनिका कृता ॥ १ ॥

समस्तवेदार्थरहस्यगद्यपद्यप्रबन्धार्थतयावबोधः ।

कथन्नु माहङ्गतिविस्मितः स्यादथापि भक्त्याहमिहस्मि नुन्नः ॥ २ ॥

हृद्यन्तराविस्तररामभूर्तेस्तथा गुरुणां विपुलप्रसादात् ।

यथाकथञ्चिद्रचितेन विष्णुरनेन तुष्यत्वखिलान्तरात्मा ॥ ३ ॥

इति श्रीशङ्कराचार्यकृतोपदेशसहस्राः पदयोजनिका नाम टीका कृष्णतीर्थ-
शिष्यरामतीर्थविरचिता समाप्ता ।

विषयः ।

उपदेशसाहस्रा व्याख्यानं ।

No. 1476. सौभरिसंहिता ।

Substance, country-made paper, $12 \times 4\frac{1}{4}$ inches. Folia, 159. Lines, 6—7—8 on a page. Extent, 2,084 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1801. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Saubhari-Saṁhitā. A collection of legends in praise of certain sacred places, related by Saubhari in reply to queries by Yudhishtira. The MS. is apparently incomplete. Contents: I. Details of the Indrayāga. II. Translation of a Bhilla to Vaikunṭha. III. Story of S'iva S'armā. IV. and V. The legend of Dīlīpa's worship of the cow Nandinī for a son. VI. The emancipation of a Vaiśya through the merits of Indraprastha. VII. Birth of S'iva S'armā. VIII. Praise of Dvārkā. IX. Story of a Brāhmaṇa named Vimalāksha. X. Story of a Brāhmaṇa named Upendra, and another tale. XI. Story of Chaṇḍakanā and of his father. XII. Praise of a sacred pool named Viśrāntī. XIII. Do. of Madhuvana. XIV. Do. of Vadarikāśrama. XV. Do. of Haridvāra. XVI. Do. of Indraprastha. XVII. Do. of Prayāga. XVIII. Do. of Indraprastha.

Beginning. सुत उवाच । धर्मपुत्रो धर्मकथां श्रुत्वाः सौभरेः शुभाम् ।

शोककायमसभ्येत्य नत्वा तमिति पृष्ठवान् ॥ १ ॥

युधिष्ठिर उवाच । ब्रह्मन् सार्चयन्तनयातीरतीर्थेषु यच्छुभम् ।

तीर्थे तदेव वैकुण्ठजन्मभूमिपुरःसरम् ॥ २ ॥

सौभरिरुवाच । एकदा तु मुनिश्रेष्ठो दिवि नारदपर्वतो ।

गच्छन्तो खाण्डववनं पश्यतः स्म मनोहरं ॥ ३ ॥

End. अनन्तादित्यसङ्काशं वासुदेवं चतुर्भुजम् ।

शङ्खचक्रगदापद्मकुण्डं वनसालिनम् ।

द्वादशपद्मजगत् स्मरेन्नारायणं विभुं ॥ ९५ ॥

Colophon. इति श्रीसौभरिसंहितायां शिवनारदसंवादे इन्द्रप्रस्थमाहात्म्ये अष्टादशाध्यायः सम्पूर्णः ।

वषट् । १ अध्याये, इन्द्रयागविधानं । २, भिक्षुमिहवैकुण्ठारोहणं । ३, शिवधर्मकथा ।

४, ५, सुतार्थं दिलीपकृतनन्दिनीगोसेवाष्टतान्तकथनं । ६, इन्द्रप्रस्थतीर्थ-

प्रभावेण वैश्वसक्तिः । ७, शिवधर्मजन्मकारणं । ८, द्वारकामाहात्म्यं । ९,

विमलाख्यविप्रोपाख्यानानादिः । १०, सुकुन्दद्विजोपाख्यानानादिः । ११, चण्डक-
नापिताख्यानकथनानादिः । १२, विग्रहान्तितीर्थमाहात्म्यादिः । १३, मधुवन-
माहात्म्यादिः । १४, वदरिकाग्रमवर्णनं । १५, हरिद्वारमहिमवर्णनं । १६,
इन्द्रप्रस्थमाहात्म्यकथनं । १७, प्रयागमाहात्म्यकथनं । १८, पुनरिन्द्रप्रस्थ-
माहात्म्यं ।

No. 1477. दैवज्ञवान्धवः ।

Substance, country-made yellow paper, 11 × 4½ inches. Folia, 18
Lines, 9—10—11 on a page. Extent, 492 s'lokas. Character, Nāgara.
Date, Sk. 1768. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appear-
ance, new. Verse. Generally correct.

Daivajña-bāndhava. A manual for the calculation of auspicious
days for the performance of rites and ceremonies. The MS. is incom-
plete, and the author's name does not appear in it.

Beginning. यस्याशा वसनं गतिश्च दृषभः खट्वाङ्गशूलं करे

चन्द्रसहस्रविभूषणं वरतनौ यज्ञोपवीतं फणी ।

दुर्जयस्त्रिपुरो जितश्च मदनो येनान्धको निर्जितो

गङ्गा मूर्ध्नि धृता च पुण्यतटिनी तस्मै नमः शशवे ॥

End. (ख०)

विषयः । समयाशुद्धिः । उत्पातामृतयोगादिकथनं । पर्वदिनानि । तिथिप्रकरणं ।
सङ्क्रान्तिकथनं । संवत्सरगणनादिः । वर्षेशाश्वयनादिः ।

No. 1478. पञ्चस्वरः, वृत्तिसहितः ।

Substance, country-made yellow paper, 11 × 4½ inches. Folia, 12.
Lines, 5—8—9—10 on a page. Extent, 316 s'lokas. Character, Nāgara,
Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appear-
ance, new. Prose and verse. Generally correct.

Pañchasvara. A manual of divination with the first five vowels of
the Sanskrit alphabet—partly Nomancy and partly Tephramancy.
By Prajāpati. Attached to the text is a commentary by Apya
Dikshita.

Beginning. अरिष्टविचारणं पताकीचक्रे ।

जर्द्धरेखात्रयं लेख्यं तिर्यग्रेखात्रयं तथा ।

वेद्यास्त्रिर्यक् क्रमादेयाद् द्वाभ्यां द्वाभ्यां परस्परम् ॥ १ ॥

पञ्जेषास्तु समालेख्याः पताकीवेधनिर्णये । अस्त्रार्थः ।

End. जन्मलग्नस्य पापविद्धत्वात् पापयामार्द्धे जन्मसर्वमरणयोगानामिदं सहकारीत्यत आह ।

ज्योतिर्विदः प्रपश्यन्तु ग्रहाणां सुविचारकाः ।

पञ्चखरादितो यद्वै सङ्ग्रहे निधनं कृतम् ॥

Colophon. इति श्रीप्रजापतिकृतोऽप्ययदीक्षितकृतविद्यतिसहितः पञ्चखराख्यो नाम ग्रन्थः समाप्तः ।

विषयः । पताकीचक्रस्य अकारादिपञ्चखरादीनाञ्च गणनया शुभाशुभकथनं ।

No. 1479. रमलसारः ।

Substance, country-made paper, $8\frac{1}{4} \times 5$ inches. Folia, 17. Lines, 11—12 on a page. Extent, 293 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1873. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Incorrect.

Rāmalasāra. A manual of Cloromancy or augury with a set of dice. By Śrīpati, son of Lakshminṛisīṇha Bhaṭṭa.

Beginning. मञ्जुलारणविस्तीर्णकरपुष्करसंयुतं ।

शिवोद्भवन्तं भास्वन्तं कमलामोददं भजे ॥ १ ॥

यः प्रश्नशास्त्रनिष्णातो रश्मशास्त्रप्रवर्तकः ।

ज्योतिर्मतानुसारेण तमाचार्यं नतोऽस्मद्ग्रहम् ॥ २ ॥

गुणिगोविन्दरायस्य चात्रवर्णेशिरोमणेः ।

प्रसादात् ज्ञियते रश्मसारः श्रीपतिना मया ॥ ३ ॥

End. प्रश्नालयेषु चान्येषु विशेषेपूर्तिभिर्बुधं ।

तत्तच्छकलयो (?) यच्च (?) बुधान्यामपि चिन्तयेत् ॥ १९० ॥

Colophon. इति श्रीगोकुलवासयस्यलक्ष्मीदृशिंहभट्टात्मजश्रीपतिविरचितो रमलसारः समाप्तो जातः ।

विषयः । पाशकनिक्षेपद्वारा जनकतप्रश्नस्य शुभाशुभगणना ।

No. 1480. वैद्यरहस्यपद्धतिः ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{4} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 47. Lines, 10—12 —13 on a page. Extent, 1,552 ślokaś. Character, Nāgara. Date, SM. 1754. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Correct.

Vaidyarahasya Paddhati. A treatise on practise of medicine. By Vidyapati, son of Vaṇśīdhara. The diseases treated of are : dysentery, chronic diarrhœa, jaundice, phthisis, hiccup, asthma, influenza, thirst, fainting, epilepsy, paralysis, colic, tumours in the abdomen, stone in the bladder, abscesses on the neck, sexual diseases, leprosy, diseases of women and infants, &c., &c.

Beginning. अथ ज्वराधिकारः । आसलक्ष्यभया कृष्ण चित्रकथेत्ययं गणः ।

सर्वज्वरकफान्तके मेदी दीपनपाचनः ॥ इत्यासलक्ष्यादिः ।

End. विद्यापतिर्निधोगाद् द्यान्तिरायगौडवर्धस्य ।

वैद्यरहस्यं अलिखत् परम्पराजातमुपकृत्ये ॥ १ ॥

दीर्घदीर्घास्तु बहवो ग्रन्थाः सन्ति तथापि मे ।

साम्प्रदायिकयोगानां सङ्गृह्यार्थमयं ग्रन्थः ॥ २ ॥

वसुधैव कुटुम्बकम् १७२८ वर्षेभूदंशीधरतनूजनेः ।

पौषशुक्लद्वितीयायां पूर्णा विद्यापतेः कृतिः ॥ ३ ॥

Colophon. इति श्रीमद्भुवनेश्वरवंशीधरतनयविद्यापतिकृतिवैद्यरहस्यपद्धतिः समाप्तिमगात् ।

विषयः । ज्वरातीसार—ग्रहणी—कृमि—पाण्डुरोग—कास—हिक्का—श्वास—हृदि—
पिपासा—सूर्च्छा—दाहोन्मादापस्मार—वातव्याधूरुसंभ—शूल—गुल्म—
मूत्रकृच्छ्राश्मरी—प्रेमेह—मेदःशैथ—गण्डमाला—क्षीपद—विद्रधि—व्रण—
भगन्दर—उपदंश—कुष्ठ—विसर्प—स्त्रायु—फिरङ्ग—मस्त्रिका—क्षुद्ररोग—
शिरोरोग—नेत्रकर्ण—नासौष्ठ—मुख—गलरोगादिकित्सा । स्त्रीबालरोग-
चिकित्सा च ।

No. 1481. सञ्ज्ञासमुच्चयः ।

Substance, country-made yellow paper, $7\frac{1}{4} \times 2\frac{3}{4}$ inches. Folia, 21. Lines, 12 on a page. Extent, 480 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sk. 1641. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Corrected.

Sañjñá-samuchchaya. A treatise on Nosology, Therapeutics, and Materia Medica. By S'ivadatta Mis'ra.

Beginning. दिव्याङ्गनाश्रुतिविभूषणहेमपात्रप्रोक्तासहस्रतुसप्ततद्रवसम्भृतं यः ।

कुम्भान्दधञ्जलनिधेर्विभुराविरासीद्वन्त्तरिस्त्रुमहसन्वहमानतोऽस्मि ॥ १ ॥

चिकित्साशालसिद्धान्तजिज्ञासा वरिवर्ति चेत् ।

अभ्यासः क्रियतां तर्हि बुधाः सञ्ज्ञासमुच्चये ॥ २ ॥

End.

सञ्ज्ञासमुच्चयमसुं लघुवाग्भटादिग्रन्थप्रकाशनकरं विषमस्यलेषु ।

तातादधीतविधिवद्भरवैद्यविद्यसूत्रे चतुर्भुजसुतः शिवदत्तमिश्रः ॥ २ ॥

Colophon. इति शिवदत्तमिश्रकृतः सञ्ज्ञासमुच्चयः सम्पूर्णः ।

विषयः । दोषधात्वादिसर्गसञ्ज्ञा । रोगनिदानं । परिमाणं । अहितकथनं । द्रवद्रव्य-
कथनं । द्रव्यगुणः । विशेषणलङ्घनादिकथनं । विफल्लादिनाम । आचार-
विहत्यादिकथनं । रसकल्पादिभेदाः । दाहल्लोदादिविवरणं ।

No. 1482. गौडपादभाष्यटीका, वा माण्डूक्योपनिषद्भाष्यटीका

भाष्यसहिता उपनिषत्सहिता च ।

Substance, country-made paper, 14×7 inches. Folia, 136. Lines, 10—12—13—15—18 on a page. Extent, 5,865 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1912. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Gauḍapáda-bhāṣhya-ṭikā. A gloss on a commentary on that portion of S'aṅkara's metrical digest of the Vedānta doctrine which bears on the Māṇḍukya Upanishad. By Anandajñāna, disciple of Suddhānanda.

Beginning. (टी०) । परिपूर्णपरिज्ञानानन्ददत्तमते सते ।

विष्णवे जिष्णवे तस्मै कृष्णनामभ्युते नमः ॥ १ ॥

शुद्धानन्दपदाभोजद्वन्द्वमद्वन्द्वजास्यदं ।
 नमस्तुर्व्यं पुरस्कृतं तत्त्वज्ञानमद्वैतं ॥ २ ॥
 गौडपादीयभाष्यं हि प्रसन्नमिव लक्ष्यते ।
 तदर्थतोऽतिगम्भीरं व्याकरिष्ये स्वशक्तिनः ॥ ३ ॥
 पूर्वं यद्यपि विद्वांसो व्याख्यानमिह चक्रिरे ।
 तथापि सन्दबुद्धीनामुपकाराय यत्यते ॥ ४ ॥

(भा०) । प्रज्ञानांशुप्रतानैः स्थिरचरनिकरख्यापिभिर्याप्यलोकान्
 भुक्त्वा भोगान् स्थविष्ठान् पुनरपि धिषणोद्भाषितान् कामजयान् ।
 पीत्वा सर्वान् विशेषान् खपिति मधुरभुङ्गायया भोजयन्तो
 मायासङ्ख्यातुरीयं परममृतमजं ब्रह्म यत्तन्नतोऽस्मि ॥ १ ॥

(मू०) । सर्वं ॐ ह्येतद्ब्रह्म ॥ अयमात्मा ब्रह्म सोऽयमात्मा चतुष्पात् ॥

End. (मू०) । दुर्दर्शमतिगम्भीरमजं साम्यं विशारदं ।

बुद्धा पदमनानालं नमस्तुर्मो यथा बलं ॥ १०० ॥

Colophon. इति श्रीगौडपादीयचतुर्थः ।

(भा०) । इति श्रीमच्छङ्करभगवतः कृतावागमशास्त्रविवरणे अज्ञातशान्त्याख्यं
 चतुर्थप्रकरणं समाप्तं ॥

(टी०) । गौडपादीयभाष्यस्य व्याख्या व्याख्याटसम्पत्ता ।

सम्पिता निर्मिता सेयमर्पिता पुरुषोत्तमे ॥

इति परमहंसपरिव्राजकाचार्य्यश्रीशुद्धानन्दपूज्यपादशिष्यभगवदानन्दज्ञान-
 कृतायां गौडपादभाष्यटीकायां चतुर्थप्रकरणं समाप्तम् ॥

विषयः । माण्डूकोपनिषद्भाष्यव्याख्यानं ।

No. 1483. सिद्धान्तविन्दुः, वा दशश्लोकीटीका, मूलसहिता ।

Substance country-made paper, 11½ × 5½ inches. Folia, 12. Lines, 6—
 16—17 on a page. Extent, 765 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sm.
 1741. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old.
 Prose and verse. Correct.

Siddhānta-vindu alias *Das'as'loki-ṭīkā*. A commentary on the *Da-
 s'as'loki* or ten stanzas by S'aṅkara on the essence of the Vedānta
 doctrine. By Madhusūdana Sarasvatī, disciple of Viś'ves'vara Saras-
 vatī.

Beginning. (टी०) । श्रीशङ्कराचार्यनवावतारं विश्वेश्वरं विश्वगुरुं प्रणम्य ।

वेदान्तशास्त्रवर्णालसानां बोधाय कुर्वे किमपि प्रयत्नं ॥

(मू०) । न भूमिर्न तोयं न तेजो न वायुर्न खं नेन्द्रियं वा न तेषां समूहः ।

अनैकान्तिकत्वात् सुषुप्तैकसिद्धसदेकोऽवशिष्टः शिवः केवलोऽहं ॥

End. (मू०) । न चैकं तदन्यद्द्वितीयं कृतः स्यात् न चाकेवलत्वं न चाकेवलत्वं ।

न शून्यं न चाशून्यमद्वैतकत्वात् कथं सर्ववेदान्तसिद्धं ब्रवीमि ॥ १० ॥

(टी०) । ब्रह्माचनया मयायमन्ते बलभद्रस्य कृते कृतो निबन्धः ।

यददुष्टमिच्छासि यच्च दुष्टं तदुदाराः सुधियो विवेचयन्तु ॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीविश्वेश्वरसरस्वतीभगवत्पादशिष्यश्रीमधु-

सूदनसरस्वतीविरचितः सिद्धान्तविन्दुनामग्रन्थः समाप्तः ॥

विषयः । दशस्रोकीव्याख्यानं । दशस्रोकाव्यान् आत्मतत्त्वविवेचनं ॥

No. 1484. ब्रह्मामृतवर्षिणी, अर्थात् ब्रह्मसूत्रवृत्तिः ।

Substance, country-made paper, 14 × 7 inches. Folia, 160. Lines, 14—15—16 on a page. Extent, 3,080 s'lokes. Character, Nāgara. Date, Sm. 1912. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Brahmāmṛita-varṣhīnī. An ancient exposition of the Vedānta aphorisms of Vyāsa. By Rāmānanda Sarasvatī, disciple of Mukunda Govinda. The author takes exception to the opinion of S'aṅkara Achārya in several places, and establishes separate theories of his own. The MS. is apparently complete, but it is not so large as a codex noticed by Dr. Hall (*Contributions*, p. 93) which is said to extend to 8000 s'lokas.

Beginning. श्रीरामचरणद्वन्द्वमद्वन्द्वानन्दसाधनं ।

नमामि यद्रजोयोगात् पाषाणोऽपि सुखं गतः ॥ १ ॥

सङ्गतिः संशयः पूर्वपरपक्षौ तयोः फलं ।

भाष्यस्थाः श्रुतयः सर्व्याः सूत्राण्यनवशेषतः ॥ २ ॥

व्याख्यायन्ते स्फुटन्यायैर्मतभेदोऽपि कुचचित् ।

उच्यते सुखबोधार्थं श्रीरामो वीक्षतामिदं ॥ ३ ॥

End.

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमन्मुकुन्दगोविन्दश्रीचरणशिक्षितश्रीरा-
मानन्दसरस्वतीकृतौ ब्रह्मसूत्रवृत्तौ ब्रह्मसूत्रवर्षिण्यां चतुर्थोऽध्यायस्य चतुर्थः
पादः समाप्ताऽर्थं धन्यः ।

विषयः । अथातो ब्रह्मजिज्ञासेत्यादिवेदान्तसूत्रव्याख्यानं ।

No. 1485. वेदान्तसञ्ज्ञानिरूपणं ।

Substance, country-made paper, 14 × 7 inches. Folia, 9. Lines, 11—17 on a page. Extent, 405 s'lokes. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Vedānta-sañjñā-nirūpaṇa. Interpretations of one hundred and forty-three technical terms in common use in Vedāntic works. The name of the author has not been ascertained. Dr. Hall describes (*Contributions*, p. 127) a work on Vedāntic terminology under the title of *Vedānta-sañjñā-prakriyā*, but whether it is the same with the one under notice or different cannot be made out.

Beginning. श्रीमद्गुरोः पादयुगं नत्वा तस्य प्रसादतः ।

वेदान्तसञ्ज्ञाः प्रत्येकं निरूप्यन्ते यथामति ॥ १ ॥

End. ब्रह्माहमस्मीति प्रत्यगभिन्नब्रह्मज्ञानान्मुक्तिरिति सिद्धं ।

Colophon. इति सञ्ज्ञाप्रकरणं समाप्तम् ॥

विषयः । विचत्वारिंशदधिकशतसङ्ख्यकवैदान्तिकथयद्भिर्धर्माणसञ्ज्ञाकथनं सङ्क्षेपतस्तत्
प्रत्येकतात्पर्यकथनञ्च ॥

No. 1486. जीवन्मुक्तिविवेकः ।

Substance, country-made paper, 14 × 7 inches. Folia, 52. Lines, 12—16 on a page. Extent, 2,126 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1913. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Jīvanmukti-viveka alias *Jīvanmukti-prakarana*. Emancipation during terrestrial existence. By Vidyāranya Svāmī alias Mādhava Achārya. Hall's *Contributions*, pp. 133—208. The means of emancipation recommended being Yoga meditation, some take the work to be a Yoga treatise, but its leaning is Vedāntic.

Beginning. यस्य निश्चितं वेदा मायया योऽखिलं जगत् ।

निर्गमे तमहं वन्दे विद्यातीर्थसहेश्वरं ॥

End. जीवन्मुक्तिप्रमाणप्रकरणं प्रथमं । वासनाक्षयः द्वितीयः । मनोनाशस्तृतीयः ।

स्वरूपसाधननिरूपणं चतुर्थं । विद्वत्सत्यासन्निरूपणं पञ्चमं ।

Colophon. इति श्रीविद्यारण्यखामिष्ठतजीवन्मुक्तिविवेकः । इति श्रीजीवन्मुक्तिः सम्पूर्णा ।

विषयः । जीवन्मुक्तिविचारः ।

No. 1487. बह्वृचब्राह्मणोपनिषद्, वा ऐतरेयोपनिषद् भाष्यसहिता विवरणसहिता च ।

Substance, country-made paper, 13 $\frac{3}{4}$ × 7 inches, Folia 55. Lines, 10—11 —12—13 on a page. Extent, 2,185 slokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Aitareyopanishad-bhāṣya-tīkā. A gloss on S'aṅkara's commentary on the Aitareya Upanishad of the Rig Veda. By Abhinava Nārāyaṇendra Sarasvatī, disciple of Kaivalyendra Sarasvatī. The codex comprises also the text and the commentary.

Beginning. (वि०) । आत्मा वा इदमित्यादिना केवलात्मविद्यारम्भस्य अवसरं वक्तुं कृतिं कीर्तयति परिसमाप्तमिति ।

(भा०) । परिसमाप्तं कर्म सदाः(?) परब्रह्मविषयविज्ञानेनैव सैषा कर्मणो ज्ञानसहितस्य परा गतिरुच्यविज्ञानद्वारेणोपसंहृता ।

(मू०) । आत्मा वा इदमेक एवाय आसीत् ।

End. (मू०) । अमुस्मिन् वर्गे लोके सर्वान् कामानात्मा हतः समभवत् समभवत् ।

Colophon. (भा०) । इति श्रीमत्परमहंसपरित्राजकाचार्यश्रीगे।विन्दभगवत्पादपूज्यशिष्य-श्रीशङ्कराचार्यभगवत्कृतौ बह्वृचब्राह्मणोपनिषद्भाष्यं समाप्तम् ॥

(वि०) । इति श्रीमत्परमहंसपरित्राजकाचार्यश्रीमत्कैवल्येन्द्रसरस्वतीपूज्यपादशिष्यश्रीमद्-भिनवनारायणेन्द्रसरस्वतीविरचितायां ऐतरेयोपनिषद्भाष्यटीकायां पष्ठोऽध्यायः समाप्तः ॥

विषयः । बह्वृचब्राह्मणोपनिषद्भाष्यसाख्यानं ।

No. 1488. शिवगीता, मत्स्यपुराणेत्तरखण्डीया ।

Substance country-made paper, 14 × 7½ inches. Folia, 17. Lines, 16—17 on a page. Extent, 885 s'lokas. Character, Nágara. Date, SM. 1913. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance old. Verse. Incorrect.

S'iva Gítá. A work, in imitation of the well-known Bhagavad Gítá, in which S'iva imparts instruction to Rághava on emancipation, the stand-point being the Yoga, but so modified as to form a different system of philosophy. The work professes to be an episode of the Matsya Purána. It is distinct from the work noticed under No. 454.

Beginning. सूत उवाच । अथातः सम्प्रवक्ष्यामि शुद्धं कैवल्यमुक्तिदं ।

अनुग्रहान्महेशस्य भवदुःखस्य भेषजं ॥

End. इत्युक्त्वा प्रययुः सर्व्वं सार्थं सन्ध्यामुपासितुं ।

वसन्तः सूतपुत्रं ते सन्तुष्टा गोमतीतटं ॥

Colophon. इति श्रीमत्स्यमहापुराणेत्तरखण्डे श्रीमच्छिवगीतासूतपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योग-
शास्त्रे श्रीशिवराघवसंवादे अधिकारिणिरूपणं नाम षोडशोऽध्यायः ॥

विषयः । अथ षोडशाध्यायाः सन्ति । तत्र १ मे, भक्तियोगकथनं । २ ये, वैराग्ययोग-
कथनं । ३ ये, पाशुपतविधिकथनं । ४ र्ये, शिवप्रादुर्भावकथनं । ५ मे, पाशु-
पताद्यखलाभकथनं । ६ ठे, शिवविभूतियोगकथनं । ७ मे, पञ्चभूतानामुत्पत्ति-
स्थितिलयनिरूपणं । ८ मे, देहस्य पाञ्चभौतिकत्वकथनं । ९ मे, देहस्वरूप-
निरूपणं । १० मे, जीवस्वरूपनिरूपणं । ११ श्रे, उपासनामाहात्म्यकथनं ।
१२ श्रे, उपासनाविधिकथनं । १३ श्रे, शिवमोक्षयोगकथनं । १४ श्रे, पञ्चकोश-
निरूपणं । १५ श्रे, भक्तियोगकथनं । १६ श्रे, अधिकारिणिरूपणं ॥

No. 1489. हरितचमुक्तावली, वा हरिस्तुतिथाख्या मूलसहिता ।

Substance, country-made paper, 14 × 7 inches. Folia, 32. Lines, 16 on a page. Extent, 1,302 s'lokas. Character, Nágara. Date, SM. 1913. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Haritattva-muktāvalī. A commentary on a hymn by S'aṅkara in praise of the deity of the Vedāntists. By Svayamprakāśa Yati, disciple of Kaivalyānanda Yogindra. Hall's *Contributions*, p. 136.

Beginning. (टी०) । नित्यं निजानन्दसद्वितीयं शुद्धं विभं सत्यमिति खतन्तं ।

सूक्ष्मं निरस्ताखिलरूपमीशं प्रत्यक्षमात्मानमहं भजामि ॥

शङ्करं शङ्कराचार्यं केशवं वादरायणं ।

सूत्रभाष्यकृतौ वन्दे भगवन्तौ पुनः पुनः ॥

(मू०) । सोष्टे भक्त्या विष्णुमनादिं जगदिदं यस्मिन्नेतत् संहतिचक्रं धमतीत्यं ।

यस्मिन् दृष्टे नश्यति तत् संहतिचक्रं तं मेऽसारध्वान्निनाशं हरिमीडे ॥

End. (मू०) । इत्थं सोचं भक्तजनैश्च भवभीतिध्वान्तार्कां भगवत्यादोपमेदं यः ।

विश्वोः श्लोकं पठति शृणोति व्रजति ज्ञानं ज्ञेयं ह्यात्मनि चाप्नोति मनुष्यः ॥

Colophon. (टी०) । इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यकैवल्या नन्दयोगीन्द्रपादकमल-
भट्टाचार्यमानसखस्यकाशाख्ययतिविरचिता शङ्करभगवत्पादकतत्त्वहरिस्तुतिव्याख्या-
तत्त्वमुक्तावली सम्पूर्णा ॥

वियषः । हरिस्तुतिव्याख्यानं ।

No. 1490. शब्दार्णवाभिधानं ।

Substance, 1st Volume, English paper, the rest on country-made paper, 11 x 8 inches. Folia, ? Lines, on a page. Extent? s'lokas ? Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society of Bengal. Appearance, old, all except 1st Volume, very much decayed. Prose. Correct.

S'abdarṇavābhīdhāna. A dictionary of the Sanskrit language. The work was compiled by the late Bābu Kās'īnātha Basāk, who died about forty years ago. He was a distinguished Sanskrit and Persian scholar, and for his time a good English writer, having been in the habit of preparing briefs for barristers of the late Supreme Court of Calcutta. He was much respected by his countrymen for his learning, wealth, and social qualities. The dictionary is remarkable as the first of its kind prepared by a native without European assistance or superintendence. It is alphabetically arranged, and is fuller in vocables than the *S'abdakalpadruma* of the late Sir Rājā Rādhākānta Deva, and gives the etymology of every word. In this last respect it is superior to both the *S'abdakalpadruma* and the Dictionary compiled

under the superintendence of Dr. Wilson. The work was completed in eight volumes, of which the I, III, and V are lost. The second volume is devoted to the letter क, the IV to ट to च, the VI to फ to र, the VII to ल to ष, and the VIII to स to ह. The codices seem to have been sadly neglected, and have suffered much from damp and the ravages of rats. The work was sent to press by Bábu Jayagopál Bysák, the son of the author, and sixty pages of it, comprising about one half of the vocables beginning with letter च, were printed, when the death of the editor put a stop to the undertaking.

Beginning. अ अथयं अभावे अल्पे निषेधे कृपायाच्च अः पुं विष्णौ ॥

अशब्दः स्यादभावे च स्वल्पार्थप्रतिषेधयोः ।

अनुकम्पायाच्च तथा वासुदेवे त्वनव्ययमिति मेदिनी ॥

End.

क्रीदिनी स्त्री सल्लक्षां ॥ ह्रीलिलञ्जी इत्यस्मात् औनादिकुप्रत्यये रेफस्य वा लले क्रीकुः । ह्रीकुः क्रीकुः सल्लजे स्यात् जतुकत्रपुणोरपीति उणादिकोपः क्रीकु वाच्यलिङ्गं लज्जिते पुं जतुनि वपुणि च ।

Colophon. समान्निस्त्रचकं वाक्यं नास्ति । मध्यं खण्डितञ्च ।

विषयः । अकारादिक्रमेण शब्दानां यथासम्भवमर्थव्युत्पत्तिप्रकृतिप्रत्ययविभागकथनं, शब्दार्थविषये कौषादिप्रमाणप्रदर्शनञ्च अभिधानस्यास्य पञ्चखण्डाः सन्ति मध्ये कतिपयखण्डा न सन्ति ॥

No. 1491. संहिताविवृतिः वा वृहत्संहिताविवृतिः, मूलसंहिता ।

Substance, country-made paper, 14 $\frac{3}{4}$ × 13 inches. Folia, 514. Lines, 13 on a page. Extent, 22,508 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Incorrect.

Saṁhitā-vivṛiti. A commentary on the Brihat Saṁhitā of Varāha Mihira. By Bhaṭṭotpala. The text of Varāha Mihira has already been published in the Bibliotheca Indica, and a translation of it, by Dr. Kern, in the Journal of the Royal Asiatic Society of Great Britain. But the commentary is a voluminous one and rare. An imperfect copy of it has been noticed under No. 590 (ante II. p. 42), but it has been so described there as if it were an independent work. Besides the copy now under notice, a complete codex has been obtained for the Library of the Asiatic Society of Bengal.

Beginning. (टी०) । ॐ ब्रह्माजशङ्कररवीन्दुकुञ्जजीशुकार्कपुत्रगणनाथगुरुन् प्रणम्य ।

यः सङ्गृहोऽर्कवरलाभविष्टद्वन्द्वेरावर्तकस्य तमहं विष्टणोमि कृतज्ञम् ॥

यच्छास्त्रं विपुलं चकार सविता स्त्र्यैस्त्रिभिर्ज्योतिषां

तस्योच्चित्तिभयात्पुनः कलियुगे संश्रित्य यो भूतलम् ।

भूयः खलपतरं वराहमिहिरव्याजेन सर्वं व्यधात्

इत्थं यं प्रवदन्ति मोक्षकुशलास्त्र्यै नमो भास्वते ॥

वराहमिहिरोदधौ सुवक्त्रभेदतोयाकुले

ग्रहर्क्षगणयादसि प्रचुरशास्त्ररत्नोऽज्जले ।

भ्रमन्ति परितो यतो लघु + येऽर्थलयाः (?) ततः

करामि विष्टतिश्रवं निजधियाहमचोत्पलः ॥

(मू०) । जयति जगतः प्रसूतिर्विश्वात्मा सहजभूषणं नभसः ।

द्रुतकनकसदृशो दशशतमयूखमालाचिंतः सविता ॥

End.

गुरुचरणप्रणिपातकृतप्रसादमतिना सदीयं शास्त्रं ज्योतिषग्रन्थमुपसङ्गृहीतं

सङ्क्षिप्तीकृतं तस्मात्तेभ्यः पूर्वप्रणेतृभ्यः पूर्वाचार्येभ्यो नमोऽस्तु नमस्कारो भवतु ।

Colophon.

इति भट्टोत्पलविरचितायां संहिताविष्टतौ उपसंहाराध्यायः शतमेकम् ॥

विषयः ।

वराहमिहिरकृतवृहत्संहितायाख्या ।

No. 1492. अष्टविकृति विष्टतिः । .

Substance, country-made paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{3}{4}$ inches Folia, 30. Lines, 8—10 on a page. Extent, 641 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Incorrect. Complete.

Ashṭa-vikṛiti-vivṛiti, with a commentary. A set of memorial verses on the principles of reading in eight different arbitrary ways the Sañhita of the Rig Veda. By Madhasūdana, a muni or saint, son of Krishṇa-daipāyana, which name would at first sight suggest Vyāsa, but it is not so. The commentary is anonymous. The colophon is incorrect and quite unreliable. From the introductory portion of the commentary it appears that Madhusūdana wrote the treatise in verse, borrowing his materials from Prātisākhya treatises by Vyādī and Hayagrīva. The works of the latter have not yet been met with, but the name of Vyādī or Vyālī is well known as that of an old grammarian

of high authority, who is described to have written a work, called *Sangraha*, in a hundred thousand verses of continuous anushtub. From frequent references in latter works it would seem that he wrote a standard lexicon which Amara largely consulted. A *Prātisākhya* is also attributed to him, but as yet none of these works has been met with. Goldstücker, after reviewing the remarks of Max Müller, Weber, Bohtlink and others, comes to the conclusion that Vyādi "was a near relative of Pānini, and Pānini must have preceded him by at least two generations." *Panini*, p. 210.

The real and original object of these artificial forms of writing the text of the *Rik Saṁhitā*, was the prevention of corruptions, interpolations and accidental omissions of the words of the text, but the love of mystery soon attached to it a religious meaning. The practice of reading or keeping by heart these arbitrary forms is still held highly meritorious, and there are many pandits in the Marhatta, Karnāta and Dravida countries who go through a part of the text every day before breakfast as a pious act. The practice is very similar to that of mediæval monks of Europe who used to read the Bible backward. Five such artificial forms have already been noticed under No. 1234, ante III. p. 199. The forms described in the codex before us are respectively called (1). *Jaṭā*, or entangled. (2). *Mālā*, or garland. (3). *Danḍa*, or staff-like. (4). *Rekhā*, or linear. (5). *Ratha*, or car-like. (6). *Dhvaja*, or flag-like. (7). *Sikhā*, or crest-like. (8). *Ghana*, or densely clotted. The *Jaṭā*, according to the author, should comprise five members, thus: 1st *Agnimīle*; 2nd *Īle*; 3rd *Īlegnim*; 4th *Agnimagnim*; and 5th *Agnimīle*. The 1st is called *anukrama* or the usual order; the 2nd *utkrama* or the eliding order; the 3rd *vryutkrama* or reversed order; the 4th *abhikrama* or repeating order; and 5th *sankrama* or rejoined order. The *Jaṭā* and the *Ghana* correspond exactly and in every respect with the principles laid down in the *Jaṭāpātala*, (ante III. p. 200). The others are new forms and made up by different fanciful arrangements of the five-fold order. The rules, however, exceedingly brief and obscure, and the examples given are so manifestly incorrect that they do not help one to elucidate them.

Beginning. (टी०)। हरिः ॐ । अथाष्टौ विवरणानि लिख्यन्ते ।

सधुसूदनमुनीश्वरचरिताष्टौ विद्वत्संवरणस्य ।

तत्पूष(?) पुरोगमाचरं प्रकाशमारभते ॥ १ ॥

अथ मधुसूदनमहामुनिः स्वचिकीर्षितस्य निष्प्रत्यूहपरिसमापनफलकमिष्ट-
देवताध्यानरूपं मङ्गलमाचरन् खगुरुखनामकथनपूर्वकं चिकीर्षितं प्रति-
जानीते ।

(मू०) । श्रीश्रीमन्नौ षडहरिचरणावात्मनोऽन्यस्य चेत-
स्युत्वेदाद्यैर्विक्रतिविकृतिं वैदिकञ्चोक्तनीयां ।
याख्याचार्यानुमति मधुसूदनाख्यो गुरुश्री-
कृष्णद्वैपायनतनुभवा मस्करौ चर्करोति ॥ १ ॥

End. ऋत्विजं देवं यज्ञस्य । यज्ञस्य देवऋत्विजं । देवऋत्विजं देवं देवऋत्विजं ।
ऋत्विजं देवं देवऋत्विजं । ऋत्विजमित्युत्विजं । होतारं रत्नधातमं । रत्न-
धातमं होतारं । होतारं रत्नधातमं । रत्नधातममिति रत्नधातमम् । इति
घनः । जटायुष्टौ विकृतयः सम्पूर्णाः । एवं प्रकारेण चतुःषष्टिब्रह्मार्थो बुधैर्ज्ञेयः ।
इति जटायुष्टौविकृतीनां स्वरूपकथनं मया विरचितं यत् ।
तेन जिष्णुर्विष्णुरादिपुरुषो वेदपुरुषादिसर्वः प्रीतो भवतात् ॥ १६० ॥

Colophon. इति श्रीषडहरिचरणौ पादोपदिष्टायां श्रीकृष्णद्वैपायनतनुभवायां श्रीमधुसूदन-
मुनिविरचितायां श्रीआडीहयग्रीवीप्रातिशाख्यकारिकायां(?) श्रीमधुसूदनीशिका-
भाष्यं नाम जटायुष्टविकृतिविवरणं सम्पूर्णं ।

विषयः । ऋग्वेदीयजटायुष्टविकृतीनां प्रत्येकलक्षणादाहरणानि ।

No. 1493. सिद्धान्तचन्द्रिका ।

Substance, country-made yellow paper, 18 × 3½ inches. Folia, 91.
Lines, 6—7—8 on a page. Extent, 3,060 ślokaś. Character, Bengali.
Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance,
old. Verse. Generally correct.

Siddhānta-chandrikā. A metrical treatise on the creation accord-
ing to the Vedānta philosophy, and on the nature and attributes of
Brahma. By Śivachandra Siddhānta, disciple of Rādhākṛishṇa Vedān-
tavāgīśa and Rāmakṛishṇa Miśra. A work of this name and character
has been noticed by Mr. Hall, but it is said to be the work of Rāma
Sūnyamin, disciple of Rāmabhadra Yati (*Contributions*, p. 110). The
MS. examined by him was, however, defective, and the author's name
seems to be incorrect. The title of Sūnyamin is suspicious, and I have
never heard it used.

Beginning. शङ्करः शङ्कराचार्यः केशवो वादरायणः ।

प्रकाशतां मम खान्ते प्रभया निर्निमित्तया ॥

श्रीराधाकृष्णवेदान्तवागीशेन च शिचितः ।

श्रीरामकृष्णमिश्रेण दृढस्यतिसमेन च ॥

विप्रः श्रीशिवचन्द्राख्यः तौ नत्वा तनुते स्मरन् ।

गुरुकल्पितसिद्धान्तनामा सिद्धान्तचन्द्रिका ॥

End.

रामकिशोररामस्वर्ण भासख मयि निर्गुणे ।

मेघं भिक्षा यथा भातः सूर्याचन्द्रमसौ तथा ॥

Colophon. इति श्रीशिवचन्द्रसिद्धान्तविरचिता सिद्धान्तचन्द्रिका समाप्ता ॥

विषयः । वेदान्तमतसिद्धजगत्प्रपञ्चस्य विवरणं ब्रह्मैक्यवर्तितापादनञ्च ॥

No. 1494. सनत्सुजातीयविवरणं, मूलसहितं ।

Substance, country-made paper, $12\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia, 26. Lines, 15—17 on a page. Extent, 1,348 s'lokas. Character, Bengali. Date, Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Sanatsujāṭīya-vivarana. A commentary on an episode in the Udyoga Parva of the Mahābhārata on death and futurity. A sage of the name of Sanatasujāta, according to the legend, instructs Dhritarāshṭra on the subjects. By a disciple of S'aṅkara Āchārya, who withholds his name from the work.

Beginning. (टी०) । नमः पुंसे पुराणाय पूर्णानन्दाय विष्णवे ।

निरखनिखिलध्वान्ततेजसे विश्वहेतवे ॥

सनत्सुजातविवरणं सङ्क्षेपतो ब्रह्मजिज्ञासूनां सुखावबोधायारभ्यते ।

(मू०) । वैशम्पायन उवाच ।

ततो राजा धृतराष्ट्रो मनीषी सम्पूज्य वाक्यं विदुरोदितं तत् ।

सनत्सुजातं रक्षिते(?) सचात्मा पप्रच्छ बुद्धिं परमां बुभूषन् ॥

End.

(टी०) । तत्पत्नैकं चाचकं(?) सदाश्रुतं निरञ्जनं ।

चित्तवृत्तिदृक्सुखं तदस्यैवं तदस्यैवं ॥

Colophon. इति श्रीगोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्यस्य परमहंसपरिव्राजकाचार्यस्य श्रीमच्छङ्कर-भगवत्पूज्यपादशिष्यस्य कृतौ सनत्सुजातीयविवरणे चतुर्थोऽध्यायः समाप्तः ।

(मू०)। अणोरणीयान् सुसनाः सर्वभूतेष्ववस्थितः ।

पितरः सर्वभूतानां पुष्करे निहितं विदुः ।

इत्युद्योगपर्वणि सनत्सुजातीये चतुर्थोऽध्यायः ।

विषयः । भारतान्तर्गतोद्योगपर्वीयसनत्सुजातीयोपाख्यानस्य व्याख्यानं ।

No. 1495. पदार्थखण्डनटिप्पणी ।

Substance, country-made paper, $13\frac{3}{4} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 27. Lines, 9—10 on a page. Extent, 900 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Padārtha-khaṇḍana Tīppanī. A complete copy of the work noticed under No. 365, ante, vol. I, p. 206.

Beginning. तातस्य तर्कसरसीरुद्धकाननेषु चूडामनेर्दिनमनेस्वरणौ प्रणम्य ।

श्रीरामभद्रसुकृती कृतिनां हिताय स्त्रीलावशात् किमपि कौतुकमाननेति ॥

End. श्रीसार्धभौमकविकल्पितमर्थतत्त्वं तत्त्वेन तर्हि सुधियः परिशीलयन्तु ॥

Colophon. इति श्रीरामभद्रसार्धभौमभट्टाचार्यविरचितपदार्थखण्डनटिप्पणी समाप्ता ॥

विषयः । पदार्थखण्डनस्य व्याख्यानं ।

No. 1496. शास्त्रसिद्धान्तलेशसङ्ग्रहः ।

Substance, country-made paper, $16\frac{1}{2} \times 3$ inches. Folia, 73. Lines, 4—5—6—7—8 on a page. Extent, 2,203 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

S'āstra-siddhānta-leśa-saṅgraha alias *Siddhānta-leśa*. "An examination, in four sections, of the various schools of the Vedānta system, with strictures on the other Hindu schemes of philosophy. By Apya Dīkshita, son of Raṅgarāja Dīkshita." Hall's *Contributions*, p. 153.

Beginning. अधिगतमिदा पूर्वाचार्यानुपेत्य सङ्ग्रहा

सरिदिव महीभेदान् सम्प्राप्य सैरिपदोद्गता ।

जयति भगवत्यादश्रीसन्मुखाम्बुजनिर्गता

जननहरिणी स्वत्तिर्ब्रह्मादयैकपरायणा ॥

- End. निरतिशयानन्दसुखसम्पदनिःसम्बन्धपरमेश्वरभावापत्तिरादत्तयेति सिद्धं ।
 Colophon. इति शास्त्रसिद्धान्तलेशसङ्ग्रहे चतुर्थः परिच्छेदः ॥
 विषयः । अत्र चत्वारः परिच्छेदाः । तत्र १मे, आत्मा वाऽरे द्रष्टव्यः श्रोतव्य इति श्रुति-
 सिद्धयवणविधेः अपूर्वविधिनियमविधिपरिसङ्ख्याविधिव्रितयान्यतरूपतानिर-
 सनं जीवेश्वरयोः स्वरूपनिरूपणञ्च । २ये, जगत्प्रपञ्चस्य मिथ्यात्वसंस्थापनेन
 ब्रह्माद्वैतप्रतिपादनं । ३ये, विद्याया एव ब्रह्मप्राप्तेः साक्षादेतुल्यकथनं । ४थे,
 अविद्यालेशस्वरूपनिरूपणं, अविद्यानिवृत्तिस्वरूपनिरूपणादिकञ्च ॥

No. 1497. सिद्धान्तचन्द्रिका टीका ।

Substance, country-made yellow paper, 18 × 4 and 16 × 5 inches. Folia 175. Lines, 10—11—12—14 on a page. Extent, 12,600 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India., Appearance, old. Prose. Incorrect.

Siddhānta-chandrikā tīkā. A commentary on Sivachandra Siddhānta's treatise on the Vedānta doctrine (ante No. 1443). Anonymous.

Beginning. सिद्धान्तचन्द्रिकां स्वर्येरशितुल्यां विधितुना ।

टीका विधीयते वादितापज्ञानाय केनचित् ॥

End. दृष्टान्तसाह मेघमिति । यथाकाशे स्थितं मेघं भिक्षा स्वर्याचन्द्रमसौ यथा भातः
 तथा मयि स्थितं गुणं भिक्षा भासख ग्रन्थकटपिटनाम रामकिशोर इति ।
 टीका समाप्ता ॥

विषयः । शिवचन्द्रसिद्धान्तकृतसिद्धान्तचन्द्रिकाख्यवेदान्तशास्त्रस्य व्याख्यानं ।

No. 1498. पूर्वमीमांसार्थसङ्ग्रहः ।

Substance, country-made paper, 12½ × 4½ inches. Folia, 18. Lines, 5—8 on a page. Extent, 414 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sm. 1863. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Purva-mīmāṃsā-saṅgraha. An epitome of the Mīmāṃsā doctrine of Jaimini. By Laugākṣī Bhāskara. Hall's *Contributions*, p. 186.

Beginning. वासुदेवं रमाकान्तं नत्वा लौगाक्षिभास्करः ।

कुरुते जैमिनिनये प्रवेशार्थसङ्ग्रहं ॥

End. वालानां सुखबोधाय भास्करेण सुसंघसा ।

रचितोऽयं समासेन जैमिनीयार्थसङ्ग्रहः ॥

Colophon. इति श्रीलौगाक्षिभास्करविरचितं पूर्वमीमांसार्थसङ्ग्रहनामकं प्रकरणं समाप्तम् ।

विषयः । पूर्वमीमांसास्यजैमिनिसूत्रव्याख्यानं ।

No. 1499. प्रमाणपारायणं ।

Substance, country-made paper, 14 × 4½ inches. Folia, 54. Lines, 4—10—11 on a page. Extent, 2,252 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Pramāṇa-pārayāṇa. The fifth section of a work in defence of Prabhākara's development of the Mīmāṃsā doctrine. By Śālikanātha Miśra Mahā Mahopādhyāya. The entire work is named by the author *Prakṛana-panchikā*, but it is commonly known under the title of *Sālikā*. Three of the other four sections are respectively called, *Nyāya-vīthi*, *Nyāya-suddhi*, *Nirmalānjana*. I cannot ascertain the name of the fourth. Hall's *Contributions*, p. 195.

Beginning. स्वाध्यायविविधाकार्यविचारे प्रयत्नासहे ।

प्रभाकरगुरोर्दृष्ट्या मीमांसारक्षसिद्धये ॥

अत्र केचिदाचक्षते न मीमांसाशास्त्रसारक्षणीयमिति ।

End. सङ्ग्रहानाञ्च परस्परं पूर्वापरभावः । प्रत्यक्षसिद्ध एवेति न प्रमाणान्तरं व्याग्रियत इति । तस्माद्यथोदितलक्षणविषयफलानि पञ्चैव प्रमाणानीति सिद्धम् ।

Colophon. इति श्रीमहात्महोपाध्यायश्रीशालिकनाथकृतौ प्रमाणपारायणे षष्ठः परिच्छेदः । समाप्तश्चेद् प्रमाणपारायणं नाम पञ्चमं प्रकरणम् ॥

विषयः । १ परिच्छेदे, मीमांसासतसमर्थनं । २, वेदविस्मवादशङ्कानिराशः । ३, जाति-निर्णयः । ४, विज्ञाननिर्णयः । ५, प्रमाणलक्षणकथनं । ६, प्रत्यक्षादिप्रमाण-साधनं ।

No. 1500. लघुचन्द्रिका ।

Substance, country-made paper, $14 \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 42. Lines, 10 on a page. Extent, 1,422 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Laghu-chandriká alias *Advaita-chandriká*. A commentary on Ma-dhusúdana Sarasvati's refutation of the Nyáya doctrine. By Brahmá-nanda Sarasvati, disciple of Náráyana Tírtha. The MS. is incomplete. Hall's *Contributions*, p. 157.

Beginning. नमो नवघनश्यामकामकामितदेहिने ।

कमलाकामसौदामकाकामुकदेहिने ॥

श्रीनारायणतीर्थानां गुरुणां चरणस्मृतिः ।

भूयान्मे साधिकेष्टानामनिष्ठानाञ्च बाधिका ॥

अद्वैतसिद्धियाख्यानं ब्रह्मानन्देन भिच्छुणा ।

सङ्क्षिप्तचन्द्रिकार्थेन क्रियते लघुचन्द्रिका ॥

विष्णुं व्यापकं जीवस्वरूपं मोक्षं प्राप्त इव स्वयं विजयते ।

End.

(ख०) ।

विषयः ।

अद्वैतसिद्धियाख्यानं ।

No. 1501. अध्यात्मरामायणं ।

Substance, country-made yellow paper, $15\frac{1}{2} \times 3$ inches. Folia, 231. Lines, 6—7 on a page. Extent, 5,154 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Adhyátma-Rámáyana. A version of the legend of Ráma differing in many respects from that given in the Rámáyana of Válmiki. The work, an episode of the Brahmándá Purána, professes to reproduce the story as narrated to an assembly of sages at Naimisaranya, by Súta, who had heard it from Vyása, who had obtained it from Náráda, who on his part had obtained it on a visit to Brahmá. The claims of the work to literary merit are of the slenderest, but it abounds in philosophical dissertations. The work has lately been published in Calcutta.

Beginning. सत उवाच । कदाचिन्नारदो योगी परानुग्रहवाच्या ।

पर्यटन् सकलान् लोकान् सत्यलोकमुपागतम् ॥

तत्र दृष्ट्वा मूर्तिमद्भिस्त्र्यम्बोभिः परिवेष्टितं ।

बालार्कप्रभया सम्यग्भासयन्तं सभागृहं ॥

मार्कण्डेयदिमुनिभिः सूचमानं मुहुर्मुहुः ।

सर्वार्थगोचरज्ञानं सरसत्या समन्वितं ॥

चतुर्मुखं जगन्नाथं भक्ताभीष्टफलप्रदं ।

End.

अध्यात्मरामं पठतश्च नित्यं श्रोतुश्च भक्त्या लिखितुश्च राम ।

अतिप्रसन्नश्च सदा समीपे सीतासमेतः श्रियमातनोति ॥

रामायणं यन्मनोहरमादिकाव्यं ब्रह्मादिभिः सुरवरैरपि संस्तुतम् ।

अद्वान्वितः पठति यः शृणुयाच्च नित्यं विष्णोः प्रयाति सदनं परिशुद्धदेहः ॥

Colophon.

इति श्रीमद्बालरामायणे उमासहेश्वरसंवादे उत्तरकाण्डे नवमोऽध्यायः ॥

अध्यात्मोत्तरकाण्डे ग्रन्थसङ्ख्या या परिचिता ।

ऋतुशतसङ्ख्याः श्लोकाः पुराणसङ्ख्या च पुरा हरेणोक्ता ॥

पार्वत्यै परमेश्वरेण गदिते ह्यध्यात्मरामायणे

काण्डैः सप्तभिरन्वितेतिशुभदे सर्गाश्चतुःषष्टिकाः ।

श्लोकानान्तु शतद्वयेन सहितान्युक्तानि चत्वारिंश-

हस्राण्येव समासतः श्रुतशतैः पूतानि तत्त्वार्थतः ।

इत्युत्तरकाण्डः समाप्तः । समाप्तश्चायं ग्रन्थः ।

विषयः ।

बालकाण्डस्य १ अध्याये, रामायणमाहात्म्यकथनादिः । २, रामहृदयसूक्तः ।

३, ब्रह्मणो विष्णुनिकटे प्रार्थनादिः । ४, रामादीनां जन्मविवरणादिः । ५,

रामानयनार्थं विश्वामित्रागमनादिः । ६, ताडकादिबधः । ७, रामादीनां

मिथिलागमनसीताखद्यम्बरादिः । ८, मिथिलातो खपुरीं प्रति रामदशरथा-

दीनामागमनादिः ।

अथोत्तरकाण्डस्य १ अध्याये, रामनिकटे नारदागमनादिः । २, रामराज्या-

भिषेकवार्त्तात्यापनादिः । ३, दशरथस्य कैकेयीगृहप्रवेशादिः । ४, रामस्य

दण्डकारण्यगमनोद्योगादिः । ५, वनगमनसमये पौरवासिनां खेदवाक्यानि ।

६, गुहं प्रति लक्ष्मणस्य वनागमनादिदृष्टान्तसूचनादिः । ७, दशरथविला-

पादिः । ८, रामशोकार्त्तभरतवाक्यादिः । ९, भरतस्य रामसन्दर्शनार्थं

चित्रकूटपर्वते गमनादिः ।

आरण्यकाण्डस्य १ अध्याये, रामलक्ष्मणादेर्दण्डकारण्यप्रवेशः, रामकर्तृकविराध-

विषयः ।

राक्षसवधविवरणञ्च । २, रामादेः शरभङ्गसुतीक्ष्णायाश्चमगमनादिः । ३, रामा-
दीनामगस्त्याश्चमगमनादिः । ४, रामादेः पञ्चवटीवासदिः । ५, स्तूर्पनखानासा-
च्चेदखरद्रूषणवधादिः । ६, रावणसारीचसंवादः । ७, सीताहरणदिः । ८,
रामविलापः । ९, कवन्धराक्षसवधादिः । १०, शवर्थाश्चमगमनादिः ।

किष्किन्वाकाण्डस्य १ अध्याये, रामसुग्रीवयोर्मैत्रीकथनरामपरीक्षाकथनादिः ।
२, वालिसुग्रीवयोर्बुधं, वालिवधश्च । ३, वालिसत्कारसुग्रीवराज्याभिषेकादिः ।
४, रामस्य ऋष्यमूकपर्वते वासः, सीतार्थं तत्कृतविलापश्च । ५, लक्ष्मणस्य
सुग्रीवभवने गमनं, सुग्रीवस्य रामनिकटे समागमनञ्च । ६, सीतान्वेषणार्थं
चतुर्दिक्षु वानराणां गमनं । ७, ८, सीतान्वेषणार्थं दक्षिणदिग्गतानां समुद्र-
तीरस्थानां वानराणां चिन्तादिः ।

सुन्दरकाण्डस्य १ अध्याये, हनुमत्कवर्कं समुद्रलङ्घनं । २, रावणकवर्कसीता-
भर्तृनादिः । ३, हनुमत्सीतयोः कथोपकथनादिः । ४, हनुमत्कवर्को रावणा-
रामभङ्गः, कतिपयराक्षसवधः, हनुमद्रावणयोः कथोपकथनं, लङ्कादाहश्च । ५,
सीताहनुमतोः कथोपकथनं, वानराणां रामसमीपे प्रत्यागमनसीतासंवाद-
कथनादिः ।

लङ्काकाण्डस्य १ अध्याये, समुद्रतरणादिविषये रामवाक्यादिः । २, हनुमद्-
विक्रमं दृष्ट्वा रावणस्य विसर्पवाक्यादिः । ३, विभीषणस्य रामसमीपे आगमनं,
विभीषणराज्याभिषेकादिः । ४, सेतुबन्धः, रामेश्वरशिवस्थापनं, रावणदूत-
कवर्कको रामसैन्यवर्णनादिः । ५, रावणस्य क्रोधाविमर्षौ युद्धारम्भश्च । ६, ७, ल-
क्ष्मणमूर्च्छा, रामरावणयुद्धं, हनुमत औषधानयनार्थं गमनादिः । ८, कुक्षकर्ण-
वधादिः । ९, इन्द्रजिह्वाधादिः । १०, रामरावणयोर्धोतरं युद्धं रावणवधश्च ।
११, विभीषणशकापनयनं, विभीषणराज्याभिषेकादिश्च । १२, रामसमीपे
सीतानयनादिः । १३, रावणवधात् सन्तुष्टदेवादिः कृतारामस्तवादिः । १४,
पुष्पकमारुह्य रामादीनां स्वपुरीं प्रत्यागमनादिः । १५, रामराज्याभिषेकः ।
१६, हनुमदादीनां पारितोषिकदानप्रज्ञाहर्षोत्पत्त्यादिः ।

उत्तरकाण्डस्य १, २, अध्याये, रामचन्द्रनिकटे अगस्त्यादिमुनिसमागमनं, परस्परं
वाक्याल्लापः, रावणकुक्षकर्णमेघनादादिजन्मवृत्तान्तः । ३, वालिसुग्रीवयोर्जन्म-
वृत्तान्तादिः । ४, श्वेतद्वीपे बलदर्पितस्य रावणस्य युद्धार्थगमनादिः । ५, राम-
गीताकथनं । ६, भार्गवादिमुनीनां रामनिकटे समागमः । परस्परं वार्त्ता-
ल्लापो लवणासुरवधादिश्च । ७, रामसमीपे कुशलवकवर्कैरामायणगानादिः ।
८, रामसमीपे ऋषिरूपधरकालागमनादिः । ९, कुशलवयो राज्याभिषेकः
रामलक्ष्मणसीतादीनां स्वधामगमनं ।

No. 1502. **स्याद्वादमञ्जरी वा द्वात्रिंशिकाखवनटीका, मूलसंहिता ।**

Substance, country-made paper, 13 × 5½ inches. Folia, 72. Lines, 11 on a page. Extent, 2,985 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Incorrect.

Syādvāda-mañjarī. A commentary, in verse, on certain hymns of Hemachandra, in praise of Arhata, and embodying the substance of the leading tenets of Arhata Philosophy. By Gaganadinamani. The work is held in great esteem by the Jains. Mādhava Achārya has quoted from it in his *Sarvādarsana Saṅgraha*.

Beginning. यस्य ज्ञानमनन्तवस्तुविषयं यः पूज्यते दैवतै-

र्नित्यं यस्य वचो न दुर्नयकतेः कालाहलैर्लुप्यते ।

रागद्वेषसुखाद्विषाच्च परिपत् क्षिप्ता क्षणायैव सा

स श्रीवीरविभुर्विधूतकलुषां बुद्धिं विधत्तां मम १ ॥

निःसीमप्रतिभैकजीवितवरौ निःशेषभूमिं स्पृशां

पुण्यौघेन सरस्वतीसुरगुरुखाड्गैकरूपौ दधत् ।

यः स्याद्वादमसाधयन्निजवपुर्दृष्टान्तः सोऽस्तु मे

सद्बुद्ध्यान्वुनिधिः प्रबोधविषये श्रीहेमचन्द्रः प्रभुः ॥ २ ॥

ये हेमचन्द्रमुनिमेतदुक्तप्रमथ्यार्थसेवामिषतः श्रयन्ते ।

सम्प्राप्य ते गौरवमुज्ज्वलानां पदं कलानामुचितं भवन्ति ॥ ३ ॥

मातभारति सन्निधेहि हृदि मे येनेयमाप्तसुते-

र्निर्मातुं विवृतिं प्रसिद्धातिजवादारम्भसम्भावना ।

यद्वा विस्मृतमोष्ठयोः स्फुरति यः सारस्वतः शाश्वतो

मन्त्रः श्रीउदयप्रभेतिरचनारम्यो ममाहर्निशं ॥

End.

कृता कर्तुमारब्धा सपर्या सेवाविधिर्यस्ते कृतसपर्याः । आराध्यानपरित्यागेन
लथ्येव सेवा हेवाकिता(?) परिशीलयन्तीति शिखरिणीचन्द्रोऽलङ्कृतकाव्यार्थः ।

Colophon. इति अन्ययोगयवच्छेदद्वात्रिंशिकाखवनटीका समाप्ता ।

येषामुज्ज्वलहेतुहेतिरुचिरः प्रामाणिकाध्वस्यूती

हेमाचार्यसमुद्भवखवनभूरर्थः समर्थः सखा ।

तेषां दुर्नयदस्युसम्भव + या स्पृष्टात्मनां सम्भव-

त्याघसेन जिनागमपुरप्रान्तिशिवश्रीपदा(?) ॥ १ ॥

विषयः ।

Substance, country-made paper, $14\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 125. Lines, 11—12 on a page. Extent, 5,022 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Advaita-siddhi. An essay on the Non-dual theory of the modern Vedāntins, establishing the illusory character of all created objects, and refuting the Nyāya theory. By Madhusūdana Sarasvatī, disciple of Viśveśvara Sarasvatī. Mr. Hall notices an abridgment of this work under the name of Nyāya-ratnāvali. *Contributions* pp. 109—157.

Beginning. यो यः कल्पितमाहतामुखस्यैतत्प्रपञ्चाग्रयः

सत्यज्ञानसुखात्मकः श्रुतिशिखोत्थाखण्डधीमोचरः ।

मित्यावन्मविधूननेन परमानन्दैकतानात्मकं

मोक्षं प्राप्त इव स्वयं विजयते विष्णुर्विकल्पोज्झितः ॥ १ ॥

श्रीरामविश्वेश्वरमाधवानामैक्येन साक्षात्कृतमाधवानां ।

स्पर्शेन निर्धूततमोरजोभ्यः पादोत्थितेभ्यस्तु नमो रजोभ्यः ॥ २ ॥

बहुभिर्विद्धता बुधैः परार्थं विजयन्ते मितविस्तरा निबन्धाः ।

मम तु अम एष नूनमात्मभरितां भावयितुं भविष्यतीह ॥ ३ ॥

—मणिना मधुददनेन सङ्गृह्य शास्त्रनिचयं रचितातिथत्वात् ।

बोधाय वादिविजयाय च सत्त्वरक्षणमद्वैतसिद्धिरियमस्तु मुदे बुधानाम् ॥ ४ ॥

End.

प्रातिभाषिकलक्षणञ्च व्याप्तं तथापि करणसंसर्गिदोषप्रयुक्तत्वं तदसंसर्गिदोष-

प्रयुक्तत्वञ्च तयोर्लक्षणं निरवयं । सत्त्वैविध्योपपत्तिः ॥ ५ ॥

अविद्यातत्कार्यात्मकनिविडवन्मव्यपगमे

यमद्वैतं सत्यप्रततपरमानन्दमसृजतं ।

भजन्ते भूमानं भवभयभिदं भयमतयो

नमस्तस्मै नित्यं निखिलनिगमेशाय हरये ॥

अनादिसुखरूपता निखिलदृश्यनिर्मुक्तता

निरन्तरमनन्तता स्फुरणरूपता च स्वतः ।

विकालपरसार्थता त्रिविधभेदशून्यात्मता

मम श्रुतिशतार्पित-दहमस्मि पूर्णा हरिः ॥

Colophon.

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यविश्वेश्वरसरस्वतीश्रीचरणशिष्यश्रीमधुदद-

सरस्वतीविरचितायामद्वैतसिद्धौ सपरिकरप्रपञ्चमित्यालनिरूपणं नाम प्रथमः

परिच्छेदः समाप्तः ।

विषयः ।

सपरिकरप्रपञ्चमित्यालनिरूपणं ।

No. 1504. न्यायत्रिसूत्रीवार्त्तिकं ।

Substance, country-made paper, $14 \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 17. Lines, 4—9—10 on a page. Extent, 515 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose. Incorrect.

Nyāya-trisūtrī-vārtika. A commentary on the first three aphorisms of the Nyāya Sūtra of Gotama, comprising an epitome of the Nyāya doctrine. By Udyotakara Achārya.

Beginning. यदक्षपादः प्रवरो मनीनां शमाय शालं जगतो जगाद् ।

कुतार्त्तिकज्ञाननिवृत्तिहेतुः करिष्यते तस्य मया निबन्धः ॥

iEnd. प्रधानं प्रत्यक्षं इति यत्र संन्यायसूत्रेण यत्र पुनर्व्यवस्था तत्र गुणप्रधानताना-
च्चिन्त्यत इति ।

Colophon. इति श्रीपरमर्षिभारद्वाजश्रीमदुद्योतकरन्यायाचार्यप्रणीतं न्यायत्रिसूत्रीवार्त्तिकं
सम्पूर्णं ॥

विषयः । गोतमोक्तसूत्रत्रयव्याख्यानेन समस्तगोतमसूत्रतात्पर्यकथनं ॥

No. 1505. ज्योत्स्ना, हिरण्यकेशिसूत्रव्याख्या ।

Substance, country-made yellow paper, $13\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 126. Lines, 9 on a page. Extent 1,366 s'lokas. Character, Nāgara, Date, SM. 1851. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Jyotsnā alias Hiranyakes'ī-sūtra-vyākhyā. A commentary on the Kalpa Sūtra of Hiranyakes'ī. By an unknown author. The MS. is incomplete, ending at the tenth Prasna, and wanting 16 leaves at the end.

Beginning. उक्ता अग्निष्टोमादयः संस्थाः यथैकादशिनी (?) यूपैकादशिन्यौ च अथेदानी-
मग्निष्टोमादिष्वकाङ्क्षितं याजमानकर्म्म वक्तुं शिष्यावधानाय प्रतिजानीते ॥
अग्निष्टोमस्य याजमानं व्याख्यास्यामः ।

End.

Colophon. श्रीमद्भगवत्सत्याषाढहिरण्यकेशिसूत्राभ्युधिगतनिगूढार्थरत्नासामुद्रितविद्वज्जनस-
न्नापशमिकायां ज्योत्स्नाव्यायां दृष्टौ दशमप्रश्नस्याष्टमः पटलः । समाप्ता दशमः
प्रश्नः ॥

विषयः । हिरण्यकेशिखचयाख्यानं । पुस्तकमिदं एकशतत्रयस्त्रिंशत्येव सम्पूर्णं परन्तु एक-
शतसप्तविंशतिपत्रावधि एकशतद्वात्रिंशत्यत्रपर्यन्तं नास्ति ।

No. 1506. नैषधः, दीपिकाख्यटीकासहितः ।

Substance, country-made paper, 15½ × 7 inches. Folia, 381. Lines, 10.
—12—18 on a page. Extent, 13,358 s'lokas. Character, Nágara. Date, ?
Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Text,
verse. Commentary, prose. Incorrect.

Dīpikā alias *Naishadha-dīpikā*. A commentary on the well-known
Epic poem called *Naishadha*, on the adventures of Nala. By Narahari.

Beginning. (मू०) । निपीय यस्य क्षितिरक्षिणः कथां तथाद्रियन्ते न बुधाः सुधासपि ।

नलः सितच्छत्रितकीर्त्तिमण्डलः स राशिरासीन्महसं महोज्ज्वलः ॥

(टी०) । पारं प्रवन्नाम्बुनिधेः प्रयातुं यतः किल खान्त तवैष हन्त ।

निःश्वासलीलानिहतान्तरायहरेरम्बुमालम्बनमाग्रयेथाः ॥ १ ॥

तदनुग्रहलेशमात्रलाभादिद्यमुच्छृङ्खलगासिनी मनीषा ।

अपि कर्षति मामगम्यभूमौ शरणं मे भव सारदेो नमस्ते ॥ २ ॥

अज्ञानतिमिरपाटनपटीयसीं शुभगुणोदयोऽलसितां ।

नीराजनाय करवै प्रदीपिकां काव्यसघाजः ॥ ३ ॥

End.

(मू०) । श्रीहर्षे कविराजराजिमुकुटालङ्कारहीरः सुतं

श्रीहीरः सुपुत्रे जितेन्द्रियचयं सा मल्लदेवी च यं ।

द्वाविंशे नवसाहासार्क(?)चरिते चम्पूकृतोऽयं गतः

काव्ये तस्य कृतौ नलीयचरिते सर्गे निःसर्गेऽज्ज्वलः ॥

Colophon. इति श्रीनैषधीये महाकाव्ये द्वाविंशः सर्गः ॥ नैषधः सम्पूर्णः ॥

(टी०) । यं प्रास्तुत त्रिलिङ्गक्षितिपतिसतताराधिताङ्गिः स्वयम्भूः

पातिव्रत्यैकसीमास्वकरिनरहरिं नालमायह(?) माता ।

यं विद्यारण्ययोगी कलयति कथया तत्कृतौ दीपिकायां

द्वाविंशश्चास्सर्गः सुकृतसुयशसो घाम नीराजितोऽभूत् ॥

इति श्रीनैषधीये महाकाव्ये शशाङ्कवर्णनं नाम द्वाविंशः सर्गः ॥

विषयः । नैषधचरितवर्णनं ।

No. 1507. मीमांसाशास्त्रसर्वस्वम् ।

Substance, country-made paper, $14\frac{1}{2} \times 3\frac{3}{4}$ inches. Folia, 82. Lines, 4—5—7—8 on a page. Extent, 2,730 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Mīmāṃsā-s'āstra-sarvas'va alias *Mīmāṃsā-sarvas'va*. An epitome of the *Mīmāṃsā* doctrine. By Halāyudha, the Minister of Lakshmaṇa Sena of Bengal, and author of several works, such as the *Brāhmaṇa Sarvas'va*, *Smṛiti Sarvas'va*, &c. Hall's *Contributions*, &c., pp. 182—207. Journal As. Soc. 1865, p. 128.

Beginning. इह खलु साङ्गवेदाध्ययनानन्तरं विचारकर्तव्यतार्थं गुणदृष्टवासावमाननि वृत्तिं प्रतिपादयितुं जैमिनिना आद्यसूत्रं प्रणीतं । तत्र स्वाध्यायोऽध्येतव्य इत्यनेन विहिताया भावनाया भाष्याकाङ्क्षायां किं विश्वजिज्ञायात् स्वर्गः फलं जना-चरादिग्रहणद्वारा वा वाक्यार्थज्ञानमिति सन्देहः ॥

End. तन्निग्रयमस्यापि दृष्टमेव प्रयोजनं तेषां करिष्यमाणप्रयोगकर्त्ता कौशलं भक्षणादि सामर्थ्यं भवतीति । तस्मात् भक्षार्थोऽयमुपदेश इति सिद्धं ॥

Colophon. इति मीमांसाशास्त्रसर्वस्वस्य द्वितीयाध्यायस्य चतुर्थः पादः ।

विषयः । सङ्क्षेपेण मीमांसकसिद्धान्तकथनम् ।

No. 1508. रमलप्रश्नः ।

Substance, country-made paper, $6 \times 4\frac{3}{4}$ inches. Folia, 9. Lines, 9 on a page. Extent, 81 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1860. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Ramala-pras'na. A treatise on cleromancy or divination with a set of dice. Author unknown.

Beginning. ॥ अ व ज द ॥ इत्यक्षरचतुष्टयं । पाशपाश्वे लिखितं ततः पाशकं हले ङला यत्किञ्चिद् भूतं भविष्यं वर्त्तमानञ्च मनसि अवधार्य ॥ देवतामन्त्रेण इत्यभि-मन्त्रितं ङला एकाग्रचित्तेन पाशकं वारचयं पातयितव्यं ।

End. हो देवतापूजेनो कार्यं होइगो ।

Colophon. इति प्रश्नः सम्पूर्णः ।

विषयः । मन्त्रविशेषाभिमन्त्रितपाशविशेषद्वारा प्रश्नगणनम् ।

No. 1509. ललितासुवरत्नं ।

Substance, country-made paper, $8\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{4}$ inches. Folia, 22. Lines, 6—7 on a page. Extent, 317 s'lokas. Character, Nágara. Date, SM. 1851. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Lalitá-stava-ratna. A hymn in praise of Lalitá, a form of Durgá. By the great sage (Rishi) Durvás'á.

Beginning. वन्दे गजेन्द्रवदनं वामाङ्गारूढवज्रभास्विणं ।

कुङ्कुमपरागशेषं कुवलयनीरजकोरकापीडं ॥

End. ललितायासुवरत्नं ललितपदाभिः प्रणीतमार्याभिः ।

प्रतिदिनमवनौ पठतां फलानि वक्तुं प्रगल्भते सैव ॥

Colophon. इति श्रीदुर्वाससहस्रिक्तं ललितासुवरत्नं सम्पूर्णं ।

विषयः । ललितादेवीस्तोत्रकथनं ।

No. 1510. तर्कामृतं ।

Substance, country-made paper, $7\frac{3}{4} \times 4$ inches. Folia, 12. Lines, 12—13—14 on a page. Extent, 351 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Tarkámrta. An elementary treatise on the Vais'esheka doctrine. By Jagádís'h Tarkálañkára. There are several commentaries and annotations on this work. Vide ante No. 144, and Hall's *Contributions*, p. 76.

Beginning. ब्रह्माद्या निखिलार्चितास्त्रिदशसन्दोहाः सदाभीष्टदाः

स्वाज्ञानप्रशमाद्य यच्च मनसो दृष्टीः समस्ता द्युः ।

श्रीविष्णोश्चरणाम्बुजं भवभयध्वंसैकवीजं परं

हृत्यङ्गे विनिधाय तं निरुपमं तर्कामृतं तन्यते ॥

End. विशेष्यसङ्गतस्य अन्ययोग्यवच्छेदः पार्थ एव धनुर्धर इत्यादौ एवं दिशा सर्वं बोधं ।

Colophon. इति तर्कामृतं ।

विषयः । अत्र प्रथमं, आत्मा वाऽरे द्रव्यः आतव्य इत्यादिश्रुतियाख्यानं । ततः द्रव्य-प्रमाणकथनं । ततः द्रव्यनाशस्य द्वैविध्यकथनं । ततश्चतुर्विंशतिप्रकारगुण-

कथनं । ततः गुणोत्पत्तिप्रक्रियाकथनं । ततः कर्म्मोत्पत्तिप्रक्रियाकथनं । ततः प्रमात्मकज्ञानकथनं । ततः अनुमाननिरूपणं, हेत्वाभासनिरूपणञ्च । ततः उपमाननिरूपणं । ततः शब्दप्रमाणकथनं । ततः शाब्दबोधप्रक्रियाकथनं । ततः कारकविभक्त्याद्यर्थकथनं, व्याख्यातार्थकथनञ्च । ततः कृतप्रत्ययार्थनिरूपणं, एवकाराद्यर्थनिरूपणञ्च ॥

No. 1511. मन्त्रभागवतः, मन्त्ररहस्यप्रकाशिकानामटीकासहितः ।

Substance, country-made paper, 11 × 5 inches. Folia, 40. Lines, 7—13 on a page. Extent, 1,624 s'lokas. Character, Nágara. Date, SM. 1728. Place of deposit, Benares, Bábu Harishchandra. Appearance, old. Prose and verse. Corrected.

Mantra bhágavata. A compilation of mantras bearing on the worship of Ráma and Krishna, compiled from the Vedas and other ancient works, and illustrated and explained with a running commentary. By Nílakanṭha son of Govinda Suri. The commentary is named *Mantra-rahasya-prakás'iká*.

Beginning. (टी०) । सत्यं ज्ञानमनन्तं यत् तद्विष्णोः परमं पदं ।

प्राप्तुं मन्त्रेषु गोपालविष्णोः कर्म्मणि पश्यत ॥

ननु सत्यादिलक्षणमखण्डैकरसं विष्णोः परमं पदनीयं स्वरूपद्वेन्निरवद्ये तत्रा-
विद्यावद्विषयाणि न सम्भवन्ति ।

(मू०) । तं नेमि हृभवो । यथा नमस्तु सद्रूतिभिः । नेदीथो यज्ञमङ्गिरः ॥ १ ॥

End. (मू०) । स समुद्रो अपीचक्षुरोद्यामिव रोहति निपदास्तु यजु र्दधे । स-
माया अर्चिना पदा कृणान्नाक्रमाहृद्भ्रमं तामन्युके समे ॥ १० ॥

(टी०) । वाक्यार्थे व्यासवाल्मीकी पदार्थे साक्षपाणिनी ।

रामकृष्णकथां मन्त्रैर्गायतो मम नायकौ ॥ १ ॥

एतच्छतद्वयसूचां रामकृष्णकथानुगं ।

व्याख्यातं भगवांस्तेन तुल्यतात् साक्षताम्यतिः ॥ २ ॥

Colophon. इति श्रीमत्पद्मवाक्यप्रमाणमर्यादाधुरन्धरचतुर्दशवंशावतंसगोविन्दस्वरिख्खना-
नीलकण्ठस्य कृतौ खोदृतमन्त्रभागवतव्याख्यायां मन्त्ररहस्यप्रकाशिकायां मधु-
राकाण्डस्तुर्थः ।

विषयः । रामकृष्णकथानुगानाम् टीकां व्याख्यानं ।

No. 1512. अनुक्रमणिकाविवरण ।

Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 47. Lines, 9 on a page. Extent, 1,057 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Corrected.

Anukramaniká-vivarana. An Index to the hymns of the Rig Veda, their deities, their authors, and their metres. By Jagannátha. The work follows the order of Saunaka's treatise on the subject.

Beginning. नमामि विष्णुं शिरसाऽयं सप्तं शिवञ्च सोमं वृषभेन्द्रगामिनं ।

गणाधिपं भक्तमनोरथप्रदं हरिञ्च वाक्सिद्धिकरीञ्च भारतीम् ॥ १ ॥

अनुक्रमणिकोक्तानि सूक्तादिप्रष्टनीयञ्च ।

कन्दोर्गति(?) निबध्नामि जगन्नाथो यथामति ॥ २ ॥

End. सममित् चतुष्कम् ४ । संवनन आङ्गिरसः सज्जनमानुष्टुभम् । तृतीया त्रिष्टुप् ।
६४ । ऋचः २१९ ।

Colophon. इति जगन्नाथकृते अनुक्रमणिकाविवरणे अष्टमाङ्कः समाप्तः ।

विषयः । ऋग्वेदीयमन्त्राणां ऋषिदैवतच्छन्दःसङ्ग्रहनिर्णयः ।

No. 1513. हठदीपिका, ज्योत्स्नाख्यटीकासहिता ।

Substance, country-made paper, 11½ × 6 inches. Folia, 105. Lines, 9—10—11—12—13 on a page. Extent, 1,000 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1931. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Jyotsná alias *Haṭha-dīpiká-tīkā*. A commentary on the *Haṭha-dīpiká*—a treatise on the performance of Yoga meditations. By Bráhmánanda. The MS. includes the text of Svátmárāma. Contents. I. Seats; II. Regulation of the breath; III. Gesticulations; IV. The peculiarities of perfect meditation, or exclusive devotion of the mind to the object of meditation.

Beginning. (मूलसूत्र) । श्रीआदिनाथाय नमोऽस्तु तस्मै येनोपदिष्टा हठयोगविज्ञा ।

विभाजते प्रोन्नतराजयोगमारोढुमिच्छेरधिरोदिणीय ॥ १ ॥

प्रणम्य श्रीगुरुं नाथं स्वात्मारामेण योगिना ।
 केवलं राजयोगाय हठविद्योपदिश्यते ॥ २ ॥
 भ्रान्त्या बद्धमतध्वान्ते राजयोगसंजानताम् ।
 हठप्रदीपिकां धत्ते स्वात्मारामः कृपाकरः ॥ ३ ॥

(टीकायाः) । गुरुं नत्वा शिवं साक्षाद् ब्रह्मानन्देन तन्यते ।
 हठप्रदीपिकाज्योत्स्ना योगमार्गप्रकाशिका ॥ १ ॥
 इदानीन्तनानां सुबोधार्थमस्याः सुविज्ञाय गोरक्षसिद्धान्तार्हा
 मया मेरुशस्त्रिप्रमुखाभिधात् स्फुटं कथ्यते अत्यन्तगूढोऽपि भावः ।
 मुमुक्षुजनहितार्थं राजयोगद्वारा कैवल्यफलां हठप्रदीपिकां विधितुः
 परमकारुणिकः स्वात्मारामयोगीन्द्रस्तत्प्रत्यूहनिवृत्तये हठयोगप्रवर्तकश्रीमदादि-
 नाथनमस्कारलक्षणं मङ्गलं तावदाचरति, श्रीआदिनाथायेत्यादिना ॥

End. (मू०) । यावन्नैव प्रविशति चरन्मारुतो मध्यभागे
 यावद्विन्दुर्न भवति दृढः प्राणवातप्रबन्धात् ।
 यावद्धाने सहजसदृशं जायते नैव तत्त्वं
 तावज्ज्ञानं वदति तदिदं दक्षमिथ्याप्रलापः ॥ ११४ ॥

Colophon. इति श्रीसहजानन्दचिन्तामणिसात्मारामचिन्तामणियोगीन्द्रविरचितायां हठ-
 दीपिकायां समाधिलक्षणं नाम चतुर्थोपदेशः समाप्तः ।

(टी०) । ग्राह्यमेव विदुषां हितं यतो भाषणं सम यदप्यसंस्कृतं ।
 रक्ष गच्छति पथोनलहिलं ह्यं (?) इत्यभिहितं शिरोर्यथा ॥
 सदर्थेद्योतनकरी तमःस्वामिनाशिनी ।
 ब्रह्मानन्देन ज्योत्स्नेयं शिवास्त्रियुगलेऽर्पिता ॥
 इति श्रीहठप्रदीपिकायाख्यायां ब्रह्मानन्दकृतायां ज्योत्स्नाभिधायां समाधि-
 निरूपणं नाम चतुर्थोपदेशः ।

विषयः । १ प्रथमे, उपदेशाभिधप्रकरणे कूर्माद्यासनविधिकथनादिः । २, प्राणायाम-
 प्रकारः । ३, खेचर्यादिसुद्राकथनं । ४, समाधिलक्षणकथनं ॥

No. 1514. हस्तसञ्जीवनं, भाष्यसहितं ।

Substance, country-made paper, 11 $\frac{3}{4}$ × 5 $\frac{3}{4}$ inches. Folia, 13. Lines, 11.
 —12 on a page. Extent, 390 ślokas. Character, Nāgara. Date, ?
 Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Verse.
 Incorrect.

Hasta-saṁjivana. A treatise on palmistry and divination. Author unknown.

Beginning. श्रीगङ्गेश्वरपार्श्वं प्रणमन् ध्यायंस्तमेव वृजिनदृषमं ।

हस्तप्रश्नस्य लक्षणपरीक्षणे दक्षतां वक्ष्ये ॥ १ ॥

श्रीनाभेयः प्रभुर्जीयात् सर्वज्ञो जगदीश्वरः ।

येन लाक्षणिकी विद्या निर्दिष्टा भुवनत्रये ॥ २ ॥

श्रीवर्द्धमानो जयतु सर्वज्ञानिशिरोमणिः ।

पञ्चहस्तोत्तरो वीरः सिद्धार्थेन्द्रपनन्दनः ॥ ३ ॥

अङ्गविद्या निमित्तानामष्टानामपि गीयते ।

मुख्या शुभाशुभज्ञाने नारदादिनिवेदिता ॥ ४ ॥

End.

करस्पर्शात् स्पर्शादिव परिणतां काञ्चनमहा-

रसप्रेङ्खन् सिद्धिं सगुणवचसा मेऽस्य विजयात् ।

विदित्वा वृत्तानां य इह कुर्वते निर्णयमहो

महोभित्तस्य स्याद्भुवनभवनावामनविधिः ॥ ५४ ॥

Colophon. इति हस्तसङ्गीवने सिद्धज्ञाने हस्तस्पर्शनाधिकारः सम्पूर्णः ।

विषयः ।

१ प्रथमाधिकारे, हस्तप्रश्नसा । हस्ते तीर्थादिधानेन पुण्यसाधनं । हस्ताङ्गुल्या-
दिनामानि । हस्तावलोकनविधिः । तिथ्यानयनं । वाराणयनं । नक्षत्रानयनं ।
राशुपरिग्रहदर्शनं । वर्षदर्शनं । मासदर्शनं । पक्षदर्शनं । दिनदर्शनं । दिन-
लग्नचक्रं । द्रेक्षाणः । योगदर्शनं । दिक्चक्रदर्शनं । देहचक्रदर्शनं । प्रथ-
माधिकारः ।

२ अधिकारे, कराङ्गुलीस्पर्शानुसारेण प्रश्नगणनादिः । चन्द्रसूर्यादिखरज्ञानादिः ।

No. 1515. पराशरहोरा उत्तरभागः ।

Substance, country-made paper, $11\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 22. Lines, 13 on a page. Extent, 770 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1931, S'k. 1796. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Parāsara-horā. On the division of time into *horās* or hours, and directions for the preparation of horoscopes. Parāsara explains the subject in reply to queries by Maitreya; but the work in its present form is obviously of a later date and due to a compiler.

Beginning. भगवन् सर्वमाख्यातं जातकं विस्तरेण मे ।

सप्तसहस्राद्युतग्रन्थैरशीत्यध्यायसंयुतैः ॥ १ ॥

सङ्कराक्षत्फलानान्नु ग्रन्थाणां गतिसङ्करात् ।

नान्येदमीदृगस्येयमिति वक्तुमलं नराः ॥ २ ॥

कलौ युगे ततोऽल्पैव बुद्धिः पापोत्तरा नराः ।

अतो न चास्य प्रचयगमनं न प्रयोजनम् ॥ ३ ॥

अथ त्रेतायुगे केचिद् द्वापरे च कृते युगे ।

कुशाग्रमतयः सर्वे पुण्यभाजश्चिरायुषः ॥ ४ ॥

अतोऽल्पबुद्धिगम्यं यच्छास्त्रमेतद्वदस्व मे ।

लोकयानापरिज्ञानमायुषे निर्णयं तथा ॥ ५ ॥

End. वेदेभ्यश्च समुद्धृत्य ब्रह्मा प्रोवाच विस्तृतं ॥ ६ ॥

शास्त्रमाद्यं तदेवेदं वेदवेदाङ्गचक्षुषः ।

गर्गस्तस्मादतः प्राह मया तस्माद्यथा तथा ॥ ७ ॥

तदुक्तं तव मैत्रेय शास्त्रमाद्यन्तमेव हि ॥ ८ ॥

Colophon. इति श्रीपराशरहोरायामुत्तरभागे विशेषाध्यायः ।

विषयः । राश्यर्द्धभागात्मक होराविवरणं, तच्छुभाशुभकथनञ्च ।

No. 1516. बृहस्पतिसंहिता ।

Substance, country-made paper, $11\frac{1}{2} \times 6$ inches. Folia, 123. Lines, 11 on a page. Extent, 3,551 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India; another copy, Calcutta, Bhavasafī-kara Vidyāratna. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Vrihaspati Saṅhitā. A Smṛiti work on the principal sacraments necessary from conception to death. By Vrihaspati. The work has been twice printed in Calcutta.

Beginning. सङ्कल्पीयाः स्युरेवैव योगो ह्यगजादयः ।

हेमराजतताज्ञादिकांस्तपात्राद्यमवके ॥

नव मुक्त्यादयः कार्यास्तथैवाभरणादयः ।

गजाश्चशालारम्भश्च तथा तेषु प्रवेशनं ॥

End. (मध्ये अक्षरसंलग्नं) । पञ्चयोगभयोदत्तं पञ्चम्यां पुत्रसिद्धये ।

आहं नवम्यामश्वानां सिद्धये ग्रन्थिते च तौ ॥

नित्यश्राद्धं पश्चाच्छ्राद्धं सर्वसम्पत्सद्वये ।

त्रयोदश्यां विशेषेण समग्राः सर्वसम्पदः ॥

Colophon. इति श्रीबृहस्पतिसंहिता समाप्ता ।

विषयः । प्रथमाध्याये नास्ति । २ अध्याये, तिथ्यादिगुणः । ३, दोषलक्षणं । ४, दोषा-
पवादलक्षणं । ५, अङ्कुरार्पणं । ६, सुहृत्तविधानं । ७, पुंसवनकर्म । ८, सीस-
नाकर्म । ९, जातकर्म । १०, नामकरणं । ११, कर्णवेधः । १२, निष्क्रमणं ।
१३, १४, १५, अन्नप्राशनं । १६, चूडाकर्म । १७, उपनयनं । १८, विद्यार-
म्भादिकालः । १९, व्रतादिकालाकालविधानं । २०, विवाहवधूद्वयप्रवेशादिः ।
२१, राश्वर्द्धविचारः । २२, यात्राकालादिकथनं । २३, प्रातःकालक्रियावि-
भागः । २४, राजाभिषेचनं । २५, नक्षत्रपुष्पकालक्रियाविधानं । २६, पवि-
चारोपणं । २७, शान्तिकालक्रियाविधानं । २८, नानाक्रियासत्कालस्य कृषि-
कर्मणस्य विधानं । (अत्र २८ अध्यायात् परमसुलभपत्राणि सन्ति तेनाध्याय-
निश्चयो न जायते ।)

No. 1517. रेखाजातकसुधाकरः ।

Substance, country-made paper, $11\frac{1}{2} \times 6$ inches. Folia, 66. Lines, 9—
11—12—14 on a page. Extent, 1,500 ślokaś. Character, Nāgara. Date
Sm. 1931. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance,
new. Verse. Incorrect.

Rekhajātaka-sudhākara. On certain signs on the body indicative
of the future prospects of the person who has them. The first half
(*Purvārdha*) of the work is divided into 9 chapters, and treats of
1, three lines on the palm of the right hand ; 2, the mode of calculating
the year of birth from those lines ; 3, ditto the month of do. do. ;
4, ditto the demilunation of do. do. ; 5, ditto the date of the moon of
do. do. ; 6, ditto auspicious times for performing particular acts, from
ditto ; 7, ditto the span of life of do. do. ; 8, the peculiar character-
istics of a line called Nāda ; 9, the mode of divining past events in a
man's life.—The second half has no division of chapters, it treats of
the signs on the persons of women, of men, of kings, of wealthy men, of
impotency ; of calculating future events from the form of the members
of the body ; of calculation of longevity from marks on the palms ; of
marks on the soles of the feet ; of toes and fingers ; of shoulders and
neck ; of the teeth, tongue, &c. The name of the author of the work
is not given. The work is of considerable repute among astrologers.

Beginning. यन्नामधेयं सकलार्त्तिभञ्जनं यत्कीर्त्तनं वै कलिकल्पघ्नं ।

यो वै रसानां यशसाञ्च रूपं देवः स पायात् करुणानिधिर्नः ॥ १ ॥

यं देवदेवं मनिसिद्धसङ्गाः सुवन्ति गायन्ति च सामगीतैः ।

तं वन्द आद्यं शशिलेखचूडविराजितं शम्भुमुमार्द्धदेहं ॥ २ ॥

यज्जातकं व्यासपराशराख्यश्रीसूर्यकात्यायनशागलेयैः ।

कृतं तदेवाप्यमहं(?) ब्रवीमि युक्तं सुसामुद्रिकयुक्तिभेदैः ॥ ३ ॥

अथ त्रिरेखाध्यायः ।

रेखावशात् कुच + जन्मकाले ज्ञानं तथा तत्फलसाधनञ्च ।

वक्ष्ये शिवं भूमिधरेन्द्रकन्याप्रियं नमस्कृत्य गुरुं खकञ्च ॥ ४ ॥

End. यथं लक्ष्मज्ञानं लोके क्षीणायुषां यस्मात् ।

यल्लक्ष्म पुनः शुभमपि कररेखाप्रभृतिकञ्च ॥

संवदति वाङ्मन्यन्तरमपरं तच्च समुद्रेण निर्दिष्टं ॥

Colophon. इति श्रीरेखाजातकसुधाकरः सम्पूर्णतामगमत् ॥

विषयः । प्रथमाध्याये, करान्तगत्रिरेखानिरूपणादिः । २, रेखाद्वारा जन्मकालशकनिर्णयः । ३, रेखाद्वारा मासनिर्णयः । ४, रेखाद्वारा पक्षनिर्णयः । ५, रेखाद्वारा तिथिनिर्णयः । ६, रेखाद्वारा इष्टकालनिर्णयः । ७, आयुःप्रमाणं । ८, नदाख्य-रेखाफलं । ९, नष्टजातकं । इति पूर्वार्द्धम् ।

इतः परमध्यायनिर्देशो नास्ति । स्त्रीदेहचिह्नवर्णनं । पुरुषदेहचिह्नवर्णनं । राजचिह्नवर्णनं । धनिचिह्नवर्णनं । दरिद्रचिह्नवर्णनं । स्त्रीवादिलक्षणं । अङ्गप्रत्यङ्गादिलक्षणद्वारा शुभाशुभफलकथनं । हस्तरेखाद्वारा आयुर्गणनादिः । पुरुषपादतलस्थितध्वजार्धरेखायाकाररेखाशुभाशुभफलं । हस्तपदाङ्गुल्यादिलक्षणानि । ग्रीवास्कन्धादिलक्षणानि । दन्तजिह्वाताल्लादीनां लक्षणानि च ।

No. 1518. बृहदृग्विधानं ।

Substance, country-made paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Folia, 26. Lines, 9 on a page. Extent, 511 ślokaś. Character, Nāgara. Date, Sm. 1930. Copied from a MS. bearing date Sm. 1844. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Verse. Corrected.

Vṛihad-rig-vidhāna. On reading and reciting the Rig Veda under particular rules and restrictions, and the merits thereof. The rules refer principally to the reciting of the Gāyatrī. Attributed to Saunaka

Acharya. The style of the work is, however, very like that of the Tantras.

Beginning. निष्कृतिर्न हि वेदानां मन्त्राणां कलिदोषतः ।

कलिदोषनिवृत्त्यर्थं गायत्रीमात्रयेद् द्विजः ॥ १ ॥

गायत्रीमन्त्रसिद्ध्यर्थं गायत्रीच्युतं जपेत् ।

सर्वेषां वेदमन्त्राणां सिद्ध्यर्थं लक्षकं जपेत् ॥ २ ॥

End. अदितिः प्रजपेत्पादं सपिण्डान् भोजयेद्यदि ।

अच्युतञ्चेद् ब्रह्मचारी नरकान् मुच्यते तदा ॥ ८३ ॥

Colophon. इति बृहद्विधानं समाप्तम् ।

विषयः । ऋग्वेदीयानां मन्त्राणां सूक्तानां जपस्य फलम् ।

No. 1519. ऋग्विधानं ।

Substance, country-made paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Folia, 42. Lines, 8 on a page. Extent, 840 śloka. Character, Nāgara. Date, Sm. 1931, Copied from a MS. bearing date Sm. 1786. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Verse. Corrected.

Rig-vidhāna. On the mode and merits of reciting the hymns of the Rig Veda under certain rules and instructions.—By Saunaka Acharya.

Beginning. ॐ स्वयम्भुवे ब्रह्मणे विश्वमोष्वे नमस्तुला मन्त्रद्वग्भ्यस्तथैव च ।

विवक्षुरसद्विधानं पुराणं पुरा दृष्टव्यमिभिर्मन्त्रद्वग्भिः ॥ १ ॥

मन्त्रेभ्यो मन्त्रद्वग्भ्यश्च समान्वायानुपूर्वशः ।

कर्मणाद्विद्वद्भिराणां विधिं प्रोवाच शौनकः ॥ २ ॥

End. कुले जन्मनि शीले वा प्रज्ञायामुद्यमेऽपि वा ।

ऋग्विधानपरिज्ञानादुभयं चरितार्थताम् ॥ ४७ ॥

तुष्यन्ति देवताः सर्वाः सम्यद्यन्ते विभूतयः ।

दुराधयः प्रणश्यन्ति नित्यं ऋग्विधिपाठिनाम् ॥ ४८ ॥

नमः शौनकाय नमः शौनकाय ॥

Colophon. इति ऋग्विधानं समाप्तम् ।

विषयः । अत्र चत्वारोऽध्यायाः सन्ति । तत्र प्रथमे जपपरिभाषा उक्ता । अनन्तरं सर्वत्रैव ऋग्वेदीयमन्त्रसूक्तानां जपादिफलकीर्तनम् ।

No. 1520. भावचिन्तामणिः ।

Substance, country-made paper, $11\frac{3}{4} \times 6$ inches. Folia, 4. Lines, 13 on a page. Extent, 133 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1796. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Bhāva-chintāmaṇi. On expiations for overcoming transcendental causes which prevent the birth of a son. An extract from a Tantra.

Beginning. अथ प्राणिनां पूर्वजन्मशपथोक्तं । पार्वत्युवाच ।

देवदेव जगन्नाथ गुरुपाणे वृषध्वज ।

केन योगेन सत्यानां बालाह्यं शिशुनाशनं ॥ १ ॥

तत्सर्वं यत्र योगीश ब्रूहि मे शशिशेखर ।

शपथोक्तं कथं प्राणिनामल्पमेघसां ॥ २ ॥

End. लग्नाधिपे गुरौ पुत्रे शनिदृष्टिसमन्विते ।

पुत्रेऽपि भौमराशिस्थे दत्तपुत्रा भवन्ति हि ॥

Colophon. इति भावचिन्तामणौ पुत्रभावनिरूपणाध्यायो नाम षष्ठः पटलः समाप्तश्च सन्तान-दीपिका ॥

विषयः । अत्र पुत्रानुत्तिप्रतिबन्धकशपथोक्तकथनं, पुत्रोत्पादकयहयोगकथनञ्च ।

No. 1521. सामान्यसूत्रं ।

Substance, country-made paper, 7×3 inches. Folia, 4. Lines, 8—10 on a page. Extent, 80 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Corrected.

Sāmānya Sūtra. The first chapter of the Āpastamba-kālpa-sūtra—on technical terms of the Brāhmanic liturgy.

Beginning. यज्ञं व्याख्यास्यामः स त्रयाणां वर्षाणां ब्राह्मणराजन्ययोः वैश्वस्य च त्रिभिर्वेदैर्विधीयते ।

End. कर्मणि लौकिकः सम्पद्यते । यथा समारूढे ॥

Colophon. इति सामान्यसूत्रं ।

विषयः । यज्ञव्याख्यानं ।

No. 1522. वादरायणप्रश्नः, सटीकः ।

Substance, country-made paper, $11\frac{3}{4} \times 6$ inches. Folia, 12. Lines, 10—11—12 on a page. Extent, 350 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1931. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Incorrect.

Vádaráyana-prasna. On the span of animal life and on divination by means of putting questions to persons whose future life has to be foretold. By Vádaráyana who does not appear to be the same with Vyása. Attached to the text is a commentary by Bhaṭṭotpala.

Beginning. (मू०) । पूर्वं परीक्ष्यमन्यत् पश्चात् शुभाशुभं पुंसां ।

जगदभ्युद्य तमखिलं करोति किं प्राप्तकालस्य ॥

(टी०) । केशाजार्कनिशकरक्षितिजविज्जीवा + + सूर्यजान्

विज्ञेयं खगुलं प्रणम्य शिरसा देवीञ्च वागीश्वरीं

प्रश्नेऽस्मिन् मुनिवादरायणकृते स्थायार्थवस्यत्तथे

शिष्याणां हितकाम्यया द्विजवरणीकां करोत्युत्पलः ॥

End. (मू०) । लग्नैकादशमे पापौ पृच्छकस्य धनं भवंत् ।

तिष्ठति शुभसहितश्चेत् तदापि दृढिं वदेन्मरुतां ॥ ३६ ॥

Colophon. इति श्रीवादरायणप्रश्नाविद्या समाप्ता ।

(टी०) । चिन्तामणीति विख्याता टीकेयं शास्त्ररत्नम् ।

अनुष्टुभांशजीन्यस्याः(?) सञ्चमास(?)मुदीरितं ॥ ४ ॥

इति उत्पलाचार्यविरुक्ता वादरायणप्रश्नटीका समाप्ता ।

विषयः । अत्र प्रथमं मनुष्यगोमहिषादीनां आयुःसङ्ख्याकथनं । ततः प्रश्नगणनया लाभालाभमुखदुःखजयपराजयजीवितमरणादिज्ञानकथनं ।

No. 1523. उपदेशसूत्रविवृतिः ।

Substance, country-made paper, $11\frac{3}{4} \times 6$ inches. Folia, 36. Lines, 10—11 on a page. Extent, 1,000 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1939. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Incorrect.

Upades'a-sūtra-vivṛiti. A commentary on the Upades'a Sūtra—a treatise on casting natiivities and horoscopes, attributed to Jaimini. The commentator's name is not given.

Beginning. पूर्वोच्चार्यं नमस्तुत्य जैमिनेः सौवजातके ।

आयुर्दायोदाहरणं कुर्वे बालोपकारकं ॥ १ ॥

अथ श्रीमज्जैमिनिजातकानुसारेणायुर्दायादिफलविचारः क्रियते ।

End. लेपलाभपदस्थले भूतं सम्पन्नं तत एव सर्वमपि विचारणायेति दिक् ।

Colophon. इत्युपदेशस्तु जैमिनीये तृतीयपादविहितः ।

विषयः । अथ जैमिनिजातकगणनानुसारेण बालकस्य आयुर्दायायुदाहरणं

No. 1524. कर्मप्रकाशवृत्तिः ।

Substance, country-made paper, $11\frac{3}{4} \times 6$ inches. Folia, 32. Lines, 10—11 on a page. Extent, 775 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1931. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Incorrect.

Karma-prakāśa-vṛitti. On astrological rules for casting nativities, divination, &c., &c. The MS. is incomplete, and the author's name does not appear. The codex comprises twenty chapters.

Beginning. ज्योतिषादिवाकरवृत्तिनिर्भरं रक्ताङ्गरागांशुकं

हस्ते मेदकपाशमङ्कुशधरं वीणाढ्यगीःसंयुतं ।

ब्रह्मेन्द्रप्रमुखैश्च किन्नरगणैः सिद्धैश्च विद्याधरैः

सेव्यं सत् सुखदं गजेन्द्रवदनं वाक्सिद्धिदं तं भजे ॥ १ ॥

गिरीशं दिनेशं गिरं विष्णुरासं गुरुं खिन्दिकं रोमकाचार्यवर्यान् ।

प्रणम्याथ कर्मप्रकाशस्य वृत्तिं करोमीह बालावबोधाय सम्यक् ॥ २ ॥

नत्वा गिरं गणपतिं ग्रहवर्गसुखं तं कर्मसाक्षिणमलक्ष्यगुणं गुरुह ।

श्रीखिन्दिकोक्तगुरुताजिततन्त्रदीपात् कर्मप्रकाशमनुदीपकमुद्गिरामि ॥ ३ ॥

End. पर्वान्तलभ्याश्च विलोमवृत्त्या यत् स्यात् विलग्नं जनिलग्नमेतत् ।

Colophon. समाप्तिस्त्रयचकवाक्यं नास्ति ।

विषयः । अथ विंशत्यध्यायाः । १मे, राश्यधिकारः । २ये, ग्रहाधिकारः । ३ये, षोडश-
योगाधिकारः । ४थे, द्वाविंशत्यहजभावाधिकारः । ५मे, निषेककालाधिकारः ।
६थे, अरिष्टादिकथनं । ७मे, जीवननिर्णयः । ८, शरीरनिर्णयः । ९मे, जन्म-
दिवसस्य गणनं । १०मे, दशाधिकारः । ११मे, धनाधिकारः । १२मे, शरीर-
दोषाधिकारः । १३मे, प्रकृत्यधिकारः, अर्थात् परदारादियोगकथनं । १४मे,

प्रत्ययाधिकारः, अर्थात् ग्रन्थाणां केन्द्रस्थानादिस्थितौ शुभाशुभकथनं । १५शे,
कर्माधिकारः । १६शे, दरिद्रयोगकथनं । १७शे, सहजाधिकारः । १८शे,
पितृमात्रधिकारः । १९शे, स्त्रीजातकाधिकारः । २०शे, प्रकीर्णाधिकारः ।

No. 1525. जटापटलदीपिका ।

Substance, country-made paper, $8\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 24. Lines, 7 on a page. Extent, 420 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Dr. Rájendralála Mitra. Appearance, new. Prose. In-correct.

Jaṭāpātala-dīpikā. A commentary on the Jaṭāpātala, a work on the various mystical modes of writing and reading the hymns of the Rig Veda according to the rules of Hayagrīva. (*Vide* No. 1234.) By Dayāsañkara, son of Dharanídharma Vyāvahārika.

Beginning. अपारसंसारसमुद्रमग्नस्तनूदरे दयालुः ।

धृतेकदीप्तः पुरतस्तनोतु शिवः शिवं मे शिवया समेतः ॥ १ ॥

यस्यानुग्रहवशतोऽच्युतादिदेवाः संसिद्धिं विबुधवरोचितां प्रयाताः ।

भारत्याः कुवलयपत्रलोचनाया भूत्यै स प्रभवतु मे हृषाकटाक्षः ॥ २ ॥

नला भाष्यकृतः पूर्वान् जटापटलदीपिकां ।

तनोमि विदुषां प्रीत्यै हयग्रीवमतानुगां ॥ ३ ॥

End. परायतमात्सर्यदोषाः कवीन्द्राः कृतिं वीक्ष्य मे सप्रमोदा भवेयुः ।

खलाद्योपहासं विधायाय वाला अवाप्यापि सम्यक् जटाया रहस्यं ॥

Colophon. इति श्रीयावहारिकोपनामकधरणीधरस्त्रनुना दयाशङ्करेण कृता जटापटल-
बाल्या दीपिकाख्या समाप्तिमगात् ॥

विषयः । जटापटलस्य व्याख्यानम् ।

No. 1526. काव्यप्रकाशदर्शः, वा काव्यप्रकाशटीका ।

Substance, country-made yellow paper, $21 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 103. Lines, 9—10 on a page. Extent, 1,824 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1777. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Kāvya-prakāś'ādarś'a. A commentary on the Kāvya-prakāś'a,—a treatise on rhetoric. By Mahes'vara Nyáyālañkāra.

Beginning. मुखैश्चतुर्भिः सुवते विधात्रे सोत्रे सुतीनाच्च चतुष्टयाय ।

भुजैश्चतुर्भिश्चतुरोऽर्थवर्गान्नमो ददानाय चतुर्भुजाय ॥

दुर्ब्याख्याजनितप्रमोदश्चमनी वैषम्यविध्वंसिनी

वैषद्यादतिरोचनी रसखनी काव्याग्लोद्वाटिनी ।

टीका विज्ञानजनप्रमोदजननी भावार्थचिन्तामनी

भट्टाचार्यसहस्रेण रचिता काव्यप्रकाशोपरि ॥

End. इदानीमेषां दोषाद् यथायोगमिति । कारिकार्थमुपसंहृत्य दर्शयति
तदेते इति ।

Colophon. इति श्रीमहेश्वरन्यायालङ्कारभट्टाचार्यकृते काव्यप्रकाशदर्शे दशमोऽध्यायः
प्रतिविम्बः । समाप्तश्चायं ग्रन्थः ।

विषयः । काव्यप्रकाशस्य व्याख्यानं ।

No. 1527. काव्यप्रकाशटीका ।

Substance, country-made yellow paper, 17 × 3 inches. Folia, 58.
Lines, 6 on a page. Extent, 1,966 s'lokas. Character, Bengali. Date, ?
Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose.
Correct.

Kāvyaṣaṣa-tīkā. A commentary on the *Kāvyaṣaṣa*. By
Gadādhara Chakravartī Bhaṭṭācārya. The codex is a mere fragment.

Beginning. ग्रन्थारम्भे कर्तव्ये इति शेषः । तेन ग्रन्थारम्भपूर्वकाले परावृत्ततीति लभ्यते ।

End. अमेदे विषयविषयिभावरूपसम्बन्धासम्भवाद्वाच्च स्वाकार इवाभिज्ञोऽपीति
(इतः खण्डितं ।)

विषयः । काव्यप्रकाशस्य व्याख्यानं ।

No. 1528. यजुर्वेदिकुशण्डिका ।

Substance, country-made yellow paper, 17 × 3½ inches. Folia, 7.
Lines, 8 on a page. Extent, 196 s'lokas. Character, Bengali. Date, ?
Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose.
Correct.

Yajurvedi-kushandikā. A manual for the performance of the fire sacrifice as a part of the nuptial ceremony, according to the canons of the Yajur Veda. By Paś'upati Bhaṭṭa. The author was a minister of Lakshmaṇa Sena of Gaur, and flourished in the beginning of the twelfth century.

Beginning. अथ यजुर्वेदिनां दशकर्मपद्धतिलिख्यते । तत्रादौ होमकुशण्डिका ।

End. इतिमन्त्रेण तिलकं दद्यात् ।

Colophon. इति यजुर्वेदिद्विकुशण्डिका समाप्ता ।

विषयः । यजुर्वेदोक्तं वक्तिस्थापनविधानं ।

No. 1529. स्तवमाला ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 40. Lines, 15—18 on a page. Extent, 2,300 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Stava-mālā. A series of hymns in praise of Kṛishṇa and Rādhā. By Rūpa Gos'vāmī, one of the associates of Chaitanya.

Beginning. श्रीमदीश्वररूपेण रसामृतकृताकृता ।

स्तवमालानुजीवेन जीवेन समगृह्यत ॥

पूर्वं चैतन्यदेवस्य कृष्णदेवस्य तत् परं ।

श्रीराधायास्ततः कृष्णराधयोर्लिख्यते स्तवः ।

End. इति श्रीकृष्णनामस्तोत्रं समाप्तं ।

Colophon. इति श्रीरूपगोस्वामिना कृता स्तवमाला समाप्ता ।

विषयः । कृष्णराधिकयोः स्तुतिकथनं ।

No. 1530. वर्षकौमुदी ।

Substance, country-made yellow paper, $23 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 151. Lines, 8—9 on a page. Extent, 5,733 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1766. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Varsha-kaumudī. A liturgical calendar, describing the various religious duties enjoined for each day of a lunar year. By Govindānanda Achārya.

Beginning. चिन्तास्मीयति घातरि व्रजवधूचितेषु पाशीयति

श्रीवाजिस्तवति(?) प्रसादविहितश्यामांस्वजन्मीयति ।

यत्रैवाङ्गनचातुरी जलधिजा वक्ताम्बुजेऽस्तीयति

क्षौणीभारह्वराय यादवकुलोत्तंसाय तस्मै नमः ॥

धुनेतु ध्वान्तमस्त्राकमन्त्रस्त्रिन्नाभिसम्भृतं ।

गोविन्दवदनोदञ्चत्पाञ्चजन्यजयध्वनिः ॥

येनाद्यातिष(?)पञ्चजेपु नितरां सार्त्तुखविद्वायितुं (?)

श्रीगोविन्दपदारविन्दयुगलैर्नलोमवालायितं (?) ।

वेदान्तस्मृतिसन्ततिविषयगोन्मेषे हि साचीयितं

केषां नोपविशीलितो गणपतिर्भट्टः सतां दृग्विधः ॥

तत्तनुजन्मा विदुषामसुरागमधूनि काभिसिक्तः ।

मधुरिपुपदारविन्दश्रद्धासूतमाधुरीरसाभिज्ञः ॥

आलोच्याखिलसङ्गहानविकलं दृष्ट्वा पुराणान्यपि

प्राक्ताः सम्यग् गाथा विविच्य मुनिभिः + + + + संहिता ।

श्रीमत्तातपदारविन्दविलसत् + लीभवोद्देशतः

श्रीगोविन्दकविः करोति ललितां वर्षक्रियाकौमुदी ॥

End. सर्वान्तर्यामिने तस्मै गोविन्दाय नमो नमः ।

यत्कृपा विदुषामस्यामनुरागप्रवर्त्तिनी ॥ १ ॥

Colophon. इति श्रीगोविन्दानन्दाचार्यकृता वर्षकौमुदी समाप्ता ।

विषयः । प्रथमं तिथिनिरूपणं । ततः तिथ्योर्युग्मकथनं । उभयदिने तिथिलाभे शुक्ल-
कृष्णभेदेन व्यवस्थानिरूपणं । प्रतिपदादिपञ्चदशतिथिकृत्यकथनञ्च । ततो
ग्रहणे पारणव्यवस्थायकथनं । ग्रहणकर्तव्यकर्मनिरूपणञ्च । ततो गोविन्दादि-
देवतापूजाविधिकथनं । ततः सङ्क्रान्तिविवेचनं, सङ्क्रान्तिव्रतकथनञ्च । ततो
सासपदार्थनिरूपणं । ततः पक्षपदार्थनिरूपणं । ततो वैशाखादिद्वादश-
मासकृत्यनिरूपणं । ततो गङ्गातुलसीशालग्रामानां साहाय्यकथनं । ततः
सूक्तिकाषष्ठीपूजाविधिप्रयोगकथनं । ततो मङ्गलचण्डिकापूजाविधिप्रयोगकथनं ।
ततो जन्मतिथिकृत्यं, अनव्यायकथनञ्च । ततः शूद्रानां विधवानां पतिव्रता-
नाञ्च धर्मकथनं ॥

No. 1531. विधिवादटीका ।

Substance, country-made yellow paper, $19\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 32. Lines, 8—9 on a page. Extent, 1,312 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Corrected.

Vidhirāda-tikā. A commentary on Gaṅges'a's chapter on religious injunction, in the Śabdakhaṇḍa of his Chintāmaṇi. By Mathurānātha Tarkavāgīś'a.

Beginning. उच्छन्नप्रच्छन्नग्रन्थे वेदस्याचारमूलकत्वनिरूपणानन्तरं प्रवर्तकज्ञानं निरूपयितुं प्रवर्तकज्ञाने आचारमूलत्वस्य उपपादकत्वरूपोपाद्धानसङ्गतिं दर्शयन् शिष्या-
वधानाय प्रतिजानीते आचारेति ।

End. पाकादावनागतपाकादौ सिद्धासिद्धेति उक्तं इतः परं खण्डितं ।

विषयः । गङ्गेशोपाध्यायकृतविधिवादस्य व्याख्यानं ।

No. 1532. भाषारत्नं ।

Substance, country-made yellow paper, 18×4 inches. Folia, 53. Lines, 5—6—7 on a page. Extent, 1,784 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Bhāshā-ratna. An elementary treatise on the seven categories of the Mīmāṃsā. By Kanāda Tarkavāgīś'a Bhaṭṭāchārya.

Beginning. चूडामणिपदाम्भोजधमरीभूतमौलिना ।

सङ्क्षिप्य त्रीकणादेन भाषारत्नं वितन्यते ॥

End. यथा गङ्गायां घोष इत्यादौ तीरे संयोगरूपः शक्त्या प्रवाहसम्बन्ध इति सङ्क्षेपः ।

Colophon. इति त्रीकणादतर्कवागीशभट्टाचार्यविरचितं भाषारत्नं समाप्तम् ।

विषयः । वैशेषिकमतसिद्धद्रव्यगुणकर्मसामान्यविशेषसमवायाभावात्मकसत्त्वपदार्थनिरूपणं ।

No. 1533. रामलीलामृतं, चतुर्थसर्गमात्रं ।

Substance, country-made paper, $16 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 10. Lines, 5 on a page. Extent, 162 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Rāmalāmrīta. A poem on the career of Rāma. By Krishṇamo-hana. The codex contains only a part of the fourth book.

Beginning. योषा वक्षसि मस्तके च नियतं योऽप्यर्द्धनारीमयः

शक्त्यालिङ्गितलिङ्गपूजनमहानन्दोऽपि कामान्तकः ।

तत्रैकाजिरतापरा(?) त्रिपथगा तत्सङ्गतायाम्बता(?)

दाता पूज्यतमो विचित्रचरितो भीमोत्पथीमोवतात् ॥

End. ° ° °

Colophon. इति श्रीकृष्णमोहनकृतश्रीरामलीलामृतते चतुर्थः सर्गः ।

विषयः । रामलीलावर्णनं ॥

No. 1534. रामलीलामृतक्रमदीपिका, वा रामलीलामृतटीका चतुर्थसर्गाया ।

Substance, country-made yellow paper, $16 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 13. Lines, 6—10 on a page. Extent, 584 ślokaś. Character, Bengali. Date,

? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Rāmalāmrīta-krama-dīpikā. A commentary on the last named work, by the author himself. Like the text, the commentary comprises only the fourth book.

Beginning. इह सर्गे चित्रकायविवक्षया श्रीमहादेवचरितस्य चित्रलं कीर्तयन् मङ्गलमा-
चरति शक्त्या इत्यादिः ।

End. ° ° °

Colophon. इति श्रीकृष्णमोहनकृतश्रीरामलीलामृतक्रमदीपिकानामकटीकायां चतुर्थः
सर्गः ।

विषयः । रामलीलामृतस्य व्याख्यानं ।

No. 1535. दशश्लोकी ।

Substance, country-made yellow paper, $13\frac{1}{2} \times 3$ inches. Folium, 1. Lines, 7. Extent, 10 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Das'a-s'loki. Ten stanzas on the essence of the Vedānta doctrine. By S'aṅkara Āchārya. Mr. Hall takes *Das'a-s'loki* to be the name of the text, and *Siddhāntavindu* to be the name of a commentary on it by Madhusūdana Sarasvatī, (*Contributions*, p. 108); but the MS. before me denies this, and takes the latter to be the name of the text, and at first sight, it appears to be correct. The former, meaning simply "ten stanzas," can scarcely be the original name of a poetical work, and *Siddhānta-vindu*, or "conclusion in a drop," would be a very appropriate poetical designation for a work which in the space of ten stanzas gives the substance of the Vedānta philosophy. In the codex of the commentary belonging to the Sanskrit College of Calcutta, it is, however, distinctly mentioned that S'aṅkara wrote the *Das'a-s'loki* (श्रीशङ्करो दश-श्लोकीं प्रणिनाय । अतः प्रत्ययस्यात्मनविशेषनिर्णयाय आह भगवान् आचार्यः न भूमिरिति ।) and Madhusūdana was the author of the commentary. Its colophon says, "this is the end of the work named Siddhānta-vindu, composed by Madhusūdana Sarasvatī." (इति श्रीमद्युद्धनसरस्वतीविरचितः सिद्धान्त-विन्दुनामग्रन्थः समाप्तः) Pandit Tārānātha Vāchaspatī published an abstract of the commentary under the name of Siddhānta-vindusūtra. Brahmānanda Sarasvatī is the author of a second commentary on the text.

Beginning. न भूमिर्न तोयं न तेजो न वायुर्न खं नेन्द्रियं वा न तेषां समूहः ।

अनैकान्तिकत्वात् सुषुप्तैकसिद्धसदेकोऽवशिष्टः शिवः केवलोऽहं ॥

End. न शून्यं न चाशून्यमद्वैतकलात् कथं सर्ववेदान्तसिद्धं ब्रवीमि ।

Colophon. इति श्रीमच्छङ्कराचार्यविरचितं सिद्धान्तविन्दु समाप्तम् ।

विषयः । दशभिः श्लोकैः श्रुतिव्यादिपदार्थानां मिथ्यात्वव्यवस्थापनपूर्वकं परमात्मनः सत्यत्वव्यवस्थापनं ।

No. 1536. अभिषेकपद्धतिः ।

Substance, country-made yellow paper, 15 × 2½ inches. Folia, 6. Lines, 8 on a page. Extent, 171 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Abhisheka-paddhati. A manual for the consecration of S'ākta divinities and the ordination of S'ākta neophytes. Anonymous.

Beginning. (प्रथमपत्रं नास्ति ।)

End. कृतार्थमात्मानं मन्यमानो सादृकाः साधकांश्च सन्तोष्य विश्वव्याच्छिद्रावधारण-
वचनं कुर्यात् ।

Colophon. इत्यभिषेकपद्धतिः ।

विषयः । अत्र प्रथमं सालासंस्कारः । ततः कवचसंस्कारः । ततः शान्ताभिषेककथनं ।
ततः पूर्णाभिषेककथनं ।

No. 1537. शक्तिवादः ।

Substance, country-made paper, 17 × 3 inches. Folia, 15. Lines, 7 on page. Extent, 841 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

S'aktivāda alias *S'aktivichāra*. A philosophical disquisition on the powers of words, or the relation between their sounds and senses. The MS. is incomplete, and the author's name does not occur in it; but the name is Gadādhara Nyāyasiddhāntavāgīśa Bhaṭṭāchārya. Hall's *Contributions*, p. 56.

Beginning. शक्तिलक्षणे पदवृत्ती वृत्त्या पदप्रतिपाद्य एव पदार्थः इत्यभिधीयते तत्र
शक्तिविषयो वाच्यः, स एव पदार्थो मुख्यार्थः अथ केयं शक्तिः अत्र नैयायिकाः
अस्माच्छब्दाद्यमर्थो बोधव्य इति परमेश्वरशङ्केतः शक्तिः ।

End. इदन्तु तत्त्वं अहं पण्डित इति जानाति इत्युवाच इत्यादिस्थले । इतः परं
खण्डितं ।

विषयः । पदानां अस्माच्छब्दाद्यमर्थो बोधव्य इतीश्वरशङ्केतरूपशक्तिनिरूपणं ।

No. 1538. अपूर्ववादरहस्यं ।

Substance, country-made paper, 16 × 2½ inches. Folia, 29. Lines, 7 on a page. Extent, 989 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Apurva-vāda-rahasya. A commentary on the chapter on the use of the imperative mood in Vedic injunctions and the rewards of religious rites in the *S'abda Khanda* of the *Chintāmaṇi* of Gaṅgeśa. By Raghunātha Siromaṇi. Mr. Hall apparently takes the *Apurva-vāda* to be an independent work on the moral relation of cause and effect. *Contributions*, p. 190.

Beginning. प्रथमं दशपत्राणि न सन्ति ।

End. यथा विश्वजिता यजेतेत्यादाविति ।

Colophon. इति शब्दपरिच्छेदरहस्ये अपूर्ववादरहस्यं समाप्तं ।

विषयः । गङ्गेशोपाध्यायकृतपूज्यवादस्य व्याख्यानं ।

No. 1539. शुद्धादिसङ्ग्रहः ।

Substance, country-made yellow paper, $16\frac{3}{4} \times 3$ inches. Folia, 115. Lines, 6 on a page. Extent, 3,924 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1733. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Suddh-yādi-saṅgraha. A compilation on purification, mourning and Śrāddha. Anonymous.

Beginning. ब्रजशिशुवृन्दवयस्यं सततमुपास्यं विरिञ्चादेः ।

वेदविदितरहस्यं गिरीशमस्यं नमस्यामः ॥

अथ शुद्धिवस्यायां सङ्क्षेपः ।

End. वाग्दत्तायाः कन्यायाः कुमारीवद्विवाहः ।

Colophon. इति श्रीमतां सङ्क्षेपः ।

विषयः । प्रथमं शुद्धिवस्याकथनं । ततः आद्यवस्याकथनं । ततः तिथिवस्याकथनं । ततः प्रायश्चित्तवस्याकथनं । ततः उद्वाह्यवस्याकथनं ।

No. 1540. सेतुसङ्ग्रहः ।

Substance, country-made yellow paper, $17\frac{3}{4} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 300. Lines, 8—9 on a page. Extent, 10,200 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1766. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Setu-saṅgraha. Annotations on the Mugdhabodha grammar of Vopadeva. By Gaṅgādhara, son of Śivaprasāda Tarkapāṇānana of Kumārahaṭṭa near Calcutta.

Beginning. गङ्गाधरः शिवं नत्वा कुरुते सेतुसङ्ग्रहं ।

दुर्गम्यमुग्धबोधाख्यसरित्सुनारणार्थिनां ॥

End. ब्रह्मशब्दे मङ्गलार्थः तथा च आदावन्ते च मध्ये च मङ्गलाचरणं स्मृतं ।

Colophon. इति कुमारनिवासित्रीलशिवप्रसादतर्कपञ्चाननात्मजगङ्गाधरकृतदुर्गम्यमुग्धबोधाख्यसरित्सुनारणहेतुसेतुसङ्ग्रहे इत्यादिपदः । इति छदनाध्यायः ॥

विषयः । मुग्धबोधव्याकरणस्य व्याख्यानं ।

No. 1541. आख्यातविचारः ।

Substance, country-made yellow paper, 21 × 3½ inches. Folia, 16. Lines, 8 on a page. Extent, 760 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Akhyāta-vichāra. A philosophical disquisition on conjugation. By Gadādhara Bhaṭṭāchārya.

Beginning. घातुप्रकृतिकाश्च लकारकृत्यन् यङ्निचप्रभृतयः केचिद्वालथान्वितमधिकायं
ब्रुवते ।

End. तस्य विध्यर्थेले तत्तात्पर्येणाधुनिकानां न भुञ्जीतेत्यादिप्रयोगापत्तिरिति दिक् ।

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीगदाधरभट्टाचार्यकृतआख्यातविचारः समाप्तः ।

विषयः । आख्यातशक्तिनिरूपणं ।

No. 1542. अनुमित्यादिबाधान्तटीका ।

Substance, country-made yellow paper, 19 × 3½ inches. Folia, 336. Lines, 8—9—10—11 on a page. Extent, 15,890 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Anumityādi-bādhānanta-tīkā. A commentary on a portion of the Anumāna Khaṇḍa of Gaṅgeś'a. By Jagadīś'a Nyāyapanchānana.

Beginning. सस्मिताननसरोजमङ्गने रिङ्गमानमतिखोलकुण्डलं ।

रोचनोत्तसितभालमस्तु मे कैशवं शैशवं वपुः ॥

प्राचैरनुचितविविधदोदैः कलुषीकृतोऽप्यधुना

दीधितियुतमणिरेषः श्रीजगदीशप्रकाशितः स्फुरतु ।

End. तत्तद्वर्मावच्छिन्नप्रतियोगिताकाभावनिश्चयत्वेन समानप्रकारकतया तथात्वं तत्त-
द्युक्तिमाद्यद्यन्तधर्मान्तर्भावेनानन्तहेतुलक्ष्यः । पुस्तकमिदं सम्पूर्णप्रायं ।

विषयः । अनुमित्यादिबाधान्तटीका ।

No. 1543. न्यायवार्त्तिकतात्पर्यटीका ।

Substance, country-made paper, $13\frac{3}{4} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 99. Lines, 10 on a page. Extent, 2,138 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Nyāya-vārtika-tātparyā-ṭikā. A commentary on the Nyāya-vārtika of Udyotakara. By Vāchaspati Mīśra, disciple of Maṇḍana-tilaka Svāmin. Hall's *Contributions*, p. 21.

Beginning. परीचानन्तरमुपदेशक्रसानुरोधेन प्रवृत्तिः । परीक्षितुं युक्ता सा कस्मान्न परी-
क्ष्यत इति शङ्कानिराकरणाय सूत्रमित्याह । नगसोऽनन्तरिति ।

End. कराः कृतोऽञ्जलिरेव बलिरेव दत्तः काये मणाप्रवृत्ताव(?) यथाभिलाषम् ।
अभ्यर्थये वितथनप्रपयांस(?) वर्षे मा माविलीकुरुत कीर्त्तिनदीः परेषाम् ॥

Colophon. इति मिश्रश्रीवाचस्पतिविरचितायां न्यायवार्त्तिकतात्पर्यटीकायां पञ्चमोऽध्यायः
समाप्तः ॥

विषयः । उद्योतकरविरचितन्यायवार्त्तिकतात्पर्यग्रन्थव्याख्यानं ।

No. 1544. शब्दशक्तिप्रकाशिकाप्रबोधिनी ।

Substance, country-made paper, $16 \times 4\frac{1}{4}$ inches. Folia, 33. Lines, 10 on a page. Extent, 1,237 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1754. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

S'abdas'akti-prakāś'ikā-prabodhinī. A commentary on the S'abdas'akti prakāś'ikā of Jagadīś'a Tarkālakāra. By Rāmabhadra Siddhānta vāgīś'a. Hall's *Contributions*, p. 55.

Beginning. विश्वतात जगन्मानतरेवं गौरीगिरीशयोः ।

मिथः सम्भाषया स्मरं हेरम्बं समुपास्महे ॥

गुरुमिव गुरुमिह नत्वा तत्त्वतश्शक्तिप्रकाशेषु ।

श्रीरामभद्रकृती कुरुते टीकां मुदे सुधियः ॥

शब्दशक्तीति । शब्दस्य शक्तिर्बोधसामर्थ्यं तत्प्रकाशिकेत्यर्थः ।

End. इत्यादौ चाभावस्य संशयकोटितथानुभवस्य बाधितत्वादित्याशयेनाङ्गरित्युक्ता-
ऽस्मरसो व्यञ्जितः ।

Colophon. इत्यनं प्रचरन्ती शब्दशक्तिप्रकाशिकाप्रबोधिनी श्रीरामभद्रसिद्धान्तवागीशविर-
चिता । श्रीव्युत्तरणाञ्जे तु मनोऽस्मिन्सु नित्यशः ॥

विषयः । शब्दशक्तिप्रकाशिकाव्याख्यानं ।

No. 1545. चिन्तामणिप्रकाशः । प्रत्यक्षखण्डः ।

Substance, country-made paper, 8 × 3 inches. Folia, 153. Lines, 12—
13—14 on a page. Extent, 9,446 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sk.
1633. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old.
Prose. Correct.

Chintāmaṇi-prakāśa. A commentary on the *Chintāmaṇi* of Gaṅge-
ś'a. By Ruchidatta Mahāmahopādhyāya. The MS. is incomplete and
limited to the *Pratyaksha Khaṇḍa*. This work is distinct from Jayadeva's
Manyāloka which has the alternative title of *Chintāmaṇi-prakāśa*.

Beginning. कथ्योत्तरश्चदपटार्द्धकृतान्तरालमुत्तालनिश्चितनुव्रपयोधराग्रं ।

इन्दौ स्फुटागसि विभिन्नतनोस्तेनोतु सुप्तं रूपा शयनवीम्नि शिवं शिवायाः ॥

अधीत्य रुचिदत्तेन जयदेवाज्जगद्गुरोः ।

चिन्तामणौ ग्रन्थमणौ प्रकाशोऽयं प्रकाशते ॥

प्रारिभूतविघ्नविनाशाय कृतं मनस्कारं शिष्यान् शिष्ययितुमादौ निबध्नाति ।

गुणातीत इति ।

End.

प्रवृत्तेति—पदान् पदार्थस्मरणं प्रवृत्तवत्ताकमेति तन्न तत्रोल्लेखिस्मरणाभिप्राये-
णैवाङ्गरिति । श्रीः ।

Colophon. इति श्रीमद्दामोपाध्यायरुचिदत्तविरचितचिन्तामणिप्रत्यक्षखण्डप्रकाशः समाप्तः ।

सोदरनगरनिवासी रुचिदत्तः स्वरिमूर्धन्यः ।

चिन्तामणिप्रकाशं व्यरचयदानीचिकीकोशं ॥

शके १६३६ । आश्विने मासि ।

विषयः । गङ्गेशोपाध्यायकृतचिन्तामणिप्रत्यक्षखण्डस्य व्याख्यानं ।

No. 1546. चिन्तामणिप्रकाशः, अनुमानखण्डः ।

Substance, country-made paper, 8 × 3 inches. Folia, 148. Lines, 12
on a page. Extent, 4,301 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place
of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Cor-
rect.

Chintāmaṇi-prakāś'a. The first volume of the work noticed under the last preceding No. It explains the Anumāna Khaṇḍa of Gaṅgeś'a.

Beginning. प्रणयकलहकेलिभीषणं भीतिहेतोः प्रकटयति समन्तान्मायया कायमस्मिन् ।

समयसय भवान्या गाढमालिङ्गप्रमानो घटयतु घनविद्वध्वंससस्माकमीशः ॥

निश्चय्य सकलं शास्त्रं नानागुरुमुखान्मुजात् ।

अनुमानप्रकाशोऽयं वचिदत्तेन तन्यते ॥

सङ्कतिं दर्शयन्नेव शिष्यावधानार्थमिदानीमनुमाननिरूपणं क्रियते,—इति प्रतिजानीते,—प्रत्यक्षेति ।

End. ईश्वरोपगृहीतशरीरस्य कारणत्वादिति भावः। असिद्धेरिति, अप्रसिद्धेरित्यर्थः।

अन्यहेतुमाह, अदृष्टेति । तथा च सर्वसङ्गद इति भावः। वायुन्तरमत्तं दूषयति, नापीति । द्वितीयक्षणे दोषमाह घटादेरिति अतः खण्डितत्वान् परिशेषवाक्यं नास्ति ।

विषयः । गङ्गेशोपाध्यायकृतचिन्तामणुमानखण्डस्य ईश्वरानुमानप्रकरणं यावद् व्याख्यानं ।

No. 1547. प्रत्यक्षमणिदीधितिव्याख्याविवेचनं ।

Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 126. Lines, 8—9 on a page. Extent, 2,687 ślokas. Character, Nāgara. Date, SM. 1670. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Pratyaksha-manididhiti-vyākhyā-vivechana. An exposition of Ra-ghunātha's commentary on the *Pratyaksha Khaṇḍa* of Gaṅgeś'a. By Rudra Nyāyavāchaspati.

Beginning. अनिर्व्याच्यगुणग्राममानताशेषकामदं ।

चिराय चिन्मयं + न प्रणम्याहमुपास्यहे ॥

विद्यानिवासपुत्रस्य न्यायवाचस्पतेरियं ।

निर्भिर्निर्भिर्लघियामानन्दयतु मानसं ॥

प्रेक्षावदिति । प्रेक्षावत्प्रवृत्तये प्रयोजनवत्तामभिधेयसम्बन्धौ च—

End. अन्यथा तवापि विशिष्टज्ञानसामग्र्येव प्रवृत्तौ हेतुः स्यादतोऽपि चेति । श्रीः ।

Colophon. इति श्रीमद्विषयखण्डितमण्डलीमुकुटमणिश्रीरुद्रन्यायवाचस्पतिभट्टाचार्यविरचितश्रीमद्दामहोपाध्यायभट्टाचार्यश्रीरोमणिप्रकाशितप्रत्यक्षमणिदीधितिव्याख्याविवेचनं सम्पूर्णतामगमत् । संवत् १६७० । आश्विने ।

विषयः । रघुनाथशिरोमणिस्तुतप्रत्यक्षचिन्तामणिदीधितिनामकटीकायाः व्याख्यानं ।

No. 1548. मण्डालोददर्पणं ।

Substance, country-made paper, $9 \times 8\frac{1}{2}$ inches. Folia, 221. Lines, 11—12 on a page. Extent, 3,390 ślokaś. Character, Nāgara. Date, Sm. 1669. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Manyāloka-darpana. Annotations on the *Manyāloka* of Jayadeva Miśra. By Mahes'a Thakkura. The MS. is limited to the *Pratyakṣa Khaṇḍa*.

Beginning. शङ्करजगदम्बिकथोरक्ते पङ्केन खेलन्तं ।

लम्बोदरमवलम्बे लम्बेरमराजचारुमुखं ॥

पुंसानार्त्तिभिर्दे कलानिधिकुलोत्तंसाय संसारभी-

विध्वंसाय मुनीन्द्रमानससरोद्धंसाय कंसारये ।

अङ्गालम्बितशिख्यमुज्ज्वलरश्मिं गुह्यावतंसदिना

यं साशङ्कमुपागमत् कमलभूः कृष्णाय तुभ्यं नमः ॥

चतुर्भिरास्त्रैश्चतुरोऽपि वेदानुचारयन्नक्रमतो विरिञ्चिः ।

पाठाद्यपश्चा + विशेषणीष(?) सन्तोषिशिष्यः शिवमातनोतु ॥

धृतेनावनतिं (?) मञ्जीधरस्तुता भागावरुद्धं शिरो

नैवोदञ्चति चारुसान्वनवचो सूकायितार्द्धं मुखे ।

आस्त्रेणोऽपि यथोचितं न हि भवत्येकाकिना वाङ्मना

सामव्यादिति विज्ञातः प्रियतमामानापनोदे शिवः ॥

धनाय पद्मां भविकाय दुर्गां गृह्याय गौरीमितरे अयन्तु ।

अहं महानन्दपदस्य धात्रीं विद्याविधात्रीं गिरमाश्रितोऽस्मि ॥

गौर्या गिरीशदिव कार्तिकेयो यो धीरया चन्द्रपतेरलम्बि ।

आलोकमुदीपयितुं नवीनं स दर्पणं व्यातनुते महेशः ॥

अत्र श्लोकानां व्याख्या टीकाकृता सुगमत्वान् (न) कृता सा चैवं । प्रारम्भित-

प्रतिबन्धकविघ्नविघातकं पुरभिन्नमस्त्वारूपं मङ्गलं शिष्यशिष्यायै निबध्नाति

गुणेति ।

End.

प्रमुष्टेति । तथा चाद्यथार्थत्वमौत्सर्गिकमिति भावः । तत्रोत्प्रेक्षितरूपमभि-
प्रेत्याह,—तदाहुरिति । तत्रेदन्ताविचारः समाप्तः ॥

विषय विदुषां ग्रीत्यै प्रत्यक्षालोकदर्पणं ।

श्रीगोपाले महेश्वरेण तस्याकारि समर्पणं ॥

Colophon. इति श्रीमहेश्वरकुरविरचिते आलोकदर्पणे प्रत्यक्षखण्डः समाप्तः ।

संवत् १६६९ । आषाढदि २ रा ।

विषयः । जयदेवमिश्रकृतप्रत्यक्षचिन्तामणालोकटीकाया व्याख्यानं ।

No. 1549. आगमकौमुदी ।

Substance, palm-leaf, 18 × 1½ inches. Folia, 112. Lines, 4 on a page, Extent, 1,848 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Āgama-Kaumudī. A compilation, from different Tantras on the S'ākta cult, giving a brief exposition of its principles and supplying all the principal mantras for the worship of S'ākta divinities. By Rāma-krishṇa.

Beginning. सर्वमन्त्रसमाराध्यं कथं न्यस्य हृदयजं ।

तन्यते रामकव्येन श्रीमदागमकौमुदी ॥

End. ऋषित्यारोग्यदा विद्या चिरजीयनुकारिणी ।

धनसम्पत्प्रदा चैव शचोराशुविनाशिनी ॥

इति प्रत्यक्षिराप्रकरणं ।

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीरामकव्यकृता आगमकौमुदी समाप्ता ॥

विषयः । अत्र प्रथमं अक्षयचक्र-नक्षत्रचक्र-राशिचक्र-भूतचक्र-नाडीचक्र-अकडमचक्र-जातिचक्र-वृषिधनिचक्राणि । ततः अदीक्षितपुरुषपञ्चलक्षणं गुरुलक्षणम् । ततः पञ्चदेवतापूजा स्त्रीशूद्रयोः प्रणवरहितमन्त्रदानम् । ततः शूद्रस्य मन्त्रदाननिषेधः सिद्धमन्त्रे विचाराभावकथनं । दीक्षायां चान्द्रशेखरविचारः । हरचक्रं चक्रशुद्धिप्रकरणम् । मन्त्राणां दशविधसंस्कारः । दीक्षाप्रकरणं । षट्-चक्रकथनं । प्राणायामः । मातृकान्यासः । कराङ्गन्यासः । आधारशक्तिस्थानं । अर्थस्थापणं । प्राणप्रतिष्ठा । आवाहनमुद्रा । शिवपूजाप्रकरणं । साक्षात्संघा-विचारः । नैवेद्यनिवेदनमन्त्राः । जपसमर्पणमन्त्राः । साक्षात्संघा-जप-लक्षणं । मातासंस्कारः । प्रणामलक्षणं । मन्त्रग्रहणविधिः । उपदेशप्रकरणं पुरस्करणविधिः । रामकव्यगोपालानां मन्त्राः, तद्गायत्री च । लक्ष्मीसरस्वती-

शिवानां मन्त्राः, कात्यादिशक्तिमन्त्राश्च । दुर्गामन्त्राः । भुवनेश्वरीमन्त्राः ।
मन्त्रभेदाः । सात्त्विकमन्त्राः । सुन्दरीमन्त्राः । तारामन्त्राः । श्यामामन्त्राः ।
अनिरुद्धमन्त्राः । प्रचण्डचण्डिकामन्त्राः । गणेशमन्त्राः । उपविद्या । योगिनी-
मन्त्राः । मृत्युञ्जयमन्त्राः । कर्णपिशाचीमन्त्राः । हनूमतो मन्त्राः । गरुडमन्त्राः ।
यन्त्रसंस्कारः । मन्त्रगायत्री । जपप्रकरणं । भूमौ सात्त्विकपतनजनितदोषाः ।
वैष्णवरात्रौ जपनिषेधः । प्रकीर्णकथनं । प्रत्यङ्गिराकथनञ्च ॥

No. 1550. शुद्ध्यादिव्यवस्थामङ्गलेपः ।

Substance, palm-leaf, 20 × 1½ inches. Folia, 131. Lines, 4—5 on a page. Extent, 2,423 ślokaś. Character, Bengali. Date, Sk. 1610. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

S'uddhyādi-vyavasthā-saṅkṣhepa. An elaborate treatise on funerals, mournings, Śrāddha, s'ati, and impurity of the person arising from birth in one's family and other causes, as also on certain religious rites to be performed on particular lunar days, and on the determination of the particular moments when such rites should be observed. By Chintāmaṇi Nyayvāgis'a Bhaṭṭācārya of Gaur. The work professes to be a part of a comprehensive digest of civil and canonical law, which bore the title of *Smṛiti-vyavasthā*. No complete MS. of this digest has as yet been met with.

Beginning. ॐ नमः श्रीपरमदेवतायै । अथ शुद्ध्यादिव्यवस्थामङ्गलेपः । तत्रादौ शुद्धि-
पदार्थो निरूप्यते । तत्र विहितकर्माह्वयप्रयोजको चर्माविशेषः शुद्धिः ।

End. एतादृशौर्णमास्यन्तमासेषां ग्राह्य इति तिथिव्यवस्था सम्पूर्णा ।

Colophon. इति गौडदेशनिवासिमहामहोपाध्यायश्रीचिन्तामणिन्यायवागीशभट्टाचार्यकृतौ
स्मृतिव्यवस्थायां शुद्ध्यादित्यन्तमङ्गलेपः समाप्तः ।

शके हरित् षोडशकेर्कवारे पक्षे वल्लभे दिवसे तु ++ ।

सारं स्मृतीनां मधुमासि विद्वान् श्रीमान् प्रसादो बलिखल्लरावान् ॥

यचाङ्काः १६१० ।

विषयः । शुद्धिलक्षणं । सहस्ररणानुसरणयोर्व्यवस्था । अनघोरशौचसङ्करकथनं । अति-
क्रान्ताशौचव्यवस्था । अशौचविधिनिषेधौ । अशौचसङ्करकथनं । गर्भस्वा-
शौचं । स्वशौचं । बालाद्यशौचं । विदेशस्थशौचं । सपिण्डाद्यशौचं । अशौच-

षयः । वज्र्यावज्र्यनिरूपणं । मातामहाद्यशौचं । स्तुत्यविशेषाशौचं । शौचापवादः
 शवानुगमनाशौचं । अस्थिसञ्चयकथनं । अङ्गस्यर्शनकथनं । गङ्गायामस्थिचेप-
 विधिः । द्रव्यशुद्धिकथनं । वापीकूपतडागेषु स्नते जलशुद्धिनिरूपणं । गृहमरणे
 तच्छुद्धिकथनं । स्मृतिकादिमरणे दाहव्यवस्था । पर्णनरदाहव्यवस्था । मृमूर्पकृत्यं ।
 प्रेततर्पणविधिः । पुत्रस्य वर्षमध्ये कृत्यनिरूपणं । पिण्डदानव्यवस्था । अशौचा-
 न्तिमदिनकृत्यं । अशौचान्नद्वितीयदिनकृत्यं । वृषोत्सर्गकालनिरूपणं । वृषलक्षणं ।
 प्रेतक्रियाधिकारिणः । स्त्रियाः आद्याधिकारिणः । सामान्यतोऽनधिकारिणः ।
 दत्तकपुत्रग्रहणविधिः । तद्दशौचादिनिरूपणं । पूर्व्यामथमोत्तराभेदेन स्तत्रि-
 यायास्त्रैविध्यकीर्तनं । उभयमुखीदानं । विपुलगृहदानं । आदलक्षणं । देवता-
 लक्षणं । यागलक्षणं । साहित्यलक्षणं । तन्त्रतालक्षणं । नवाग्रश्रादकालः । सधा-
 चयोदशीश्रादविधिः । अश्वयुक्कृष्णपक्षनिमित्तकश्रादकथनं । श्रादिहृतानां चतु-
 र्दशीश्रादकथनं । अष्टकाश्रादकथनं । आदवेलादनिरूपणं । मलमासकर्तव्यकर्म-
 निरूपणं । स्तभितावर्द्धमानाद्यमावस्याश्रादकालनिरूपणं । पार्वणव्यवस्था । निम-
 न्त्रणविधिः । दर्भकथनं । श्रादशेषभोजने नियमकथनं । आमश्रादव्यवस्था ।
 जीवत्यवकस्य श्रादव्यवस्था । मासिकषाष्मासिककालकथनं । सपिण्डीकरणविधिः ।
 तदपकर्षव्यवस्था । विघ्नपतितादिश्रादकालकथनं । एकोदिष्टकालः । अम्बुषट-
 श्रादकथनं । चिदण्डिसन्यासिनां मरणे तस्य पूर्व्याश्रमपुत्रकृत्यनिरूपणं । सपिण्डी-
 करणान्तश्रादाधिकारिनिरूपणं । जन्मतिथिव्यवस्था । पवित्रव्यवस्था । प्रतिपत्त्य-
 निरूपणं । द्वितीया । तृतीया । चतुर्थी । पञ्चमी । षष्ठी । सप्तमी । विधान-
 सप्तमी । माघसप्तमी । अष्टमी । जन्माष्टमीव्यवस्था । दूर्वाष्टमी । भीष्माष्टमी ।
 नवमी । श्रीरामनवमीव्यवस्था । दशमी । दुर्गाव्यवस्था । बलिदानव्यवस्था ।
 धूपादिनिरूपणं । उपचाराः । एकादशी । चातुर्मास्यव्रतव्यवस्था । आरम्भव्रत-
 त्यागप्रायश्चित्तं । नक्तव्रतव्यवस्था । मत्स्यादिभोजनत्यागफलं । हरिश्चयनव्यवस्था ।
 द्वादशी । श्रवणाद्वादशीव्यवस्था । त्रयोदशी । वारुणत्रयोदशीव्यवस्था । चतुर्दशी ।
 सावित्रीचतुर्दशीव्यवस्था । अनन्तव्रतं । अघोराष्ट्यचतुर्दशी । प्रेतचतुर्दशी । भूत-
 चतुर्दशी । रटनीपूजाव्यवस्था । पाषाणचतुर्दशी । मदनचतुर्दशी । पूर्णिमा ।
 महाज्यैष्ठ्यव्यवस्था । शिवरात्रिव्यवस्था । कोजागरव्यवस्था । सङ्क्रान्तिः । रात्रिसङ्क्र-
 मण्यव्यवस्था । कार्तिकमासकृत्यनिरूपणं । ग्रहणव्यवस्था । अमावास्या । अर्द्धादच-
 योगव्यवस्था । युगाद्यानिरूपणं । युगाद्यारहस्यकथनं । सन्वन्तराव्यवस्था ।

No. 1551. क्रमदीपिका ।

Substance, palm-leaf, $11 \times 1\frac{1}{2}$ inches. Folia, 76. Lines, 3 on a page. Extent, 1,008 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1609. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Corrected.

Kramadīpikā. Rules for the worship of Vishṇu in the different forms of Kṛishṇa, Gopāla, &c. Anonymous.

Beginning. कला तु माया नरकान्तमूर्तिः कलं कण्ठेणुनिनादरम्यः ।

श्रितो हृदियाकुलरथस्त्रिलोकीं श्रियेऽस्तु गोपीजनवत्सलो वः ॥

गुरुचरणसरोरुहद्वयेत्यान् सहितरजःकणकान् प्रणम्य मूर्ध्ना ।

गदितमिह विरिञ्चिनारदाद्यैः यजनविधिं कथयामि शार्ङ्गपाणेः ॥

End. जगदिदमनुविदं येन यस्मिन् प्रसूते

यदनुततमजस्रं याति चाविष्ठितायाः ।

यदुत्तमहृदुद्विर्विधविधं + गोपीं

श्रोममितसुखबोधोत्तिष्ठं नौमि कृष्णं ॥

Colophon. इति श्रीक्रमदीपिकायां अष्टमः पटलः । समाप्तश्चायं ग्रन्थः ।

विषयः । विष्णोरर्चनविशेषविधानं ।

No. 1552. आधानप्रायश्चित्तं ।

Substance, country-made paper, $9\frac{3}{4} \times 3\frac{3}{4}$ inches. Folia, 22. Lines, 8—11—12 on a page. Extent, 532 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Ādhāna-prāyaś'chitta. Expiations for irregularities and defects in the performance of Ādhāna rites, or the collection and preservation of the household sacred fire. Anonymous.

Beginning. अथ कानिचित् प्रायश्चित्तानि लिख्यन्ते । विचरणकालात् प्राक् गार्हपत्यनाशे

शुचिर्भूला गार्हपत्यमस्रनारणी लेपयित्वा यजमानो मन्थनं कुर्यात् कारयेद्वा ।

End. द्वितीयाधानेषु सङ्कल्प्यात् परतो नालम्बुकायां अपरथैव समापयेत् ।

Colophon. इत्याधानप्रायश्चित्तं ।

विषयः । आधानप्रायश्चित्तप्रकरणं ।

No. 1553. ऐष्टिकप्रायश्चित्तं ।

Substance, country-made paper, $9 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 13. Lines, 4—11—12 on a page. Extent, 264 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Aishṭika-prāyas'chitta. Expiations for errors, irregularities and accidents occurring during the performance of Ishti rites, according to the rules of Bodhāyana and Ās'valāyana. Anonymous.

Beginning. आश्वलायनस्य बौधायनसवलम्ब्य दर्शपूर्णमासादीनि कर्माणि कुर्वन्तः सुगम-
पक्षमवलम्ब्य ऐष्टिकानि प्रायश्चित्तानि कानिचित् लिख्यन्ते ।

End. प्राश्य श्रेष्ठं समाधयेत् ।

Colophon. इति कानिचित् प्रायश्चित्तानि समाप्तानि ।

विषयः । ऐष्टिकप्रायश्चित्तप्रकरणं ।

No. 1554. दर्शपूर्णमासप्रकरणं ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 15. Lines, 7—14 on a page. Extent, 451 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Dars'apúrnamása-prakarana. The chapter of the new and the full moon rites from of the Bhodhāyana Kálpa Sūtra.

Beginning. अमावास्यां पौर्णमासेन वा हविषा यज्यमाणो भवति स पुरस्तादेव हविरात-
चनसपकल्पयत एकाहेन वा द्वाहेन वा यथर्त्यं वै ब्राह्मणं भवति ।

End. सन्निष्ठत अमावास्यां वा पौर्णमासं वा हविः ।

Colophon. इति बौधायनसूत्रे दर्शपूर्णमासप्रकरणं समाप्तं ।

विषयः । दर्शपूर्णमासप्रकरणं ।

No. 1555. दर्शपूर्णमासप्रायश्चित्तप्रकरणं ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 21. Lines, 11—12—13—15 on a page. Extent, 586 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Dars'a-pūṇamāsa-prāyaś'chitta-parkarāṇa. Expiations for errors, irregularities and accidents occurring during the performance of the new- and the full-moon sacrifices according to the rules of Bodhāyana. Anonymous.

Beginning. विहितं मन्त्रायं गोयेन(?) मन्यनेन प्रत्यवरुद्धेऽग्नौ आयतपक्षेयात् (?) ।

End. तदेव होमकालेऽन्वाधानवर्जमिति एतैवाष्टनैकस्मिन्नुद्वापे वै द्वयोर्वेति चावि-
कृतिषु अन्वाहित—इतः परं खण्डितं ।

विषयः । बौधायनसूत्रोक्तदर्शपूर्णमासप्रायश्चित्तप्रकरणं ।

No. 1556. ऐकाहिकचातुर्मास्यप्रयोगः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 7. Lines, 10—11—12 on a page. Extent, 154 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Aikāhika-chāturmāsya-prayoga. A guide to the performance of the Ephemeral and the Quadimensial rites according to the rules of Bodhāyana.

Beginning. ॐ बौधायनीयकल्पमवलम्ब्य ऐकाहिकचातुर्मास्यप्रयोगः प्रकाशयते ।

End. बौधायनीयकल्पोक्तचातुर्मास्यनिरूपणं ।

ऐकाहिकेन विधिना कारीत्यं चतुष्टये ॥

Colophon. इति बौधायनोक्तचातुर्मास्यप्रयोगः ।

विषयः । चातुर्मास्यप्रयोगकथनं ।

No. 1557. न्यायरत्नमाला ।

Substance, country-made paper, 10×4 inches. Folia, 63. Lines, 8 on a page. Extent, 1,500 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Nyāya-ratnamālā. A dissertation on some of the leading topics of the Nyāya doctrine. The MS. is incomplete, and the author's name is not ascertainable. Hall's *Contributions*, p. 172.

Beginning. अङ्गस्वरूपसम्बन्धं प्रमाणं सप्रकारकं ।

यदुक्तं वार्तिकि (?) सम्यक् तत् सङ्क्षेपेण + कथ्यते ॥

यदङ्गस्वरूपं यथाविधं यस्य तस्य प्रधानेन सम्बन्धो यथा च यस्य ।

End.

विशेषद्वयदानेन सामान्यस्यैव वाच्यता ॥

विषयः ।

यद्यपि नियोगस्य कृत्यदेश्यतया प्रधानस्यान्यादृशी — इत्यतः खण्डितं ।

यदङ्गस्वरूपं यथाविधं, प्रधानेन सह तस्य च यादृशः सम्बन्धः, यथा च तत्र प्रमाणं, तत्समुदायनिरूपणं । जातिद्रव्यगुणक्रियाभेदेन दृष्टार्थाङ्गानां चतुर्विधत्व-
निरूपणं । सन्निपातोपकारकं, आरादुपकारकञ्चेति अदृष्टार्थस्य द्वैविध्यनिरू-
पणं । पुनरेषामवान्तरभेदनिरूपणं । दृष्टादृष्टाभयार्थकनिरूपणं । नियमादृष्ट-
कथनं । सामान्यतोऽङ्गलक्षणं । विधिशक्तिनिरूपणं । जातिलिङ्गसङ्गानामेक-
कारकान्वितत्वकथनं । श्रुतिलिङ्गाधिकरणं । विनियोगस्वरूपकथनं स्वर्गकाम-
फलविशिष्टत्वेन भाव्यताकथनं । तत्र तत्र न्यायकीर्तनञ्च । लिङ्गवाक्यसमाख्या-
दीनामवान्तरभेदकथनपूर्वकं तत्तत्स्वरूपकथनं । अन्विताभिधानकथनं । अ-
पूर्वकथनं । दैवनिर्मितस्यैव निदाघसमयवर्तिसम्यन्दिनतपनातपनिपातसन्त-
तनोरिव मेघपुष्पशर्भमेघजालस्य सन्नापोत्सादकत्वं कर्मणः फलजनकत्वमुत
अन्यकृतस्य प्रपादिवद् वा भोजनादिवद्वा स्वयं कृतस्येति निरूपणं । केषां केन-
प्रकारेण अनुष्ठायकत्वमिति तन्निरूपणं । एकप्रयोगविधिविधेयानां बह्वनामङ्ग-
प्रधानानामेककर्तृकाणामवश्यम्भाविनि क्रमे सति तद्विशेषनिरूपणं । क्लावादः ।
प्रयोगविशेषविचारः । कर्माधिकारनिरूपणं । प्रयोगविधिधिकारविधीनां स्वरू-
पकथनं । उपदेशात्मकातिदेशात्मकत्वभेदात् शब्दस्य द्वैविध्यकथनं । तत्तत्त-
ल्लक्षणनिरूपणं । आतिदेशिकाङ्गसम्बन्धनिरूपणं । स्वर्गकामो यजेतेत्यादौ
प्रकृतिप्रत्ययादीनामर्थविवेचनं । उच्यतेति । विकृतिषु पदार्थेयत्ताचिन्तनं ।
प्रकृतिलक्षणदिविचारः । तन्त्रलक्षणं । प्रयोगपरिमाणचिन्तनं । श्रमताया
निमित्तत्वकथनं । लिङ्गार्थनिरूपणं । इतः खण्डितं ।

No. 1558. अद्वैतसिद्ध्युपन्यासः ।

Substance, country-made paper, 10 × 4½ inches. Folia, 9. Lines, 9—
10 on a page. Extent, 208 ślokaś. Character, Nāgata. Date, ? Place
of deposit, Calcutta; Government of India. Appearance, old. Prose. In-
correct.

Advaitya-siddhiyupanyāsa. An illustration of the *Advaita-siddhi*
of Madhusūdana Sarasvatī, designed to prove the non-dual theory
as opposed to the Nyāya doctrine. The MS. is incomplete, and the au-
thor's name cannot be made out. Hall's *Contributions*, pp. 109—157.

Beginning. साची चेता केवलो निर्गुणश्चेति श्रुत्या च ब्रह्मणानादिर्देवैः समेतैर्धनुषशङ्करः ।

End. प्रागेव ईक्षितत्वादिश्रवणेन तस्य सोपाधिकत्वासम्भवाच्चेन्न—(इतः खण्डितं)
विषयः । अद्वैतवादसंस्थापनं ।

No. 1559. कृष्णाक्षरं, वा पवमानं ।

Substance, country-made paper, $11 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 10. Lines, 6 on a page. Extent, 108 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Chhalākshara alias *Pavamāna*. Initials of Rig mantras required for the performance of the Pavamāna rite. This MS. appears quite distinct from the works noticed on pp. 14, 16, 17, and 50.

Beginning. अग्रमन्त्रो वू वू । त्वमग्ने भू । अग्निं दू दू । अग्निर्देवाधूषेदि । प्रेतं होढौकुल-
नोभोगे । एक्षुषु डैनु । आतेथे ज् । त्वमग्ने वी । मे विवस्यो । एकोनविंशति-
प्रथमः ।

End. पवस्व सधुदुल्लस भीगु । अभियुनं वीलैभुम् । आसो तानीषलै टुकुवेक । एत-
मुत्तचौ व्हेडुनौड्लु खे । सधुमेतने दैनुगू । लक्ष्मदचिणुवागि । एषस्य गैमी
डौटे दूके ॥ २५ ॥

पञ्चविंशदेकादश ॥ २८४ ॥ पवमानं समाप्तम् ॥

विषयः । ऋक्प्रतीकानि ।

No. 1560. एकाग्रचन्द्रिका ।

Substance, palm-leaf, $13 \times 1\frac{1}{2}$ inches. Folia, 103. Lines, 5 on a page. Extent, 2,253 s'lokas. Character, Udiyā. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India, another copy Calcutta, Dr. Rājendralāla Mitra. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Ekāmra-chandrikā. A guide to pilgrims visiting Bhuvanes'vara, giving in detail the religious duties to be performed at the different sacred spots, temples, images and pools of that place, and the merit of doing the same. The work is made up of extensive quotations from the *Kapila Sañhitā*, the *Ekāmra Purāṇa*, the *S'iva Purāṇa*, and other works which treat of the sacred places of Orissa, and comprises a summary of the religious history of the place. It is divided into four chapters (*Prakāśas*). All the principal temples have been described at some length, and anecdotes—mostly apocryphal—regarding them given in detail. Anonymous.

Beginning. विघ्नेश्वरं नमस्कृत्य ततस्त्रिभुवनेश्वरं ।

अथादशपुराणाभ्यैर्लिखाभ्येकाक्षचन्द्रिका ॥

End. इति सर्वपुराणाभ्यैरेकैकाक्षचन्द्रिका समुद्धृत्य सहादेवपादयोरर्पिता मया ॥

Colophon. इत्येकाक्षचन्द्रिकायां चतुर्थः प्रकाशः ।

इतः परं “आचार्याय प्रदातव्यं” इत्याद्याष्टौ श्लोकाः सन्ति ।

विषयः । अत्र चत्वारः प्रकाशाः सन्ति । तत्र प्रथमे प्रकाशे ।—अनन्तपुरुषोत्तमादिदर्शनम् ।
उघेश्वरदर्शनं । एकाक्षचैत्रमाहात्म्यवर्णनादिः । एकाक्षेश्वरदर्शनं । कल्पवृक्षदर्शनं ।
कुमारदर्शनं । गणेशदर्शनं । गोपालिनीदर्शनं । गुप्तेश्वरदर्शनं । चण्डेश्वरदर्शनं ।
चित्रेश्वरदर्शनं । त्रिभुवनेश्वरदर्शनं । पादहारातीर्थेश्वरयोर्दर्शनं । विन्दुसरः-
स्नानादिफलं । विघ्नेश्वरदर्शनं । वृषभदर्शनं । मङ्गलाचरणादिः । शर्वेश्वर-
दर्शनं । चैत्रपालोक्तिः ।

२, प्र० ।—अथायतनमाहात्म्यादिः । अलावुकेश्वरमाहात्म्यं । आघातकेश्वरदर्शनं ।
इन्द्रेश्वरदर्शनं । ईशानेश्वरमाहात्म्यं । ईशानेश्वरादिदर्शनं । उत्तरेश्वरादिदर्शनं ।
उत्पलेश्वरदर्शनं । कपिलेश्वरदर्शनं । कपालमोचनेश्वरदर्शनं । कपालीशिशिर-
दर्शनं । कोटितीर्थमाहात्म्यं । केदारेश्वरमाहात्म्यं । कुङ्कुटेश्वरदर्शनं । गङ्गायमुना-
माहात्म्यं । गन्धवतीमाहात्म्यं । गौरीकुण्डादिमाहात्म्यं । गोकर्णेश्वरदर्शनं ।
चतुर्दशयात्राकर्त्तव्यलोक्तिः । जटिलेश्वरदर्शनं । देवीपादतीर्थमाहात्म्यं । दैत्येश्वर-
दर्शनं । पापनाशनकुण्डमाहात्म्यं । पूर्वेश्वरदर्शनं । वैद्यनाथेश्वरदर्शनं । ब्रह्मेश्वरा-
दिमाहात्म्यं । भास्करेश्वरदर्शनं । भीमेश्वरादिदर्शनं । मध्यमेश्वरदर्शनं । यमेश्वर-
दर्शनं । रामेश्वरादिमाहात्म्यं । रुद्रेश्वरदर्शनं । रावणेश्वरदर्शनं । लङ्गुकेश्वरदर्शनं ।
लक्ष्मीश्वरदर्शनं । शम्भुश्वरादिदर्शनं । सुवर्णजालेश्वरमाहात्म्यं । सुरेश्वरमाहात्म्यं ।
सिद्धेश्वरादिमाहात्म्यं । सिद्धेश्वरमाहात्म्यं । खण्णकूटेश्वरदर्शनं । स्वर्णेश्वरदर्शनं ।

३, प्र० ।—अष्टमीयात्रा । अशोकाष्टमीयाचारम्भः । उत्थापनचतुर्दशीयात्रा ।
चन्दनयात्रा । दमनकभञ्जनयात्रा । धृतकम्बलयात्रा । परशुरामाष्टमीयात्रा ।
पवित्रारोहणयात्रा । शयनयात्रा । वन्द्यापनायात्रा । माघसप्तमीयात्रा । यमद्वि-
तीयायात्रा । शिवरात्रियात्रा । षष्ठीयात्रा ।

४, प्र० ।—अष्टतीर्थविधुक्तिः । अलावुकुण्डगमनं । अनन्तपुरुषोत्तमादिदर्शनं ।
आक्षतलस्युत्पलं । कोटिलिङ्गार्चनविधिः । गङ्गायमुनातीर्थगमनं । चातुर्मास्य-
विधिः । ऋषायात्रा । पापनाशिनीकुण्डे गमनादिः । परमेश्वरप्रार्थना । ब्रह्मकुण्ड-
गमनं । विन्दुहृदे शरीरत्यागः । मेवकुण्डगमनं । रामकुण्डगमनादिः । चैत्रपाल-
प्रदक्षिणा । चैत्रवासफलं । चैत्रमरणं ।

No. 1561. **एकाम्रपुराण ।**

Substance, palm-leaf, Púrva Khaṇḍa 16½ × 1½, Uttara Khaṇḍa 15 × 1½ inches. Folia, 205. Lines, 4—6—7 on a page. Extent, 6,000 ślokas. Character, Uḍiyá. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Another copy, Calcutta, Dr. Rájendralála Mitra. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Ekámra Puráṇa. One of the *Upa* or minor Puráṇas, designed to record the religious merits and anecdotes connected with the several temples and sacred places of a tract of land called Ekámra Kshetra, or the sacred grove of the solitary mango tree, now known by the name of Bhuvanes'vara in the Puri district. It is divided into five parts (*Aṅśas*), and comprises in all 70 chapters. The work cannot be under any circumstance earlier than the 8th century of the Christian era. CONTENTS : 1. Introduction. 2. Enquiry of the sages regarding the place. 3. Story of S'iva's journey from Benares to Bhuvanes'vara. 4. Story of Brahmá's connection with the place. 5. The primary Sargas. 6. Characteristics of the Yugas. 7. The seven Dvīpas. 8. Praise of Bhárata Varsha. 9. The seven Pátálas or lower regions. 10. The upper regions. 11. Description of Ekámra. 12. Desire of Brahmá to see the place. 13. He visits the lingams. 14. Origin of Brahmes'vara. 15. Advice to the Devas. 16. Origin of Bháskares'vara. 17. Do. of Rámes'vara. 18 and 19. Do. of Síd-dhes'vara. 20 and 21. Vinduhrada Lake. 22. The penance of Pratikása. 23. Praise of the Lake. 24. Praise of the sacred field of the mango grove. 25. Visit of Kratu ? 26 and 27. The wars of the Devas and. Asuras. 28. Story of Kálanemi. 29. The arrival of Mahes'a. 30. Story of Hiranyáksha. 31. Bhrigu's account. 32. Advent of Hiranya and Kas'hipu in Ekámra. 33. The advent of the Deví. 34 to 36. Story of Kírtivása and the Deví. 37. Praise of the Deví's feet. 38. Praise of Meghes'vara. 39 and 40. Praise of Pápanásana pool. 41. Pool of Alábu. 42. Praise of Kapiles'vara. 43. Rules for worshipping Koṭiliña. 44 and 45. Story of a father and son. 46. Praise of Suparnajales'vara. 47. Story of Bálakhilya. 48. Praise of Gokarnes'vara. 49. Do. of Paras'urámes'vara. 50. Visit of Ráma to the place. 51. Description of Pariplava. 52. Destruction of Kumáthánaṅga. 53. Praise of Rámes'vara. 54.

and 55. Worship of eight images in eight diagrams. 56. Praise of Amratakṣa's vara. 57. Do. of Jaṭīl's vara. 58 and 59. Peculiarities of perfect lingams. 60. The guardians of the sacred grove. 61. Praise of Bhīma's vara. 62. Do. of Savana's vara. 63. Merits of walking round the circuit of the sacred place. 64. The festival of Chháyá jātrá. 65. Story of Bhaviṣya and Sambhú. 66. Festivals of Bhuvan's vara. 67. Car festival. 68. The festival of As'okaratha. 69. The fourteen great festivals. 70. Summary of the work.

Beginning. कीर्त्तिर्यस्य सुरासुरैर्मुनिवरैरामीयते नित्यशो
नाकक्षातलवासिभिः सुरनरैर्विद्याधरैः किन्नरैः ।
पातालैष्वपि कन्दरेषु च महीधराणां गतैः पद्मगै-
र्ब्रह्मोपेन्द्रसवासवान्वितजगत्कर्त्तुं नमः शम्भवे ॥

End. एकस्तेजोरजोभिः परिहृतविमलज्योतिषां यो विभाग-
स्त्वष्टौ ते लोकपालाः सुविधृतभिरसा शासने नित्ययुक्ताः ।
खट्वाङ्गभूतसङ्घाश्चतुरजनि जगत्पञ्चभूतात्मकं यो
योऽसौ मूर्तिर्विभर्त्ति द्विगुणितचतुरां पातु वः कृतिवासाः ॥

Colophon. इत्येकाग्रपुराणे षट्साहस्रान्मैश्वर्यां संहितायां पञ्चमोऽंशे सप्ततितमोऽध्यायः ।

विषयः । १ अध्याये, वस्तुनिर्देशः । २ अध्याये, आदिप्रश्नः । ३, गौरीशङ्करसंवादः ।
४, ब्रह्मगीताकथनं । ५, आदिसर्गः । ६, युगधर्माः । ७, सप्तदीपकीर्त्तनं । ८,
भारतवर्षानुकीर्त्तनं । ९, सप्तपालकीर्त्तनं । १०, ऊर्ध्वलोककीर्त्तनं । ११, एकाग्र-
वर्णनं । १२, ब्रह्मोद्देशः । १३, लिङ्गदर्शनं । १४, ब्रह्मेश्वरप्रभवः । १५, सर्वदेवो-
पदेशः । १६, मातृश्वरप्रभवः । १७, रामेश्वरप्रभवः । १८, सिद्धेश्वरमाहात्म्यं ।
१९, सिद्धेश्वरानुकीर्त्तनं । २०, विन्दुह्रदस्वरूपम् । २१, विन्दुह्रदोत्पत्तिः । २२,
प्रतिकासप्तकीर्त्तनं । २३, विन्दुह्रदमाहात्म्यं । २४, क्षेत्रमाहात्म्यं । २५, क्रतु-
दर्शनं । २६, देवासुरसन्निधेयः । २७, देवासुरसङ्घासः । २८, कालनेमिशक्तिविषयः ।
२९, महेश्वरप्रभवः । ३०, हिरण्यक्षवधः । ३१, भृगुवाक्यं । ३२, हिरण्यक्षश्रुतपो-
वनागमनं । ३३, देववतरणं । ३४, कृतिवासस उपाख्यानं । ३५, देव्याः सम्बोधनं ।
३६, कृतिवासःकृतसुरवधः । ३७, देवीपदद्वयमाहात्म्यम् । ३८, मेघेश्वरमा-
हात्म्यम् । ३९, ४०, पापनाशनमाहात्म्यम् । ४१, अलावुतीर्थमाहात्म्यम् । ४२, कपि-
लेश्वरमाहात्म्यम् । ४३, कोटिलिङ्गार्चनविधिः । ४४, पितापुत्रसङ्कथा । ४५, पितृ-
सम्बोधनं । ४६, सुपर्णजलेश्वरमाहात्म्यम् । ४७, बालखिल्यशिवसंवादः । ४८
गोकर्णेश्वरमाहात्म्यम् । ४९, परशुरामेश्वरमाहात्म्यम् । ५०, श्रीरामागमनं । ५१,

पारिप्लववर्णनं । ५२, कमठानङ्गवधः । ५३, श्रीरामेश्वरानुकीर्तनं । ५४, अष्टाय-
तनविधिः । ५५, अष्टमूर्त्तार्चनविधिः । ५६, आघातकेश्वरमाहात्म्यं । ५७, जटि-
लेश्वरमाहात्म्यं । ५८, सिद्धलिङ्गानुकीर्तनं । ५९, साधारणोक्तिः । ६०, ज्ञेयपा-
लोत्पत्तिः । ६१, भीमेश्वरमाहात्म्ये अष्टपद्यानुकीर्तनं । ६२, श्वरेश्वरमाहात्म्यं ।
६३, ज्ञेयप्रदक्षिणमाहात्म्यं । ६४, व्यायायात्रावर्णनं । ६५, भविष्यन्तपञ्चसुसंवादः ।
६६, यात्राकथनम् । ६७, रथप्रतिष्ठा । ६८, अशोकस्थयात्रा । ६९, चतुर्दश-
यात्राकीर्तनं । ७०, अनुक्रमणिका ॥

No. 1562. अन्वयबोधिनी ।

Substance, country-made paper, $12\frac{3}{4} \times 6\frac{1}{2}$ inches. Folia, 33. Lines, 16
—18 on a page. Extent, 1,753 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sk.
1580. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old.
Prose and verse. Incorrect.

Anvaya-bodhinī. A gloss on S'rīdhara Svāmī's commentary on
that portion of the Bhāgavata Purāṇa which contains a hymn by the
Devas on the attributes of the Godhead. By Chakrachūḍāmaṇi Chak-
ravartī. The hymn is called *Devastuti*.

Beginning. अथ श्रीवेदस्तुतियाख्या श्रीधरपूज्यपादैर्यो कृता सैव तदनुकूलाधिकपदकदम्ब-
सम्बद्धिता यत्कार्यं यथा स्यात् तथा स्त्रीयानां सुखप्रबोधाय मयात्र लिख्यते ।

End. यथोपदिष्टं गुरुणा बुद्धौ श्रीनन्दस्त्रनुना ।
तथैव कृतवानस्मि न मे दोषा न मे गुणाः ॥
खाद्यवाणनिशानायमिते शक्ते अतिसुतेः ।
पूर्णतामनयद् व्याख्यां चूडामणिकविः सुधीः ॥

Colophon. इति चक्रचूडामणिचक्रवर्तिविरचितायामन्वयबोधिन्यां टीकायां सप्ताशीति-
तमोऽध्यायः ।

विषयः । श्रीमद्भागवतीयवेदस्तुत्यथायस्य श्रीधरस्वामिकृतटीकाया व्याख्यानं ।

No. 1563. भगवद्गीताभाष्यं ।

Substance, country-made paper, $12\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 159. Lines,
4—6—8 on a page. Extent, 2,782 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm.
1782. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old.
Prose. Incorrect.

Bhagavadgītā-bhāṣya. A commentary on the Bhagavadgītā. By Rāmānuja. The work is now in course of publication in a serial form in Calcutta.

Beginning. यत्पादाभोरुद्ध्यानानन्दनिर्द्वैतचेतसः ।

मुक्तिस्यवज्जानन्ति तं वन्दे पुरुषोत्तमं ॥

End. ईश्वरे कर्तृताबुद्धिः तत्त्वापादेयतान्तिमे(?) ।

स्वकर्मापरिणामस्य शास्त्रसारार्थ उच्यते ॥

Colophon. इति श्रीभगवद्रामानुजविरचिते श्रीभगवद्गीताभाष्ये अष्टादशोऽध्यायः । समाप्त-
श्चायं ग्रन्थः ।

विषयः । भगवद्गीताव्याख्यानं ।

No. 1564. आधानप्रकरणं ।

Substance, country-made paper, 10 × 4½ inches. Folia, 27. Lines, 8—9 on a page. Extent, 416 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1814. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Ādhāna-prakarana. A manual for the preservation of the sacred household fire according to the rules of Bodhāyana. Anonymous. This is distinct from the work noticed under No. 1344. (vol. III).

Beginning. अथोपव्याहरणं विज्ञायते क्रत्वादौ क्रत्वादौ ऋतुकामं कामधीत यज्ञाङ्गादौ
यज्ञाङ्गकाममिति ।

End. अथ पौर्णमासवैष्टाभ्यां यजते सन्तिष्ठतेऽग्राधेयं सन्तिष्ठतेऽग्राधेयं ॥ २२ ।

Colophon. इति बौधायनीसूत्रे आधानप्रकरणं ।

विषयः । क्रत्वादिकर्मप्रारम्भे कर्तव्याग्राधानविधिः ।

No. 1565. जगन्नाथवल्लभनाटकं ।

Substance, country-made paper, 13½ × 4½ inches. Folia, 21. Lines, 6—7—8 on a page. Extent, 403 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sk. 1776. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Corrected.

Jagannātha-vallabha Nāṭaka. A drama on the amatory career of Krishna in Vrindāvana. By Rāya Rāmānanda, a follower of Chaitanya; composed by order of Rājā Pratāparudra of Orissa.

Beginning. खराचितविपश्चिकामुरजवेणुसङ्गीतकं
विभङ्गतनुवल्लरीवलितमुग्धहासेखण्डं ।
वयस्यकरतालिकारणितनूपुरैरुज्ज्वलं
मुरारिनटनं सदा दिशतु शर्म लोकत्रये ॥ १ ॥

End. श्रद्धावद्धमतिर्मम प्रतिदिनं गोपाललीलस्य यः
संसेवेत रक्षस्यसेतदतुलं लीलामृतं लोलधीः ।
तस्मिन्मद्गतमानसे किल कृपादृष्ट्या भवत्या सदा
भावं येन निजेशितां व्रजवने सिद्धिं समाम्नाति सः ॥
मदः । तथास्तु । इति निष्क्रान्ताः सर्वे ॥

Colophon. इति श्रीरामानन्दरायकविवरचितं श्रीजगन्नाथवल्लभनाटकं सम्पूर्णम् ॥

विषयः । प्रथमे अङ्के । नान्दीपद्यानि । नटीखट्वधारयोः प्रस्तावनाङ्गीभूतवाक्यैः कथोपकथनं । श्रीकृष्णविदूषकयोर्द्वन्द्ववनवर्णनादिपरवाक्यैः कथोपकथनञ्च ।
२ अङ्के । मदनिकामेशकशिशुमुखीश्रीकृष्णविदूषकादीनां भावपरीक्षापरवाक्यैः कथोपकथनं ।
३ अङ्के । अशोकमञ्जरीमदनिकाराधाशिशुमुखीमाधव्यादीनां भावप्रकाशनपरवाक्यैः कथोपकथनं ।
४ अङ्के । श्रीकृष्णमदनिकाविदूषकमाधवीराधादीनां कथोपकथनं राधाभिमानश्च ।
५ अङ्के । शिशुमुखीमदनिकाराधाकृष्णादीनां कथोपकथनं राधामानभङ्गश्च ।

गजपतिप्रतापरुद्रादिद्येन रामानन्दरायेण श्रीराधाकृष्णयोः केलिरत्र नाटक-
च्छलेन वर्णितः ।

No. 1566. आर्यभट्टसिद्धान्तः, वा वृद्धार्यभट्टसिद्धान्तः ।

Substance, foolscap paper, 13 × 4 inches. Folia, 8. Lines, 8 on a page. Extent, 160 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Incorrect.

Aryabhaṭa-siddhānta alias *Vṛiddhāryabhaṭa-siddhānta*. A treatise on Hindu astronomy. By Aryabhaṭa. This is a very rare work of considerable age and merit. From the metre of the verses in which the name of the author occurs in this and other works, it is clear that the second word is *bhaṭa* and not *bhaṭṭa* as it is commonly written. The late Dr. Bhau Dāji was the first to notice the fact. CONTENTS: Chapter I. On the determination of time. II. Planets. III. Spheres and astronomical geography.

Beginning. प्रणिपत्यैकमनेकं सत्यां देवतां परं ब्रह्म ।

आर्यभट्टः श्रीनिगदति गणितं कालक्रियां गोलं ॥

End. आर्यभटीयं नाम्ना पूर्वं स्वपदभूवः सदा नित्ये ।

सुहृतायुषोऽस्तु नाशं कुरुते प्रतिकञ्चुकं योऽस्याः ॥ ५० ॥

Colophon. इत्यार्यभट्टसिद्धान्ते गोलपदस्तृतीयः । इति वृद्धार्यभट्टसिद्धान्तः सम्पूर्णः ।

विषयः । अत्र त्रयोऽध्यायाः सन्ति । तत्र १-मे, कालनिरूपणं । २-ये, प्रज्ञादीनां क्रियानिरूपणं । ३-ये, भूगोलनिरूपणं ।

No. 1567. व्याससिद्धान्तः ।

Substance, foolscap paper, 13 × 8 inches. Folia, 15. Lines, 8 on a page. Extent, 304 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Vyāsa-siddhānta. A treatise on Hindu astronomy. By Vyāsa. The work professes to be a part of the Dharmasāstra or Smṛiti of the author. CONTENTS: Chapter I. Spheres and regions of the universe. II. The seven great continents ending in the north in Meru; influence of the planets on the sun; the duration of days and nights in the planets. III. Directions for constructing wooden globes.

Beginning. भवं नारायणं साक्षात् प्रणिपत्य कृताञ्जलिः ।

भक्त्या परमयाभ्यर्च्य पप्रच्छेदं पितृदा ॥

End. नरयन्तं तथा साधु दिवा च विसले रवौ ।

ज्ञायां समाधयेत् प्रोक्तकालसाधनमुत्तमं ॥

Colophon. इति श्रीव्यासदेवकृतौ धर्मशास्त्रे व्यासस्मृतौ वेदाङ्गमध्ये ज्योतिःशास्त्रे वेदाङ्गमध्ये गोलार्थायः समाप्ताऽर्थः ।

विषयः । अत्र त्रयोऽध्यायाः सन्ति । तत्र १-मे, भुवनकोशवर्णनं । २-ये, सप्तद्वीपेषु पूर्वादि-
दिक्षु देवनिर्मितनगरीनिरूपणं, सर्वेषां वर्षाणामुत्तरतो मेरोः स्थितिकथनं,
राशिवलावललेन रवेस्त्रीत्रलमन्दलकथनं, मेषादौ अक्षोरात्रप्रमाणनिरूपणञ्च ।
३-ये, दारुमयभूगोलरचनाप्रणालीकथनं ।

No. 1568. महासिद्धान्तः ।

Substance, foolscap paper, 13 x 4 inches. Folia, 37. Lines, 8 on a page.
Extent, 766 śloka. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Cal-
cutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Incorrect.

Mahā-siddhānta. A treatise on Hindu astronomy. By Arya-
bhata. CONTENTS : Chapter I. True motion of the planets. II.
Motion of the planets as determined by Parāśara. III. Apparent
motion of the planets. IV. Astronomical questions. V. Lunar
eclipses. VI. Solar eclipses. VII. Ascending nodes of planets.
VIII. Crossing of planets. IX. Ascension of the planets. X.
The shadows of planets. XI. Conjunction of planets. XII. Wars
of planets. XIII. Paths of planets. XIV—XVI. Astronomical
calculations. XVII. The spheres of the universe. XVIII. The
terrestrial globe.

Beginning. विविधखगोलसमाप्तीकुट्टवीजादिदृष्टशस्त्रेण ।

आर्यभटेन क्रियते सिद्धान्तो रुचिरार्थाभिः ॥

End. घनयोगसिद्धनन्त्रे(?) पदयोगघनैक्यसंश्लेषकेतौ वा ।

एवं गुणनादीनां शोधनिषेधं सुखो ययोः ॥

Colophon. इति श्रीमदर्यभट्टकृते महासिद्धान्ते गोलाध्याये कुट्टकाध्यायेऽष्टादशः ।

समाप्तोऽयं ।

विषयः । अत्र अष्टादशऽध्यायाः सन्ति । तत्र १-मे, ग्रहाणां मध्यगतिवर्णनं । २-ये-
पराभरमतसिद्धग्रहगतिवर्णनं । ३-ये, ग्रहाणां स्युद्धगतिवर्णनं । ४-थे, प्रश्न,
विवरणं । ५-मे, चन्द्रग्रहणनिरूपणं । ६-ठे, सूर्यग्रहणनिरूपणं । ७-मे,
शुक्रोन्नतिनिरूपणं । ८-मे, श्रेयकनिरूपणं । ९-मे, ग्रहाणामुदयनिरूपणं ।
१०-मे, ग्रहच्छायाविवरणं । ११-मे, ग्रहयुतिनिरूपणं । १२-मे, ग्रहयुद्धनिरू-
पणं । १३-मे, ग्रहाणां पातनिरूपणं । १४-मे, पठितगणितप्रश्नविवरणं ।
१५-मे, मध्यमप्रश्नविवरणं । १६-मे, पाटीगणितविवरणं । १७-मे, भुवन-
कोशनिरूपणं । १८-मे, भूगोलविवरणं ॥

No. 1569. ब्रह्मसिद्धान्तः, शाकलसंहितान्तर्गतः ।

Substance, foolscap paper, 13 × 4 inches. Folia, 38. Lines, 8 on a page. Extent, 788 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Incorrect.

Brahma-siddhánta. A treatise on Hindu astronomy. The work professes to be a part of the S'ákala Sañhitá. CONTENTS : I. Measure of time. II. Relative position of planets. III. Lunar asterisms and moon's age. IV. Ascension and descension of planets. V. Wars of planets. VI. Crossing of the paths of planets.

Beginning. ध्यानयोगासनारूढं ब्रह्माणं त्रिजगद्गुहं ।

अभिवाद्य सुखासीना नारदः पर्यष्टच्छत ॥ १ ॥

देवदेव जगन्नाथ सर्वज्ञ कमलासन ।

ज्योतिषां चरितं ज्ञानं ब्रूहि कालाग्र्यं सहत् ॥ २ ॥

End. न देयं यस्य कस्यापि रहस्यं शास्त्रमुत्तमं ।

एतदेयं सुश्रिष्यायान्यूनवत्सरवासिने ॥

Colophon. इति शाकलसंहितायां द्वितीयप्रश्ने ब्रह्मसिद्धान्ते षष्ठोऽध्यायः ॥

विषयः । अत्र षट् अध्यायाः सन्ति । तत्र १-मे, कालनिरूपणं । २-ये, ग्रहाणां उच्च-नीचस्थानादिकथनं । ३-ये, तिथिनक्षत्रादिनिरूपणं । ४-र्थे, ग्रहाणामुद-यास्तादिकथनं । ५-मे, ग्रहसमागमयुद्धादिकथनं । ६-ठे, वेद्यकादिकथनं ॥

No. 1570. नक्षत्रेश्यादिनानाविधेष्टिः ।

Substance, country-made paper, 8½ × 4 inches. Folia, 17. Lines, 11—12 on a page. Extent, 362 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Nakshatreshṭiádi. Rules for the performance of Ishti rites. Anonymous.

Beginning. अथ नक्षत्रेष्टयः । ताश्च पुरोडाशभेदेनादिनिमित्ते आयुष्यतः कर्तव्या इति नैमित्तिकविधिविषयत्वलाभाय प्राचक्षितप्रकरणे वैधायनेनोक्ता अपि काम्या अपि भवन्ति ।

End. मन्त्रचसचं कृतानाद्विजामन्ययजमानस्यार्लिजं निषिद्धं । एवं चातुर्मास्यादि-
सर्वकर्मसु इति प्रदीपः ॥ ६ ॥

Colophon. समाप्तिस्त्रचकवाक्यं नास्ति ।

विषयः । मन्त्रचेष्टादिनानाविधेष्टप्रकरणं ॥

No. 1571. बौधायनीयद्वैधकाण्डं ।

Substance, country-made paper, $9\frac{3}{4} \times 4$ inches. Folia, 47. Lines, 12 on a page. Extent, 1,241 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Baudhayana's Dvaidhakāṇḍa. Directions for the performance of various Vedic rites according to the rules of Bodhāyana. Anonymous.

Beginning. (द्वतीयप्रश्नस्य प्रा०) अग्नीन् पुनरावाप्त्यमानो भवति । तदाहुः । कृतयजुः-
सम्भृतसम्मारो भवति ।

End. क्षिरणं चमसं ददाति । राशीकृतं धान्यं ददाति । मरायुकृतं (?) धान्यं
ददाति । +त्येतानि च नित्यानि दद्यात् । वे एतान्येवेति शास्त्रीकिः ।

Colophon. इति बौधायनीये द्वैधकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः ।

विषयः । अत्र प्रथमद्वितीयप्रश्नौ न.स्तः । तृतीये प्रश्ने, अग्न्याधानाङ्गहोमादिकथनं ।
पिण्डपितृयज्ञकथनं । आग्रयणहोमादिः । उपवसथीयदिवसकथनं । अग्निहोच-
कथनं । अनुयाजोदिकथनं । ब्रह्मकर्मादिकथनं । पशुबधकर्तव्यसङ्क्षेपः ।
४, मन्त्रगणान्वातप्रायश्चित्तानि । ५, वाजपेयकर्तव्यतादिः । यजमानविषय-
कर्म । राजसूयकर्तव्यकर्मादिः । इष्टिकल्पकथनादिः । द्वादशाहकर्तव्यादिः ।

No. 1572. मित्रविन्देष्टिः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{3}{4} \times 4$ inches. Folia, 2. Lines, 12 on a page. Extent, 128 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Mitravindeshṭi. Directions for the performance of the Vedic rite called Mitravindeshṭi. Anonymous.

- Beginning. अथ मित्रविन्देष्टिः । श्रीकासो वायुःकासो वा मित्रप्राप्तिकासो वा श्रीपरमेश्वर-
प्रीतिकासो वैतामिष्टिं कुर्यात् ।
- End. उज्जाती वाचस्कनं(?) यथा दैवतं ब्राह्मणतर्पणान्तं समानं । न पुनरात्मनः ।
सन्निष्ठते मित्रविन्दा महावैराजीष्टिः ॥
- विषयः । मित्रविन्देष्टिकथनं ।

No. 1573. शास्त्रसिद्धान्तलेखसङ्ग्रहः ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 126. Lines, 7
—11 on a page. Extent, 1,606 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sm.
1719. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old.
Prose. Generally correct.

S'āstrasiddhānta-les'a-saṅgraha alias *Siddhāntales'a*. An elaborate
dissertation on the principal topics of the Vedānta doctrine, in course of
which the theories of all the different Vedānta schools, are noticed, and
strictures passed on the other schools of Hindu philosophy. By Apya
Dīkshita, son of Raṅgarāja Dīkshita. A commentary on this work has
been noticed under No. 60 (ante Vol. I, p. 35,) Hall's *Contributions*, p.
153.

Beginning. अधिगतभिदा पूर्वाचार्यानुपेत्य सहस्रधा
सरिदिव महीभेदान् सम्राप्य शैरिपदोद्गता ।
जयति भगवत्याद्रीसन्मुखाम्बुजनिर्गता
जननहरणी स्तुतिर्ब्रह्मादयैकपरायणा ॥
प्राचीनैर्यवहारसिद्धविषयेष्वल्लैकसिद्धौ परं
सन्नद्धाङ्गिरनादरात् सरण्यो नानाविधा दर्शिताः ।
तन्मूलानिह सङ्ग्रहेण कतिचित् सिद्धान्तभेदान् धियः
शुद्धौ सङ्कलयामि तातचरणव्याख्यावचःस्थापितान् ॥
तेषूपपादनापेक्षान् पक्षान् प्रायो यथामति ।
युक्त्यापपादयन्नेव लिखाम्यनतिविसरं ॥
तत्र तावदात्मा वा अरे द्रष्टव्यः श्रोतव्य इत्यधीतसाङ्गसाध्यायस्य वेदान्तेरापात-
प्रतिपन्ने ब्रह्मणि समुदितजिज्ञासस्य इत्यादि ।

End.

निरतिशयानन्दस्फुरणसम्बन्धिनसं + बन्धपरमेश्वरभावापत्तिरादर्शयेति विद्व-
मिति ।

विद्वद्गुरोर्विहितविश्वजिदध्वरस्य श्रीसर्वतोमुखसहाव्रतयाजिस्त्रुनेः ।

श्रीरङ्गराजमखिनः श्रितचन्द्रमौलोरण्यदीक्षित इति प्रथितस्तनूजः ॥

तन्त्राण्यधीत्य सकलानि सदावदातव्याख्यानकौशलकलाविशदीकृतानि ।

आत्मायमूलमनुबध्य च सम्प्रदायसिद्धान्तभेदलवसङ्ग्रहमित्यकापीत् ॥

Colophon. इति शास्त्रसिद्धान्तलेखसङ्ग्रहे चतुर्थः परिच्छेदः । संवत् १७१९ । चैत्रशुद्धिः ।

(मध्ये खण्डितमिदं)

विषयः । निखिलवेदान्तप्रकरणानां सिद्धान्तसारं सङ्कलय्य निर्मितोऽयं ग्रन्थः । तत्र
१ प्रथमपरिच्छेदे ।—“आत्मा वा अरे द्रष्टव्यः श्रोतव्यः” इत्यत्र प्रतीयमानो विधिः
किं विध इति विवेचनं । अपूर्वविधिलक्षणं । नियमविधिलक्षणं । परिसङ्ख्या-
लक्षणं । आत्मा वा अरे इत्यत्र अयमपूर्वविधिरिति भाष्यानुसारिणं मतकथनं ।
नियमविधिरयमिति सङ्क्षेपशारीरकानुसारिण इति तन्मतोपपादनं । परि-
सङ्ख्याविधिरयमिति वार्तिकानुसारिणं नयप्रदर्शनं । नात्र त्रिविधस्यापि विधेः
सम्भवः किन्तु कर्मकाण्डविचारवद् ब्रह्मकाण्डविचारोऽपि अध्ययनविधिमूल इति
वाचस्पतिमिश्रानुयायिनां मतकथनं । जगज्जन्मस्थितिलयकारणत्वरूपं ब्रह्मणो
लक्षणत्रयमिति कौमुदीकारमतकीर्तनं । एकमेव लक्षणमिदमभिन्ननिमित्तोपा-
दानतया अद्वितीयं ब्रह्म उपलक्ष्यतीत्यन्यमतप्रदर्शनं । परिणामस्वरूपकथनं ।
विवर्तस्वरूपकथनं । शुद्धं ब्रह्मैव जगदुपादानमिति सङ्क्षेपशारीरकमतानुया-
यिनां नयप्रदर्शनं । सर्वज्ञत्वादिविशिष्टं सायांश्वलमीश्वररूपमेव ब्रह्म उपादान-
मिति विवरणानुसारिणं मतकथनं । सायाऽविद्ययोर्भेदवादिमतनिरूपणं । तयो-
रभेदवादिनां नयकथनं । जीवोपादानवादकथनं । पदार्थतत्त्वनिर्णयकार-
मतानुसारेण सायोपादानत्ववादखण्डनं । विवर्तपरिणामोपादानद्वयसाधारण-
मन्यद् ब्रह्मलक्षणमिति केषाञ्चिन्मतकथनं । उपादानत्वलक्षणं । जीवाश्रितसाया-
विषयीकृतं ब्रह्म सत एव जायाश्रयप्रपञ्चाकारेण विवर्तमानतया उपादानमिति
वाचस्पतिमिश्रमतकीर्तनं । सायाशक्तिरेव उपादानं न ब्रह्मेति मुक्तावलीकारमत-
कथनं । ईश्वरलक्षणं । जीवलक्षणं । अत्र प्रकटार्थविवरणकारमतं । तत्त्वविवेक-
कारमतं । सङ्क्षेपशारीरकमतकथनं । विद्यारण्यादीनां मतकीर्तनं । विश्व-
तैजसप्राज्ञादीनां लक्षणकथनं । शङ्करमतेन जीवेश्वरलक्षणनिरूपणं । प्रतिविम्बे-
श्वरवादिनां मतेन पारमार्थिक-व्यावहारिक-प्रातिभासिकभेदात् जीवस्य चैविध्य-
मुक्त्वा तत्तल्लक्षणकथनं । विम्बप्रतिविम्बभावेन जीवेश्वरयोर्विभाग इति विवरणानु-

विषयः । सारिणां सिद्धान्तनिरूपणं । अन्येषां मतेन विश्वादिवादखण्डनपूर्वकमवच्छेदवादसं-
स्थापनं । न प्रतिविम्बो नाप्यवच्छेदो जीवः, किन्तु कौन्तेयस्यैव राघेयत्ववद्विद्यतस्य
ब्रह्मण एव अविद्यया जीवभाव इति केषाञ्चिन्मतकथनं । एकजीववादकथनं ।
अत्र वाचस्पतिमिश्रतत्त्वकारादीनां मतकथनं । नानाजीववादकथनं । कर्तृत्व-
स्वरूपनिरूपणं । ईश्वरस्य सर्वज्ञत्वसंस्थापनं । अन्तःकरणोपाधिकलेन जीवस्य
परिच्छिन्नत्वमिति केषाञ्चिन्मतकथनं । जीवस्य किञ्चिज्ज्ञलोपपादनं । आव-
रणविक्षेपशक्तिनिरूपणं । अज्ञानस्वरूपकथनं । अत्र न्यायचन्द्रिकाकारादीनां
मतकथनं । जीवात्मपरमात्मनोः सात्त्विकविवेचनं । अन्तःकरणवृत्तिनिरूपणं ।
अध्यासादिस्वरूपविमर्शनं । द्रव्यादिप्रत्यक्षे कारणकथनं । अपरोक्षज्ञानस्वरूपनिरू-
पणं । अत्र नानाविधमतकथनं । जीवब्रह्मणोरभेदकथनं ।

२-ये परिच्छेदे ।—अद्वितीये ब्रह्मणि वेदान्तानां समन्वयकथनं । प्रपञ्चस्य सत्या-
सत्यत्वनिरूपणप्रसङ्गेन विविधवादकीर्तनं । (यजमानः प्रस्तरः) इत्यादौ शास्त्रदीपि-
कान्यायरत्नमालादीनां सिद्धान्तकथनं । घटादिप्रत्यक्षे न्यायसुधाकारादीनां नय-
कथनं । आकाशे नीलसन्धान्तिकारणकथनं । प्रत्यक्षात् श्रुतेः प्राधान्ये भासती-
विवरण-वार्त्तिकादीनां मतोपन्यासः । प्रपञ्चस्य असत्त्वस्थापनपुरःसरमसत्त्वलक्षण-
कथनं । ब्रह्मणि पारमार्थिकसत्यत्वं प्रपञ्चे तु आवहारिकसत्यत्वमित्यादि केषाञ्चिन्मतं
तत्कथनं । प्रतिविम्बमित्यात्मभ्युपगच्छतां त्रिविधजीववादिनां विद्यारण्यगुरुप्रभृ-
तीनां मतकीर्तनं । प्रतिविम्बस्वरूपच्छायाया द्रव्यान्तरत्वशङ्कानिरसनं । अज्ञान-
विक्षेपशक्तिं विहाय आवरणशक्त्यंशमात्रनिवर्त्तकत्वं ज्ञानस्य न स्वाभाविकमित्यन्य-
मतकथनं । स्वप्ने ज्ञानस्य सूक्ष्मशरीरावयवभूतसूक्ष्मेन्द्रियसन्निकर्षजन्यत्वमिति
केषाञ्चिन्मतकथनपूर्वकं तत्खण्डनं । दृष्टेर्दृष्टिवादत्वमिति केषाञ्चिदाचार्याणां
मतकथनं । दृष्टिदृष्टिवादे दृष्टिदृष्टिवादे च चित्तसुखाचार्य-रामादृशाचार्य-
प्रभृतीनां मतकथनं । अद्वैतदीपिकानुसारेण मिथ्यात्वलक्षणकीर्तनं । उपाधि-
स्वरूपकथनं । आत्मनोऽणुपरिमाणवत्त्ववादखण्डनपूर्वकं विभुत्वसंस्थापनं ।

३-ये परिच्छेदे ।—कर्मणां ब्रह्मप्राप्तिहेतुत्ववादखण्डनपूर्वकं विद्यायास्तत्प्राप्तिहेतु-
त्वसंस्थापनं । अत्र भासतीकारविवरणकारादीनां मतकथनं । कर्मणां चित्तशुद्धि-
द्वारा विद्योपयोगित्वकथनं । शूद्रस्यापि विद्यार्थं कर्माधिकारनिरूपणं । केषा-
ञ्चिन्मतेन क्षत्रियवैश्वयोरपि ब्राह्मणवत् सञ्ज्ञासाधिकारनिरूपणं । ब्रह्मसंस्थस्यैव
श्रवणादिषु मुख्यः अधिकार इति केषाञ्चिन्मतकथनं । अत्र नानाविधमतोपन्यासः ।
निर्गुणस्य ब्रह्मण उपसर्गना नास्तीति शङ्कानिरसनं । ब्रह्मसाक्षात्कारे नानाविध-
मतकथनं । जीववृत्तिनिरूपणं । अत्र नानाविधमतकथनं ।

५-र्थं परिच्छेदे ।—अविद्यालेशानुष्टया जीवन्मुक्तिरिति सति सिद्धान्ते तदविद्या-
लेशस्वरूपनिरूपणं । अत्र विविधवादकथनं । अपवर्गकारणादिनिरूपणप्रसङ्गेन
नानासतकथनं । मुक्तस्य ईश्वरभावापत्तिकथनं । अत्र नानाविधमतकीर्तनं ।

No. 1574. बौधायनचातुर्मास्यसूत्रं ।

Substance, country-made paper, $8\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Folia, 14. Lines, 12 on a page. Extent, 300 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Baudhāyana-chāturmāsya Sūtra. The aphorisms of Bodhāyana on the Quadrimensial rite, being a part of the author's Kalpa Sūtra.

Beginning. ॐ वैश्वदेवहविर्भिर्देव्यमाणे भवति फाल्गुन्यां वा चैत्र्यां वा पौर्णमास्यां
नक्षत्रप्रयोग इत्येक आज्ञाद्दगयन आपूर्यमानपक्षस्य पुण्याहे प्रयुज्जीतेति ।

End. हवींऽधनुवत्सरीणां खस्तिमाशस इत्याशसे ।

Colophon. इति बौधायनीयचातुर्मास्यसूत्रं सम्पूर्णं ।

विषयः । चातुर्मास्ययागप्रकरणं ।

No. 1575. निविदप्रउगाध्यायौ ।

Substance, country-made paper, $10 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 8. Lines, 10 on a page. Extent, 135 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1814. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Nivid and Prayūga. The initials of the Nivid and Prayūga mantras.

Beginning. निविदाध्यायः । अग्निर्देवेदः । अग्निः सुसमिन् । होता देवदतः । होता
मनुदतः (?) । ब्रणीर्यज्ञानां ।

End. विश्व आसोमपीतयः । वाचमहं देवीं वाचास्मिन् यज्ञे सुपेशसा । सरती
हवामहे ।

Colophon. इति प्रउगाध्यायः ॥

विषयः । निविदप्रउगकर्मकथनम् ।

No. 1576. आश्वलायनीयं प्रायश्चित्तं ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 10. Lines, 12 on a page. Extent, 285 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

As'valáyana's Práyas'chitta. An exposition of As'valáyana's chapter on expiations for errors and accidents occurring in course of performing Vedic rites. The codex is incomplete and the author's name cannot be made out.

Beginning. अथाश्वलायनीये । आश्वनीये विद्यमाने यदि गार्हपत्योऽनुगच्छेत् । अवज्ञानेभ्यो
मन्यनं कृत्वा श्वनीयोऽनुगमयितव्यः ।

End. इति सिद्धान्तभाष्ये । ऋत्विजानेक इति सूत्रात् । प्रपञ्चितमिति दिक् ।

Colophon. (परिसमाप्तिवाक्याभावात् खण्डितमिति भाति ।)

विषयः । वैदिककर्मणामङ्गवैकल्ये तत्र कर्तव्यप्रायश्चित्तविशेषाः ।

No. 1577. मीमांसावार्तिकं ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 113. Lines, 6—9—10 on a page. Extent, 2,475 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Mīmāṃsā-vārtika. A commentary on the Mīmāṃsā aphorisms of Jaimini. By Kumārila Bhaṭṭa. The MS. is incomplete ; the work is in course of publication in the Bibliotheca Indica. Hall's *Contributions*, p. 170.

Beginning. द्रव्यसंस्कारकर्मसु परार्थत्वात् फलश्रुतिरर्थवादः । अपायश्लोकार्थिन उपायम-
न्विच्छतः परमथीलमुपायत्वेन विधीयते ।

End. अपि च गुणवचनोऽयं स यदा द्रव्ये उपसर्जनीभूतः तदा द्रव्यस्य यत्किञ्चसद्गु-
णतज्जभते । इह (खण्डितं)

विषयः । मीमांसासूत्रत्रयाख्यानं । अत्र चतुर्थाध्यायद्वितीयपादावधि दशमाध्यायकतिपय-
पर्यन्तं वर्तते ।

No. 1578. नाममाला, वा शीघ्रबोधिनी ।

Substance, country-made paper, 10 × 5 inches. Folia, 19. Lines, 12 on a page. Extent, 472 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old, decayed. Verse. Correct.

Námamálá alias *S'ighrabodhiní*. A metrical Lexicon in four parts. By Pundaríka Viṭṭhala, of the Kármáṭha (?) caste. The first part gives the names of the different parts of the body, and also of all things and attributes of women; the second, inanimate objects, mountains, trees, &c.; the third is devoted to celestial objects; and the fourth to words of several meanings, synonyms, prepositions, names of arts, sciences, &c.

Beginning. गणेशं भारतीं नवा श्रीमद्विहङ्गरिणा ।

शीघ्रबोधिनीका नाम क्रियते नाममालिका ॥

चतुःकाण्डमिता रम्या षष्ट्या सच्चतुःशती ।

कवेः शीघ्रकवित्वाय त्र्योर्बुद्धिसम्बद्धये ॥

देहं तत्सकलाङ्गानि नारीणां जातिभेदकाः ।

सौन्दर्यं वस्त्रमाकल्पदावभावसदादिकाः ॥

End.

इत्येवं बालबोधार्थं किञ्चित् किञ्चित् प्रकाशितं ।

किन्तुचादृष्टमन्यत्र दृश्यतां सादनेोत्तमैः ॥

यावद्वरिकायावाणी सिन्धुरिन्दुरवी दिशः ।

भूमौ तिष्ठतु नावत्तु नाममालापि वैडली ॥

Colophon.

इति श्रीकामाटजातीयपुण्डरीकविहङ्गललितौ शीघ्रबोधिनीनाममालायामनेकार्थ-
काण्डश्चतुर्थः । समाप्तेयं शीघ्रबोधिनी नाममाला ।

विषयः ।

१-प्रथमे षट्कारकाण्डे,—नारीनां देहसौन्दर्यवैश्रवावभावादीनां नामकथनं ।

२-ये राजकाण्डे,—भू-गिरि-वृक्षसङ्ग्रामादीनां नामकथनं ।

३-ये दैवकाण्डे,—आकाशपूर्णमादिनराविस्मर्गसुरादीनां नामकीर्तनं ।

४-र्थे नानार्थकाण्डे,—नानार्थशब्दकथनं । अथयानामर्थकथनं । चतुर्दशवि-
द्याचतुःषष्टिकलादीनां नामकथनञ्च ।

No. 1579. लेशसङ्ग्रहः, वा मीमांसालेशसङ्ग्रहः ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 40. Lines, 9 on a page. Extent, 1,175 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, very decayed. Prose. Correct.

Mīmāṃsā-leś'a-saṅgraha alias *Leś'a-saṅgraha*. A commentary on the *S'āstra-siddhānta-leś'a* of Apya Dīkshita. By Dharmaya Dīkshita, a disciple of the author. Mr. Hall notices a commentary on the text by Achyuta Krishṇānanda Tīrtha, disciple of Svayamprakāśa Sarasvatī, (*Contributions*, p. 153,) and a third has been described under No. 60 (vol. I, p. 35). The text occurs under No. 1573.

Beginning. उपासकानामचिराद् वाञ्छितार्थप्रदायिने ।

दृष्टये वाङ्मनःकार्यैर्ममः साम्प्रतिवाय च ॥
गुरुमध्यययज्ज्वा नला धर्मयदीक्षितः ।
तद्वचःख्यापितार्थेषु तनुते लेशसङ्ग्रहं ॥
यज्ञादिकर्मभिर्नित्यैः शुद्धान्तःकरणे द्विजः ।
जिज्ञासते तां विश्वेश्वरत्वदाभोजचिन्तकः ॥
ननु यज्ञादिकर्मणां स्वर्गादिसाधनानां ।

End. सूत्रार्थैः सर्वैःपि विषयवाक्येऽस्मिन् निबद्ध एव । तथा हि, —————

Colophon. इतः परं लिप्यभावात् परिसमाप्तिवाक्यं नास्ति ।

विषयः । अययदीक्षितकृतशालसिद्धान्तलेशसङ्ग्रहाभिधानग्रन्थस्य व्याख्यानं ।

No. 1580. प्रायश्चित्तसङ्क्षेपः ।

Substance, palm-leaf, $14\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Folia, 36. Lines, 4 on a page. Extent, 522 ślokaś. Character, Bengali. Date, Sk. 1611. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Prāyas'chitta-saṅkshēpa. A summary of the rules on expiations for sins of all kinds. By Chintāmaṇi Nyāyālaṅkāra Bhaṭṭāchārya.

Beginning. अथ प्रायश्चित्तव्यवस्था । तत्रादौ प्रायश्चित्तलक्षणं । तथा च हारीतः, —

प्रयतलाद्वापचित्तसम्भं नाशयतीति प्रायश्चित्तं ।

- End. बालाद्भोजनविषयं आमान्नविषयं वा—इति शूलपाणिः ।
- Colophon. इति गौडदेशनिवासित्रीचिन्तामणिन्यायालङ्कारभट्टाचार्यकृतौ प्रायश्चित्त-
सङ्क्षेपः समाप्तः । शकाब्दाः १६११ ।
- विषयः । प्रायश्चित्तलक्षणं । अतिपातकमहापातकानुपातकोपपातकनिरूपणं । एषां प्रा-
यश्चित्तकथनञ्च । पतितसंसर्गप्रायश्चित्तं । गोवधप्रायश्चित्तं । बाह्यादिभेदेन
प्रायश्चित्तव्यवस्थानिरूपणं । ज्ञानकृतादिनिरूपणं । ब्राह्मणस्वामिकादिगोवध-
प्रायश्चित्तं । एकहायन्यादिगोवधप्रायश्चित्तं । रोषादिनिमित्तकगोवधप्रायश्चित्तं ।
अस्त्रिभङ्गादिप्रायश्चित्तं । अपालनादिनिमित्तगोवधप्रायश्चित्तं । गोवधापवादः ।
क्षत्रियादिवधप्रायश्चित्तं । स्त्रीवधप्रायश्चित्तं । गर्भवधप्रायश्चित्तं । माज्जोरवधप्राय-
श्चित्तं । मत्स्यादिवधप्रायश्चित्तं । मण्डपोद्यानादिभङ्गप्रायश्चित्तं । देवागारादि-
भेदेन प्रायश्चित्तं । अभिचारप्रायश्चित्तं । अभक्ष्यभक्षणप्रायश्चित्तं । शूद्रान्नभक्षण-
प्रायश्चित्तं । चर्वितताम्बूलादिभक्षणप्रायश्चित्तम् ।

No. 1581. विश्वप्रकाशः ।

Substance, country-made paper, 9 × 3½ inches. Folia, 133. Lines, 8 on a page. Extent, 2,112 ślokaś. Character, Nāgara. Date, Sk. 1619. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Viś'vapraśāś'a. A dictionary of the Sanskrit language. By Ma-
hes'vara. The author is best known by his title of Rājās'ekhara.
Vide Wilson's Miscellaneous Essays, III.

Beginning. सुवीमहि महत्केशमोहान्तकमिषग्वरं ।

चैधातुकनिदानञ्च सर्वज्ञं दुःखहायने ॥

कलाविलासान्मकरन्दविन्दुमुद्राविनिन्द्रे हृदयारविन्दे ।

या कल्पयन्ती रमते कवीनां देवी नमस्यामि सरस्वतीं तां ॥

कवीन्द्रकुमुदानन्दकुन्दे + ससुधाकरं ।

वाचस्पतिमतिस्पर्द्धिंशुषीचन्द्रकोज्ज्वलं ॥

क्षुभ्यत्क्षीराब्धिकलोलमालोल्लासियशःश्रियं ।

गुरुं वन्दे जगद्वन्द्यं गुणरत्नैकरोद्धणं ॥

श्रीसारसाकन्दपतेरनवयवियवि + तरङ्गपदमययमेव विभक्त ।

यश्चन्द्रचारचरितो हरिचन्द्रनामा खयाल्यया चरकतन्त्रमलङ्कार ॥

आसीदसीमवसुधाधिपवन्दनीये तस्यान्वये सकलवैद्यकुलावतंसः ।
 शकस्य द(?) + इव गाधिपुराधिपस्य श्रीकृष्ण इत्यमलकीर्तिलतावितानः ॥
 सङ्कल्पसङ्ग + + + + + जल्पकल्पानलाकुलितवादिंसच्चसिन्धुः ।
 तर्कत्रयविनयनस्तनयो यदीयो दामोदरः समभवद्विषजां वरेण्यः ॥
 तस्याभवत् स्तुनुरदारवाचो वाचस्पतिश्रीललनाविलासी ।
 सद्दन्त्यविद्यानलिनीदिनेशः श्रीमहेशः संत्कुसुदाकरेन्दुः ॥
 यद्भ्रातृजः सकलवैद्यकतत्त्वरत्नकरश्चियमवाप्य च केशवोऽभूत् ।
 कीर्त्तिर्निकेतनमनिन्द्यपदप्रमाणवाक्यप्रपञ्चरचनाचतुराननश्रीः ॥
 कृष्णस्य तस्य च सुतः स्मितपुण्डरीक + + तपत्रपरभागयशःपताकः ।
 श्रीब्रह्म इत्य + + + मुखारविन्दसोलासलासितरसार्द्रसरस्वतीकः ॥
 तस्यात्मजः सरसकैरवकान्तकीर्त्तिः श्रीमन्महेश्वर इति प्रथितः कवीन्द्रः ।
 निःशेषवाङ्मयमहार्णवपारदश्चा शब्दागमाम्बुसङ्घषण्डरविर्बभूव ॥
 यः साहसार्कचरितादिमहाप्रबन्धनिर्माणनैपुण्यगुणागतगौरवश्रीः ।
 यो वैद्यकवयसरोजसरोजवन्द्यः सताञ्च कविकैरवकाननेन्दुः ॥
 इयं कृतिस्तस्य महेश्वरस्य वैदग्ध्यसिन्धोः पुरुषोत्तमानां ।
 देदीप्यतां हृत्कमलेषु नित्यमाकल्पमाकल्पितकौस्तुभश्रीः ॥
 लब्धैः कथञ्चिदभिजातसुवर्णकारैः + + न केशशतरत्नविश्वरत्नः ।
 विश्वप्रकाश इति काञ्चनबन्धुशोभां विभक्त्याच घटितो मुखखण्ड एषः ॥
 — — — — —

भोगीन्द्रकात्यायनसाहसार्कवाचस्पतिव्याङ्गिपुरःसराणां ।

स विश्वरूपामरमङ्गलानां शुभाङ्गवोपालितभाण्डरीणां ॥

कोशावकाशात् प्रकटप्रभावः सन्भावितानर्थगुणः स एषः ।

सम्पादयन्नेति वाङ्मितार्थान् कथं न चिन्तामणीनां कवीनां ॥

End.

एतादृ + कृतधियः कृतकृत्यभावमापादयन्तु सद्यं मदयन्तु चेतः ।

नित्यं महेश्वरकवेः परिभावयन्तो वाचः परो + निरमादि(?) भवन्तु लोके ॥

Colophon.

इति श्रीकमलवैद्यराजशेखरस्य कविराजपरमेश्वरस्य गद्यपद्यविद्यानिधेः श्रीम-
 न्महेश्वरस्य कृते(तौ) विश्वप्रकाशे अभिधानरत्ने द्वितीयः परिच्छेदः समाप्तः ।

ग्रन्थसङ्ख्या १२४० । शके १६१९ पौष ।

विषयः ।

नानार्थशब्दनिरूपणं ।

No. 1582. *सूर्यार्घ्यदानप्रयोगः* ।

Substance, country-made paper, $10 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 11. Lines, 7—8 on a page. Extent, 125 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sk. 1630. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Sūryārghyadāna-prayoga. A manual for performing the rite of offering an arghya to the sun. By Vaidyanātha. A work of this name has been noticed under No. 21 (*ante* I, p. 14), but it is by a different author.

Beginning. अथ दत्तार्घ्यदानप्रयोगः । देशकालौ सङ्कीर्णं ममानुकरोगस्य समूलनाशद्वारा
चिप्रारोग्यप्राप्तये दत्तकल्पोक्तप्रकारेण दत्तस्य न्यासपूर्वकं (इत्यादिः)

End. त्वारोग्यधै(?)विचिकीर्षितस्य सूर्यार्घ्यदानस्य शुभं प्रयोगं ।

दैकिरि(?)मूलवचोऽनुरूपं श्रीवैद्यनाथो रचयाम्बकार ॥

खवन्निषड्भूयुतशकाले १६२० आषाढमासे नवमीदिने च ।

अनन्तरायां शिवराजधान्यां भागीरथीनिरपविचितायाम् ॥

विषयः । सूर्यार्घ्यदानविधिः ।

No. 1583. *भाट्टदीपिका* ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 74. Lines, 9—10—11—12 on a page. Extent, 1,628 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Bhāṭṭa-dīpikā. A commentary on the aphorisms of the Mīmāṃsā doctrine. By Khaṇḍa Deva. The MS. is limited to the 9th book. According to Mr. Hall, the work begins with the second quarter of the first book. *Contributions*, p. 179.

Beginning. ऊच्यतः क्रतुर्थः । एवं सिद्धे शेषि(?) निरूपिते शेषले प्रयोजनं निरूपितप्रयो-
ज्यत्वमिह निरूप्यते ।

End. आद्यद्रव्यकमनुषत्तपत्नीवदेवत्यसुपांशुयागप्रकृतिकं । शेषसङ्ख्याशब्दे तु पूर्वस्य
कर्मणः समाप्तप्रायतया कथञ्चिदनुवादाविति सिद्धस्तिविधौ ऊहः ।

Colophon. इति श्रीखण्डदेवकृतौ भाट्टदीपिकायां नवमस्य चतुर्थः ।

साक्षाद्ब्रह्मद्वयं(?) क्षिप्तं(?) कृततपसाराध्यनारायणः सन्
 योऽसौ सोऽन्नदेवः स्वयमजनि महारुद्रदेवात्मकः सन् ।
 भूत्वा श्रीखण्डदेवः स जगति विदुषां वेदशास्त्रार्थतत्त्वं
 व्याख्याय ब्रह्मभावं निरूपयित्वा श्रीधरेन्द्रो जगाम ॥
 (श्रीहृसिंहाश्रमकृतं पद्यमिदं । ग्रन्थकारविषयं)

विषयः । भट्टकृतमीमांसादर्शनस्य नवमाध्यायस्य व्याख्यानं ।

No. 1584. श्रुतिसारसमुद्धरणं ।

Substance, country-made paper, 10 × 4½ inches. Folia, 16. Lines, 9 on a page. Extent, 360 ślokaś. Character, Nāgara. Date, SM. 1931. Place of deposit, Monastery of Dandis at Siūḍi, District Vīrubhuma. Appearance, new. Verse. Generally correct.

S'mitisāra-samudharana. A disquisition on the Vedāntic doctrine of aduality, in course of which the Vais'eśhika and other doctrines are refuted. By Toṭaka Achārya.

Beginning. चैलोक्यनाथहरिमीशमदारसत्त्वं शक्तेस्तनूजतनयं परमेशिकल्पम् ।
 जीमूतमुक्तविमलाम्बरचारुवर्णं वासिष्ठमुग्रतपसं प्रणतोऽस्मि नित्यम् ॥
 सकलं मनसा क्रियया जनितं समवेक्ष्य विनाशितया तु जगत् ।
 निरविद्यत कश्चिदतो निखिलादविनाशिकृतेन न लभ्यमिति ॥

End. भूः पादौ यस्य खद्योदरमसुरनिलसन्द्रस्यैर्वा च नेत्रे
 कर्णावाग्नाः शिरो द्यौर्मुखमपि दहनो यस्य वास्तवमन्त्रिः ।
 अन्तःस्थं यस्य विश्वं सुरनरखगगेभोगिगन्धर्वदैत्यै-
 श्चित्रं रंरम्यते तं त्रिभुवनवपुषं विष्णुमीशं नतोऽस्मि ॥

Colophon. इति श्रीमद्भगवत्पूज्यपादशिष्यश्रीतोडकाचार्यविरचितं श्रुतिसारसमुद्धरणप्रक-
 रणं समाप्तं । संवत् १९२१ । आषाढशुद्धि ।

विषयः । निर्व्वेदादनन्तरं गुरुपसदनप्रकारकीर्तनं । आत्मनो निर्गुणलव्यवस्थापनं । तच्च
 वैशेषिकादिमतखण्डनं । जगतोऽनित्यलव्यवस्थापनं । आत्माकाशयोः संयोग-
 सम्बन्धेन देहघटादौ स्थितिरिति कणभवाक्षपादमतखण्डनं । आकाशस्य
 नित्यलवाद्खण्डनं । जगत्सृष्टिरूपं । तत्त्वमसिवाक्यार्थनिरूपणं । साङ्ग-
 मतखण्डनं । जीवात्मस्वरूपनिरूपणं । मनसो नित्यलवाद्खण्डनं । परमात्म-
 जीवात्मनोरभेदनिरूपणं । ब्रह्मस्वरूपादिनिर्णयश्च ।

No. 1585. तत्त्वसारः ।

Substance, country-made paper, 6 × 3 inches. Folia, 32. Lines, 5 on a page. Extent, 193 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Monastery of Dandis at Siūḍi, District Vīrubhuma. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Tattva-sāra. An epitome of the Vedānta doctrine. By Saṅkara Āchārya. It is different from the work of this name noticed on page 90, of vol. I.

Beginning. ॐ नत्वा दत्तात्रेयनिर्व्याणं पूर्णानन्दं निरञ्जनं ।

यस्य विज्ञानमात्रेण जीवः शिवत्वमाप्नुयात् ॥

दत्तपादप्रसादेन ज्ञानभानुः प्रकाशितः ।

नाशितं तिमिराज्ञानं स्वात्मज्ञानञ्च दर्शितं ॥

देहाभिमानं निर्मुच्य नामरूपादिवर्णकं ।

ब्रह्मानन्दस्य सम्यायः सच्चिदानन्दलक्षणः ॥

End.

अस्य ग्रन्थस्य व्याख्यानं हृदि यस्य स्थिरं भवेत् ।

बहुजन्मनोऽन्यकारो नश्यते निशि चन्द्रमाः । हरिः । ॐ तत्सत् ।

Colophon. इति श्रीमच्छङ्कराचार्यविरचितं तत्त्वसारवेदान्तप्रकरणं समाप्तं ।

विषयः ।

मोक्षोपायकथनं । जगतो ब्रह्माकारत्वं । ब्रह्मचर्याभ्यर्हितत्वकथनं । कुटीचर-
कृत्यनिरूपणं । योगाभ्यासफलकथनं । आत्मस्वरूपकथनं । बोधोपायकीर्तनं ।
एकजीववादः । ब्रह्मस्वरूपनिरूपणं । योगिदण्डिप्रभृतिशतं कर्मणां हेतुल-
निरूपणं । अभेदज्ञानप्रशंसा । वैराग्यादिसाधनचतुष्टयनिरूपणं । परापश्य-
न्यादिचतुर्विधवाक्साधनलक्षणादिकं । सात्विकमन्त्रनिरूपणं । साङ्ख्य-पात-
ञ्जल-न्याय-मीमांसा-शैवादिशास्त्रनिन्दा । जीवन्मुक्तिस्वरूपकीर्तनं । योगस्य
उच्चत्वेन निरूपणं । सर्वत्र ब्रह्मदृष्टिकर्तव्यता ।

No. 1586. तन्त्ररत्नटीका ।

Substance, country-made paper, 10½ × 4½ inches. Folia, 47. Lines, 4—8 on a page. Extent, 1,344 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Tantrarātna-tīkā. A Scholia on the Tantrarātna, a commentary by Kumārila Bhaṭṭa on a portion of the Mīmāṃsā aphorisms of Jaimini. The MS. is defective and the author's name is not apparent. The Tantrarātna has been noticed under No. 240. Hall's *Contributions*, p. 170.

Beginning. अथातः क्रतुर्थपुरुषार्थयोर्जिज्ञासा । पूर्वाध्याये शेषपर्यायमैदमर्थमेव चिन्तित-
मिह ।

End. तस्मात् सखहर्भावमानः । तस्य च भावमानस्य च करणे नि (इत्यतः खण्डितं)
विषयः । मीमांसान्तकतन्त्ररत्नस्य चतुर्थपादस्य व्याख्यानं ।

No. 1587. अनेकार्थसङ्ग्रहः ।

Substance, country-made paper, 10 × 3½ inches. Folia, 95. Lines, 10 on a page. Extent, 1,996 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Anekārtha-saṅgraha. A dictionary of Sanskrit synonyms. By Hemachandra Acharya. The words are classed according to the number of vowels in each. Wilson's *Essays*, III.

Beginning. नत्वा हरिं कृतैकार्थशब्दशब्दो ह सङ्ग्रहः ।

एकसरादिषट्काण्डा(?) कुर्वेऽनेकार्थसङ्ग्रहं ॥ १ ॥

अकारादिक्रमोऽवादौ ककारादिक्रमोऽन्ततः ।

उद्देशवचनं पूर्वं पश्चादर्थप्रकाशनम् ॥

(अव्ययकाण्डस्य आदौ खण्डितं ।)

End. सुवहसु सम्यग्वहे सुवहो मल्लकीदुमे ।

रास्त्राशेषालिकागोघापटोलीपणिकासु च ॥ ८०७ ॥

Colophon. इत्याचार्यहेमचन्द्रविरचितेऽनेकार्थसङ्ग्रहे त्रिस्रकाण्डः समाप्तः ।

विषयः । अकारादिक्रमोऽनेकार्थशब्दकथनं ।

No. 1588. ऋक्सङ्ख्यापरिशिष्टं ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folium, 1. Lines, 14. Extent, 14 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Rik-saṅkhyā-pariśiṣṭa. An Index to the verses of the Rik Saṅhitā used by persons belonging to the Kauthumi S'ákhā. Anonymous.

Beginning. शतद्वयं तथैकोनं गायत्रं परिकीर्तितं ।

अनुष्टुप् पञ्चपञ्चाशत्यक्षपठितयोष्णिहं ॥

End. नवशतसहस्रैकं त्रिंशत्सहस्राधिकं तथा ।

कौथुमानाम्बचां सम्यक् सङ्ख्यासाङ्गमनीषिणः ॥

Colophon. इति ऋक्सङ्ख्यापरिशिष्टं समाप्तम् ।

विषयः । कौथुमीशाखीयानाम्बचां सङ्ख्याकथनं ।

No. 1589. सोमोत्पत्तिः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 2. Lines, 11 on a page. Extent, 28 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Somotpatti. A legend on the origin of the Soma creeper, related by Gárgya in response to a question of Bhágurī. From its style the work appears to be an extract from some Purāṇa or Tantra, but there is nothing in the codex to indicate from which.

Beginning. अग्निहोत्रकृतासीनं गार्ग्यं ब्रह्मं मद्यामुनिं ।

विनयेनोपसङ्क्रम्य भागुरिः परिप्रच्छति ॥ १ ॥

कथं सोमसमुत्पत्तिः कथं वा क्षीयते पुनः ।

केनार्यं कः समुत्थानं केन हृष्टिस् ब्रूहि माम् ॥ २ ॥

End. य इमाञ्च सोमोत्पत्तिं पर्वकाले सदा पठेत् ।

सर्वपापविशुद्धात्मा सोमलोकं स गच्छति ॥ २५ ॥

विषयः । सोमलोत्पत्तिकथनं ।

No. 1590. महानाम्नीपरिशिष्टं ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{4} \times 4$ inches. Folium, 1. Lines, 10. Extent, 11 s'lokas. Character, Nágara. Date, SM. 1666. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Mahánámni-parísishṭa. An index to the *Mahánámni*—one of the *Sáma Sañhitás*. Anonymous.

Beginning. महानाम्नाख्योदशपदास्तुद्देशोत्तमास्त्रासां विवेकः ।

End. शक्राख्येव चीणि पराणि पदान्धासो शक्रोऽष्टाक्षरः ॥ १ ॥

Colophon. इति महानाम्नीपरिशिष्टं ।

विषयः । महानाम्नीपदविवेकः ।

No. 1591. धातुलक्षणं ।

Substance, country-made paper, $10 \times 4\frac{1}{4}$ inches. Folia, 2. Lines, 10—11 on a page. Extent, 29 s'lokas. Character, Nágara. Date, SM. 1692. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Dhātu-lakṣhaṇa. A summary of Vedic roots. Anonymous.

Beginning. खरश्च । न विशन्ति सत्याः । इत्येवं सर्वत्र । अत एषु कोऽधिकारी । सृचां(?)

End. गृह्णाति सर्वं दृच्छा । ज्वसङ्काप्तेऽपि । विना प्रयुक्ते । सिमाः पवखाद ।

Colophon. इति धातुलक्षणं समाप्तिमगमत् ।

विषयः । वेदप्रसिद्धकतिपयधातुलक्षणं ।

No. 1592. व्यूहनवरात्रः ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 24. Lines, 10 on a page. Extent, 460 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Vyūha-navarātra. A guide to the performance of the Vedic rite called *Vyūha-navarātra*. Anonymous.

Beginning. अथ सोमयोगः । अग्नेलेजमेन्द्रस्येन्द्रियेण स्वर्यस्य वर्चसा दृढस्यतिस्त्वा युनक्तु
देवेभ्यः प्राणायाम्यग्निर्युनक्तु तपसा सोमं यज्ञाय बोढवे दधालिन्द्र इन्द्रियं
सत्याः कामा यजमानस्य सन्तु ।

End. त्रयी विद्या हिंकार इति रक्षसब्राह्मणं । प्राणः प्रस्तावस्येत्यादिः । सुतस्येति
यजमानवचनं । इत्युक्त्यानि ।

Colophon. इति नवमसहस्रः समाप्तः । इति बृहन्नवरात्रः ॥

विषयः । बृहन्नवरात्रविधानं । तत्र तत्र सोमादियोजनञ्च ।

No. 1593. प्रवर्तकज्ञाननिरूपणं ।

Substance, country-made paper, 11 × 5 inches. Folia, 32. Lines, 9 on a page. Extent, 558 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Pravartaka-jñāna-nirūpaṇa. A Nyāya treatise on the principles of cognition. The MS. is incomplete, and the author's name cannot be made out.

Beginning. कालकूटमलः क्रूरभुजङ्गवलयोऽपि यः ।

न पश्यति तमाश्चर्य्यविग्रहं नौमि दुर्ग्रहं ॥

उच्छिन्नप्रच्छिन्नवादे वेदे आचारमूलत्वं व्यवस्थापितं, तच्चाचारपदस्य प्रवृत्त्य-
र्थकतया प्रवृत्तिजनकज्ञानजनकलरूपप्रवृत्तिप्रयोजकत्वं । — — —

— — — वेदे आचारमूलत्वव्यवस्थापनानन्तरं प्रवर्तकज्ञानं निरूप्यते ।

End. हेताववश्यं निवेशनीयबलवदनिष्ठाननुबन्धिलविशिष्टेष्वधन—

इतः खण्डितत्वात् परिसमाप्तिस्तु चकवाक्यं नास्ति ।

विषयः । प्रवर्तकज्ञानविचारः । अत्र भट्टादीनां मतनिरूपणादिकं ।

No. 1594. प्राज्ञतपादटीका ।

Substance, country-made paper, 13 × 3 inches. Folia, 35. Lines, 9 on a page. Extent, 1,180 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1705. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Prākṛitapāda-tīkā. A commentary on the eighth chapter of the Sāṅkshipta-sāra grammar of Kramadīśvara. The chapter refers to the

Prākṛit vernacular dialects, and is one which, as far as I have hitherto been able to ascertain, Goyīchandra did not include in his elaborate commentary on the *Saṅkshipta-sāra*. By Vidyāvinoda, son of Nārāyaṇa, grandson of Vānes'vara, and great grandson of Jaṭādhara. This is the only commentary, and only MS. of it, on the Prākṛit portion of Kramadīs'vara's work that has come to my notice after many years' search.

Beginning. प्राक् सर्गादेक एतस्मिन् बह्वधा बोधभाषते ।

तं वन्दे नित्यमानन्दं नन्दनन्दनमीश्वरं ॥

पूर्वग्रामिकुले कलानिधिनिभञ्जवी सुमेरुस्थितो

धाता तस्य जटाधरा द्विजवरो वाणेश्वरस्तत्सुतः ।

तत्पुत्रः प्रथितोऽभवत् कविवरो नारायणो नामत-

स्तेनेदं क्रियते सुखाय विदुषां यत् प्राकृतं लक्षणं ॥

कृतिना यत् कृतं पूर्वं तन्निरसं दुरात्मना ।

इदानीं तत् समुद्धृत्य सङ्क्षेपेणोच्यते मया ॥

प्राकृतं संस्कृतयोनि । अथाजादेशविधिः । समुदादिष्वादेरत आद्या । आदेरत इत्यधिकारः ।

End. उक्तञ्च । प्राकृतं संस्कृतयोनीति । संस्कृतान्तु पाणिन्यादिमुनिप्रणीतशास्त्रसिद्धं ।

Colophon. इति विद्याविनोदाचार्यकृतौ प्राकृतपादे अष्टमः परिच्छेदः । समाप्तश्चायं ग्रन्थः ।

श्रीमत्याश्वरणारविन्दयुगलं ध्यात्वा लिखित्वा द्रुतं

श्रीमद्भागवतद्विजेन कृतिना सम्पूरितो बलतः ।

श्रीमत्प्राकृतपाद एष सुखदः काव्यार्थसन्दीपकः

श्रीमच्छङ्खुमुखाधमैत्रविमिते शाके त्रिथौ साधवे ॥ शकाब्दाः १७०५ ।

दिषयः । सङ्क्षिप्तसारीयप्राकृतपादस्य व्याख्यानं ।

No. 1595. शिशुपालवधटीका ।

Substance, country-made paper, 15½ × 3 inches. Folia, 102. Lines, 9 on a page. Extent, 3,422 ślokaś. Character, Bengali. Date, Sk. 1594. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Śiśupāla-badha-ṭīkā. A commentary on the great epic poem called Māgha. By Vallabhadeva. The MS. is two hundred years old. See Plate I.

Beginning. अतिसमधिकमित्यादि । अनन्तरं भगवते स्तुतिपाठका इति वक्ष्यमाणप्रकारेण रात्रेः परिणतिं ।

End. तस्य दत्तकस्यात्मजः शिशुपालवधाभिधानमदः काव्यं व्यधत् । किमर्थं मुक्तीनां कालिदासभारविवाहसमूहादीनां यशसि दुराशया लिप्सुया । कीदृशं श्रीरित्यं शब्दे मङ्गलवाक्यत्वात् ++ कृतं सर्गाणां समाप्तौ लक्ष्य यस्य, तथा लक्ष्मीपतेस्वरितसङ्कीर्तनमेव सारं यस्य । इति विंशतिसर्गः समाप्तः ।

Colophon. इति बल्लभदेवविरचिता माघटीका समाप्ता । शकाब्दाः १५८४ ।

विषयः । माघकृतशिशुपालाभिधानकाव्यस्य एकादशविधिविंशतिसर्गस्य व्याख्यानं ।

No. 1596. आश्रमोपनिषत् ।

Substance, country-made paper, 14 × 3½ inches. Folium, 1. Lines, 9. Extent, 34 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

As'ramopanishad. On the different orders of Brahmachāris—their distinctive characters and their duties. Anonymous. Though called an Upanishad, it does not pretend to be a supplement to any one of the Vedas.

Beginning. अथ चत्वार आश्रमाः । षोडशभेदा भवन्ति । तत्र ब्रह्मचारिणस्तुर्विधाः ।

End. समलोद्भासकाक्षना यथोपपन्नचातुर्वर्ण्यभिक्षाचर्यं चरन् आत्मानं मोक्षयन् ।

Colophon. इत्याश्रमोपनिषत् समाप्ता ।

विषयः । चतुर्विधाश्रमकथनं । गायत्र-ब्राह्म-प्राजापत्य-टहद्भेदात् ब्रह्मचर्यस्य चातुर्विध्य-कथनपूर्वकं तत्तल्लक्षणकथनं । वार्ताकवृत्ति-शालीनवृत्ति-यायावर-घोरसञ्ज्ञा-सिभेदेन गृहस्थानां चतुर्विधलक्षणं । एषां लक्षणकथनं । वानप्रस्थानां चातुर्विध्यकथनं । वैखानसलक्षणं । औदुम्बरलक्षणं । बालखिल्यलक्षणं । पीनपलक्षणकीर्तनञ्च । कुटीचक-बह्मदक-हंस-परमहंसभेदेन सञ्ज्ञासिनां चातुर्विध्यकथनपुरःसरं तत्तल्लक्षणादिनिरूपणं ।

No. 1697. सिद्धान्तलेशगूढार्थप्रकाशः ।

Substance, country-made paper, 10½ × 5 inches. Folia, 29. Lines, 11—12 on a page. Extent, 897 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Siddhāntales'a-gūḍhārtha-prakāś'a. A commentary on the *S'āstra-siddhānta-les'a* (No. 1496). By Rāmachandra Yajvan. Vide ante, p. 91.

Beginning. अथय्यदीक्षितं नत्वा रामचन्द्रेण यन्वना ।

सिद्धान्तलेशगूढार्थप्रकाशोऽयं विरच्यते ॥

ननु यज्ञादिकर्मणां खर्गादिसाधनानां मनःशुद्धिहेतुत्वं न सम्भवति ।

End. न तु व्रीहीणां लोकतः पाक्षिकी प्राप्तिरपि + चित्रायामे त्रैधा + यथा सिद्धान्तः ।

इत्यतः खण्डितत्वात् परिसमाप्तिवाक्यं नास्ति ।

विषयः । अथय्यदीक्षितकृतशालसिद्धान्तलेशसङ्ग्रहस्य व्याख्यानं ।

No. 1598. भूतडामरतन्त्रं ।

Substance, country-made paper, $17\frac{1}{2} \times 2\frac{3}{4}$ inches. Folia, 28. Lines, 5—6 on a page. Extent, 532 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India ; also another copy at Berhampur, S'rīrāma S'iromaṇi. Appearance, old. Prose. Correct.

Bhūtaḍāmara Tantra. One of the sixty-four original Tantras. It has been very largely quoted by Tāntric compilers, but complete MSS. of it are exceedingly rare, and its extent is unknown. The one under notice comprises 15 chapters, but it is obviously incomplete. CONTENTS : I. Introduction, giving an account of Bhūta-ḍāmara, a goblin attendant of S'iva. II. Maledictory incantations. III. Secret worship of Sundarī, a mystic form of Durgā. IV. Secret worship of Pis'āchīs or female imps to bring them under subjugation. V. Secret worship of Kātyāyanī. VI. Secret worship for the attainment of transcendental powers. VII. Secret worship of Kaiṅkarī. VIII. Secret worship of Chetikās, the maid-servants of Durgā. IX. Ditto of Bhūtinīs or female devils. X. Do. of Apsarasis or the courtezans of Indra's heaven. XI. Ditto of Yakshinis or female Yakshas—a form of demi-god. XII. Ditto of the eight Nāginīs. XIII. Ditto of Kinnaris. XIV. On passions of particular forms. XV. Secret worship of Aparājītā and other goddesses. In Beal's Tripīṭhaka mention is made of a work of this name translated into Chinese by Shi-hu of the Sung dynasty ; but there is nothing to show that it is the same with the work under notice.

Beginning. योसवक्त्रं महाकायं प्रसूयाग्निसमप्रभं ।

अभयभेदकं नैमि भूतडामरनायकं ॥

चैलोक्याधिपतिं रौद्रं सुरसिद्धनमस्कृतं ।

उन्मत्तभैरवं नत्वा प्रच्छत्युन्मत्तभैरवी ॥

End. अन्यथा क्रोधराजेन विनाशो भविता तव ।

उन्मत्तभैरवः प्राह भैरवीं सिद्धिपद्धतिं ॥

मन्त्रयुता मणौ दिव्ये अस्मिन् भूतडासरे(?) ॥

Colophon. इति श्रीभूतडासरे महातन्त्रराजे अपराजितप्रमुखसिद्धिसाधनं पञ्चदशः पटलः ।

विषयः । अत्र पञ्चदशपटलाः सन्ति । तत्र १-मे, भूतडासरविवरणं । २-ये, सारणमन्त्र-
कथनं । ३-ये, सुन्दरीसाधनं । ४-थे, पिशाचीसाधनं । ५-मे, कात्यायनी-
सिद्धसाधनं । ६-ष्टे, सिद्धिसाधनं । ७-मे, कैङ्करिसाधनं । ८-मे, चेटिका-
साधनविधिः । ९-मे, भूतिनीसाधनं । १०-मे, अष्टरसीसाधनं । ११-शे,
यक्षिणीसाधनं । १२-शे, अष्टनागिनीसाधनं । १३-शे, किन्नरीसाधनं ।
१४-शे, परिषन्मण्डलक्रोधविधिः । १५-शे, अपराजितप्रमुखसिद्धिसाधनं ॥

No. 1599. गयाकृत्यं ।

Substance, country-made yellow paper, 18 × 4 inches. Folia, 27.
Lines, 2—8 on a page. Extent, 1,116 s'lokas. Character, Bengali. Date,
? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new.
Prose. Generally correct.

Gayā-kṛitya. Rituals for performing funeral obsequies at Gayā.
By Nārāyaṇa Bhaṭṭa, son of Rames'vara Bhaṭṭa Surī.

Beginning. वादीभयुक्तिकुम्भस्थलदलनाकुण्डमाननखगर्भात् ।

विकिरन् प्रमेयमुक्ता विद्यावनकेशरी गुरुर्जयति ॥

नत्वाखिलोद्धारधरन्धरं परं गदाधरं बुद्धिविशुद्धिसाधकं ।

सन्देहमुत्सार्य विचार्य सादरं सया गयाकार्यमुदीर्यतेऽधुना ॥

End. सुला सम्यार्थयेदेवमादिदेवं गदाधरं ।

इत्यग्निपुराणवचनात् । स्तुतिः प्रार्थ्यते प्रयोगे वक्ष्यते ।

Colophon. इति श्रीमद्भट्टारामेश्वरस्वरिखनुनारायणभट्टविरचिते त्रिस्थलीवर्तौ गयाप्रकरणे
गयाकृत्यं समाप्तं ।

विषयः । गयातीर्थे गला स्तनपित्तकेण कर्तव्यस्य कृत्यस्य कथनं ।

No. 1600. प्रार्थनाशतकं ।

Substance, country-made yellow paper, 14 × 3½ inches. Folia, 14. Lines, 6 on a page. Extent, 243 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Prārthanā-s'ataka. A century of verses in the form of prayers addressed to Durgā. By Rāmanidhi.

Beginning. नल्लोनां बल्लरासशसतनयः श्रीरामपूर्वा निधिः

शर्मा शालसवेद्य संवितनुते सत्प्रार्थनाद्यं शतं ।

यद्यप्यत्र मया विरुद्धमपि यत् प्रोक्तं प्रसादात् स्वयं

तच्छोधं कृपया दुर्धैर्गुणनिभैर्ग्राह्यं ह्युमासंश्रयात् ॥ १ ॥

End.

श्रीदुर्गागुणकीर्तने लिख्यते यत् प्रोक्तं ह्यशुद्धं मया

तच्छोधं दयया दुर्धैर्गुणकणान् ज्ञात्वा मयि खेच्छया ।

यस्माद् ब्रह्ममयीप्रसङ्ग इह वै सङ्ग्राह्यमस्मादपि

तच्छीरामनिधिर्निवेदयति वो विप्रो नतः साम्प्रतं ॥ १०२ ॥

विषयः । नानाविधभक्तिभावगर्भितश्लोकशतकैर्दुर्गाप्रार्थना ।

No. 1601. अनुमानचिन्तामणिटिप्पनी ।

Substance, country-made paper, 17½ × 2¾ inches. Folia, 152. Lines, 6—7—8 on a page. Extent, 5,320 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Anumāna-chintāmaṇi Tippiṇi. Notes on the Anumāna-chintāmaṇi of Gaṅges'a. By Kaṇāda. The MS. is very defective, wanting several leaves both at the beginning and at the end.

Beginning. (प्रथमप्रकरणं नास्ति) सामान्यतः सपरिकरमनुमानं लक्षयित्वा विशेषलक्षणार्थं तद्विभज्यते तच्चेति अनुमानमनुमितिकारणं त्रिविधं—

End. विरोधमप्याह । साध्यवद्बुद्धिलेखि । साध्यवद्बुद्धिर्लाघिकरणत्वलाव—
(इतः खण्डितं)

विषयः । केवलान्वयिमूलस्य हेलाभासीयकतिपयमूलस्य च कणादकृतयाख्यानं ।

No. 1602. ताराविलासोदयः ।

Substance, country-made paper, $14 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 45. Lines, 5—6—7 on a page. Extent, 793 śloka. Character, Bengali. Date, SK. 1620. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Tārā-vilāsodaya. A Tántric compilation on the worship of Tārā—a form of Durgā. By Vāsudeva Kavichakravartī. The MS. is incomplete. CONTENTS : I. Time meet for the worship of Tārā. II. Ritual for her worship. III—IV. Purification for the worship. V. Homa for the worship. VI. Secret mantras of Tārā and the mode of using them. VII. Hymns in praise of Tārā. VIII. Resignation of one's self to the mantras of Tārā; amulets and charms bearing her name. IX. Sacrifices of she-jackals and other animals to the goddess. X. Knowledge of Tārā said to have been derived from the Atharva Veda.

Beginning. यत्राज्ञाने मनोदृष्टौ सदसच्च विभासते ।

यत्र ज्ञाने न सन्नासन् तन्महः समुपास्यते ॥

End. यावच्छम्भुशिरोमणेः शशिकला यावच्च (?)

कुन्देवाच्छल(?)महीपतिश्चाहं सवानलः (?) ।

तावत् सुकवितादिभिर्द्विमधुनास्यम + + नास्य यो

जीयाच्छ्रीशुत(?)श्रीवासुदेवसुकवेसाराविलासोदयः ॥

Colophon. इति श्रीवासुदेवकविचक्रवर्तिविरचिते ताराविलासोदये अथर्वश्रुतिविवरणं नाम दशमोऽङ्काः ।

विषयः । अत्र दशोऽङ्काः सन्ति । तत्र १ उल्लासे, फलमन्त्रवासनाकालविवेकः । २, तारापूजाक्रमः । ३, ४, पुरस्चरणविवेकः । ५, होमयज्ञविधिः । ६, तारामन्त्रासप्रकारः । ७, तारास्तवविवेकः । ८, तारामन्त्रषोढान्यासः ताराकवच-सिद्धिविद्याकथनं । ९, शिवावल्यादिविवरणं । १०, ताराविषयकार्थव्युत्ति-विवरणं ।

No. 1603. नीराजनप्रकाशः ।

Substance, country-made yellow paper, $17\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 10. Lines, 4—6 on a page. Extent, 217 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1770. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Nirājana-prakāś'a. Rituals for the performance of a rite called Nirājana in honor of Durgā. Compiled under the auspices of Bābu Sivanārāyaṇa Ghosha of Calcutta, by Jayanārāyaṇa Tarkapāṇchānana.

Beginning. प्रणम्य पार्वतीनाथं प्रकाशयति सादरं ।

नीराजनविधिं श्रीमाञ्जयनारायणो द्विजः ॥

End. सर्वत्र दीपस्य उत्तापो यथा भूसौ न गच्छति तथा भूमेस्तुरङ्गलोद्धे स्थापय-
नीयाः ।

Colophon. इति श्रीलक्ष्मीयुक्तवदान्यधार्मिकशिरोमणिशिवनारायणघोषजगन्नाथानुमत्या-
श्रीयुक्तजयनारायणतर्कपञ्चाननभट्टाचार्यविरचितो नीराजनप्रकाशः सम्पूर्णः ।

विषयः नीराजनतद्धारवर्त्तिकानैलादिविचारः ।

Nos. 1604 and 1605. मुग्धबोधटीका ।

No. 1604. Substance, country-made paper, 14×3 inches. Folia, 284. Lines, 3—4—5—6 on a page. Extent, 5,827 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

No. 1605. Substance, country-made yellow paper, 17×4 inches. Folia, 60. Lines, 4—6 on a page. Extent, 1,482 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1762. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Mugdhabodha-ṭīkā. A commentary on the Mugdhabodha grammar of Vopadeva. By Kārtikeya Siddhānta. The MS. is imperfect. No. 1604 contains only the chapters on conjugations and participles, and No. 1605, derivative nouns and adjectives.

No. 1604. Beginning. ध्यात्वा गुरोः पादसरोजयुग्मं टीकां निबन्तस्य तनोति यत्नात् ।

आलोक्य दोषज्ञमतं सुबोधं श्रीकार्तिकेयो धरणीदिवौकाः ॥

End. इति आचार्यानां चक्रं समूहः तस्य चूडामणेः शिरोरत्नः स चासौ
वोपदेवसेति सः तेन विरचितं मुग्धबोधं व्याकरणं समाप्तं ।

Colophon. इति कार्तिकेयसिद्धान्तविरचितायां मुग्धबोधटीकायां छन्द-
पादटिप्पनी सम्पूर्णा ॥

विषयः । मुग्धबोधस्य व्याख्यानं ।

No. 1605. Beginning. ध्यात्वा गुरोः पदद्वन्द्वं श्रीकार्तिकेयशर्मणा ।

सङ्गृह्यते च टीकेयं तद्वितस्य सुबोधिका ॥

End. स्यादिरन्ते येषां तानि स्यायन्नानि पदानि तेषामध्यायः स्यायन्ना-
ध्यायः सुवन्ताध्याय इति पाणिनीयाः ॥

Colophon. इति श्रीकार्तिकेयसिद्धान्तसङ्गृहीता तद्वितपादटिप्पनी सम्पूर्णा ।

विषयः । मुग्धबोधस्य व्याख्यानं ।

No. 1606. वैशेषिकसूत्रोपस्कारः ।

Substance, country-made yellow paper, 16 × 4 $\frac{1}{2}$ inches. Folia, 101,
Lines, 4—8—11 on a page. Extent, 3,232 s'lokas. Character, Bengali.
Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance,
old. Prose. Corrected.

Vaiśeṣika-sūtrapaskāra. A commentary on the aphorisms of the
Vaiśeṣika system of Philosophy of Kanāda. By S'aṅkara. The
author is not the same with the great commentator on the Vedānta
aphorisms.

Beginning. ऊर्द्धवदजटाजूटं क्रोडक्रीडत्सुरापगं ।

नमामि यामिनीकान्तकान्तभालस्त्रलं हरं ॥

याभ्यां वैशेषिके तन्त्रे सम्यग् व्युत्पादितोऽस्य च ।

कणादभवनाथाभ्यां ताभ्यां सम नमः सदा ॥

सूत्रसाम्राज्यलब्धेन निरालम्बेऽपि गच्छतः ।

खे खेलिवन्ममाप्यत्र सादृशं सिद्धिमेत्यति ॥

End. स्नाद्यास्य दण्डायपि (?) नेतरेषामिदं कृतिः स्यादुपहासयोग्या ।

तथापि शिष्यैर्गुरौरेवेन परःसद्वैः समुपासनीया ॥

Colophon. इति श्रीशङ्करकृतौ वैशेषिकसूत्रोपस्कारे दशमोऽध्यायः समाप्तः ॥

विषयः । वैशेषिकसूत्राणां व्याख्यानं ।

No. 1607. ताराभक्तिरङ्गिनी ।

Substance, palm-leaf, $14\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Folia, 86. Lines, 2—3 on a page. Extent, 645 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1737. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Tārābhakti-taraṅginī. An essay on salvation through the medium of worship to Tārā. By Kās'ínátha. The work was composed under the auspices of Rájá Kṛishṇachandra of Nuddea, whose genealogy and life are briefly given in the first chapter.

Beginning. तारा संसारसारा निरवधिपतनां घोरसंसारसिन्धौ
दुर्बन्धप्रेमधारापथसि परिचलत् सेमुषीनावि नित्यं ।
माया नायाति बद्धाखिलजनविलसन्मीनदृन्दे मुनिन्दे
सन्तः सन्तारणाय प्रभवतु भवतां पाशिकीनाशदासे ॥

End. तां नत्वा वसता मुदे दिलपुरं सज्जन्मना तारिणी'
काशीनाथधरामरेण कविना सन्तसनिस्सारिणी' ।
ताराभक्तिरङ्गिनी विरचिता धीमन्मनोहारिणी
तस्यां षष्ठतरङ्गपूर्णसमवत् कीनाश-भीहारिणी' ॥

Colophon. इति जीवन्मुक्तिर्नाम षष्ठस्तरङ्गः ॥
समाश्लेष्यं ग्रन्थो मुनिगिरिशनेचाम्बुधिरसा-
प्रमाणेऽस्मिन्नन्दे गतवति समाप्तिं नरपतेः ।
गते कन्यां भानौ सुरनतगिरः पादकमले
नमत्काशीनाथचित्तिसुरल्लतः कोविदमतः ॥

विषयः । अथ षट् तरङ्गाः, प्रथमे, कृष्णनगराधिपतेः कृष्णचन्द्रस्य राज्ञो वंशकीर्तनं,
नाट्याक्त्या कलिविभवानामधर्मादीनां प्रस्तावश्च ।
द्वितीयादिपञ्चमे, मोक्षोपायविवेकविभवानां निवृत्त्यादीनां नाट्याक्त्या प्रस्तावः ।
षष्ठे, कतिभिः स्तुतिभिः ताराभक्तिप्रकटणं, ताराचरणारविन्दभाजां संसार-
निवृत्तिकथनश्च ।

No. 1608. पिङ्गलटीका ।

Substance, country-made paper, $15\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 22. Lines, 9—10 on a page. Extent, 1,182 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Piṅgala-ṭikā. A commentary on the aphorisms of Piṅgala on Saṅskṛit metres. By Vāmana Āchārya Śārvabhauma. The text with two scholia has been published in the Bibliotheca Indica; but the work under notice is not one of them.

Beginning. प्रणमन्ति सागन्धि गिरिशे गिरिजायाः पादयावकरसार्ङ्गां (?) ।

भञ्ज सौभाग्यमिवास्यां (?) दृष्ट्वा कोपादृष्ट्वा गङ्गां ॥

वञ्ज वीक्षितुमलसानां निर्वन्धेन शिष्यवर्गानां ।

रचयति पिङ्गलटीकामेतां श्रीवामनाचार्यः ॥

End. दिङ्माचसेतत् किल पिङ्गलोक्तं नैतावता प्राकृतनिश्चयः स्यात् ।

यद्यसि कौतूहलमीक्षणीयं सर्व्वं मम प्राकृतचन्द्रिकायां ॥

Colophon. इति करङ्गकविसार्व्वभौमश्रीवामनाचार्यविरचितायां पिङ्गलटीकायां समष्टत-
विवरणं नाम द्वितीयपरिच्छेदः ॥ समाप्ता चेयं पिङ्गलटीका ॥

विषयः । पिङ्गलकृतकन्दोपन्यस्य व्याख्यानं ।

No. 1609. विदग्धमाधवः ।

Substance, country-made paper, $14\frac{1}{2} \times 3\frac{3}{4}$ inches. Folia, 87. Lines, 6—7—8 on a page. Extent, 2,432 s'lokas. Character, Bengali. Date, Bengali Sm. 1196. A. D. 1760. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Corrected.

Vidagdha-mādhava. A drama on the amours of Kṛishṇa with the milk-maids of Vrindāvana and Gokula. By one of the followers of Chaitanya of Nuddea.

Beginning. सुधानां चान्द्रीनामपि मधुरिमेन्मादृदमनी

दधाना राधादिप्रणयघनसारैः सुरभितां

समन्तात् सन्नापोद्गमविषमसंसारसरणी

प्रणीतां ते दृष्ट्वा हरतु हरिलीलाशिखरिणी ॥

End. तदेहि गोदाहावसरे मासप्रेक्ष्य चिन्तयिष्यन्तौ पितरावविलम्बं गोकुलं प्रविश्य
नन्दयामः । इति निष्क्रान्तः । इति निष्क्रान्ताः सर्वे ॥

Colophon. इति गौरीतीर्थविहारो नाम सप्तमोऽङ्कः ।

विषयः । अत्र सप्ताङ्काः सन्ति । तत्र १-मे, श्रीकृष्णस्य वेणुनादविलासवर्णनं । २-ये, वेणु-
नादश्रवणात् कामपीडिताया राधाया मूर्च्छादिवर्णनं । ३-ये, कृष्णस्य राधा-
सङ्गमवर्णनं । ४-थे, वेणुह्वरणवर्णनं । ५-मे, राधाप्रसादनवर्णनं । ६-ठे,
कृष्णराधयोः शरद्विहारवर्णनं । ७-मे, कृष्णराधयोगौरीतीर्थविहारवर्णनं ॥

No. 1610. शब्दाप्रामाण्यरहस्यं ।

Substance, country-made paper, $18\frac{1}{2} \times 3\frac{3}{4}$ inches. Folia, 30. Lines, 9
on a page. Extent, 1,518 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place
of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incor-
rect.

S'abda-prāmāṇya-rahasya. A commentary on Gaṅgeśa's chapter
on the testimony of revealed scriptures. By Mathurānātha Śiromaṇi.
See *ante* I, p. 295.

Beginning. न्यायाम्बुधिगतसेतुं हेतुं श्रीरामसखिलसम्पत्तेः ।

तातं त्रिभुवनगीतं तर्कालङ्कारभादराजत्वा ॥

श्रीमता मधुरानाथतर्कवागीशधीमता ।

विषदीकृत्य दर्शने तुरीयमणिफल्गिकाः ॥

End. न चैवं पटञ्जानजन्यत्वादित्येवहेतुरस्तु किं वाक्यलोपादानेनेति वाचं धूम-
प्रागभाववद्भिन्नधर्मिकत्वेनैवावैयर्थ्यादिति भावः ।

Colophon. समाप्तिस्त्वचकं वाक्यं नास्ति ।

विषयः । शब्दाप्रामाण्यचिन्तामणियाख्यानं ।

No. 1611. लीलावतीरहस्यं ।

Substance, country-made paper, 14×3 inches. Folia, 11. Lines, 7 on
a page. Extent, 308 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of
deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Līlāvatī-rahasya. A commentary on the *Līlāvatī* of Vallabha
Āchārya. By Mathurānātha Śiromaṇi.

Beginning. न्यायान्वधितसेतुं हेतुं श्रीराममखिलसम्पत्तेः ।

तातं त्रिभुवनगीतं तर्कालङ्कारमादराद्गन्ता ॥

श्रीमता मथुरानाथतर्कवागीशधीमता ।

विविच्यते फलिकार्यो लीलावत्या विशेषतः ॥

End. विशुद्धमातापितृजन्यत्वविशिष्टबुद्धानामकस्य तदन्तर्भावच्छिन्नविशेष्यताकत्राह्वान-
लादिप्रकारकप्रत्ययस्यालीकतया । इतः परं खण्डितं ।

विषयः । न्यायविषयकलीलावतीग्रन्थस्य व्याख्यानं ।

No. 1612. अलङ्कारसङ्ग्रहः, टिप्पन्यनुक्रमणिकासहितः ।

Substance, country-made yellow paper, $13\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 16.
Lines, 3—8 on a page. Extent, 488 s'lokas. Character, Bengali. Date, ?
Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse.
Correct.

Alaṅkāra-saṅgraha. The figures of rhetoric illustrated by examples,
for the use of beginners, with notes and comments. Anonymous.

Beginning. परस्परतपःसम्पत्फलायितपरस्परौ ।

प्रपञ्चमानापितरौ प्राञ्चौ जायापती क्षुमः ॥

अलङ्कारेषु बालानामवगाहनसिद्धये ।

ललितः क्रियते तेषां लक्ष्यलक्षणसङ्ग्रहः ॥

End. हेतुहेतुमतोरैक्यवर्णनं हेतुश्च्यते ।

लक्ष्मीविलासा विदुषां कटाक्षा वेङ्कटप्रभोः ॥

चन्द्रालोकाभिधानोऽयं जयदेवेन निर्मितः ।

विपश्चितां मुदे भूयादलङ्कारस्य सङ्ग्रहः ॥

विषयः । उपमाद्यलङ्काराणां लक्षणादाहरणानि ।

No. 1613. श्यामाकल्पलतिका ।

Substance, country-made yellow paper $15\frac{1}{2} \times 3$ inches. Folia, 12.
Lines, 4—5—6 on a page. Extent, 279 s'lokas. Character, Bengali. Date,
? Place of deposit, Calcutta, Government of India, also another copy at
Berhampur, with S'rīrāma S'īromaṇi. Appearance, old. Verse. Correct.

S'yámá-kalpa-latiká. A Tántric compilation in praise of adoration to Syámá. By Mathuránátha Kavi, Mahámahopádhya.

Beginning. गुणातीतो दीनः परमपुरुषः व्यक्तिरहितः
कलायुक्तः सच्चित्सुखविभवपूर्णोऽथ सगुणः ।
ततः शक्तिर्नादस्तदनु परिविन्दुस्तदनु या
रवोत्पत्तिः सा त्वं जननि जगदित्यं जनयसि ॥

End. अधीतं विज्ञानं सुजनकुलमध्यापितमपि
व्यतीतं कर्तव्यं यदुचितमभूत् कर्म निखिलं ।
इदानीं हे मातस्त्व चरणमात्रे स्मृतिमतो
यदि प्राणापायस्तदिह मम सार्थं जनुरिदं ॥
शिवस्य चरणौ नमन् शिवशिवेति सङ्कीर्तयन्
चराचरमिदं जगत् शिवशिवाम्बकं भावयन् ।
शिवस्य चरणाम्बुजे सकलधर्मकर्मोपयन्
ब्रजामि शिवतां सदा न हि शिवान् परं किञ्चन ॥

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीमथुरानाथकविना शिरचिता श्रीश्यामाकल्पलतिका
समाप्ता ॥

विषयः । श्यामास्तोत्रकथनं ।

No. 1614. श्रीकृष्णस्तवमाला ।

Substance, country-made paper, $11\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 94. Lines, 8 on a page. Extent, 1,880 śloka. Character, Bengali. Date, SK. 1770. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

S'rīkṛishṇa-stavamālā. A collection of hymns in praise of Kṛishṇa and Chaitanya. Anonymous.

Beginning. श्रीमदीश्वररूपेण रसास्तकृताकृता ।
स्तवमालानुजीवेन जीवेन समगृह्यते ॥
पूर्वं चैतन्यदेवस्य कृष्णदेवस्य तत्परं ।
श्रीराधायास्ततः कृष्णराघयोर्लिख्यते स्तवः ॥

End. नारदवीरोज्जीवनसुधोर्निर्णयसमाधुरीपुर ।
त्वं कृष्णनाम क्लृप्तं स्फुरसे रसेन रसने सदा ॥

Colophon. इति श्रीकृष्णनामस्तोत्रं । इति स्वमाला समाप्ता ।

विषयः । चैतन्यदेवस्य कृष्णराधयोश्च स्वमाला ॥

No. 1615. शिशुहिता ।

Substance, country-made paper, 14 × 5 inches. Folia, 78. Lines, 9 on a page. Extent, 2,457 śloka. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Gopālapura, zillah Vīrabhūma, Kās'ínātha Kavirāja. Appearance, new, but a good deal destroyed by worms. Prose and verse. Incorrect.

S'is'uhitā. A primer on astrology, giving rules for calculation of nativities, of auspicious and inauspicious conjunctions of stars, of auspicious days and moments for commencing an undertaking; and for marriage, and containing questions and answers for foretelling future events, and most of the topics usually treated of in Indian astrological works. By Krishnarāma.

Beginning. नला कृष्णपदद्वन्द्वं बालव्युत्पत्तिहेतवे ।

क्रियते कृष्णरामेण ज्योतिषां सङ्ग्रहे मया ॥

विवाहे सर्व्वमाङ्गस्य यात्रायां ग्रहगोचरे ।

जन्मराशेः प्रधानत्वं नामराशिं परित्यजेत् ॥

देशे ग्रामे गृहे युद्धे सेवायां व्यवसायके ।

नामराशेः प्रधानत्वं जन्मराशिं परित्यजेत् ॥

End. इति मण्डलफलं ।

जयति जयति श्रीमत्पितृपादारविन्दं सुजनगणमुनीन्द्रैः सेवमानं नितानं ।

निखिलगुणनिधानं सज्जनैः स्तूयमानं भवजलनिधिपारप्रापकं दुःखितानां ॥

वेदाशुगायधरणीविनियोजितेऽब्दे श्रीवैक्रमे + + मासि शुचौ सुपक्षे ।

+ + स्थितौ भास्करवासरे श्रीकृष्णरामेण सुसङ्ग्रहः कृतः ॥

यः पठेच्छिशुहिताभिधन्विमं सङ्ग्रहं वज्रगुणोपवृद्धितं ।

शारदा भवतु तस्य बुद्धिदा + + + विभववृद्धिदा सदा ॥

Colophon. इति श्रीकृष्णरामकृतः शिशुहिताभिधो ज्योतिःसङ्ग्रहः समाप्तः ।

चक्रान्विता शिशुहिता द्विजराजवर्य्यश्रीकृष्णरामकविराजकृता समया ।

ज्यौदार्य्यदीप्यदधिराजपदान्विता श्रीसिद्धनाथसुग्राजनरेन्द्रकेण ॥

षयः । चन्द्रताराशुद्धिः । नक्षत्राणि । राश्यः । शतपदचक्रं । भद्रचक्रं । भद्रापुच्छं ।
 नक्षत्रदेवतानिरूपणं । योगनामानि । तिथिदेवताः । करणनामानि । भ्रुवादि-
 गणनिरूपणं । दग्धतिथिनिरूपणं । दग्धमासनिरूपणं । नन्दादितिथिनिरूपणं ।
 कालयोगः । पापयोगः । ज्वालामुखीयोगः । निन्दितवारर्चतिथियोगः । उत्या-
 तादियोगः । युगाद्याकथनं । अक्षयायोगः । रजोदर्शनस्नानं । पुंसवनसीमन्तोन्नय-
 नादिकथनं । प्रासैतिकस्थाननिरूपणं । दुग्धपानविधिः । गण्डादिनिरूपणं ।
 तच्छान्तिः । अभुक्तमूलगण्डकथनं । नासकरणं । बालनिष्क्रामणं । बालकदर्शनं ।
 ताम्बूलभक्षणं । अन्नप्राशनं । भूम्युपवेशनं । कक्षवन्धः । कर्णवेधः । विद्यारम्भः ।
 वस्त्रपरिधानं । कनकादिभूषणधारणं । अश्वगजबन्धनं । तदारोहणं । अल-
 सन्नाद्यादिधारणं । आसनशय्यारम्भः । पोतारोहणं । मुद्रापातनदिनकथनं ।
 गोयात्रा । क्रयविक्रयो । दोलारोहणं । धनुर्विद्या । कूपखननं । वाप्यादिखननं ।
 जर्द्धमुखाधोमुखादिनक्षत्रनिरूपणं । दृक्षरोपणं । देवप्रतिष्ठा । देवतागठनं ।
 भैषज्यकरणं । आरोग्यस्नानं । सूचीकर्म्म । राजदर्शनं । सेवाकर्म्म । वाणिज्यं ।
 कृत्यारम्भः । नागशयनादिकथनं । दलचक्रं । दृषचक्रं । धान्यरोपणं । धान्यकर्त्तनं ।
 वीजबन्धनादिकथनं । ग्रहाणां शुभाशुभज्ञानं । घातचन्द्रनिरूपणं । ग्रहण-
 ज्ञानादिनिरूपणं । तत्र देयवस्तुनिरूपणं । सङ्क्रान्तिः । समयशुद्धिः । वारभोगादि-
 ज्ञानं । घटीलग्नज्ञानं । लग्नज्ञानं । मध्याह्नपादच्छायाज्ञानं । चूडाकरणं । उप-
 नयनं । विवाहप्रकरणं । गोघूलिकथनं । शुक्रस्थितिदिङ्निर्णयः । नववध्वाग-
 मनं । हतीयागमनं । राजस्थितिज्ञानं । पुनार्योः प्रथमसमागमः । प्रथमार्त्तव-
 फलादिनिरूपणं । दिग्ग्रामादिनिरूपणं । काकिनी । धारोपधारकथनं । ग्रामस्य
 शिरोज्ञानं । भूमिविलोकनं । गृहारम्भः । गृहनिर्माणे गणनाप्रकारः । वास्तु-
 चक्रं । गृहप्रवेशः । कुम्भचक्रं । यात्राप्रकरणं । राज्याभिषेकः । नौकागठनं ।
 तैलनिषेधः । वस्त्रक्षालनं । दीक्षाकालः । तिथिचक्रं । आनन्दादियोगः । जात-
 प्रकरणं । लग्नज्ञानं । वर्गकथनं । होराचक्रं । चरादिज्ञानं । मित्रशत्रुज्ञानं ।
 पापसौम्यविवेकः । ग्रहदृष्टिनिरूपणं । द्वादशभावविवेकः । अरिष्टविचारः ।
 स्त्रीजातककथनं । स्त्रीराजयोगः । वेष्टादियोगः । जन्ममरणकालादिनिरूपणं ।
 सूर्यादीनां भावकथनं । द्विग्रहत्रिग्रहयोगादिफलं । डिम्बचक्रं । योगिनीदशादि-
 निरूपणं । ग्राहायुः । सूर्यचक्रं । गुरुचक्रं । शनिचक्रं । चन्द्रस्य द्वादशावस्था-
 गणनं । कन्यावरप्रश्नः । नष्टप्राप्तिप्रश्नः । सुतासुतप्रश्नः । रोगिप्रश्नः । किंवदन्ती-
 प्रश्नः । स्थाने शुभाशुभकथनं । कन्यालाभप्रश्नः । धनप्रश्नः । परचक्रागमप्रश्नः ।
 जयपराजयप्रश्नः । वर्षाप्रश्नः । चौरापहृतद्रव्यप्रश्नः । राजमन्त्रिशस्याधिपादि-

कथनं । वर्षाधान्यादिमानं । वारनक्षत्रफलं । मेघवाहनं । चन्द्रसूर्यचक्षुःज्ञानं ।
सद्योदृष्टिज्ञानं । शकुननिरूपणं । व्याधृत्यत्तिव्याधिशान्तिकथनं । पञ्चस्वरचक्रं ।
विनाडीचक्रं । सूर्यकालानलचक्रं । वेत्तामण्डलनिर्णयः । नक्षत्रमङ्गलनिरूपणं ।
योगिनीदशानिरूपणं । पिङ्गलाफलं । भद्रिकादिदशकथनं । इति ।

No. 1616. रसकौमुदी ।

Substance, country-made paper, 12 × 4½ inches. Folia, 90. Lines, 11 on a page. Extent, 3,092 ślokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1735. Place of deposit, Gopālapura, Zillah Bīrabhūm, Kāsīnātha Kavirāja. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Rasa-kāumudī. A treatise on practice of medicine and therapeutics. By Mādhava Kara. A leading work on Hindu medicine, very largely studied in Bengal. The author wrote a work on the causes and symptoms of diseases; it is called the *Nidāna* and is reckoned as the standard work on the subject. It is consulted by every native physician in the country, and no man is reckoned as duly qualified for the medical profession who has not read it. The diseases treated of in the work under notice, and the most appropriate medicines for them are detailed below in Sanskrit.

Beginning. श्रीकृष्णं हृतमन्दरं हतदण्डावर्तं कुरुध्वंसिनं

सिन्धोर्मन्थननायकं हृदि चिदानन्दात्मकं ध्यायता ।

सम्पूर्णा रसकौमुदीवररसाधारा वज्रप्र + +

+ + श्रीयुतसाधवेन भिषजा यत्नात् समालिख्यते ॥

हरति च वज्रमूर्च्छां मूर्च्छितो व्याधितानां

मरणमपि जनानां नाशयेद् यः प्रणष्टः ।

खयमपि वरवद्धः खेचरलक्ष धत्ते

स जयति भवसारः पारदश्चित्रकर्मा ॥

End. गिरिसारान्तकनाम्ना त्रिफलादिरयं गणः ।

Colophon. इति रसकौमुदी समाप्ता । शकाब्दा १७२५ ।

विषयः । ज्वराधिकारे,—मेदिज्वराङ्कुशरसः । ज्वरारिरसः । शीतभञ्जिरसः । ज्वरसुरारि-
रसः । तरुणज्वरारिरसः । त्रिपुरभैरवरसः । रोगसुरारिः । वैद्यनाथवटिका ।
रत्नगिरिगुटिका । नवज्वरेभसिंहः । दिङ्गुलेश्वररसः । उदकमञ्जरी । पित्तान्तक-

पयः । रसः । पर्यटोरसः । कफकेतुवटिका । वातपित्तान्तरसः । भङ्गायलौहं । विश्वे-
श्वररसः । श्लेष्मपित्तान्तरसः । चन्द्रशेखररसः । ज्वरमातङ्गकेशरिरसः । चिन्ता-
मणिरसः । योगवाहिव्वराङ्गुशरसः । ज्वरराजमुद्राथोटकरसः । विषसुन्दररसः ।

सन्निपाते,—उन्मत्तेश्वररसः । मोहान्धसूर्यारसः । कुलवधूनष्टरसः । अञ्जनं ।
अञ्जनभैरवः । जयमङ्गलरसः । महावडवानलरसः । वाङ्वरसः । प्रतापतपन-
रसः । प्राणेश्वररसः । पञ्चाननरसः । श्वेतसञ्जीवनरसः । सन्निपातभैरवरसः ।
भस्मेश्वररसः । प्रतापलङ्केश्वररसः । ब्रह्मरन्ध्ररसः । श्वेत्युञ्जयरसः । महाश्वेत्युञ्जय-
रसः । कालाग्निभद्ररसः । सानन्दभैरवीवटिका । सन्निपातान्तरसः । स्रुचिका-
भरणं । कालानलस्रुचिका । अघोरदृष्टिद्विस्रुचिका । अग्निकुमाररसः । कालाग्नि-
भैरवरसः । त्रैलोक्यचिन्तामणिरसः । विश्वेश्वररसः । प्रभाकररसः । त्रिदोष-
दावानलः । अर्कमूर्तिरसः ।

ज्वरातिसाराधिकारे,—विविधयोगकथनं । गन्धककज्जलिकाविधानं । चूडा-
मणिरसः । भानुभास्कररसः । कनकसुन्दररसः ।

विषमज्वरे,—मेघनादरसः । ज्वरान्तकरसः । शीतभञ्जिरसः । स्वच्छन्दभैरव-
रसः । महाज्वराङ्गुशरसः । ज्वरारिरसः । भेदिज्वराङ्गुशरसः । चन्दनायलौहं ।
चातुर्थकारिरसः । त्र्याहिकारिरसः । त्रिशूलविल्वं । श्वेतसञ्जीवनरसः । चन्द्र-
प्रभावटिका । प्राणेश्वररसः । अञ्जनं ।

अतिसाराधिकारे,—लोकेश्वररसः । जातीफलरसः । लोकनाथरसः । खल्य-
नाथिकाचूर्णं । श्वेतसञ्जीवनी । कलादिलौहं ।

ग्रहणधिकारे,—दुग्धवटिका । दृढतक्षीरवटिका । अश्ववटिका । महाप्रयोग-
वटिका । महागन्धकः । दधिवटिका । वडवामुखरसः । कनकसुन्दररसः । अभय-
दृष्टिहररसः । सङ्ग्रहग्रहणीकवाटं । सुन्दररसः । ग्रहणीकवाटं । त्रैलोक्यरक्षामणिः ।
हंसपोतली । प्राणेश्वररसः । वज्रकवाटं । चिताम्बररसः । अर्केश्वररसः ।
ज्वालामुखवटिका । अग्निकुमारमदकः । दृढद्वन्द्वणीकवाटः । विश्वेश्वरवटिका ।
ग्रहणारिरसः । पञ्चाश्वेतपर्यट्टी । हिरण्यगर्भपोतलीरसः ।

अग्नीधिकारे,—लौहान्धतं । अग्निमुखलौहं । भस्मातकलौहं । पञ्चाश्वेतं । नि-
त्योदररसः । चक्राख्यरसः । चक्रेश्वररसः । शूरणायलौहं । कलावती । श्री-
सेन्द्रः । अर्शोघ्नरसः ।

अग्निमान्द्याधिकारे,—पीयूषसुन्दररसः । रामबाणगुटिका । क्रव्यादरसः । पञ्चा-
श्वेतं । दृढदग्निकुमारः । महादग्निकुमारः । अग्निकुमारः । अग्निपुण्ड्रवटिका ।
अजीर्णकण्टकरसः । आनन्दोदयरसः । महोदधिरसः । रसवत्तभवटिका । क्षुधा-

विषयः । सागररसः । वृद्धभुक्तविपाकरसः । अग्निसुखरसः । अग्निकुमारचूर्णं । वडवाग्नि-
रसः । अग्निरसः ।

क्रिम्यधिकारे,—कीटसर्दरसः । नानायोगाः ।

पाण्डुरोगाधिकारे,—पद्माननरसः । कामेश्वररसः । वैलोख्यसुन्दररसः । लौह-
सुन्दररसः । कामलान्तकरसः ।

रक्तपित्ताधिकारे,—सुधानिधिरसः । कपर्दकरसः । सिद्धिरसः । रक्तपित्तान्तक-
रसः ।

यक्षाधिकारे,—लोकनाथरसः । रत्नगर्भपोटली । मृगाङ्गरसः । लोकेश्वरपोटली ।
राजमृगाङ्गरसः । कनकसुन्दररसः । कुमुदेश्वररसः । पूर्णचन्द्ररसः । मृतकजीवन-
रसः । सर्वसुन्दररसः । अमृतकणा । तालकादिरसः । यक्षकेशरी । हेमगर्भ-
पोटली । कनकपोटली । सर्वाङ्गसुन्दररसः । महामृगाङ्गरसः । पञ्चासृतं । रसेन्द्र-
गुटिका । महारसेन्द्रगुटिका । तारेश्वररसः ।

काशाधिकारे,—पञ्चासृतं । श्रीगुणमहोदधिः । तालेश्वररसः । विजयभैरवरसः ।
रसेन्द्रगुटिका । स्वर्यावर्तनरसः । श्वासकासादिरसः । पर्पटीरसः । शिलातालेश्वर-
रसः । रास्त्राद्यलौहं । लौहताम्रपर्पटी । धूमयोगः ।

द्विक्वाश्वासाधिकारे,—मेघडम्बररसः ।

खरभेदाधिकारे,—योगाः । वाहकादिरसः ।

अरोचकाधिकारे,—रसकेशरी । पिप्पल्याद्यलौहं ।

मूर्च्छाधिकारे,—विविधयोगाः । क्षीरसागरः ।

दाहाधिकारे,—पित्तघ्नरसः । नानायोगाः ।

डन्मादाधिकारे,—अर्कमूर्तिरसः । भूतभैरवरसः । मनःसुधनरसः । भूताङ्गुशरसः ।

अपस्माराधिकारे,—चण्डभैरवचूर्णं । विकत्रयाद्यलौहं । ब्रह्मवटिका ।

वाताधिकारे,—विजयभैरवरसः । नवायसचूर्णं । भूतनाथरसः । श्रीकण्ठरसः ।

वातगजाङ्गुशरसः । सच्छन्दनायकरसः । अमृतलौहं ।

वातरक्ताधिकारे,—ब्रह्मरसः । वातरक्तान्तकरसः । सर्वाण्यरसः । द्वादशायसरसः ।

सर्वेश्वररसः । अर्केश्वररसः । लाङ्गलाद्यलौहं । पञ्चसारलौहं ।

जहसुभाधिकारे,—गुग्गुलुभद्ररसः । नानायोगाः ।

आमवाताधिकारे,—वातारिरसः । सर्वरोगघ्नरसः । आमवातेश्वररसः । शङ्ख-
द्रावकः । महाशङ्खद्रावकः । त्रिफलालौहं । विडङ्गादिलौहं । आमवातनिस्तदनं ।

शूलालाधिकारे,—पञ्चासृतं । धात्रीलौहं । शूलसिंहयोगः । पानीयभक्तवटिका ।

शङ्खवटिका । सर्वाङ्गसुन्दररसः । मण्डूरं । रसमण्डूरं । सामुद्राद्यलौहं । ताम्रयोगः ।

षयः । शुलकेशरी । चतुःसमलौहं । विद्याधराधं । त्रिपुरभैरवः । चिन्तामणिरसः ।
मधुसूदनरसः । उदयार्कमूर्तिरसः । सर्वेश्वररसः ।

उदावर्तगुल्माधिकारयोः,—योगाः । पित्तगुल्मारिरसः । विद्याधररसः । वड्वा-
नलरसः । उदयानुरसः । ताम्रकल्याणं । नागेश्वरचूर्णं । अष्टतसारताम्रं । विद्या-
धररसः ।

हृद्रोगाधिकारे,—हृदयार्णवरसः पञ्चाननरसः ।

सूत्रकच्छाधिकारे,—सूत्रकच्छान्तकरसः । लघुलोकेश्वररसः । अष्टतार्वरसः ।

मूत्राघाताधिकारे,—अश्लक्ष्णधिकारे च,—त्रिविक्रमरसः । नानायोगाः ।

प्रसेहाधिकारे,—वेदविद्यावटिका । मेहदन्धनरसः । मेहानलरसः । तारकेश्वर-
रसः । इन्द्रवटिका । वज्रेश्वरः । मेहानलः । चन्द्रप्रभावटिका । चन्द्रकलावटिका ।

शुद्धसाविका । हरशङ्कररसः । वसन्तधारा ।

स्थौल्याधिकारे,—श्लेष्मण्यलौहं । स्थौल्यश्लेष्मण्यवटिका । वडवानलरसः ।

कार्श्याधिकारे,—अष्टतार्वरसः । पूर्णचन्द्ररसः । कपर्दकचूर्णं ।

सर्वाङ्गराधिकारे,—उदरहरताम्रं । पिप्पल्यालौहं । विकट्यालौहं । शोथोद-
रारिरलौहं । उदरान्तकलौहं । उदरारिरसः । इच्छाभेदिरसः ।

श्रीहोदरे,—इच्छाभेदी । उदयभास्कररसः । भूषणं । श्रीहान्तकरसः । सर्वेश्वर-
लौहं । विद्याधरचूर्णं । यकृतश्रीहोदरारिरसः ।

शोथधिकारे,—चिनेत्ररसः । रसार्द्रमण्डूरं । एकादशायसचूर्णं । कटुकादिलौहं ।

वृद्धाधिकारे,—भक्तादियोगाः ।

गलगण्डाधिकारे,—प्राणवल्लभरसः ।

स्त्रीपदाधिकारे,—स्त्रीपदारिरसः । नित्यानन्दलेपाः ।

व्रणाधिकारे,—नवायसचूर्णं । व्रणरोपणचूर्णं । व्रणराक्षसतैलं ।

भगन्दराधिकारे,—चित्रभाण्डादिलेपाः ।

उपदंशधिकारे,—भैरवचूर्णं । कामदेवचूर्णं । रसगुग्गुलुः । धूमयोगः । विविधलेपाः ।

कुष्ठाधिकारे,—भूतेश्वररसः । पारिभद्ररसः । पञ्चाहृतं । चन्द्रशेखररसः । सूर्य्या-
नकतैलं । कुष्ठकुठारतैलं । विनेत्रतैलं । कालानलतैलं । महाकालतैलं ।

चर्मरोगतैलं । दारुब्रह्मतैलं । तारकेश्वररसः । महातारकेश्वररसः । श्वेतारि-
तैलं । कुष्ठारितैलं । सर्वेश्वरतैलं । श्वेतान्तकचूर्णं । मङ्गलरसः । रुद्रवटिका ।

अष्टताम्रलौहं ।

अश्वपित्ताधिकारे,—लीलाविलासरसः । लीलारसः । रसरसः । अश्वपित्तान्तक-
रसः । मन्थनभैरवरसः । पञ्चाननगुटिका । सर्वेश्वररसः । पानीयभक्तवटिका ।

विषयः । सुधावटिका । सर्वतोभद्रलौहं । नीलकण्ठरसः ।
 विसर्पाधिकारे,—कालाग्निहृद्रसः । योगाः ।
 विस्फोटिकाधिकारे,—सहस्रार्थिकाधिकारे च,—योगाः ।
 मुखरोगाधिकारे,—मुखरोगहृद्रसः । कवलकेशरी । अष्टमूर्तिरसः ।
 कर्णरोगाधिकारे,—कर्णरोगान्नकरसः ।
 नासारोगाधिकारे,—नासारोगारिरसः ।
 नेत्ररोगाधिकारे,—योगाः । नेत्ररोगघ्नवर्तिः । रसेन्दुयोगः । अञ्जनानि । पङ्कजन-
 रसः ।
 शिरोरोगाधिकारे,—चन्द्रकान्तिरसः । योगाः ।
 स्त्रीरोगाधिकारे,—योगाः । लक्षणाः ।
 बालरोगाधिकारे,—बालरसः ।
 विषाधिकारे,—नागताम्ररसः । विषहरीवर्तिः । कर्पूररसः । अष्टादशविषचि-
 कित्सा ।
 वृष्याधिकारे,—सिद्धवटिका । जलयोगिकं । महाभ्रवटिका । मन्यानभैरवरसः ।
 कामदेवरसः । विजयचूडरसः । शङ्खसुन्दररसः । हेमाद्रिरसः । लौहाद्यन्तं ।
 अश्वसुन्दररसः । नीलकण्ठरसः । चतुर्मुखरसः । गुणमहोदधिः । नृपवल्लभः । महा-
 झाराधकं ।
 पारदादीनां संस्कारप्रक्रिया । दोलायन्तं । पातालयन्तं । डमरुयन्तं । लवणयन्तं ।
 पुटयन्तं । कच्छपयन्तं । भूधरयन्तं । हंसपाकयन्तं । बालुकायन्तं । जलयन्तं ।
 विसंघटयन्तं । चक्रयन्तं । नियामक-पित्त-रसमारक-गुडुची-पञ्चपित्त-अस्त्र-क्षार-
 गिरिसारादिगणकथनञ्च ।

No. 1617. त्रिपुरापद्धतिः ।

Substance, country-made paper, 9 × 4 inches. Folia, 33. Lines, 9 on a page. Extent, 519 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Kāṣidā Thānā, Siuḍi, Zillah Bīrabhūm, Kuladānanda Sen. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Tripurā-paddhati. A manual for the worship of Tripurā—a form of Durgā. Made up of extracts from the leading Tantras.

Beginning. समाश्रुपरतं कान्तमेकदा विजने मुदा ।

परमानन्दसन्दोहमुदितं प्राञ्च पार्वती ॥

श्रीमन्नाथ तवानन्दकारणं ब्रह्मि शङ्कर ।
 योगीन्द्रोपास्यदेवेश प्रेमपूर्णसुधानिधे ॥
 कृपास्ति यदि मे शम्भो सुगोप्यमपि कथ्यतां ।
 श्रीशङ्कर उवाच ।

End.

निर्भरानन्दसन्दोहः शक्तिभावेन जायते ।
 पूजापूर्व्यादिते पीठे नै + त्याद्यैश्च सारकैः ।
 मा + भिर्हिगधीशा + प्रयोगाः पूर्व्ववन्मताः ॥

Colophon.

इति त्रिपुरापद्धतिः समाप्ता ।

विषयः ।

त्रिपुरासुन्दर्या मन्त्रोद्धारादिप्रकारादिनिर्देशानन्तरं ध्यानसोचकवचनपुरस्सरण-
 प्रणालीकथनपूर्व्वकं प्रयोगनिरूपणं ।

No. 1618. योगामृतं ।

Substance, country-made paper, 19 × 4 inches. Folia, 321. Lines, 7—
 8 on a page. Extent, 11,700 s'lokas. Character, Bengali. Date, SK. 1697.
 Place of deposit, Gopálapur, Zillah Bírabbhúm, Vinodavihári Kavirája. Ap-
 pearance, old. Verse. Incorrect.

Yogámrita. A treatise on the practice of medicine and therapeu-
 tics. By Gopála Sena, Kavirája, of Dvárāndhá. A modern work.
 Contents given in Sanskrit.

Beginning. आयुर्वेदपयोनधिं सुकृतिभिर्निर्माय्य यत् प्रोद्धृतं

लोकानां हितकाम्यया गदजराप्रध्वंसि वीर्य्यप्रदं ।

मान्यानां कृपयाच हर्षितमना योगामृतं शाश्वतं

सीतानाथप्रदं विभाव्य तनुते गोपालनामा भिषक् ॥

अथ ये सन्ति योगास्ते श्रुतदृष्टगदापह्नाः ।

बलमेधाग्निजनना आयुषो दैर्घ्यकारकाः ॥

चेतायाः प्राणिनः सर्व्वान् व्याधिशक्त्यातिपीडितान् ।

दृष्टानुकम्पया ब्रह्मा तत् प्रशान्त्यै व्यचिन्तयत् ॥

End.

नगरी नगरस्येव रथस्येव रथी यथा ।

शरीरस्य च मेधावी कृत्यव्यवहितो भवेत् ॥

इति योगामृते सुस्वाधिकारः ।

शक्ते रासाङ्गतर्कचित्तिपरिगणिते मासि शुक्ले वल्लभे

पक्षे नत्वा सुरारेः पद्युगकमलं सर्वकामैकसिद्धि ।

आलोक्यानेकशलाष्ठापि गदकलितानन्दहेतुं स + +

ग्रन्थं योगास्तत्वां व्यरचयद्धुना वैद्यगोपालदासः ॥ शकाब्दाः १६९६ ।

सेनभूमिसमाजान्द्वारन्वाप्राप्तवासिनः ।

गोपालस्य प्रयत्नेन ग्रन्थोऽयमजनि द्रुतं ॥

समाप्तञ्चायं ग्रन्थः । शकाब्दाः १६९७ ।

विषयः । आयुर्ज्वालागमविवरणं । मानादिपरिभाषाकीर्तनं । वैद्यलक्षणं । तत्कृत्यनिरूपणा-
दिकं ।

ज्वराधिकारे,—नवज्वरे वर्जनीयनिरूपणं । एवं परच सर्वस्मिन् रोगे ज्ञेयं ।
रेचनवमनादिविधानं । पाचनविधिः । नागरादिपाचनं । कलिङ्गादिपाचनं ।
पटोलादिपाचनं । द्राक्षादिपाचनं । पिप्पल्यादिपाचनं । निम्बादिपाचनं ।
आमलक्यादिपाचनं । चातुर्भद्रादिसेहिका । मधुपिप्पल्यादियोगः । नवाङ्गयोगः ।
मधुकादियोगः । गुडुचादिपाचनं । कण्टकार्यादिपाचनं । अष्टताष्टकयोगः ।
क्षुद्रादिपाचनं । धान्यपटोलादिपाचनं । पञ्चकोलादिपाचनं । दशसूलादि-
पाचनं । अञ्जनविधिः । अष्टाङ्गावलेहिका । पञ्चसूत्यादियोगः । वृहत्तवाङ्गयोगः ।
वृहद्गुडुचादिपाचनं । चतुर्दशाङ्गपाचनं । अष्टादशाङ्गपाचनं । भार्ग्यादिपाचनं ॥
कारव्यादिपाचनं । सातुलङ्गादिपाचनं । कुलत्वादिसेपः । निदिग्धिकादियोगः ।
गुडुपिप्पली । मुलकादिपाचनं । वासादिपाचनं । खल्वभार्ग्यादिपाचनं । भार्ग्या-
दियोगः । दार्वादिपाचनं । मधुकादिपाचनं । नस्यविधिः । अष्टाङ्गधूपः । नव-
ज्वराङ्कुशः । ज्वरधूसकेतुः । शीतभञ्जिरसः । ज्वरभैरवरसः । त्रिपुरभैरवरसः । नवज्वरे-
भसिंहरसः । रत्नगिरिरसः । प्रचण्डरसः । नवज्वरेभाङ्गुशरसः । मृत्युञ्जयरसः । भेदि-
ज्वराङ्कुशरसः । चिन्तामणिरसः । शीतारिरसः । ज्वरारिरसः । चिह्निलेश्वररसः । ताला-
ङ्गरसः । कफकेतुवटिका । श्लेष्मकालानलरसः । चन्द्रशेखररसः । ज्वरमरारिरसः ।
ज्वरानाकरसः । पद्माननरसः । वाङ्गवानलरसः । सौभाग्यवटिका । सन्निपातभैरवः ।
खच्छन्दभैरवः । पर्णखण्डरसः । चण्डेश्वररसः । किरातादिरसः । चक्रेश्वररसः । ज्वरा-
शनिरसः । अर्द्धनारीश्वररसः । चूडामणिरसः । वेतालरसः । कफकेतुरसः । मृतस-
ङ्गीवनरसः । मृत्युञ्जयरसः । वैद्यनाथवटिका । अभिन्यासहररसः । कपिलेश्वररसः ।
सन्निपातगजकेशरितैलं । दशसूतैलं । गुण्डुकरसः । महाज्वराङ्कुशरसः । ज्वरनाग-
मधूरचूर्णं । हरिहररसः । चातुर्थकारिरसः । ज्वरारिरसः । सर्वज्वरलौहः ।
ज्वराङ्कुशरसः । महासर्वज्वरलौहः । चन्द्रनाथलौहः । दरदयोगः । वृहत्सुदर्शन-

पयः । चूर्णं । भैरवचूर्णं । पिप्पल्याद्यष्टतं । दशमूलपटपलकष्टतं । महाषट्पलकष्टतं । वासाद्यष्टतं । षट्कटुतैलं । लाक्षाद्यतैलं । महाषट्कज्वरतैलं । पिप्पल्याद्यतैलं । मध्यमलाक्षाद्यतैलं । दृढत्वाक्षाद्यतैलं । महालाक्षाद्यतैलं । अगुर्व्याद्यतैलं । वि-
ल्वादिपञ्चमूली । गुडुचादिचतुर्दशाङ्गयोगः । निद्राकरणचिकित्सा । दूर्ज्याद्यतैलं ।
आहाराख्यज्वरचिकित्सायां मन्त्रादिनिरूपणं । माहेश्वरकवचं । अपराजितधूप-
कथनं । नक्षत्रविशेषे ज्वरादिचिकित्सा । सामान्यतः पथ्यापथ्यनिरूपणं ।

अतिसाराधिकारे,—विल्वपञ्चकादिपाचनं । पाठादिपाचनं । किरातादिपाचनं ।
मुखकादिपाचनं । दृढतल्लीवेरादिपाचनं । धान्यादिपाचनं । उशीरादिपाचनं ।
पञ्चमूल्यादिपाचनं । शुष्ण्यादिपाचनं । जम्बामादिपाचनं । योषाद्यचूर्णं । कनक-
सुन्दररसः । लोकनाथरसः । प्राणेश्वररसः । कल्पतरुरसः । आनन्दभैरवरसः । धान्य-
पञ्चकपाचनं । दृढद्वजाधरचूर्णं । कुमुदादिलेपः । अभयवृत्सिंहरसः । आनन्दभैरवरसः ।
वृत्तसङ्गीवनरसः । जीरकाद्यचूर्णं । वत्सकादिपाचनं । कुटजपूतपाकः । कुटजावलेहः ।
नारायणचूर्णं । दृढकुटजावलेहः । कुटजाष्टकं । शीरदुसाद्यष्टतं । पथ्यापथ्यनिरूपणं ।
ग्रहणधिकारे,—चिचगुडिकादिः । त्रिफलादियोगः । नागराद्यचूर्णं । पाठाद्यचूर्णं ।
जातीफल्लाद्यचूर्णं । पाठापञ्चकं । महाभैरवी । मध्यानाद्यचूर्णं । नागार्जुनवटिका ।
ग्रहणीकवाटः । दृढन्नायचूर्णं । पूर्णकलावटिका । जातीफल्लाद्यवटिका । पाणिभक्त-
वटिका । ग्रहणीगजेन्द्रलेहः । ग्रहणीगजेन्द्रवटिका । पूर्णचन्द्ररसः । त्रिभुवनविजय-
चूर्णं । खसर्पणवटिका । वडवामुखरसः । लवङ्गाद्यचूर्णं । दृढलवङ्गाद्यचूर्णं । वङ्गसे-
नोक्तदृढलवङ्गाद्यचूर्णं । लौहपर्यटी । पद्मावृतपर्यटी । खर्णपर्यटी । विजयापर्यटी ।
मदनमोदकः । रसपर्यटी । ताम्रयोगः । दृढद्वन्द्यादिमोदकः । जातीफल्लाद्य-
मोदकः । महाधवटिका । मसूरष्टतं । शुष्णीष्टतं । चित्रकष्टतं । चाङ्गेरीष्टतं ।
मरिचाद्यष्टतं । महाष्टपलकष्टतं । खल्पचुक्रमध्यादियोगः । चुक्रसन्धानं । पथ्यापथ्य-
निरूपणं ।

सङ्ग्रहग्रहणधिकारे,—मसूरष्टतं । कामचारमण्डूरं । दृढलवङ्गाद्यचूर्णं । कक्षटावलेहः ।
दृढत्कक्षटावलेहः । मार्कण्डेयचूर्णं । गुणमहोदधिरसः । ग्रहणीकवाटः । सद्यत्पानीय-
भक्तवटिका । ग्रहणीकवाटरसः । हंसपोडलिरसः । महत्श्रीफलतैलं । विल्वतैलं ।
पथ्यापथ्यनिरूपणं ।

अर्शोऽधिकारे,—विविधलेपाः । चतुःसंशोदकः । प्राणदागुटिका । शाङ्गान्नमोद-
कः । सानिभद्रमोदकः । खल्पशूरणमोदकः । दृढचूरणमोदकः । विजयचूर्णं ।
शूरणपिण्डी । लवणोत्तमाद्यचूर्णं । नागार्जुनप्रयोगः । गुडभञ्जातकप्रयोगः । श्रीवाङ्म-
सालगुडप्रयोगः । योषाद्यष्टतं । सिंहावृतष्टतं । कुटजावलेहः । कुटजरसक्रिया ।

विषयः । सुनिषलकचाङ्गेरिष्टं । चारभूचादियोगः । अग्निमुखलौहः । ईश्वरमतलौहः । नित्योदितरसः । दुर्नामगजसिंहः । पथ्यापथ्यकथनं ।

अग्निमान्धाधिकारे,—चिह्नपटकचूर्णं । खलपचतुःसमादियोगः । शार्दूलकाङ्गिकं । पानीयभक्तगुटिका । दृढदग्निमुखचूर्णं । भास्करलवणः । सुसप्तपलकष्टं । दृढदग्निष्टं । धान्यजीरकष्टं । चारगुडः । विस्त्रुचिकाचिकित्सा । हरीतक्यादियोगः । नानाविधलेपाः । ज्वालामुखचूर्णं । वडवामुखचूर्णं । चिचकादिचूर्णं । लवङ्गादिचूर्णं । दृढलवङ्गादिचूर्णं । पञ्चामृतवटिका । भुक्ताविपाकवटिका । रामवाणवटिका । चिचकहरीतकी । अजीर्णकण्टकरसः । अजीर्णवनकालानलरसः । दृढदग्निकुमारः । महाग्निकारकरसः । क्रव्यादरसः । कालाग्निरुद्ररसः । अग्निकुमाररसः । अग्निमुखरसः । ऊताशनवटिका । वडवानलरसः । लुधावतीवटिका । चिचकादिवटिका । शङ्खवटिका । अमृताहरीतकी । लवङ्गादिमोदकः । सुकुमारमोदकः । दंभिंहमोदकः । अग्निकुमारमोदकः । पथ्यापथ्यनिरूपणं ।

क्रिम्यधिकारे,—मुञ्जादियोगः । पराशीयचूर्णं । घुसूरतैलं । कीटभद्ररसः । विफलाद्यष्टं । विडङ्गतैलं । कीटारिरसः । पथ्यापथ्यनिरूपणं ।

पाण्डुरोगाधिकारे,—क्षौद्रादियोगः । लौहामृतं । नवायसचूर्णं । योगराजरसः । त्रिकचयादिलौहः । हरिद्राद्यलौहः । पाण्डुसूदनरसः । पञ्चास्यरसः । विडङ्गाद्यगुटिका ।

कामलाधिकारे,—चुषणादिमण्डुरं । पुनर्नवामण्डुरं । मण्डुरवज्रवटिका । धात्रारिष्टं । द्राक्षाष्टं । हरिद्राद्यष्टं । मुर्व्याद्यष्टं । व्योषाद्यष्टं । पञ्चामृतलौहः । प्राणवज्रभ-वटिका । अमृतमञ्जावलेहः । कामेश्वररसः । पथ्यापथ्यकथनं ।

रक्तपित्ताधिकारे,—त्रिष्टतादिमोदकः । तालिषादिचूर्णयोगः । एलागुडिका । दूर्वाद्यष्टं । शतावरीष्टं । दृढच्छतावरीष्टं । वासाष्टं । कामदेवष्टं । दृढद्वासाष्टं । खण्डकुष्माण्डकं । वासाखण्डकुष्माण्डकं । वासाखण्डः । खण्डायलौहः । वासावलेहः । सिद्धरसः । दृढद्वासावलेहः । त्रिकचयाद्यलौहः । समशर्करलौहः । कपर्दकरसः । पथ्यापथ्यकीर्तनं ।

यक्ष्मरोगाधिकारे,—चितोपलादिलेहः । लवङ्गाद्यचूर्णं । तालीशद्यचूर्णमोदकः । उशीराद्यचूर्णं । दशमूल्यादिचूर्णं । रसेन्द्रगुडिका । एलादिमहः । चवनप्रासः । वासावलेहः । आमलक्यादिचूर्णं । जीरकादिमोदकः । दृढत्यादियोगः । भूनिम्बादिमोदकः । धात्रीमोदकः । सुदर्शनचूर्णं । शृङ्गादिचूर्णं । दृढरसेन्द्रगुडिका । रास्त्रादिलौहः । चन्द्रामृतलौहः । दृढद्वासावलेहः । रसेन्द्रलौहः । राजसृगाङ्गरसः । कनकसुन्दररसः । कुमुदेश्वरः । सर्वज्ञसुन्दररसः । निदिग्विकावलेहः । शगलाद्यष्टं । वलागर्भष्टं ।

विषयः । नागराद्यष्टतं । रास्त्रादिष्टतं । पञ्चकोलाद्यष्टतं । अजापञ्चकष्टतं । निर्गुण्डीष्टतं । वला-
द्यष्टतं । चन्दनाद्यतैलं । मध्यचन्दनाद्यतैलं । परिमाणपारिजातस्थमहाचन्दनाद्यतैलं ।
वलाद्यष्टतं । पथ्यापथ्यनिरूपणं ।

कासरोगाधिकारे,—पञ्चमूल्यादि-काथादियोगाः । कट्फलादिपाचनं । मरिचाद्य-
चूर्णं । यमशर्कराचूर्णं । व्याघ्रान्तिकागुडिका । मृदातालीशाद्यमोदकः । मृगाङ्गरसः ।
वृहत्कुलत्थगुडः । काससंहारभैरव । आर्द्रकरसायनं । गुणमहोदधिः । विजयवटिका ।
जयवटिका । नागार्जुनवटिका । राजमृगाङ्गः । दशमूलष्टतं । दशमूलाद्यष्टतं । दश-
मूलषट्पलकष्टतं । कण्टकारिष्टतं । वृहत्कण्टकारिष्टतं । रास्त्राद्यष्टतं । महाकालेश्वर-
रसः । व्याघ्रीहरीतकी । अगस्त्यहरीतकी । पथ्यापथ्यनिरूपणं ।

क्षिकाश्वासाधिकारे,—नागरगुडिकादियोगाः । शुष्कमूलकयूषादिप्रयोगः । तालीशा-
दिवटकः । सूर्यावर्तरसः । श्वासकुठाररसः । श्वासभैरवरसः । अश्वत्थादिमोदकः ।
मेघडम्बररसः । शिलातालरसः । दासरसायनलौहः । हिंसाद्यष्टतं । तेजोवत्या-
द्यष्टतं । शृङ्गिगुडष्टतं । लवङ्गाद्यचूर्णं । भार्गीगुडः । कुलत्थगुडः । पथ्यापथ्य-
कथनं ।

खरभेदाधिकारे,—कण्टकारिष्टतं । शृङ्गराजष्टतं । चर्वीदिष्टतं । ब्राह्मीष्टतं । भैरव-
रसः । कर्पूरादिचूर्णं । पथ्यापथ्यनिरूपणं ।

रुच्यधिकारे,—नानायोगाः । कलहकाञ्जिकं । तिन्त्रिङ्गीपालकं । सुधानिधिरसः ।
पथ्यापथ्यकथनं ।

वृद्धाधिकारे,—नानायोगाः । विम्बगुडः । कुमुदेश्वररसः । रत्नादिचूर्णं । पद्मकाद्यष्टतं ।
पथ्यापथ्यकथनं ।

दृष्ट्याधिकारे,—नानायोगाः । विदारीष्टतं । महोदधिरसः । पथ्यापथ्यविवेचनं ।

मूर्च्छाधिकारे,—नानायोगाः । जीवन्त्याद्यष्टतं । पथ्यापथ्यकथनं ।

मदात्ययाधिकारे,—नानायोगाः । शीतलरसः । पुनर्नवाष्टतं । अष्टाङ्गलवणं । पथ्या-
पथ्यकथनं ।

दाहाधिकारे,—नानायोगाः । प्राणेश्वरमोदकः । दाहदैन्यहरतैलं । विविधलेपाः ।
पथ्यापथ्यनिरूपणं ।

उन्मादाधिकारे,—नानायोगाः । सिद्धार्थलेपः । महेश्वरधूपः । उन्मादभञ्जिनी वटिका ।
शिवाष्टतं । महाकल्याणष्टतं । वैतसष्टतं । महापैशाचिकष्टतं । लशुनाद्यष्टतं । शता-
वरीतैलं । उन्मादभञ्जनतैलं । उन्मादगजाङ्गशः । भूताङ्गश्वररसः । लक्ष्मीविलासरसः ।
पथ्यापथ्यनिरूपणं ।

अपस्माराधिकारे,—नानायोगाः । अपस्मारविनाशिनी वटिका । अपस्मारारिवटिका ।

विषयः । भूतभैरवरसः । अपस्मारभञ्जनतैलं । चन्दनाद्यतैलं । खल्पपञ्चगव्यघृतं । कुम्भाण्डकघृतं ।
 दृढत्वहृगव्यघृतं । पल्लङ्गषाद्यतैलं । महाचैतसघृतं । पथ्यापथ्यनिरूपणं ।
 वातरोगाधिकारे,—नानायोगाः । कल्याणलेहः । माषवलादिकाथः । रास्त्रागुग्गुलुः ।
 खल्पवासानपिण्डः । आदित्यपाकगुग्गुलुवटकः । त्रयोदशङ्गुग्गुलुः । शाल्वनखेदः ।
 महाशाल्वनखेदः । वातारिगुग्गुलुः । अश्वगन्धघृतं । नकुलाद्यघृतं । आह्वयघृतं ।
 आह्वयचूर्णं । महाश्वगन्धघृतं । दृढदश्वगन्धघृतं । दृढङ्गेकाद्यघृतं । खल्पभेकादिघृतं ।
 दृढच्छागलाद्यघृतं । कागलाद्यघृतं । मध्यकागलाद्यघृतं । दशमूलघृतं । एलाद्यतैलं ।
 महावलातैलं । वलाशैरीयतैलं । हिमसागरतैलं । विष्णुतैलं । दृढद्विष्युतैलं । दश-
 मूलतैलं । मध्यनारायणतैलं । महानारायणतैलं । श्रीमहानारायणतैलं । दृढनारायण-
 तैलं । अश्वगन्धघृतं । मूलकाद्यघृतं । खल्पमाषतैलं । माषतैलं । सैन्धवाद्यतैलं । दृढ-
 न्माषतैलं । महामाषतैलं । मज्जलेहः । वायुव्यासुरेन्द्रतैलं । कुक्कुटमांसतैलं । गुण-
 महोदधितैलं । विजयभैरवतैलं । कागलाद्यतैलं । कुङ्कुमाद्यतैलं । कुञ्जप्रसारणीतैलं ।
 महामाषतैलं । वातराजतैलं । प्रसारणीविश्रतिकातैलं । सप्रश्रतिकाप्रसारणीतैलं ।
 एकादशश्रतिकाप्रसारणीतैलं । अष्टादशश्रतिकाप्रसारणीतैलं । महावातप्रसारणीतैलं ।
 महाराजप्रसारणीतैलं । महासुगन्धिलक्ष्मीविलासतैलं । तैलद्रोणी । वातगजाङ्गुशः ।
 अनिलारितैलं । पथ्यापथ्यविवेचनं ।
 वातरक्ताधिकारे,—अमृतादिपाचनं । वत्सादनीयोगः । वासादियोगः । गुडुचादि-
 योगः । गोधूमादियोगः । गुडुचीघृतं । शतावरीघृतं । अमृताद्यघृतं । दशपाकवला-
 तैलं । गुडुचीतैलं । दृढगुडुचीतैलं । खुड्वाकतैलं । नागवलाद्यतैलं । पिण्डतैलं । महा-
 पिण्डतैलं । विषतिन्दुकतैलं । कैशोरकगुग्गुलुः । अमृताष्टगुग्गुलुः । पुनर्नवागुग्गुलुः ।
 योगसाराष्टतं । वातरक्तान्तकचूर्णं । गुडुचादिलेहः । वातरक्तान्तकः । कन्दुङ्गीगुग्गुलुः ।
 स्वाध्मवगुग्गुलुः । शतघैतघृतं । पथ्यापथ्यनिरूपणं ।
 कषसम्भाधिकारे,—भज्जातकादिप्रलेपः । अष्टकद्वरतैलं । कुष्ठादितैलं । गुड्जामदरसः ।
 पथ्यापथ्यादिविवेचनं ।
 आमवाताधिकारे,—श्यादिपाचनं । रास्त्रादिपञ्चकं । रास्त्रासप्तकं । वैश्वानरचूर्णं ।
 अलम्बुषाद्यचूर्णं । शतपुष्पादिचूर्णं । योगराजगुग्गुलुः । सिंघनादगुग्गुलुः । दृढद्वयो-
 गराजगुग्गुलुः । दृढत्सिंघनादगुग्गुलुः । वातारिगुग्गुलुः । अजमोदाद्यवटकः । रसेन-
 पिण्डः । रसेनसुरा । दृढद्रसेनपिण्डः । महारसेनपिण्डः । आमगजसिंघसोदकः ।
 विफलादिलेहः । शृण्डीखण्डः । आमवातेश्वररसः । आमवातारिवटिका । विडङ्गा-
 दिरसलैहः । वातगजाङ्गुशवटिका । आमनिस्तदनालप्रयोगः । पञ्चाननरसलैहः ।
 शृण्डीघृतं । गुडुचीघृतं । काञ्चिकषट्पलकघृतं । रास्त्राद्यघृतं । रास्त्रादिघृतगुग्गुलुः ।
 सन्धवाद्यतैलं । पञ्चार्कतैलं । पथ्यापथ्यविवेचनं ।

विषयः । शूलरोगाधिकारे,—दृढत्वम्वाद्यतैलं । नानायोगाः । विश्वादिक्वाथः । मातुलङ्गादि-
योगः । विल्वमूलादियोगः । चतुःसमचूर्णं । दृढद्विश्वादिक्वाथः । एरण्डसप्तकं । एरण्ड-
द्वादशकं । शङ्खादिचूर्णं । सप्तान्तलौहः । दाधिकघृतं । पथ्यापथ्यकथनं ।
परिणामशूलाधिकारे,—विडङ्गादिगुडिका । शम्बूकादिगुडिका । तिलादिगुडिका ।
सामुद्रायचूर्णं । मधूकादिलौहः । शूलकेशरीरसः । महावैश्वानरचूर्णं । चतुःसमलौहः ।
विद्याधरः । शूलवज्रिणीरसः । शूलान्तकरसः । शूलारिरसः । टङ्गनचतुःसमवटिका ।
शूलमर्दनरसः । चीरमण्डुरं । दृढच्छतावरीमण्डुरं । तारामण्डुरगुडः । वासामण्डुरं ।
शतावरीमण्डुरं । रसमण्डुरं । सितामण्डुरं । शर्करामण्डुरं । अक्षयाद्यलौहः । विफला-
द्यलौहः । लोहगुडिका । धात्रीलौहः । लौहान्तं । खण्डामलकी । नारिकेलखण्डः ।
दृढनारिकेलखण्डः । नारिकेलान्तं । पूगखण्डः । पिप्पलीखण्डः । अविपतिकचूर्णं ।
शङ्खद्रावकरसः । पिप्पलीघृतं । चन्दनाद्यतैलं । लाक्षादितैलं । शूलगज्जाङ्गुशतैलं ।
शतावरीतैलं । पथ्यापथ्यकथनं ।

उदावर्त्ताधिकारे,—नानायोगाः । नाराचचूर्णं । रसेनादिचूर्णं । चारयोगः । शुष्क-
मूलकाद्यघृतं । खिराद्यघृतं । नाराचरसः । इच्छामेदीवटकः । पथ्यापथ्यनिरूपणं ।
गुल्मरोगाधिकारे,—मातुलादियोगः । नागरादियोगः । एरण्डादितैलयोगः । वचादि-
चूर्णं । दृढद्वचादिचूर्णं । द्विज्वाद्यचूर्णं । यवचारादिचूर्णं । काङ्गायनगुडिका । दण्डी-
हरीतकीगुडः । दृष्टिकाद्यरिष्टं । पञ्चाननरसः । शिखिवाङ्गवरसः । नाराचरसः । वि-
द्याधररसः । महागुल्मकालानलरसः । महाद्रावसं । चन्दनाद्यतैलं । वपुषाद्यघृतं ।
लोषाद्यघृतं । त्रयमानाघृतं । द्राक्षाघृतं । भागीषट्पलकघृतं । भज्जातकघृतं । रसे-
नाद्यघृतं । पथ्यापथ्यानिरूपणं ।

हृद्रोगाधिकारे,—नागरादियोगः । अर्जुनादियोगः । वचादियोगः । पाठाद्यचूर्णं ।
वल्गुमघृतं । खट्वं द्रावघृतं । वलाद्यघृतं । अर्जुनघृतं । तिक्तकचूर्णं । हृदयार्णवरसः ।
पथ्यापथ्यकथनं ।

कक्षपेरोगाधिकारे,—तन्निदानकथनपूर्वकं अपामार्गादियोगकथनं ।

उरोग्रहरोगाधिकारे,—तन्निदानकथनपूर्वकं जीरकादियोगकीर्तनं ।

मूत्रकृच्छ्राधिकारे,—अमृतादिपाचनं । द्राक्षादियोगः । पञ्चदण्ययोगः । शतावरीयादि-
योगः । हरीतक्यादियोगः । त्रिकण्टकादियोगः । शतावरीघृतं । त्रिकण्टकाद्यघृतं ।
सुकुमारकुमारकघृतं । मूत्रकृच्छ्रान्तकरसः । लघुलोकेश्वररसः । विनेत्ररसः । पथ्या-
पथ्यनिरूपणं ।

मूत्राघाताधिकारे,—धान्यादियोगः । पाटल्यादियोगः । निदिग्धिकादियोगः । चित्र-
कादियोगः । चित्रकादिघृतं । विदारीघृतं । शिलाजतुवटकः । पथ्यापथ्यकथनं ।

विषयः । अश्वर्यधिकारे,—प्रवृद्धे केदनादिविधानं । चारादियोगः । वरुणत्वचादियोगः । उष-
कादिष्टतं । कुशादिष्टतं । वरुणादिगणः । श्वदंष्ट्रादिक्ताथः । एलादिचूर्णं । कुलत्याद्यष्टतं ।
पञ्चमूलाद्यष्टतं । वरुणाद्यष्टतं । वीरजाद्यष्टतं । वरुणाद्यतैलं । महाकुलत्याद्यष्टतं ।
पाषाणभेदीरसः । पाषाणवज्रकरसः । अश्वरीहररसः । विविक्तरसः । पथ्यापथ्य-
विवेचनं ।

प्रमेहाधिकारे,—पारिजातादियोगः । नानायोगः । न्यग्रोधाद्यचूर्णं । अभयालेहः ।
कुशावलेहः । शिलाजम्बवलेहः । विडङ्गादिलौहः । कर्पूरादिमोदकः । गोक्षुरगुग्गुलुः ।
कफमेघवन्धरसः । मेहानन्तरसः । वसन्तधाराधररसः । चन्द्रप्रभावटिका । हरशङ्कररसः ।
वज्रेश्वररसः । मेहकुलान्तकी । मेहमुद्गररसः । मेहकुलान्तकरसः । पद्माननरसः ।
अन्यविधचन्द्रप्रभावटिका । सोमप्रभावटिका । शुक्रमात्रिकावटिका । धात्रीलेहः ।
वज्रसेनविधिः । धातन्नरष्टतं । दाडिमाद्यष्टतं । वृद्धदाडिमाद्यष्टतं । इन्द्रवटिका ।
मेहद्विरदसिंहरसः । दशमूलतैलं । मागधाद्यतैलं । पथ्यापथ्यकथनं ।

सोमरोगाधिकारे,—कदल्यादिष्टतं । कदल्यादियोगः । माषचूर्णादियोगः । तालमुस्त-
कादियोगः । सोमरोगारिरसः । तारकेश्वररसः । धात्रीष्टतं । पथ्यापथ्यकथनं ।

सौख्याधिकारे,—विडङ्गाद्यचूर्णं । खोषाद्यशक्तुमन्यः । अश्वताद्यगुग्गुलुः । नवाङ्गुग्गुलुः ।
लौहरसायनं । जूषणाद्यलौहः । विफलाद्यतैलं । ताम्रयोगः । पथ्यापथ्यकथनं ।

दौर्गन्ध्यसेदाधिकारे,—नानायोगः । गुडलग्नादिवटिका । हरीतक्यादिलेपः ।
भूनिम्बादिलेपः । लोभादिलेपः । चन्दनादिलेपः । चन्दनादितैलं । महासुगन्धितैलं ।
काश्याधिकारे,—अश्वगन्धादियोगः । प्रपुष्टिकतैलं । पूर्णचन्द्ररसः । पथ्यापथ्यकथनं ।

उदराधिकारे,—नानायोगः । सामुद्रकाद्यचूर्णं । पाठादिचूर्णं । नारायणचूर्णं ।
अर्कादिभक्ष्यं । पुनर्णवाष्टकं । उदरारिलौहः । अग्निकुमारः । सिद्धवटिका । उदरारि-
रसः । नवायसलौहः । शङ्खद्रावकः । महाद्रावकः । मध्यद्रावकः । खलपद्रावकः ।
एकादशरसः । ताम्रयोगः । प्राणवज्रभरसः । विकट्टादिलौहः । नाराचरसः । चूलिका-
वटिका । चित्रकष्टतं । दशमूलपटपलकष्टतं । विन्दुष्टतं । दधिमण्डष्टतं । नाराचष्टतं ।
पथ्यापथ्यकथनं ।

श्लीहायकृत्चिकित्साधिकारे,—नानायोगः । मानगुडिका । पिप्पलीवर्द्धमानानि ।
पथ्यामोदकः । क्षीरपिप्पली । अभयालवणं । चित्रकलेहः । श्लीहवज्रिणीरसः । वज्रि-
सुन्दररसः । श्लीहगजकेशरीरसः । रोहितकाद्यलौहः । यकृतश्लीहोदरलौहः । लोक-
नाथरसः । वज्रेश्वररसः । वृद्धगुडपिप्पली । चित्रकपिप्पलीष्टतं । वृद्धचित्रकष्टतं ।
रोहितकष्टतं । महारोहितकष्टतं । पथ्यापथ्यकथनं ।

शोथाधिकारे,—नानायोगः । शुण्ठ्यादियोगः । पुनर्णवाष्टकं । पुनर्णवालौहः । चार-

विषयः । गुड़िका । दशमूलहरीतकी । कंसहरीतकी । शोथारिमण्डुरं । लोकनाथरसः ।
माहेश्वरलौहः । घोलमण्डुरं । अन्यविधतक्रमण्डुरं । शोथशार्दूलरसः । शोथशार्दूलतैलं ।
शुष्कमूलकाद्यतैलं । महाशुष्कमूलकाद्यतैलं । पुनर्णवादि तैलं । दृढत्युर्णवादि तैलं ।
श्रीरुद्र तैलं । पुनर्णवाद्युतं । शुण्डीद्युतं । चित्रकाद्युतं । शैलेयाद्युतं । चित्रकाद्युतं ।
स्थलपद्मद्युतं । पथ्यापथ्यकथनं ।

दृढिब्रह्माधिकारे,—नानायोगाः । शतपुष्पाद्युतं । सौरेश्वरद्युतं । विम्बाद्यचूर्णं ।
दृढत्वैश्ववादि तैलं । गन्धर्वहस्तकतैलं । पथ्यापथ्यकथनं ।

गलगण्डाधिकारे,—नानायोगाः । तुम्बितैलं । रौद्ररसः । काञ्चनादिगुड़िका ।
विम्बाद्यतैलं । निर्गुण्डीतैलं । शाखोटकविम्बाद्यतैलं । अमृताद्यतैलं । योषाद्यतैलं ।
गुञ्जाद्यतैलं । पथ्यापथ्यकथनं ।

श्लीपदाधिकारे,—नानायोगाः । दृढदारकचूर्णं । पिप्पलाद्यचूर्णं । सौरेश्वरद्युतं ।
महासौरेश्वरद्युतं । दृढतसौरेश्वरद्युतं । विडङ्गाद्युतं । धात्रीद्युतं । कनकतैलं ।
नित्यानन्दरसः । महानित्यानन्दरसः । उदरवल्लभरसः । ताम्ररसः । विविधप्रलेपाः ।
पथ्यापथ्यनिरूपणं ।

विद्रव्यधिकारे,—नानायोगाः । जलौकादियोगाः । प्रियङ्गाद्यतैलं । अमृतविन्दुरसः ।
पथ्यापथ्यकथनं ।

ब्रणशोथसद्योव्रणाद्यधिकारे,—नानायोगाः । विविधौषधयः । तिलषट्कं । तिलाष्टकः ।
निम्बपत्रादिलेपाः । जिरकाद्युतं । गण्डूपदतैलं । चक्रतैलं । वटिकागुग्गुलुः ।
अमृतावटिका । अमृतागुग्गुलुः । दृढदृढतागुग्गुलुः । जातीकाद्युतं । गौराद्युतं ।
गौराद्यतैलं । करङ्गाद्युतं । लाङ्गलीकद्युतं । विपरीतमस्तुतैलं । अङ्गारकतैलं ।
दुर्व्याद्युतं । मञ्जिष्ठाद्युतं । पाटालतैलं । तालकतैलं । ब्रणराक्षसतैलं । चि-
फलादिप्रलेपाः । पथ्यापथ्यनिरूपणं ।

नाडीव्रणाधिकारे,—सप्तशङ्खगुग्गुलुः । खर्जिकातैलं । कुम्भिकाद्यतैलं । चित्रविभाण्डक-
रसः । कालामिरुद्ररसः । कुक्षुन्दरारिरसः । विस्यन्दनतैलं । करवीराद्यतैलं । निशाय-
तैलं । भगन्दरादिचिकित्सा । निर्गुणीतैलं । हंसपदादि तैलं । नानायोगाः । पथ्यापथ्य-
कथनं ।

उपदंशधिकारे,—नानायोगाः । लवङ्गादिघूमः । रसशेखररसः । भूनिम्बाद्युतं ।
करङ्गाद्युतं । आगारधूमाद्यतैलं । खदिरादिचूर्णं । भैरवरसः । कुष्ठोपदंशहरधूपः ।
मदनकामदेवरसः । त्रिफलागुग्गुलुः । निम्बादिगुग्गुलुः । रसगुग्गुलुः । पथ्यापथ्यकथनं ।
शूकदाषाधिकारे,—नानायोगाः । दाव्रीतैलं । पथ्यापथ्यकथनं ।

भग्नधिकारे,—अवनमनोन्नमनादिक्रियाः । शतघातद्युतादियोगाः । लाङ्गागुग्गुलुः ।
आभादिगुग्गुलुः । गन्धतैलं । पथ्यापथ्यकथनं ।

विषयः । कुष्ठरोगाधिकारे,—पञ्चकषायः । नानायोगाः । कुष्ठाद्यचूर्णं । एङ्गजादिचूर्णं ।
 विविधौषधयः । पूर्णचन्द्रलेपः । पञ्चनिम्बकाथः । एकविंशतिकगुग्गुलुः । तित्तपटपलकं ।
 पञ्चतिक्तकष्टतं । मद्यातिक्तकष्टतं । मद्याखदिरादिष्टतं । गुग्गुलुपञ्चतिक्तकष्टतं ।
 वज्रकष्टतं । सोमराजीष्टतं । आरग्वधाद्यतैलं । मद्याढणकतैलं । वज्रकतैलं । मरि-
 चाद्यतैलं । दृहन्मरिचाद्यतैलं । विषतैलं । करवीराद्यतैलं । सिन्दूराद्यतैलं ।
 मद्यासिन्दूराद्यतैलं । दूर्वाद्यतैलं । अर्कतैलं । सोमराजीतैलं । मध्यसोमराजीतैलं ।
 दृहत्सोमराजीतैलं । शुष्यीसारतैलं । कालानलतैलं । मज्जिष्ठाद्यतैलं । वज्रितैलं ।
 कन्दर्पसारतैलं । सर्वेश्वररसः । वेतालरसः । लङ्केश्वररसः । कुष्ठनिघ्ननरसः ।
 अमृताङ्कुरलौहः । मद्यातालेश्वररसः । तालकेश्वररसः । पलाशसम्भानं । मद्याभल्लातक-
 गुडः । अमृतभल्लातकी । अमृतागुग्गुलुः । नवायसलौहः । चन्द्रशेखररसः । सूर्यकान-
 रसः । अग्नितैलं । चर्मान्तररसः । श्वेतारिरसः । रुद्रवटिका । अष्टविधतैलं ।
 पथ्यापथ्यनिरूपणं ।

अस्त्रपित्ताधिकारे,—नानायोगाः । श्लेष्मपित्तान्तररसः । वीरेश्वररसः । हरिद्राखण्डः ।
 दशाङ्गपाचनं । पञ्चनिम्बादिपाचनं । वासाष्टतं । पिप्पलीष्टतं । तित्तष्टतं । चुधावती-
 गुडिका । जिरकाद्यष्टतं । पटोलशुण्डीष्टतं । पटोलष्टतं । द्राक्षाष्टतं । शतावरीष्टतं ।
 एलाद्यवलेहः । खण्डकुष्माण्डः । शुण्डीखण्डः । पूगखण्डः । दृहत्पूगखण्डः । लोलाविलास-
 रसः । नारायणष्टतं । पथ्यापथ्यकथनं ।

विसर्पाधिकारे,—नानायोगाः । पञ्चकल्कलादिलेपाः । कुष्ठादिलेपाः । पञ्चतिक्तगुग्-
 लुः । पञ्चतिक्तकष्टतं । मद्यापञ्चकष्टतं । कालाग्निषड्रसः । शोभाञ्जनादिलेपः । पथ्या-
 पथ्यकथनं ।

मसूर्यधिकारे,—नानायोगाः । निम्बादिपाचनं । खदिराष्टकं । मातुलङ्गादिलेपाः ।
 घाचीफलादिगण्डूषं । गोघूमभस्मादिषूपः । पथ्यापथ्यकथनं ।

अश्ववसन्ताधिकारे,—तन्निदानकथनपूर्वकं नानायोगकथनं । चन्द्रोदयरसः । सत्यु-
 जयरसः । अश्ववसन्तारिरसः । अश्वकुठाररसः । पथ्यापथ्यकथनं ।

सवातव्रणाधिकारे,—नानायोगाः । हिङ्गुलाद्यघूमः । वातव्रणारिरसः । वातारिरसः ।
 रसविजयरसः । पथ्यापथ्यकथनं ।

क्षुद्ररोगाधिकारे,—नानाविधयोगाः । विविधलेपाः । मज्जिष्ठाद्यतैलं । कुङ्कुमाद्यतैलं ।
 मद्याकुङ्कुमाद्यतैलं । वर्णकष्टतं । हरिद्राद्यतैलं । भृङ्गराजतैलं । मद्याभृङ्गराजतैलं ।
 स्त्रुहीतैलं । दृहत्स्त्रुह्याद्यतैलं । चन्दनाद्यतैलं । मद्यानीलतैलं । पथ्यापथ्यनिरूपणं ।

मुखरोगाधिकारे,—नानायोगाः । विविधलेपाः । कनकचूर्णं । पीतकचूर्णं । मद्यासह-
 चरतैलं । हरिमेदधाद्यतैलं । लाक्षाद्यतैलं । वकुलाद्यतैलं । खदिरादिवटिका ।

विषयः । दृढतृखदिरादिवटिका । मुखरोगकुलान्तकरसः । हिङ्गुलेश्वररसः । पथ्यापथ्यकथनं ।
कर्णरोगाधिकारे,—नानायोगाः । चारतैलं । अपामार्गमूलतैलं । सवर्दिकातैलं ।
दशमूलतैलं । विम्बतैलं । लशुनाद्यतैलं । पञ्चकषायचूर्णं । जम्बाद्यतैलं । दृढच्छम्बू-
काद्यतैलं । महाशम्बूकाद्यतैलं । निशाद्यतैलं । धुसुरतैलं । कुष्ठाद्यतैलं । शतावरीतैलं ।
कर्णरोगारिरसः । रास्त्रागुगुलुवटिका । पथ्यापथ्यनिरूपणं ।

नानारोगाधिकारे,—योषादिकचूर्णं । कलिङ्गाद्यतैलं । करवीराद्यतैलं । चिचकतैलं ।
चिचहरीतकी । कनकसुन्दररसः । पीनसारिरसः । नासापाकारिरसः । योषादि-
गुडिका । आर्द्रकगुडः । पथ्यापथ्यकथनं ।

नेत्ररोगाधिकारे,—नानायोगाः । अञ्जनादिकथनं । विविधलेपाः । विल्वान्नं । अयो-
गुगुलुः । दृढदासकादिः । अजादिघृतं । दृढादन्याद्यघृतं । दन्तवर्तिः । पाटलाद्यघृतं ।
गुडिकाञ्जनं । शशकाद्यघृतं । सुखरतिवर्तिः । चन्द्रोदयावर्तिः । कुमारिकावर्तिः ।
दृष्टिप्रसादनीवर्तिः । चन्द्रप्रभावर्तिः । नागार्जुनाञ्जनं । नयनसुखवर्तिः । शङ्खादि-
वर्तिः । शूलकर्णकरण सुशुतोक्तविधिः । अन्यविधगुडिकाञ्जनं । विफलाघृतं । महा-
विफलाघृतं । भङ्गराजाद्यतैलं । विविधधूपकथनं । अमृताद्यघृतगुगुलुः । दृढन्मिच-
वटिका । नयनचन्द्रलौहः । वासाद्यघृतगुगुलुः । पथ्यापथ्यकथनं ।

शिरोरोगाधिकारे,—नानायोगाः । शताक्षयाद्यतैलं । दृढज्जिरकाद्यतैलं । षड्विन्दु-
तैलं । गुड्यातैलं । दृढद्रुड्यातैलं । अपामार्गतैलं । नस्यविधिः । यथाद्यघृतं । मथूराद्य-
घृतं । वरुणादिघृतं । व्याधिशार्दूलतैलं । दृढदशमूलतैलं । दशमूलतैलं । महादश-
मूलतैलं । महादद्रतैलं । शिरःशूलारिरसः । कफकेतुरसः । स्नेहशैलेन्द्ररसः ।
पथ्यापथ्यनिरूपणं ।

प्रदराधिकारे,—नानायोगाः । अशोकचूर्णं । अष्टगदराद्यघृतं । शीतकल्याणघृतं ।
दृढच्छतावरीघृतं । अशोकघृतं । चन्दनाद्यचूर्णं । प्रदरान्तकरसः । प्रदरारिरसः ।
पथ्यापथ्यनिरूपणं ।

मदनमृद्वरोगाधिकारे,—नानायोगाः । मुष्कितैलं । मालत्यादिघृतं । पलाशादि-
तैलं । अजमोदादिघृतं । फलघृतं । दृढतफलघृतं । अश्वगन्धाघृतं । शिशुकल्प-
द्रुमघृतं । लोमशतनाथं शङ्खभस्मादिलेपकथनं । चारतैलं । पथ्यापथ्यनिरू-
पणं ।

सूतिकारोगाधिकारे,—मधूकादियोगः । कपित्थादियोगः । कुशादियोगः । सुखप्रसवार्थं
नानाविधयोगकथनं । सूतिकादशमूलपाचनं । स्त्रीवेरादिपाचनं । पिप्पल्यादिचूर्णं ।
गुड्यादिपाचनं । वज्रकाञ्चिकं । पञ्चजिरकगुडिका । सान्यविशुद्धये विविधलेप-
कथनं । मुण्डीतैलं । भद्रोत्कटाद्यवलेहः । पिप्पलाद्यघृतं । गङ्गाधररसः । सूतिका-
रि-
2 C

विषयः । रसः । सूतिकात्तरसः । सूतिकाद्रिरसः । रसाद्रवटिका । दृढज्जिरकानिमोदकः ।

सौभाग्यशुष्की । सहासौभाग्यशुष्की । पथ्यापथ्यविवेचनं ।

स्त्रीरोगाधिकारे,—बन्धाकरणयोगादिकथनं । स्त्रीवशीकरणयोगादिकथनं । पति-

वशीकरणयोगादिकथनं । गर्भरक्षायोगादिकथनं । पथ्यापथ्यकथनं ।

बालरोगाधिकारे,—जातकर्म्मकथनं । कुष्ठादियोगः । नामयोगः । बालचतुर्भद्रिका ।

घातक्यादिलेहः । भद्रादिक्वाथः । मुसकादिकषायादिकथनं । नानायोगः । दाडि-

मादिचूर्णं । भागीतैलं । अश्वगन्धाष्टतं । बालचाङ्गेरिष्टतं । कुमारकष्टतं । कुमार-

कल्याणष्टतं । चाङ्गेरिष्टतं । सोमष्टतं । अष्टमङ्गलष्टतं । बालकरसः । बालरोगहररसः ।

बालरोगान्तकरसः । बालरोगारिरसः । महागन्धकरसः । कुटजाष्टकं । घातक्यादि-

लेहः । सरलादिघूपः । रक्षामन्तादिकथनं । पथ्यापथ्यकथनं ।

विषाधिकारे,—सर्पभीतिनिवारणार्थं योगादिकथनं । सर्पदंशे स्त्र्यं सूचत्यागकर्त्तव्य-

ता । मन्त्रादिकथनं । कालरुद्ररसः । शिरीषपुष्पादिनस्यविधानं । त्वक्पक्षाशयगता-

दिविषे प्रतीकारकथनं । दृष्टिकादिविषचिकित्सा । कुक्कुरव्याघ्रादिविषचिकित्सा ।

मृतसञ्जीवनी । पथ्यापथ्यकथनं ।

रसायनाधिकारे,—ष्टतुविशेषे भक्ष्यद्रव्यविशेषकथनादिकं । मेधादिजननप्रक्रिया-

कथनं । गुडुच्यादियोगः । सारस्वतचूर्णं । लौहादीनां मारणपुटनादिविधिः । साध्य-

साधनपरिमाणविधिः । मारणविधिः । स्थालीपाकाविधिः । पुटनाविधिः । पाकविधिः ।

अधकादिविधिः । मन्त्रादिकथनं । रसादिपानोत्तरकर्त्तव्यतानिरूपणं । भक्षणविधिः ।

अमृतसारलौहः । दासरसायनलौहः । ताम्रयोगः । अमृतभक्ष्मातकी । रसाधचूर्णं ।

सर्वाङ्गसुन्दररसः । चन्द्रिकारसः । मकरध्वजः । पूर्णचन्द्रोदयः । रससिन्दूरः । अन्य-

विधेरससिन्दूरः । नानाविधेरससिन्दूरकथनं । चतुर्मुखरसः ।

वाजीकरणाधिकारे,—गोचुरादियोगकथनं । पिप्पल्यादियोगः । विदार्यादिचूर्णं ।

नरसिंहचूर्णं । शृङ्गारार्धं । वसन्तकुसुमाकरवटिका । मन्मथरसः । लक्ष्मीविलासरसः ।

शतावरीष्टतं । अश्वगन्धादियोगः । अश्वगन्धाष्टतं । महाश्वगन्धाष्टतं । दृढदश्वगन्धाष्टतं ।

गुडकुष्माण्डकं । चतुरसायनं । आम्बरसायनं । वज्रधररसायनं । हेमाङ्गसुन्दररसः ।

हरशङ्कररसः । कामदीपकरसः । रतिवज्रभरसः । कामधेनुरसः । पूर्णचन्द्रचूर्णः ।

भक्ष्मातकादियोगः । अश्वगन्धतैलं । कनकादियोगः । वीर्यस्त्रभनकरणं । कुसुमभैतैलं ।

कनकगुडिका । करवीरादियोगः । रतिवज्रभगुडिका । ध्वजभङ्गचिकित्सा । तिला-

दियोगः । गोशृङ्गादियोगः । वशीकरणार्थं लेपादिकथनं । इन्द्रवारुणिकादि योगः ।

कामेश्वरमोदकः । अन्यविधकामेश्वरमोदकः । दृढकामेश्वरमोदकः । मथ्यमदनमोद-

कः । श्रीमदामदनमोदकः । कामाग्निसन्दीपनमोदकः । दृढरतिवज्रभमोदकः ।

विषयः । मेथिमोदकः । पूगरसायनं । पूर्णचन्द्ररसः । आनन्दसदनरसः । गोक्षुरमोदकः ।
 आसवाधिकारे,—उशीरासवकथनं । पिप्पल्याद्यासवकथनं । मध्वासवकथनं । स्नेहा-
 सवकथनं । वज्रुत्तारिष्टकथनं । द्राक्षारिष्टकथनं । दशमूलारिष्टकथनं ।
 स्नेहाधिकारे,—ष्टतादिस्नेहगुणनिरूपणं ।
 खेदाधिकारे,—लवणादियोगकथनं ।
 वसनाधिकारे,—पञ्चकषायकथनं । नानायोगकथनं ।
 विरेचनाधिकारे,—पिप्पल्यादिपाचनं । नानायोगाः । अभयामोदकः । वैद्यात्तमा-
 वटिका । वृद्धदिग्भाभेदीरसः ।
 अनुवासनाधिकारे,—नानायोगकथनं ।
 निरुहाधिकारे,—नानायोगाः ।
 नस्याधिकारे,—नानायोगाः ।
 घृमाधिकारे,—नानायोगाः ।
 आश्वत्थतप्तपण-पुटपाकाधिकारेषु,—तत्प्रक्रियाकथनं ।
 दिनाचाराधिकारे,—भोजनीयद्रव्यादिविधानं ।
 सुस्वाधिकारे,—ऋतुविशेषे भक्ष्यद्रव्यविशेषादिरूपणं । इति योगाष्टतविवरणं ॥

No. 1619. मन्त्रचिन्तामणिः ।

Substance, country-made paper, 8 x 4 inches. Folia, 42. Lines, 7 on a page. Extent, 932 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1865. Place of deposit, Phāḍidhā, Zillā Virabhūma, Thānā Siudī, Bābu Kuladānanda Sena. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Mantra-chintāmani. A compilation of the rules, rituals, hymns, and instructions for the worship of Vāṭuka Bhairava, a companion of Ś'iva, and often taken for Ś'iva himself. This divinity is worshipped whenever there is a serious case of illness in a house, or a sudden misfortune is apprehended. When the worship is not practicable, or inconvenient, one particular hymn in praise of the divinity, called *Vāṭuka-bhairava-stava* is religiously recited, morning and evening, in the hearing of the patient until he is cured. Anonymous.

Beginning. नत्वा गुरुं गणाध्यक्षमम्बां वाग्विमलप्रदां ।

साधकाभीष्टसिद्धौ वक्ष्ये भैरवपद्मिन् ॥

प्रणवमाद्ये समुच्चार्य वटुकाय आपटुद्धरणाय,—
 End. सिद्धमन्त्रं प्रकुर्वीत काम्यकर्माणि साधकः ।
 पूर्वोक्तानि महादेवि सिद्ध्यन्त्येव न संशयः ॥
 Colophon. इति मन्त्रचिन्तामणौ श्रीवटुकभैरवमन्त्रविधानं समाप्तं ।
 संवत् १८६५ । मार्गशुद्धि ॥

विषयः । तत्र वटुकभैरवमन्त्रस्य ऋष्यादिकथनं । पुरश्चरणं । तत्र प्रयोगः । मन्त्रसंस्था-
 दिकथनं । गायत्र्यादिकथनं । वह्निर्मातृकादिनिरूपणं । सिंहवीजत्यासादि-
 कथनं । विशेषार्थस्थापनादिविधिः । प्रमथाद्यावरणाच्चनविधिः । रुद्राक्षमाला-
 भिमन्त्रणादिकीर्तनं । बलिदानविधिः । सात्त्विकराजसिकभेदेन तद्द्वैविध्य-
 कथनं, लक्षणादिकथनञ्च । दीपदानविधिः । आकर्षणविधेयणादिकर्मसु दृढ-
 तैलभेदादिनिरूपणं । धारणयन्त्रलक्षणादिकं । सात्त्विकध्यानकथनानन्तरं रा-
 जसध्यानकथनं । वन्ध्याचिकित्सा । त्रिपुण्ड्रकधारणोपयोगिभस्त्रसाधनद्रव्यादि-
 निरूपणं । प्रज्ञालाभोपधनिरूपणं । आपटुद्धरणकथनञ्च ।

No. 1620. कार्तवीर्यार्जुनदीपदानप्रयोगः ।

Substance, country-made paper, 8 × 4 inches. Folia, 21. Lines, 9 on a page. Extent, 337 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Phāqidhā, Thánā Siuḍi, Zillā Virabhūma, Bābu Kuladānanda Sena. Appearance, old. Prose. Correct.

Kārttavīryārjuna-dīpadāna-prayoga. A manual for dedicating lighted lamps to Kārttavīryārjuna, or Arjuna the son of Kritavīrya, a monster with a thousand arms, who was a great king, probably the same whom the Jains look upon with great respect as a universal monarch of great sanctity. The dedication is made in the months of Vaisakha, Śrāvana, Ās'vina, Kārtika, Agrahayana, Pausa, Māgha and Phālguna. By Kāmalākara Bhaṭṭa, son of Rāmakriṣṇa Bhaṭṭa, and grandson of Nārāyaṇa Bhaṭṭa. A work on this subject has been noticed under No. 237 (*ante* Vol. I, p. 125); but it is by a different author.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । अथ कार्तवीर्यदीपदानविधिः । तत्र वसन्त-हेमन्त-शिशिर-
 वर्षा-शरदोर्वा वैशाख-श्रावणाश्विन-कार्तिक-मार्गशीर्ष-पौष-माघ-फाल्गुणमासेषु
 शुक्लपक्षे कृष्णपक्षे वा पञ्चम्यवधि वा विशेषतः ।

End. श्रीमन्नारायणाख्यात् समजनि विबुधो रामकृष्णभिधान-
स्तत्सूनुः सर्वविद्याम्बुधिनिजचुलुकीकारतः कुम्भजन्मा ।
दृष्ट्वा नानानिबन्धान् व्यरचयदतुलं ग्रन्थसजाकराख्यः
पित्रोः पादाब्जसङ्गो रघुपतिपदयोः स्थात्रमं प्रार्थयंस्य ॥

Colophon. इति श्रीनारायणभट्टसूनुमहासहोपाध्यायरामकृष्णभट्टात्मजकमलाकरभट्टकृतः
श्रीकार्तवीर्यार्जुनदीपदानप्रयोगः सम्पूर्णः ॥

विषयः । कार्तवीर्यार्जुनसुहृद्विषय दीपदाने सासनचवतिथ्यादिनिरूपणं । तत्र आकर्षण-
सारणोच्चाटनादौ खण्डरौप्यादिपात्रभेदेन दीपदानविधिः । तत्र तत्र गोमहि-
षादिष्टतयवस्थापनं । घृतादिपरिमाणकथनञ्च । वर्त्तिनिर्माणदानादिवि-
धानं । सम्भारादिदानविधिः । आरम्भकाले शकुनादिना शुभाशुभज्ञानकथनं ।
दीपप्रयोगः ।

No. 1621. सिंहसिद्धान्तसिन्धुः ।

Substance, country-made paper, 8 x 4 inches. Folia, 257. Lines, 9—10 on a page. Extent, 5,492 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Phāḍidhā, Thānā Siuḍi, Zillā Vīrabhūma, Bābu Kuladānanda Sena. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Sīṅha-siddhānta-sindhu. A handbook of Vaiṣṇava religious duties, diurnal, periodical and optional, including the several feasts and fasts enjoined in the Vaiṣṇava Calendar. By S'ivānanda Gos'vāmī, son of Jagannivāsa Gos'vāmī.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । अथ नित्य + + प्रयोगः । तत्र श्रीमान् साधकः प्रसाणोक्त-
स्तक्षणे ब्राह्मे सुहृते दक्षिणावयवेन शय्यायाः समुत्थाय खेष्टं देवं स्मृत्वा वाम-
चरणं पृथिव्यां विन्यस्य उत्थाय स्वमवनाद् वह्निर्निर्मल्यं आवश्यकं विधाय, —

End. मोक्षैकसारां धनदैकसारां विधैकसारां शृणु सिद्धविद्यां ॥

Colophon. इति श्रीसद्गोस्वामिजगन्निवासात्मजगोस्वामिश्रीशिवानन्दविरचिते सिंहसिद्धान्तसिन्धौ एकचत्वारिंशत्तरङ्गः ।

विषयः । सामान्यतो नित्यपूजाविधानं । तत्र प्रातःसपर्य्यामूर्त्तेः निर्माख्यादिकमपठ्य
दन्तधावनस्नानादिविधानकर्तव्यता । नित्यपूजाप्रयोगवाक्यं । सन्ध्याविधाना-
वश्यकता । वैदिकतर्पणमनुष्ठाय तान्त्रिकतर्पणकर्तव्यता । शक्तिस्वर्यमन्त्रोपा-

विषयः ।

सकादीनां विशेषकथनं । भूतशुद्धिप्रकारकीर्तनं । प्राणायामस्वरूपकथनं । प्राणप्रतिष्ठाविधिः । मातृका-केवल-संचार-छटिस्थित्यादिन्यासनिरूपणं । श्रीक-
 षादिना मातृकान्यासकथनं । केशवादिमातृकान्यासादिकथनञ्च । पञ्चायतन-
 पूजाविधानं । शिवाय षोडशोपचारदानमन्त्रकथनं । तत्र तत्र आसनादिनिरू-
 पणञ्च । होमविधानं । विस्तरतो नित्यपूजानुष्ठानाश्रितौ सङ्क्षेपेण पूजा-
 विधानं । शान्तस्य सङ्क्षेपपूजाकरणे दोषकथनं । स्तुतकादौ नित्यपूजाकर्त्तव्य-
 ताविधानं । दीक्षाविधानं । दीक्षालक्षणं । आणची-शान्तेयी-शान्मवीभेदेन
 दीक्षायाल्लैविध्यकथनपूर्वकं तत्तल्लक्षणकीर्तनं । पुस्तकलिखितमन्त्रजापसिद्धि-
 चानिकथनं । गुरुभक्तिमाहात्म्यं । गुरुलक्षणं । मध्यदेशकुरुक्षेत्रादिवासिनां
 गुरुणां श्रेष्ठत्वकथनं । गौड़-तौल-सागध-केरलादिवासिनां गुरुणां मध्यमत्वकी-
 र्त्तनं । कर्णाट-काश्मीर-कलिङ्ग-कामरूपादिवासिनां गुरुणामधमत्वनिरूपणञ्च ।
 दुष्टलक्षणं । गृहस्थस्य भिक्षु-वानप्रस्थादिभ्यो मन्त्रग्रहणे दोषकथनं ।
 पित्रादिभ्यो मन्त्रग्रहणे दोषः । प्रतिलोमदीक्षानिषेधः । स्त्रिया अपि गुरुल-
 कथनं । गुरुणा सार्द्धं ऋणादानक्रयविक्रयादिनिषेधः । गुरौ मनुष्यज्ञाने
 दोषः । शिष्यलक्षणं । निन्दितशिष्यपरिग्रहे दोषः । गुरुशिष्यपरीक्षाप्रकारः ।
 श्रूपादिभ्यः प्रणवादिपुक्तमन्त्रदाननिषेधः । मन्त्राणां ब्रह्मचर्यादिभेदकथनं ।
 मन्त्राणां पुंस्त्र्यादिदैवतादौ दोषादोषनिरूपणं । तेषां सुप्रबुद्धत्वादिनि-
 र्णयः । मन्त्रदोषाः । मन्त्राणां बालत्वादिनिरूपणं । तेषां दीप्तचुघार्त्तत्वादि-
 कथनं । मन्त्रदोषनिरसनोपायकीर्तनं । मन्त्राणां दशविधसंस्कारनिरूपणं ।
 मन्त्रमेलनप्रकारः । गणमैत्रीविचारः । राशिक्रमादिनिर्माणप्रकारः । पाञ्च-
 भौतिकचक्रादिनिरूपणं । सिद्धसाध्यादिनिरूपणं । वर्णशोधनप्रकारः । ऋण-
 घनशोधनकथनं । षट्पदचक्रादिकथनं । मन्त्रग्रहणे मासतिथ्यादिनिरूपणं ।
 शिवमन्त्रावलीनिरूपणं । तत्र मन्त्रविशेषेण ध्यानगायत्र्यादिनिरूपणं । दक्षि-
 णामूर्तिमन्त्रादिनिरूपणं । चिन्तामणिमन्त्रादिनिरूपणं । भैरवमन्त्रादिनिरू-
 पणं । वटुकमन्त्रादिनिरूपणं । गजाश्वादिप्रयोगः । ऊर्ध्वाम्नायप्रशंसा । तन्मा-
 चात्म्यकथनञ्च । पराप्रसादमन्त्रनिरूपणादिकं । प्रपञ्चन्यास-युवनन्यासादिकथनं ।
 देवतन्यास-महाषोढादिन्यासकथनञ्च । ब्राह्मणस्य सर्वथैव सात्त्विकबलिदान-
 कर्त्तव्यता । चाम्बकमन्त्रनिरूपणादिकम् । अथ कामनाविशेषे होमविशेषवि-
 धानं । मन्त्रविचारप्रकरणेऽस्मिन् सर्व्वेच प्रयोगनिरूपणमस्ति । एवं परच ।
 भुवनेश्वरीमन्त्रनिरूपणादिकं । मातङ्गीमन्त्रनिरूपणादिकं । उच्छिष्टचाण्डालि-
 नीमन्त्रादिकथनञ्च । दुर्गामन्त्रविधानादिकं । बालाया मन्त्रादिनिरूपणं ।

No. 1622. विलक्षणचतुर्दशकं ।

Substance, country-made paper, 13 × 3 inches. Folia, 2. Lines, 5 on a page. Extent, 29 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Mayanádála, Post Khayarásula, Zillá Vírabhúma, Bábu Nandalála Mukhyopádhya. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Vilakshana-chaturdas'aka. A poem in 14 stanzas on the relation of Chaitanya to Krishna. By Sadás'iva Kavirája Gos'vámí.

Beginning. सुमोच विषयस्यृष्टं ब्रजविलासिनीनागरः

करोति चरितं मुनेर्मुनिविचिन्त्यपादाम्बुजः ।

तटे लवणवारिधेः क्षपिति दुग्धसिन्धुं जहौ

विलक्षणविचेष्टितो विहरते शचीनन्दनः ॥ १ ॥

End.

विलक्षणचतुर्दशप्रमितपद्यमत्यद्भुतं

सदाशिवरसज्ञया सरससेतदासादितं ।

शचीसुतपदाम्बुजे निविद्धभक्तियोगप्रदं

विशन्तु सुखसागरे परिपठन्तु सन्तश्चिरं ॥ १५ ॥

Colophon. इति श्रीसदाशिवकविराजगोखामिविरचितं विलक्षणचतुर्दशकं समाप्तम् ।

विषयः । शचीनन्दनस्य श्रीकृष्णवताराद् वैलक्षण्यकथनपूर्वकं तदीयचेष्टादिवर्णनं ।

No. 1623. गङ्गादेवीस्तोत्रं ।

Substance, country-made paper, 13 × 4½ inches. Folia, 2. Lines, 7 on a page. Extent, 48 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Mayanádála, Post Khayarásula, Zillá Vírabhúma, Bábu Nandalála Mukhyopádhya. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Gaṅgādevī-stotra. A poem in praise of Gaṅgādevī, daughter of Nityānanda, the coadjutor of Chaitanya. By Abhirāma Gos'vámí.

Beginning. श्रीराधा युगप+रिच मुदितौ संसेव्यभावौ मिथः

प्रेमाविष्टतया पुरा विगलितौ तद्वस्तु गङ्गावनौ ।

सा त्वं स्वर्यसुता सुता हि कथया जाताघुनाधीश्वरी

नित्यानन्दसुते प्रसीद गदिते प्रेम्णे वरी मञ्जरी ॥

End. गोपालोऽहं प्रसिद्धो विरचनसम्पन्नं रामदासो हि नाम्ना
 स्तोत्रं शास्त्रार्थसारं कलिसल्लसयनं देवि भृत्यस्तवास्मि ।
 किन्त्वज्ञस्यानने मे भगवति कृपया वाचि + + + + यत्
 तत् सम्पूर्णं भवेत्तत्पदयुगकमले चार्पितञ्चास्तु नित्यं ॥

Colophon. इति श्रीचभिरामगोस्वामिनाविरचितं श्रीमतीगङ्गादेवीस्तोत्रं सम्पूर्णं ।
 विषयः । नित्यानन्दतनयाया गङ्गायाः स्तवनं ।

No. 1624. गौराङ्गस्मरणैकादशकं ।

Substance, country-made paper, 13 × 5 inches. Folium 1. Lines, 14.
 Extent, 24 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit,
 Mayanádála, Post Khayarásula, Zillá Virabhúma, Bábu Nandalála Mukhyopá-
 dhyáya. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Gaurāṅga-smaraṇaikaśadaśaka. Eleven stanzas in praise of Gaurāṅ-
 ga. By Vis'vanátha Chakravartí.

Beginning. श्रीगौराङ्गमहाप्रभाकरणयोर्या कोशशेषादिभिः
 सेवागम्यतमा खभक्तविहिता लौल्यैस्तु या लभ्यते ।
 तां तन्मानसिकस्मृतिं प्रथयितुं भाव्यां सदा सत्तमैः
 स्तौमि प्रात्यक्षिकं तदीयचरितं श्रीमन्नवद्वीपजं ॥

End. श्रीगौराङ्गविधोः खधामनि नवद्वीपेऽष्टकालोद्भवां
 भाव्यां भव्यगणेन गोकुलविधोर्लीलास्मृतिर्योदशी ।
 लीलां द्योतयदेतदेकदशकं प्रीत्यन्वितो यः पठेत्
 तं प्रीणाति सदैव यः कर्षणया तं गौरसध्येम्यहं ॥

Colophon. इति श्रीविश्वनाथचक्रवर्तिना विरचितं गौराङ्गस्मरणैकादशकं समाप्तम् ।
 विषयः । गौराङ्गस्तवनं ।

No. 1625. वैष्णवाभिधानं ।

Substance, country-made paper, 7 × 4 inches. Folia, 3. Lines, 11 on a
 page. Extent, 48 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of depo-
 sit, Mayanádála, Post Khayarásula, Zillá Virabhúma, Bábu Nandalála Mu-
 khyopádhya. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Vaishnavābhīdhāna. The names and titles of the followers and companions of Chaitanya. By Devakinandana Kavirāja.

Beginning. प्रणम्यादौ कपाद्विं क्षतार्थं कृतभूलं ।

सर्ववाक्काकल्पतरुं श्रीगुरुं पुरुषोत्तमं ॥

महायशोमहाभागान् महापतितपावनान् ।

महाभागवतान् सर्वान् वैष्णवान् विष्णुरूपिणः ॥

End. सर्वैषासप्युपादेयः सर्ववेदाधिकस्तथा ।

श्रवणाप्ययनो (?) नित्यं वैष्णवानां विशेषतः ॥

Colophon. इति देवकीनन्दनकविराजविरचितं श्रीवैष्णवाभिधानं समाप्तम् ।

विषयः । गौराङ्गपार्षदानां वैष्णवानां नामनिरूपणं ।

No. 1626. स्तवावली ।

Substance, country-made paper, 12 × 4½ inches. Folia, 50. Lines, 8—9 on a page. Extent, 1,328 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1695. Place of deposit, Keñdo Grāma, Tháná Siuḍi, Zilla Virabhūma, Paṇḍit Bhagavānachandra Gos'vāmī. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Stavāvalī. A collection of poems by different authors in praise of Chaitanya.

Beginning. हरिर्दृष्ट्वा गोष्ठे मुकुरगतमात्मानमतुलं

खमाधुर्यं राधा प्रियतमसखीवाप्तमभितः ।

अहो गौड़े जातः प्रभुरपरगौरैकतनुभाक्

शचीसूनुः किं मे नयनसरणिं यास्यति पुनः ॥

End.

यत्पादाम्बुजयुग्मविच्युतरजःसेवाप्रभावादहं

गाम्भर्वासरसी गिरीन्द्रनिकटे कटेऽपि नित्यं वसन् ।

तत् प्रयोगणपालितो जितसुधाधारा मुकुन्दाभिधा

उद्गायामि शृणोमि मां पुनरहो श्रीमान् खरूपोऽवतु ॥

Colophon. इति स्तवमाला समाप्ता ।

हा किं करोमि सततं भवने प्रसक्तः सङ्गोऽपि नास्ति सुधियो मम दुर्जनस्य ।

याचे तथापि प्रणतिं विदधन्नहं ते खामिन् स्ववेऽत्र सुरतिं पुरुदुःखदुःखी ॥

वाण्यद्वरसञ्ज्ञाभिर्मिते शक्ते रवेर्दिने ।

साधे सितचतुर्थ्यान्तु लिखितैषा खवावली ॥

विषयः ।

(जीवगोखामिसङ्गृहीतखवमात्मानो भिन्नाऽयं ग्रन्थः ।)

अत्र चैतन्याष्टकं । गौराङ्गखवकल्पतरुः । मनःशिक्षेकादशकं । युगलस्रोत्रं । गोवर्द्धनाग्रयदशकं । गोवर्द्धनवासप्रार्थनादशकं । राधाकुण्डाष्टकं । ब्रजविलास-
खवः । विलापकुसुमाञ्जलिः । प्रेमपूरस्रोत्रं । खनियमदशकं । राधिकाष्टो-
त्तरशतनामस्रोत्रं । राधिकाष्टकं । प्रेमाभोजमकरन्दस्रोत्रं । खसङ्कल्पप्रकाश-
स्रोत्रं । राधाकण्ठोज्ज्वलकुसुमकोलिः । आकाङ्क्षास्रोत्रं । नवाष्टकं । गोपाल-
राजस्रोत्रं । मदनगोपालस्रोत्रं । विशाखानन्दनस्रोत्रं । सुकुन्दाष्टकं । उत्कण्ठा-
दशकं । नवयुवद्वन्द्वदिदृष्टाष्टकं । अभीष्टप्रार्थनाष्टकं । दाननिवर्तनकुण्डाष्टकं ।
ब्रजनवयुगस्रोत्रं ।

No. 1627. राधारसमञ्जरी ।

Substance, country-made paper, 14 × 4½ inches. Folia, 3. Lines, 10 on a page. Extent, 64 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Keñdo Grāma, Tháná Siuḍi, Zilla Vírabhūma, Paṇḍit Bhagavāna-chandra Gos'vāmī, also another copy at Berhāmpura, with Bábu Rádhiká-prasáda Dása Sena. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Rádhā-rasa-mañjarī. A poem in praise of the personal charms and attributes of Rádhā. By Chaitanyachandra, the great reformer.

Beginning. कुचकमलभरार्त्ता कोशरिचीणमथ्या विपुलतरनितम्बा पक्षविम्बाधरोठी ।

प्रणयतमवयस्यास्त्वन्धविन्यस्तदस्ता निधुवनरसकुञ्जं याति राधा निकुञ्जं ॥

End.

अङ्गे गौरसुचन्द्रिका सुचरिते लावणभङ्गोत्सवा

श्यामप्रेमसुधानिधौ रदभि सा सम्पूर्णलक्ष्मीः खयं ।

लावण्यात् कमला प्रमोहनपदं रूपेण यद्वैभवं

राधायाः समता न चास्ति भुवने ब्रह्माण्डभाण्डे क्वचित् ॥

Colophon.

इति चैतन्यचन्द्रेण विरचिता राधारसमञ्जरी समाप्ता ।

विषयः ।

राधाया निकुञ्जाभिसारवर्णनं । तस्या रूपातिशयवर्णनञ्च ।

No. 1628. गङ्गाष्टकं ।

Substance, country-made paper, 13 × 3 inches. Folium 1. Lines, 12 Extent, 19 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Keñdo Grāma, Tháná Siuḍi, Zilla Bīrabhūma, Paṇḍit Bhagavānachandra Gos'vāmī. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Gaṅgāśṭaka. Eight stanzas in praise of Gaṅgā Devī, daughter of Nityānanda. By Rūpa Gos'vāmī. See No. 1623 for another poem in praise of this lady.

Beginning. कृष्णपादपद्मसुभक्तिपूर्ववर्द्धिनी

नामकैकदेशयोगपाराशिनाशिनी ।

तापयन्दतापितान्तरर्थहेतुशेधिनी

साम्पुनातु सर्वदैव रौहिणेयनन्दिनी ॥ १ ॥

End.

तुष्टिदेन चाष्टकेन ये स्तुवन्ति चेच्चरीं

सस्मितं विद्वाद्य सोऽपि कालचक्र + चरीं ।

यः स्त + + सद्भिरक्तच + + निजेष्मिन्

नित्यसिद्धदेहभावनित्यवस्तु सेवितं ॥

Colophon. इति श्रीरूपगोस्वामिना विरचितश्रीनित्यानन्दसुतागङ्गाष्टकं समाप्तम् ।

विषयः । नित्यानन्ददुहितुर्गङ्गायाः स्तोत्रं ।

No. 1629. सुबोधिनी ।

Substance, country-made paper, 16 × 4½ inches. Folia, 256. Lines, 7 —8—9—10 on a page. Extent, 20,128 ślokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1726. Place of deposit, Gopālapura, Post Khayarás'ūla, Zillā Bīrabhūma, Bābu Binodavihāri Kavirāja. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Subodhinī. A commentary on the author's treatise on the Yoga, called Yogāmrita. By Gopāla Kavirāja, son of Siddhes'vara, and grandson of Rāmarāma. The author says, that he wrote the commentary because the commentaries written on the work by others were found difficult for beginners.

Beginning. कचिद्दालसुबोधाद्य कचिद्भूदार्थवित्तये ।

योगान्तस्य टीकाश्च नला वन्ति रघूत्तमं ॥

तचादौ विघ्नविघाताद्य निजेष्टदेवतास्मरणरूपमङ्गलं निबध्नाति ।

- End. अघुनेति । इदानीं प्राथम्येनेत्यर्थः । पुनः खस्थितिभूमिं व्यापयन्नाह,—येन भूमीत्यादिः ।
- Colophon. इति सुबोधिन्यां सुस्थाधिकारः ।
 नातः सिद्धेश्वरो यस्य रामरामः पितामहः ।
 तेनेयं लिखिता टीका गोपालेन सुबोधिनी ॥
 पूर्वेटीकाकृतां वाक्यं क्वचिदर्थस्य गौरवात् ।
 अत्रत्यं लिखितं तेन न दोषो गुरुबोधिते ॥ शकाब्दाः १७२६ ।
- विषयः । खलतयोगान्तग्रन्थस्य व्याख्यानं ।

No. 1630. तत्त्वचन्द्रिका ।

Substance, country-made paper, 16 × 4½ inches. Folia, 225. Lines, 6 on a page. Extent, 8,606 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Gopālapura, Post Khayarās'ūla, Zillā Bīrabhūma, Bābu Binodavihārī Kavirāja. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Tattva-chandrikā. A commentary on Chakradatta's *Chikitsā-sāra-saṅgraha*—a treatise on practice of medicine. By Sivadāsa Sena, son of Anānta, grandson of Uddharana, great grandson of Lakshmidhara, great great grandson of Kākustha, and great great great grandson of Sangu Sena, who was the court physician of one S'ikhares'vara. The author was a resident of Mālānchi, a village in Bengal.

Beginning. यः सप्तवर्षदेशीयो दधार घरणीघरं ।

कसध्वंसकरं वन्दे तं देवं देवकीसुतं ॥

नातः किमथ मातोत यं दृष्ट्वा दृष्टपूर्वकं ।

अभूत् खल्वेऽपि सखेहसं देहं शिवयोर्भजे ॥

टीकारत्नप्रभा चक्रदत्तनिर्मितसङ्गृहे ।

यद्यप्यास्ते तथापि सङ्क्षेपाय समोद्यमः ॥

विस्तराक्तञ्च सङ्क्षिप्य प्रतिक्षिप्य च दुर्वचः ।

व्याख्यानतरुं निक्षिप्य टीकेयं क्रियते मया ॥

विशिष्टमिष्टाचारानुमितश्रुतिबोधितकर्तव्यताकं प्रारिम्भितग्रन्थसमाप्तिफलकं तत्प्रतिबन्धकध्वंसमात्रफलकं वा स्वयं कृतमिष्टदेवतामङ्कारं शिष्यशिष्यार्थमादौ निबध्नाति,—शृणोति ।

End. आसीत् सभायां शिखरेऽश्वरस्य लब्धप्रतिष्ठः किल साङ्गसेनः ।
 वाणीविलासं कविसार्वभौमं विजित्य यः प्राप यथोऽनुरागं ॥
 काकुत्थासेनस्तनयस्ततोऽभूत् ततोऽपि लक्ष्मीधरसेननामा ।
 तस्माद्भूदुद्धरणस्तनूस्तस्मादनन्तस्तनयोऽथ जज्ञे ॥
 मालञ्चिकाग्रामनिवासभूमेर्गाङ्गावनी + + + + + ।
 + + + + + चक्रदत्तटीकासिमां श्रीशिवदाससेनः ॥
 टीकास्तु पूर्वैर्विहितस्तु येऽर्था ये वा गुरुभ्याऽधिगता मयापि ।
 सन्त्यज ते वस्तुदलं त्रमेण टीकान्तरान्वेषणजेन धीराः ॥

Colophon. इति श्रीशिवदाससेनकृता तत्त्वचन्द्रिकाया चक्रसङ्ग्रहटीका समाप्ता ।
 विषयः । चक्रदत्तकृतचिकित्सासारसङ्ग्रहाभिधग्रन्थस्य व्याख्यानं ।

No. 1631. कामधेनुः ।

Substance, country-made paper, 13 × 3 inches. Folia, 55. Lines, 5 on a page. Extent, 1,431 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1702. Place of deposit, Bhīmagāḍa, Post Khayarās'ūla, Zillā Bīrabhūma, Paṇḍit Bāmā-charaṇa Bhaṭṭāchārya. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Kāmadhenu. A commentary on the author's list of verbs entitled *Kavikalpa-druma*. By Vopadeva. One Bhagavata Śarmā completed the copying of the codex on Sunday the 6th of the month of Pausa of the Ś'aka year 1702.

Beginning. येन विषदिकरणैर्ब्याख्यातैर्धातुलोहितैः ।

प्रकाशैः सम्यकाश्रयन्ते क्रियास्तं नौमि गोपतिं ॥

कविकल्पद्रुमो धातुपाठो विरचितो मया ।

धातुवृत्तिः कवेः कामधेनुर्नाम्नाभिधीयते ॥

तत्र प्रयोगा धातूनामित्त्रसादिफलार्पकाः ।

शप्तिपोखनितां तुल्यप्रयोगानामभेदकाः ॥

ग्रन्थारम्भे विद्वविघाताय ग्रन्थकृत् उचितेष्टदेवतास्मरणरूपं सङ्गल्पाचरति,
 शब्दाकरेत्यादि ।

End. अथ ग्रन्थकृत् स्वमाख्यानं ख्यापयति, विद्वद्वनेशेत्यादि । य एष कविकल्पद्रुमो
 नाम ग्रन्थः वोपदेवद्विजेन तेने + + + स संख्यः । स्वर्गे गीर्वाणेत्यादिना
 खीयकीर्त्तना समाह्वानं । — — — — —
 भागीरथीनीरदिसुत्तिकासः श्रीकामदेवं कविकल्पधेनुं ॥

Colophon. ध्यात्वा श्रीगुरुपादपद्ममखं भक्तालिभिः सेवितं
 शाको हस्तलिखितचन्द्रविरचिते मासे सद्यस्ये मुदा ।
 वारेःकस्य त्रिथौ गुहाननमिते श्रीकामधेनु कवेः
 श्रीमद्भागवतो द्विजः समलिखच्छ्रीमित्रगेहे वसन् ॥
 विषयः । खड्गतकविकल्पद्रुमाभिधधातुपाठस्य व्याख्यानं ।

No. 1632. अणीयसीनाक्षी माघटीका ।

Substance, country-made paper, 16 × 3 inches. Folia, 41. Lines, 7 on a page. Extent, 395 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Bhīmagada, Post Khayarás'ula, Zillá Bīrabhūma, Paṇḍit Bámācharaṇa Bhattachārya. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Aniyasī-ṭikā. A commentary on the epic poem called Māgha. By Bhagiratha. Vide Vol. III. No. 1273 for the text, and IV. No. 1595, for a commentary by another.

Beginning. प्रणमामि सदाधारे आकारे पार + लवां ।

वाणीकल्पलतां वन्दे षट्पदार्थतन्त्रितां ॥

बोधार्थमल्पबुद्धीनां टीकामेतामणीयसी ।

विदधाति द्विजः श्रीमान् + + वति भगीरथः ॥

अथ हि काव्यप्रवन्नेन चित्तप्रशमकारणं भगवन्नारायणसुपञ्चोकयन् विशिष्टवक्तु-
 निर्देशार्थमिदं नमस्कारमुखं काव्यं निवबन्ध ।

End. अस्य श्रीः लक्ष्मीः चिरं गता, इदं सम्प्रत्यपि श्रियं शोभां रक्षति, अत एव
 अनयोर्महदसादृश्यं ॥ ८२ ॥

Colophon. इति माघकाव्ये तृतीयखण्डटीका सम्पूर्णा ।

विषयः । माघकृतशिशुपालवधस्य व्याख्यानं ।

No. 1633. दैवज्ञवल्लभा ।

Substance, country-made paper, 14 × 3 inches. Folia, 18. Lines, 6 on a page. Extent, 395 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Bhīmagada, Post, Khayarás'ula, Zillá Bīrabhūma, Paṇḍit Bámācharaṇa Bhattachārya. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Daivajña-vallabhā. A treatise on astrology and divination. By Varāha-mihira. A very scarce work.

Beginning. नला दि + तुमसलं सैरवमद्वैतसीचरं ।

+ + + + कृतप्रश्ने दैवज्ञवज्जभारचना ॥

दीप्राद्यं दशभेदं व्योमचराणां निरूप्य भावफलं ।

सृष्टेः यद् यत् कथयति शुभाशुभं तत्तदन्यथा नोक्तम् ॥

End.

यदुपचितमन्यजन्मनि शुभाशुभं तस्य कर्मणः पङ्क्त्या व्यञ्जयति ॥

Colophon.

इति दैवज्ञवज्जभायां वराहमिहिरकृतायां षोडशेऽध्यायः ।

आदित्यदासतनयस्तद्वाप्तबोधः कापितुलः सविटलब्धवरप्रसादः ।

आवलिको मुनिमतान्यवलोक्य यत्नादेतां वराहमिहिरो रचयाञ्चकार ॥

इति दैवज्ञवज्जभा समाप्ता ॥

विषयः ।

शुभाशुभप्रश्नकरणे फलपुण्यादिधारणकर्तव्यता । प्रश्नकर्तुरिह्नितादिना शुभा-

शुभनिरूपणं । लग्ननिर्णयः । शुभाशुभज्ञानोपायः । लाभालाभनिरूपणोपायः ।

गमनागमननिरूपणं । शत्रुगमनागमननिरूपणं । प्रवासस्थितस्य शुभाशुभज्ञानं ।

जयपराजयज्ञानोपायकथनं । ग्रहकोपविशेषेण दृश्यकथनं । नष्टलाभोपाय-

कथनं । मुष्टिचिन्तनं । दृष्टिगणना । विवाहगणना । कन्यापुत्रजन्मगणना ।

प्रकीर्णकगणना । दृपयाचादिनिरूपणं ।

No. 1634. सिद्धान्तचिन्तामणिः ।

Substance, country-made paper, 17 × 4 inches. Folia, 24. Lines, 7 on a page. Extent, 1,298 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Gopālapura, Post Khayarās'ūla, Zillā Birabhūma, Bābu Śrīkantha Kavirāja. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Siddhānta-chandrikā. A commentary on Mādhava Kara's treatise on diagnosis called *Rugvinis'chaya*. The MS. is incomplete, and the author's name cannot be made out.

Beginning. ईशमनीशं कारणमकारणं कारणमव्यक्तं ।

आदिसनादिं शाश्वतमशाश्वतमद्वयमव्युत्तं वन्दे ॥

आयुर्वेदमहोदधिं सुकृतिभिर्वैद्यैर्विमथ्योद्धृता

ये व्याख्यामणयो नितान्तकुसमतिध्वानौवाविर्ध्वसिनः ।

तेभ्यः केवलरामकृष्णकृपया व्यक्तीकृतः केनचित्

++ सोऽयमुपास्यतामनुदिनं सिद्धान्तचिन्तामणिः ॥

यद्यपि सुमनोऽहम् ++ सदातिरासोदेत् !

तथापि कदाचित् मन्दं कुन्दं न किं भजते ॥

अथ खलु निखिलतत्त्वज्ञानमहासहिमा ++ धिया माज्जितसन्ततखान्तसन्नाप-
सन्ततिः यशोदयानन्दबलेन च कलितकलेवरो माधवकरः सर्वेषां सुखेन
प्रकृतिविकारादितत्त्वज्ञानार्थं रोगनिर्णयदृष्टिमाविष्कारः । तत्र प्रथमं परम-
प्रामाणिकपरिप्राप्तकर्तव्यताकप्रारिप्सितविघ्नविघातफलकं कृतेष्टदेवताशिवप्रणा-
रूपं मङ्गलं ग्रन्थाद्येष्टृणासपि शिवाय शिष्यशिष्यार्थं च ग्रन्थादौ तन्निबद्धवान् ।
प्रणम्येत्यादि ।

End.

चरके, ग्रहणीदुष्टत्वेनाग्निमान्द्यादीनामपि ग्रहणीरोगत्वेनाभिधानात् । यदाह,—
यश्चाग्निः पूर्वमुद्दिष्टो रोगानीके चतुर्विधः । (इतः खण्डितं ।)

विषयः ।

माधवकृतसम्बिनिश्चयाभिधग्रन्थस्य व्याख्यानं ।

No. 1635. नानौषधविधिः ।

Substance, country-made yellow paper, 13 × 3½ inches. Folia, 14. Lines, 10 on a page. Extent, 420 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Gopálapura, Post Khayarás'ula, Zillá Virabhúma, Bábu S'rīkanṭha Kaverāja. Appearance, new. Prose and verse. Incorrect.

Nānaushadha-vidhi. A treatise on Indian materia medica, treating principally of metallic medicines. Author's name unknown.

Beginning. अथ धातूनां शोधनं वक्ष्यामः । स्वर्णं रौप्यं ताम्रं सीसकं रज्जं गन्धकाश्मपित्तलं
खर्यरश्च । इत्यादि ।

End.

सप्ताहदीप्तमिव जठराग्नेः शालीषष्टिकदर्भेभ्यु ।

Colophon.

इति नानौषधिविधिः समाप्तः ।

विषयः ।

सर्वेषां धातूनां शोधनोपायकथनं । स्वर्णसारणविधिः । रौप्यसारणविधिः ।
ताम्रसारणविधिः । सीसकसारणविधिः । रज्जसारणविधिः । मुक्तसारणविधिः ।
हीरकसारणविधिः । मण्डूरशोधनं । हिङ्गुलशोधनं । हिङ्गुलस्य सारणाभाव-
कथनं । हरितालशोधनं । मनःशिलाशोधनं । तुल्यकशोधनं । पारदशोधनं ।
पारदसारणविधिः । गन्धकशोधनं । तन्सारणकर्तव्यता । कज्जलीकरणविधिः ।
अधकशोधनं । अधकसारणविधिः । पारदसारणप्रक्रिया । पारदबन्धनोपाय-
कथनं । सद्यो हरितालसारणप्रक्रिया । पञ्चान्तरसः । सात्विकशोधनं । नाग-
रज्जशोधनं ।

No. 1636. सुबोधिनी ।

Substance, palm-leaf, 15 × 2 inches. Folia, 115. Lines, 5 on a page. Extent, 4,061 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Gánguṭe, Post Purendrapura, Zillá Virabhúma, Gopínátha Bhaṭṭáchárya. Appearance, old. Prose. Correct.

Subodhiní. A commentary on the Bhaṭṭi Kávyā. By Kumudá-nanda. This is not near so well-known as the work of Bharata Mallika. The author follows the rules of Pāṇini in explaining the text.

Beginning. श्रीकृष्णगिरिभौ नत्वा धर्मकार्यमोक्षदौ ।

चक्रे श्रीकुमुदानन्दो भट्टिटीकां सुबोधिनीं ॥

अत्र कविना श्रीस्वामिस्त्रुनना सर्गबन्धस्तुक्षणं प्रकीर्णकाण्डं प्रथमं दर्शयितुं तस्य विषयव्यापकत्वात् तत्रादौ वस्तुनिर्देशं कुर्वन् दृष्टदेवतास्मरणात्मकं मङ्गलं विघ्नेपशान्तये करोति । रचिरनाम च्छन्द आदौ निबध्य पञ्चाज्जात्यादिच्छन्दसा सर्गनिर्व्याहः । यथा ह्यन्धोमञ्जर्यां ।—जतौ शजौ रचिरेत्यादि । अभूदिति ।

End.

इतः समुद्रात् उत्तरा या दिक् तस्याः । उत्तरा हि वसन् रासः खवण-
तोयतो दक्षिणतः ।

Colophon. इति श्रीकुमुदानन्दकृतायां सुबोधिनीयां भट्टिटीकायामष्टमः सर्गः ।

विषयः । भट्टिकाव्यस्य अष्टमसर्गान्तं व्याख्यानं ।

No. 1637. भट्टिबोधिनी ।

Substance, palm-leaf, 15 × 2 inches. Folia, 108. Lines, 4 on a page. Extent, 2,268 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Gánguṭe, Post Purendrapura, Zillá Virabhúma, Gopínátha Bhaṭṭáchárya. Appearance, old. Prose. Correct.

Bhaṭṭibodhiní. A commentary on the Bhaṭṭi Kávyā. By Nara-náráyaṇa Vidyávinoda Áchárya, son of Vánes'vara, who was brother of Jaṭádhara of the family of Púrvagrāma. The object of this work is to explain all grammatical references by citing the authority of the Saṅkshiptasāra grammar.

Beginning. नत्वा रासपदद्वन्द्वसरविन्दं भवच्छिदं ।

विद्याविनोद आचार्यः कुरुते भट्टिबोधिनीं ।

पूर्वग्रामिकुले कलानिधिनिभञ्ज्वी सुमेरुस्थितो
 भ्राता यस्य जटाधरो द्विजवरो वाणेश्वरस्तत्सुतः ।
 तत् पुत्रः प्रथितोऽभवत् कविवरो नारायणो नामतः
 सोऽभूदभ्यसनेन शास्त्रनिच+ विद्याविनोदार्थतः ॥
 सन्ति यद्यपि भूयांसः शब्दलक्षणचक्षुषः ।
 तथापि जौमराभ्यासविशेषायेव शिष्यते ॥

प्रायो हि मत्सरधियः कवयः श्रुतिभ्यां सन्ति क्वचित् क्वचिदपि प्रियसाधुवादाः ।
 एकं प्रियाप्रणयिकर्म करोमि नित्यं मध्ये द्वयोरपरमादरवत्तयैव ॥
 अथ पाणिनिव्रतलक्षणार्थानवगन्तुमशक्नुवतां भाष्यकारजिनेन्द्रप्रभृतिनाना-
 मतानुसारिणां सन्देहसन्देहव्याधिपीडितानां शिष्यप्रशिष्याणामुद्दिष्टीर्षुर्भगवान्
 श्रीधरस्वामिस्तुर्भट्टहरिः कायचक्रेण समस्तं व्याकरणार्थं दर्शयन् रामकथयै-
 वाच मङ्गलान्तरमनादृत्य कायमिदमारब्धवान् । तच्च शब्दलक्षणं धातुसूक्त-
 लात् सकलपादानां धातुपादं प्रथममेव अभिधास्यामीति सत्यां चिकीर्षायां
 भवतेः क्रियासामान्यवाचित्वादाच्च, —अभूदिति ।

End..

प्रतिदिशं धीरमन्त्रमुच्चैर्निखनमुदस्यन् क्षिपन् तडिल + + + + +
 जलदोऽप्येवं ।

Colophon. भट्टिकाव्यस्य एकादशसर्गान्तं व्याख्यानं ।

No. 1638. काव्यप्रकाशविस्तारिका ।

Substance, country-made paper, 13 x 4 inches. Folia, 128. Lines, 10 on a page. Extent, 6,400 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Sâjina, Post Purendrapura, Zillâ Virabhûma, Rames'chandra Bhaṭṭâchârya. Appearance, old. Prose. Correct.

Kâvyaparakâśa-vistârikâ. A commentary on the *Kâvyaparakâśa*, a treatise on rhetoric. By Paramânanda Chakravartî. Incomplete. This is a little-known work.

Beginning. प्रियायाः पद्मायाः प्रणयकुपितायाः स्तुतिपरः

प्रसादं निर्मित्युर्जलधिजनिवाणीपरिदृढः ।

परस्याः कौटिल्यात् कटुनि वचसि प्रोद्यति भ्रष्टं

प्रदीप्तायां तस्यां जयति विनमद्वक्त्रकमलः ॥

कार्या कदर्यैरिव नो भवद्भिर्नवेति हेलो कतिनः कृतौ नः ।

निवारितान्तःकल्पः किशोरतां दधत् कलाभट्ट पुनः पुरातनः ॥

न्यायाचार्यमनङ्गीकृतपरपञ्चं बह्ममीशानं ।

गुरुमिह नत्वा काव्यप्रकाशविस्मारिकां तनुमः ॥

प्रधने द्रोणजवाणैः क्षतविक्षतमुत्तरोदरगं ।

रक्षतु परीक्षितं मे वचनं विबुधः सुदर्शनेनाशु ॥

अथाविगीतविशिष्टाचारपरम्पराप्राप्तप्रारिप्सुतसमाप्तिप्रतिबन्धकदुरितध्वंसहेतु-

भूतमङ्गलाचारपरां प्रथमकारिकामवतारयति वृत्तिकृत् । ग्रन्थेत्यादि ।

End.

प्रमेरिति । इदानीमेवां दोषाणां यथा योगमित्यस्यार्थमपमंहृत्य दर्शयति तदेत इति । सम्पूर्णमिदं काव्यलक्षणमिति 'तद्दोषौ' इत्यादि यत् काव्य-
लक्षणमुक्तं तद्विशेषणानां दोषगुणालङ्काराणां कथनात् सम्पूर्णमित्यर्थः ॥

Colophon. इति श्रीपरमानन्दचक्रवर्तिकृतौ काव्यप्रकाशविस्मारिकायां अर्थालङ्कारविवे-
चनो नाम दशम उल्लासः । समाप्तोऽयं ग्रन्थः ।

विषयः । काव्यप्रकाशस्य व्याख्यानं ।

No. 1639. हर्षहृदया ।

Substance, country-made paper, 14 × 4 inches. Folia, 73. Lines, 8 on a page. Extent, 2,610 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Sâjina, Post Purendrapura, Zilla Virabhûma, Râmachandra Bhaṭṭâchârya. Appearance, old. Prose. Correct.

Harsha-hridaya. A commentary on the Naishadha of S'ri Harsha. By Gopinâtha Âchârya. No. 1205 notices a commentary by a different author.

Beginning. नमामि वाचामधिदेवतां तां त्रिलोकनाथैकनिर्कोतनस्यां ।

प्रसादमासाद्य यदीयमेव वागीश्वरस्यापि कविलक्ष्मिः ॥

अस्येव सम्प्रति महाकविभिः प्रणीता नानार्थबोधसधुरा विवृतिस्त्रनेका ।

तेषां तद्वत् तुलना न तथा समैषा खद्योतकीटतुलनैव यथेन्द्रकान्तः ॥

वक्तुं सुधीरपि गुरुननुपास्य यस्य शक्नोति किञ्चिदपि नैव रहस्यमस्य ।

काव्ये श्रोतोऽत्र विद्वतो कविपण्डितस्य मोहाय किन्तु सम सम्प्रति बालकस्य ॥

तथापि बाह्याच्चपललमुच्चैरथ प्रवृत्तोऽस्मि विधातुमेतत् ।

+++++विधुरोऽपि काव्ये बालस्य किं कृत्यविधौ विचारः ॥
निपीय इति ।

End. विजयसेननाम्नो गौडेश्वरस्य प्रशस्तिरचनायास्तातस्य श्रीहर्षकवेः काव्यस्य नैष-
धस्य चरिते पञ्चमः सर्गोऽगमत् । पञ्चानां पूरणः पञ्चमः । पुरुषतस्य कैतवं
कपटो यत्र सर्गे ।

Colophon. इति गोपीनाथाचार्यकृतौ हर्षहृदयाख्यायां नलचरितटीकायां पञ्चमः सर्गः ।
विषयः । श्रीहर्षकृतनैषधचरिताभिधानकाव्यस्य पञ्चमसर्गान्तं यावद् व्याख्यानं ।

No. 1640. धातुपारायणः ।

Substance, country-made paper, 16 × 4 inches. Folia, 17. Lines, 8 on
a page. Extent, 426 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of de-
posit, Bhīmagāḍa, Post Khayarās'ūla, Zilla Vīrabhūma, Vāmācharaṇa Bhaṭṭā-
chārya. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Dhātupārāyaṇa. The classification and conjugation of the Sans-
krit roots. By Jumarānandī, the author of the exposition of the apho-
risms of the Saṅkshiptasāra grammar. The work is intended to serve
as an appendix to his grammar.

Beginning. धातवोऽतिप्रसिद्धा ये पथन्ते च गणे गणे ।

तेषामेव निबद्धोऽयं शिशूनां प्रतिपत्तये ॥ तत्रादौ भ्वादिगणः ।

End. प्रोष्ठखालयति अवगुण्डालयति अवधीरयति । इत्यादिः ।

Colophon. इति श्रीमञ्जुमरनन्दिकृतौ धातुपारायणः समाप्तः ।

विषयः । भ्वादिगणादिधातुनिरूपणं ।

No. 1641. भागवतकौमुदी ।

Substance, country-made paper, 13 × 4 inches. Folia, 22. Lines, 16 on
a page. Extent, 1,512 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of
deposit, Bhīmagāḍa, Post Khayarās'ūla, Zilla Vīrabhūma, Gopālachandra
Vidyālaṅkāra. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Bhāgavata-kāumudī. Notes on some difficult passages on the Bhā-
gavata Purāṇa. By Rāmakṛishṇa. The MS. is incomplete.

Beginning. प्रणम्य परमं ब्रह्म दुरुद्धायस्वरूपिणा ।

तन्मते रामकथ्येन श्रीभागवतकौमुदी ॥

अथ तमेव विदित्वा इति श्रुतौ परमपुरुषार्थे मोक्षं प्रति तत्त्वज्ञानस्य हेतुता दर्शिता ।

End.

अतो विप्रस्य प्रमाणमयत्वेन प्रमेयात् सत्तः श्रेष्ठत्वं ॥ श्रीः ।

विषयः ।

श्रीमद्भागवतीयविषयसंस्थानेद्वाटनपूर्वकं तच्च तच्च समाधानकीर्तनं ।

No. 1642. स्मृतिसारः ।

Substance, palm-leaf, 19 × 1½ inches. Folia, 107. Lines, 3 on a page. Extent, 1,590 ślokaś. Character, Bengali. Date, Sk. 1610. Place of deposit, Mayanādal, Post Khayarās'ūla, Zilla Virabhūma, Vishpuchandra Bhaṭṭāchārya. Appearance, very old. Prose. Correct.

Smṛitisāra. An epitome of the *Smṛitis*. The MS. is confined to expositions for omissions and irregularities in the performance of ceremonies, and for offences and sins. By Yādava Vidyābhushana Bhaṭṭāchārya. The author belongs to the school of Raghunandana. Nos. 649 and 1077 bear the name of this work, but they are separate works.

Beginning. भूयः प्रणम्य रघुनाथपदारविन्दं मन्वादितन्मनिवहानभिबीक्ष्य यत्निः ।

उद्धृत्य सारमखिलं निखिलस्मृतीनां श्रीयादवेन विदधे स्मृतिसार एषः ॥

अथ प्रायश्चित्तिनिरूपणं । पापक्षयसाधनसाधनं कर्म प्रायश्चित्तिमिति तच्चिन्त्यं ।

End.

आहृदिने स्त्रीगमने अचोराचमभोजनं । दिवामैथुने दिनमेकं व्रती भवेदिति ।

Colophon. इति श्रीमद्दामोपाध्यायस्मार्त्तानुयायिश्रीयादवविद्याभूषणभट्टाचार्यविरचितस्मृतिसारे प्रायश्चित्तप्रकरणं समाप्तं । शकाब्दाः १६१० ।

विषयः ।

प्रायश्चित्तिनिरूपणं । प्रायश्चित्तपूर्वार्चकृत्यं । गोवधप्रायश्चित्तिनिरूपणं । व्यवस्थापत्रलेखनप्रकारः । एकहायनादिगोवधप्रायश्चित्तं । गोवधापवादः । क्षत्रियादिगोवधप्रायश्चित्तं । स्त्रीवधप्रायश्चित्तं । अग्निचारिणीवधप्रायश्चित्तं । गर्भिणीवधप्रायश्चित्तं । धेनुसङ्कलनकथनं । चण्डालाद्यन्नभक्षणप्रायश्चित्तं । चण्डालादिस्पृष्टान्नभोजनादिप्रायश्चित्तं । अज्ञानतः कुकुराद्युच्छिष्टभोजनप्रायश्चित्तं । अन्यज-स्त्रीगमनप्रायश्चित्तं । शूद्रादिस्पृष्टान्नकेशकीटायुपहतान्नादिभोजनप्रायश्चित्तं । गोमांसभक्षणप्रायश्चित्तं । रेतोमूत्रपुरीषादिभक्षणप्रायश्चित्तं । विन्मूवदूषितफलादिभक्षणप्रायश्चित्तं । मृद्धोद्भूतभक्षणप्रायश्चित्तं । पतितान्नभोजनप्रायश्चित्तं । देवा-

शौपकल्पितवृथापायसभोजनप्रायश्चित्तं । वाग्दुष्टादिभोजनप्रायश्चित्तं । शूद्र-
 भाजने तथा भिन्नकांस्यभाजने भोजनप्रायश्चित्तं । सूतकाद्यन्नभोजनप्रायश्चित्तं ।
 ह्रस्वदन्तादिदृष्टभोजनप्रायश्चित्तं । भोजनकाले रेतोमूत्रपुरीषाद्युत्सर्गप्रायश्चित्तं ।
 क्षततैलाभ्यङ्गस्य भोजनादिप्रायश्चित्तं । खकीयोच्छिष्टादिभोजनप्रायश्चित्तं ।
 कुक्षितपङ्क्तिभोजनप्रायश्चित्तं । ब्रह्मवधसुरापानादिमहापातकप्रायश्चित्तं । क्षत्रि-
 यादिस्वामिकसुवर्णस्रोत्रादिप्रायश्चित्तं । पतितसंसर्गप्रायश्चित्तं । चण्डालादिसंसर्ग-
 प्रायश्चित्तं । यज्ञोपवीतच्छेदादिप्रायश्चित्तं । अनातुरस्य सन्ध्याद्यकरणप्रायश्चित्तं ।
 शूद्रपरिरिहप्रायश्चित्तं । मिथ्याभाषणप्रायश्चित्तं । स्वभार्यायां साढभगिन्यादि-
 कथनप्रायश्चित्तं । उच्छिष्टस्य चण्डालादिदर्शनप्रायश्चित्तं । विप्रादिसम्यगमन-
 प्रायश्चित्तं । मिथ्याशपथप्रायश्चित्तं । अभिशापकर्तुः प्रायश्चित्तं । जलाग्न्यादौ
 अशुचिप्रक्षेपप्रायश्चित्तं । देवाभावे द्रष्टृकादिना खण्डहरणप्रायश्चित्तं । छीवन-
 प्रायश्चित्तं । व्रतभङ्गप्रायश्चित्तं । रजकादिस्पर्शप्रायश्चित्तं । उच्छिष्टब्राह्मणस्य शूद्र-
 स्पर्शनप्रायश्चित्तं । सर्वर्णोच्छिष्टस्पर्शप्रायश्चित्तं । लग्ननादिस्पर्शप्रायश्चित्तं । उच्छि-
 ष्टस्य नरादिपुरीषस्पर्शप्रायश्चित्तं । रजखलास्पर्शप्रायश्चित्तं । प्रायश्चित्तसङ्क्षेपः ।
 ब्राह्मणप्रायश्चित्तकथनञ्च ।

No. 1643. सूर्यशतकटीका ।

Substance, palm-leaf, 14 × 1½ inches. Folia, 42. Lines, 4 on a page-
 Extent, 976 ślokaś. Character, Bengali. Date, Sk. 1623. Place of deposit,
 Bhīmagaḍa, Post Khayarās'ūla, Zilla Virabhūma, Vāmācharaṇa Bhaṭṭāchārya.
 Appearance, old. Prose. Correct.

Sūryas'ataka-tikā. A commentary on Mayūra Bhaṭṭa's century of
 verses in praise of the Sun. By Jayamaṅgala. The hymn is believed
 to possess the merit of curing leprosy.

Beginning. भक्तमयूरवक्त्राजपदविन्यासशालिनी ।

नर्तकीव नरीनर्ति सभामध्ये सरस्वती ॥ जप्तेत्यादि ।

End. तावद् यो निर्णीयते स आदित्यः भवद्भोग्यः ददाति ॥ १०० ॥

Colophon. इति श्रीमयूरभट्टविरचितसूर्यशतकस्य टीका जयमङ्गलविरचिता समाप्ता ।

शार्ङ्गोन्नततुल्यविमिते सपञ्चवक्त्रिके पुनः ।

लिखिता सूरशतके टीकासौ यत्नपूर्विका ॥

विषयः । मयूरभट्टविरचितसूर्यशतकस्य व्याख्यानं ।

End, जगदिदमनुविद्धं येन यस्मिन् प्रसूते
यदनु ततमजखं याति चाधिष्ठिताया(?) ।
यदुत्सहदुर्द्ध्वैर्यो विषत्ते च गोपी'
तममितसुखबोधज्योतिषं नौमि कृष्णं ॥

Colophon. इति श्रीक्रमदीपिकायामष्टमः पटलः । समाप्तस्यायं ग्रन्थः । शकाब्दाः १६०९ ।
विषयः । १ प्रथमपटले,—गोपालमन्त्रस्य सर्ववर्णस्त्रीपुरुषेषु शीघ्रफलदाहत्वकथनपूर्वकं त-
न्मन्त्रादिनिरूपणं । आसनभूतशृङ्गादिकथनं । केशवकीर्त्तनादिन्यासप्रकारः ।
द्वारदेवताकथनं । तत्त्वन्यासादिप्रकारकथनं । प्राणायामप्रकारः । पीठन्या-
सादिकथनं ।

२ ये,—फलकथनपूर्वकं 'गोपीजनवक्त्रभाय स्वाहा' इति मन्त्रोद्धारप्रकारकथनं ।
अत्र हन्द्वादिनिरूपणं । प्रद्युम्नजगन्मोहनमन्त्रशक्तिनिरूपणं । मन्त्रार्थ-
निरूपणं । कृष्णशब्दनिर्वचनं । तत्त्वदशकन्यासनिरूपणं । गृहिवनवासप्रभृ-
तीनां न्यासभेदकथनं । भूतिन्यासकथनं । विभूतिपञ्जरकथनं । वर्णन्यासादि-
निरूपणं । नाराचादिमुद्रानिरूपणं ।

३, ४ ये,—श्रीकृष्णध्यानकथनं । श्रीकृष्णस्य ध्यानमालाकथनं । नारदस्य ध्यानकथनं ।
विशेषार्थस्यापनादिविधिः । जपप्रकारकीर्त्तनं । शिष्यलक्षणं । दीक्षाविधानं ।
अत्र कलशदिस्थापनविधिः । अङ्गदेवताध्यानादिकथनं । वक्त्रिण्यादीनां रूपा-
दिकथनं । बलदेवस्य ध्यानं । सुभद्राया ध्यानं । विशेषार्थदानमन्त्रादिकथनं ।

५, ६ ये,—दीक्षितस्य कर्त्तव्यतानिरूपणं । मन्त्रजपस्थानादिनिरूपणं । परस्परण-
कथनं । तदुपसंहारनिरूपणं । श्रीकृष्णस्य प्रातःकालीनध्यानकथनं । मध्याह्न-
ध्यानकथनं । सायान्ध्यानकथनं । तर्पणविधिः । पायसादिषोडशद्रव्यनिरूपणं ।
श्रीकृष्णमन्त्रनिर्माणप्रकारकथनं । शक्ति-साया-लक्ष्मीवीजाद्युद्धारप्रकारः । सिद्ध-
मन्त्रप्रयोगः । विविधमन्त्रोद्धारप्रकारः । तत्र तत्र ध्यानकथनं । प्रत्येकं परस्परण-
कथनं । उच्चाटनादौ मन्त्रादिनिरूपणं । जयकामादौ होसादिविधानं ।

७, ८ ये,—श्रीकृष्णस्य चतुर्वर्गसाधनध्यानकथनं । विंशत्यक्षरमन्त्रेण पूजाविधानं ।
अष्टचलारिंशदक्षरादिश्रीकृष्णमन्त्रनिरूपणादिकं । अष्टनिषिपूजा । राजोप-
चारकथनं । विविधमन्त्रकथनं । तत्र तत्र ध्यानादिकथनम् । गौर्यादौ पूजा-
विशेषकथनं । सिद्धमन्त्रस्य वश्यादिविधिः । स्त्रीवशीकरणदिकथनं । मुमुक्षूणां
प्रक्रियानिरूपणं । चैलाक्षयमोहनमन्त्रकथनं । ध्यानकथनं । गरुडमन्त्रकथनं ।
मोहनगायत्रीकथनं । आत्मार्चनकथनं । योगकथनं । तत्फलकथनम् । चक्र-
बन्धसंज्ञाकथने केशवेति ग्रन्थसमाप्तिः ॥

No. 1646. शालहोत्र ।

Substance, country-made paper, $9 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 41. Lines, 7 on a page. Extent, 375 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

S'ālahotra. A Hindi translation of a treatise on the Veterinary Art. The original is ascribed to Nakula, one of the Pāṇḍava brothers. The translator was one Chetana. The Sanskrit original is supposed to be the most ancient work extant on the subject. *Vide* No. 1648.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥ अथ शालहोत्रभाषा ॥ दोहा ॥

नमो निरञ्जनदेव गुरुमूर्तिष्वब्रह्माण्ड ।

रोगहरण आनन्दकर सुखदायक जगद्वन्द्य ॥ १ ॥

End. श्रीराम मासकार्तिककृष्णपक्षद्वितीया तिथि शुभा नाम ।

चेतनचन्दसो भाषित गुरुको कियो प्रणाम ॥

Colophon. इति श्रीपण्डितचेतनकृतशालहोत्र समाप्त ॥

विषयः । अश्वचिकित्साकथनं ।

No. 1647. अश्ववैद्यकं ।

Substance, English paper, $8\frac{1}{2} \times 7$ inches. Folia, 261. Lines, 9 on a page. Extent, 1,615 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1933. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Verse. Incorrect.

As'va-vaidyaka. A treatise on the Veterinary Art. By Jayadatta, son of Vijayadatta. Though professing to be an epitome, this is an elaborate work, treating, in considerable detail, of all the topics connected with the subject. It is divided into 68 sections. Contents : I. Introduction. II. Names and descriptions of the different parts of a horse's body. III. Characteristics of those parts. IV to VI. Effects of particular whirls of hair and marks on the body of a horse. VII. Motion of horses. VIII. Power and endurance of horses. IX. The voice of horses. X. Marks indicating defects. XI. Causes, other than disease, leading to weeping, refusal of food, &c. XII. Effects of particular shadows. XIII. Ditto of smell of the body. XIV. Size. XV. Span of life. XVI. Marks on the teeth indicating age. XVII. Ten stages in the life of a horse and its characteristics. XVIII. Mode of ascertaining the race of horses. XIX. Rules regarding riding. XX. Barren mares how to be made fruitful. XXI. Characteristics of a pregnant

mare. XXII. Rules to be observed during confinement. XXIII. Nursing of foals. XXIV. Rules regarding food for horses. XXV. Veterinary Materia Medica. XXVI. Modes of stabling, and feeding during different seasons. XXVII. Caution with alkaline leys. XXVIII. Bleeding with a lancet. XXIX. Use of aromatics for promoting health. XXX. Fomentation. XXXI. Oleaginous drinks. XXXII. Medicated oils. XXXIII. Five bitters; medicines for fatigue. XXXIV. Decay not caused by disease. XXXV. Sickness from change of season. XXXVI. Worms. XXXVII. Diseases due to wind. XXXVIII. Names of certain diseases. XXXIX. Treatment of diseases of the mouth and the eyes. XL. Ditto of the head. XLI. Ditto of the ears. XLII. Ditto of coughs. XLIII. Ditto of hiccup. XLIV. Ditto of boils. XLV. Ditto of running from the nose. XLVI. Ditto of a disease called Ghrini : it is characterised by sores within the nostrils and running, and is apparently the same with glanders. XLVII. Ditto of diseases of the foot. XLVIII. Ditto of fevers. XLIX. Ditto of dyspepsia. L. Ditto of diarrhoea. LI. Ditto of dysentery. LII. Ditto of megrims. LIII. Ditto of worms and slime in the bowels. LIV. Ditto of frequent staling. LV. Ditto of leprosy. LVI. Ditto of Anasarca. LVII. Ditto of the diseases of the scrotum. LVIII. Ditto of the diseases of the belly. LIX. Ditto of piles. LX. Ditto of Utkarna, a disease in which the ears, tail and the skin of the body lose their power of action and swellings follow—apparently farcy. LXI. Ditto of diseases originating in excess of wind. LXII. Ditto of madness. LXIII. Ditto of fainting. LXIV. Curable and incurable diseases. LXV. Equine Toxicology. LXVI. Diagnostics from the breath. LXVII. and LXVIII. Equine vices.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । श्रीशालिहोत्राय नमः ।

प्रणम्य शङ्करं भक्त्या शङ्करं सर्वदेहिनां ।

शिवाय जगतो जातं शिवाच्चापि विशेषतः ॥ १ ॥

शिष्यावबोधं शब्दार्थं ग्रन्थं विस्तारवर्जितं ।

लक्षणं वाजिदेहस्य सङ्क्षेपेण यथाक्रमं ॥ २ ॥

चिकित्सा च समासेन सिद्धौषधसमन्विता ।

मुनिप्रेक्षाणि शास्त्राणि सम्यगालोक्य वाजिनां ॥ ३ ॥

श्रीमद्विजयदत्तस्य पुत्रेण क्रियतेऽधुना ।

श्रीमता जयदत्तेन वाहानां हितमिच्छता ॥ ४ ॥

अध्यायानां यथायोगं षष्ट्यादिकसङ्ख्या ।
 श्लोकानां हि सङ्ख्येण शताष्टसंयुतेन च ॥ ५ ॥
 प्रदेशलक्षणैव जीवितञ्च वयस्तथा ।
 दशाविभागं क्षेत्रञ्च देशज्ञानञ्च वाहनं ॥ ६ ॥
 वन्याक्रमं प्रसूतायाः शिशोश्च प्रतिपालनं ।
 द्रव्यसात्राधिकञ्चैव निघण्टं शोषणक्रमं ॥ ७ ॥
 विधिः क्षीराग्निशलाणां शिरावेधविधिस्तथा ।
 निरुद्धे च विधिञ्चैव वस्त्रिञ्चैवानुवासने ॥ ८ ॥
 नश्यत्स्वेदविधिञ्चैव स्नेहपानान्यविक्रमं ।
 तैलपाकविधानञ्च घृतपाकविधिं तथा ॥ ९ ॥
 आन्नोपचारं वाहानां तथारिष्टत्रयं पुनः ।
 स्रगरोगचिकित्साञ्च चिक्रपूर्व्यां समासतः ॥ १० ॥
 वातादीनाञ्च दोषाणां कोपहेतुन्तथैव च ।
 निदानञ्चैव चिक्रञ्च रोगाणाञ्च चिकित्सितं ॥ ११ ॥
 साध्यासाध्यविवेकञ्च कृच्छ्रसाध्येतिनिययं ।
 प्रकृतिञ्च तुरङ्गानां कथयाम्यनुपूर्व्यतः ॥ १२ ॥
 रसेनादि तथा कल्कं मुनिभिः पूर्वोचोदितं ।
 रक्तपित्तज्वरं हन्ति कासं खासं तथा घृणिं ।
 विद्रधिं क्षयरोगञ्च नाशयेद् वाजिनां भुवं ॥ १५ ॥

End.

Colophon. इति श्रीसामञ्जस्यदत्तकृताश्चर्यैकशास्त्रं समाप्तं ॥

विषयः । अष्टाष्टषष्ट्यायाः सन्ति । तत्र १-मे,—ग्रन्थाभिधेयविवरणं । २,—वाजिदेहस्य-
 प्रदेशाः । ३,—अश्वाङ्गलक्षणं । ४,—स्थानविशेषे आवर्तचिह्नेन वाजिनां शुभा-
 शुभप्रदत्वकीर्तनं । ५,—वाजिनां पुण्ड्रचिह्ननिरूपणं । (पुण्ड्रपदेन लोमराजि-
 विरचित-शङ्ख-गदा-धनुर्वानादिचिह्नमुच्यते) । ६,—वाजिनां पुष्पचिह्ननिरूपणं ।
 ७,—वाजिनां गतिनिरूपणं । ८,—वाजिनां बलनिरूपणं । ९,—वाजिनां
 स्वरनिरूपणं । १०,—वाजिनां दोषज्ञापकचिह्ननिरूपणं । ११,—वाजिनामुत्पात-
 प्रकरणं । (उत्पातस्तु व्याधिरहितस्य वाजिनः यासत्यागाश्रुपातादयश्च) । १२,—
 वाजिच्छायाणां शुभाशुभप्रदत्वकीर्तनं । १३,—सुगन्धदुर्गन्धभेदेन वाजिनां शुभा-
 शुभप्रदत्वकीर्तनं । १४,—वाजिप्रमाणनिरूपणं । १५,—अश्वायुर्लक्षणं । १६,—
 वाजिनां दन्तोद्भेदादिना वयोनिरूपणं । १७,—वाजिनां दशविधदशापरिमाण-
 निरूपणं, दशविधचेन्निरूपणञ्च । प्रत्येकदशापरिमाणं द्विसप्ततिदिनाधिकवर्षवयं ।

विषयः । दशविधचेचन्तु गुह्यादिललाटपर्यन्तं प्रथमं चेचं । ललाटादिमस्तकं २-यं चेचं ।
 ग्रीवास्तम्भादिकं २-यं चेचं । उरोजानुककुदादिकं ४-यं चेचं । अंसकं ५-मं
 चेचं । दन्तिका ६-ष्ठं चेचं । सिफ्क ७-मं चेचं । स्फूर्कौ (?) ८-मं चेचं । जङ्घा
 ९-मं चेचं । कूर्चसन्धिः खुरच्च १०-मं चेचं । १८,—वाजिनां जन्मदेशनिरूपणं ।
 १९,—अश्वानां वाहनविधिः । २०,—बन्ध्याया वड़वाया गर्भधारणविधिः । २१,—
 सगर्भाया वड़वाया लक्षणं । २२,—स्तृतिकानियमः । २३,—अश्वशिशुपालन-
 नियमः । २४,—चनकव्रीहिमुद्गयवादीनां वाजिभोजनद्रव्यानां परिमाणकथनं ।
 २५,—वाजिरोगनाशकभेजजनामानि । २६,—वाजिनां सधृतुपोषणविधिः ।
 (कस्मिन् ऋतौ कीटश्रनियमेन अश्वः पालितव्य इत्यस्य नियमः) । २७,—वाजिनां
 रोगनाशकचारदाहविधिः । २८,—वाजिनां शिरावेधविधिः । २९,—अश्वानुवास-
 नविधिः । (अपरालसमये सुगन्धद्रव्येण तुवासितकरणं अनुवासनं) । ३०,—वाजिनां
 खेदविधिः । ३१,—स्नेहपानविधिः । ३२,—वाजिरोगनाशकतैलविधिः । ३३,—
 पञ्चतित्तष्टतविधानं, वाजिनां श्रमशान्तिकरणोपायश्च । ३४,—खस्यारिष्टलक्षणं ।
 (खस्यारिष्टसु रोगं विना यो वाजी दुर्मना ह्रीनवर्णश्च स गतायुरित्यादिरूपः) ।
 ३५,—वेधारिष्टलक्षणं । (ऋतौ शरदि, ग्रीष्मे च पानतः अश्वानां वेधाख्य
 उपसर्गो जायते, येनोपसर्गेन अश्वो अधोमुखाः सञ्चराः श्वासकारिणश्च तिष्ठन्ति) ।
 ३६,—अश्वानां कीटवेधारिष्टलक्षणं । (वर्षादिऋतौ तोयादिसेवनात् वाजिनां
 य उपसर्गो जायते स कीटवेधाख्य उपसर्गः) । ३७,—वातादीनां प्रकोपसमयनि-
 रूपणं । ३८,—वाजिरोगाणामवन्तरनामनिर्देशः । ३९,—वाजिनां मुखरोग-
 निदानचिकित्से, नेत्ररोगचिकित्सा च । ४०,—शिरारोगनिदानचिकित्से । ४१,—
 कर्णरोगचिकित्सा । ४२,—कासरोगचिकित्सा । ४३,—द्विक्वाचिकित्सा । ४४,—
 व्रणचिकित्सा । ४५,—सिङ्गानकरोगचिकित्सा । ४६,—दृष्टिरोगचिकित्सा ।
 ४७,—पादरोगचिकित्सा । ४८,—ज्वरचिकित्सा । ४९,—अजीर्णचिकित्सा ।
 ५०,—अतिसारचिकित्सा । ५१,—उदावर्तचिकित्सा । ५२,—प्रक्षन्त्रचिकित्सा ।
 ५३,—क्षमिकोष्ठक्षेष्कोष्ठचिकित्सा । ५४,—मूत्रचिकित्सा । ५५,—कुष्ठचिकि-
 त्सा । ५६,—शोथचिकित्सा । ५७,—मुष्करोगचिकित्सा । ५८,—उदररोग-
 चिकित्सा । ५९,—अर्शश्चिकित्सा । ६०,—उल्कचिकित्सा । ६१,—वातव्याधि-
 चिकित्सा । ६२,—उन्मादचिकित्सा । ६३,—अपस्मारचिकित्सा । ६४,—वाजि-
 रोगानां साध्यासाध्यत्वनिरूपणं । ६५,—विषचिकित्सा । ६६,—वाजिनां वातादि-
 प्रकृतिज्ञानं । ६७, ६८,—कल्कविधिनिरूपणं ॥

No. 1648. अश्वचिकित्सितं ।

Substance, English paper, 9 × 7 inches. Folia, 82. Lines, 9 on a page. Extent, 438 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1933. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Verse. Incorrect.

As'va-chikitsita. The Sanskrit original of the work, noticed under No. 1646. It comprises 18 Chapters. Contents : I. Introduction. II. Classification according to quality. III. Colors of horses—the white the best. IV. Whirls on eighteen places and their effects. V. Ascertainment of age from marks on the teeth. VI. Auspicious and inauspicious marks. VII. Of all qualities speed the most important. VIII and IX. On riders. X. Constitution of horses. XI. Seasonal influences. XII. Snuffs. XIII. Biliary complaints. XIV. Medicated butters. XV. Medicated decoctions. XVI. Poisonous drugs. XVII. Rules regarding stabling. XVIII. Not found in the MS. but it refers, according to the Introduction, to exercise. This work has been quoted largely in the Agni Purāṇa, chapter 288.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

जयति स पाण्डवनाथो धर्मनिधानो युधिष्ठिरो नृपतिः ।

भीमार्जुनसहदेवासुदनुचरा ये वाजिशालतत्त्वज्ञाः ॥ १ ॥

दृष्ट्वा सम्यक् नकुलो ज्ञानं सर्वशालिहोत्रीयं ।

ब्रूते शालार्यमन्यच्छालं कृत्वा समासेन ॥ २ ॥

प्रश्नो जातिवर्णमावर्त्तदन्ता लक्षं वेगो वाहनं धातुरर्जुनं ।

कालो नश्ये पिण्डमाच्यं कषायं शालां चेष्टां वाजिनामच वक्ष्ये ॥ ३ ॥

End. अश्वस्याङ्गे प्रलिपेद्वरिद्रया वरिष्ठया मङ्गल्या च ।

सुपविचान् दोषघ्नैर्विभूषयेदलङ्कारैः ॥ १० ॥

Colophon. इति श्रीनकुलकृतेऽश्वचिकित्सिते अश्वशालाविधिः अष्टादशोऽध्यायः ।

विषयः । अच १-मे,—शालिहोत्रमुनेः समीपे शक्रस्य रथयोग्यवाजिविषयकप्रश्नः । २-ये,—उत्तममध्यमनीचकनीयसां भेदेन चतुर्धा वाजिनिरूपणं । ३-ये,—सप्त-वर्णानां वाजिनां मध्ये श्वेतवर्णस्य वाजिनः श्रेष्ठत्वकथनं । ४-थे,—ललाटादि-विंशतिस्थानेषु आवर्त्तचिह्नेन वाजिन उत्तमतानिर्देशः । ५-मे,—दन्तविशेषेण वाजिनामायुःसङ्ख्याविज्ञानं । ६-ष्ठे,—चिह्नभेदेन वाजिनां सुलक्षणत्वकथनं । ७-मे,—सर्वेषां वाजिगुणानां मध्ये वेगगुणस्य अधिकत्वकथनं । ८-मे, ९-मे,—

अश्वारोहिलक्षणं । १०-श्ले,—वाजिनां घातुपरीक्षा । ११-श्ले,—ऋतुविशेषे
वाजिसेवाविशेषनिरूपणं । १२-श्ले,—वाजिनां रोगविशेषे नश्ययोगनिरूपणं ।
१३-श्ले,—वाजिनां पिच्छादिदोषे तत् शसनार्थं पिण्डयोगनिरूपणं । १४-श्ले,—
वाजिनां रोगनाशकाज्यनिरूपणं । १५-श्ले,—वाजिनां रोगनाशककायनिरू-
पणं । १६-श्ले,—वाजिनां रोगनाशकविषप्रयोगः । १७-श्ले,—अश्वशालाविधिः ।
(एतद्वन्यश्लेषे अष्टादशोऽध्याय इति यदुक्तं तद्भूमसूत्रकं गणनायामष्टादशाध्याय-
स्याप्राप्तत्वात्) ।

No. 1649. सङ्कल्पकौमुदी ।

Substance, country-made paper, 15 × 4 inches. Folia, 56. Lines, 6 on a page. Extent, 1,722 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Guptipará, Rámadhana Vidyálañkára. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Saṅkalpa-kaumudī. Rules regarding religious resolution to perform a ceremony, and directions for particular duties on certain occasions. By Rámakṛishṇa.

Beginning. प्रणम्य कमलाकान्तं देववन्द्यपदाम्बुजं ।

तन्यते रामकृष्णेन रम्या सङ्कल्पकौमुदी ॥

यद्यपि सङ्कल्पपदं नानार्थं, तथापि 'सङ्कल्पः कर्मसामानसम्' इत्यमरकोषात्
सामानसं कर्म मनःसङ्कल्पितं कर्म । मनःसङ्कल्पितत्वं आहार्यारोपविषयत्वं ।

यथा रुद्रयामले,—

न्यायेनोपार्जितं द्रव्यं मनसोपार्जितन्तु वा ।

निवेदयेद्विष्टदेवे भक्तिश्रद्धासमन्वितः ॥ इत्यादि ।

End.

अत एव मठश्रावादि + नम इति ह्यवपाठाय कल्पितं गृहं मठो न तु ह्य-
चार्यां खलं, तत्र आदिपद्याद्यः अतिव्यादिः । किञ्च मीमांसकैः विग्रहस्वीका-
रेऽपि विग्रहस्य देवतात्वं न स्वीक्रियते । इति शिवं ॥

Colophon. समाप्तं सङ्कल्पकौमुदी ।

विषयः ।

सङ्कल्पलक्षणं । सङ्कल्पविचारः । सङ्कल्पानुष्ठाने अशौचादिव्यवस्था । व्रतप्रतिष्ठादौ
तद्व्यवस्था । सङ्कल्पितकाम्यादिश्राद्धव्यवस्था । महाभारतादिसङ्कल्पविशेषकथनं ।
विवाहे वरपित्रा कन्यापित्रा वा नान्दीश्राद्धे कृते नाशौचप्रतिबन्धकत्वं । आरब्धा-
करणे निन्दाकीर्तनं । विवाहानन्तरम् अशौचेऽपि चतुर्थीहोमादिकं कार्यमिति

विषयः । कथनं । आरम्भशब्दार्थनिरूपणं । दम्भलक्षणनिरूपणं । सङ्कल्पेन विनेतिवचनस्य विशेषव्याख्यानं । अपवित्रः पवित्रो वेत्यस्य विशेषव्याख्यानं । सूर्यः सोमो यम इत्यादिमन्त्रस्य विष्णुस्मरणानन्तरमेव पाथतेति कथनं । 'ॐ तत्सदिति निर्देशो ब्रह्मणस्त्रिविधः स्मृत' इत्यस्य विशेषव्याख्यानं । जलाशयेतिशब्दार्थनिरूपणं । सङ्कल्पे दिङ्निधयः । 'मासपक्षतिथीनाञ्च' इत्यस्य विशेषव्याख्यानं । 'अथ कथा-ष्टमीं देवीम्' इत्यत्र अथपदपाठविचारः । उपवासलक्षणं । सङ्कल्पवाक्ये उपवास-पदनिवेशविचारः । जन्मतिथिकृत्यनिरूपणं । गोचोल्लेखविचारः । आश्विने मासि शुक्ले पक्षे अष्टम्यां तिथौ मन्वाष्टम्यामित्यल्लेखः । न तु मन्वाष्टम्यां तिथाविति कथनं । स्नानलक्षणदिकं । गङ्गायां पतितं दृष्ट्वादिजलं गङ्गैवेति कथनं । चण्डीपाठसङ्कल्पविचारः । शङ्कुलीशब्दार्थनिरूपणं । उपवासपारणादिनिरूपणं । एकादश्यादौ पितृश्राद्धोपस्थितौ तत्कर्त्तव्यता । अतिदेशलक्षणादिकथनं । उपवासदिने काम्यश्राद्धनिषेधः । अवणद्वादशीनिरूपणं । अस्याः पारणव्यवस्था । मठायुत्सर्गनिरूपणञ्च । इति ।

No. 1650. श्राद्धचिन्तामणिः ।

Substance, palm leaves, $14\frac{1}{2} \times 2\frac{1}{4}$ inches. Folia, 133. Lines, 6 on a page. Extent, 3,491 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

S'rāddha-chintāmaṇi. Rules regarding offerings to the manes on particular occasions. By Vāchaspati Miśra.

Beginning. प्रणम्य परमं तेजो विचार्याचार्यसंक्षिताः ।

श्रीवाचस्पतिधीरेण श्राद्धस्य विधिरुच्यते ॥

End. न ब्रह्मचारिणः कुर्युर्बृहदकं पतिता न च ।

पाषण्डमाश्रिताः स्नेना न ब्राह्म्या न विकर्मिणः ॥

गर्भभेदद्रुहस्यैव खवाप्यस्यैव योषितः ।

स्नेना हिरण्यमावापहर्त्तारः । खवाप्य इति त्रैवर्णिकमात्रस्त्रीपरमिति सर्व्वज्ञतुरखं ॥

Colophon. इति मन्वानहोपाध्यायमिश्रश्रीवाचस्पतिविरचितः श्राद्धचिन्तामणिः सम्पूर्णः ॥

विषयः । श्राद्धलक्षणं । तत्र प्राचीनमतं, नयसतञ्च । अत्र लक्ष्मीधर-वर्द्धमानादीनां नयकीर्त्तनं । श्राद्धभेदनिरूपणं । एकादिष्ट-पार्व्वण-दृष्टिश्राद्धादीनां लक्षणादिकथनं । श्राद्धदेशनिरूपणं । पितृतीर्थादिकथनं । निषिद्धदेशकथनं । भूमि-

Beginning. निद्राणैव मदैकमुद्रितमतौ पुण्यायुधे सायुधे
 प्रीतेवार्पितलोचनाम्बुजबलौ चक्रायुधेनायुधे ।
 सैवासीत् कुपितेव किञ्च जगतां विद्रावणे रावणे
 शम्भोः कापि कृपा दृग्गतकलिना भिद्यादविद्यामदं ॥
 सम्प्रति स्वमतिप्रीत्यै श्रीजगदीशद्विजो धीमान् ।
 काव्यप्रकाशस्तौ सरसरहस्यं प्रकाशयति ॥
 ग्रन्थारम्भे क्रियमाणस्य मङ्गलस्य निष्कलत्वशङ्कां निराकुर्वन् नियतिलुतनियम-
 रक्षितामित्यादिश्लोकव्याख्यां ग्रन्थकदारभते ॥ ग्रन्थारम्भ—इत्यादि ।

End. तच्च शिष्यजिज्ञासाक्रमेण तत्कथनान् शिष्यजिज्ञासानिष्टतौ वक्तव्याभावेन
 सम्पूर्णम् अनपेक्षितवाक्यान्तरं । श्रीः ।
 वाल्ले ! त्वं किमु कातरासि पिशुनबालावलीयाह्नौ
 द्वा मातः ! सरलौषधयतिकरे कस्मादसौ व्याहतिः ।
 तत् किं हन् ! तदौषधं प्रतिपदं सागासदीयास्यदं
 तेषां तद्विषपूर्णकर्णकुहरे कोपीच्छया गच्छति ॥

Colophon. इति श्रीजगदीशतर्कपञ्चाननभट्टाचार्यकृते काव्यप्रकाशरहस्यप्रकाशे अर्थात्कार-
 निरूपको दशमोऽङ्कासः समाप्तः ।
 कन्दर्पं दहते विधुच्च वहते भागीरथीं विधत्ते
 मृत्युं वारयते विषं वश्यते ब्रह्माणमुच्छासते ।
 वाणं वर्डयते दृषं कलयते दक्षाधिमातन्वते
 पापं खण्डयते जगन्नटयते कस्यैचिदस्मै नमः ॥
 शके रन्ध्राद्रिवाणक्षितिपरिगणिते माघमासे नवम्यां
 पक्षे चैवावलक्षे ग्रहपतिदिवसे जीवयुग्ममलये ।
 न्यायालङ्कारधीरो निजगुणरचितं पुस्तमेतत् समस्तं
 स्त्रीयं स्त्रीयाङ्गनस्यो व्यलिखदनलसेऽध्यापनाय सुखेन ॥
 शुभमस्तु शकाब्दाः १५७९ ।

विषयः । काव्यप्रकाशस्य व्याख्यानं ।

No. 1652. उपमानखण्डः ।

Substance, country-made paper, 14 × 4 inches. Folia, 22. Lines, 5 on
 a page. Extent, 261 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of
 deposit, Guptipādā, Khudirāma Nyāyabhūṣaṇa. Appearance, fresh. Prose.
 Correct.

Upamāna Khaṇḍa of the *Nyāya-chintāmaṇi*. A complete codex of the work noticed under No. 601, Vol. II, p. 50.

Beginning. तत्र सादृश्यप्रमाकरणसुपमानमिति केचित् । सादृश्यञ्च पदार्थान्तरं । तथापि
सदृश्यवद्द्वारादवाधितादस्ति सादृश्यं ।

End. गोसदृशो न गवय इत्यत्रापि परस्परया तात्पर्यमस्येवेति सर्वमवदानं ।

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीमङ्गेशचिन्तामणिविरचिते श्रीतत्त्वचिन्तामणौ उपमान-
खण्डः समाप्तः । शुभं ।

विषयः । उपमानलक्षणं । उपमानात्मकसादृश्यज्ञानविषयस्य सादृश्यस्य नैयायिकमतसिद्धि-
पट्पदार्थीतिरिक्तपदार्थलक्षणं । उपमानस्य प्रमाणान्तरत्वव्यवस्थापनञ्च ।

No. 1653. *Śrāddha-darpaṇa* ।

Substance, country-made paper, 15 × 4 inches. Folia, 35. Lines, 7 on a page. Extent, 898 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Guptipāḍā, Khudirāma Nyāyabhūṣaṇa. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Śrāddha-darpaṇa. On periodical and occasional offerings to the manes. By Jayakṛishṇa Tarkavāgīś'a.

Beginning. प्रणम्य सच्चिदानन्दं भुक्तिमुक्तिप्रदायकं ।

क्रियते जयकृत्येन निर्मलं श्राद्धदर्पणं ॥

तत्र पार्वणप्रसङ्गात् श्राद्धलक्षणमुच्यते,—सम्बन्धपदोपनीतान् पितृनुद्दिश्य
हविस्स्यागः श्राद्धमिति ।

End. तत्र च अष्टमी नार्द्धरात्रे न वा पूर्वार्धे,—तत्र पूजा कुत्र कार्या, तथा च
अर्द्धरात्रे एव न कालान्तरे । इति शं ।

Colophon. इति श्रीजयकृत्यतर्कवागीशकृतश्राद्धदर्पणं समाप्तं ।

विषयः । पार्वणस्वरूपकथनं । तत्र पूर्वदिने निरामिषसकृद्भोजनादिविचारः । ब्राह्मणो-
पवशनात् प्राक् यज्ञेचरस्य स्मरणमेव कर्तव्यं, न तु पूजनमिति मैथिलमत-
दूषणं । विष्णुमुद्दिश्य निवेदिताग्नेन श्राद्धं कर्तव्यं न वेत्यत्र निवेदितशेषाग्नेन
तदनुष्ठानमिति सिद्धान्तः । अनुज्ञाग्रहणविचारः । पार्वणातिदेशकथनादिकं ।
अर्घ्यदानप्रकरणं । गन्धादिदानविधिः । दक्षिणावाक्यविचारः । श्राद्धे पाकवि-
चारः । स्त्रीशूद्रकर्तृकश्राद्धविधिः । विघ्नपतितश्राद्धकालनिरूपणं । अशौचान-

कृत्यविचारः । अपकर्षसपिण्डनिरूपणं । एकोद्दिष्टविधिः । सपिण्डनक्रमनिरूपणं । सधात्रयोद्देशी । दीपान्विता । नवान्नयाद्विधिः । वारणी । अम्बुवाची । जन्माष्टमीविचारः । इति ।

No. 1654. मुद्राराक्षसपूर्वपीठिका ।

Substance, country-made paper, 16 × 4 inches. Folia, 40. Lines, 5 on a page. Extent, 575 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Sántipura, S'rínátha Bhaṭṭáchárya. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Mudrá-rákshasa-púrvapíṭhiká. A prose version of the well-known drama of *Mudrá-rákshasa*, or 'the Signet and the Minister' of Vis'ákha Deva. By Ananta Kavi. The author lived on the banks of the Godávarí River. The drama itself has been printed several times, and translated into English in Wilson's Hindu Theatre.

Beginning. सर्वे साधुजनाः सदायतहृदा सत्सम्प्रदायादलं

वज्रज्ञानाय कणादगौतमसमतान्यालोक्य, तत्कार्यदान् ।

वेदान्तान् परिशीलयन्ति रक्षसि खानन्दकन्दाकरं

वन्दे तं जगदीश्वरं दयितया सानन्दमालिङ्गितं ॥

पञ्चाशद्वर्णभेदैरपरिमिततरैरर्थजातैश्च युक्ता

नानालङ्काररम्या गणितगुणगणा साधुष्टुतैरुपेता ।

वाक्छष्टिर्द्युतप्रसादात् प्रसरति रसनोपान्तदेशे निमेषा-

न्नित्यं चित्तेऽनुरक्ते वसतु मम सुखं भारती सा रसाद्या ।

यदलङ्कारहारऽभयवरदकरा खलधम्मिल्लभारा

मूलाधाराधिकारा निगमनिधिधरा काव्यकोटिप्रचारा ॥

संसारानल्पकारा शयनभयहरा चिद्वनैकावतारा

तारा शृङ्गारधारा मनसि निवसतां सर्वदा सर्वसारा ॥

अभूद् भवस्यातिमुखाय या भ्रुवं विशाखदेवाभिधसद्गुधस्य ।

कृतिखदीयामिह पूर्वसङ्ख्यां करोम्यनन्तो विदुषां सुखाय ॥

अस्मि पुरन्दरसुन्दरदिग्भागे भगवद्भागीरथीपरिसरे समस्तवस्तुविश्रम्भविश्रान्ति-

भाजनजनजोगीयमाननिवासविराजमानं कुसुमपुरं नाम नगरं ।—

End. मलयकेतुविरोधपुरःसरं मन्त्रिराक्षसेन सह चन्द्रगुप्ता मैत्रीं कर्तुमुद्यतः, तथा घटनार्थमुद्यममकरोत् ।

Colophon. इति श्रीमद्गोदावरीपरिसरालङ्कृतपुण्यस्तम्बस्थितिमतिविलासशालिश्रीयुक्ता-
नन्तकविविरचिता मुद्राराक्षसपूर्वपीठिका समाप्ता ।

विषयः । कुसुमपुरवर्णनं । नन्दस्य उदयधन्व-तीक्ष्णधन्वेत्यादिनवपुत्रनामकीर्तनं । प्रति-
पक्षभूपालानां नन्दसमीपे सुवर्णपट्टिकान्तःसंस्थापितारत्नमानदेवदारकाष्ठप्रण-
विवरणं । चामरग्राहिण्या सुमङ्गलया सह नन्दस्य वसन्तोत्सवदर्शनाय प्रमदवन-
प्रवेशः । तत्र च पिपीलिकापङ्क्तिः सन्दर्शनेन राजमुखकमलं स्मितसकलव्य
सुमङ्गलायां स्मितवदनायां वदन्त्याश्च महाराजस्मितेनैव मम स्मितं सञ्जातमिति
राज्ञो 'मत्स्मितहेतुं कथय नो चेत् त्वां निग्रहिष्ये' इति सुमङ्गलां प्रति निदेश-
कथनं । ततस्तु कस्यचित् ब्राह्मणस्य उपदेशेन सुमङ्गलया राज्ञः स्मितकारणकथनं ।
सुबुद्धिशर्माभिधेयाय द्विजाय मन्त्रिराक्षसपदवीं प्रदाय नन्दस्य स्वामात्यकृत्ये
नियोजनवृत्तान्तः । नन्दस्य मृत्युः । गुरुदक्षिणासङ्ग्रहाय सुविद्यस्य कुसुमपुर-
प्रवेशः । तस्य पुनः विद्याबलेन नन्दमृतदेहप्रवेशः । राक्षसानुसन्धानेन सुविद्यस्य
पूर्वदेहदाहनं । कुसुमपुरं परित्यज्य राक्षसस्य पर्वतेश्वरमन्त्रित्वप्राप्तिकथनं ।
छविमनन्दस्य शकटारामिधेन मन्त्रिणा सार्द्धं मृगयानुष्ठानार्थं वनप्रयाणं । तत्र च
कस्याञ्चित् दीर्घिकायां शिलापट्टलिखितं,

“अत्युच्छ्रिते मन्त्रिणि पार्श्वे च विद्यम्य पादावुपतिष्ठते श्रीः ।

सा स्त्रीस्वभावादसद्वा भरस्य, तद्येद्वेयोरैकतरं जज्ञाति ॥

तुल्यार्थं तुल्यसामर्थ्यं मर्मज्ञं व्यवसायिनं ।

अर्द्धराज्यहरं विप्रं यो न हन्यात् स हन्यते” ॥

इति श्लोकद्वयं निर्वर्ण्य कदाचित् स्थनिधनसाशङ्कमानेन शकटारेण पिपासितस्य
राज्ञो निधनादिवृत्तान्तकथनं । उदयधन्वाभिधस्य नन्दकुमारस्य राज्याभिषेकादि-
विवरणं । नन्दनिधनकारणं तत्त्वतो निर्णेतुं करुणाकरनामकस्य तपस्विनो वीर-
साधनप्रकारकथनं । शकटारमेव सुधन्वापरनामधेयस्य नन्दस्य घातकं ज्ञात्वा
तद्वधाय राज्ञ आदेशः । पक्षपक्षकमितचणकजलमात्राहारं दत्वा सपुत्रकलत्रस्य
शकटारस्य भुमिगृहवासरूपदण्डविधानं । तावन्मात्राहारेण कथमपि धृतजीवि-
तस्य विकटारस्य शकटारपुत्रस्य राजकारणेन मोचनकथनं । कुसुमपुरप्रत्या-
गमनपुरःसरं राक्षसस्य पुनरमात्यपदग्रहणविवरणं । राक्षसस्य विकटारं प्रति
आद्योपयोगिब्राह्मणनिमन्त्रणार्थमादेशः । कुशमूले मात्तिकप्रक्षेपणार्थं विचित्र-
नयनेन भिदगुप्ततनयेन विष्णुगुप्तेन सह विकटारस्य साक्षात्कारविवरणादिकं ।

श्राद्धकाले आसनापसारितस्य विष्णुगुप्तस्य शिखावन्धनप्रतिज्ञा । राजसेन-भाग-
रायण-विजयवर्मादिभिः सार्धं चन्द्रगुप्तस्य विष्णुगुप्तानुगमनकथनं । पर्वतेश्वरेण
सह तेषां मैत्र्यादिकथनं । कुसुमपुररोधादिकथनं । चन्द्रगुप्तस्य राज्यलाभः ।
पर्वतेश्वरेण सह राज्यस्य सन्धिः, चन्द्रगुप्तनाशाय विषकन्याप्रेरणश्च । पर्वतेश्वर-
हननं । मन्त्रिराजसेन सह चन्द्रगुप्तस्य मित्रताघटनश्च ।

No. 1655. वृहन्नीलतन्त्रं ।

Substance, some leaves of country-made yellow paper, and some of country-made white paper, 13 x 4½ inches. Folia, 215. Lines, 5 on a page. Extent, 3,225 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Guptipádā, Rámadhana Vidyālañkára. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Vṛihannīla Tantra. One of the 64 original Tantras, attributed to Mahádeva. Its subject is the ritual of the Śákta divinities, giving special preeminence to the worship of a form of Mâyá named Nílāsarasvatí.

Beginning. कैलासशिखरासीनं भैरवं कालसञ्ज्ञितं ।

प्रेवाच सादरं देवी तस्य वचःसमाञ्जिता ॥

पुरा प्रतिश्रुतं देव कालीतन्त्रप्रकाशने ।

नीलतन्त्रप्रकाशाय तद्ददस्व सदाशिव ॥

यस्य विज्ञानभावेण विजयी भुवि जायते ।

यज्जाला साधकाः सर्वे विचरन्ति यथा तथा ॥ इत्यादि ।

End. मत्सन्निध्यं महेशानि तत्र तिष्ठति निश्चितं ।

सर्वविद्या भवत्येव संशयो नास्ति कश्चन ॥

अहं शिवः परात्मा च विना तासु महेश्वरि ।

श्व एव महेशानि कथितं दुर्लभं शिवे ॥

Colophon. इति श्रीवृहन्नीलतन्त्रे सर्वतन्त्रोत्तमे भैरवपार्वतीसंवादे त्रयोविंशतिपटले समाप्तं । समाप्तोऽयं ग्रन्थः ।

विषयः । १ पटले,—श्रीवाशिवसंवादेन तन्त्रकथनप्रतिज्ञानिरूपणं । नीलसरस्वत्या वी-
जादिरूपणं । स्नानतिलकादिप्रकारकथनं । द्वादश्यादिष्वपि तान्त्रिकसन्ध्याया
अनुष्ठानकर्तव्यतादिकं ।

२ पटले,—एकलिङ्गस्थानलक्षणं । साधनयोग्यस्थाननिरूपणं । नीलसरस्वतीपूजा-

विषयः । विधानं । पुण्यनिरूपणं । त्रिविधगुणनिरूपणं । वलिदानं । मन्त्रध्यानप्रकारः ।

नीलसरस्वतीस्तोत्रं । ताराष्टकं । अष्टाङ्गप्रणामलक्षणं ।

३, ४ पटले,—दीक्षाविधिः । दीक्षाया आवश्यकता । सङ्गुलक्षणदिकथनं ।

पितुरपि गुरोर्गरीयस्त्वकथनं । दीक्षाकालः । तत्स्थानं । तत्र नक्षत्रादिनिरूपणं ।

गुरोः सन्निधाने अन्यदेवपूजानिषेधः । पुरस्चरणविधिः ।

५ पटले,—नैमित्तिक-काम्यपूजाविधानं । ब्राह्मण-राजन्य-वैश्यानां सुरापान-

निषेधः । सुराभेदकथनं । अमन्त्रितसुरापाने प्रायश्चित्तविधानं । ऊर्ध्वशी-भार्गवो-

पाष्ट्यानं । वैधसुरापाने न दोष इति कथनं । अनुकल्पासर्वनिरूपणं । पीठार्चन-

विधिः । पीठनिरूपणं । सिद्धस्थानकथनं । महोत्तमस्थाननिरूपणं ।

६ पटले,—कौलिकार्चनमाहात्म्यं । शक्तिपूजाप्रकारकथनं । कालीप्रयोगकथनं ।

शिवावलिदानविधिः । शक्तानामाचारक्रमकीर्तनं । कौलानां प्रायश्चित्तादि-

पञ्चकविदूर्जनावश्यकता । वैधर्हिंसातिरिक्तहिंसायां दोषः । समयाचारलक्षणं ।

कालिकापूजनविधिः । रटन्तीपूजाविधिः । अन्नपूर्णापूजाविधिः । ऋतुभेदे दैनिक-

ऋतुभेदकथनं । तत्र षट्कर्माविधानं । आसनविनियोगः । ज्योतीरूपदर्शनोपाय-

कीर्तनं । कौलिकाचारकथनं । हेमविधानं ।

७, ८ पटले,—निर्यहोपायकीर्तनं । वशीकरणं । शान्तिस्तोत्रं । महाचीनक्रमकी-

र्तनं । सारस्वतप्रयोगकथनं । अथ सुरेन्द्रसुराचार्ययोः संवादकीर्तनं । पुनरन्नपूर्णा-

पूजाविधानं । कुमारीपूजाविधिः । यन्त्रकथनं । रत्नादिदानयोग्यपञ्चनिरूपणं ।

दारुवनवृत्तान्तकीर्तनं । कलियुगे तारिण्यादिमन्त्राणां प्राधान्यकथनं । कालीमन्त्र-

कथनादिकं । मन्त्रसंस्कारप्रकारः । तत्र दशविधसंस्कारकथनं । त्रिविधशस्त्रव-

चक्रकथनं । ब्रह्मस्वरूपकथनादिकं ।

९, १०, ११ पटले,—प्रकारान्तरेण वीरसाधनकथनं । नायिकासाधनं । श्रीवी-

जादिसमुद्धारप्रकारः । विद्यारत्नकथनं । नीलसरस्वत्या आविर्भावकथनादिकं ।

हृद्यग्रीवसेमकथोरुपाष्ट्यानं । मत्स्यरूपेण विष्णुना सह तथैर्युद्धादिकीर्तनं । सर्व-

ज्ञप्ताकारणकथनं ।

१२, १३, १४, १५ पटले,—विद्योत्पत्तिकथनं । स्त्रीपुरुषकथनं । प्रलयकाले वटपत्र-

शयनायाः कालिकायाः ब्रह्मादिद्वैतस्तोत्रादिकथनं । कामाष्ट्यामन्त्रकथनं ।

चतुःषष्टियोगिनीकथनं । ब्रह्मपुत्रनदोत्पत्त्यादिकथनं । वरुणकुण्डादिकथनं ।

वायुकूट-चन्द्रकूटपर्वतादिकथनं । सोमकुण्डकथनं । भस्मकूटगिरिकथनं । ऊर्ध्वशी-

कुण्डकथनं । भणिकूटादिकथनं । वासवकुण्डोपाष्ट्यानं । ब्रह्मकूट-नीलकूटादि-

कथनं । ऊर्ध्वशी-सिद्धगणेशादीनां ध्यानं ।

१६, १७, १८ पटले,—सदाचारलक्षणं । सङ्क्षेपेण राजकर्मकथनं । मन्त्राद्यभ्यासौ
दुर्गापूजाविधानं । नीराजनविधिः । ज्यैष्ठपूर्णिमायां कालिकायाः स्नानयन्त्रा-
विधानं । आश्विनकार्तिकमासादौ तस्याः स्नानादिविधानं । सारस्वतध्यानदि-
कथनं । होमार्थं कुण्डनिर्माणाविधानं । होमविधिः । तारानामसहस्रोत्रं । हरि-
नामग्रहण-तुलसीस्पर्शनादिनिषेधः ।

१९, २०, २१, २२, २३ पटले,—ताराकवचकथनं । गुप्तामन्त्रादिकीर्तनं । तारा-
शतनामस्रोत्रं । ज्ञानोपायकीर्तनं । सीसकप्रयोगेन रौप्यकरणप्रकारः । पारद-
भस्मीकरणप्रकारः । त्रिविधभावनिरूपणं । कालीनामसहस्रोत्रं । कालीशत-
नामस्रोत्रं । अन्नदामन्त्रकथनं । अन्नदाशतनामस्रोत्रं । वृद्धीलतन्त्रफलश्रुतिः ।

No. 1657. भागवतसन्दर्भे क्रमसन्दर्भः ।

Substance, country-made paper, 13 × 4 inches. Folia, 52. Lines, 12—
15 on a page. Extent, 2,437 s'lokas. Character, Bengali. Date, ?
Place of deposit, Sántipura, Pandit Kálidása Vidyávagís'a. Appearance, old.
Prose. Correct.

Krama Sandarbha. The philosophy of the Bhágavata Purána illustrated, supplying omissions and deficiencies in the commentary of the Bhágavata by Śrīdhara Svámi. By Jīva Gósvámī. The work is in seven parts, and is known under the collective name of Bhágavata Sandarbha ; the codex under notice comprises a portion of the last part, entitled *Krama Sandarbha*.

Beginning. अज्ञानतिमिरान्धस्य ज्ञानाद्भनशलाकया ।

चक्षुस्मीलितं येन तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥

श्रीमद्भागवतं नैमि यस्यैकस्य प्रसादतः ।

अज्ञातानपि जानाति सर्वः सर्वागमानपि ॥

श्रीभागवतसन्दर्भान् श्रीमद्वैष्णवतोषणी ।

दृष्ट्वा भागवतव्याख्या लिख्यतेऽव यथामति ॥

जयेतां मथुराभूमौ श्रीलरूपसनातनौ ।

यौ विलेखयतस्त्रज्ज्ञापकौ पुस्तिकाभिमां ॥

यस्य ब्रह्मेति सङ्गां कचिदपि निगमे याति चिन्मात्रसत्ता-

प्राप्ते यस्यांशकैः खैर्विभवति वशयन्नेव सायां पुमांश्च ।

एकं यस्यैव रूपं विलसति परमयोन्नि नारायणाख्यं

स श्रीकृष्णस्वरूपः स्फुरदुरभगवान् प्रेम दद्यात् भजङ्गः ॥

अथैवं सूचितानां श्रीकृष्णवाच्यवाचकतास्तत्क्षणसम्बन्धतद्भजनस्तत्क्षणभिधेय-
तत्प्रेमस्तत्क्षणप्रयोजनानां निर्णयाय पूर्व्वं तत्त्वसन्दर्भादिषट्सन्दर्भा निरूपिताः ।

अधुना तु श्रीमद्भागवतक्रमव्याख्यानाय तत्रापि सम्बन्धाभिधेयप्रयोजननिर्णय-
प्रदर्शनाय च सप्तमः क्रमसन्दर्भाऽयमारभ्यते ।

श्रीभागवतसिद्धार्था टीका दृष्टिवदा + + ।

श्रीधरखामिपादांस्तान् वन्दे भक्त्यैकरत्नकान् ॥

खामिपादैर्न यद्वाक्तं यद्वाक्तं चास्फुटं क्वचित् ।

तत्र तत्र च विज्ञेयः सन्दर्भः क्रमनामकः ॥

अथात्र परिभाषेयं ज्ञातव्या यद्यपेक्ष्यते ।

मूलं सटीकमङ्गाद्यैः परिच्छेद्यं सद्धानया ॥

अङ्गा वाक्यान्त-एवात्र देयाः पद्यान्ततो न तु ।

वङ्गपद्यैकवाक्यत्वे गर्भाङ्गा विन्दुमस्तकाः ॥

यस्मिन् पद्ये नास्ति टीका तदप्यङ्गेन योजयेत् ।

एकपद्यान्यवाक्यत्वे सङ्गाशब्दास्तु कान्तकाः ॥

वङ्गपद्यैकवाक्यत्वेऽप्यमी ज्ञेयास्तथाविधाः ।

यथाङ्के युग्मकश्च त्रिकमित्याद्युदाहृतिः ॥

जन्माद्यस्येत्यत्र श्रीखामिचरणानामयमभिप्रायः । परं परमेश्वरमिति न पुन-
रभेदेवादिनामिव चिन्मात्रं ब्रह्मेत्यर्थः । इत्यादि ।

End.

Colophon.

ततो निमित्ताभावे नैमित्तिकस्याप्यभावात् । टेसोपाच्च सिध्यन्ति ॥ २२ ॥ २७ ॥

इति प्रथमक्रमसन्दर्भे एकोनविंशोऽध्यायः ॥

इति कलियुगपावनखभजनविभजनप्रयोजनावतारश्रीश्रीभगवत्कृष्णचैतन्यदेव-
चरणानुचरविश्ववैष्णवराजसभासभाजनश्रीरूपसनातनानुशासनभारतीगर्भ सप्त-
सन्दर्भात्मकश्रीभागवतसन्दर्भे प्रथमस्कन्धस्य क्रमसन्दर्भः समाप्तः ॥

विषयः ।

श्रीधरखामिपदाया भागवतटीकायाः परिशिष्टरूपेयं विवृतिः । किञ्च यत्र यत्र
खामिना व्याख्या न कृता कृताप्यस्फुटा वा तत्र तत्र विशदीकरणं ।

No. 1657. भागवतसन्दर्भे परमात्मसन्दर्भः ।

Substance, country-made paper, 13 × 4 inches. Folia, 67. Lines, 8—9—10 on a page. Extent, 2,010 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1593. Place of deposit, S'ántipura, Paṇḍit Kálidása Vidyávágis'a. A second copy at Calcutta, in the Family Library of Dr. Rájendralála Mitra. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Paramátma-sandarbhā. The third part of the work noticed under the last preceding No. 1656. It treats of the Divine spirit.

Beginning. तौ सन्नोषयता सन्नौ श्रीलरूपसनातनौ ।

दाक्षिणात्येन भट्टेन पुनरेतद्विविच्यते ॥

तस्यायं ग्रन्थनालेखं क्रान्त्युत्क्रान्तखण्डितं ।

पर्यालोच्यथ पर्यायं कृत्वा लिखति जीवकः ॥

अथ परमात्मा विव्रियते । यद्यपि परमात्मत्वं वैकुण्ठेऽपि प्रभोरस्ति । इत्यादि ।

End.

यद्येन्द्रियैः प्रथम् द्वारैरर्थो वज्रगुणाश्रयः ।

एको + + यते तद्वद्भगवान् शास्त्रवर्त्मभिः ॥

इत्येव उदाहरणीयं । अनेनैव गतिसामान्यञ्च सिध्यतीति । २ । २ । श्रीशुकः ।

प्रत्यवस्थापितं वदन्तीत्यादि पद्यं ।

Colophon.

इति कलियुगपावनखभजनविभजनप्रयोजनावतारश्रीभगवत्कण्ठचैतन्यदेवचरणानुचरविश्ववैष्णवराजसभासभाजनश्रीरूपसनातनानुशासनभारतीगर्भे श्रीभागवतसन्दर्भे परमात्मसन्दर्भे नाम तृतीयः सन्दर्भः । प्रुभसक्तु शकाब्दाः १५९३ ।

विषयः ।

परमात्मनिरूपणादिकं । गुणावताराणां तारतम्यविवेचनं । जीवमायादीनां स्वरूपादिनिरूपणं । विवर्तसमाधानं । परमात्मप्रपञ्चयोरभेदकीर्तनं । परमात्मनो जगद्भिन्नत्वकथनञ्च । जगतोऽसत्यत्वकथनं । श्रीधरकृतटीकाया अभिप्रायप्रकाशनं । निर्गुणे परमात्मनि कर्तृत्वादीनां समन्वयः । लीलावतारप्रयोजनकीर्तनं । वेदान्तस्वरूपादीनामभिप्रायकथनं । भागवतप्रशंसा । भगवत्येव सर्व्वेषां शास्त्राणां तात्पर्य्यप्रदर्शनं । ग्रन्थस्यायं श्रीमद्भागवतीयानां केषाञ्चित् श्लोकानां गूढार्थप्रकाशनमुखेन निर्मिततया तट्टीकास्थानीयः ।

No. 1658. श्रीकृष्णसन्दर्भः ।

Substance, country-made paper, 13 × 4 inches. Folia, 77. Lines, 13 on a page. Extent, 3,816 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of

deposit, S'ántipura, Kálidása Vidyávágis'a. A second copy at Calcutta, in the Family Library of Dr. Rájendralála Mitra. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

S'ríkṛiṣṇa-sandarbhā. The fourth part of the work noticed under No. 1656. It treats of Kṛiṣṇa as the divine spirit.

Beginning. नौ सन्तोषयता सन्तौ श्रीलरूपसनातनौ ।

दाक्षिणात्येन भट्टेन पुनरेतद्विविच्यते ॥

तस्याद्यं ग्रन्थनाल्लेखं क्रान्त्युत्क्रान्तखण्डितं ।

पर्यालोच्याथ पर्यायं कृत्वा लिखति जीवकः ॥

अथ पूर्व्वं सन्दर्भत्रयेण यस्य सर्व्वपरत्वं साधितं तस्य श्रीभगवतो निर्दाराणाय सन्दर्भाऽयमारभ्यते । इत्यादि ।

End. अपि परिपाठीरिति । पूर्णं सम्बन्धः ।

गौरश्यामरुचोज्ज्वलाभिरसनैरक्षोर्विलासोत्सवै-

र्हत्यन्तीभिरशेषमादनकलावैदग्ध्यादिग्धात्मभिः ।

अन्योन्यप्रियतासुधापरिमलसोमोन्मदाभिः सदा

राधासाधवमाधुरीभिरभितश्चितं समाक्रम्यतां ॥

Colophon. इति कलियुगपावनस्वभजनविभजनप्रयोजनावतारश्रीश्रीभगवत्कृष्णचैतन्यदेव-
चरणानुचरविश्ववैष्णवराजसभासभाजनश्रीरूपसनातनानुशासनभारतीगर्भे श्री-
कृष्णसन्दर्भो नाम चतुर्थः सन्दर्भः ।

विषयः । ग्रन्थः खल्वयं श्रीसद्भागवतीयानां केषाञ्चित् श्लोकानां गूढार्थप्रकाशनसुखेन
निर्मिततया तट्टीकास्थानीयः । तच्च श्रीकृष्णस्य भगवत्तानिरूपणं । चतुर्थ-
कथनं । भगवत्स्वरूपनिरूपणं । अंशबोधकवाक्यानां समाधानं । श्रीकृष्णस्य
पूर्णतासंस्थापनं । अवतारप्रसङ्गः । श्रीकृष्णनामसाहाय्यकीर्तनं । अन्यान्यशा-
स्त्रेभ्यो भागवतस्य श्रेष्ठकथनं । अभ्यासनिरूपणं । प्रतिनिधिवार्यनिरूपणं ।
सर्व्वशास्त्रसम्बन्धः । श्रीकृष्णरूपपरिच्छेदादीनां नित्यत्वकीर्तनं । असुरेषु यद्रूपं
स्फुरति तत्तस्य स्वरूपं न भवति, किन्तु सायाकल्पितमेवेति कथनं । अनिरुद्ध-
प्रद्युम्नादिलोकनिरूपणं । गोलोकवर्णनं । वृन्दावनवर्णनं । गोलोकगोकुलयो-
रभेदकथनं । मथुरावर्णनं । द्वारकादीनां नित्यधामत्वनिरूपणं । गोकुल-
वासिनामप्राकृतदेहत्वादिकथनं । प्रकटाप्रकटद्विविधलीलाव्यवस्था । रक्ति-
ष्णादीनां श्रीकृष्णस्वरूपशक्तिरूपत्वकथनं । ताभ्यो गोपीनां श्रेष्ठत्वकथनं । तासु
च राधिकाया एव श्रेष्ठतमत्वकीर्तनञ्च । श्रीकृष्णस्य सर्व्वत्र प्रकाशेऽपि श्रीवृन्दावने
वर्णपरमाद्भुतप्रकाश इति कथनं ।

No. 1659. द्वितीयस्कन्धक्रमसन्दर्भः ।

Substance, country-made yellow paper, 14 × 5 inches. Folia, 44. Lines, 10 on a page. Extent, 1,210 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'ántipura, Paṇḍit Kálidása Vidyávagís'a. A second copy in Calcutta, in the Family Library of Dr. Rájendralála Mitra. Appearance, old. Prose. Correct.

Krama-sandarbha. The second book of the last part of the work noticed under No. 1656.

Beginning. द्वितीयक्रमसन्दर्भे सन्दर्भानां समाहृतिः ।

क्रियते यन्निर्देशेन स मेऽनन्यगतेर्गतिः ॥

अथ द्वितीयस्कन्धस्य क्रमसन्दर्भः । अथ शुकदेवस्य । अपि मे भगवान् प्रीतः
कृष्णः पाण्डुसुतप्रिय इत्यादिना श्रीकृष्ण एव खरतिं व्यथयिष्यामि
आदिप्रश्नेनैवान्तकाले श्रीकृष्ण एव मय्युपदिशतमिति राजाभिप्रायानन्तरं ।

End. तथा च तृतीये वक्ष्यते,—कुत्र क्षत्रभगवत इत्यादिना ।

Colophon. इति द्वितीये दशमः । समाप्तश्चायं द्वितीयस्कन्धक्रमसन्दर्भः ।

विषयः । श्रीधरस्वामिकृतश्रीमद्भागवतीयद्वितीयस्कन्धटीकाया अस्फुटादिस्थानविशदी-
करणरूपेयं विवृतिः ।

No. 1660. तृतीयस्कन्धक्रमसन्दर्भः ।

Substance, country-made yellow paper, 14 × 5 inches. Folia, 81. Lines, 11 on a page. Extent, 2,561 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'ántipura, Kálidása Vidyávagís'a. A second copy in Calcutta, in the Family Library of Dr. Rájendralála Mitra. Appearance, old. Prose. Correct.

Krama-sandarbha. The third book of the seventh part of the work noticed under No. 1656.

Beginning. तृतीयक्रमसन्दर्भे सन्दर्भाणां समाहृतिः ।

क्रियते यन्निर्देशेन समेऽनन्यगतेर्गतिः ॥

अथ तृतीयस्कन्धस्य क्रमसन्दर्भः ॥ १ ॥ यद्वेत्यत्र यदाश्रयमिति चित्तसुखः ॥ २ ॥

End. योऽभिप्रेतमात्रं यो वा शृणोतिमात्रं किमुत अनुतिष्ठति, यः, किमुततरां
श्रीदेवहूतिरित्यर्थः ।

Colophon. इति श्रीभागवते तृतीयक्रमसन्दर्भे त्रयस्त्रिंशत्तमोऽध्यायः । समाप्तोऽयं तृतीय-
स्कन्धक्रमसन्दर्भः ।

विषयः । श्रीधरखामिहृतश्रीसङ्गावतततीयस्कन्धटीकाया अस्फुटस्थानादिविशदीकरण-
रूपे विवृतिः ।

No. 1661. सदुपहाररत्नाकरः ।

Substance, country-made yellow paper, 15 × 2½ inches. Folia, 41. Lines, 5 on a page. Extent, 820 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'āntipura, Kālidāsa Vidyāvágiś'a. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Sadupahāra-ratnākara. A collection of small poems by distinguished authors, classified and arranged under different heads. By Sarvānanda Kavi. The MS. is incomplete.

Beginning. तिर्यग्बद्धाङ्गयष्टिद्वितयभुजलताश्लेषसम्बोददीनं

यावज्जन्मैव तादृक्खिलदधरसुधाखादसम्बन्धगन्धं ।

अन्यान्यप्रेक्षितोद्यत् स्मितसुभगमुखं पातु वसन्द्रमौलेः

स्त्रीपुंरूपात्मदेहप्रणयनघटनापाटवं कामुकस्य ॥

अर्थप्रौढिमगाढबन्धघटनापादावरोहक्रम-

श्रव्यं यद् यदकारि सत्कविकुलैरन्यापदेशभिधं ।

तत्तत् पद्यमतीव हृद्यमधुना सच्चित्य यत्नादसौ

सर्वानन्दकविः करोति कुतुकादेकत्र सत्प्रीतये ॥

सभाहृदयरञ्जकस्फुरदनेकपद्यावली-

मणिप्रकरजन्मभाक् स्फुटरसान्तस्यन्दभूः ।

प्रसादशशिसम्भवधनदनेककीर्तिर्मया

व्यधायि बुधसम्बुदे सदुपहाररत्नाकरः ॥

End.

न चुम्बति मनागपि भ्रमर एष पुष्पान्तरं

परिभ्रमति पार्श्वतो विटपपद्मिनीलम्पटः ।

प्रयाति यदि यामिनी त्यजति मौनमुद्राञ्च सा

निपीय मधु निर्भरं मुदमुपैति पुष्पन्वयः ॥

इतः खण्डितत्वात् परिशेषवाक्यं नास्ति ।

विषयः ।

प्रायः प्रास्ताविकश्लोकानाहृत्य ब्रज्याक्रमेण रचितोऽयं ग्रन्थः । तत्र दुर्जननिन्दा-
सज्जनस्तुती । शङ्करब्रज्या । गौरीब्रज्या । शैवगणब्रज्या । विष्णुब्रज्या । लक्ष्मी-
ब्रज्या । सरस्वतीब्रज्या । मदनब्रज्या । दशावतारब्रज्या । सूर्यब्रज्या । चन्द्र-

ब्रज्या । सूर्याचन्द्रब्रज्या । पवनब्रज्या । कल्पवृक्षब्रज्या । मेघब्रज्या । दैवब्रज्या ।
 गृहब्रज्या । प्रदीपब्रज्या । सुजनब्रज्या । दुर्जनब्रज्या । सुजनदुर्जनब्रज्या । गुणि-
 ब्रज्या । पामरब्रज्या । घनिब्रज्या । दरिद्रब्रज्या । वीरब्रज्या । लीब्रज्या ।
 अलङ्कारब्रज्या । सुवर्णब्रज्या । सृगमदब्रज्या । गिरिब्रज्या । अगुब्रज्या । चन्दन-
 ब्रज्या । श्रीफलब्रज्या । चूतब्रज्या । पनसब्रज्या । वदरीब्रज्या । अशोकब्रज्या ।
 किंशुकब्रज्या । अश्वत्थब्रज्या । वटब्रज्या । शास्त्रलिब्रज्या । अमरब्रज्या ।
 इतः खण्डितं ।

No. 1662. अलङ्कारकौस्तुभः ।

Substance, country-made paper, 13 × 4½ inches. Folia, 103. Lines, 9—
 10 on a page. Extent, 4,120 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1681.
 Place of deposit, S'ántipura, Kálidása Vidyávágis'a. A second copy in
 Calcutta, in the Family Library of Dr. Rájendralála Mitra. Appearance, very
 old. Prose and verse. Correct.

Alaṅkāra-kaustubha. A treatise on Rhetoric. By Kavikarna-
 pura, one of the followers of Chaitanya. The work is divided into ten
 chapters, or "rays" (*kirāṇa*), and illustrates every figure of speech and
 rhetorical ornament by a verse in praise of Krishna. The MS. is
 dated S'aka 1681 = A. D. 1760. The author was a renowned
 Vaishṇava, and wrote several works on the Vaishṇava faith. Vide
 Introduction to Dr. Mitra's edition of the Chaitanya Chandrodaya
 Nāṭaka.

Beginning. ग्रन्थारम्भे खाभीष्टदेवतानामगुणकीर्तनात्मकं मङ्गलमङ्गीकुर्वन् ग्रन्थकारो ग्रन्थस्य
 निर्व्विघ्नां परिसमाप्तिमाशङ्के ।

खानन्दरससदृशः कृष्णश्चैतन्यविग्रहो जयति ।

आपासरमपि कृपया सुधया स्वपयाम्बभूव भूमौ यः ॥

स जयति येन प्रभवति सुदृशां दृशि व्यञ्जनादृतिः ।

अतिशयितपदपदार्थो ध्वनिरिव मुरलीध्वनिर्मुंरारातेः ।

जयतिरचाकर्षकः सर्वोत्कर्षवाचकः, तेन नमस्कारोऽपि व्यज्यते, आपकर्ष-
 बोधानुकूलव्यापारविशेषो नमस्कार इति न्यायात् ॥ इत्यादि ।

End.

भान्तस्य न्यकृतत्वात् शृङ्गारः दुष्ट एव । प्रागुक्तलक्षणस्य रसस्य चानन्दस्वरूपत्वेन
 प्रतिपादिते चैक्ये रसस्य रसेन विरोध इति यदिह प्रतिपाद्यते,—तत्त
 सामग्रीभूतस्य स्थाव्यादेरेव न तु रसस्य ।

Colophon. इत्यलङ्कारकौस्तुभे दोषप्रदर्शने नाम दशमः किरणः ॥ समाप्तश्चायं ग्रन्थः ।

श्रीमतः कर्णपूरस्य चरणावनिर्गमजे ।

निर्मितः कव्यकण्ठार्चः येनालङ्कारकौस्तुभः ॥ शुभमस्तु शकाब्दाः १६८१ ।

माघवे च सिते पक्षे चतुर्दश्यां गुरौ दिने ।

शशिवस्तुल्यलङ्कारसङ्घे संवत्सरागते ॥

विषयः । १ प्रथमकिरणे,—काव्यस्य शरीरादिस्वरूपं । काव्यलक्षणं । प्रकाशमतद्रूपणं । दर्पण-
मताक्षेपः । वामनमतद्रूपणं । काव्यलज्जातिः । कविलक्षणं । वीजलक्षणं । प्रतिभा-
लक्षणं । काव्यभेदः । काव्यस्य प्रयोजनादिकथनञ्च ।

२ ये,—शब्दस्वरूपं । वर्णानां नित्यत्वं । नादविन्दुप्रभृतीनामुत्पत्तिप्रकारः । स्फोट-
वादः । जात्यादिना शब्दभेदकथनं । वाचकः शब्दः । अभिधाविचारः । योगरूढा-
दयः । प्रत्ययशक्तिविचारः । समासशक्तिनिरूपणं । सिद्धसाध्यादिभेदकथनं ।
लक्षणालक्षणं । तद्विचारः । सारोपा । साध्यवसानिका । उपादानलक्षणा ।
गूढव्यङ्ग्या लक्षणा । गतव्यङ्ग्या । व्यक्तव्यङ्ग्या । व्यङ्ग्यनापेक्षणादिविचारः । अर्थादीनां
व्यञ्जकत्वं । संयोगादयः । असंलक्ष्यक्रमव्यङ्ग्यादयः ।

३ ये,—ध्वनिलक्षणतद्भेदादिकथनं । कविप्रौढोक्तेशातुर्विध्यकथनं । अविवक्षित-
वाच्यध्वनिः । अर्थान्तरसङ्गमितवाच्यध्वनिः । अत्यन्ततिरस्कृतवाच्यध्वनिः । विव-
क्षितान्वयपरवाच्यध्वनिः । संलक्ष्यक्रमव्यङ्ग्यध्वनिः । शब्दशक्त्युद्भवध्वनिः । अर्थशक्त्यु-
द्भववाच्यध्वनिः ।

४ र्थे,—गुणीभूतव्यङ्ग्यकथनं । तत्र स्फुटं । अपराङ्गं । वाच्यप्रपोषकं । कष्टग्रम्यं ।
सन्दिग्धप्राधान्यादीनि च ।

५ से,—रसलक्षणं । स्थायिविभावादीनां लक्षणं । भोजमतेन वात्सल्यप्रेमरसयो-
लक्षणं । रत्यादिलक्षणं । रसस्वरूपविचारः । तत्रायं सारः,—चित्रोत्कीर्णाभिरूप-
प्रतिमादिषु रसैरात्मलक्षणैरात्मोऽयं सीताशोकाकुलः, सिंहेऽयं मृगोपघातकः-
श्मशानमिदं शवसमूहार्द्रमांससिद्धकुलमिति कृत्रिमेष्वपि तेषु विभावादिषु अकृ-
त्रिमवत् प्रतीयमानेषु स्वगतरसवासनाधौतरजलमलमया स्वच्छतरेषु सचेतसां
चेतःसु एक एव आनन्दो जायते स एव रसः, किञ्च एकस्यैव उपाधिभेदेन रत्यादि-
रूपदेश इति । वीरादीनां लक्षणं । भक्तिरसलक्षणं । सम्भोगविप्रलम्भौ । पूर्व-
रागादीनां लक्षणं । दशदशकथनं । नायकादिलक्षणं । नायकसहायनिरूपणं ।
सल्लजगुणकीर्तनं । नायिकाभेदकथनं । आसामलङ्काराः । मुग्धमध्याप्रभृतीना-
मिङ्गितानि । सखीप्रियसखादीनां लक्षणं । उद्दीपनविभावः । अनुभावाः । तत्र
साल्पिकभावः । सन्निशरलतादयः । अविचारिणः ।

६ छे,—गुणलक्षणं । गुणानां रसधर्मत्ववस्थापनं । माधुर्यादीनां लक्षणं । वामनोक्तशेषादिगुणानां लक्षणकथनपूर्वकं केषाञ्चित् माधुर्यादिविवेचनार्थावधानं । माधुर्यादिव्यञ्जकाः वर्णाः ।

७ से,—अलङ्कारलक्षणं । तस्य शब्दार्थधर्मत्वसंस्थापनं । पुनरुक्तवदाभासचित्रादिशब्दालङ्कारनिरूपणं ।

८ से,—उपमादिव्याघातान्द्विषष्टिविधार्थालङ्कारनिरूपणं । सङ्करादिभेदकथनं । अलङ्कारदोषनिरूपणञ्च ।

९ से,—रीतिलक्षणं । वदर्थ्यादिचतुर्विधरीतिलक्षणं ।

१० से,—दोषलक्षणं । अवणकङ्कादियोङ्गशिविधपददोषकथनं । प्रतिशोभाचराद्येकविंशतिविधवाक्यदोषनिरूपणं । नूपुरादिषु रणितादिप्रसिद्धिकथनं । कष्टादिचयोर्विंशतिविधार्थदोषकथनं । रसदोषनिरूपणं । इति शम् ।

No. 1663. अलङ्कारकौस्तुभटीका ।

Substance, country-made paper, 14 × 4½ inches. Folia, 60. Lines, 8 on a page. Extent, 2,400 śloka. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Śāntipura, Kālidāsa Vidyāvāgīśa. Appearance, old. Prose. Correct.

Alaṅkāra-kaustubha Tīkā. A commentary on the work noticed under the last preceding No. 1662. By Lokanātha Chakravartī.

Beginning. अद्वैतप्रकटीकृतो नरहरिप्रेष्ठः स्वरूपप्रियो-

नित्यानन्दसखः सनातनगतिः श्रीरूपहृत्केतवः ।

लक्ष्मीप्राणपतिर्गदाधररसेल्लासी जगन्नाथभूः

साङ्गोपाङ्गसपार्षदः सद्यतां देवः शचीनन्दनः ॥

अथ सोऽयं कविमुकुटमणिः श्रीकर्णपूरगोखामी खकतस्योकानां खयमेव व्याख्यामाह । ग्रन्थारम्भ इति ।

End. पारव्योऽधरराग इति मत्वा मत्प्रतिपक्षरमणधरसम्बन्धिताम्बूलराग इति मलेत्यर्थः । अतः खण्डितं ।

विषयः । कविकर्णपूरगोखामिकतालङ्कारकौस्तुभस्य व्याख्यानं ।

No. 1664. सत्त्वत्यमुक्तावली ।

Substance, country-made yellow paper, $15\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 83. Lines, 7 on a page. Extent, 1,525 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'ántipura, Kálidása Vidyávagís'a. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Satkritya-muktávalī. A compilation of all the leading facts regarding astronomy and astrology, and their bearings on human destiny. By Raghunátha Sárvaabhauma Bhaṭṭāchārya.

Beginning. नत्वा भाणुगणेशशम्भुगिरिजा ज्ञात्वा मुनीनां मतं

ज्योतिःसङ्ग्रहसंहितार्थमवधार्याचार्यवाक्येन च ।

सारं तेषु निगूढमाहृतवता प्रज्ञावतामाज्ञया

सङ्क्षिप्ता रघुनाथकेन रचिता सत्त्वत्यमुक्तावली ॥

End.

यदाङ्गि मेषसङ्क्रान्तिसुलासङ्क्रमणं निशि ।

तदा प्रजा विवर्द्धन्ते धनधान्यसम्बृद्धिभिः ॥

धीराः प्रणम्य भवतो विनिवेद्यामि श्रीकामदेवधरणीतलवासवस्य ।

आज्ञासमाप्य रचितो रचिरो निबन्धो देषो न मे बलवतीह यतो वृषाज्ञा ॥

Colophon. इति रघुनाथसार्धभौसभट्टाचार्यरचिता सत्त्वत्यमुक्तावली समाप्ता ॥

विषयः ।

राश्यादिरूपणं । राशिनक्षत्रभेदकथनं । राश्याधिष्ठात्रीदेवताकथनं । राशि-
पर्यायः । तेषां वर्णकथनं । तेषां विशेषसञ्ज्ञा । द्विपदचतुष्पदादिभेदकथनं ।
कीटसरीसृपकथनं । ग्राम्यारण्यकथनं । जलजराशिकथनञ्च । राशीनां
वश्यादिविवेकः । श्लक्षादिविवेकः । तेषां रात्रिवलित्वादि कथनञ्च । दि-
गधिपलप्रकथनं । उच्चनीचकथनं । मूलविकोणकथनं । लग्नमानं । भोग-
विवेकः । दिवादृष्टादिज्ञानं । होरा । द्रेक्कानादयः । षड्वर्गविवेकः । राशि-
भावविवेकः । केन्द्रादिविभागः । दृष्टिज्ञानं । ग्रहपर्यायः । पापादिग्रहविवेकः ।
ग्रहाणां वर्णनिरूपणं । दिगधिपग्रहकथनं । दिग्बलित्वविवेकः । पुरुषाय-
धिपाः । जात्यधिपाः । वेदाधिपाः । गुणाधिपाः । रसाधिपाः । नैसर्गिक-
मित्रकथनं । नैसर्गिकशत्रुकथनं । तत्कालमित्रादिकथनं । अधिमित्रादि-
कथनं । बलविवेकः । साण्ड्यगोचरः । गोचरफलकालः । तदपवादः ।
वारवेला । कालवेला । अष्टवर्गः । गन्दादयः । अवसदिनादिनिरूपणं । शत-
पदचक्रं । नक्षत्राधिदेवता । भुवगणादिकथनं । अधोमुखगणकथनं । ऊर्ध्व-
मुखगणकथनं । पार्श्वमुखगणकथनं । यात्रादिनक्षत्रनिरूपणं । राज्याभिषेकोप-

योगिनचक्रकथनं । नाडीनचक्रं । अशुभचन्द्रादिप्रतीकारः । ग्रहणं । भूकम्पः ।
 वेलाभण्डलः । कालाशुद्धिः । विवाहः द्विरागमनं । निषेकः । पुंसवनं ।
 पञ्चासृतं । सीमन्तोन्नयनं । जातकर्म्म । नामकरणं । अन्नप्राशनं । नवान्नं ।
 चूडाकरणं । विद्यारम्भः । कर्णवेधः । उपनयनं । यात्रा । गृहचारम्भः । शङ्खादि-
 धारणं । देवप्रतिष्ठा । परीक्षा । राजादिदर्शनं । आयथ्यफलकथनं ।
 रोगशान्तिज्ञानं । होमविधिः । औषधकरणं । आरोग्यस्नानं । पञ्जिकासानं ।
 मन्त्राविषुवादिफलकथनं । वृहस्पतिसंस्कारफलकथनञ्च इति ॥

No. 1665. प्रीतिसन्दर्भः ।

Substance, country-made paper, 12 x 5 inches. Folia, 172. Lines, 10 on a page. Extent, 4,515 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, S'āntipura, Madangopāla Goswāmi. A second copy at Calcutta, in the Family Library of Dr. Rājendralāla Mitra. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Prīti-sandarbhā. The sixth part of the work described under No. 1656. It is devoted to love for the Divinity as personified in Krishna.

Beginning. तौ सन्नोषयता सन्नौ श्रीलरूपसनातनौ ।

दाक्षिणात्येन भट्टेन पुनरेतद्विविच्यते ॥

तस्यायं ग्रन्थनालेखं कान्तायुक्तान्तखण्डितं ।

पर्यालोच्याय पर्यायं कृत्वा लिखति जीवकः ॥

अथ प्रीतिसन्दर्भो लेखः । इह खलु शास्त्रप्रतिपाद्यं परमतत्त्वं हि सन्दर्भचतु-

ष्टयेन पूर्वं समवध्यत, तदुपासना च तदनन्तरसन्दर्भेणाभिहिता । इत्यादि ।

End. तदन्ते श्रीराधादेव्या महिम्ना । इति षष्ठः सन्दर्भः ।

Colophon. इति कलियुगपावनस्वभजनविभजनप्रयोजनावतारश्रीश्रीभगवत्कृष्णचैतन्य-
 देवचरणानुचरविश्ववैष्णवराजसभासभाजनश्रीरूपसनातनानुशासनभारतीगर्भ-
 श्रीभागवतसन्दर्भे प्रीतिसन्दर्भो नाम षष्ठः सन्दर्भः ।

विषयः । ग्रन्थोऽयं तत्त्वसन्दर्भवत् श्रीमद्भागवतटीकास्थानीयः । तत्र,—भगवत् प्रीतेः पुरु-
 षार्थलनिरूपणं । परतत्त्वसाक्षात्कारस्य परमपुरुषार्थलकथनं । तस्य मुक्ति-
 लकथनं । तत्रैव सविशेषनिर्जिज्ञेसभेदकथनं । जीवन्मुक्त्युक्तान्तिमुक्तिभेदः ।
 ब्रह्मसाक्षात्काररूपं । मुक्त्यपेक्षया प्रीतेः प्राधान्यकथनं । सद्योमुक्तिकथनं ।
 क्रममुक्तिनिरूपणं । ब्रह्मसाक्षात्काररूपजीवन्मुक्तिकथनं । ब्रह्मसाक्षात्काररूपा-

त्क्रान्तिमुक्तिः । भगवत्पादात्कारस्य मुक्तिर्लं । तल्लक्षणजीवन्मुक्तिः । तल्लक्षणो-
 त्क्रान्तिमुक्तिश्च । सालोक्त्यादिमुक्तिभेदः । तत्रैव सामीप्यस्य आधिक्यकथनं ।
 भगवद्भक्तेर्मुक्तिर्लं । भक्तेरुपादेयत्वं । तत्र उपपत्तिप्रदर्शनं । अन्यथोदाहरण-
 समाधानञ्च । भगवत्प्रीतिस्वरूपलक्षणं । तस्या गुणातीतत्वादिकं । तत्तटस्थ-
 लक्षणं । तदादिर्भादभेदाः । प्रीतिलक्षणवाक्यानां निष्कर्षः । श्रीकृष्णप्रीतेः
 श्रीकृष्णविर्भावपूर्णत्वेन श्रेष्ठत्वकथनं । प्रीतेः रत्यादिभेदनिरूपणं । अभिमान-
 भेदेन प्रीतिभक्त्याः प्रभेदकथनं । ब्रजदेवीनां कामस्य शुद्धप्रेमत्वस्थापनं । ज्ञान-
 भक्त्यादीनां क्वचिन्मिश्रत्वनिरूपणं । रत्याद्युदाहरणं । ज्ञानिभक्तादिषु रत्यादि-
 व्यवस्था । तत्तारतम्ये परिकराभिमानिनां प्रीत्युत्कर्षः । भगवतोऽपि तत्तदभि-
 मानत्वं । ऐश्वर्यमाधुर्य्यानुभवयोस्सारतम्यं । तत्र गोकुलवासिनां श्रेष्ठत्वं ।
 तत्रापि सखीनां । तदन्ते पित्रोः । ततो गोपीनां । तत्रापि श्रीराधायाः ।
 भगवत्प्रीतेः रसत्वस्थापनं । अनुकार्य्येऽपि तस्या रसत्वं । लौकिकरसात् श्रेष्ठत्व-
 कथनं । आलम्बनविभावाः । तत्र सन्देहनिरासः । उद्दीपनविभावाः । गुण-
 कथनं । विरोधिगुणकथनं । भगवत्कामविशेषस्य प्रेमविशेषत्वं । धीरोदात्तादि-
 भेदाः । ऐश्वर्य्यमाधुर्य्यमयोर्माधुर्य्यमय्या लीलायाः श्रेष्ठत्वं । धर्मज्ञानलीलायोः
 समाधानं । उद्दीपने द्रव्याणि कालाश्च । प्रकाशलीलाया आधिक्यं । अनु-
 भावसञ्चारिभावविवेचनं । रसस्य पाञ्चविध्यस्थापनञ्च । सप्तविधगौणरसकथनं ।
 रसाभासाः । मुख्यरसनिरूपणप्रसङ्गेन शान्त्याख्यभक्तिरसकथनं । आश्रयभक्ति-
 रसः । दास्यभक्तिरसः । प्रश्रयभक्तिरसः । वत्सलरसः । मैत्रीमयः । वल्लभानां
 भेदाः । मदमानादीनां धमाधानं । उद्दीपनविभावाः । अनुभावाः । व्यभिचा-
 रिणः । स्थायी । सम्भोगात्मक-सोदात्मकभावविचारः । भावभेदाः । सम्भोग-
 विप्रलम्भादिभावभेदाः । पूर्व्वरागः । मानः । प्रेमवैचित्र्यं । प्रवासः । सम्भोग-
 भेदाः । श्रीराधाया सहिमा च ॥

No. 1666. भगवत्सन्दर्भः ।

Substance, some country-made and some English-made paper, 12 X 4 inches. Folia, 137. Lines, 9—10 on a page. Extent, 3,767 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Śāntipura, Madangopāla Gośvāmī. A second copy at Calcutta, in the Family Library of Dr. Rājendralāla Mitra. Appearance, some leaves old and some new. Prose and verse. Generally correct.

Bhagavat-sandarbha. The second part of the work described under No. 1656. It is devoted to the attributes of the Divinity.

Beginning. तौ सन्तोषयता सन्तो श्रीरूपसनातनौ ।

दाक्षिणात्येन भट्टेन पुनरेतद्विविच्यते ॥

तस्यायं ग्रन्थनालेखं क्रान्त्युत्क्रान्तखण्डितं ।

पर्यालोच्याथ पर्यायं कला लिखति जीवकः ॥ इत्यादि ।

End. ब्रह्मभगवन्तौ ।

Colophon. इति कलियुगपावनस्वभजनविभजनप्रयोजनावतारश्रीश्रीभगवच्चैतन्यदेवचरणा-
नुचरविश्ववैष्णवराजसभासभाजनभाजनश्रीरूपसनातनानुशासनभारतीगर्भं भा-
गवतसन्दर्भं भगवत्सन्दर्भं नाम द्वितीयः सन्दर्भः ।

विषयः । ब्रह्मलपरमात्मत्वादिना तत्त्वनिरूपणं । ब्रह्मादीनामाविर्भावयोग्यता । वैकुण्ठ-
निरूपणं । विशुद्धसत्त्वनिरूपणं । ब्रह्मस्वरूपस्य स्वशक्तिकत्वं । विशुद्धशक्तेराश्र-
यत्वस्थापनं । शक्तेरचिन्त्यत्वकथनं । स्वाभाविकशक्तिनानालकथनं । शक्तेरन्त-
रङ्गादिभेदकथनं । मायाशक्तिः । स्वरूपशक्तिः । गुणानां स्वरूपभूतत्वं । श्रीवि-
ग्रहस्य नित्यत्वं । तस्य विभक्तकथनं । सर्वश्रयत्वकथनं । स्वरूपस्वरूपातिरिक्तत्वं ।
प्रत्यग्रूपत्वं । स्वप्रकाशत्वञ्च । जन्मकर्मरूपगुणानामप्राप्तत्वं । श्रीविग्रहस्य
पूर्णस्वरूपत्वं । तत्परिच्छदानां स्वरूपांशत्वं । वैकुण्ठपाषेदादीनां वर्णनं । सन-
काद्यनुभवेन तेषां पूर्वोक्तानां ब्रह्मानन्दतोऽपि उत्कर्षनिरूपणं । ब्रह्मभगव-
न्तारतम्यं । भगवत एव पूर्णतत्त्वाकारत्वं । सर्ववेदाभिधेयत्वं । श्रुतिसुतिसङ्गतिः ।
स्वरूपशक्तिविवरणं । सर्वप्रकरणार्थसङ्ग्रहेण भगवत्तत्त्वणनिरूपणं । भगवतो
वेदभक्त्यैकगम्यत्वकथनञ्च । इति ।

No. 1667. चतुर्थक्रमसन्दर्भः ।

Substance, country-made yellow paper, 12 × 4 inches. Folia, 36.
Lines, 12 on a page. Extent, 1,026 ślokaś. Character, Bengali. Date, ?
Place of deposit, Śāntipura, Paṇḍit Kālidāsa Vidyāvagīśa. A second copy
at Calcutta, in the Family Library of Dr. Rājendralāla Mitra. Appearance,
fresh. Prose. Correct.

Krama-sandarbha. The fourth book of the seventh part of the
work described under No. 1656. It expounds the fourth book of the
Bhāgavata Purāṇa.

Beginning. तौ सन्तोषयता सन्तौ श्रीलरूपसनातनौ ।

दाक्षिणात्येन भट्टेन पुनरेतद्विच्यते ॥

चतुर्थक्रमसन्दर्भे सन्दर्भाणां समाहृतिः ।

क्रियते यन्निर्देशेन समेजनन्यगतेर्गतिः ॥

अथ चतुर्थस्कन्धस्य क्रमसन्दर्भः । तथापि तत्र भगवज्जन्म ज्ञात्वा तथा कृतवान्
इत्यर्थः ।

End. परमानन्देन सकासथोद्वनप्याशिषयति । तस्य इति । २८ ॥

Colophon. इति चतुर्थक्रमसन्दर्भे एकविंशः । समाप्तस्यायं सन्दर्भः ।

विषयः । श्रीमद्भागवतचतुर्थस्कन्धस्य गूढार्थप्रकाशनं ।

No. 1668. पञ्चमक्रमसन्दर्भः ।

Substance, country-made yellow paper, 12 × 4 inches. Folia, 26. Lines, 13 on a page. Extent, 887 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Śāntipura, Paṇḍit Kālidāsa Vidyāvagīś'a. A second copy in Calcutta, in the Family Library of Dr. Rājendralāla Mitra. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Krama-sandarbha. The fifth book of the seventh part of the work described under No. 1656. It expounds the fifth book of the Bhāgavata Purāṇa,

Beginning. श्रीकृष्णचैतन्यसनातनरूपकगोपालरघुनाथपुत्रजजीवक पाद्वि सां ।

अथ पञ्चमस्कन्धस्य क्रमसन्दर्भः ।

स्वामिपादैर्न यद्वक्तं यद्वक्तव्यं सुकृतं वाचित् ।

तत्र तत्रैव लेख्योऽयं सन्दर्भः क्रमनामकः ॥

वैष्णवापरितोषः स्याद् यत्र यत्र ततस्ततः ।

लेख्यं वैष्णवसिद्धान्तदाक्षिण्येनैव किञ्चन ॥

भगवत आत्माराम इति ।

End. विश्वेश्वरे द्रष्टरि भक्तियोगः । इत्यादि द्वितीयाक्तिः ॥ ७ ॥

Colophon. इति पञ्चमे षड्विंशः । इति भागवतसन्दर्भपञ्चमस्कन्धस्य क्रमसन्दर्भः ।

विषयः । श्रीमद्भागवतपञ्चमस्कन्धस्य गूढार्थस्फुटीकरणं ।

No. 1669. षष्ठक्रमसन्दर्भः ।

Substance, country-made yellow paper, 12 × 4 inches. Folia, 20. Lines, 11 on a page. Extent, 825 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'ántipura, Paṇḍit Kálidása Vidyávagís'a. A second copy in Calcutta, in the Family Library of Dr. Rájendralála Mitra. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Krama-sandarbhā. The sixth book of the seventh part of the work described under No. 1656. It expounds the difficult passages of the sixth book of the Bhágavata Purána.

Beginning. तौ सन्तापयता सन्तौ श्रीलरूपसनातनौ ।

दाक्षिणात्येन भट्टेन पुनरेतद्विविच्यते ॥

अथ षष्ठस्कन्धस्य क्रमसन्दर्भः । प्रष्टव्यार्थोपयुक्तमेव तत्पूर्वोक्तमनुवदति निट-
तीति पञ्चभिः ।

End. तथैवाह,—लमित्यादि ॥ १२ ॥ १७ ॥

Colophon. इति षष्ठे एकोनविंशः । समाप्तस्यायं षष्ठक्रमसन्दर्भः ।

विषयः । श्रीमद्भागवतषष्ठस्कन्धस्य गूढार्थस्फुटीकरणं ।

No. 1670. तत्त्वसन्दर्भः ।

Substance, country-made paper, 11 × 4 inches. Folia, 40. Lines, 7 on a page. Extent, 577 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'ántipura, Paṇḍit Kálidása Vidyávagís'a. A second copy in Calcutta, in the Family Library of Dr. Rájendralála Mitra. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Tattva-sandarbhā. The first part of the work described under No. 1656. It is devoted to a consideration of evidence in metaphysics.

Beginning. कृष्णवर्णं लिषा कृष्णं साङ्गोपाङ्गाल्लपाषट् ।

यज्ञैः सङ्कीर्तनप्राप्तैर्यजन्ति हि सुमेधसः ॥

अन्तः कृष्णं वह्निर्गौरं दर्शिताङ्गादिवैभवं ।

कलौ सङ्कीर्तनाद्यैः स्मः कृष्णचेतन्यमाश्रिताः ॥

जयतां मथुराभूमौ श्रीलरूपसनातनौ ।

येऽविलेखयतस्त्रलज्जापकौ पुस्तिकाभिमां ॥

कोऽपि तद्धान्येन भट्टो दक्षिणद्विजवंशजः ।

विविच्य बलिखट्वन्यं लिखितादृढवैय्यवै ॥

तस्याद्यं ग्रन्थनालेखं क्रान्त्युत्क्रान्तखण्डितं ।

पर्यालोच्याथ पर्यायं कृत्वा लिखति जीवकः ॥

यः श्रीकृष्णपदासोजभजनैकाभिलाषवान् ।

तेनैव दृश्यतामेतदन्यस्मै श्रपयोऽर्पितः ॥

श्रीमद्भागवतं श्रीमन्मन्त्रदेशिकमीश्वरं ।

अथ नत्वा मन्त्रगुरुन् गुरुन् भागवतार्थदान् ॥

श्रीभागवतसन्दर्भे वक्ष्यमाणेन लेखितुं ।

श्रीमद्भागवतार्थानां सन्दर्भे काण्डमाश्रये ॥ इत्यादि ।

End.

ततश्च ईहायास्तदनुशीलनव्यतिरिक्तचेष्टायाः ॥ १२ ॥ १७ ॥ श्रीसुतः । उद्दिष्ट-
सम्बन्धः ।

Colophon.

इति कलियुगपावनस्वभजनविभजनप्रयोजनावतारश्रीभगवत्कृष्णचैतन्यदेवचर-
णानुचरविश्ववैष्णवराजसभासभाजनभाजनश्रीरूपसनातनानुशासनभारतीगर्भे
श्रीभागवतसन्दर्भे तत्त्वसन्दर्भे नाम प्रथमः सन्दर्भः । समाश्रयायं तत्त्वसन्दर्भः ।

विषयः ।

ग्रन्थोऽयं श्रीमद्भागवतीयानां केषाञ्चित् श्लोकानां व्याख्यानप्रसङ्गेन निर्मिततया
तट्टीकास्थानीयः । तत्र प्रमाणनिरूपणप्रसङ्गेन प्रत्यक्षादीनां सदोषलक्ष्यनं ।
शब्दप्रमाणस्य निर्दोषत्वसंस्थापनं । तत्रापि श्रीमद्भागवतस्य प्राधान्यलक्ष्यनं ।
श्रीमद्भागवतस्य सङ्क्षेपेण तात्पर्यलक्ष्यनं । सामान्यतत्त्वनिरूपणं । महापुराण-
लक्षणं । सर्गप्रतिसर्गादिव्याख्यानञ्च ।

No. 1671. दायदीपः ।

Substance, country-made paper, 12 × 3½ inches. Folia, 18. Lines, 9 on
a page. Extent, 688 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of
deposit, S'antipura, Paṇḍit Kālidāsa Vidyāvagis'a. Appearance, old. Prose
and verse. Correct.

Dāya-dīpa. An exposition of the law of Inheritance. By Jaya-
krishṇa.

Beginning. गोविन्दचरणद्वन्द्वं देवदेवाभिवन्दितं ।

प्रणम्य जयकृष्णेन दायदीपः प्रकाशते ॥

तत्र दायपदार्थसाह ।

विभागोऽयस्य पितृस्य पुत्रैर्यत्र प्रकल्प्यते ।

दायभाग इति प्रोक्तं तद्विवादपदं विदुः ॥ इत्यादि ।

End. प्रभेरिति कर्तृषष्ठी, प्रभः सनर्थः ।

Colophon. इति जयकृष्णभट्टाचार्यविरचितो दायदीपः समाप्तः ।

विषयः । दायस्वरूपविचारः । पितृकृतविभागः । पितृधनोपपन्नव्यवस्था । भ्रातृकृत-
विभागः । पितृकृष्णदिशोधनं । ज्येष्ठकनिष्ठमध्यमनिष्ठः । पितामहधन-
विशेषकथनं । विभागकाले निकृतादिधनविभागः । स्त्रीधननिरूपणादिकं ।
अनपत्यस्त्रीधनाधिकारः । अनपत्यपुरुषधनाधिकारः । विभागानर्हकथनं ।
विभाज्याविभाज्यधनकथनं । पुत्रकविभागाभावकथनं । संवृद्धधनविभागः ।
भूमिव्यवस्था । त्रैपुरुषिकभोगकथनं । अस्त्राभिदत्तविचारः ।

No. 1672. गोविन्दवल्लभनाटकं ।

Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 28. Lines, 7 on a page. Extent, 462 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Korḍe, Tháná Siuḍi, Zelá Virbhūm, Kuladánanda Sen. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Gavindaballabha Nāṭaka. A drama on the youthful sports of Kṛishṇa, designed, like the "Passion Plays" of Europe, to place before the faithful the early life of the divinity in the most attractive form possible. The author's name is not known, and the MS. being incomplete, the extent of the drama cannot be ascertained. The codex closes with the fourth Act.

Beginning. (प्रथमतः त्रीणि पत्राणि न सन्ति ।) —खिलगोपालबालप्रेरितं श्रीयशोदा-
सविधं पशुपालनविधावादेशग्रहणार्थं धावन्तं श्रीकृष्णं स्मारयसि । नेपथ्ये ।
प्रातरुत्थाय गोविन्दो रङ्गस्थानं सङ्गं त्रियैः ।
समानैर्मङ्गलीलायै जगाम कुतुकाक्षितः ॥ इत्यादि ।

End. गङ्गागोविन्दकहृदि विलसतु केशवविपिननिवेशः ।

द्वारमुखान्तिकनायकाख्यसदुक्तसुगीतविशेषः ॥

Colophon. इतः परमलिखिततथा परिसमाप्तिवाक्यं नास्ति । (अत्र चतुर्थोक्तस्य कियदंश-
पर्यन्तमस्ति ।)

विषयः । (गीताभिनययोग्यं नाटकमिदं ।) (अत्र तु मुख्यया संस्कृतभाषयैव) (सर्वासां
प्रकृतीनां कथोपकथनादिकमस्ति ।)

प्रथमोऽङ्के,—यशोदारोहिण्यारभिनयेन श्रीकृष्णस्य मञ्जुब्जादिकीर्तनं । गोचा-

रणं । वृन्दावनशोभावर्णनं । वल्लदेवस्य मधुपानोन्मत्तस्य यशोदासमीपे वन-
वृत्तान्तवर्णनं ।

२ ये,—नन्देन श्रीदाम-सुदाम मधुमङ्गलप्रसूतिभिः श्रीकृष्णवल्लरामयोर्लालनं ।
ज्योतिर्विद्भाभिनयः । कृष्णस्य गोष्ठोचितवेशविन्यासादिकं ।

३ ये,—गोष्ठयात्रायां मङ्गलगीतिः । श्रीदामादिभिः सार्धं श्रीकृष्णस्य विग्रहा-
लापवर्णनं । कथाचित् राधिकासमीपे श्रीकृष्णसम्वादादिकीर्तनं । राधाकृष्ण-
चोरन्योन्यदर्शनं । श्रीकृष्णादीनां भोजनवर्णनं । राधिकया सह श्रीदाम
सम्बन्धः ।

४ ये,—राधिकावयस्यया समं श्रीकृष्णस्य कथोपकथनं । वल्लदेवेन सह श्रीकृष्णस्य
वृन्दावनप्रवेशवर्णनं । इतः परं नास्ति ।

No. 1673. गोविन्दविरुदावली ।

Substance, country-made paper, 11 × 4 inches. Folia, 19. Lines, 6 on
a page. Extent, 371 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of
deposit, Kendogrāma, Tháná Siuḍi, Zelá Virbhūm, Mahendranátha Mukhopá-
dhāy. Appearance, old. Prose and verse Incorrect.

Govinda-virudāvalī. Hymns in praise of the appearance and
career of Kṛishṇa. By Rūpa Gos'vāmī.

Beginning. अथ गोविन्दविरुदावली ।

इयं मङ्गलरूपा स्याद्गोविन्दविरुदावली ।

यस्याः पठनमात्रेण श्रीगोविन्दः प्रसीदति ।

ब्रह्मा ब्रह्माण्डभाण्डे सरसिजनयनः स्रष्टुमाक्रीडनानि

स्याणुर्भक्तुच्च खेला खुरलितमतिना तानि येन न्ययोजि ।

तादृक् क्रीडाण्डकोटिव्रतजलकुडुवा यस्य वैकुण्ठकुल्या

कर्तव्या तस्य का ते सुतिरिह कतिभिः प्रोच्यन्ते लीलायितानि ॥ इत्यदि ।

End.

रम्यया विरुदावल्या प्रोक्तलक्षणयुक्तया ।

सूयमानः प्रमुदितो वासुदेवः प्रसीदति ॥

यः स्तौति विरुदावल्या मथुरामण्डले हरिं ।

अन्यथा रम्यया तस्मै तूर्णमेव प्रसीदति ॥

Colophon. इति श्रीमद्रूपगोस्वामिविरचिता श्रीगोविन्दविरुदावली समाप्ता ।

विषयः । श्लोकव्याजेन श्रीकृष्णस्य रूपलीलादिवर्णनं ।

No. 1674. ललितरहस्यं ।

Substance, country-made yellow paper, 9 × 5 inches. Folia, 102. Lines, 22—24 on a page. Extent, 1,466 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'ántipura, S'rínátha Chatṭopádhya. Appearance, fresh. Prose and verse. Incorrect.

Lalita-rahasya. Dissertations on the leading topics of the Tantra cultus. By Rájendra Tarkavágis'a Bhaṭṭáchárya. The work is in nine chapters, and its leaning is in favour of the supremacy of Kṛishṇa.

Beginning. सुखयति नखचन्द्रैराधिसन्तप्रविशं मदयति मकरन्दैरिन्दिरेशमरेशान् ।

कवयति कविमूढं गुञ्जमञ्जीरशब्दैर्जयति जयति काचिन्नाथपादाम्बुजयोः ॥

End. कामेन कामितं कृत्वा कामस्यं क्षोभयेज्जगत् ।

अविचार्यै वि + + + सुदृश्यः कर्हिचिद्वुधैः ॥

इति राजेन्द्रवन्द्येन भूयो विरचितोऽञ्जलिः ।

Colophon. इति राजेन्द्रतर्कवागीशभट्टाचार्यसङ्कलितललितरहस्ये नवमोऽङ्काः ।

विषयः । (पुराणतन्त्रशास्त्राणि सङ्गृह्य विरचितोऽयं ग्रन्थः ।)

तत्र प्रथमोऽङ्कात्,—गुरुतत्त्वकथनं । ब्रह्मतत्त्वं । दुर्गायास्त्रिगुणात्मकत्वादिकथनं ।

हंसतत्त्वनिरूपणं । तत्स्वरूपकथनादिकं । षट्षादिनिरूपणं ।

२ ये,—कामकलातत्त्वकथनं । चिच्छक्तिस्वरूपादिनिरूपणं । कामकलाध्या-
नादिकथनं ।

३ ये,—नादतत्त्वकथनं । नादविन्दादीनामृत्युत्तिकथनं । शब्दब्रह्मनिरूपणं ।
योगसुद्राकथनं । योगसाधनप्रकारः ।

४ ये,—कुण्डलिनीतत्त्वनिरूपणं । तत्स्वरूपं । ध्यानादिकथनञ्च । षट्चक्र-
कथनं । महासुद्रालक्षणं । महाबन्धसुद्रा । महावेधसुद्रा । खेचरीसुद्रा । मूल-
बन्धसुद्रा । उड्डीयनसुद्रा । जालन्धरसुद्रा । करणीसुद्रा । विपरीतसुद्रा ।
शक्तिचालनसुद्रा ।

५ मे—मन्त्रतत्त्वविवेचनं । मन्त्राणां स्त्रीपुंनपुंसकत्वकथनं । स्थापकालादि-
कथनं । निशाचार-दिवाचार-पञ्चव-वीजसंयोग-भावसंयोगादिनिरूपणं ।
उपांशु-जपादिस्त्रिषणं । अन्तरात्मककथनं । काम्यसाधननिरूपणं । वर्ण-
मालातत्त्वकथनं ।

६ छे,—अन्तर्ध्यागविवेचनं । ज्ञानाग्नस्तानं । शिवशक्तिमेलनरूपसंस्थाकथनं ।

चन्द्राक्षत-परानन्दादीनां पानपात्र-मांस-मद्यत्वादिना योगिषु नियमनं ।
अन्तर्मातृकान्यासः । मालारहस्यकथनं ।

७ मे,—योगतत्त्वकथनं । योगलक्षणं । यमनियमादिरूपणं । अहिंसा-
सत्यादिदशविधसाधनकथनं । पद्म-सिद्ध-वीरप्रभृतीनामासनानां लक्षणं ।
प्राणायामप्रक्रिया । तत्त्वविधभेदनिरूपणं । तत्र साधकावस्था । हटसिद्धिः ।
निःश्वासगतिनिरूपणं । प्रत्याहारादीनां लक्षणं । भगवतो विशुद्धसत्त्वात्मकल-
कथनं ।

८ मे,—(अयन्त प्रायः खण्डितः) दिव्यवीरादिभावतत्त्वनिरूपणं ।

९ मे,—कामेश्वरतत्त्वनिरूपणं । श्रीकृष्णस्य कामेश्वरत्वकथनं । तत्र ध्यानादि-
निरूपणञ्च ।

No. 1675. योगतारावली ।

Substance, country-made yellow paper, 8 × 5 inches. Folia, 5. Lines, 14 on a page. Extent, 65 śloka. Character, Bengali. Date, Sk. 1760. Place of deposit, S'ántipura, S'rínátha Chattrópádhya. Appearance, old. Verse. Correct.

Yoga-tárávali. On the importance of Yoga for the regeneration of the soul, and on the mode of performing various kinds of Yoga, the most important being the Rāja Yoga. By S'aṅkara Āchārya.

Beginning. वन्दे गुरुणां चरनारविन्दे सन्दर्शितस्वात्मदुखावबोधे ।

निःश्रेयसे जाड्जलिकायमाने संसारहालाहलमोहशान्त्यै ॥

End. ब्रह्मरन्ध्रगते वायौ गिर + श्रवणं भवेत् ।

पृष्ठेति श्रवणायातं नादं मुक्तिर्न संशयः ॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्ययोगविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्यश्रीसच्चिद्वराचा-
र्यविरचिता योगतारावली समाप्ता । शकाब्दाः १७६० ।

विषयः । योगाभ्यासप्रकारकीर्तनं । पूरककुम्भकादीनां प्रत्येकफलकथनं । राजयोगकथ-
नादिकञ्च ।

No. 1676. कपिलगीता ।

Substance, country-made paper, 10 × 6 inches. Folia, 97. Lines, 16 on a page. Extent, 582 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'ántipura, S'rínátha Chaṭṭopádhya. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Kapila-gíta. Dissertations on the importance of Yoga meditations, and the mode of performing them. By Kapila. The work is divided into five chapters.

Beginning. नत्वा श्रीगुरुपादाब्जं सुखं मोक्षार्थसिद्धिदं ।

तारकाभ्यन्तरे पञ्चब्रह्मतत्त्वं तदुच्यते ॥

पञ्चब्रह्मपञ्चदेवाः पञ्चस्थानेषु सप्तधा ।

पञ्च मातृकाः पञ्च वाक् पञ्च शून्यं तथैव च ॥

End.

राजराजेश्वरं योगं शेषमास्ये प्रशस्यते ।

यः पठेद् भक्तियुक्तेन स मुक्तो नात्र संशयः ॥

Colophon. इति कपिलगीतायां पञ्चमोऽध्यायः । समाप्तस्यायं ग्रन्थः ।

विषयः । (शिवाशिवसंवादेनाध्यात्मयोगनिरूपणं ।)

१, २ अध्याये,—पञ्चब्रह्म-पञ्चदेव-पञ्चस्थान-पञ्चमातृका-पञ्चवाक्-पञ्चशून्य-पञ्चावस्था-पञ्चदेह-पञ्चवेदादीनामुद्देशः । एषां प्रपञ्च-प्रपञ्चनञ्च ।

३, ४ अध्याये,—प्रणवस्वपञ्चदेवताकथनं । प्रणवसंस्थानकथनपूर्वकं तत्र वेदाना-संव्यवस्थितकीर्तनं । हृदिप्रकारः । श्रुत्यक् श्रुत्यक् मातृकायां वर्णविन्यासनिरूपणं । वैष्णव-शैवविद्यादिभ्यः शक्तिविद्यायाः श्रेष्ठत्वकथनं । परिब्रिन्नारदादीनां क्रमेण अवणकीर्तनादिभक्त्यङ्गाधिकारित्वं । इडापिङ्गलादीनां स्थानादिनिरूपणं । तत्त्वज्ञानोपायकथनं । तीर्थादीनां निन्दावादपूर्वकं आत्मतीर्थस्य मुख्यत्वकथनं ।

५ अध्याये,—योगाधिकारिनिरूपणं । राजराजेश्वरयोगः । कर्मज्ञानयोः विरोधसमन्वयः । सर्वव मनसः कर्तृत्वकथनं । हृदयस्थितं परतत्त्वं विद्याय शिलास्तिकाचिच्चादिषु देवताबुद्धेर्निन्दनं । जीवस्य रूपकथनं । परमात्म-ज्योतिर्निरूपणं । तदाधारस्थानादिकीर्तनं । अमर्दंनिरूपणं । इति ।

No. 1677. आत्मबोधटीका ।

Substance, country-made yellow paper, 14 × 4 inches. Folia, 8. Lines, 7 on a page. Extent, 189 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'ántipura, S'rínátha Chattopádyáya. Appearance, new. Prose. Correct.

Ātmabodha Tīkā. A commentary on Saṅkara's *Ātmabodha* or essence of Vedānta spiritualism. By Madhusúdana Sarasvatī.

Beginning. शतमखपूजितपादं शतपथमनसोऽप्यगोचराकारं ।

विकसितजलरुहनेचं सीतावामाङ्गमाश्रये रामं ॥

तत्र भगवान् शङ्कराचार्य उक्तमाधिकारिणे वेदान्तप्रस्थानत्रयं निरूपय तद्व-
लोकनासमर्थानां मन्दबुद्धीनामनुग्रहार्थं सर्ववेदान्तसिद्धान्तसङ्ग्रहमात्मबोधार्थ-
प्रकरणं दिदृशयिषुः प्रतिजानीते, तपोभिरिति ।

End. तस्मादात्मनीये स्नातस्य न किञ्चिदवशिष्यते—इति भावः ।

Colophon. इति श्रीमधुसूदनसरस्वतीकृतात्मबोधप्रकरणटीका समाप्ता ।

विषयः । शङ्कराचार्यकृतात्मबोधस्य व्याख्यानं ।

No. 1678. वायुपुराणं ।

Substance, country-made paper, 13½ × 5½ inches. Folia, 275. Lines, 10—11—12 on a page. Extent, 1,200 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sk. 1689. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Vāyu Purāṇa. One of the eighteen great Purāṇas attributed to Vyāsa. The work is divided into 2 Parts, the 1st comprising 52 chapters, and the 2nd, 40 chapters. Contents of First Part: Introduction; 2, Places meet for Satras; 3 to 7, Creation; 8, Relation of the present to the past Kalpas; 9, The four conditions of life; 10, Origin of the Asuras; 11, Description of a kind of Yoga called Paś'upata; 12, The use of regulation of breath (Prāṇāyāma); 13, Accidents to Yoga; 14, Majesty of Yoga; 15, Nature of Parabrahma; 16, Adoration of the fiery essence of the soul; 17, Purification; 18, Rules regarding the religious staff; 19, expiations for Yatis; 20, Sensations at the time of death; 21, Letters and accents; 22, Duration of Kalpas; 23, A kind of Yoga called Māheś'varāvatāra; 24, Form of Viṣṇu at the time of a

deluge; 25, Nature of hymns to Mahádeva; 26, Mahádeva's advice to Vishnu and Brahmá; 27, Origin of vowels; 28, The body of Mahádeva described; 29, Genealogy of Rishis; 30, The mind-created sons of Brahmá; 31, Daksha's hymn to Mahádeva; 32, The race of Svayambhuva; 33, The regents of the seven Dvīpas; 34 to 38, Sumeru and other mountains; 39 and 40, The mountains, rivers and countries of the earth; The Kailás'a mountain; 42, Descriptions of Plaksha and other continents; 43, The size of the earth; 44 and 45, Motions of Planets; 46, Hymn to Nílakanṭha; 47, Origin of Liṅgams; 48, Names of the Pitrīs; 49, Yajñas; 50, The four Yugas; 51, Characteristics of the four Yugas; 52, The descendants of Prajapati.

Contents of Part Second: 1, Churning of the earth; 2, The descendants of Prithu; 3, The eight kinds of Devas; 4, The descendants of Prajapati; 5, The birth of the Devas in the Vaivasvata Manantara; 6 and 7, The race of Daityas; 8, The descendants of Rishis; 9 to 18, S'raddhas; 19, 20 and 21, Birth of Vaivasvata, and his descendants; 22, The descendants of Iksháku; 23, The tribes of Mithilá; 24, 25 and 26, Birth of Soma, and his descendants; 27 and 28, The clan of the Yadus; 29, The attributes of Vishnu; 30, Royal races; 31, Account of future Manvantaras; 32, The mansion of S'iva described; 33 to 40, The origin and merits of Gayá.

Beginning. नारायणं नमस्कृत्य नरञ्चैव नरोत्तमं ।

देवीं सरस्वतीं व्यासं ततो जयमुदीरयेत् ॥

जयति पराशरस्त्रुः सत्यवतीहृदयनन्दनो व्यासः ।

यस्यास्यकमलगलितं वाङ्मयमसदृतं जगत् पिवति ॥

प्रपद्ये देवमीशानं शाश्वतं पदमव्ययं ।

महादेवं महात्मानं सर्वस्य जगतः पतिं ॥ १ ॥

ब्रह्माणं लोककर्तारं सर्वज्ञमपराजितं ।

प्रभुं भूतभविष्यस्य साम्प्रतस्य च सत्यतिं ॥ २ ॥

End.

सूत उवाच । सनत्कुमारो मुनिपुङ्गवाय पुण्यां कथाञ्चाय निवेद्य भक्त्या ।

स्वमाश्रमं पुण्यवनैरुपेतं विदुष्य सङ्गीतगुहं जगाम ॥

Colophon. इति श्रीवायुपुराणे वायुप्राक्ते गयामाहात्म्ये । समाप्तश्चेद् वायुपुराणं ।

दिष्यः । १ मे,—अनुक्रमणिका । २ चे,—नैमिषीयवृष्टिदत्तसचस्य स्थानादिकथनं ।

३, ४, ५, ६, ७,—प्रजापतिवृष्टिकथनं । ८,—अतीतकल्पवर्तमानकल्पयोर-

विषयः ।

नारात्मकप्रतिसम्बिकीर्तनं । ९,—चतुराश्रमविभागः । १०,—ब्रह्मणे जघना-
दिदेशात् ससुराद्युत्पत्तिवर्णनं । ११,—पाशुपतयोगवर्णनं । १२,—प्राणायाम-
प्रयोजनं । १३,—योगोपसर्गवर्णनं । १४,—योगैश्वर्यगुणविस्तारकथनं । १५,—
परब्रह्मणः सूक्ष्मत्वादिवर्णनं । १६,—हृदयस्थितस्य श्रेष्ठपासनविधिः । १७,—
श्रीचाचारलक्षणं । १८,—त्रिदण्डव्यवस्थापनं । १९,—यतीनां प्रायश्चित्ता-
नि । २०,—सत्योर्नेकटग्रज्ञापकचरन्मत्यादिदर्शननिरूपणं । २१,—अक्षरसा-
चादिनिरूपणं । २२,—कल्पप्रमाणादिकथनं । २३,—साहेश्वरावतारयोगः ।
२४,—प्रलयकाले विष्णुरूपवर्णनं । २५,—महादेवस्तववर्णनं । २६,—विष्णु-
ब्रह्माणौ प्रति महादेववाक्यं । २७,—खरवर्णोत्पत्तिवर्णनं । २८,—महादेव-
तनूनां नामभिः परिकीर्तनं । २९,—ऋषिवंशानुकीर्तनं । ३०,—ब्रह्मणे
मानसपुत्रादिवर्णनं । ३१,—दक्षकृतमहादेवस्तोत्रं । ३२,—सायम्भुवंशवर्णनं ।
३३,—सप्तद्वीपाधिपतिवर्णनं । ३४, ३५, ३६, ३७, ३८,—सुमेरुपर्वतादीनां
वर्णनं । ३९, ४०,—सप्तकुलाचलानां, नदीविशेषाणां, जनपदविशेषाणाञ्च
वर्णनं । ४१,—कौलासपर्वतवर्णनं । ४२,—स्रजादिद्वीपवर्णनं । ४३,—प्रथि-
वीप्रमाणनिरूपणं । ४४, ४५,—ज्योतिःपदार्थानां गतिनिरूपणं । ४६,—
नीलकण्ठस्तवः । ४७,—लिङ्गोत्पत्तिवर्णनं । ४८,—पितृवर्गाणां नामकथनं ।
४९,—यज्ञप्रवर्तनं । ५०,—चतुर्थगुह्यानां । ५१,—दुग्धधर्मकथनं । ५२,—
प्रजापतिवंशानुकीर्तनं । प्रथमखण्डः समाप्तः ।

द्वितीयखण्डे १,—प्रथिवीदोहनं । २,—प्रथुवंशवर्णनं । ३,—अष्टविधदेवगण-
कथनं । ४,—प्रजापतिवंशानुकीर्तनं । ५,—वैवस्वतसन्वत्तरे देवादीनां उत्प-
त्तिकथनं । ६, ७,—दैत्यवंशवर्णनं । ८,—ऋषिवंशवर्णनं । ९, १०, ११, १२,
१३, १४, १५, १६, १७, १८,—आदिकल्पकीर्तनं । १९,—वैवस्वतोत्पत्तिः ।
२०,—वैवस्वतवंशकीर्तनं । २१,—वैवस्वतपुत्राणां निसर्गवर्णनं । २२,—
इक्ष्वाकुवंशवर्णनं । २३,—मैथिलवंशवर्णनं । २४,—सोमजन्मवर्णनं । २५,
२६,—सोमवंशवर्णनं । २७, २८,—यदुवंशवर्णनं । २९,—विष्णुमाहात्म्यं ।
३०,—उर्वखादिराज्ञां वंशकीर्तनं । ३१,—भविष्यन्मन्तरादीनां सङ्क्षेपेण
वर्णनं । ३२,—शिवपुरवर्णनं । ३३, ३४, ३५, ३६, ३७, ३८, ३९, ४०,—गया-
माहात्म्यं ।

No. 1679. गृह्यविवरणं, वा कर्कभाष्यं ।

Substance, country-made paper, $12\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 35. Lines, 11 on a page. Extent, 1,200 ślokas. Character, Nāgara. Date, SM. 1879. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose Incorrect.

Grihya Vivaraṇa alias *Karka-bhāṣya*. A commentary on the Grihya Sūtras of Āpastambha. The MS. is incomplete, being limited to that portion which refers to Sthālipāka.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । औताधानादीनि उक्तानि तदनन्तरं स्मार्त्तान्यभिधीयन्ते ।
तदादिमं सूत्रं अथातो गृह्यस्थालीपाकानां कर्म ॥ व्याख्यास्यत इति सूत्रशेषः ।
तत्रायमथशब्द आनन्तर्ये । औतानुविधानसमनन्तरं स्मार्त्तान्यनुविधीयन्त इति ।

End. अथातः सभाप्रवेशनमित्येवमादि + + + सर्वं निगद्याख्यातमेव ॥

Colophon. इति कर्कोपाध्यायकृतं गृह्यविवरणं समाप्तं ॥

विषयः । अथातो गृह्यस्थालीपाकानां कर्मत्यादिगृह्यसूत्राणां व्याख्यानं ।

No. 1680. नारदपुराणं पूर्वोत्तरभागौ ।

Substance, country-made paper, $13\frac{1}{2} \times 6$ inches. Folia, 808. Lines, 10 on a page. Extent, 2,148 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Nārada Purāṇa. One of the eighteen great Purāṇas attributed to Vyāsa. The work is divided into two parts, the first comprising 125 chapters, and the second 82. It treats of the topics common to the Purāṇas, as shown below in Sanskrit.

Beginning. ॐ श्रीगणेशाय नमः ।

वन्दे वृन्दावनासीनमिन्दिरानन्दमन्दिरं ।

उपेन्द्रं सान्द्रकारुण्यं परानन्दं परात्परं ॥

ब्रह्मविष्णुमहेशाख्या यस्यांशा लोकनाथकाः ।

तमादिदेवं चिद्रूपं विशुद्धं परमं भजे ॥

End. धन्योऽख्यनुगृहीतोऽस्मि भवद्भिर्लोकमङ्गलं ।

यः स्मरितो हरिः साक्षात् सर्वकारणकारणं ॥

Colophon. इति श्रीनारदीयपुराणे उत्तरवादे मोहिनीचरितं नामाध्याये द्वाशीतितमः ८२
समाप्तोऽयं उत्तरखण्डः ।

विषयः ।

अत्र पूर्वभागे पञ्चविंशत्यधिकैकशतमध्यायाः सन्ति । तत्र १, २, ३, ४,—
नारदसनतृकुमारसंवादः । ५ मे,—भगवतो षडङ्गपुत्ररूपताकथनं । ६, ७,
८, ९, १०, ११,—गङ्गात्यत्तिमाचात्म्यादिवर्णनं । १२ मे,—वर्णानां मध्ये ब्रा-
ह्मणस्य दानपात्रकथनं । १३ मे,—देवतायतनस्थापने पुण्यकथनं । १४ मे,
—धर्मशास्त्रनिर्देशः । १५ मे,—नरकवर्णनं । १६ मे,—भगीरथेन गङ्गानयन-
वृत्तान्तं । १७, १८, १९, २०, २१, २२, २३,—विष्णुव्रतकथनं । २४ ।
२५,—वर्णाश्रमाचारकथनं । २६,—स्मार्तधर्मकथनं । २७, २८,—आहविधिः ।
२९,—तिथ्यादिनिर्णयः । ३०,—प्रायश्चित्तनिर्णयः । ३१,—यसमार्गनिरूपणं ।
३२,—भवाटवीनिरूपणं । ३३,—योगनिरूपणं । ३४,—हरिभक्तिलक्षणं ।
३५,—ज्ञाननिरूपणं । ३६,—विष्णुसेवाप्रभावः । ३७, ३८, ३९, ४०,—
विष्णुमाहात्म्यं । ४१,—युगधर्मकथनं । ४२,—सृष्टितत्त्वनिरूपणं । ४३,—
जीवतत्त्वनिरूपणं । ४४,—परलोकनिरूपणं । ४५,—सोद्यधर्मनिरूपणं । ४६—
आध्यात्मिकादिदुःखत्रयनिरूपणं । ४७,—योगस्वरूपवर्णनं । ४८, ४९,—
परमार्थनिरूपणं । ५०,—वेदाङ्गशिखाशास्त्रनिरूपणं । ५१,—कल्पशास्त्रनिरू-
पणं । ५२,—आकरणशास्त्रनिरूपणं । ५३,—निरुक्तशास्त्रनिरूपणं । ५४, ५५,
५६,—ज्योतिःशास्त्रनिरूपणं । ५७,—वृन्दःशास्त्रनिरूपणं । ५८,—शुक्रोत्पत्ति-
वर्णनं । ५९,—ब्राह्मणकर्तव्यकर्मनिरूपणं । ६०,—वायुत्पत्त्यादिवर्णनं ।
६१,—शान्तिकरशास्त्रनिरूपणं । ६२,—सोद्यशास्त्रवसादेशनं । ६३,—भाग-
वततत्त्वनिरूपणं । ६४, ६५, ६६,—दीक्षाविधिः । ६७,—अभीष्टदेवपूजा-
विधिः । ६८,—गणेशमन्त्रनिरूपणं । ६९,—त्रयीमूर्तिनिरूपणं । ७०, ७१,
७२,—विष्णुमन्त्रनिरूपणं । ७३,—राममन्त्रनिरूपणं । ७४,—हनूमन्मन्त्रनिरू-
पणं । ७५,—हनूमदीपविधानं । ७६,—कार्तवीर्यार्जुनमन्त्रपूजादिनिरूपणं ।
७७,—कार्तवीर्यकवचं । ७८,—हनूमत्कवचं । ७९,—हनूमच्चरितं । ८०, ८१,
—कृष्णमन्त्रनिरूपणं । ८२,—पूर्वजन्मनि नारदस्य महादेवात् कृष्णतत्त्व-
प्राप्तिवृत्तान्तकथनं । ८३,—रार्धाशवतारनिरूपणं । ८४,—सधुकैटभात्यत्ति-
विवरणं । ८५,—कालीमन्त्रनिरूपणं । ८६,—सरस्वत्यवतारवर्णनं । ८७,—
दुर्गाशवतारवर्णनं । ८८,—राधावतारचरितवर्णनं । ८९,—शक्तिसहस्रनाम-
कथनं । ९०,—शक्तिपटलं । ९१,—सहेशमन्त्रनिरूपणं । ९२,—पुराणाख्यान-
निरूपणं । ९३,—पद्मपुराणानुक्रमणिका । ९४,—ब्रह्मपुराणानुक्रमणिका ।
९५,—वायुपुराणानुक्रमणिका । ९६,—भागवतानुक्रमणिका । ९७,—नारद-
पुराणानुक्रमणिका । ९८,—मार्कण्डेयपुराणानुक्रमणिका । ९९,—आग्नेयपुरा-

विषयः ।

शानुक्रमणिका । १००,—भविष्यपुराणानुक्रमणिका । १०१,—ब्रह्मवैवर्तपुराणानुक्रमणिका । १०२,—लिङ्गपुराणानुक्रमणिका । १०३,—वराहपुराणानुक्रमणिका । १०४,—स्कन्दपुराणानुक्रमणिका । १०५,—वासनपुराणानुक्रमणिका । १०६,—कूर्मपुराणानुक्रमणिका । १०७,—मत्स्यपुराणानुक्रमणिका । १०८,—गरुडपुराणानुक्रमणिका । १०९,—ब्रह्माण्डपुराणानुक्रमणिका । ११०,—प्रतिपद्व्रतनिरूपणं । १११,—द्वितीयाव्रतनिरूपणं । ११२,—तृतीयाव्रतनिरूपणं । ११३,—चतुर्थीव्रतनिरूपणं । ११४,—पञ्चमीव्रतनिरूपणं । ११५,—षष्ठीव्रतनिरूपणं । ११६,—सप्तमीव्रतनिरूपणं । ११७,—अष्टमीव्रतनिरूपणं । ११८,—नवमीव्रतनिरूपणं । ११९,—दशमीव्रतनिरूपणं । १२०,—एकादशीव्रतनिरूपणं । १२१,—द्वादशीव्रतनिरूपणं । १२२,—त्रयोदशीव्रतनिरूपणं । १२३,—चतुर्दशीव्रतनिरूपणं । १२४,—पूर्णाव्रतनिरूपणं । १२५,—पुराणमहिमा ।

उत्तरभागे द्वाशीतिसङ्ख्याकाध्यायाः सन्ति । तत्र १मे,—द्वादशीमाहात्म्यं । २,—तिथिविचारः । ३,—विष्णोर्भक्त्यधीनत्वकथनं । ४,—नियोगाचरणनिरूपणं । ५,—यमविलापः । ६,—यमं प्रति ब्रह्मवाक्यं । ७,—लोकमोहनार्थं ब्रह्मणा मोहिन्याः प्रमदाया उत्पत्तिः । ८,—मोहिनीचरितं । ९,—रुक्माङ्गदेन राज्ञा ऋग्यथै धर्माङ्गदाय पुत्राय राज्यार्पणं । १०,—राज्ञा ऋग्यथानिवारणार्थं रुक्माङ्गदाय राज्ञे अहिंसाधर्मापदेशः । ११,—रुक्माङ्गदेन राज्ञा ऋग्यथै वनगमनं मोहिनीदर्शनञ्च । १२,—मोहिन्या सह रुक्माङ्गदस्य विवाहार्थं प्रतिज्ञाकरणं । १३,—रुक्माङ्गदेन मोहिनीविवाहः । १४,—रुक्माङ्गदेन राज्ञा गृहगोधाविमुक्तिः । १५,—रुक्माङ्गदस्य खनगरप्रस्थानं । १६,—पतिव्रतोपाख्यानं । १७,—मातरं प्रति धर्माङ्गदस्य प्रबोधवाक्यं । १८,—सन्तोषार्थं मातृभ्यो धर्माङ्गदेन विविधार्थप्रदानं । १९,—मोहिनीसुखस्य राज्ञः मोहिन्या सह पुनर्विहारार्थं पुत्रे राज्यार्पणं । २०,—धर्माङ्गदस्य दिग्विजयः । २१,—कामपीडितेन राज्ञा मोहिन्यै वित्तदानं । २२, २३, २४, २५, २६, २७,—हरिवासरदिने राज्ञो भोजने यत्नवत्या मोहिन्याः समीपे रुक्माङ्गदेन राज्ञा हरिवासरमाहात्म्यकथनं । २८, २९, ३०, ३१, ३२, ३३, ३४,—मोहिन्या भर्त्रे रुक्माङ्गदाय बज्रतरङ्गेशदानवृत्तान्तं । ३५, ३६, ३७,—मोहिन्यै वसुन्तापदानं, तदुद्धरणाय तीर्थसेवोपदेशादिकञ्च । ३८, ३९, ४०, ४१, ४२, ४३,—गङ्गामाहात्म्यं । ४४, ४५, ४६, ४७,—गयामाहात्म्यं । ४८, ४९, ५०, ५१,—काशीमाहात्म्यं । ५२, ५३, ५४, ५५, ५६, ५७, ५८, ५९, ६०, ६१,—

पुरुषोत्तमसाक्षात् । ६२, ६३,—प्रयागसाक्षात् । ६४, ६५,—कुरुक्षेत्रसा-
क्षात् । ६६,—हरिद्वारसाक्षात् । ६७,—वदर्याश्रमसाक्षात् । ६८,—का-
मेदामाक्षात् । ६९,—कामाख्यासाक्षात् । ७०,—प्रभासतीर्थसाक्षात् ।
७१,—पुष्करसाक्षात् । ७२,—गौतमाश्रमसाक्षात् । ७३,—अश्वकसाक्षात् ।
७४,—गोकर्णतीर्थसाक्षात् । ७५,—लक्ष्मणसाक्षात् । ७६,—सेतुसाक्षात् ।
७७,—नर्मदातीर्थसाक्षात् । ७८,—अवन्तीसाक्षात् । ७९,—सधुरामाक्षात् ।
८०,—टन्दावनसाक्षात् । ८१,—वसोर्ब्रह्मान्तिकगमनवृत्तान्तं । ८२,—मोहि-
न्यास्तीर्थसेवनवृत्तान्तं ॥

No. 1681. काव्यप्रकाशटीका, मूलसंहिता ।

Substance, country-made paper, 15½ × 7 inches. Folia, 354. Lines, 10—11—12—13 on a page. Extent, 11,318 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Incorrect.

Kāvyaśāhīkā-rahasya-nibandha alias *Kāvya-prakāśa-tīkā*. A com-
mentary on the *Kāvya-prakāśa*. By Bhāskara. The codex contains the
whole of the text also.—See ante, pp. 115, 116, 210, and 224 for
other commentaries on the *Kāvya-prakāśa*.

Beginning. टी० । ॐ श्रीगणेशाय नमः । ॐ नमो नारायणाय । अत्र च साहित्यदीपि-
काख्यटीकाकारः श्रीभास्करः । न ते टीकाकाराः परिणमद्विद्यान्वतमसां प्रमेयं
शास्त्रानां प्रतिफलति येषां न सतिषु ॥

मू० । ॐ श्रीगणेशाय नमः । अन्यारम्भे विद्वन्विधाताय समुचितेष्टदेवतां ग्रन्थ-
कृत् परावृणति ॥

End.

टी० । लिङ्गस्येति एकतरस्यैवेति यदि तु विपरिणामेन लिङ्गवचसोरपरस्या-
सम्बन्धसदान्यस्य लक्षणो वाक्यभेदः स्यात् ॥ २८८ ॥

मू० । इत्येष मार्गो विदुषां विभिन्नाऽप्यभिन्नरूपः प्रतिभासते यत् ।

न तद्विचित्रं यदमुत्र सम्यग्विनिर्दिता संचटनैकहेतुः ॥

Colophon.

इति श्रीसकलविपश्चिच्चक्रवर्तिश्रीमम्मटाचार्यविरचिते काव्यालङ्काररहस्यनिबन्धे
काव्यप्रकाशेऽर्थालङ्कारनिर्णयो नाम दशमोऽध्यायः ॥ समाप्तोऽयं काव्यप्रकाशः ।

विषयः ।

काव्यप्रकाशस्य व्याख्यानं ॥

No. 1682. न्यायमकरन्दः सटीकः ।

Substance, country-made paper, 12 × 5½ inches. Folia, 66. Lines, 15—16—17 on a page. Extent, 4,356 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Nyāya-makaranda. The identity of the human and the divine souls. By Chits'ukha Muni.

Beginning. टी० । श्रीगणेशाय नमः । प्रारिष्मृतग्रन्थस्याविज्ञेन परिसमाप्तिप्रचयगमन-
कासः शिष्टाचारपरिप्राप्ततया छतमिष्टदेवतानमस्कारमाचारशिष्टार्थं प्रतिपाद-
यन् प्रकरणस्याभिधेयसम्बन्धप्रयोजनानि निदर्शयति यद्भासेत्यादिना श्लोकेन ।

मू० । यद्भासा निखिलं विभाति विषयो यो न स्वयं ज्योतिषां
यस्याङ्गर्भुवनोद्भवस्थितिलयान् लीलामयान् शूरयः ।
यच्चागोचरमामनन्ति मनसां वाचाश्च विश्वात्मने
तस्मै शुद्धसुखाद्वितीयवपुषे शश्वन्नमो विष्णवे ॥

End. टी० । ग्रन्थस्य निर्दुष्टता प्रतिपादितेति सन्तथं दुष्टस्य तदानन्दहेतुत्वाभावात् ।

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यज्ञानोत्तमपूज्यपादशिष्येण श्रीमच्चित्सुखेन
मुनिना विरचिता न्यायमकरन्दटीका सम्पूर्णा ।

मू० । सूत्रिं के नाभिनन्दन्ति नो चेदरुचिनिदानं सत्सरसञ्ज्ञं महापितं (?) ।

इति श्रीआनन्दबोधभट्टारकविरचितो न्यायमकरन्दः समाप्तः ।

विषयः । जीवब्रह्मणोरेकत्वप्रतिपादनं ।

No. 1683. तर्कसङ्ग्रहटीका ।

Substance, country-made paper, 12 × 5½ inches. Folia, 23. Lines, 4—10 on a page. Extent, 920 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Tarka-saṅgraha-dīpikā. A commentary on the Tarka-saṅgraha of Anna Bhaṭṭa. Anonymous. Hall's "Contributions," pp. 68, 69.

Beginning. ॐ स्वस्ति श्रीगणेशाय नमः ।

विश्वेश्वरं साम्बसूक्तिं प्रणिपत्य गुहं गिरं ।
टीकां शिशुहितां कुर्वे तर्कसङ्ग्रहदीपिकां ॥

चिकीर्षितस्य ग्रन्थस्य अविघ्नपरिसमाप्त्यर्थं शिष्टाचारानुमितश्रुतिबोधितकर्तृ-
यत्ताकमिष्टदेवतानमस्कारलक्षणं मङ्गलं शिष्यशिष्यार्थं निवध्नन् चिकीर्षितं
प्रतिजानीते निधायेति ॥

End.

ज्ञानद्वारैव कर्म मोक्षसाधनं न साक्षात् तस्मात् पदार्थज्ञानान्मोक्षः परमप्रयो-
जनमिति सर्व्वं रमणीयं ।

Colophon. इति श्रीमदन्नभट्टोपाध्यायकृततर्कसङ्ग्रहटीका समाप्ता ॥

विषयः । तर्कसङ्ग्रहव्याख्यानं ॥

No. 1684. अपरार्कः ।

Substance, country-made paper, $13\frac{3}{4} \times 7\frac{1}{2}$ inches. Folia, 557. Lines, 16 on a page. Extent, 21,700 ślokaś. Character, Nāgara. Date, Sm. 1898. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose, and verse. Incorrect.

Aparārka. A commentary on the Code of Yājñavalkya. By Aparāditya Deva, a descendant of Jīmútavāhana, the author of the *Mitāksharā*.

Beginning. ॐ स्वस्ति श्रीगणेशाय नमः । श्रीगुरुवे नमः ।

ॐ संसिद्ध्यर्थमिलत् सुरासुरनमस्मैलिखितः प्रोज्जसन्
सद्रत्नप्रभवप्रकटविविधप्रेङ्खन्मयूखोज्ज्वलं ।

अथो विघ्नमहासयप्रशमने दिव्यं यदेकौपधं

भूयान्नो द्विरदाननाङ्गिकमलद्वन्द्वं तदिष्टाप्तये ॥

ॐ विश्वानुभूतिसम्भूतिस्थितिसंहृतिमुक्तयः ।

प्रभवन्ति यतस्त्वस्मै परस्मै ब्रह्मणे नमः ॥

छोऽं यो विश्वसर्गपरिपालनसंहृतीयो ब्रह्मा हरिस्त्रिनयनश्च भवत्यनेयः ।

तं शुद्धबोधमभयं सुखसत्स्वभावसात्मानमद्वयमनन्तमुपास्यहेऽर्जं ॥

विश्वात्मनः शुक्तयजुंषि भानोरवाप यो योगिगणाग्रवर्द्धः ।

तं याज्ञवल्क्यं मुनिवृन्दवन्द्यं नमामि तत् कीर्त्तितधर्मबुद्धौ ॥

भक्त्या यस्य सविस्मयः पुररिपुर्ब्रह्मा च वाचस्पति-

विक्रान्त्या द्विषतां गणः शुचितया भास्वन् क्षमिलेन भूः ।

जीमूतान्वयभूषणं सुविपुलं योगीश्वरेणोदितं

शास्त्रे वाक्यनयानुगां वितनुते वाचं सतां सस्मतां ॥

धर्मसंहितामारभमानस्तस्याः पौरुषेयत्वसामान्याज्जायमानामप्राप्ताशङ्कां महा-
जनस्य तदध्ययनधारणादिविषये परिपन्थिनीमपनेतुमाह ।

योगीश्वरं याज्ञवल्क्यं सम्पूज्य मुनयोऽब्रुवन् ।

वर्णाश्रमेतरानां नो ब्रूहि धर्मानशेषतः ॥

End. श्रुत्वैतद्याज्ञवल्क्यापि प्रीतात्मा मुनिभाषितं ।

एवमस्त्विति होवाच नमस्तस्य स्वयम्भवे ॥

स्वयम्भवे ब्रह्मणे । अतिरोहितमन्यत् ॥

Colophon. इति श्रीविद्याधरवंशप्रभवश्रीशिलाहारनरेन्द्रजीसूतवाहनान्वयप्रवृत्तश्रीमदपरा-
दित्यदेवविरचिते याज्ञवल्कीयधर्मशास्त्रनिबन्धे तृतीयोऽध्यायः ॥

सम्पूर्णस्यायमपराकः ॥

विषयः । याज्ञवल्कीयधर्मशास्त्रस्य व्याख्यानं ॥

No. 1685. आपस्तम्बसूत्रं, चतुर्विंशप्रपाठकादिसप्तविंशप्रपाठकपर्यन्तं ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 47. Lines, 9 on a page. Extent, 1,050 śloka. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Āpastamba Sūtra. The Kalpa Sūtra of Āpastamba. The MS. contains only chapters 24 to 27.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीलक्ष्मीनृसिंहाय नमः ॥ हरिः ॐ ॥ यज्ञं व्याख्यास्यामः ॥
स चयाणां वर्णानां ब्राह्मणराजन्ययोर्वैश्यस्य च स चिभिर्वेदैर्विधीयते ।

End. प्रतिपद्यते परिषेचनानं कृत्वाभिष्टतेभ्य उत्तरया दक्षिणतोऽऽग्मानं परिनिदधाति
दधाति ॥ २२ ॥ अष्टमः पटलः ॥

Colophon. इत्यापस्तम्बसूत्रे सप्तविंशप्रपञ्चः ।

अत्र चतुर्विंशप्रपाठकादिसप्तविंशप्रपाठकपर्यन्तमस्ति । २४ प्रपाठके,—यज्ञव्या-
ख्यानं । २५, २६, २७ प्रपाठके,—गृह्यविवरणं ।

No. 1686. आपस्तम्बसूत्रं, त्रिंशप्रपाठकादिद्वात्रिंशप्रपाठकपर्यन्तं ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 30. Lines, 9 on a page. Extent, 675 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Āpastamba Sūtra. The Kalpa Sūtra of Āpastamba, The MS. comprises chapters, 30 to 32. Dr. Burnell says, the work comprises only 30 chapters. See ante Vol. III, p. 194.

Beginning. श्रीविष्णुहर्षे नमः ॥ हरिः ॐ ॥ विद्यारयोगान् व्याख्यास्यामो यावदायाम्
प्रमाणं तदर्धसम्यस्यापरस्मिन् ढतीये षड्भागोने लक्षणं कारोति ।

End. इति तिलोदकप्रदानमग्नौकरणमनुदेशनञ्च यथार्थमूहे यथाशक्ति दक्षिणां
दद्यात् ॥ १४ ॥

Colophon. इत्यापस्तम्बसूत्रे द्वात्रिंशः प्रपाठकः ॥ समाप्तश्चापस्तम्बसूत्रं ।

वषयः । अत्र २० प्रपाठकादि २२ प्रपाठकपर्यन्तस्य । तत्र २० प्रपाठके, विद्यारयोग-
व्याख्यानं । २१ प्रपाठके, पैटमेधिकदहनविवरणं । २२शे,—उत्तरपैटमेधिक-
व्याख्यानं ॥

No. 1687. शिवाष्टमूर्तितत्त्वप्रकाशः ।

Substance, country-made paper, $13\frac{1}{2} \times 6\frac{3}{4}$ inches. Folia, 60. Lines, 14—17—18—20 on a page. Extent, 3,840 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

S'ivāṣṭamurti-tattva-prakāś'a. On the eight forms of S'iva and of his identity with Parabrahma. By Rāmes'vara, a disciple of Sadāś'ivendra Sarasvatī, who was a disciple of Gopalendra Sarasvatī.

Beginning. श्रीगणेशाय । यस्या देवा वश्याः सर्वे सर्व्या विद्या यस्या आत्मा ।

या खल्लासे शम्भोरङ्गे तां वै वन्दे विद्याकारां ॥ १ ॥

यस्य ह्याज्ञां नातिक्रान्ताः सर्व्य देवा विश्वेशानाः ।

यो नो ह्यात्मा कर्त्ता शम्भुस्तेषामीशस्व वै वन्दे ॥ २ ॥

यस्य ह्यवोधात् सकला विपत्तयो यो मायया धासयतीह सर्व्वतः ।

व्याप्तञ्च येनेदमदोऽष्टमूर्तिभिर्वन्दे तमीशं शिवया समन्वितं ॥ ३ ॥

नास्यष्टमूर्तेरतिरिक्तीमीशितुर्यस्यापि किञ्चित् श्रुतिनोऽपि युक्तितः ।

क्षेत्रज्ञं वाचनलेन्दुमास्करा भूमिर्जलं ये च तमाश्रये शिवं ॥ ४ ॥

सदा शिवेन्द्रवाण्याखं गुहं हिमेश्वरं तथा ।

नत्वाष्टमूर्त्तितत्त्वं हि शिवस्याहं प्रकाशये ॥ ५ ॥

End.

यः पञ्चमूर्त्तिः प्रणवात्मसर्वगः पञ्चाक्षरेष्टः सकलोऽपि निष्कलः ।

तत्पादयुग्मे हि समर्पयन्विभो रामेश्वरो दीपमनन्यभावगः ॥

Colophon.

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीपूज्यपादश्रीगोपालेन्द्रसरस्वतीशिष्यश्रीसदा-

शिवेन्द्रसरस्वतीशिवयोगीन्द्रशिष्यस्य रामेश्वरस्य कृतौ शिवाष्टमूर्त्तितत्त्वप्रकाशः ॥

विषयः ।

शिवस्य क्षित्याष्टमूर्त्तीणां जडशक्तिरूपमायालकथनं । शिवस्य परब्रह्मत्वप्रति-
पादनञ्च ॥

No. 1688. रत्नत्रयपरीक्षा सटीका ।

Substance, country-made paper, 13 x 5 inches. Folia, 9. Lines, 12 on a page. Extent, 580 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Ratna-traya-parikṣā saṭikā. The supreme divinity and unity of the "three jewels" Viṣṇu, Brahmā and Śiva. By Apya Dikṣita, son of Raṅgarāja Adhvarindra.

Beginning. श्रीणेशाय नमः । सर्वज्ञतादिकं शम्भोर्यस्या रूपं विदुर्बुधाः ।

तां नमामि शिवां सत्यज्ञानानन्दस्वरूपिणीं ॥ १ ॥

अथ रत्नत्रयपरीक्षाख्यासद्युक्तोक्तिं संक्षेपेण व्याकुर्महे ।

नित्यं निर्दोषगन्धं निरतिशयं सुखं ब्रह्मचैतन्यमेकं

धर्मो धर्मीति रूपद्वयमयति पृथक् भूयसायावशेन ।

धर्मस्तत्रानुभूतिः सकलविषयिणी सर्वकार्यानुकूला-

शक्तिश्चेच्छादिरूपो भवति गुणगुणेश्वरश्चैव ॥ १ ॥

नित्यं कालत्रयाबाध्यं दोषगन्धेनापि रहितं निरतिशयसुखात्मकं । अद्वितीय-

मेकं ब्रह्मचैतन्यं सायथा कल्पितमेदं सद्धर्मधर्मीभावं प्राप्नोति ।

End.

आमय्य भाष्यदुग्धाब्धिमाप्तं रत्नत्रयं ततः ।

शम्भुगौरीहरिश्चेति तच्च सम्यक् परीक्षितं ।

Colophon.

इति श्रीमत् भरद्वाजकुलजलधिकौसुभश्रीसद्वैतविद्याचार्यविश्वजिद्याजित्रीरङ्ग-

राजाध्वरीन्द्रसूनोरप्यदीक्षितकृतस्य कृतौ रत्नत्रयपरीक्षा समाप्ता ॥

विषयः ।

शम्भुगौरीहरिरूपस्य रत्नत्रयस्य परब्रह्मैकरूपताप्रतिपादनं ।

No. 1689. तिथिनिर्णयः ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 30. Lines, 7—12—13 on a page. Extent, 870 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Tithi-nirṇaya. A dissertation on the lunar days and the religious duties appertaining thereto. By Bhaṭṭoji Dikshita, son of Lakshmi-dhara Sūri.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । चैत्रशुक्लप्रतिपदि वत्सरारम्भः । तत्रैदधिकी तिथिर्वाच्या ।

चैत्रे मासि जगद्ब्रह्मा ससर्ज प्रथमेऽहनि ।

शुक्लपक्षे समयन्तु तदा सूर्योदये सति ॥ इति हेमाद्रौ ब्राह्मोक्तेः ।

End. अतस्त्वां पूजयिष्यामि भूते भूतिप्रदा भवेति दिक् ॥ इति होलिकानिर्णयः ॥

Colophon. इति श्रीपद्माक्षप्रमाणजश्रीलक्ष्मीधरसूरेः स्तुतना भट्टोजिदीक्षितेन विरचित-
स्तिथिनिर्णयः समाप्तः ॥

विषयः । संवत्सरे पञ्चदशतिथिकृत्यनिरूपणं, तिथिद्वैधशङ्कानिराकरणादिकञ्च ॥

No. 1690. आद्रकर्मविधिः ।

Substance, country-made paper, 12×6 inches. Folia, 9. Lines, 3—12 on a page. Extent, 2,750 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

S'rāddha-karma-vidhi. Directions for performing S'rāddhas. Anonymous.

Beginning. श्रीरामाय नमः । श्रीशेऽनीशेऽपि योऽसौ विभुरपि सुगतिर्योऽग्रतीनां नराणां

यो सद्भेतुर्मुनीनामपि रुचिसुधियां बोधको निश्चिताऽपि ।

योऽस्तुतेऽपि प्रसूते फलमपि विमलं चाषवर्गादि सोऽयान्

कर्त्ता कर्मापि चास्तत्कृतिरपि करणं कारणं कोऽपि कथ्यः ।

End. तस्य पित्रादिकस्य यदसु कदलीफलाक्षफलास्त्रदधिसन्धिततण्डुलनिर्मितशङ्कु-

ल्यादिरूपं अथ पुरा इह लोके जीवनावस्थायां मनस्यभीष्टं मनोऽभिलषितं ।

Colophon. इति आद्रकर्मविधिः समाप्तः ।

विषयः । आद्रविधिः ।

No. 1691. तत्त्वसङ्ग्रहः, वा वेदान्ततत्त्वत्रयनिरूपणं ।

Substance, country-made paper, $12\frac{1}{2} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Folia, 23. Lines, 6—10—11—13 on a page. Extent, 648 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Tattva-saṅgraha alias *Vedānta-tattva-traya-nirūpaṇa*. An enquiry into the creator, the created, and the obstruction to the union of the two. By Nārāyaṇa Muni. Hall's "Contributions," p. 163.

Beginning. पशूनां पतिमीशानं नत्वा सोमं सदाश्रयं ।

रामेच्चरशिवप्रीत्यै कुरुते तत्त्वसङ्ग्रहं ॥

अथ तत्त्वत्रयं श्रुत्यागमपुराणप्रसिद्धं सङ्गृह्यते तत्र पतिः पशुः पाशश्चेति त्रीणि तत्त्वानि प्रसिद्धानि तत्र च तत्त्वत्रयस्य सम्यग्बोधो मोक्षोपाय इत्यपि प्रसिद्धं ॥

End. सर्वजनानुजिघृक्षया संस्कृतभाषयास्माभी रचितोऽयं प्रबन्धः ।

Colophon. इति श्रीपरिव्राजकाचार्यश्रीमन्नारायणमुनिव्रततत्त्वत्रये ईश्वरप्रकरणमसु शुभदं ।

विषयः । मोक्षसाधनज्ञानविषयतत्त्वत्रयनिरूपणं । तत्त्वत्रयन्तु पतितत्त्वपशुतत्त्वपाश-
तत्त्वरूपं ॥

No. 1692. वाक्यवादः वाक्यदीपिकाख्यटीकासहितः ।

Substance, country-made paper, 14×7 inches. Folia, 16. Lines, 15—16—17—18 on a page. Extent, 960 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Vākya-vāda, together with a commentary entitled *Vākya-dīpikā*. A dissertation on Syntax, or the relation of the several elements of a sentence. By Hariyas'a Miśra. A rare work, but of great repute.

Beginning. टी० । ॐ स्वस्ति श्रीगणेशाय नमः । सुपतिङन्तचयो वाक्यमिति प्रमाणानुसा-
रेण सुबन्तचयत्वे सति तिङन्तचयत्वस्य मिलितस्य प्रत्येकं सुबन्तचयत्वादेर्वाक्यस्य
लक्षणत्वे परस्परमव्याप्तिः पदसमूहत्वमित्यस्य गौरवः पुरुषो ह्यस्तीत्यादावतिव्या-
प्तिरित्याशयेन प्रवृत्तिरिति अथेति ।

मू० । ॐ अथ किमिदं वाक्यं नाम एकतिङ्वाक्यमिति भाष्यात् एकतिङन्तार्थमुल्ल-
विशेष्यकबोधजनकपदसमूहो वाक्यमिति वैयाकरणः ।

End. सू० । परन्तु पदार्थतावच्छेदकरूपविशेषणस्य कचिदपि न परामर्शः ।

Colophon. इति वाक्यवादः समाप्तः ।

टी० । पटोलपत्रमित्यादौ पटोलादिसम्बन्धिनि लक्षणास्वीकारे पटोलादेः पदार्थता-
वच्छेदकत्वेऽपि तत्परामर्शानुपपत्तिरिति भावः ।

स्ववत्क्षणत्व्यापकाविद्यातत्प्रयुक्तदृश्याश्रयकालपूर्वत्वाभावकशुद्धविज्ञाननिरस्त-
विपरीतभावनीभूतश्रीमद्धरियशेमिश्रनिर्मितवाक्यदीपिका समाप्तिमगमत् ॥

विषयः । क्रियासमभिव्याहृतस्यैव पदसमूहस्य वाक्यतावादिवैयर्थ्याकरणमते वाक्यलक्षणं
क्रियाविनिर्मुक्तस्यापि पदसमूहस्य वाक्यतावादिनैयधिकमतदूषणञ्च ॥

No. 1693. भगवद्गीताटीका गीतासहिता ।

Substance, country-made paper, $12\frac{1}{2} \times 5\frac{3}{4}$ inches. Folia, 100. Lines, 7—9—10 on a page. Extent, 2,000 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Bhagavad-gītā-tīkā. A commentary on the Bhagavadgītā. By Hariyaś'a Mis'ra. It is commonly called Hariyaśī.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । गुरुं नत्वा कुर्वे सततमनन्तत्रद्विविषयं

सुगीताप्राकट्यं परिमितनिजानन्दजनकं ।

सुनिःकथ्याहं वै विविधमतसारज्ञमधुसू-

दनीतो बोधार्थं अलसमनसां शं हरियशः ।

End. चिदानन्दचनं नत्वा पूर्णेन्दुसुन्दराननं ।

शुक्लकण्ठदशम्यां हि कृष्णं तत्त्वं परं मतं ॥

विषयः । भगवद्गीताव्याख्यानं ।

No. 1694. मुहूर्तरत्नाकरं ।

Substance, country-made paper, $13\frac{1}{2} \times 5\frac{3}{4}$ inches. Folia, 84. Lines, 12 on a page. Extent, 2,500 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Muhūrta-ratnākara. An epitome of astrology relating to the performance of civil rites. By Ks'varadāsa.

Beginning. ओं नमः सरस्वत्यै । अथ मुहूर्त्तरत्नाकरं लिख्यते । ओं नमः शिवाय सशिवाय
सदाशिवाय परमशिवाय ॥

ओं सोमसौम्यभृगुभास्करभौमा देवपूज्यरविजावपि नित्यं ।

यं नमन्ति निजवाञ्छितसिद्धौ सिद्धिदो भवतु मे स गिरीशः ॥

End. असदृश्यपरपद्यं सन्त एव प्रशंसन्ति मृतकरकराणां तर्पयन्ताश्चिपातः (?) ।

विमल अपि च पद्ये दूषिते दुष्टचित्तैर्विषधररसनायां कालकूटः सदैव ॥

Colophon. इति श्रीसज्जातिषरायात्मजेश्वरदासविरचितो मुहूर्त्तरत्नाभिधो व्यवहारग्रन्थः
समाप्तः ॥

विषयः । अत्र १ मे,—संवत्सरनिरूपणं । २,—तिथिनिरूपणं । ३,—वारनिरूपणं ।
४,—नक्षत्रनिरूपणं । ५,—योगनिरूपणं । ६,—करणनिरूपणं । ७,—मुहूर्त्त-
निरूपणं । ८,—उपग्रहनिरूपणं । ९,—सङ्क्रान्तिनिरूपणं । १०,—ग्रहाणां
गोचरनिरूपणं । ११,—चन्द्रतारावलनिरूपणं । १२,—लग्ननिरूपणं । १३,—
संस्कारनिरूपणं । १४,—समयशुद्धिनिरूपणं । १५,—लग्नादीनां दोषनिरू-
पणं । १६,—ब्राह्मणक्षत्रियविशां उपनयनकालनिरूपणं । १७,—समाव-
र्त्तननिरूपणं । १८,—कुरिकावन्धनं । १९,—विवाहकालनिरूपणं । २०,—
चूडाकर्मकालनिरूपणं ; द्विरागमनकालनिरूपणञ्च । २१,—राज्याभिषेककाल-
निरूपणं । २२,—यात्राकालनिरूपणं । २३,—वास्तुनियमः । २४,—गृह-
प्रवेशनियमः । २५,—प्रतिष्ठाकालादिनिरूपणं । २६,—ग्रन्थकर्तृस्थानगोत्रा-
दिवर्णनं ।

No. 1695. शाब्दबोधप्रक्रिया ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia, 20. Lines,
10—11—12 on a page. Extent, 580 ślokas. Character, Nāgara. Date.
SM. 1910. Place of deposit, Government of India. Appearance, old. Prose.
Incorrect.

S'ābdabodha-prakriyā. The philosophy of grammar, or the logi-
cal relations of the several members of a sentence. By Rāmakṛṣṇa.

Beginning. श्रीरामं सानुजं नत्वा रामकृष्णवशम्बदः ।

प्रक्रियां शाब्दबोधस्य कुर्वे मत्पुनःसारतः ॥

End. एतदधिकरणको मत्स्वामिको विनियोगानुकूलो व्यापारः देवदत्तभिन्नाश्रयवृत्तिः
इति सप्तमी ।

Colophon. समाप्तिं गता शाब्दबोधप्रक्रिया ॥

विषयः । आख्यातार्थलङ्कारकविभक्त्यर्थानां अन्वयबोधरीतिप्रदर्शनं ॥

No. 1696. शान्तिरसनाटकं, वा द्वादशमहावाक्यसिद्धान्तः ।

Substance, country-made paper, $11\frac{3}{4} \times 6$ inches. Folia, 29. Lines, 8—12 on a page. Extent, 463 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1889. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

S'āntirasa-nāṭaka, alias *Dvādaśa-mahāvākya-siddhānta*.

Explanations and dissertations on the twelve great maxims of the Upanishads on which the Vedānta doctrine is founded. By Vaikuṇṭha Puri. Hall's 'Contributions', p. 205.

Beginning. ओं अथ द्वादशमहावाक्यसिद्धान्तो लिख्यते । ओं नमः त्रिपुरसुन्दर्यै ।

ओं यदज्ञानप्रभावेण दृश्यते सकलं जगत् ।

यज्ज्ञानाल्लयमाप्नोति तस्मै ज्ञानात्मने नमः ॥

ओं वैकुण्ठपुरी परमहंसपरिव्राजकाचार्यः सङ्क्षेपतो वेदान्तसूत्रमहावाक्याथै प्रकटीकरोति ॥ प्रज्ञारहितसन्यासनिमित्तं तदुपकारहेतोर्वार्त्तिकशास्त्रतदर्थ-
ग्रथितं शान्तिरसनाटकसञ्ज्ञकं निरूपयति ।

End. सङ्क्षेपाद् ब्रह्मस्वरूपनिरूपणवेदान्तप्रकरणेन ।

Colophon. इत्यर्थवेदवाक्यब्रह्मशब्दनिर्णयो नाम द्वादशः सिद्धान्तः ॥ १२ ॥ इति द्वादश-
महावाक्यः समाप्तः ॥

विषयः । परमहंसधर्मान्तर्गतब्रह्मविचारसाधनीभूतानां ऋग्यजुःसामाथर्ववेदान्तर्गत-
प्रज्ञानमानन्दो ब्रह्मेत्यादिद्वादशमहावाक्यानां अर्थप्रकटीकरणं ॥

No. 1697. यशवन्तभास्करः ।

Substance, country-made paper, $14 \times 10\frac{1}{2}$ inches. Folia, 63. Lines, 5—18 on a page. Extent, 2,728 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Incorrect.

Yasavanta-bhāṣkara. A treatise on civil astronomy. By Bhāṣkara, son of Āpāji Bhaṭṭa; compiled under the auspices of Prince Yasavanta Siṅha, son of Mahārāja Indramuni. Its subjects are : 1, Lunar months ; 2, Lunar days and religious duties enjoined on those days ; 3, Times meet for the performance of I'sṭi rites ; 4, I'sṭi rites ; 5, Religious calendar ; 6, calculation of eclipses ; 7, propriety of religious initiation during eclipses ; 8, religious observances during eclipses ; 9, expiations for eclipses.

Beginning. श्रीपण्डरीनाथाय नमः । नित्यं गोकुलकेलिकौतुकजुषामुल्लासनावामुः

सौभाग्यं सुमनोजनस्य विनतासूनुसुरदाहकः ।

गीर्वाणारितमोविदारणपटुर्ब्रह्माण्डमुद्गासयन्

पद्मानन्दविनोददानचतुरः पायादपायाद्धरिः ॥

End.

बुन्दे लखण्डवृषमण्डलमौलिसालाचच्चत्किरीटतटरत्नमरीचिदीपैः ।

नीराजितानुदिनसुन्दरपादपद्मः क्षौणीतले विजयते यशवन्तदेवः ॥ १ ॥

त्र्यम्बकेश्वरपुरीकृतवासादग्निहोत्रिकुलनीरधिचन्द्रात् ।

पुण्यपूर्णपुरुषोत्तमभट्टाटुडुबभूव सुकृती हरिभट्टः ॥ २ ॥

वेदवाक्यनिचयावचयेन प्रेक्षितो विधिरिवेह बुधैर्धैः ।

लोकगीतविमलायतकीर्तिः सोऽपि सज्जनमणिर्जयति स्म ॥ ३ ॥

तस्माटुद्भूतकीर्तिः कृतसुकृतभरान् मन्त्रतन्त्रः खतन्त्रः

साधूनामग्रगण्यो गददलनविधौ मानवानां शरण्यः ।

काशीक्षेत्राधिवासी हतकठिनतरारातिषड्गुर्दम्भः

श्रीमानापाजिभट्टः सुरयजनरतः शुद्धधीराविरासीत् ॥ ४ ॥

तत्सूनुना भास्करशर्मणास्मिन्नादेशतः शीयशवन्तभूपतेः ।

विनिर्मिते शीयशवन्तभास्करे समाप्तिमायात् खलु वर्षकृत्यं ॥ ५ ॥

Colophon.

इति श्रीमन्महाराजाधिराजश्रीमदिन्द्रमणिनृपतिनन्दनश्रीमत्कुमारयशवन्तसिंह-

प्रेरितश्रीमत्काश्यपान्वयसम्भवाग्निहोत्रिकुलतिलकायमानश्रीमदापाजिभट्टसूनु-

भास्करविरचिते यशवन्तभास्करे संवत्सरकृत्यप्रकाशः समाप्तोऽयं ग्रन्थः ।

विषयः ।

अत्र प्रथमं चान्द्रादिमासनिर्णयः । ततः प्रतिपदादिपञ्चदशतिथिकृत्यं । ततः

इष्टिकालनिर्णयः । तत इष्टयः । ततः चैत्रादिद्वादशमासकृत्यं । ततो ग्रहण-

निर्णयः । ततो ग्रहणे दीक्षाविधिः । ततो ग्रहणपुरस्करणविधिः । ततो ग्रहण-

शान्तिः ।

No. 1698. चण्डिकाभाष्यं, वा शान्तनवीचण्डीटीका ।

Substance, country-made paper, 13 × 6 inches. Folia, 112. Lines, 7—14 on a page. Extent, 4,675 ślōkas. Character Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Chandikā-bhāṣya alias *Sāntanavī-chandīṭikā*. A commentary on the Chāṇḍī section of the Mārkaṇḍeya Purāṇa. By Santanu Chakravartī, son of Uddharāṇa of the race of Rājādhirāja Tomara.

Beginning. ब्रह्मा यस्यै हरिर्यस्यै सद्गो यस्यै यथात्मनः ।

नमस्तस्मै नमस्तस्मै नमस्तस्मै नमो नमः ॥ १ ॥

अव्युत्पन्नसुखान्वन्मूपापतिता गावो मुनेः खिन्दते

ताः प्राद्वर्त्तुमर्हो यतध्वमभितः स्वस्वार्थवत्सोऽस्तुकाः ।

सूचैः पाणिनिसमृत्तैरतितरामाकथ्यमाणाः पुन-

स्ता वः कामदुषा भवन्त्यभि तमसोऽसद्विषः सखिषः ॥ २ ॥

ऐं श्रीं ह्रीं पदभावितं जगददः खण्डं खयं रक्षितुं

संहर्तुं समये क्षमा + + मर्षीं ब्राह्मीं त्रियं चण्डिकां ।

आराध्यादिमशक्तिमार्त्तिदलनीं श्रीतोमरः शन्तनु-

मार्कण्डेयपुराणसिद्धमहिमां व्याख्याय विख्यायते ॥ ३ ॥

मार्कण्डेयपुराणोक्तदेवीमाहात्म्यमद्भुतं ।

अल्पाक्षरमनव्यार्थमपपाठपराङ्मुखं ॥ ४ ॥

शुभंयुः शन्तनुः शंयुः सत्कीर्त्तिस्त्रोमरान्वयः ।

व्याकरोति पराकृत्य कुव्याख्यानपरम्परां ॥ ५ ॥

End.

यावद्भूमिस्तदि त्वरद्भुतिगणत्रेणिसुखनूर्द्धसु-

स्कारस्कारपयोधिकाननगिरित्रातोऽक्षसत् सफलं ।

घन्ते शेषमिवाहिमद्भुतवचाः स्वस्थीकृताशेषगी-

स्तावच्छान्तनवी तदावयतु + + + + श्रीचण्डिका ॥ ६ ॥

Colophon. इति श्रीराजाधिराजतोमरान्वयश्रीमदुद्धरणात्मजश्रीशन्तनुचक्रवर्त्तिविरचितायां
शान्तनव्यां चण्डीटीकायां राजवैश्यवरप्रदानविध्युपलक्षितस्त्रयोदशोऽध्यायः ॥ १६ ॥
समाप्तस्तेदं चण्डिकाभाष्यं ।

विषयः । चण्डीव्याख्यानं ।

No. 1699. स्मृतिसुधाकरः ।

Substance, country-made paper, $12\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 271. Lines, 11 on a page. Extent, 5,400 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Smṛiti-sudhākara. A miscellaneous compilation on Smṛiti rites, in two parts. By Odásaṅkara. Contents: 1st Part, creation. Praise of deities enjoined in the Purāṇas and the Smṛitis. Vice condemned. Praises of Bráhmaṇas and kings. Marriage. Qualities of bridegrooms and brides. Bráhma and other marriages. The great Dvīpas or Continents. The nine Varshas or countries. Āryavarta defined. Duration of lunar days and months. Bathing and putting on sectarial marks before performing a rite. Night and duties appertaining to it. Fasts. Duties appropriate on the anniversaries of birth-days. Durations of Manvantaras, Yugas, and Lunar days. Mensual fasts. Memorial fasts. Second Part. Religious calendar.

Beginning. संसारतिमिरच्छेदे सत्यरिच्छेदगोचरे ।

आविरासां मनसि मे महसी(?)खगगोचरे ॥

अन्नस्नापविमोचनमतिरोचनमस्रशोचनं पुंसां ।

नीलेन्दीवरलोचनमस्तु परं वस्तु नः सिद्धौ ॥

End.

इति स्मृतिसुधाकरे फाल्गुने चिंशत्कलाप्रकाशः ॥ २० ॥ समाप्तश्च फाल्गुना-
परपक्षः । समाप्तश्च फाल्गुनो मासः । ऋतुरपि शिशिराभिधः पूर्णः समाप्तश्च
द्वतीयचातुर्मास्यं ।

Colophon. इति श्रीआदाशङ्करकृतः स्मृतिसुधाकरः समाप्तः ।

विषयः । अथ दृष्टिभिरूपणं । ततः पुराणस्मृतिधर्मादिप्रशंसा । ततो अथधर्मनिन्दा ।
ततो ब्राह्मणप्रशंसा । ततो राजप्रशंसा । ततो विवाहविधिः । ततो वर-
कन्यापरीक्षाविधिः । ततो ब्राह्मणविवाहादिलक्षणं । ततः स्रजद्वीपादिनवद्वीप-
वर्णनं । ततो नववर्षवर्णनं । तत आर्यावर्तदेशनिरूपणं । ततः चान्द्रमासा-
धिसासाहोरात्रादिनिरूपणं । ततो धर्मकर्मणि स्नानतिलकादीनां कर्तव्यता-
कथनं । ततो नक्षत्रपदार्थनिरूपणं । ततो नक्षत्रतनयिमाः । तत उपवासविधिः ।
ततः पारणदिननियमाः । ततो जन्मदिनकृत्यं । ततो सन्वत्तराधुगाद्यादिनि-
रूपणं । ततः तिथिद्वैधव्यवस्था । संवत्सरैकनक्षत्रतं । ततो मासोपवासव्रतं ।
इति पूर्वखण्डः । उत्तरखण्डे तु चैत्रादिद्वादशमासेषु पञ्चदशतिथिकृत्यनिरूपणं ।

No. 1700. पञ्चकल्पटीका मूलसंहिता ।

Substance, country-made paper, $14\frac{1}{2} \times 6\frac{1}{2}$ inches. Folia, 402. Lines, 10—11—12 on a page. Extent, 10,854 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Incorrect.

Pancha-kalpa. With commentary. A treatise on religious duties, moral duties, political duties, and emancipatory duties, or S'ánti Yoga. Compiled in the kingdom of Káshmira during the reign, and under the auspices, of Ranabir Sínha.

Beginning. टी० । ॐ यद्देवास्तुरमौलिसन्मणिविभाज्यान्तात्तमन्तस्तमो-

भारध्वंसकरं सदा नतियुजां निःशेषपापापहं ।

सर्वार्थैकनिधानसम्बुजभुवा श्रीविष्णुना शम्भुना

सिद्धौ ध्यातमदोऽस्तु वो गणपतेर्भूत्यै पदाब्जद्वयं ॥

मू० । ब्रह्मचवविशो द्विजा इति दृष्टोपां क्रमादध्यः

शस्त्रास्था पशुपालताथ यजनाधीते समे चन्यगा(?) ।

सेवाध्यापनयाजनप्रतिपक्षक्षत्राण्युप्यादयः

शिल्पं वृत्तिरनन्तरापदि दयादो वर्ग उक्तः समः ॥ १ ॥

End. मू० । प्रवृत्तं तत् सर्वं भवति भविनां सिद्धिचटनं

समापत्त्या यासां न खलु गणतां यात्यमरपः ।

निवृत्तं तत्किञ्चिद् भवति सुकृतां यत् करुणया-

ष्टमूर्तिर्देवोऽसौ जयति भगवान् भूतिविशदः ॥

टी० । रणवीरमहाराजसौराज्योत्सवशालिपु ।

काश्मीरेषु निवडेयं पञ्चकल्यास्तु सन्मुदे ॥

Colophon. इति पञ्चकल्यां योगानुशासनाख्यो हरिवन्दनकल्पः पञ्चमः ॥ ५ ॥

विषयः । पञ्चकल्पीव्याख्यानं । पञ्चकल्पान्तु पञ्च कल्पाः सन्ति । तत्र १ म-कल्पे, सदाचार-
कथनं । २ य-कल्पे, नीतिकथनं । ३ य-कल्पे, न्यायकथनं, न्यायस्तु पुरीस्थापन-
सामदानादि साधनोपन्यासादिरूपो राजधर्मविशेषः । ४ र्थ-५ म-कल्पे, शा-
न्तियोगकथनं ।

No. 1701. आद्रकाण्डं ।

Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{4}$ inches. Folia, 22. Lines, 13 on a page. Extent, 740 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

S'rāddha-kāṇḍa. A dissertation on Srāddhas, or periodical offerings to the manes. By Bhaṭṭojī Dīkshita, son of Lakshmīdhara Suri.

Beginning. अथ आद्रनिरूपणार्थं तृतीयोऽध्याय आरभ्यते, तत्र प्रेतोद्देशेन अद्वया द्रव्यत्याग-
विशेषः आद्रं तदाह मूले, स्तनानानु भवेच्छ्राद्रं ब्राह्मणैर्वेदपारगैः ।

End. तेनैव प्रेरिता यद् यदचरीकृत्य चापलं ।
चं भमिप तु(?) स एवैनमन्तर्यामी महेश्वरः ॥

Colophon. इति पदवाक्यप्रमाणश्रीलक्ष्मीधरसूत्रेः स्तुतुना भट्टोजिदीक्षितेन रचितायां
चतुर्विंशतिमुनिमनुयाय्यायां आद्रकाण्डं सम्पूर्णं ।

विषयः । मन्वाद्युक्तप्रमाणप्रदर्शनेन आद्रनिरूपणं ।

No. 1702. पदचन्द्रिका, वा अमरकोषव्याख्या ।

Substance, country-made paper, $13\frac{1}{2} \times 6\frac{3}{4}$ inches. Folia, 379. Lines, 5—14 on a page. Extent, 15,160 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Padachandrikā alias *Amarakosha-vyākhyā*. A commentary on the Amarakosha. By Rāyamukūṭa.

Beginning. ॐ अध्यास्ते यः सर्वं ध्रुव ईश्वर इत्यगोचरो वचसः ।

अहमिति संविद्विषयः पुरुषः स परः पुरातनो जयति ॥

अभीष्टदेवतानमस्कारायुपनीतमदृष्टं हि विद्वापरनामकसाध्यप्रतिबन्धकार्ध-
तिरोधानद्वारा प्रारोक्षितं परिसमापयतीति प्रामाणिकं मतं, अतो निष्पत्युह-
प्रारोक्षितपरिसमाप्तिहेतुविशिष्टदेवतासङ्कीर्तनादिशिष्टादृष्टमुत्पिपादयिषुर्गन्ध-
कारः प्रथमं नमस्कारश्लोकं निबध्नाति । यस्य ज्ञानदयासिन्धोरिति ॥

End. यथा गोधा पुंस्त्वपि स्त्री घोटा नपुंसकोऽपि स्त्रीत्यादिकमूहनीयं ।

Colophon. इ श्री य क ता मम को पं का पदचन्द्रिकायां लिङ्गादिसङ्ग्रहविवरणं समाप्तं ।

विषयः । अमरकोषव्याख्यानं ।

No. 1703. पाञ्चोलीभगवद्गीताटीका गीतासहिता ।

Substance, country-made paper, $12\frac{1}{2} \times 6\frac{1}{2}$ inches. Folia, 133. Lines, 9—12—14 on a page. Extent, 4,855 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1890. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Pāñcholi-bhagavadgītā-tīkā. A commentary on the *Bhagavadgītā*. Anonymous.

Beginning. सन्तोषश्च गुरुं वन्दे परं संवित्प्रदायकं ।

शान्तिमिहसनाखडमानन्दामृतभोगदं ॥

End. उत्तरोत्तरा वृद्धिर्भुवा अव्यभिचारिणी नीतिरिति मे मतिः ।

Colophon. इति श्रीभगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्रीकृष्णार्जुनसंवादे सत्यासयोगो नामाष्टादशोऽध्यायः ॥ १८ ॥

विषयः । भगवद्गीताव्याख्यानं ।

No. 1704. वृहन्नारदपञ्चरात्रं ।

Substance, country-made paper, $12\frac{1}{2} \times 6\frac{1}{2}$ inches. Folia, 444. Lines, 11 on a page. Extent, 10,000 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Vṛihannārada Pañcharātra. An enlarged edition of the *Nārada-pancharātra* of which an edition has been published in the Bibliotheca Indica of the Asiatic Society of Bengal. The Pañcharātras form a class of their own, and are in substance closely allied to the Tantras. They are Vaishṇavite in their character, and relate principally to Vaishṇava rituals, illustrated with tales, stories and descriptive poetry. Their author's names are not given.

Beginning. आसीनमाश्रमे कण्ठं तदाश्रमनिवासिनः ।

निःश्रेयसकरं कर्म प्रद्युम्नारेभिरे मुनिं ॥ १ ॥

End. प्रदास्यति स युष्मभ्यमपवर्गं तपोधनः ।

इत्यध्यायस्तयस्त्रिंशत् चर्यापादः प्रकीर्तितः ॥ २०८ ॥

Colophon. इति श्रीनारदपञ्चरात्रे महेतुपनिषदि पाञ्चे तन्त्रे चर्यापादे समाराधनाङ्ग-
मन्त्रोद्धारो नाम त्रयस्त्रिंशोऽध्यायः ॥ ३२ ॥

विषयः । ग्रन्थोऽयं ज्ञानयोगक्रियाचर्याख्यचतुर्भिः पादैर्विभक्तः । तत्र ज्ञानपादे १मे,—
साश्रमवासिसङ्गधीन् प्रति कण्डमुनेरुपदेशः । २,—हरेर्मत्स्यादिदशविधमूर्त्तुगुत्यति-
कथनं । ३,—ब्रह्मादिद्वष्टिकथनं । ४,—को जीवः संसारी कस्य मुक्त एतद्विवे-
चनं । ५,—ब्रह्मलक्षणप्राप्तिपाथकथनं । ६,—ब्रह्मणः सर्वतः पाणिपादत्वकथनं ।
७,—ब्रह्मप्राप्तिपाथस्य ज्ञानस्योत्पत्तिकथनं । ८,—मुक्तिभेदतत्त्वनिर्णयः । ९,—
भूगोलवर्णनं । १०,—भूलोकलक्षणं । ११,—वाताल्लोकवर्णनं । १२,—भुव-
र्ल्लोकादिविस्तारः । इति ज्ञानपादः समाप्तः ॥

योगपादे १मे,—आसनभेदविधिः । २,—नाडीखरूपकथनं । ३,—प्राणायाम-
लक्षणं । ४,—पञ्चभूतस्थानभेदनिर्णयः । ५,—योगलक्षणं । योगपादः समाप्तः ।
क्रियापादे १मे,—विष्णुस्थापनार्थं भूपरीक्षा । २,—ग्राम्यविन्यासः । ३, ४, ५,
६, ७, ८, ९, १०,—विष्णुमन्दिरनिर्माणं । ११, १२, १३, १४,—विष्णुप्रतिमा-
विधिः । १५,—प्रतिमास्थित्यासनभेदाः । १६,—विष्णुमूर्त्तिभेदाः । १७,—दशा-
वतारलक्षणं । १८,—विष्णोः पुनर्मूर्त्तिभेदकथनं । १९,—पूजायां प्रतिमाविशेषस्य
उत्तममध्यमाधमलक्षणनिर्णयः । २०,—प्रतिमासानलक्षणभूषणकथनं । २१,—श्रिया-
दिदेवीलक्षणं । २२,—विष्णुपरिवारदेवतालक्षणं । २३,—पूजापकरणविधिः ।
२४,—आचार्यलक्षणं । २५,—विष्णुप्रतिष्ठापकरणं । २६, २७,—अधिवासनविधिः ।
२८, २९, ३०, ३१,—प्रतिष्ठाविधानं । ३२,—श्रियादिदेवीनां पाणिग्रहणं । ३३,
—अक्षमालाप्रतिष्ठा । ३४,—ग्रहार्चास्थापनविधिः । क्रियापादः समाप्तः ।

चर्यापादे १मे,—विष्ण्वाराधनाधिकारिनिरूपणं । २,—दीक्षाविधिः । ३,—
नित्ययागविधिः । ४,—अग्निकार्यविधिः । ५,—उत्सवसमाराधनविधिः । ६,—
नीराजनविधिः । ७,—आचार्याभिषेकविधिः । ८,—स्नपनविधिः । ९,—स-
हस्रकलसामिषेकविधिः । १०,—ध्वजारोह विधिः । ११,—महोत्सवविधिः ।
१२,—विष्ण्वाराधने पुष्पहविर्विधानं । १३,—कर्मोपादाने व्याख्याययोगानां
पञ्चानां पञ्चकालविधिः । १४,—उत्तमार्चनयोग्यनक्षत्रादिकथनं । १५,—मास-
विशेषे मूर्त्तिविशेषार्चनविधानं । १६,—देवद्रव्यापहरणदोषकीर्तनं । १७,—
जीर्णप्रतिमोद्धारविधिः । १८,—प्रायश्चित्तविधिः । १९,—नारायणवक्त्रे प्राय-
श्चित्तरूपताकथनं । २०,—ब्रह्महत्यादिपापनाशककर्मकथनं । २१,—चर्याधि-
कारित्ववस्था । २२,—मुद्राविधिः । २३,—मन्त्राद्यर्थवर्णनं । २४,—द्वादशाक्षर-
मन्त्रकल्पः । २५,—अष्टाक्षरमन्त्रः । २६,—विष्णुगायत्र्यादिसन्ताडारः । २७,—
2 N 2

मत्स्यादिमूर्तिसन्तोषारः । २८,—अन्नसमयाधिपतिसन्तोषारः । २९,—अथ्यादि-
परिवारसन्तकल्पनं । ३०,—अथ्यादिसन्तोषारः । ३१,—गणेशोत्पत्तिकथनं ।
३२,—महासन्तविशेषकथनं । ३३,—समाराधनाङ्गसन्तोषारः ॥

No. 1705. जयसिंहकल्पद्रुमः ।

Substance, country-made paper, 13 x 5 inches. Folia, 694. Lines. 9—11 on a page. Extent, 22,869 śloka. Character, Nāgara. Date, S.M. 1876. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Jayasīṅha Kalpadruma. A Smṛiti compilation on the duties, feasts, fasts and observances meet for householders. By Ratnākara, son of S'ṛīdeva Bhaṭṭa, and a Paṇḍita of Benares. The name of the work is due to its patron Jaya Sīṅha, son of Viṣṇu Sīṅha who ruled in Mathurā. The father of Viṣṇu was Kṛishṇa Sīṅha; grandfather, Rāma Sīṅha; great grandfather Jaya Sīṅha, and great-great-grandfather Jagat Sīṅha. The last was a descendent of Māna Sīṅha who traced his ancestry to Prithivīrāja of the Kurma or Kachvaha race, and was a king of the Matsya-deva. The work, though modern, is of considerable repute, and often quoted.

Beginning. करीन्द्राननं चारुचन्द्रावतंसं खड्गण्डपालीमिलद्भृङ्गमालं ।

अपर्णाद्युतं विष्णुपूगं हरन्तं गणेशं सुरेशं तमाद्यं प्रपद्ये ॥

श्रीजानकीशं शरणागतैकदुःखापहं श्रीगिरिजाधरञ्च ।

सुलाय पूज्यौ पितरौ गुरुञ्च श्रीधरतरो सूर्यसमानरूपौ ॥

तदंशे वितते महाभट्टनुते धर्म्मैकसेतुर्महान्

पृथ्वीराज इति प्रसिद्धमहिमा सत्त्वा + नामप्रणीः ।

राजा क्षत्रधुरम्बरः समभवद् यस्याभवद् गोचरो

वाचां यो मनसोऽथ गोचरतरो विष्णुः कृपावारिधिः ॥

तदंशे मानसिंहः समभवदतुलः प्रत्यहं दानस +

+ + दं तान् गजेन्द्रानभिनवतुरगान् याचकेभ्योऽदद् यः ।

यश्चोर्वीशाननेकानुदधिजलगतान् खण्डशः खैर्बलैर्वैः

कला साध्याञ्जलक्षीं समवदद्भितो भारतं मत्स्यदेशे ॥

भानसिंहाद्भूतस्त्राजिगत्सिंहो महाबलः ।

जगत्सिंहान्महासिंहो जयसिंहस्ततस्ततः ॥

राजाग्रणीः श्रीजयसिंहपुत्रः श्रीरामसिंहोऽवनिपालपालः ।

कौर्म कुलेऽभूद्विजितारिवर्गः श्रीरामपादाब्जविलग्नचित्तः ॥

तत् पुत्रः कृष्णसिंहः प्रथितगुणगणः कृष्णवत्सोऽस्यवो यो

जातः पृथ्वा पृथुश्रीररिगणतिभिरध्वंसने भानुरूपः ।

तस्मात् श्रीविष्णुसिंहः क्षयितरिपुगणः पालकः सज्जनानां

राजा राजीवनेत्रः समजनि मथुरा पालिता येन पूर्वं ॥

तस्मात् श्रीविष्णुसिंहाख्याद् राजा राजीवलोचनः ।

जातः श्रीजयसिंहोऽसौ श्रीरात्रेरिव चन्द्रमाः ॥

तेन श्रीजयसिंहेन सर्वशाल्सार्यसंविदा ।

सम्प्रार्थितस्त्रिभ्यः कृत्यं कुरुतेऽति सुसङ्गृहं ॥

रामाङ्घ्रिप्रवणः सुकर्मानिरतः शाण्डिल्यगोचोद्भवः

काशीस्थद्विजदेवभट्टतनयः सद्वाट् सुविद्यान्वितः ।

संलब्धैर्धनसञ्चयेर्वैकविधैः सर्वान् क्रतूनाचरन्

तत्प्रीत्यै व्रतकल्पशाखिनमसुं निर्माति रत्नाकरः ॥

वह्वो हि बुधाः सन्ति तन्निबन्धाः सहस्रशः ।

तथाप्यस्य तु वैदग्ध्यं सुहृद्भिः संविचार्यतां ॥

वक्ष्यमाणव्रतेषु कालस्य निमित्तलादादौ कालस्वरूपं तन्निर्णयश्च उच्यते ॥

End.

सर्वतोमुखमखं क्रतूतमं संविधाय शुभवेदिकायुतं ।

देवभट्टजनुषाग्रजन्मना कल्पटवरचना त्वयं कृता ॥

शाके विक्रमपार्थिवस्य शुभदे व्योमर्षिसन्नेन्दुयुग्-

वर्षे शोभनसञ्चके शिवतियो मासे नभस्याख्यके ।

कूर्म श्रीजयसिंहदेवनगरे पुण्ड्रिभिकेशाक्षिते

ग्रन्थः कल्पतरुः समाप्तिमगमत् सञ्ज्ञानवित्तप्रदः ॥

रत्नाकरेण जयसिंहसमर्चितेन सद्वाक्यरत्नविहैः परिसंगृहीतः ।

ग्रन्थोऽर्थदः सफलकल्पमहीरहाख्यः श्रीजानकीशपदपद्मयुगेऽर्पितोऽयं ॥

ग्रन्थान् बहून् सुवित्तान् सुचिरं विभाव्य कैष्टेन यः कविवरैरधिगम्यतेऽर्थैः ।

निर्मलरं बुधवराः परितो विचार्य ग्रन्थादुरीकृतं तं हि विना प्रयानं ॥

++ पञ्चकल्पतरवः परं श्रुता जयसिंहवर्मन्वृत्तपतेः समानते ।

कथमन्यथा सुरगणोऽम्बिकापुरे ++ + सदाध्वरमिषात् समाश्रयौ ॥

Colophon. इति श्रीदेवभट्टात्मजपौण्डरीकथाजिरत्नाकरविरचिते श्रीजयसिंहकल्पद्रुमे अष्टा-
दशः खण्डः । समाप्तश्चायं ग्रन्थः । संवत् १८७६ ।

विषयः । १ प्रथमखण्डके,—कालखलूपनिरूपणं । निमेषादिलक्षणं । चान्द्रसावनसौरमान-
लक्षणादिकथनं । संवत्सरभेदनिरूपणं । अयननिरूपणं । शुद्धमासनिर्णयः ।
मलमासनिरूपणं । अत्र कर्त्तव्यकृत्यवस्थादिनिरूपणं । क्षयमासादिनिरूपणं ।
मलमासादौ गयाश्राद्धादिकरणव्यवस्थाकथनं । मलमासाभिधानव्रतविधानकथनं ।
अन्यविधमलमासव्रतविधानं । सर्वत्र प्रयोगकथनं । (एवं परत्र ज्ञेयं) ।

२ खण्डके,—सङ्क्रान्तिनिरूपणं । तत्र पुण्यकालादिव्यवस्थाकथनं । सङ्क्रान्तिकृत्य-
निरूपणं । सङ्क्रान्तिविशेषे दानकथनं । तिथिशब्दार्थनिर्णयः । सामान्यतः सर्व-
तिथिनिरूपणं । एकभक्तकालनिर्णयः । नक्तव्रतकालनिरूपणादिकं । अथाचित-
व्रतनिर्णयः । दानहोमादिकालनिर्णयः । सामान्यतो व्रतप्रशंसाकीर्त्तनं । तत्र
अधिकारिधर्मनिरूपणं । द्विराचमननिमित्तक्रियानिर्णयः । व्रतारम्भकालव्यवस्था ।
दानविभागनिरूपणं । नवरत्ननिरूपणं । पञ्चगव्य-पञ्चपल्लव-सप्तधान्य-सप्तधातु-सर्वा-
षधि-त्रिमधुप्रश्रुतिनिरूपणं । यक्षकर्ममादिलक्षणं । विविधधूपनिष्काणप्रकारकी-
र्त्तनं । व्रते स्तूतकादिव्यवस्थाकथनञ्च ।

३ ये खण्डके,—प्रतिपन्निरूपणं । तत्र प्रतिपदो ध्यानकथनं । संवत्सरारम्भविधिकथनं ।
तत्र प्रयोगकथनञ्च । एवं परत्र । तिलकव्रतविधानकथनं । आरोग्यव्रतविधि-
कथनं । विद्याव्रतविधिः । ज्यैष्ठ्यशुक्लप्रतिपदि करवीरव्रतविधानं । आश्विनशुक्ल-
प्रतिपदि अशोकव्रतविधानं । तत्र नवरात्रव्रतारम्भकथनं । तत्कालनिरूपणादिकं ।
शरद्वसन्तोः तुल्य एव दुर्गात्सवः कार्यं इति व्यवस्थापनं । तन्त्रशास्त्रस्य श्रुति-
मूलकत्वसंस्थापनं । कलसंस्थापनविधिकथनं । दुर्गात्सवे पूजायाः प्राधान्यनिरू-
पणं । प्रतिमापरिमाणान्निरूपणं । मूर्त्तिस्थापनायां दिङ्निरूपणं । प्रतिमा-
गुणदोषनिरूपणं । पूजाविधिकथनं । ऋग्वेदिनां कलसंस्थापनविधिः । कात्या-
यनानां कलसंस्थापनविधिः । वलिदानविधानकथनं । नवरात्रे स्तूतकादिनिर्णयः ।
षष्ठ्यादिहस्त्यनिरूपणं । विजयप्राप्तिकामेन लोहाभिसारिककर्मकर्त्तव्यताविधानं ।
राजचिह्नपूजनविधिकथनं । नरवाचपारणादिनिर्णयः । दशमीकृत्यविधिः । वि-
जयप्रस्थानोत्सवविधानकीर्त्तनञ्च ।

विषयः । ४ र्थे स्तवके,—कार्तिकशुक्लप्रतिपदि द्यूतविधिकथनं । दीपदानविधिः । मार्ग-
पालीपूजाविधिः । गोपूजाविधानं । गोवर्द्धनपूजाविधानं । मार्गशीर्षशुक्लप्रति-
पदि धन्यव्रतविधानं । सामान्यतो द्वितीयायवस्थानिरूपणं । चैत्रशुक्लद्वितीयाया-
मुमापूजाविधिरग्निपूजाविधानञ्च । बलीन्दुद्वितीयाव्रतविधानं । नेत्रव्रतविधानं ।
ज्यैष्ठशुक्लद्वितीयायां कल्किजयन्तीव्रतविधानं । आषाढशुक्लद्वितीयायां रथयात्रा-
विधिकथनं । आवण्कणद्वितीयायामशून्यशयनव्रतविधानं । कार्तिकशुक्लद्विती-
यायां यमद्वितीयाविधानकथनं । यमद्वितीयाव्रतविधानञ्च । मार्गशुक्लद्वितीयायां
पितृपूजनविधिकथनं । पौषशुक्लद्वितीयायामारोग्यव्रतविधानं । दृढस्यतिवार-
युक्तायां तस्यां ब्रह्मपूजनविधानं ।

५ मे स्तवके,—सामान्यतः तृतीयायवस्थानिरूपणं । चैत्रशुक्लतृतीयायां दोला-
स्तवकथनं । तस्यामेव गौरीव्रतविधानकथनं । सौभाग्यशयनव्रतविधानं । मन्वा-
दिश्राद्धविधानप्रसङ्गेन मन्वादिनिरूपणं । वैशाखशुक्लतृतीयायां युगाद्यानिमित्तक-
श्राद्धविधानं । अक्षयतृतीयाव्रतविधानं । अन्यविधाक्षयतृतीयाव्रतविधिकथनञ्च ।
ज्यैष्ठशुक्लतृतीयायां रक्षाव्रतविधानं । समुद्रस्नानविधिः । आवण्कणतृतीयायां विष्णु-
पूजनविधिकथनं । आवण्कणशुक्लतृतीयायां खर्णगौरीव्रतविधानं । भाद्रकण्णतृती-
यायां विशालाक्षीयात्राविधिकीर्तनं । तत्र शुक्लायां हरितालिकाव्रतविधानकथनं ।
हरिकालिकाव्रतविधानं । चखगौरीव्रतविधानं । कोटीश्वरव्रतविधिः । मार्ग-
शीर्षशुक्लतृतीयायां रक्षाव्रतविधानं । पौषशुक्लतृतीयायां गिरिजापूजाविधानं ।
अविद्योगतृतीयाव्रतविधानं । माघशुक्लतृतीयायां गुडलवणदानविधिः ।

६ ष्ठे स्तवके,—सामान्यतश्चतुर्थीनिरूपणं । चैत्रशुक्लचतुर्थ्यां गणेशपूजनविधिः । तत्र
आश्रमव्रतविधानं । चतुर्मूर्तिव्रतविधिः । ज्यैष्ठशुक्लचतुर्थ्यां पार्वतीपूजनविधिः ।
आवण्कणशुक्लचतुर्थ्यां सङ्कष्टचतुर्थीव्रतविधानं । सङ्कष्टनाशनव्रतविधिः । पार्थिव-
गणेशव्रतविधिः । दूर्वागणपतिव्रतविधिः । भाद्रचतुर्थ्यां सिद्धिविनायकव्रतवि-
धानं । अत्र चन्द्रदर्शननिषेधः । समन्तकोपाख्यानकीर्तनञ्च । आश्विनशुक्लचतुर्थ्यां
देव्या यम्भकादिसंस्कारविधानं । कार्तिकशुक्लचतुर्थ्यां करकचकुथीव्रतविधानं ।
नागव्रतविधिः । मार्गशीर्षशुक्लचतुर्थ्यां छच्छचकुथीव्रतविधानं । वरचतुर्थीव्रत-
विधिः । माघशुक्लचतुर्थ्यां वरदाचतुर्थीव्रतविधिः । कुन्दचतुर्थीव्रतविधानञ्च ।
मौसपूजाविधिकथनं । गणेशचतुर्थीव्रतविधिः । मनोरथविनायकचतुर्थीव्रत-
विधिः ।

७ मे स्तवके,—सामान्यतः पञ्चमीनिरूपणं । चैत्रशुक्लपञ्चम्यां श्रीव्रतविधानं । संव-
त्सरं यावत् लक्ष्मीव्रतविधिकथनं । सौभाग्यव्रतविधानं । पृथिवीव्रतविधिः ।

विषयः । षट्पञ्चमीव्रतविधिः । आवणशुक्लपञ्चम्यां नागपूजनविधिः । भाद्रे ऋषिपञ्चमीव्रत-
विधानं । आश्विनशुक्लपञ्चम्यां शच्या सद्य नागानां पूजाविधिकीर्तनं । उपाङ्ग-
ललितान्नव्रतविधानं । कार्तिकशुक्लपञ्चम्यां जयापञ्चमीव्रतविधानं । मार्गशीर्षे नाग-
पञ्चमीव्रतविधानं । माघे श्रीपञ्चमीव्रतविधानं । तत्र पञ्चम्यां रतिसदनपूजाविधि-
कथनं ।

८ मे सवके,—सामान्यतः षष्ठीनिरूपणं चैत्रशुक्लषष्ठ्यां कुमारव्रतविधानकथनं ।
वैशाखे पुत्रावाप्तिव्रतविधिकथनं । आषाढे स्कन्दषष्ठीविधानं । भाद्रे कपिलाषष्ठी-
विधानं । तत्र चन्द्रषष्ठीविधानं । कार्तिकषष्ठ्यां वज्रपूजनविधिः । मार्गशीर्षषष्ठ्यां
स्कन्दार्चनविधिकथनं । चम्पाषष्ठीव्रतविधानं । माघे मन्दारषष्ठीव्रतविधानं ।
सामान्यतः सप्तमीनिरूपणं चैत्रशुक्लसप्तम्यां सूर्यव्रतविधानं । वैशाखे कमला-
सप्तमीव्रतविधानं । शर्करासप्तमीव्रतविधानं । आषाढशुक्लसप्तम्यां विवस्वतपूजा-
विधानं । आवणे अयङ्गसप्तमीव्रतविधानं । पापनाशनीव्रतविधानं । भाद्रपद-
सप्तम्यां पुत्रव्रतविधिः । तत्र शुक्लायां फलसप्तमीव्रतविधिकथनं । अनन्तफलसप्तमी-
व्रतविधिः । शीतलाव्रतविधिः । आश्विनशुक्लसप्तम्यां मूलायोगे सरस्वतीपूजा-
विधिकथनं । शुभसप्तमीव्रतविधानं । कार्तिके शक्रसप्तमीव्रतविधानं । मार्गशीर्षे
मित्रसप्तमीविधानं । माघकृष्णपक्षे सर्वामित्रसप्तमीव्रतविधानं । तत्र शुक्लायामचला-
सप्तमीव्रतविधानं । माघस्नानविधिः । रटन्नीस्नानविधिः । प्रयागस्नानविधिकथ-
नादिकं । रथसप्तमीव्रतविधानं । पुत्रसप्तमीव्रतविधिः । जयासप्तमीव्रतविधिः ।
विजयासप्तमीव्रतं । जयन्तीसप्तमीव्रतं । अपराजितासप्तमीव्रतं । महाजयासप्तमी-
व्रतं । नन्दासप्तमीव्रतं । भद्रासप्तमीव्रतं । निकुम्भार्कसप्तमीव्रतं । विजयासप्तमीव्रता-
न्तरविधानं । विशोकसप्तमीव्रतविधानं । चित्रगोष्ठ्यासप्तमीविधिः । कामदासप्तमी-
व्रतविधिः । कल्याणसप्तमीविधिः । द्वादशसप्तमीव्रतविधिः । गोमयादिसप्तमीव्रत-
विधिः । उदकसप्तमीव्रतविधिः । सौरव्रतविधानं । सप्तम्यां वारनक्षत्रयोगे योग-
विशेषकथनादिकञ्च ।

९ मे सवके,—सामान्यतः अष्टमीनिरूपणं । सर्वास्तु अष्टमीषु भैरवयात्राविधानं ।
चैत्रकृष्णाष्टम्यां सन्नानाष्टमीव्रतविधानं । अश्लेषाष्टमीविधिः । ब्रह्मपुत्रस्नानविधिः ।
वैशाखाष्टमीव्रतविधानं । ज्येष्ठाष्टम्यां त्रिलोचनपूजाविधानादिकं । आषाढाष्टमी-
विधानं । जन्माष्टमीव्रतनिरूपणादिकं । जयन्तीव्रतविधानं । उमासाहेश्वरव्रत-
विधानं । दुर्वाष्टमीव्रतविधानं । ज्येष्ठाव्रतविधानं । महालक्ष्मीव्रतविधानं । आ-
श्विनशुक्लाष्टम्यामुपवासविधानादिकं । अनघाष्टमीव्रतविधिः । कालभैरवपूजावि-
धिः । अष्टकाश्रादिविधानं । पौषशुक्लाष्टम्यां महाभद्रविधिकथनं । फाल्गुन-

विषयः । कृष्णशृङ्गां जानक्या जन्मतिथिनिमित्तकपूजादिविधानं । बुधाष्टमीव्रतविधानं । सोमाष्टमीव्रतविधानकथनं ।

१०शे खवके,—सामान्यतो नवमीनिरूपणादिकं । श्रीरामनवमीव्रतविधानं । चैत्र-
शुक्लनवम्यां मातृव्रतविधानं । तस्यां भद्रकालीपूजाविधिः । वैशाखशुक्लनवम्यां
चण्डिकापूजाविधानं । ज्येष्ठे ब्राह्मणीनवमीविधानं । आषाढनवम्यामैन्द्रीपूजावि-
धानं । आश्विनकृष्णनवम्यां कुमारीपूजाविधिः । भाद्रादिषु नवम्यां नन्दापूजावि-
धानं । महानवमीनिर्णयः । तत्र भद्रकालीपूजाविधानं । रथनवमीव्रतविधानं ।
शैव्यव्रतविधानं । कार्तिकशुक्लनवम्यां गोदानादिविधिकथनं । महानन्दानवमी-
व्रतविधानं । फाल्गुनशुक्लनवम्यामानन्दनवमीव्रतविधानं । नक्षत्रयोगे नवम्यां
योगादिनिरूपणञ्च ।

११शे खवके,—सामान्यतो दशमीनिरूपणं । चैत्रशुक्लदशम्यां यमपूजनविधिः ।
दशहराविधिः । आषाढशुक्लदशम्यां श्राद्धादिविधानं । भाद्रशुक्लदशम्यां दशा-
वतारव्रतविधानं । आश्विने नवरात्रपारणानिर्णयः । विजयादशमीकृत्यविधानं ।
तत्र राजप्रस्थानविधिकीर्तनं । कार्तिकशुक्लदशम्यां सार्वभौमव्रतविधानं । आशा-
दशमीव्रतविधानं । आरोग्यव्रतविधानं । मार्गशीर्षे पदार्थव्रतविधानं । धर्मव्रत-
त्रयनिरूपणं । योगादिनिरूपणं ।

१२शे खवके,—सामान्यत एकादशीनिरूपणं । एकादशीव्रतनिरूपणं । तत्र व्यव-
स्थाभेदादिनिर्णयः । अनुकल्पविधिः । पारणकालनिरूपणादिकं । सम्पूर्णदि-
क्षत्रणादिनिरूपणं । विन्दाभेदव्यवस्थाकथनं । एकादश्यां श्राद्धनिषेधकवचनानां
निर्मूलत्वसंस्थापनं । द्वादशीकृत्यनिरूपणं । उन्मीलनीयकुल्यादिव्रतनिरूपणं ।
पिशाचमोचनैकादशीव्रतविधिः । चैत्रशुक्लैकादश्यां देलयावाविधिकीर्तनं । दम-
नकारोपणविधानं । कामदैकादशीव्रतविधिः । वामनैकादशीव्रतविधिः । मोहिनी-
माहात्म्यकीर्तनं । शयनात्म्यविधानादिकथनं । चातुर्मास्यव्रतविधिः । वासु-
देवद्वादशीव्रतविधानं । पुत्रैकादशीव्रतविधिः । बुद्धद्वादशीव्रतविधानं । धरणी-
व्रतविधानं । पवित्रार्चनविधिः । पवित्रारोपणविधानं । भाद्रपदकृष्णैकादशी-
कथा । श्वणैकादश्यां वामनावतारकथनं । तत्पूजादिविधानञ्च । विजयद्वा-
दशीव्रतविधानं । कण्ठिकाद्वादशीव्रतविधिः । भाद्रे भगवतः कटिपरिवर्तनात्म्य-
विधिः । आश्विने इन्दिरैकादशीमाहात्म्यकीर्तनादिकं । पापाङ्कुशैकादशीमाहात्म्य-
पद्यनामैकादशीव्रतविधानं । कार्तिके रमैकादशीव्रतविधानं । योगेश्वरद्वादशी-
व्रतविधानं । उत्थानभङ्गोत्सवविधिः । मार्गशीर्षैकादशीकृत्यविधानं । पौषे पुत्र-
दायित्वैकादशीव्रतनिरूपणं । फाल्गुनैकादशीव्रतनिरूपणं ।

विषयः । १३शे,—सामान्यतः द्वादशीनिरूपणं । ऋसिंहद्वादशीव्रतनिरूपणं । आसईकीव्रत-
विधानं । अथद्वादशीव्रतविधिः । चैत्रद्वादशीकृत्यनिरूपणं । योगविशेषनिरूपणा-
दिकं । भारशुद्धद्वादशीव्रतविधानं । आश्विनकृष्णैकादश्यां सत्राचिनां आद्यवि-
धानं । वत्सद्वादशीव्रतविधिः । द्वादशादित्यव्रतविधिः । खरूपद्वादशीव्रतविधिः ।
जम्बद्वादशीव्रतविधानं । तिलद्वादशीव्रतविधानं । भीमद्वादशीविधिः ।

१४शे,—सामान्यतः त्रयोदशीनिरूपणं । चैत्रकृष्णत्रयोदश्यां महावारुणीयोगादि-
विधिकीर्तनं । तत्र शुक्लायां मदनपूजाविधिकथनं । अनङ्गत्रयोदशीविधिः ।
वैशाखे कामदेवव्रतविधानं । ज्येष्ठे सौभाग्यशयनव्रतविधानं । दौर्भाग्यनाशनव्रतवि-
धानं । आश्विनकृष्णत्रयोदश्यां आद्यविधिकथनं । मघात्रयोदशीविधानं । युगाद्या-
व्रतविधिः । कार्तिके यमदीपदानविधिः । तत्र गोवित्राव्रतविधिः । मार्गशीर्षे
अनङ्गत्रयोदशीव्रतविधानं । यमादर्शनव्रतविधानं । पौषे त्रयोदशीकृत्यनिरूपणं ।
फाल्गुने धनद्व्रतविधानं । प्रदोषव्रतविधानं । तत्र प्रदोषखरूपदिनिरूपणञ्च ।
शनिप्रदोषव्रतविधानं । सम्पूर्णत्रयोदशीव्रतविधानं । कामत्रयोदशीव्रतविधानं ।

१५शे,—सामान्यतश्चतुर्दशीनिरूपणं । चतुर्दशीषु वीरेश्वरपूजाविधानं । चैत्र-
कृष्णचतुर्दश्यां केदारोदकपानविधिः । भोजनचतुर्दशीविधिः । दमनकारोपण-
विधिः । पतिपूजाविधानं । वैशाखे ऋसिंहजयन्तीव्रतविधानं । तत्र ओङ्कारे-
श्वरयात्राविधानं । हेमधेनुदानविधिः । आवणे पवित्रारोपणविधिः । भाद्रे अनन्त-
व्रतविधानकथनं । व्रतोद्दयापनविधिकथनं । तत्र पालीव्रतविधिः । कदलीव्रत-
विधिः । आश्विनकृष्णपक्षे दुर्भरणव्रतानां आद्यादिविधिः । कार्तिके तर्पणविधिः ।
दीपदानविधिः । प्रेतचतुर्दशीविधिः । शुक्लायां ब्रह्मकुष्ठव्रतविधानं । पाषाण-
चतुर्दशीव्रतविधानं । वैकुण्ठचतुर्दशीविधिः । कार्तिकव्रतविधिः । मार्गशीर्षशुक्ल-
चतुर्दशीमारुत्य शिवपूजाविधिकथनं । पौषे विरूपाक्षव्रतविधानं । माघे शिवचतु-
र्दशीव्रतविधिकीर्तनं । तत्र पारणादिव्यवस्थानिरूपणञ्च । शिवाय दानयोग्यकुसुमा-
दिनिर्व्वाचनं । शिवरात्रिकृत्यनिरूपणं । फाल्गुनशुक्लचतुर्दश्यां महेश्वरव्रतविधानं ।
तत्र वृषदानादिविधिकथनं ।

१६शे,—सामान्यतः पौर्णमासीनिरूपणं । चैत्रे दमनेन शिवपूजाविधिकथनं । तत्र
इन्द्रपूजाविधिकथनं । वैशाखीकृत्यनिरूपणं । तत्र तिलकृष्णाजिनादिदानविधिः ।
सोमव्रतविधानं । मोदानविधानकीर्तनं । ज्येष्ठे सावित्रीव्रतविधानकथनं । अत्र
देशभेदे आचारभेदकथनञ्च । पूजकामव्रतविधिः । आषाढीकृत्यनिरूपणं । तत्र
कोकिलव्रतविधानं । शङ्करकृतयासपूजाविधिः । आवणे रक्षावधनविधिकीर्तनं ।
उपाकर्मकालनिरूपणं । भाद्रपद्यां सावित्रीव्रतविधानं । ब्रह्मसावित्रीव्रतविधिः ।

विषयः । लोकपालपूजाविधिः । भागवतदानविधिः । आश्विने कोजाग्रतकृत्यविधानं । कोजाग्रतव्रतविधानं । आश्वयुजिकर्माविधानं । हस्तिना नीराजनविधिः । कार्तिके चिपूरोत्सवविधिः । काम्यदृष्टोत्सवविधिः । सन्तानव्रतविधिः । राशिव्रतविधिः । कृत्तिकाव्रतविधिः । मनोरथपूर्णमाव्रतविधानं । सौभाग्यव्रतविधिः । भीष्मपञ्चव्रतविधिः । मार्गशीर्षे चन्द्रपूजाविधिः । दत्तात्रेयजन्मोत्सवविधिः । चन्द्रव्रतविधिः । पौषे ईशानव्रतविधानं । माघीकृत्यनिरूपणं । प्रसङ्गात् माघस्नानविधानं । घृतकम्बलादिविधिः । फाल्गुनीकृत्यनिरूपणं । होलिकोत्सवविधानं । अश्लेषाव्रतविधिः । लक्ष्मीनारायणव्रतविधिः ।

१७शे,—सामान्यतः अमावस्यानिरूपणं । अमावस्याव्रतानि । तत्र पिष्टव्रतविधिः । अमाकृत्यनिरूपणं । कार्तिके कौमुदीमहोत्सवविधानं । दीपान्विताविधिः । गौरी-केदारव्रतविधानं । युगाद्याकृत्यविधानं । अर्द्धादययोगनिरूपणादिकं । सोमवत्य-मावस्याव्रतविधानं । शुक्लव्रतविधानं । पयोव्रतविधानं । दर्शश्राद्धनिरूपणादिकं । श्राद्धकालनिरूपणं । एकोद्दिष्टाब्दिकसपिण्डीकरणादिश्राद्धनिरूपणादिकं । आधानादिविधानं । ग्रहणकालादिनिरूपणं । चूडामणियोगादिनिरूपणं । वारव्रतानि । आदित्यहृदयविधिः । सोमवारव्रतादिविधानं । नचत्रतादिविधिः ।

१८शे, सामान्यतः सङ्क्रान्तिनिरूपणं । तत्र विहितव्रतविधिकीर्तनं । घान्यसङ्क्रान्तिविधिः । पायससङ्क्रान्तिः । विशेषसङ्क्रान्तिव्रतविधिः । तेजःसङ्क्रान्तिव्रतविधिः । आयुःसङ्क्रान्तिव्रतविधिः । कीर्त्तिसङ्क्रान्तिव्रतविधिः । शीलसङ्क्रान्तिव्रतविधिः । स्नानव्रतविधिः । वृत्ताकृत्यागविधिः । शत्रुनाशविधिः । मौनव्रतविधिः । लक्ष्मपूजाविधिः । लक्ष्मसंस्कारविधिः । लक्ष्मर्तनदानविधिः । अश्वत्थप्रदक्षिणोद्घापनविधिः । अश्वत्थापनयनविधिः । रूपावाप्तिव्रतविधिः । आन्दोलनव्रतविधिः । चैत्रादिमासनिधमकथनादिकं । तत्र कान्तिव्रतविधिः । ज्ञानावाप्तिव्रतविधिः । श्रीप्राप्तिव्रतविधिः । भोगावाप्तिव्रतविधिः । एकभक्तव्रतविधिः । अगस्त्यार्घ्यदानविधिः । अगस्त्यपूजाविधिः । कार्तिकव्रतादिविधिः । प्रदीपव्रतविधिः । जयावाप्तिव्रतविधानं । देवीव्रतविधानं । उपवासव्रतानि । चान्द्रायणव्रतविधिः । सूर्यव्रतविधिः । इति । शम् । (जयसिंहकल्पद्रुमस्य विवरणं समाप्तं ।)

No. 1706. कालनिर्णयप्रकाशः ।

Substance, country-made paper, 11 × 5 inches. Folia, 105. Lines, 12—14—15 on a page. Extent, 4,500 śloka. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Kālanirṇaya-prakāśa. On lunar days and the different religious fast, penances and optional observances and duties appertaining thereto. By Rāmachandra Bhaṭṭa, son of Viṭṭhala Bhaṭṭa, and grandson of Bālakrishṇa Bhaṭṭa.

Beginning. श्रीचन्द्रमहिम्नोद्भवम् नमो गणपतिं गुरुम् ।

रामचन्द्रोऽतिसङ्क्षिप्तं कुरुते कालनिर्णयं ॥

तत्र कालो द्विविधः । नित्यः खण्डश्च । नित्यस्वीश्वररूप एव । अनादिरेष भगवान् कालोऽनन्तोऽजरोऽमरः । इति वचनात् । खण्डः क्षणादिपरार्द्धान्तः । तत्र नित्यस्य न निर्णयोऽनुपयोगात् । इत्यादि ।

End.

यथार्णवस्थरत्नानि मेरोस्तु कनकोपलाः ।

सङ्घातुं नैव शक्यन्ते भागीरथ्यास्तथा गुणाः ॥ इति ।

Colophon.

इति श्रीमत्पद्माक्षप्रमाणभिज्ञतत्त्वदुपनामकभट्टबालकृष्णात्मजभट्टविठ्ठलसूनु-
भट्टरामचन्द्रकृतकालनिर्णयप्रकाशः समाप्तिमगमत् । शुभमस्तु ।

विषयः ।

नित्यखण्डभेदेन द्विविधकालनिरूपणं । तत्र संवत्सरनिर्णयः । अयननिर्णयः । ऋतुनिर्णयः । द्विविधमलमासनिरूपणं । तत्र कार्याकार्यनिर्णयः । सामान्यतः सर्वतिथिनिरूपणं । सम्पूर्णाखण्डादितिथिव्यवस्थानिरूपणं । शुक्लप्रतिपदादि-
दर्शान्तिथिविशेषे व्यवस्थाविशेषनिर्णयः । जम्माष्टमीनिर्णयः । एकादशुप-
वासनिर्णयः । तत्र क्रियानुकल्पादिविधिकथनं । हरिभयनादिनिर्णयः । शुद्धा-
विह्वदिद्वादशीनिरूपणं । नक्षत्रतादिविधिः । चातुर्मास्यत्रतविधिः । शिव-
रात्रित्रतनिर्णयः । एकभक्तादित्रतनिर्णयः । उपाकर्म्मनिर्णयः । उत्सर्जननिर्णयः ।
नानातिथिसाध्यत्रतनिर्णयः । नवरात्रविधिनिर्णयः । कुमारीपूजाविधिः । कौ-
सुदीनिर्णयः । होलिकोत्सवनिर्णयः । इष्टिविषये पर्वनिरूपणं । तत्र प्रकृति-
निरूपणं । विकृतिनिर्णयः । श्राद्धकालनिर्णयः । मघाच्योदशीनिर्णयः । महा-
लयापरपक्षनिर्णयः । सपिण्डीकरणादिकालनिरूपणं । प्रेतश्राद्धेषु निषिद्धकाल-
निर्णयः । अमाश्राद्धातिरिक्तनिषेधेषु श्यूरूपपार्वण्येषु तिथिनिरूपणं । अमा-
वस्यानिर्णयः । सङ्क्रान्तिनिर्णयः । ग्रहणकालनिर्णयः । व्रतेतिकर्तव्यतानिर्णयः ।
नक्षत्रोपवासनिर्णयः । नदीरजोदोषकालनिर्णयः । आधानाग्निष्टोमादिकाल-
निर्णयः । दीक्षाकालनिर्णयः । गृह्यारम्भकालनिर्णयः । मूर्तिप्रतिष्ठाकालनि-
र्णयः । वापीकूपादिप्रतिष्ठाकालनिर्णयः । प्रथमरजोदर्शने शुभाशुभकाल-
निर्णयः । दुष्टरजोदर्शनशान्तिविधानं । गर्भाधानकालनिर्णयः । पुंसवनसीम-
नोव्रथनादिकालनिरूपणं । जातकर्म-नामकरण-पथ्यङ्करोपण-दुग्धपान-निष्क्र-

मण-सूर्यावलोकन-भूम्युपवेशन-कर्णवेधान्नप्राशन-चौल-अक्षरग्रहण-उपनयन-
समावर्त्तनकालनिरूपणं । विवाहनिरूपणं । द्वात्रिंशत् निषिद्धकालनिरूपणं ।
अभ्यङ्गकालनिरूपणः । स्नानादिकालनिरूपणं । कलियुगवर्जनीयनिरूपणं ।
कलिधर्मकथनं । विष्णु-शिव-वाराणसी-गङ्गासाहाय्यकथनञ्च ।

No. 1707. निर्णयामृतं ।

Substance, country-made paper, $12\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia, 158. Lines, 10 on a page. Extent, 5,004 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? S.M. 1680. Place of deposit, Lālagolā, Zīlā Mursidābād, Kālicharaṇa Upādhyāya. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Nirayāmrita. A calendar of fasts and penances according to modern Hinduism. By Sūrya Sena. The work has been already noticed under No. 151, but the present MS. is correct, and it has afforded an opportunity of giving a full analysis of its contents.

Beginning. कारणमेकं जगतां वारणसास्त्रेन वारणं विपदां ।

किमपि महे मच्चनीयं प्रत्यूहयूहदारणं वन्दे ॥

भावयामि ददमन्तिभावनाभावितान्निग्रहणां शुभङ्गलां ।

इष्टदां सततमिष्टदेवतां मन्त्रव + कलमन्त्रमातरं ॥

+ पाथिकः स्फुरति यत्र कलादिभेदस्तदुग्रहृतत्तमपि यस्य न + वेद ।

खटिस्थितिप्रलयहेतुमहेतुमेकं कालस्वरूपमहमन्त्रमानामामि ॥

यैः कृतः स्मृतिमहा + पारप्रान्तिहेतुरिहसङ्गुहहेतुः ।

तान् नमामि मनुविष्णुयसाद्यान् कालनिर्णयकतोऽप्यहमन्यान् ॥

बभूव यश्च विदुः शैः स्वरूपस्तदन्ववाये बलबाहु रूपः ।

चकार नित्यञ्च समाहितानां परिश्रमं यः परमाहितानां ॥

तस्यात्म + जनि + कर्मदेवस्यागेन यो विश्रुतकर्मदेवः ।

वपुःत्रिंश निर्जितकामदेवः सदा समाराधितवासुदेवः ॥

तदात्मभूद्वारे चित्तीन्द्रः चित्तीन्द्रमिदं नुमहानुभावः ।

शुभावदातायतकीर्तिरार्तिहरः सतां श्रीपतिभूर्तिरासीत् ॥

चकास्ति यस्यातुलनप्रतापः प्रतापसेनोऽवरजः प्रसिद्धः ।
मत्स्याभिरामस्य सदायजस्य यो लक्षणाकारमुपैति भद्रं ॥

— — — — —
श्रीदेवसेनस्तनयोऽपि योगी नारायणस्याजनि कामरूपः ।
लब्धप्रसादेन भट्टेश्वरस्य + + रतिकुष्ठिसुपैति यत्र ॥
देवसेनकुमारस्य कुमारस्य च नान्तरं ।
आर्यानन्दकृतो नित्यं विधत्तः शक्तिमुत्तमां ॥

श्रीसूर्यसेनः पुरमेकचक्रं वराहमध्यास्य जगत्पञ्च ।
यमेककान्तं जितनाककान्तं गुर्वीयमुर्वीवस + + से ॥
विद्वत्सु सन्नापि महत्सु समाश्रितेषु श्रीसिद्धलक्षणस्तुतः सुतराममुच्य ।
श्रीसूर्यसेनवृत्तेः + + + जसोऽभूत् अज्ञादुनाथमतिमानतिमानपात्रं ॥
एनं कदापि दुमतिः दुमनाः खनाम्ना श्रौतादिकर्मसु च कालविनिर्णयाय ।
+ + आदिशत् वचसा निशा + + + + + हितशः शतमन्युकल्पः ॥
अगाधग्रन्थपाथोधिमत्यलोच्य + + मया ।

समुद्धृतं वृषादेशात् तेनेदं निर्णयामृतं ॥ इति ।

End. विप्राय गां दत्वा पञ्चगव्यं प्राश्य शुद्धः सूतकी आवश्यकं विवाहादिमङ्गलं
कुर्यात् । इति मङ्गलं ।

Colophon. इति श्रीसूर्यसेनमहामहोदयविरचिते निर्णयामृते अष्टौ चप्रकरणं समाप्तं ।

श्रीमत्पण्डित + + लक्षणस्तुतः श्रीसिद्धलक्ष्मीपद-
द्वन्द्वाराधनसुप्रसिद्धमहिमा यः सिद्धसारस्ततः ।
आदेशाद् + + सूर्यमहसः श्रीसूर्यसेनप्रभो-
वैधे कर्मणि कालनिर्णयमसावज्ञादुनाथः सुधीः ॥
इति निर्णयामृतनिबन्धः सम्पूर्णः । श्रीरक्षु । संवत् १६८० ।

विषयः । ग्रन्थावतारविवरणकथनं । अनुक्रमणिकाकथनं । विधिविचारः । तिथ्यादि-
स्वरूपकथनं । एकभक्तादिव्रतनिरूपणं । तत्र सन्ध्यायासाधारणैथुननिद्रासाध्याय-
वर्जनावश्यकतानिरूपणं । नक्तव्रतनिरूपणं । उपवासे तिथिनिरूपणं । अयाचित-
व्रततिथ्यादिनिरूपणं । द्युग्मतिथिनिरूपणादिकं । तदपवादकथनञ्च । निर्णय-
लक्षणकीर्तनं । प्रतिपन्नामनिर्वचनं । चैत्रप्रतिपदि अनङ्गपूजाविधिकथनं । तत्र
चूतमङ्गरीप्राशनमन्त्रकथनं । भाद्रप्रतिपदि सौनव्रतविधिकथनं । कार्तिकप्रतिपदि
दीपात्सवविधानं । तत्र गोवर्द्धनगिरिपूजनादिविधिकथनं । तत्र मार्गपालिका-
वन्धनविधानकीर्तनञ्च । सिद्धयोगादिनिरूपणं । तत्र कार्याकार्यनिरूपणञ्च ।

विषयः । द्वितीयानिरूपणं । तत्र अष्टम्यत्रतविधानकथनं । चैत्रद्वितीयायामुमेशाग्निपूजन-
विधिः । यमद्वितीयायां यमपूजनविधिः । सिद्धविरुद्धादियोगनिरूपणादिकञ्च ।
तृतीयानिरूपणं । चैत्रतृतीयायाम् उमाशङ्करयोरान्दोलनविधानकथनं । तत्र
सौभाग्यशयनव्रतविधानञ्च । अक्षयतृतीयाविधिः । तत्र मन्वन्तरादिनिरूपणं ।
सुगाद्यानिमित्तकश्राद्धादिविधानं । लक्ष्मीसहितविष्णुपूजाविधानञ्च । ज्येष्ठे रक्षा-
तृतीयाविधानकीर्तनं । भाद्रशुक्लतृतीयायां गौरीपूजनविधिकथनं । माघशुक्ल-
तृतीयायां गुडादिदानविधानं । सिद्धविरुद्धादियोगनिरूपणञ्च ।
चतुर्थीनिरूपणं । चैत्रशुक्लचतुर्थ्यां गणेशपूजाविधानं । ज्येष्ठशुक्लचतुर्थ्यां गौरी-
पूजनविधानं । भाद्रे गणेशपूजनविधिः । तत्र चन्द्रदर्शनादिजनितदोषादि-
कथनञ्च । आश्विनचतुर्थ्यां देव्याः केशप्रसाधनविधिकथनं । माघकुन्दचतुर्थ्यां
कुन्दपुष्पेन शिवार्चनविधिकथनं । वरदाचतुर्थीव्रतविधानं । चातुर्मास्यव्रतवि-
धिः । सिद्धविरुद्धादियोगनिरूपणञ्च ।
पञ्चमीनिरूपणं । चैत्रपञ्चम्यां स्कन्दोपवासविधिकथनं । श्रावणपञ्चम्यां नागपूजनादि-
विधिकथनं । भाद्रपदपिपञ्चमीव्रतविधानं । आश्विनपञ्चम्यां शशा सह नागपूजनवि-
धिकथनं । माघपञ्चम्यां कामादिपूजनविधिकीर्तनं । सिद्धविरुद्धादियोगनिरूपणञ्च ।
षष्ठीनिरूपणं । आषाढे स्कन्दषष्ठीपूजाविधानं । भाद्रे षष्ठीपूजादिविधिकथनं ।
तत्र सूर्यपूजादिविधानं । कपिलाषष्ठीविधिः । चन्द्रषष्ठीव्रतविधानञ्च । आश्विन-
शुक्लषष्ठां विष्ण्वर्चनमन्त्रणविधिकथनं । कार्तिकशुक्लषष्ठां वक्त्रिमहोत्सवविधिः ।
मार्गशीर्षषष्ठां स्कन्दपूजाविधानं । सिद्धविरुद्धादियोगकथनं ।
सप्तमीनिरूपणं । चैत्रसप्तम्यां सूर्यपूजाविधानं । वैशाखसप्तम्यामनङ्गपूजाविधिः ।
आश्विनसप्तम्यां पत्रिकाप्रवेशकथनं । मार्गशीर्षे सूर्यपूजाविधानं । माघे अचला-
सप्तमीविधानं । सिद्धविरुद्धादियोगकथनञ्च ।
अष्टमीनिरूपणं । चैत्रे अशोकाष्टमीविधिकथनं । वैशाखे अष्टमीव्रतविधानकथनं ।
ज्येष्ठे शिवपूजाविधिकथनं । आषाढाष्टम्यां महिषमर्दिनीपूजाविधानं । श्रावणे
कृष्णजन्माष्टमीव्रतविधानं । भाद्रे दूर्वाष्टमीव्रतविधानं । ज्येष्ठाष्टमीविधानञ्च ।
आश्विने महाष्टम्यां देवीपूजाविधिकथनं । तत्र वलिदानविधिकथनं । अपरा-
जितादिपूजाविधानञ्च । पौषाष्टम्यां शमीपूजाविधानकथनं । माघे भीष्माष्टमी-
विधानं । फाल्गुनाष्टम्यां लक्ष्मीसीतापूजनविधानं । बुधाष्टमीव्रतनिरूपणं । सिद्ध-
विरुद्धादिनिरूपणञ्च ।
नवमीनिरूपणं । वैशाखनवम्यां चण्डिकापूजाविधानं । ज्येष्ठनवम्यां कुमारीपूजा-
विधानं । आषाढे शचीपूजाविधानकथनं । श्रावणे कौमारीपूजाविधानं । भाद्रे

विषयः । प्रबोधिनीनवमीविधानं । मार्गशीर्षनवम्यां नन्दिनीपूजाविधानं । सर्व्वासु नवमीषु सरस्वतीपूजाविधानकथनं । सिद्धविरुद्धादिनिरूपणञ्च ।
 दशमीनिरूपणं । चैत्रदशम्यां यमपूजाविधानं । ज्येष्ठे दशहरापूजाविधानं ।
 आश्विने विजयादशमीविधिकथनं । सिद्धविरुद्धादिकथनञ्च ।
 एकादशीनिरूपणं । एकादशीव्रतविधानकीर्तनं । चैत्रैकादश्यां रुक्मिणीपूजाविधानं । तत्र वासुपूजाविधानं । विष्णोर्दोल्यात्राविधानञ्च । शयनैकादशीविधिः ।
 पार्श्वपरिवर्त्तनविधिः । प्रबोधनविधिः । मार्गशीर्षादिषु धरणीव्रतादिविधानकथनं । सिद्धविरुद्धादिनिरूपणञ्च ।
 द्वादशीनिरूपणं । श्रवणद्वादशीविधानं । शक्रध्वजात्यापनादिकीर्तनं । तिलद्वादशीविधानं । ब्रह्मपूजाविधानं । सिद्धविरुद्धादिनिरूपणञ्च ।
 त्रयोदशीनिरूपणं । मदनत्रयोदशीविधिकथनं । गजच्छायाविधानकीर्तनं ।
 चयोदश्यां प्रदोषे शङ्करपूजाविधानं । सिद्धादिकथनञ्च ।
 चतुर्दशीनिरूपणं । शिवचतुर्दशीविधानकथनं । तत्र कामनिर्व्वाणविधानकथनं ।
 क्रीडनविधिः । ज्येष्ठचतुर्दश्यां हेमघेनुदानविधिकथनं । अनन्तव्रतविधानं ।
 प्रेतचतुर्दशीविधिः । सिद्धविरुद्धादिनिरूपणञ्च ।
 पूर्णिमानिरूपणं । तत्र वैशाखादिषु मासेषु पूर्णिमायां कृत्यविधानकीर्तनं । उपा-
 कर्मविधिकथनं । चैत्रपूर्णिमायामिन्द्रपूजाविधानं । वैशाखपौर्णमास्यां कृष्णाजि-
 नदानविधिः । ज्येष्ठपूर्णिमायां तिलदानविधिः । आषाढपूर्णिमायां अन्नदानादि-
 विधिः । श्रावणपूर्णिमायां जलक्रीडादिविधिः । भाद्रपौर्णमास्यां सावित्रीव्रत-
 विधिकीर्तनं । कार्तिकपौर्णमास्यां चौरसागरदानविधिः । मार्गशीर्षपूर्णिमायां
 चन्द्रपूजाविधिः । पौषपूर्णिमायामलक्ष्मीनाशनविधिकथनं । फाल्गुन्यां होलिका-
 विधानं । मघाचैत्र्यादिनिरूपणं । शुद्धविरुद्धादिकथनञ्च ।
 अमावस्यानिरूपणं । माघमासे अमावस्यायां ब्रह्मपूजाविधिः । अर्द्धादययोगविधा-
 नादिकथनं । अनध्यायनिरूपणं । अगस्त्यार्घविधिः । अमावस्याव्रतादिकथनं ।
 विवाहनिरूपणं । द्विरागमनकालादिनिरूपणञ्च । इति तिथिनिरूपणं ।
 आश्विनप्रकरणे,—आश्विनरूपकथनं । आश्विनकालनिरूपणं । अष्टकानिरूपणादिकं ।
 सृताहानिरूपणं । आश्विनप्रकरणयोग्यदेशकथनं । एकोद्विपार्वणादिविधिकथनं ।
 क्रीडां पृथक् आश्विनविधिकथनं । आमश्राद्धादिविधिः । जीवन्मृतकश्राद्धविधिः । नि-
 त्यश्राद्धविधिः । महालयादिश्राद्धविधिः । काम्यश्राद्धविधिः । नवश्राद्धविधिः ।
 मासिकरूपिणीकरणदिविधिः । सङ्कल्पश्राद्धविधिः । सङ्क्रान्तिनिरूपणं । मलमास-
 निरूपणादिकं । ग्रहणनिरूपणञ्च ।

द्रव्यप्रकरणे,—श्राद्धीयद्रव्यनिरूपणं । निषिद्धद्रव्याणि । द्रव्यशुद्धिकथनं । सूक्ष्म-
 कथनं । पात्रशुद्धिकथनं । घाव्यादिशुद्धिकथनं । रत्नशुद्धिकथनं । वस्त्रशुद्धिः,
 अशुद्धेरपवादकीर्तनञ्च ।

अशौचप्रकरणे,—गर्भखावाद्यशौचनिरूपणं । जननाशौचकथनं । दाहादिसंस्कारे
 अधिकारकृत्तान्निरूपणं । नारायणवर्त्तनिरूपणं । अम्बारोहविधिः । सह-
 भरणविधिः । वीजक्षेत्रविवेककथनं । अनेकपुत्रक्रियाक्रमकथनं । राजसत्ताद्य-
 शौचकथनं । पुनःसंस्कारकालनिरूपणं । दिनरात्रिविभागतो दशहरादिनिरूपणं ।
 सद्यःशौचादिकथनं । अनुलोमविजातीयाशौचनिरूपणं । मातामहाचार्यादीनां
 मरणादावशौचनिरूपणं । देशान्तरस्य शौचविधिः । अस्थिचर्मादेः संस्कारवि-
 धानं । प्रोषितस्य जीवस्य स्थितिवार्त्ताया अनाकर्णने विधानकथनं । अनुगमना-
 शौचकथनं । तत्र प्रायश्चित्तकथनञ्च । अशौचसन्निपाते विधिकथनं । अशौचे
 वर्जनीयनिरूपणञ्च । इति शम् ।

No. 1708. व्यवस्थासारसङ्ग्रहः ।

Substance, country-made yellow paper, 10 × 3 inches. Folia, 7. Lines
 7 on a page. Extent, 2,268 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place
 of deposit, Lālgolā, Zilā Murshidābād. Kālībrahma Bhāṭṭāchāryya. Ap-
 pearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Vyāvasthā-sārasaṅgraha. Succinct rules regarding certain Smṛiti
 rites. By Rāmagovinda Chakravartī. This is a second and correct
 codex of the work noticed under No. 745. Contents: Lunar days,
 lunar months, conjunction of two or three tithis in a day. Duties
 appertaining to householders in each of the lunar days, or tithis.
 Fasts. Manvantarās. Yugas. Ambuvāchī or the days when the
 earth is in season. Conjunction of months, or the moment of transit
 of the sun from one sign of the zodiac to another. The festival of
 Kārtika-pūjā. Supernatural occurrences and the means of expiating
 their evil effects. Marriage. Cognates. Characteristics of marriage.
 Varieties of marriage. The giver of the bride. Bride. Persons
 entitled to offer Pinḍas. 28 kinds of Pinḍas. Hermaphrodites not
 entitled to inherit. Concremation of Satis. Separate cremation of
 Satis. Rules regarding the funerals of persons dying in foreign coun-
 tries. Duties for the last day of mourning. Cremation of effigies.

Rite of Vrishotsarga—not to be performed if, owing to any accident, the S'rāddha be deferred from the proper day to another. S'rāddha with 16 offerings. Persons authorized to perform the first annual S'rāddha called Sapīṇḍakarapa. Other annual S'rāddhas. Females unfit to perform casual or Pārvaṇa S'rāddhas. Pārvaṇa defined, when it should be observed. S'rāddhas at places of pilgrimage. Navāṇṇa, or the feast of new rice. Time for S'rāddhas of persons whose death is unknown. S'rāddha with meat, when forbidden. No ceremonial rites to be performed during impurity resulting from the death of parents. Aṣṭakā-s'rāddha. S'rāddha on the day of the new moon. Expiation for cattle killed by neglect. Equivalent of cattle when cattle cannot be given in expiation for an offence. Accusation of killing cattle. Expiation for leprosy. Rules regarding mourning. Impurity of the person, how produced. The intervention of two or more mournings. Mourning on account of infants. Abstinence during mourning. Mourning for particular causes of death. Mourning for adopted persons. Impurity resulting from menstruation. Days when the S'āstras should not be read.

Beginning. गुरोः पादयुगं नत्वा रासगोविन्दश्मर्षण ।

क्रियते बालबोधाय व्यवस्थासारसङ्ग्रहः ॥

तथादौ तिथिव्यवस्था । तिथिस्तु चन्द्रकलाक्रियोपलक्षितः कालः । तदेव चान्द्रमसं दिनं । तत्तिंशता चान्द्रो मासः । स च द्विविधः । मुखो गौणश्च ।

End.

मतेऽन्तरे लहोरात्रं शक्रपाते तथोदये ।

इति वचनादध्ययने गुरुशिष्ययोरन्तरागमने अहोरात्रमनध्यायः ।

Colophon. इति श्रीरामगोविन्दचक्रवर्त्तिकृतः व्यवस्थासारसङ्ग्रहः समाप्तः ।

विषयः ।

तिथिव्यवस्थानिरूपणं । तत्र तिथिलक्षणं । मासादिलक्षणतद्भेदकथनं । युग्मादितिथिव्यवस्थाकथनं । प्रतिपदादितिथिव्यवस्थाकथनं । तत्र तत्र विहित-
कृत्यविधानकीर्तनञ्च । उपवासविधिकथनं । मन्वन्तरानिरूपणं । युगाद्याकथनं ।
अम्बुवाची । सङ्क्रान्तनिरूपणं । कार्तिकपूजाव्यवस्था । अद्भुतनिरूपणं । अद्भुत-
श्रान्तिकथनं । विवाहव्यवस्थाकथनं । तत्र सापिण्डादिनिरूपणं । विवाह-
लक्षणं । अष्टविधविवाहलक्षणं । कन्यादाढनिरूपणादिकं । कन्यालक्षणादि-
कथनं । पिण्डदानाधिकारिणः । तत्र अष्टविंशत्प्रकारकीर्तनं । ज्जीवादीना-
मंशानर्हलकथनं । सद्यस्मरणविधिकथनं । अनुस्मरणव्यवस्थादिकथनं । सद्य-
स्मरणादिप्रयोगः । देशान्तरवृत्तस्य प्रेतलाघवधारणकथनं । अशौचान्तिदिन-

कृत्यनिरूपणं । पर्णनरदाहविधिः । दृषोत्सर्गादिविधिः । विभ्रादिना अशौ-
चान्तद्वितीयदिने आद्यश्राद्धाकरणे एकादश्यां तत्करणे दृषोत्सर्गे न कार्यं इति
कथनं । षोडशश्राद्धविधानं । सपिण्डीकरणाधिकारिणः । उत्तरक्रियाधिका-
रिणः । पार्वणादिषु स्त्रीणामनधिकारकथनं । पार्वणविकिकथनं । मलसास-
निरूपणादिकं । पार्वणश्राद्धादिकालनिरूपणं । तीर्थश्राद्धकालादनिरूपणं ।
नवान्नकथनं । सृताह्वाविदितश्राद्धकालः । आसश्राद्धविकिकथनं । श्राद्धनिषिद्ध-
कथनं । महागुरुनिपाते काम्यकर्म्मवर्जनकथनं । अष्टकाश्राद्धविधिः । दर्श-
श्राद्धविधिः । अपालनकृतगोबधप्रायश्चित्तं । गोमूत्रादनिरूपणं । गोबधप-
वादः । कुष्ठरोगप्रायश्चित्तादिकथनं । अशौचव्यवस्थाकथनं । अङ्गासृश्रवादि-
निरूपणं । अशौचसङ्करादिव्यवस्था । बालाद्यशौचनिरूपणं । अशौचे वर्जनीय-
कथनं । सृत्यविशेषाशौचविधिः । दत्तकाशौचनिरूपणं । रजस्वलाशौचविधिः ।
अशौचाभावकथनं । अनध्यायनिरूपणञ्च ।

No. 1709. मन्त्रचन्द्रिका ।

Substance, country-made paper, 11 × 6 inches. Folia, 42. Lines, 12
on a page. Extent, 1,134 s'lokas. Character, Nāgara. Date, SM. 1861.
Place of deposit, Teghariyā, Post Lālgolā, Zilā Murshidābād Devadatta
Trivedī. Appearance, old. Verse and prose. Correct.

Mantra-chandrikā. A digest of the rules regarding Tāntric rites.
By Kās'ínātha Bhaṭṭa, son of Jayarāma Bhaṭṭa, grandson of S'ivārāma
Bhaṭṭa. This is different from No. 911.

Beginning. नत्वा कात्यायनीं देवीं हरं विघ्नहरं तथा ।

काशीनाथेन क्रियते सुरम्या मन्त्रचन्द्रिका ॥

अथ तुर्याष्टाक्षरमन्त्रः । परोजसे सावदो । ब्रह्मा ऋषिः । गायत्रीच्छन्दः ।

परमहंसे देवता । फट् बीजं । परः शक्तिः । चं कीलकं । मोक्षार्थं विः ।

परः ह्रद् रजसे शिरः सावदो शिखा । इत्यादि ।

End. विश्वेश्वरं विशालाक्षं दुष्टिराजञ्च माधवं ।

दण्डपाणिं कालराजं स्मरन् सिद्धिमवाप्नुयात् ॥ इति दिक् ।

Colophon. इति श्रीमहोपासनामकशिवरामभट्टाङ्गजयारामभट्टाभिधशिवभक्तसूनुमन्त्रशास्त्र-
प्रवीणदक्षिणाचारमतप्रवर्तककाशीनाथभट्टविरचिता मन्त्रचन्द्रिका समाप्ता ।

संवत् १८६१ ॥

विषयः । तुर्ध्याष्टाक्षरमन्त्रनिरूपणं । तत्र ऋष्यादिनिरूपणञ्च । एवं परत्र । श्रीविद्या-
निरूपणं । सगुविद्या । कौवेरी । सौरी । ऐन्द्री । शाङ्करी । वैष्णवी । अगस्त्य-
विद्या । दुर्वासविद्या । कादिविद्या । मद्यापोदशी । परा पोदशी । त्रिपुर-
सुन्दरी । महात्रिपुरसुन्दरी । श्रीचक्रपूजनानुष्ठानकीर्तनञ्च । देव्यै ब्राह्मणादि-
जातीनामाचनदानादिनिषेधकथनं । शूद्रस्त्रैव आसवदानपानघोरधिकार
इति निरूपणञ्च । पुरस्चरणविधिः । त्वरितामन्त्रनिरूपणादिकं । गौरीमन्त्र-
निरूपणं । नित्यज्ज्ञासादिकथनं । अद्याहृतमन्त्रादिकथनं । अन्नपूर्णासन्त्रादि-
निरूपणं । विन्ध्यवासिनीमन्त्रादिकथनं । सप्तशतीपाठादिविधिः । खयंवरा-
पार्वतीमन्त्रनिरूपणादिकं । कामाक्षीमन्त्रादिनिरूपणं । रेणुकामन्त्रकथनं ।
इन्द्राणीमन्त्रनिरूपणं । एकवीरामन्त्रमन्त्रनिरूपणादिकं । प्रासादमन्त्रनिरूपणं ।
तत्र रुद्रमन्त्रनिरूपणञ्च । उमासाहेश्वरमन्त्रनिरूपणादिकं । साज्जीरुद्रमन्त्र-
निरूपणं । दक्षिणामूर्तिमन्त्रकथनं । प्रत्यङ्गिरामन्त्रकथनं । पङ्कजरादिशैवम-
न्त्रादिकथनं । संहारदक्षिणामूर्तिमन्त्रनिरूपणादिकं । कसिकीटपतङ्गनाशन-
हनूमन्मन्त्रनिरूपणं । उच्चिष्टगणपतिमन्त्रनिरूपणं । शरभमन्त्रनिरूपणं । सिद्ध-
भैरवमन्त्रकथनं । वीरभद्रमन्त्रकथनं । अयुत्रसप्तमन्त्रनिरूपणादिकं । नवग्रह-
मन्त्रसंस्थानादिकथनं । नवग्रहमन्त्रादिविधानं । मृत्युमन्त्रादिनिरूपणं ।
ज्वरनाशनमन्त्रकथनं । गर्भयन्त्रादिविधानं । गन्धर्वराजमन्त्रादिकथनं । दीक्षा-
कालादिनिरूपणं । तत्र नक्षत्रचक्रराशिचक्रादिनिरूपणं । सिद्धचक्रहरचक्रा-
दिकथनञ्च । यन्त्रप्रोधनप्रकारादिकीर्तनं । सामान्यतः पुरस्चरणविधिकथनं ।
जपमालानिरूपणादिकं । स्थानासनादिनिरूपणं । पुरस्चरणदिनकालनिरूपणं ।
मन्त्रसिद्धेरन्यविधोपायनिरूपणं । पुरस्चरणमध्ये अशौचपाते व्यवस्थादिनिरू-
पणञ्च ।

No. 1710. रसप्रदीपः ।

Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 28. Lines, 5 on a page. Extent, 185 śloka. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Lālgolā, Zilā Murshidābād, Paṇḍit Kālīcharaṇa Upādhyāya. Appearance, old. Verse. Correct.

Rasapradīpa. A collection of short descriptive poems on different subjects. By Saṅkara Bhaṭṭa, son of Trimalla Bhaṭṭa, Vaidya.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

गलदमलमदाहीपिच्छिणोदगण्डगण्डखल+++मिलिन्दखानसानन्दचेताः ।

तुङ्गिनगिरितनूजासम्पदादामसिन्धुः प्रणतमनुजबन्धुः पातु वो वक्रतुण्डः ॥

अपि च । आद्ये भुजगाधिपे विसृष्टिया तस्मिन् पुनः फुल्लिते
भीतो+++तः क्षितौ निपतितो रेणुत्करैरङ्कितः ।
कः प्रोच्यन् निजगुण्डया विहसितो मातापितृभ्यां मिथो
ह्रीणः शैशवलीलया गणपतिः पायात् समस्तं जगत् ॥
त्रिमल्लभद्वैद्यस्य तनूजः शङ्करः ह्यती ।

द्विचान् ग्रन्थान् समालोक्य तनोति रसदीपकं ॥ तत्रादौ प्रभातवर्णना ।

End.

गाढाङ्गिन्यासलोलेखिलधरणितले जातकस्य सुमेरा-
वन्योन्यासस्तभास्यद्विधुवलयबलतालमुत्तललीलं ।
प्रेङ्खोलामोधिभीमध्वनिमुरजरवाडम्बरं भूरिभासः
शम्भोरक्षोजजम्बप्रमुखसुरनृतं ताण्डवं चः पुनातु ॥

. Colophon.

इति श्रीत्रिमल्लभद्वैद्यसुतशङ्करभट्टविरचिते रसप्रदीपे पतिव्रतादिवर्णनं नाम
पञ्चमः परिच्छेदः समाप्तः । समाप्तस्यायं ग्रन्थः । शुभमस्तु ।

विषयः ।

प्रथमपरिच्छेदे,—प्रभातवर्णनं । प्राभातिकपवनवर्णनं । रात्रिदिनसन्धिवर्णनं ।
अरुणोदयवर्णनं । सूर्य्यविवन्वर्णनं । मध्याह्नवर्णनं । सन्ध्यावर्णनं । निशावर्णनं ।
अन्धकारवर्णनं । तारावर्णनं । पूर्णैन्दवर्णनं । नवैन्दुवर्णनं । ज्योत्स्नावर्णनं ।
सतारकेन्दुवर्णनं ।

२, ३, ४, ५, मे,—वनवर्णनं । वसन्तवर्णनं । ग्रीष्मवर्णनं । वर्षावर्णनं । मेघवर्णनं । शर-
द्वर्णनं । हेमन्तवर्णनं । शिशिरवर्णनं । ऋतुसन्धिवर्णनं । कीर्तिवर्णनं । प्रताप-
वर्णनं । खड्गवर्णनं । दानवर्णनं ।

६, ७, ८, ९, मे,—अन्योक्तिवर्णनं । प्रासाविकानि । ईर्ष्यावर्णनं । नीतिवर्णनं ।
पतिव्रतावर्णनं । कुलटावर्णनं । वयःसन्धिवर्णनं । नवोद्गावर्णनं । प्रियप्रस्थान-
वर्णनं । अभिसारिकावर्णनं । विरहवर्णनं । उत्कण्ठावर्णनं । दृष्टिवर्णनं । वि-
लोकनहावर्णनं । जृम्भावर्णनं । आलिङ्गनवर्णनं । मिधुवनवर्णनं । विपरीत-
निधुवनवर्णनं । रोमावलीवर्णनं । वेणीवर्णनं । सिन्दूरविन्दुवर्णनं । केशगुम्फि-
तमल्लीवर्णनं । लोचनवर्णनं । दन्तवर्णनं । जङ्गावर्णनं । नूपुरवर्णनं । ताटङ्क-
वर्णनं । काञ्चीवर्णनं । त्रिवलीवर्णनं । मुक्ताहारवर्णनं । वदनवर्णनं । अङ्गुली-
वर्णनं । शिवताण्डववर्णनञ्च । इति शम् ।

No. 1711. विद्वन्मनोहरा ।

Substance, country-made paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 40. Lines, 8 on a page. Extent, 1,240 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1841. Place of deposit, Lālgolā, Zilā Murshidābād. Paṇḍit Kālīcharaṇa Upādhyāya. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Vidvanmanoharā. A commentary on the poem called *Vidagdha-mukha-maṇḍana*. By Tārāchandra. The poem is by Dharmadāsa, and describes the feeling of separation from a lover.

Beginning. श्रीगोकुलेशपदपद्ममधुरतेन ताराभिधेन कविना शिवराजधान्यां ।

विद्वत्कुलोपकृतये त्रियते स्फुटार्था टीका विदग्धमुखमण्डलसञ्ज्ञकस्य ॥

विमत्सराणां विदुषां ++ टीका कृता मया ।

मुदं वितनुतां नित्यमेषा विद्वन्मनोहरा ॥

जैनकृतेऽस्मिन् कावे सम्यग् ज्ञातुं यदा मनो विज्ञाः ।

विद्वन्मनोहराख्यां ++ द्रष्टुं यत्नं कुरुत ॥

इह ग्रन्थकर्ता निर्व्विघ्नं परिसमाप्तार्थं काथिक-वाचिक-मानसिक-पापहारिल-
रूपं खेष्टदेवताप्रसङ्गात्मकं मङ्गलमाचरति,—सिद्धोपधानीति ।

End. यामिनीपले पूर्णचन्द्रेण दुक्ता राविः, पुनः निर्मलाम्बरा निर्मलं निरभं गगनं
यस्याः सा मनोहरा ॥

Colophon. इति श्रीताराचन्द्रकृतायां विद्वन्मनोहरायां टीकायां पूर्णस्तुर्थोऽयं परिच्छेदः ।
संवत् १८४१ ।

विषयः । धर्मदासकृतविदग्धमुखमण्डलस्य व्याख्यानं ।

No. 1712. रसिकरञ्जिनी ।

Substance, country-made paper, 11×5 inches. Folia, 41. Lines, 7 on a page. Extent, 1,312 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1841. Place of deposit, Lālgolā, Zilā Murshidābād. Paṇḍit Kālīcharaṇa Upādhyāya. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Rasika-rañjinī alias *Rasamañjarī-ṭīkā*. A commentary on Bhānu Datta's *Rasamañjarī* on *ars erotica*. By Gopāla Bhaṭṭa, son of Hari-vaṇsa Bhaṭṭa.

Beginning. सानन्दानन्दवक्त्रे स्फुर + दु + सा मञ्जवर्गे सरोषाः

कंसे ख + तरि खप्रियसखसरसीजन्मभासत्स्वरूपाः ।

रज्यन्तः स्त्रीसभेषु + दत्तुलमहिमश्रीभरारङ्गभूमौ

कल्याणं कल्पयन्तां हरिहलधरयोरेकलक्ष्याः कटाक्षाः ॥

श्रीमद्गोपालभट्टेन द्रविडक्ष्मास्तुपर्वणा ।

क्रियते रसमञ्जर्याः टीका रसिकरञ्जिनी ॥

प्रारिभूतग्रन्थपरिसमाप्तये खेष्टदेवते ++ वस्तुनिर्देशेन दर्शयन् भानुकरनामा

कविर्मञ्जलमाचरति । आढीयमिति ।

End.

किभूता, वाग्देव्याः सरस्वत्याः श्रुती कर्णौ तत्र यत् पारिजातकुसुमं कल्पतश्च
पुष्पं तस्य स्यादं करोतीति तत्तुल्येत्यर्थः ।

श्रीमद्द्राविड + दम्भुधिविधुः श्री + सिंहाद्भव-

++ हरिवंश उत्तमगुणग्रामैकभूस्तत्सुतः ।

तत्पुत्रस्य कविस्त्रियं वितनुतां गोपालनाम्नो मुदं

गोपीनाथपदारविन्दसकरन्दानन्दचेतोऽखिनः ॥

सत्वरपरिहृतमनसां सुधियां पुरतः परिसफुरलेषा ।

रसिकललाटतटस्था रम्या रसमञ्जरी टीका ॥

Colophon. इति श्रीहरिवंशभट्टचरणशरणगोपालभट्टकृता रसमञ्जरीटीका रसिकरञ्जिनी
समाप्ता ।

विषयः । भानुकतरसमञ्जर्या व्याख्यानं ।

No. 1713. मन्त्रमहोदधिनौका ।

Substance, country-made paper, 11 × 4½ inches. Folia, 91. Lines, 12 on a page. Extent, 246 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1848. Place of deposit, Lālgolā, Zilā Murshidābād. Paṇḍit Kālicharapa Upadhyāya. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Mantra-mahodadhi-naukā. A commentary on the *Mantra-mahodadhi*. By Mahidhara. The text is by the author himself, and it treats of Tāntrīa rites and mystic formulæ. See No. 1256.

Beginning. नत्वा लक्ष्मीपतिं देवं स्त्रीये मन्त्रमहोदधौ ।

नावं विरचये रम्यां तरणाय गुणैर्युतां ॥

तत्र तावन्मन्त्रमहोदधिनामकं तन्त्रं चिकीर्षुराचार्यः शिष्टाचारपालनार्थं
निर्व्विघ्नं ग्रन्थसमाप्तये च इष्टदेवनमनपूर्व्वकं ग्रन्थकरणं प्रतिजानीते । प्रणम्येति ।
लक्ष्म्या युतो वृद्धरिः लक्ष्मीवृद्धरिः मध्यपदलोपी सत्तासः । गुरुं वृत्तिहाश्रमं ।
ग्रन्थसमाप्तिस्थानं काशीस्थानं देवांस्य स्मरति । विद्येश्वर इति । ग्रन्थनिष्पत्ति-
कालमाह । विक्रमाकादिति । वाणवेदवृत्तिर्भित्ते पञ्चचत्वारिंशदुत्तरषोडश-
शततमे विक्रमवृत्तिपादने सति शिवस्य रामेश्वरस्य अथे मन्त्रमहोदधिः समाप्ति-
मगमत् ।

End.

Colophon. इति श्रीमन्महोदधिरविरचितायां मन्त्रमहोदधिनौकायां षट्कर्मादिनिरूपणं
नाम पञ्चविंशस्तरङ्गः । संवत् १८४८ ।

विषयः । निजकृतमन्त्रमहोदधेर्याख्यानं ।

No. 1714. मन्त्रमहोदधिपदार्थादर्शटीका ।

Substance, country-made paper, 11 × 4½ inches. Folia, 90. Lines, 16—17 on a page. Extent, 4,614 ślokas. Character, Nāgara. Date, S.M. 1848. Place of deposit, Lālgolā, Zilā Murshidābād. Paṇḍit Kālīcharaṇa Upādhyāya. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Padārthādarśha-ṭīkā. Another commentary on the *Mantra-mahodadhi*. By Kās'ínātha Bhaṭṭa, son of Jayarāma Bhaṭṭa, grandson of S'ivārāma Bhaṭṭa.

Beginning. करैर्दधानः परशुं कुरङ्गं वराख्यमुद्रामुपदेशमुद्रां ।

वटस्य मूले विबुधोपसेयः सदाशिवायास्तु सदाशिवो वः ॥

मन्त्रमहोदधौ तन्त्रे गुरुणामुपदेशतः ।

पदार्थादर्शटीकेयं काशीनाथेन तन्यते ॥

तथेश्वरः सर्वा अपि श्रुतीः भवपाशबद्धानां जन्तूनां खर्गाय मुक्तये च समुप-
दिशति स्म । अन्धेषां स्मृतिशास्त्रादीनां तन्मूलकत्वेन प्रामाण्यमिति सुप्रसिद्धतरं ।
अस्यास्वागमस्मृतैः कथं तन्मूलकत्वमिति चेदुच्यते । सर्वास्तु श्रुतिषु काण्डत्रयं ।
इत्यादि ।

End.

विक्रमाकादिति । वाणवेदवृत्तिर्भित्ते पञ्चचत्वारिंशदुत्तरषोडशशततमे वि-
क्रमवृत्तिपादने सति शिवस्य रामेश्वरस्य अथे मन्त्रमहोदधिः समाप्तिमगमत् ।

यदत्र किञ्चिन्मम सस्यमादतोऽन्यथोदितं स्यात् पतितं यदि क्वचित् ।

तत् सर्व्वमाय्यैः परिशोधनीयं नेत्या विधेया मयि सन्नतात्मनि ॥

राजराजेश्वरो गङ्गा माधवो मणिकर्षिका ।
 अन्नपूर्णा च विश्वेशो दत्ता मेऽनिर्गमं शिवं ॥
 श्रीशिवानन्दनाथख्यकाशीनाथेन धीमता ।
 कृता टीका गुरुप्रीत्यै भजन्तु सद्गुपासकाः ॥

Colophon. इति श्रीमद्भट्टोपनामकशिवरामभट्टात्मजजयरामभट्टाभिधशिवभक्तखनुमन्तशास्त्र-
 प्रवीणकाशीनाथविरचितायां मन्त्रमहोदधिपदार्थोद्दर्शटीकायां षट्कर्मादि-
 निरूपणं नाम पञ्चविंशतितमः प्रकाशः ।

अनेन भगवच्छ्रीमद्विष्णुमूर्तिशङ्करः ।

गुर्वीक्ष्मा प्रीयतां नित्यं तत्त्वज्ञानं प्रदास्यतां ॥ संवत् १८४८ ॥

विषयः । महीधरकृतमन्त्रमहोदधेर्ब्याख्यानं ।

No. 1715. श्रुतबोधटीका, सुबोधिनी ।

Substance, country-made paper, 11 × 5 inches. Folia, 13. Lines, 6 on a page. Extent, 279 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Lālgolā, Zilā Murshidābād, Paṇḍit Kālīcharaṇa Upādhyāya. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Subodhīnī alias *S'rutabodha-ṭikā*. A commentary on Kālidāsa's *S'rutabodha*, an epitome of popular Sāṅskṛit metres. By Manohara S'armā.

Beginning. वन्दे विश्वेश्वरं देवं वाचस्पतिमुखान् गुरुन् ।

मातरं पितरं नला निर्विघ्नेप्सुतसिद्धये ॥

नला भवानीचरणारविन्दं मनोहरेण क्रियते विचार्य ।

माणिक्यमल्लचितिपालतुष्टये सुबोधिनी या श्रुतबोधटीका ॥

इह कविर्मङ्गलाचरणरूपं वस्तुनिर्देशं कटाक्षयन् श्रोत्रप्रभृतिप्रतिपत्तिद्वारा

स्वप्रयोजनं चिकीर्षितं प्रतिजानीते । इन्दुसामिति ।

End. मुनयश्च मुनयश्च मुनयश्च तैः सप्त सप्त सप्त इत्यर्थः ।

Colophon. इति समस्तवृत्तिशिरोमणिनिमि + + मनोहरशर्माकृता श्रुतबोधटीका समाप्ता ।

विषयः । कालिदासकृतश्रुतबोधाभिधानच्छन्दोग्रन्थस्य व्याख्यानं ।

No. 1716. सौभाग्यवर्द्धिनी ।

Substance, country-made paper, 11 × 5 inches. Folia, 55. Lines, 8 on a page. Extent, 1,989 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1844. Place of deposit, Lālgolā, Zilā Murshidābād, Paṇḍita Kālicharaṇa Upādhyāya. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Saubhāgya-varddhinī. A commentary on S'aṅkara Achārya's *Anandalaharī*, a hymn to S'iva. By Kaivalyās'rama Yati.

Beginning. ++ मानतिमिरावलिसेव्यमानं निस्यन्दमानतिमिरोद्धगसान्धरागं ।

विघ्नान्धकारतरणिं तरुणार्कशेषं वन्दे + नागनरयोरवियोगयोगं ॥

परमकारुणिकः शङ्करावतारः शङ्कराचार्यः शिवशक्त्योरभेदं ज्ञापयितुं सकल-
प्रपञ्चसाक्षिणा ब्रह्माविनाभूतचिच्छक्तेः स्तुतिद्वारा माटकादिमन्त्रानुद्धरति ।

शिव इति ॥

End.

वैखरीसमुज्ज्वलिततन्मयमाटका भासत इत्यर्थः ।

एषा सौन्दर्यलहरीयाष्टीका सौभाग्यवर्द्धिनी नाम्ना ।

कैवल्यश्रमरचिता विलसतु परदेवताप्रमोदकरी ॥

Colophon. इति कैवल्यश्रमरचितविरचिता आनन्दलहरीयाष्टीका सौभाग्यवर्द्धिनी समाप्ता ।

विषयः । शङ्कराचार्यकृतानन्दलहरीयाष्टीका व्याख्यानं ।

No. 1717. व्याख्यासुधा ।

Substance, country-made yellow paper, 10½ × 4½ inches. Folia, 8. Lines, 11 on a page. Extent, 247 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Lālgolā, Zilā Murshidābād, Paṇḍit Kālicharaṇa Upādhyāya. Appearance, new. Prose. Correct.

Vyākhyā-sudhā. A commentary on the drama entitled *Rādhāvinoda*, of Rāmachandra Kavi. By Trilokanātha Chūdāmaṇi. Text noticed under No. 74. (Vol. I, p. 44.)

Beginning. गिरीशदृष्टबालिका नरशिरोलसन्मालिका ।

पुनातु सुखशालिका सकलभक्त++लिका ॥

+तेन्द्रिपुञ्जालिका निखिलसत्त्वसम्पालिका ।

लसत्तिलकमालिना भुवनसम्पदा पालिका ॥

श्रीमन्निलोकनाथेन वैद्यनाथाङ्गजन्मना ।

राधाविनोदकाव्यस्य व्याख्यासुधा वितन्यते ॥

मालीति । माली श्रीकृष्णः नः अस्मान् अवतु रक्षतु । माला अत्र काचित् ।
इत्यादि ।

End. पुनः किंमूतं राधिकाहृदयं । श्लोकं ददाति—श्लोकदं । आरादतिशयेन ।

Colophon. इति श्रीकविकृष्णशिरोऽलङ्कारचूडामणिना त्रिलोकनाथेन विरचिता व्याख्या-
सुधाटीका समाप्ता ।

विषयः । रामचन्द्रकविकृतराधाविनोदाभिधानकाव्यस्य व्याख्यानं ।

No. 1718. राधाविनोदव्याख्या ।

Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 12. Lines, 10 on a page. Extent, 270 s'lokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1828.
• Place of deposit, Lālgolā, Zilā Murshidābād, Kālicharāṇa Upādhyāya. Appearance, old. Prose. Correct.

Rādhā-vinoda-vyākhyā. Another commentary on the work referred to in the last preceding notice. By Nārāyaṇa, son of Raṅganātha.

Beginning. पितृवचनमवश्यमेव पाठ्यं जगति जनानिति शसितुं वनानं ।

गतमतिकषणरसार्द्रचित्तं रघुपतिमेकमुपास्महे सदारं ॥

रङ्गनाथाङ्गजभुवा नारायणमनीषिणा ।

राधाविनोदकाव्यस्य व्याख्या विख्यापयिष्यते ॥

राधाविनोदाख्यं काव्यं चिकीर्षुः निबध्नन् प्रारिभूतं, समाप्तिकामो रामचन्द्रकविः

परमेश्वरनमस्काररूपं मङ्गलमाचरति । मालीति ।

End. तस्य यः श्लोकः तदप्रतिनिवन्धनं दुःखं तद् यति खण्डयतीति तत्तादृशं ॥

शुकदेवसमाख्यस्य पण्डितश्रीशिरोमणेः ।

तनयस्य निदेशेन भट्टे नारायणे बुधः ॥

राधाविनोदकाव्यस्य व्याख्यानं स्वयमवधानम् ।

परोपकाररसिकाः शोधयन्तु तदादरात् ॥ संवत् १८२८ । आश्विने मासि ॥

विषयः । रामचन्द्रकृतराधाविनोदाभिधानकाव्यस्य व्याख्यानं ।

No. 1719. भाषारत्नं ।

Substance, palm-leaf, 9 × 1½ inches. Folia, 13. Lines, 5 on a page. Extent, 336 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Lālgolā, Zilā Murshidābād, Paṇḍit Kālībrahma Bhaṭṭāchārya. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Bhāsharatna. Explanations of the categories of the Sāṅkhya, the Vaiśeṣika, and the Nyāya systems of Philosophy. By Keśava Śarmā.

Beginning. श्रीकृष्णं सच्चिदानन्दं प्रणम्येवं जगद्गुरुं ।

श्रीमत्केशवशर्माहं भाषारत्नं वदाम्यदः ॥

वैशेषिके कणादसूत्रं । द्रव्यगुणकर्मसामान्यविशेषसमवायानां साधर्म्यवैधर्म्याभ्यां,
तत्त्वज्ञानं निःश्रेयसहेतुः ।

एषां पदार्थानां साधर्म्यवैधर्म्याभ्यां सामान्यविशेषधर्माभ्यां तत्त्वज्ञानं निःश्रेयस-
हेतुः सुक्तेः कारणमित्यर्थः ।

End. तद्भाववति तत्प्रकारकनिश्चयत्वं धमलं । यथा शुद्धौ इदं रजतमिति । तर्कः
प्रसङ्गः स च सिद्धयतिरुक्तयोः । व्याप्याङ्गीकारे व्यापकासङ्गनरूपः ।

Colophon. इति भाषारत्नं समाप्तं ।

विषयः । वैशेषिक-साङ्ख्य-गौतमसूत्रोक्तानां पदार्थानां क्रमेण लक्षणादिकथनं । तेषामवा-
नारभेदनिरूपणञ्च ।

No. 1720. विज्ञाननवकं ।

Substance, country-made yellow paper, 8 × 2 inches. Folium, 1. Lines 10. Extent, 28 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Lālgolā, Zilā Murshidābād, Paṇḍit Kālībrahma Bhaṭṭāchārya. Appearance, new. Verse. Correct.

Vijñāna-navaka. The nine essentials of true knowledge—a short poem on the fundamental doctrines of the Vedānta system. By Śaṅkara Achārya.

Beginning. तपोयज्ञदानादिभिः शुद्धबुद्धिर्विरक्तो ऋपादेः पदे तुच्छबुद्ध्या ।

परित्यज्य सर्व्वं यदाप्नोति तत्त्वं निदिध्यास्य विद्वान् परं ब्रह्म नित्यं ॥

तदेवाहमस्मि ॥ १ ॥

End. स्वरूपानुसन्धानरूपसूतिं यः पठेदादराद् भक्तिभावा मनुष्यः ।

प्रणेतृत्वं नित्यं ++ युक्तचित्तो भवेद्विष्णुरवैव वेदप्रमाणात् ॥

Colophon. इति श्रीशङ्कराचार्यकृतं विज्ञाननवकं समाप्तम् ।

विषयः । विवेकोपायकीर्तनं ।

No. 1721. साधनदीपिका ।

Substance, country-made paper, 11 × 5 inches. Folia, 127. Lines, 9 on a page. Extent, 2,850 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Nasipura, Zilā Murshidābād, Bābu Jagannāthaprasāda Gupta. Appearance, very old. Prose and verse. Correct.

Sādhana-dīpikā. A treatise on the essentials of faith in Kṛishṇa, and the duties appertaining to Vaiṣṇavas. By Nārāyaṇa Bhaṭṭa.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । श्रीकृष्णं परमानन्दं सच्चिदानन्दरूपिणं ।

वन्दे गुरुं कृपासिन्धुं वैष्णवाचारसिद्धये ॥

सदाचाराविरोधेन मन्त्रशास्त्रानुसारतः ।

साधनस्य हि भावस्य दीपिकेयं प्रतन्यते ॥

शङ्करं शङ्करं नवा सर्वशस्त्रार्थवेदिनं ।

सेविनं सर्वधर्माणां कान्यकुब्जकुलोद्भवं ॥

वक्ष्ये प्रकाश एतस्मिन् गुरुशिष्यादिलक्षणं ।

दीक्षां विना भगवतो भक्तिर्न स्यात् कदाचन ॥

भक्तितु पुरुषार्थत्वं शास्त्रविद्धिर्निरूपितं ।

सा च लभ्या गुरोरेव नान्यथा दृश्यते क्वचित् ॥

कृपा यस्य भवेत् पुंसः कृष्णस्यामिततेजसः ।

तस्यैवाचार्यसङ्गः स्यात् साध्यसाधनभेदकृत् ॥

तत्र भगवद्भक्तौ गुरुरपसत्तिः कारणमन्वय्यतिरेकाभ्यां । तत्रान्वयः श्रुत्या । इत्यादि ।

End. चक्रशङ्खगदापद्मैः प्रद्युम्नः परिकीर्तितः ।

चक्रकौमोदकीशङ्खपद्मैः स्यादनिखड्गकः ॥

चक्राब्जशङ्खगदया लक्ष्यते पुरुषोत्तमः ।

पद्मकौमोदकीशङ्खचक्रैर्विद्यादधोच्चजं ॥

Colophon. इति नारायणभट्टविरचितायां साधनदीपिकायां समुच्चयो नाम सप्तमः प्रकाशः ॥

विषयः । प्रथमप्रकाशे,—भगवद्भक्तैः परमपुरुषार्थत्वव्यवस्थापनं । गुरुपसदनमेव तत्प्राप्तुपाय इति निरूपणं । दीक्षाया आवश्यकताकथनं । गुरुलक्षणं । अवलिप्तादिगुरुपरित्याग-विधिकीर्तनं । शिष्यलक्षणादिकथनं । वैष्णवैरन्यदेवार्चनादिनिषेधकथनं । तत्-करणे प्रत्यवायकथनञ्च । विष्णुमाहात्म्यकीर्तनं । सन्तोषारप्रकारकथनं । ऋषधना-दिचक्रसंस्थानादिकथनं । दीक्षायां मासनक्षत्रतिथ्यादिशुद्धिनिरूपणं । वैष्णवाणां विहिताविहितक्रियाकथनं । दीक्षालक्षणकथनं । दीक्षाप्रकारकीर्तनं । तत्र कुण्ड-मण्डपादिविधिकथनं । दीक्षाप्रयोगकीर्तनं । वर्णमयीदीक्षाविधानं । कलावती-दीक्षाविधानं । वेधमयीदीक्षाकथनं । गुरुसेवनविधिकथनं । सन्तदानमाहात्म्य-कथनञ्च ।

२ ये, प्रकाशे,—गृहीतदीक्षस्य सदाचारनियमादिविधानं । प्रार्थनाविधिः । प्रातः-छत्यदन्तधावनस्नानतर्पणभोजनादिविधिकथनं । देवधात्राविवाहादौ महोत्सवे स्पर्श-दोषाभावनिरूपणं । ऊर्ध्वपुण्ड्रलक्षणं । तद्धारणादिप्रकारकथनं । तद्धारणे निन्दा-कथनञ्च । तिलकव्यवस्थाकथनं । शङ्खचक्रादिधारणनित्यताकथनं । तप्तचक्रा-दिधारणवश्यकताकथनञ्च । पाषण्डशास्त्रस्य उत्पत्तिकथनं । तत्तन्निरूपणञ्च । तथा सात्त्विक-राजस-तामस-पुराणसंहितादिविभागकथनं । तुलसीमाध्यधारणस्य नित्य-लनिरूपणं । अधारणे निन्दाकथनं । गुरुत्यागदोषकथनं । अवैष्णवोपदिष्टमन्त्रस्य निष्फलकथनं । श्रीकृष्णार्चनप्रकारकीर्तनं । तत्र प्रबोधनविधिकथनं । अर्घ्य-द्रव्याणि । शालग्रामशिलार्चने आवाहनादिनिषेधकीर्तनं ।

३ ये, प्रकाशे,—शालग्रामस्वरूपनिरूपणं । शालग्रामक्रयविक्रयदिनिषेधः । तत्पूजाया-सधिकारिनिरूपणं । स्त्रीसङ्गोद्वेगोरपि तत्र अधिकारकथनञ्च । ब्राह्मण-वैष्णवादि-लक्षणकथनं । शुद्धिकथनं । श्रीमूर्तिसेवाप्रकारकीर्तनं । पञ्चामृतस्नानविधिः । पञ्चामृतपरिमाणनिरूपणं । चन्द्रार्चनविधानं । गन्धादिनिरूपणं । नैवेद्यनिरूपणं । तत्र पात्रादिनिरूपणं । भक्ष्याभक्ष्यनिरूपणं । द्वात्रिंशदपराधनिरूपणं । तुलसीग्रहण-विधिः । तुलसीपूजाया नित्यत्वकथनं । विहिताविहितपुण्यनिरूपणं । दसनकदान-विधिः । श्रीमद्भागवतमाहात्म्यकीर्तनं । भागवतासङ्गृहे निन्दाकथनं । भगवत्कथा-माहात्म्यकथनं । भगवत्प्रसादमाहात्म्यं । अनिवेदितभक्षण निन्दाकथनं । अवैष्णवा-न्नस्य निन्दितत्वकथनं । भगवन्निवेदितेन देवतान्तरपूजाविधानकथनं । महाप्रसादेन आदिकर्तव्यताविधिः । आदे अनिवेदितदाने दोषकथनं । चतुःषष्ट्युपचारेण भगवत्-पूजनविधिः । पञ्चकालनियमादिकथनं । वाङ्माभ्यन्तरभेदाद् द्विविधवैष्णवलक्षण-कथनं । प्रपत्तिविधिकीर्तनं । शरणागतिलक्षणं । वैष्णवमाहात्म्यकीर्तनं ।

४ ये प्रकाशे,—पद्मपूजाविधानकथनं । एकादशीव्रतनित्यतादिकथनं । उपवास-

विषयः । विधिः । तदशक्तौ अनुकल्पादिविधानं । आदिदिनेऽपि तत्कर्तव्यत्वनिरूपणं । शुद्धापूर्णादिषु व्यवस्थाकथनं । द्वादशीकृत्यविधानकथनं । उन्मीलनी-वज्रव्यादिसहा-
 द्वादशीनिरूपणं । महाद्वादशीनिरूपणं । हरिवासरे जागरणनित्यताकथनं । मार्गशी-
 र्णादिद्वादशमासकृत्यनिरूपणं । वसन्तपञ्चमीकृत्यनिरूपणं । शिवरात्रिर्गतविधिकथनं ।
 दोहोत्सवविधिकीर्तनं । ऋषिचतुर्दशीविधिकथनं । आषाढ-शुक्लद्वादश्यां तप्त-
 मुद्राधारणविधिकथनं । शयनमहोत्सवविधिः । पवित्रारोपणविधिः । जन्माष्टमीव्रत-
 विधानकथनं । अवनद्वादशीविधिकथनञ्च ।
 ५, ६, ७ मे प्रकाशे,—कार्तिके व्रतादिविधिकीर्तनं । कार्तिकस्नानविधिकथनं ।
 भगवत्प्रबोधोत्सवविधानकीर्तनं । राधाकुण्डस्नानविधिः । दामोदराष्टकसोत्रपाठ-
 माहात्म्यकथनं । कार्तिकदिनविशेषे कृत्यविशेषनिरूपणं । गोवर्द्धनपूजाविधिकथनं ।
 द्यूतक्रीडाविधिः । आढ्यद्वितीयाकृत्यविधानं । श्रीकृष्णमूर्त्तिनिष्ठाणविधिकीर्तनं ।
 तत्र शिलाग्रहणदिविधिः । तत्र प्रमाणविभागादिनिरूपणं । प्रतिष्ठाविधिकीर्तनं ।
 प्रतिष्ठाप्रयोगकथनं । मुद्रागणनिरूपणं । पुरश्चरणविधिकथनं । तत्र भोज्याभोज्य-
 निरूपणं । आसनादिनिरूपणं । मालासंस्कारविधिः । जपप्रकारकथनं । सिद्धमन्त्र-
 लक्षणं । विष्णुपूजनमहात्म्यं भोजनाद्यनुष्ठाने दोषकथनं । महानिशानिरूपणादिकं ।
 अतिथिसत्कारविधिः । अशौचविधिकथनं । गुरुपूजनविधिः । भगवद्भक्तसा-
 हात्म्यकथनं । भावोत्पादकादिविधिकीर्तनं । भगवत्पादोदकादिमाहात्म्यकथनं ।
 अन्यप्रकारेण द्वात्रिंशदपराधनिरूपणं । नासमाहात्म्यकथनं । नारायणादिमूर्त्तीणां
 लक्षणकीर्तनञ्च । इति शम् ।

No. 1722. सारसङ्ग्रहः ।

Substance, country-made paper, 11 × 5 inches. Folia, 181. Lines, 7 on a page. Extent, 2,538 s'lokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Nasipura, Zilā Murshidābād, Bābu Jagannāthaprasāda Gupta. Appearance. old. Prose and verse. Generally correct.

Sāra-saṅgraha. On the mysteries of the Bhaktī system and on transcendental theories regarding faith, dwelling particularly on love as an element of devotion. By Jīva Gosvāmī. The author devotes a portion of his work to the justification of the amours of Rādhā and Kṛishṇa. He was one of the principal followers of Chaitanya, and the author of several works on the Bhaktī system.

Beginning. श्रीचैतन्यमुखोद्गीर्णा हरेकृष्णेति वर्णकाः ।

मज्जयन्तो जगत्प्रेम्नि विजयन्तां तदाकथाः ॥

आददानक्षुणं दन्तैरिदं याचे पुनः पुनः ।

श्रीमद्रूपदाम्भोजधूलिः स्थां जन्मजन्मनि ॥

श्रीकृष्णचरणं नैमि शरणं मम सन्ततं ।

हरणं सर्वदुःखानां स्मरणं यस्य तत्पि ॥

श्रीमुकुन्दपदद्वन्द्वं कन्दमानन्दसन्ततेः ।

तनेतु मयि कारुण्यं स्वमात्रैकगतौ सकृत् ॥

स्वमनोद्विद्धिमैकार्थलाभायास्त्रायते मया ।

श्रीरूपकृतग्रन्थानां कोऽपि कोऽपि नवः स्फुटः ॥

जयतां मधुराभूमौ श्रीलक्ष्मणसनातनौ ।

यौ विलेखयतस्तत्त्वज्ञापिकां पुस्तिकाभिमां ॥

श्रीलक्ष्मणकवीन्द्रस्य पादपद्ममहर्निशं ।

स्फुरतां मानसे सम्यक् मम मन्दस्य दुर्मतेः ॥ इत्यादि ।

End.

श्रीमद्राधाचरणचरितानन्दपीयूषधारां

वारं वारं रसिकसदसि प्रेममत्तः प्रवर्षन् ।

खेशकुण्डे पुनरपि कदा श्रीमुकुन्दाख्य आरा-

त्रेचानन्दं प्रभुरनुपमं ह्यमदीयं विधाता ॥

Colophon. इति श्रीजीवगोखामिष्ठतसारसङ्ग्रहः समाप्तः ।

विषयः । महाभावस्वरूपप्रकाशनं । भावलक्षणं । रागानुरागपूर्वरागस्वरूपकथनं । तत्र वैलक्षण्यकथनं । विरोधखण्डनं । समर्थाया रतेः श्रेष्ठत्वकथनं । गोपलीणां श्रीकृष्णपरमशक्तित्वकथनं । महाभावं विना श्रीकृष्णमाधुर्यातिशय्यानुभवो न जायते इति निरूपणं । निसर्गस्वरूपप्रकाशनं । तत्र निसर्गलक्षणादिकथनं । समञ्जसारतिस्वरूपनिरूपणं । समर्थास्वरूपनिरूपणं । कामानुगास्वरूपकथनं । ब्रजगोलोकयोः वैलक्षण्यकथनं । तत्र स्रष्टागूढादिलीलानिरूपणं । परकीयानिरूपणं । तत्र नित्यसिद्धान्तकभेदेन द्विविधभावलक्षणं । अत्र वैमत्यखण्डनञ्च । परकीयाणां, तथा कात्यायनीव्रतपरकन्यकानां रतिवैलक्षण्यनिरूपणं । श्रीकृष्णलीलामत्स्यादिलीलयाः वैलक्षण्यकथनं । श्रीकृष्णनारायणयोस्तुरीयतया एकत्वेऽपि श्रीकृष्णो द्वादशरसानामालम्बन इति निरूपणं । साधकरूपतटस्थरूपयोर्वैलक्षण्यकथनं । धामावकर-रत्यवकर-लीलावकर-साधनावकराणां लक्षणं वैलक्षण्यकथनञ्च । गोकुलाप्रकटप्रकाशत्वं प्रकटलीलाविशेषनिरूपणं । नन्दनन्दनस्य मधुरादिगमनवादनिरूपणं । अग्र-

कठलीलागतस्वकीयालवादरूपविमतदुःशैलारोहणसोपानपञ्चकनिरसनं । तत्र या-
गमायाकार्यस्य नञ्चरत्नचैयलवादनिरसनं । वल्लहरणलीलायां राधिकादीनामनू-
ढालवादनिरसनं । नन्दनन्दनस्य यथा वसुदेवनन्दनः प्रकाशः तथा राधिकादीनां
सत्यभासाद्यः प्रकाशरूपा इति निरूपणं । प्रकटलीलागतस्वकीयालवादनिरसनञ्च ।
रागमार्गस्य श्रुततामंस्थापनं । साधनचतुष्टयनिरूपणं । साधकरूपसिद्धरूपयोः
सेवनयोर्वैलक्षण्यकथनं । त्रिविधभावावकरनिरूपणं । चतुर्विधलीलावकरनिरू-
पणं । चतुर्विधसाधनावकरनिरूपणं । द्विविधालम्बनावकरनिरूपणं । द्विविधाश्र-
यावकरनिरूपणं । द्विविधकालावकरनिरूपणं । एकविधयोगमायावकरनिरूपणञ्च ।
लीलायां विराड्वादखण्डनं । समर्थैतत्त्वार्थप्रदर्शनं । तत्र श्रीकृष्णस्य सर्वैतत्त्वार्थनिरू-
पणञ्च । लीलाया नित्यलव्यवस्थापनञ्च ।

CLASSIFICATION.

- I.—VEDA S'ĀSTRA.
- a.* Sañhitá (hymns).
 - b.* Bráhmaṇa (ceremonials).
 - c.* Aranyaka (do. appropriate for forest life).
 - d.* Upanishad (theology).
 - e.* Vaidika (Sútras, rituals, phonetics, &c.).
- II.—AITIHÁSIKA S'ĀSTRA.
- a.* Itihása (history).
 - b.* Purána (ancient legends).
- III.—KÁVYA S'ĀSTRA.
- a.* Kávyā (poems).
 - b.* Nāṭaka (drama).
 - c.* Champú (poetico-prose compositions).
 - d.* Kosha (miscellaneous poetical collections).
 - e.* Upākshyāna (tales and romances).
- IV.—ABHIDHÁNA S'ĀSTRA (lexicography).
- V.—VYÁKARAṆA S'ĀSTRA (grammar).
- VI.—CHHANDAH S'ĀSTRA (versification).
- VII.—ALAN̄KARA S'ĀSTRA (rhetoric).
- VIII.—JYOTISHA S'ĀSTRA (astronomy and astrology).
- IX.—SMṚITI S'ĀSTRA (law, civil and canonical).
- X.—SANGÍTA S'ĀSTRA (music).
- XI.—SILPA S'ĀSTRA (arts).
- XII.—KAMA S'ĀSTRA (erotics).
- XIII.—DARSÁNA S'ĀSTRA (philosophy).
- a.* Sāñkhya (hylotheistic).
 - b.* Nyāya (dialectic).
 - c.* Vaiśeshika (physical).
 - d.* Mimāṃsā (ritualistic).
 - e.* Vedānta (monotheistic).
 - f.* Yoga (theocratic).
 - g.* Aparadārsanika (minor systems of philosophy).

- XIV.—BHAKTI S'ASTRA (faith).
 XV.—TANTRA S'ASTRA (mysticism).
 XVI.—VAIDYAKA S'ASTRA (medicine).
 XVII.—JAINA S'ASTRA (Jaina religion).
 XVIII.—BAUDDHA S'ASTRA (Buddhist religion).
 XIX.—ANIRDISHṬA (miscellaneous).

CLASSIFIED INDEX.

	No.	Page
I.—VEDA S'ASTRA.		
1.—a. <i>Saṁhitā</i> .		
Mahānāmī-pariśiṣṭa, ...	1590,	161
Nivid and Prayūga, ...	1575,	150
Pavamāna, ...	1440,	50
Pavamāna and Vāmana S'ūktas, ...	1382,	15
1.—b. <i>Brāhmaṇa</i> .		
Chhāndogya Brāhmaṇa, ...	1379,	13
1.—c. <i>Aranyaka</i> .		
1.—d. <i>Upanishad</i> .		
Aitareyopanishad-bhāṣya-ṭīkā, ...	1487,	83
As'ramopanishad, ...	1596,	164
Atharvanopanishad-bhāṣya, ...	1372,	9
Gaudapāda-bhāṣya-ṭīkā, ...	1482,	79
Kāthakopanishad Bhāṣya, ...	1373,	9
Māṇḍukyopanishad Bhāṣya, ...	1374,	10
Nigudārtha-dīpikā, ...	1472,	71
Pañḍala Upanishad, ...	1409,	31
Taittirīyopanishad Bhāṣya, ...	1370,	8
1.—e. <i>Vaidika</i> .		
Adhāna-nirūpaṇa, ...	1394,	21
Adhānānvārambhaṇīya-hotra, ...	1369,	7

			No.	Page
Adhána-prakarāṇa,	...	...	1564,	141
Adhána-prāyas'chitta,	...	...	1552,	132
Adhána-prayoga,	...	...	1365,	5
Adhāneshtī,	...	...	1407,	30
Agnihotra-prayoga,	...	...	1390,	19
Agnyādhāna-paddhati,	...	...	1416,	36
Aikāhika-chāturmāsya-prayoga,	...	...	1556,	134
Aishṭika-prāyas'chitta,	...	...	1553,	133
Anukramanikā-vivarāṇa,	...	...	1512,	105
Āpastamba Sūtra,	...	...	... 1685, 1686	261, 262
Āpatnikādhāna-nirṇaya,	...	...	1424,	41
Ashtāvikṛiti-vivṛiti,	...	...	1492,	87
As'valāyana-sūtra-prayoga-dīpikā,	...	...	1387,	17
Baudhāyana-chāturmāsya Sūtra,	...	...	1574,	150
Baudhāyana Daidhakāṇḍa,	...	...	1571,	146
Bhāradvāja-paribhāshā-sūtra,	...	...	1368,	7
Bhāradvāja Sūtra,	...	...	1395,	21
Bodhāyana Sūtra,	...	...	1425,	41
Brahmatva-prayoga, As'valāyana,	...	...	1363,	4
Chhalākshara,	...	...	1559,	136
Dars'a-pāurnamseshtī-prayoga,	...	...	1386,	17
Dars'a-pūrṇamāsa-prakarāṇa,	...	...	1554,	133
Dars'a-pūrṇamāsa-prāyas'chitta-prakarāṇa,	...	...	1555,	134
Dhātu-lakshana,	...	...	1591,	161
Dvādas'āha-hotra-prayoga,	...	...	1383,	15
Ekāha-pras'na,	...	...	1461,	64
Grihya-vivarāṇa,	...	...	1679,	255
Hiranyakes'ī Sūtra,	...	...	... 1375, 1473, 10,	72
Jaṭāpātala-dīpikā,	...	...	1525,	115
Jyotsnā,	...	...	1505,	100
Kalpa-vivarāṇa,	...	...	1400,	25
Kapardi-bhāshya,	...	...	1469,	70
Laghuvṛitti,	...	...	1380,	13
Maitrāvaruṇa-prayoga,	...	...	1388,	18
Mitravindeshtī,	...	...	1572,	146
Nāda-kārikā-vṛitti,	...	...	1434,	47
Nakshatreshṭādi,	...	...	1570,	145

	No.	Page
Neshṭri-prayoga, ...	1411,	33
Pavamána-vidhi, ...	1384,	16
Prátis'ákhyā-bhāshya, ...	1450,	55
Prāyas'chitta, As'valāyaniya, ...	1576,	151
Prayoga-ratna, ...	1465,	66
Rahasya-chhalākshara, ...	1420,	38
Rig-vidhāna, ...	1519,	111
Rik-saṅkhyā-paris'ishta, ...	1588,	160
Sāmānya Sūtra, ...	1521,	112
Soma-prayoga, ...	1393, 1463, 20,	65
Somotpatti, ...	1589,	160
Subrahmanya-prayoga, ...	1366,	6
S'ulva-pradīpa-vivarana, ...	1459,	63
Suparna-chiti-paddhati, ...	1460,	64
S'vara-mañjarī, ...	1429,	44
Uchhalākshara, ...	1415,	35
Vṛihad-rig-vidhāna, ...	1518,	110
Vyúha-navarātra, ...	1592,	161
Yajñatantra-sudhānidhī, ...	1391,	19
Yajurvedi-kusaṇḍikā, ...	1528,	117

II.—AITHIHA'SIKA S'AS'TRA.

2.—a. Itihāsa.

Adhyātma-Rāmāyana, ...	1501,	94
Bhāvārtha-rāmāyana, ...	1402,	26
Sanatsujātīya-vivarana, ...	1494,	90
Saubhari Saṅhitā, ...	1476,	75
S'rīharsha Charita, ...	1454,	57
Vṛihannārada Pañcharātra, ...	1704,	274

2.—b. Purāna.

Anvayavodhīnī, ...	1562,	140
Bhāgavata-kaumudī, ...	1641,	212
Chandīka-bhāshya, ...	1698,	270
Ekāmra-chandrikā, ...	1560,	136
Ekāmra-Purāna, ...	1561,	138

			No.	Page
Gaṇeśa Gītā,	...	...	1403,	27
Gaṇeśa-sahasra-nāma-vyākhyā,	...	...	1410,	32
Kārtavyiryārjuna-dīpadāna-prayoga,	...	...	1620,	196
Krama Sandarbha,	...	1656, 1659, 1660, 1667, 231,	235	
...	...	1668, 1669, 243, 244,	245	
Nārada Purāṇa,	...	...	1680,	255
Sīva Gītā,	...	...	1488,	84
Tāratamya-stavavyākhyā,	...	...	1385,	16
Vāyu Purāṇa,	...	...	1678,	252

III.—KĀVYA S'ĀSTRA.

3.—a. Kāvya.

Aniyasī-tīkā,	...	...	1632,	206
Bhaṭṭibodhinī,	...	...	1637,	209
Dīpikā <i>alias</i> Naishadha-dīpikā,	...	...	1506,	101
Gaṅgādevī-stotra,	...	...	1623,	199
Gaṅgāśataka,	...	...	1628,	203
Gaurāṅga-smaranaikādas'aka,	...	...	1624,	200
Gīta-govinda-tīka,	...	...	1397,	22
Jagachchandra-chandrikā,	...	...	1421,	39
Harsha-ṛidaya,	...	...	1639,	211
Kathā-kalpa-taru,	...	...	1405,	29
Lalitā-stava-ratna,	...	...	1509,	103
Mana-charitra,	...	...	1438,	49
Rādhā-rasa-mañjarī,	...	...	1627,	202
Rādhā-vinoda-vyākhyā,	...	...	1718,	299
Rāmalilāmṛita,	...	...	1533,	120
Rāmalilāmṛita-krama-dīpikā,	...	...	1534,	120
Rasika-rañjinī,	...	...	1712,	294
Sis'upāla-badha-tīkā,	...	...	1595,	163
Saubhāgya-varddhinī,	...	...	1716,	298
S'rī-rāmachandrāryāśhṭottara-s'ataka,	...	...	1378,	12
Stavāvali,	...	...	1626,	201
Subodhinī,	...	...	1636,	209
Sūryas'ataka-tīkā,	...	...	1643,	214

			No.	Page
Vaishamyoddharaní,	..	..	1644,	215
Vidvanmanohará,	..	..	1711,	294
Vyákhyá-sudhá,	..	..	1717,	298

3.—b. *Nátaka.*

Govinda-vallabha Nátaka,	..	..	1672,	247
Jagannátha-vallabha Nátaka,	..	..	1565,	142
Mudrárákshasa-purvapíthiká,	..	..	1654,	227
Vidagdha-mádhava,	..	..	1609,	172

3.—c. *Champú.*

Damayantí-champú,	..	..	1412,	33
Prahláda Champú,	..	..	1427,	42

3.—d. *Kosha.*

Nítis'ataka,	..	..	1423,	40
Rasapradípa,	..	..	1710,	292
Sadupahára-ratnákara,	..	..	1661,	236
Vidvad-bhushana,	..	..	1430,	44

3.—e. *Upákskyána.*

IV.—ABHIDHÁNA S'ÁSTRA.

Anekártha-mañjarí,	..	..	1404,	28
Anekártha-saṅgraha,	..	..	1587,	159
Kámadhenu,	..	..	1631,	205
Námamálá <i>alias</i> S'ighrabodhiní,	..	..	1578,	152
Padachandriká Amarakosha-vyákhyá,	..	..	1702,	273
S'abdárṇavábhidhána,	..	..	1490,	85
Vaishṇavábhidhána,	..	..	1625,	200
Vibudhopades'a,	..	..	1462,	65
Vis'vaprakás'a,	..	..	1581,	154

V.—VYÁKARAṆA.

Dhātupáráyana,	..	..	..	1640,	212
Mugdhabodha-tíká,	..	..	..	1604, 1605, 169,	170
Prákṛitapáda-tíká,	..	...	..	1594,	162
S'abda-kaustubha,	..	..	..	1464,	65
Sárasvatí-prakṛiyá,	..	...	...	1401,	26
Setu-saṅgraha,	..	..	..	1540,	123
Sphoṭa-tattva,	..	..	...	1431,	45
Subodhiní,	..	...	...	1417,	36
Vákya-váda,	...	...	...	1692,	265

VI.—CHHANDAH.

Piṅgala-tíká,	...	...	...	1608,	172
Subodhiní,	...	...	...	1715,	297
Vṛitta-muktávalí,	...	...	...	1441,	50

VII.—ALANKÁRA.

Alaṅkára-kaustubha,	...	...	...	1662,	237
Alaṅkára-kaustubha-tíká,	...	...	..	1663,	239
Alaṅkára-saṅgraha,	..	..	..	1612,	174
Ekashasṭhyalaṅkára-prakás'a,	...	...	..	1447,	53
Kávyaprakás'ádars'a,	..	...	...	1526,	115
Kávyaprakás'a-tíká,	...	..	..	1527,	116
Kávyaprakás'a-rahasya-prakás'a,	...	...	...	1651,	224
Kávyaprás'a-tíká,	..	...	..	1681,	258
Kávyaprakása-vistáriká,	...	...	...	1638,	210
Sárabodhiní,	..	...	...	1432,	46

VIII.—JYOTISHA.

Aryabhaṭṭa-siddhánta,	..	..	..	1566,	142
Bṛahma-siddhánta,	..	..	..	1569,	145
Daivajña-bāndhava,	..	..	..	1477,	76
Daivajña-vallabha,	..	..	..	1633,	206
Hasta-saṅjívana,	..	..	..	1514,	106
Jyotiṣha,	..	..	..	1455,	60
Jyotiṣha-ratna-málá,	..	..	..	1426,	42
Karma-prakás'a-vṛittí,	..	..	..	1524,	114

			No.	Page
Mahá-siddhánta,	...	...	1568,	144
Muhúrta-ratnákara,	...	...	1694,	266
Pañchas'vara,	...	...	1478,	76
Parás'ara-horá,	...	...	1515,	107
Ramala-pras'na,	...	...	1508,	102
Ramala-sára,	...	...	1479,	77
Rekhájátaka-sudhákara,	...	...	1517,	109
Sañhitá-vivṛiti,	...	...	1491,	86
Satkṛitya-muktávalí,	...	...	1664,	240
S'is'uhitá,	...	...	1615,	176
Upades'a-sútra-vivṛiti,	...	...	1523,	113
Vádaráyana-prasṇa,	...	...	1522,	113
Vásaná-bhášhya,	...	...	1389,	18
Vṛihajjátaka,	...	...	1376,	11
Vyása-siddhánta,	...	...	1567,	143

IX.—SMṚITI S'A'STRA.

Aparárka,	...	...	1684,	260
Dáyadípa,	...	...	1671,	246
Gayá-kṛitya,	...	...	1599,	166
Jayasiñha Kalpadruma,	...	...	1705,	276
Kálanirnaya-prakás'a,	...	...	1706,	234
Kálatattva-vivechana,	...	...	1371,	8
Maṅgala-pujá-prayoga,	...	...	1367,	6
Nirṇayámṛita,	...	...	1707,	285
Prayoga-chúdāmaṇí,	...	...	1396,	22
Prāys'chitta-saṅkshepa,	...	...	1580,	153
Saṅkalpa-kaumudí,	...	...	1649,	222
Sannyása-gráhya-paddhati,	...	...	1377,	11
Sañskára-paddhati,	...	...	1392,	20
Siñha-siddhánta-sindhu,	...	...	1621,	197
Smṛiti-sára,	...	...	1642,	213
Smṛiti-sudhákara,	...	...	1699,	271
S'raddha-chintāmaṇí,	...	...	1650,	223
S'raddha-darpana,	...	...	1633,	226
S'raddha-kāṇḍa,	...	...	1701,	273

			No.	Page
Srāddha-karma-vidhi, ...	...	...	1690,	264
Suddhyādi-saṅgraha, ...	...	...	1539,	123
Suddhyadi-vyāvasthā-saṅkshēpa, ...	...	...	1550,	130
Suryārghyadāna-prayoga, ...	...	...	1582,	156
Tithi-nirṇaya, ...	...	...	1689,	264
Varsha-kaumudī, ...	...	...	1530,	118
Vṛihaspati Saṅhitā, ...	...	...	1516,	108
Vyavasthā-sūrasaṅgraha, ...	...	...	1708,	289
Yas'ovanta-bhāskara, ...	...	...	1697,	263

X.—SANGĪTA S'A'STRA.

XI.—SILPA S'A'STRA.

XII.—KA'MA S'A'STRA.

Rasika-ranjini, ...	...	...	1712,	294

XIII.—DARSA'NA S'A'STRA.

13.—a. *Sūṅkhya*.

13.—b. *Nyāya*.

Ākhyāta-vichāra, ...	...	...	1541,	124
Anumāṇa-chintāmaṇi Tīppanī, ...	...	...	1601,	167
Anumityādi-vādhānta-ṭīkā, ...	...	...	1542,	124
Apūrvā-vāda-rahasya, ...	...	...	1538,	122
Bhāshāratna, ...	...	...	1719,	300
Bhāva-dīpikā, ...	...	...	1408,	31
Chintāmaṇi-prakāś'a, Anumāṇa-khaṇḍa, ...	...	...	1546,	126
Ohintāmaṇi-prakāś'a, Pratyaksha-khaṇḍa, ...	...	...	1545,	126
Gupāsāra-mañjarī, ...	...	...	1453,	56

			No.	Page
Hetvābhāsha-dīdhiti-ṭippanī,	...	...	1448,	54
Lilāvati-rahasya,	...	...	1611,	173
Manyāloka-darpana,	...	...	1548,	128
Nis'chayatva-nirukti,	...	...	1428,	43
Nyāya-ratnamālā,	...	...	1557,	134
Nyāya-siddhānta-mañjarī-dīpikā,	...	...	1452,	56
Nyāya-trisútrī-vārtika,	...	...	1504,	100
Nyāya-vārtika-tātparya-ṭīkā,	...	...	1543,	125
Padārtha-khaṇḍana-ṭippanī,	...	...	1495,	91
Paroksha-jñāna,	...	...	1439,	49
Pratyaksha-manidīdhiti-vyākhyā-vivechana,	...	...	1547,	127
Pravartaka-jñāna-nirūpaṇa,	...	...	1593,	162
S'abda-bodha-prakriyā,	...	...	1695,	267
S'abda-prāmānya-rahasya,	...	...	1610,	173
S'abdas'akti-prakāśikā-prabodhini,	...	...	1544,	125
S'aktivāda,	...	...	1537,	122
Sāmānya-lakṣhaṇa-dīdhiti-ṭippanī,	...	...	1449,	54
Tarka-prasaṅga,	...	...	1442,	51
Tarka-saṅgraha Ṭīkā,	...	...	1683,	259
Upamāna-khaṇḍa,	...	...	1652,	225
Vidivāda-ṭīkā,	...	...	1531,	119

13.—c. *Vaiśeṣika.*

Tarkāmṛita,	...	...	1451, 1510,	55, 103
Vaiśhayika-sūtropaskāra,	...	...	1606,	170

13.—d. *Mīmāṃsā.*

Bhāṣhā-ratna,	...	...	1532,	119
Bhaṭṭa-dīpikā,	...	...	1583,	156
Mīmāṃsā-s'āstra-sarvas'va,	...	...	1507,	102
Mīmāṃsā-vārtika,	...	...	1577,	151
Pramāṇa-pārayana,	...	...	1499,	93
Pūrva-mīmāṃsā-saṅgraha,	...	...	1498,	92
Siddhāntales'a-gūdārtha-prakāś'a,	...	...	1597,	165

			No.	Page
Tantrarātna-tīkā,	...	...	1586,	159
Vihāra-vāpī,	...	...	1381,	14

13.—e. *Vedānta*.

Advaita-siddhānta-vidyotana,	...	...	1444,	52
Advaita-siddhi,	...	...	1503,	98
Advaita-siddhiupanyāsa,	...	...	1558,	135
Ākāśopanyāsa,	...	...	1443,	51
Amṛita-varshinī,	...	...	1437,	48
Ātmabodha Tīkā,	...	...	1677,	252
Bhagavadgītā-bhāṣhya,	...	...	1563,	141
Brahmāmṛita-varshinī,	...	...	1484,	81
Das'as'lokī,	...	...	1535,	121
Kaivalya-dīpikā,	...	...	1466,	67
Laghu-chandrikā,	...	...	1500,	94
Les'a-saṅgraha, <i>alias</i> Mīmāṃsā-les'a-saṅgraha,	...	...	1579,	153
Nyāya-makaranda,	...	...	1682,	259
Pañcha-bhūta-viveka-dīpikā,	...	...	1471,	71
Pañcha-tattva-prakās'a,	...	...	1436,	48
Rātna-traya-parīkṣhā-saṭika,	...	...	1688,	263
Sahasropades'ī,	...	...	1474,	73
S'āntirasa-nāṭaka <i>alias</i> Dvādas'a-mahāvākya-				
siddhānta,			1696,	268
S'āstra-siddhānta-les'a-saṅgraha,	...	...	1496, 1573,	91, 147
Siddhānta-chandrikā,	...	...	1493,	89
Siddhānta-chandrikā-tīkā,	...	...	1497,	92
Siddhānta-vindu,	...	...	1483,	80
Sivāṣṭamūrti-tattva-prakās'a,	...	...	1687,	262
S'rutisārasamuddharaṇa,...	...	...	1584,	157
Tattva-saṅgraha, Vedānta-tattva-traya-nirūpaṇa,	...	...	1691,	265
Tattva-sāra, ...	...	...	1585,	158
Upades'a-sahasrī,	...	...	1475,	74
Vākya-sudhā-vivarṇa,	...	...	1445,	52
Vedānta-kalpa-latā,	...	...	1414,	34
Vedānta-kalpataru-parimala,	...	...	1413,	34

			<i>No.</i>	<i>Page</i>
Vedānta-saṁjñā-nirūpaṇa,	...	..	1485,	82
Vijñāna-navaka,	...	...	1720,	300
Vivaranopanyāsa,	...	...	1433,	46
Viveka-sāra,	...	...	1399,	24

13.—*f. Yoga.*

Haṭadīpikā-tīkā,	...	...	1513,	105
Jīvanamukti-viveka,	...	...	1486,	82
Kapila-gītā,	...	...	1676,	251
Yoga-tārāvalī,	...	...	1675,	250

13.—*g. Aparadārsanika.*

Bhagavadgītā-guḍārtha-dīpikā,	...	...	1364,	5
Bhagavadgītā-tātparyabodhinī,	...	...	1456,	61
Bhagavadgītā-tīkā, Hariyaśi,	...	...	1693,	266
Guḍārtha-dīpikā,	...	...	1470,	70
Pañchāli-bhagavadgītā-tīkā,	...	...	1703,	274

XIV.—*BHAKTĪ S'A'STRA.*

Adhyātma-bhāgavata,	...	...	1457,	62
Bhagavad-bhaktī-chandrikollāsa,	...	...	1468,	69
Bhagavata-sandarbha,	...	...	1666,	242
Bhaktī-rasāyana,	...	...	1458,	62
Dāsa-bodha,	...	...	1406,	29
Govinda-virudāvalī,	...	...	1673,	248
Haritattva-muktāvalī,	...	...	1489,	85
Kṛiṣṇa-sandarbha,	...	...	1658,	234
Nibandha-tattva-dīpa,	...	...	1435,	47
Parmārtha-sandarbha,	...	...	1657,	233
Prārthanā-s'ataka,	...	...	1600,	167
Prīti-sandarbha,	...	...	1665,	241
Raṅgabhrīṅgavallī,	...	...	1419,	38
Sāra-saṅgraha,	...	...	1722,	303

			No.	Page
S'rikrishṇa-stavamālā,	...	...	1614,	175
Stavamālā,	...	...	1529,	117
Tattva-sandarbha,	...	...	1670,	245
Vihāri S'atasayyā,	...	...	1398,	23
Vilakṣhaṇa-chaturdas'aka,	...	...	1622,	199

XV.—TANTRA S'ĀSTRA.

Abhisheka-paddhati,	...	...	1536,	121
Agama-kaumudī,	...	...	1549,	129
Bhāva-chintāmaṇī,	...	...	1520,	112
Bhūtaḍāmara Tantra,	...	...	1598,	165
Krama-dīpikā,	...	...	1551, 1645,	132, 215
Lalitā-rahasya,	...	...	1674,	249
Mantra-bhāgavata,	...	...	1511,	104
Mantra-chandrikā,	...	...	1709,	291
Mantra-chintāmaṇi,	...	...	1619,	195
Mantra-mahodadhi-naukā,	...	...	1713,	295
Mantra-mahodadhi-padārthādars'a-ṭikā,	...	...	1714,	296
Nirājana-prakāś'a,	...	...	1603,	169
Syāmā-kalpa-latikā,	...	...	1613,	175
Sādhana-dīpikā,	...	...	1721,	301
Tārā-bhakti-taraṅginī,	...	...	1607,	171
Tārā-vilāsodaya,	...	...	1692,	16
Tripurā-paddhati,	...	...	1617,	182
Vidyā-kalpa Sūtra,	...	...	1467,	69
Vṛihannīla Tantra,	...	...	1655,	229

XVI.—VAIDYAKA S'ĀSTRA.

As'va-chikitsita,	...	...	1648,	221
As'va-vaidyaka,	...	...	1647,	217
Jvara-chikitsā,	...	...	1418,	37
Nānāushadha-vidhi,	...	...	1635,	208
Rasa-kaumudī,	...	...	1616,	178
Rasendra-chintāmaṇi,	...	...	1422,	39
Sālahotra,	...	...	1646,	217

			No.	Page
Sañjña-samuchhayā,	...	...	1481,	79
Siddhānta-ehintāmaṇi,	...	...	1634,	207
Suvodhinī,	...	...	1629,	203
Tattva-chandrikā,	...	...	1630,	204
Vaidyarahasya-paddhati,	...	...	1480,	78
Vidyā-prakāśa-chikitsā,	...	...	1446,	53
Yogāmṛita,	...	...	1618,	183

XVII.—JAINA S'ĀSTRA.				
Syādvāda-mañjarī,	...	...	1502,	97

XVIII.—BAUDDHA S'ĀSTRA.

XIX.—ANIRDISHṬA.				
Kapila Sañhitā,	...	...	1362,	1
Pañchakalpa-ṭīkā,	...	...	1700,	272
